

סֵפֶר
אֲשֶׁר בַּנַּחַל
חֵלֶק ד'

וְהוּא קִבְּץ מִכְתָּבִים וּשְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת אֲשֶׁר בַּנַּחַל הַנּוֹבֵעַ
מִקּוֹר חֲכָמָה יְסֻדָּתָם, עֲנִינִים נוֹרְאִים וְנִפְלְאִים, עֲצוֹת יְקָרוֹת,
הַתְּחִיזוֹת וְהַתְּעוּרוֹת לְהִתְקַרֵּב אֶל הַשֵּׁם יִתְפָּרֵד בְּכָל דְּרָגָה
וְדְרָגָה מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא, יִהְיֶה מִי שִׁיְהִיָּה.

* * *

בְּנוֵי וּמִיֻּסַד עַל-פִּי דְבָרֵי
רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוּן
בּוֹצֵינָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנֵנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוֹתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנֵנוּ
הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלְאָ, אֲשֶׁר כָּל רֵז לֹא אָנִים לִיָּה
רַבִּי נֵתָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוֹתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וּמִשְׁלַב בְּפִסְוִקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּבִים, וּמֵאֲמָרֵי חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְּרָשִׁים וְזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלָב
יְבִנְאֵל
עִיר בְּרֶסְלָב, בְּגָלִיל
שְׁנַת תשע"ו

ספר
אֶשֶׁר בְּנַחֵל

ניתן להשיג
את הספר הקדוש הזה
ועוד שאר ספרים
"קרן הדפסה והפצה
חסידות ברסלב"
יבנאל
טל. 04-6708356
נייד. 054-2287882

הדפסה:
כתר הוצאה לאור בע"מ
טל. 02-6557822
ירושלים

גרפיקה ועימוד:
 יצחק ישראל יוקר
054-6554554
כריכה
הרב אברהם אוחיון

פְּתַח דְבָר

הַגִּיהַ חֲלָקֵי שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בְּנַחֵל" נִדְפְּסוּ כְּכַר כְּמָה פְּעָמִים בְּכִמָּה מִהַדוּרוֹת, וְנִתְפָּשְׁטוּ מְאֹד בְּעוֹלָם, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׂמֵחִים וּמְחֻזְקִים עֲצָמָם עִם סְפָרִים אֱלוֹ, וְכָל חֵיוֹתָם וְהַתְמַדְתָּם בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, הֵיא רַק עַל יָדָם, וּמָה גַם שְׂאֵפְלוּ אֶת הַנְהַגְתָּם בְּגִשְׁמִיּוֹת הֵם גַּם-בֶּן לֹקְחִים מִסְפָּרִים אֱלוֹ, כִּי הַסְפָּרִים מְדַבְּרִים אֶל הָאָדָם כְּדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְהָאֵב אֶל בְּנוֹ, וְהָרַב אֶל תַּלְמִידוֹ.

וְהַגִּיהַ סְפָרִים אֵלֶּה נִדְפְּסוּ עַד עַתָּה שְׁלֹא כְּסֵדֶר הַשָּׁנִים, רַק בְּכָל כְּרוֹךְ מְעַרְבִים מְכַתְּבִים מְכַמָּה שָׁנִים, וְכֵן חֲסֵרִים הַרְבֵּה מְכַתְּבִים מְכַמָּה שָׁנִים, לְזֹאת לְקַחְנוּ עַל עֲצָמָנוּ לְסֵדֶר אֶת כָּל חֲלָקֵי שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בְּנַחֵל", מִהַמְּכַתֵּב הָרִאשׁוֹן שְׁנֵדְפֵס עַד עַתָּה, דְּבַר הַמְּסַתֵּם בְּיֹתֵר מְעַשְׂרִים אֶלְף מְכַתְּבִים, וְסֵדֶרְנוּ אֶת הַמְּכַתְּבִים עַל-פִּי סֵדֶר הַשָּׁנִים, וְכֵן הוֹסַפְנוּ מְכַתְּבִים רַבִּים שֶׁהִגִּיעוּ לְיַדֵּינוּ אַחֲרֵי כֵן מְכַתֵּב יָד, אֲשֶׁר טָרַם רָאוּ אֶת עֵינֵי הַדְּפוּס, וּכְמוֹ-כֵן עָרְכְנוּ אֶת הַמְּכַתְּבִים בְּהַדְּפָסָה מְחֻדָּשֶׁת עִם נִקּוּד בְּתַכְלִית הַהַדְוֹר וְהַלִּפִּי, וְהַכְּנִסְנוּ אֶת כָּל הַ"מְרָאֵי מְקוּמוֹת" מִפְּסוּקֵי תַנ"ךְ וּחְכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים ז"ל, בְּאֲשֶׁר עֵינֵיכֶם תִּרְאֶינָה, וְכֵן הוֹסַפְנוּ תַרְגוּמוֹם לְשִׁפְתֵי הָאִיִּדִישׁ, גַּם הוֹסַפְנוּ מִפְּתַח הָעֲנִינִים עַל כָּל מְכַתֵּב

וּמִכְתָּב, הַמְּבִיא תְּמִצִּית הַנוֹשְׂאִים שְׁמֵי דְבָר עֲלֵיהֶם בְּמִכְתָּב.

וּלְאַחַר עֵמֶל וַיִּגְיַעַה רַבָּה, אָנוּ מִדְּפִיִּסִים עֵתָה אֶת הַכָּרֶךְ
הַרְבִּיעִי, וּמְקוּיִם לְהוֹצִיא אֶחָרָיו אֶת כָּל שְׂאֵר הַכָּרְכִים
כְּפִי סֹדֵר הַשָּׁנִים, כָּרֶךְ אַחַר כָּרֶךְ, וּבִלְבָנוּ תִקְוָה, שְׂכָל מִי
שִׁיקְרָא בְּזָה, יִהְיֶה וַיִּחְיֶה אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד, כִּי מִכְתָּבִים
אֵלוֹ הֵם אוֹצָר כְּלֵי חֲמֻדָּה, וּפּוֹתְחִים דְּרָךְ חֲדָשָׁה בְּפִרוּשִׁים
נִפְלְאִים עַל פְּסוּקֵי תַנ"ךְ וְעַל מֵאֲמָרֵי חַז"ל הַקְּדוּשִׁים בְּגִמְרָא
וּמְדַרְשִׁים וּבִזְהַר הַקְּדוּשׁ וְכוּ', וּגְלוּיִים חֲדָשִׁים בְּהַשְׁגוֹת
אֱלֻקוֹת, מְלַבְּשִׁים בְּכַמָּה לְבוּשִׁים מְלַבְּשִׁים שׁוֹנִים, עַד אֲשֶׁר
אֶפְלוּ הִירוּד וְהַנְּמֹךְ בְּיֹתֵר, יוּכַל גַּם-כֵּן לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ
הַשְׁגוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּאֶפֶן נִפְלֵא וְנִעְלָה מְאֹד, מִשְׂכָּל עֲלִיוֹן
לְשֹׁכֵל תַּחְתּוֹן, מִעִלָּה לְעֻלּוֹל, כְּאֲשֶׁר יוֹדֶה מִי שְׂרָגִיל בָּהֶם.

וְכָל הַמִּכְתָּבִים הֵם יַעֲצוּת נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ, אֵיךְ לְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד עַל כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו
בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת, וְנוֹתְנִים יַעֲצוֹת נִפְלְאוֹת
אֵיךְ לְהַתְמוּדֵד עִם כָּל בְּעִיּוֹת הַחַיִּים שְׁעוֹבְרוֹת עַל כָּל אֶחָד
וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם מְקַטֵּן וְעַד גְּדוֹל.

אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיתְמִיד בָּהֶם, וְאִזּוּ יִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ עֲרֻבוֹת,
נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו וְחִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וַיִּזְכֶּה
לְאֲשֶׁר אָמְתִי וְנִצְחִי לְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים, חִ'בָּלִים נִפְלוּ
לָנוּ בְּנְעִימִים, אוֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן שְׁעָלָיו נֶאֱמַר עֵינַי לֹא
רָאִתָּה אֱלֻלִים ז'וֹלְתִיךְ יַעֲשֶׂה, וַיִּזְכֶּה לְגִאֲלָה שְׁלִמָּה,
אָמֵן וְאָמֵן !

הַמוֹצִיאִים לְאוֹר

הַקְדָּמָה

מבואר בַּלְקוּיט־מוֹהֲרֵן חֶלֶק א', סִימָן ס"א: עַל-יְדֵי אַמוּנַת חֲכָמִים
יְכוּלִין לְהוֹצִיא מִשְׁפָּטֵינוּ לְאוֹר.

הֵינּוּ מִכָּל הַלְמוּדִים שְׁאֵדָם לֹוּמַד, צְרִיף שִׁיקְבַּל וְיוֹצִיא מֵהֶם
מִשְׁפָּטֵי אָמֶת, שְׁלֹא יִהְיֶה מִשְׁפָּט מְעַקֵּל, שִׁיקְבַּל וְיִלְמַד מִכָּל
הַלְמוּדִים שְׁלֹוּמַד מִשְׁפָּטֵי הַנְּהֻגוֹת, שִׁידַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג — הֵן
לְעֲצָמוֹ וְהֵן לְאַחֲרִים, שְׁמִתְנַהֲגִים לְפִי דַעְתּוֹ כֹּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי
בְּחִינָתוֹ, וְכִפִּי הַמְּמַשְׁלָה וְהַרְבֵּנוֹת שִׁישׁ לוֹ, הֵן לְרַב אוֹ לְמַעַט, וְכֹל
זֶה זֹוכִים עַל-יְדֵי אַמוּנַת חֲכָמִים וְכוּ'.

וְהִנֵּה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת אַמוּנַת חֲכָמִים הוּא, כְּשִׁיזְכֶּה לְסַלֵּק אֶת
דַּעַת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי, וְיִדַע וְיִבִּין בְּאֵמֶת בְּאִיזָה מַעֲמַד וּמַצָּב
אֲנִי נִמְצָא, וְעַל-כֵּן עָלִי לְסַלֵּק אֶת דַּעְתִּי לְגַמְרֵי, וְכֹל מֵה שְׁאוּמֵר
לִי הַחֲכָם הָרַב הָאֵמֶת, אֲנִי צְרִיף לְקַבֵּל עָלַי כֹּל אֲשֶׁר יֹאמֵר
כִּהוּא זֶה — דְּבַר קָטָן וְדְבַר גָּדוֹל, וְלִבְלִי לְנִטּוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם,
מִדְּבָרָיו יָמִין וּשְׂמָאל, וְכִמוֹ שְׁאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זְכָרוֹנָם לְבִרְכָה (סְפָרֵי,
שׁוֹפְטִים יא): אֲפֹלוֹ אוֹמֵר לָךְ עַל יָמִין שְׁהוּא שְׂמָאל וְכוּ'; וְלִהְשַׁלִּיךְ
מֵאֲתוֹ כֹּל הַחֲכָמוֹת, וְלְסַלֵּק דַּעְתּוֹ כְּאֵלוֹ אֵין לוֹ שׁוּם שְׁכָל
בְּלַעֲדֵי אֲשֶׁר יִקְבַּל מֵהַצְדִּיק וְהָרַב שְׁבַדוֹר. וְכֹל זְמַן שֶׁנִּשְׁאָר אֲצִלוֹ
שְׁכָל עֲצָמוֹ, הוּא אֵינוֹ בְּשְׁלֵמוֹת וְאֵינוֹ מְקַשֵּׁר וּמְקַרֵּב לְצַדִּיק, אֲבָל
כְּשִׁזְכֶּה לְבִטֹּל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הַצְדִּיק וְהָרַב הָאֵמֶת, אָז יְכוּל
לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ עֲצוֹת עַל כָּל דְּבַר, הֵן לוֹ וְהֵן לְאַחֲרִים — הַחֲפָצִים
לְשִׁמְעַ בְּקוֹלוֹ (עֵין לְקוּיט־מוֹהֲרֵן, חֶלֶק א', סִימָן קכג), וְגַם יִזְכֶּה לְצֵאת

משגֵּעוֹנוֹ וּמִשְׁטִיּוֹתָיו, שֶׁנִּדְבְּקוּ בּוֹ עַל-יְדֵי עוֹנוֹתָיו (עֵין שִׁיחֹת-הַר"ן, סימן סז), כִּי הַצְדִּיק הוּא מְלֵא עֲצוֹת וְחֻדוּשִׁים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים מְגֹדֹל וְעַד קֶטֶן, דְּרִי מַעְלָה וְדְרִי מַטָּה, וְעַל-כֵּן עָלִינוּ רַק לְהַעֲתִיק דְּבָרֵי הַצְדִּיק כְּפִשּׁוּטָם וּלְהַלְבִּישָׁם בְּכֵלִים מְכֻלָּים שׁוֹנִים לְכָל הַשּׂוֹאֲלִים אוֹתָנוּ דְּבַר הַשֵּׁם, וּלְבָלִי לוֹמַר וּלְהַמְצִיא סְבָרוֹת פְּרִסְיוֹת וְכוּ', כִּי כָּל אֵלּוּ הַחֻלְקִים עַל הַצְדִּיק, לְמוֹדֵם הוּא מִמוֹתְרוֹת, אֲשֶׁר מִשָּׁם יוֹצֵא מִשְׁפֵּט מַעְקֵל, וְלֹא הֵי שְׂאִינָם יְכוּלִים אֶפְלוּ לְהִנְהִיג אֶת עַצְמוֹ, מִכָּל שָׂפָן שְׂאִינָם יְכוּלִים לְהִנְהִיג אֶת אַחֲרֵים וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן הָעֵקֶר לְשׁוֹב עַל פָּגַם אָמוּנַת חֲכָמִים, וְכִשְׂאָחַד שׁוֹאֵל אֵיזָה דְּבַר אוֹ אֵיזוֹ עֲצָה בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, הָעֵקֶר לְהַשִּׁיב דְּבָרֵי הַצְדִּיק הָאֲמֵת, וְעַל-יְדֵי שְׂזָה מְקַשָּׁה וְשׁוֹאֵל, וְזֶה מְשִׁיב וּמְתַרְץ אֶת הַשְּׂאֵלָה, עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה סֵפֶר שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְחַדְּשׁוּ הַרְבֵּה סְפָרִים לְגִלּוֹת וּלְפָרְסָם אֶת הַרְבֵּה הָאֲמֵת, שֶׁהוּא שָׂכַל הַבּוֹלָל כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכָל הַדְּרָגוֹת וְכוּ'.

וְאָמַר רַבֵּנוּ ו"ל: יֵשׁ כַּמָּה סְפָרִים עֲכָשׁוּ וְגַם עֲתִידִים לִהְיוֹת עוֹד כַּמָּה סְפָרִים, וְכֻלָּם צְרִיכִים לְעוֹלָם, וְאָסוּר לְלַעַג עֲלֵיהֶם, חֵס וְשְׁלוֹם (עֵין לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, קְדוּשִׁין, הַלְכָה ג), כִּי רַק הַסְּפָרִים הַמְדַבְּרִים מִחֻקֵּי צְרִיכִין לְהִרְחִיקָם מִמִּטְחֵי קֶשֶׁת, וּלְבַעֲרָם מִבֵּיתוֹ בְּבַעוֹר חֲמֵץ וְשֶׂאֵוֹר וְיֹתֵר וְיֹתֵר וְכוּ' וְכוּ', וְרָאוּי לְגֹזֵר שְׂלֵא לְהַדְפִּיסָם עוֹד, כִּי שׁוֹרְפִים נִשְׁמוֹת הַקּוֹרְאִים בָּהֶם וְכוּ', אֲבָל כָּל הַסְּפָרִים הַהוֹלְכִים בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, בְּדֶרֶךְ אֲבוֹתֵינוּ, בְּדֶרֶךְ הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, בְּנֻדְאֵי מַצְוֵה גְדוּלָה לְהַדְפִּיסָם לְהַרְבּוֹת סְפָרִים כְּחוֹל הַיָּם, כִּי כָּל סֵפֶר שֶׁמְדַבֵּר מִעֲנִינֵי תּוֹרָה הֵן בְּדֶרֶךְ פֶּשֶׁט, אוֹ דְרוּשׁ, אוֹ רָמֶז, אוֹ סוּד, אוֹ פְרוּשׁ, אוֹ בְּאוּר, אוֹ סְפָרֵי הַפּוֹסְקִים וְשְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת, אוֹ סְפָרֵי מוֹסֵר וְאֲגָדוֹת וְכוּ' יוֹצֵא בָהֶם, כָּלֵם נְכוּחִים לְמַבִּין, וְכֻלָּם צְרִיכִים לְעוֹלָם, כָּלֵם אֲהוּבִים, כָּלֵם קְדוּשִׁים, כִּי כָּלֵם מְדַבְּרִים מִרְצוֹנוֹ יִתְבַּרַךְ, הַנֶּעְלָם בַּתּוֹרָה וּבְמַצְוֹת, וּבְנֻדְאֵי אָסוּר לְקוּץ בְּרַבּוּי סְפָרִים, כְּמוֹ שֶׁנִּמְצְאִים קֶצֶת, אֲשֶׁר עֵינָם צָרָה בְּשִׂרְוֵאִים שֶׁנִּתְחַדְּשׁ עוֹד אֵיזָה סֵפֶר חֲדָשׁ, וְעַתָּה יוֹצֵא מִפִּיהֶם כְּאֵלּוּ מַצְטַעְרִים עַל הָרָאשׁוֹנִים, שֶׁכָּבֵר יֵשׁ הַרְבֵּה סְפָרִים, וְלָמָּה

לָהֶם עוֹד; וּבִאֲמַת לֹא בִדְעַת יִדְבְּרוּ, כִּי "לְכֹל זְמַן וְעַת לְכֹל חִפְץ" (קִהְלֵת ג, א), כִּי מִי יִכְרִיחַ אוֹתָם לְלַמֵּד זֶה הַסֵּפֶר, וְאִם לֹא יִהְיֶה לָהֶם פְּנָאִי לְלַמֵּד זֶה הַסֵּפֶר הַחֹדֶשׁ, רַק יִבְלוּ יְמֵיהֶם בְּסִפְרִים שְׂיִשׁ מִכָּבֶד, מִי יִמְחָה בְיָדָם, וּמָה אֲכַפֵּת לָהֶם, שְׂיִשׁ עוֹד סִפְרִים בְּעוֹלָם, אוֹלֵי יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׂמֻסְגָּל לָהֶם זֶה הַסֵּפֶר דּוֹקָא, כְּמוֹ שְׂרוּאִים בַּחוּשׁ, שְׂיִשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׂיִשׁ לָהֶם חַיּוֹת מִסֵּפֶר זֶה, וְיֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׂמַחֲיָה אוֹתָם סֵפֶר אַחֵר, וְגַם בְּאָדָם אֶחָד בְּעֶצְמוֹ יֵשׁ שְׂנוּיִים בֵּין הַזְּמַן, לַפְעָמִים מִתְעוֹרֵר לְהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי דְבָר זֶה שְׂבִסְפֵר זֶה, וְלַפְעָמִים אֵינּוּ יָכוֹל לְהִתְעוֹרֵר כִּי אִם עַל-יְדֵי דְבָרֵי תוֹרָה וּמוֹסֵר שְׂבִסְפֵר אַחֵר, וְגַם מִי שְׂנַפְּשׁוּ חֻשְׁקָה בַּתוֹרָה, וּמִבְּלָה יָמָיו עָלֶיהָ כְּרָאוּי כִּי לָכֶּה נּוֹצֵר, יֵשׁ פְּנָאִי בִימֵי הָאָדָם אֲשֶׁר הוּא חַי עַל פְּנֵי הָאָדָמָה לְעֵין וּלְהַבֵּיט בְּסִפְרִים הַרְבֵּה מְאֹד, כְּמוֹ שְׂרָאִינוּ כְּמָה גְדוּלִים, שְׂהִיוּ בְּקִיָּאִים בְּכִמָּה סִפְרִים הַרְבֵּה מְאֹד, וְלָמָּה לֹא נִלְמַד קַל וְחֹמֶר מִהַגּוֹיִם, שְׂלֹא קָבְלוּ אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְכָל עֲוִינֵי חֻכְמָתָם בְּעֶסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, שְׂהוּא הֵבֵל וְרִיק, צַל עוֹבֵר, וְאִתְּעַל-פִּי-כֵן יֵשׁ לָהֶם הַרְבֵּה סִפְרִים בְּאַרְיִכוֹת גְּדוּלָּה מְאֹד, וּבְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה נִתְחַדְּשִׁים אֲצֵלָם סִפְרֵיהֶם הַרְבֵּה מְאֹד בְּכָל שָׁנָה וּכְמַעַט בְּכָל יוֹם, וְאֵינָם קָצִים בְּרַבּוּי סִפְרֵיהֶם, וּמִדּוּעַ נִבְגַּד אֲנַחְנוּ, חַס וְשָׁלוֹם, לְהַקְפִּיד, חַס וְשָׁלוֹם, עַל רַבּוּי הַסִּפְרִים שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר הִיא חַיִּינוּ וְאַרְךָ יָמֵינוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, לְעוֹלָם שְׂכָלוּ אַרְךָ וְטוֹב לְעוֹלָמֵי עַד וּלְנִצְחַת נְצָחִים?! וְהִלֵּא כְּמָה תְּחַבּוּלוֹת עוֹשִׂים וּכְמָה סִפְרִים לְאַלְפִים וְלַרְבּוּבוֹת מְחַבְּרִים בְּשִׁבִיל עֶסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, קַל וְחֹמֶר בֵּן בְּנוֹ שֶׁל קַל וְחֹמֶר כְּמָה אֲלָפֵי אֲלָפִים וְרַב רַבִּי רַבּוּבוֹת רַבּוּבוֹת וְכוּ' סִפְרִים עַד אֵין קֶץ, אָנוּ צְרִיכִים לְחַבֵּר וּלְהַדְפִּיס בְּשִׁבִיל הַתְּכָלִית הָאַחֲרוֹנָה לְעוֹלָם הַבָּא, כִּי אָנוּ צְרִיכִים לְהִכִּין לְעֶצְמָנוּ צִידָה לְדַרְכָּנוּ הַרְחוּקָה מְאֹד מְאֹד, וּכְבָר נִלְכְּדוּ רַבִּים מְאֹד מְאֹד בְּתַאֲוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה וּבְהַבְּלִיוּ וּבְטַעֲוִיּוֹתָיו וְכוּ', וּכְמָה סִפְרִים וְתְחַבּוּלוֹת אֵין מִסֵּפֶר אָנוּ צְרִיכִים לְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם, כְּדִי לְמַצֵּא עֶצֶה וְתְחַבּוּלָה לְהַצִּיל אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ וּנְפֹשׁ בְּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ וְהַתְּלוּיִים בְּנוֹ לְהַצִּיל כָּלָם מִנֵּי שַׁחַת, וּלְהַחֲיוֹתָם עַל פְּנֵי הָאָדָמָה בְּחַיִּים נְצָחִיִּים, לְקַרְבָּם אֶל הַתּוֹרָה וְאֶל הָעֲבוּדָה, וְגַם כִּי הָעוֹלָם אוֹמְרִים בְּשֵׁם הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ, כִּי "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה", כִּי

לא נגעו בזה עדין.

נמצא, שכל הספרים הקדושים והנוראים שכתב נמצאים בעולם, עדין לא נגעו בעצם התורה, ועתה ראה ודבן כמה ספרים צריכים עוד, עד שנתחיל לגע בתורה, מפל שפן וכל שפן לבוא לחדריה ולירד לעמקה, על-פן כל הספרים הקדושים שכתבו עד הנה, עדין אינם חלק אחד מאלף מעמק רבוי הספרים שיתגלו עוד, בעת שיתגלו סתרי ורזי התורה האמתיים, על-פן צריכים להזהר לא ללעג ולבזות שום ספר ההולך על-פי דרך התורה הקדושה, על-פי הגמרא והמדרשים וספרי הזהר הקדוש והאריז"ל, כי כלם צריכים לעולם, וגם כי יש כמה וכמה מדינות ועירות של ישראל, ובמקומות אלו מתפשטים אלו הספרים והם מחיין את עצמן בהם, ובמקומות אחרים מחיין את עצמן בספרים אחרים דיקא וכו'.

והנה תמצית הספר הזה היא מכתבים, אשר נכתבו למקורבים חרשים, אשר תהלה לאל, באים ומתקרבים אל האור הגנוז והנעלם, אורו של רבנו ו"ל, ומריצים מכתביהם להורותם הדרך, לראות אור ולצאת מהחשך והרע שנלכדו בו וכו' וכו', והמכתבים האלו נכתבו תשובות על מכתביהם.

ובאמת לא נתחדש בו שום דבר, באשר יראה הרואה, רק נלקט מפל ספרי רבנו ו"ל בכלים מפלים שונים, וכדרך הרופא אשר מערב כמה סמים יחד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נו), כי כל הרפואות הן הרפבות, דהינו שלוקחים סם פלוני ועשב פלוני במדה ובמשקל כף וכף, וכן עשב אחר, שמשקלו כף וכף, וכן שוקלים מפמה מינים, וכל עשב ועשב יש לו כח אחר, ומערבין אלו המינים ביחד, ועושין מהם ההרפכה, וזאת ההרפכה יש לה כח לרפא החולאת, כי עקר הרפואה הוא על-ידי הרפכה דיקא, שנעשה לה כח אחר חדש, על-ידי הפח שקבלה מפל אלו העשבים שנתערבו, ובזה הפח החדש של ההרפכה דוקא מרפאין כל מיני חולאות וכו', עין שם; ודבר זה

יכול כל אחד מאנשי שלומנו ומחייב לעשותו — לגלות ולפרסם את הצדיק האמת בעולם, ולהציל נפשות מרדת שחת, ובפרט אם בא אחד ושואל אותו, מטל עליו חיוב לענות לו, פי הרבה דורות תלויים בנפש זו, ואם תרחקהו בענוה של שקר, אתה הורג אותו וכל התלויים בו וכו', וזהו החסד הגדול ביותר בעולם, ואין עוד חסד גדול מזה — כשזוכין להכניס את הדעת האמת בחברי, ובפרט בעתים הללו אשר החשף והאפלה נתפשטו בעולם, ונתקיים בעוונותינו הרבים (איכה ד, א): "תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות", דהינו ישראל קדושים מתגלגלים, רחמנא לצלן, בראש כל חוצות, ובפרטיות נערי ישראל, אשר עוברים עליהם בעתים הללו נסיונות פאלו, אשר לא שערום אבותינו ואבות אבותינו בלי שום גזמא כלל, ממש כמו בדור המבול, רחמנא לצלן, ואין מי שירחם עליהם כלל, פי נתפשטו ספרי מינות ונאוף לאלפים ולרבות, אשר רבים נתפסו בזה ביודעים ובלא יודעים, רחמנא לצלן, וחברא חברי אית ליה, וחברא דחברי חברי אית ליה, ואחד מכשיל את חברו, ושום ראש ישיבה ומשגיח אינו יודע מזה כלל (או עושה את עצמו כאינו יודע), ועל-ידי-זה נשקעים יותר ויותר, השם יתברך ירחם; על-כן ההכרח להרחיב את הדבור בכמה מיני דבורים, באשר אמר רבנו ז"ל, למוהרנ"ת ז"ל: כשיגיע בכתיבתו לענין "אמונה" או "צדיק", ירחיב את העט, פי אי אפשר להנצל ולצאת מהחשף, כי אם על-ידי התקרבות אל הצדיק האמת, אשר מגלה אמונתו יתברך, אמתתו יתברך ורחמנותו יתברך, פי הוא הרופא האמתי, הרופא הממחה מאד מאד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן ל), והוא ואנשיו יכולים לירד אל כל מיני צנורות של הסטרא אחרא להכניעה, לשברה ולבטלה, ולהרים את הנפשות שנשקעו שם (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן ח).

על-כן אשרי הזוכה להתקרב אל הצדיק האמת מיחידי הדורות, שהוא גמר כל התקונים וכו', שהוא תקנות כל בית ישראל, ותקנות כל הדורות ותקנות כל העולמות וכו', נחל הנובע בו מקור החכמה הקדומה היוצאת משלש ראשונות דעתיק וכו', גאלתן

בנחל

הקדמה

אשר

י

שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכוּ', וְאֵל אֲנָשָׁיו הַיְקָרִים שֶׁבְּכָל דּוֹר, שֶׁהֵם צְדִיקֵי הָאָמֶת
שֶׁבְּדוֹר, כִּי כָּל אֶחָד מֵאֲנָשָׁיו הוּא אֵיבָר לְצְדִיק, וּבְהִתְחַבְּרוּתָם יַחַד,
שֶׁם כָּל הַצְדִיק וְכוּ'.

וְאִזּוֹ יִזְכָּה לְתַקוּן אֲמִתִּי וְנִצְחִי, וְיִזְכָּה לְהִתְגַּלּוֹת הָאוֹר הַגָּנוּז, אֲשֶׁר
עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹקִים זוֹלָתָה יַעֲשֶׂה וְיִזְכָּה לְגֹאֲלָה שְׁלֵמָה,
אָמֵן בֶּן יְהִי רְצוֹן!

סֵפֶר

אֲשֶׁר בַּנַּחַל

חֵלֶק ד'

תקלב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי – עֶרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר וַיֵּצֵא ה' תְּשֻׁל"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סָלָה אֶל הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, הַרוּצָה
לְהַפְנִים בְּשַׁעְרֵי הַקִּדְשָׁה, וְלִשְׁאֹב מִים חַיִּים מִהַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה,
זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר קִבַּלְתִּי עוֹד בְּתַחֲלִילַת הַשָּׁבוּעַ, וְלֹא הָיָה לִי
פְּנָאִי לְהַשִּׁיבְךָ כְּרִצּוֹנְךָ תַּכְף־וּמְיָד מִסַּבַּת טְרוּדוֹתֵי הַרְבֵּים בְּרוּחָנִיּוֹת
וּבְגִשְׁמִיּוֹת.

אֲחֵי הַיָּקָר! אֲבַקֶּשְׁךָ מְאֹד מְאֹד יְהִיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה, חֲזוּק וְאַמֶּץ
וְאַל תִּירָא וְאַל תַּחַת מְשׁוּם דְּבָר שְׁבַעוּלָם, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִתְּךָ,

עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, כְּאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל גְּדֹל רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כב), כִּי יֵשׁ עֲנִיָּן שְׂיִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה, וְהַעֲוֹנוֹת יִתְהַפְּכוּ לְזָכוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִרְמְיָה נ, כ): "וּבִעֵת הַהִיא נֶאֱמַר ה', יִבְקֹשׂ אֶת עֲוֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינָנוּ", כִּי עַל-יְדֵי-זֶה זְדוֹנוֹת נַעֲשִׂים זָכוֹת וַיְהִי נִכְלָלִים בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְכָל אֱלוֹ הַיְרִידוֹת וְהַבְּלוּלִים וְהַחֲלִישוֹת הַדַּעַת, הַכֹּל נִמְשָׁךְ מֵהַבְּעַל-דְּבָר הָאוֹרֵב מְאֹד מְאֹד עַל הָאָדָם לְהַפִּילוֹ וְלְהַשְׁלִיכוֹ, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, וְצָרִיכִים הַתְחַזְּקוֹת חֲדָשָׁה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וְהִנֵּה בְיוֹסֵף כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית לט, ח): "וַיִּמְאָן" וְטַעֲמוֹ "שֶׁלְשָׁלֹת", וַיֵּשׁ לוֹמַר הַכּוֹנֵן עַל-פִּי הַמוֹכֵא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חלק א', סימן לד), כְּשֶׁהֲלֵב מִשְׁקַע בְּתַאֲוֹת רַעוֹת שֶׁהֵן בְּחִינַת חֲרָפוֹת וּבְזִיוֹנוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁבַּר לָבוֹ לְגַמְרִי, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים סט, כא): "חֲרָפָה שִׁבְרָה לְבִי", הֵינּוּ הַחֲרָפוֹת וְהַבְּזִיוֹנוֹת שׁוֹבְרִים לָבוֹ שֶׁל הָאָדָם, וְהַתְקוּן הוּא עַל-יְדֵי שֶׁמִּקְשָׁר אֶת לָבוֹ לְנִקְדָּה הַשְׂכֵּת לְלָבוֹ בְּעֵת הַזֹּאת, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְבַּטְּלַת הַחֲרָפָה שֶׁהִיא כָּלֵל הַתַּאֲוֹת וְהַבְּלוּלִים הַשׁוֹרִים עַל לֵב הָאָדָם, וְהִנֵּקְדָה הַזֹּאת כְּלוּלָה מִשְׁלַשׁ בְּחִינּוֹת.

א. נִקְדַת הָרֵב — לְשַׁקֵּד מְאֹד מְאֹד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁשֵּׁם גְּנוּזִים שְׁכָלוֹ, חֲכָמָתוֹ וְאוּרוֹ.

ב. נִקְדַת הַחֵבֶר — לְדַבֵּר בְּכָל פַּעַם עִם הַחֲבָרִים הַיְקָרִים, אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַתְּמִימִים, הַשׁוֹקֵדִים בְּתוֹרַת הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה.

ג. נִקְדַת עֲצָמוֹ — לְהַתְּבַוֵּד בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, הַכֹּל לְכָל יִשִּׁיחַ וַיִּסְפָּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רַעְהוֹ, וַיְהִיָּה עֲקָשָׁן גְּדוֹל עַל זֶה, כִּי עַל זֶה מִתְּפַשֵּׁט הַסֵּטְרָא אַחֲרָא לְבָלֵי לְהַנִּיחוֹ לְהַתְּבַוֵּד.

וְעַל-יְדֵי שֶׁלֵּשׁ נִקְדוֹת אֵלּוֹ תִתְפַּרְדְּנָה מִמֶּנּוּ הַחֲרָפוֹת שֶׁהֵם הַהֲרָהוּרִים הַרְעִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, הַשׁוֹרִים עַל לָבוֹ, וְלֹא יָבוֹא לְיַדֵּי עֲבָרָה, וְזֶה שְׁנֵאֱמַר אֲצֵל יוֹסֵף בְּשַׁעַה שֶׁבָּאָה אֵלָיו הַקְּלָפָה לְהַכְשִׁילוֹ, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, בְּעֲבָרָה, "וַיִּמְאָן" וְהַטַּעַם "שֶׁלְשָׁלֹת", הֵינּוּ שְׁקִים שֶׁלֵּשׁ

הַעֲצוֹת הָאֵלוּ: "נִקְדַּת הָרֵב" — זֶה בְּחִינַת מַה שְּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל (סוּטָה לו:): בְּאוֹתָהּ שְׁעָה בָּאָה דְיוֹקְנוֹ שֶׁל אָבִיו וְנִרְאָתָה לוֹ בְּחֵלוֹן, (וַיַּעֲקֹב אָבִיו הָיָה רַבּוֹ שְׁלֵמֹדוֹ תוֹרָה בְּיָדוֹעַ).

"נִקְדַּת הַחֲבֵר" — זֶה מַה שֶּׁהִתְקַשֵּׁר אֶז עִם הַחֲבֵרִים - אַחֲרֵי הַקְדוּשִׁים (כַּמּוּבָא בְּגִמְרָא שָׁם), שְׁאָמַר לוֹ אֶז: יוֹסֵף, עֲתִידִים אַחֲרֶיךָ שְׁיִבְתְּבוּ עַל אַבְנֵי אֶפֶוד וְאֵתָה בֵּינֵיהֶם, רְצוֹנָךְ שְׁיִמְחָה שְׁמַךְ מִבֵּינֵיהֶם, מִיָּד פָּרַשׁ, כִּי נִקְדַּת הַחֲבֵר צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּהִתְקַשְׁרוֹת עִמָּהֶם, בְּחִינַת "אֲנִי בְּחִבּוּבֹתָא תְּלִיא" (זֶה־נֶּשֶׂא קַכַּח), בְּאַהֲבָה וּבְהַפְלָלוֹת שְׁנִכְלָלִין יַחַד (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סא), שְׁעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכָה לְקַבֵּל אוֹר הַצְּדִיק, וְזֶה "אוֹר צְדִיקִים יִשְׁמַח" (מִשְׁלֵי יג, ט), עֵין שָׁם.

"נִקְדַּת עֲצָמוֹ" — זֶה רַבּוּי הַתְּפִלוֹת וְהַתְּבוּדוֹת שֶׁהָיוּ לוֹ בְּכָל פַּעַם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית מֵה, יב): "כִּי פִי הִמְדַּבֵּר אֲלֵיכֶם" — כְּפִי כֵן לְבִי, וּפִרַשׁ רַבְּנּוֹ ז"ל, הֵינּוּ שְׁעַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת שְׁדַבֵּר עִם קוּנוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה הָאִיר "פִּי יִדְבַר חֲכָמוֹת" (תְּהִלִּים מֵט, ד) (שֶׁהוּא הַדְּבֹר), בְּ"וְהִגוֹת לְבִי תְּבוּנוֹת" (שָׁם) (שֶׁהוּא הַלֵּב), וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְּבַטְּלָה עֲרַלְת לְבוֹ, וְזוֹכָה לְהַנְצִיל מִעַבְרָה, וְעַקֵּר הַהֲצִלְחָה שֶׁלוֹ הָיְתָה, כִּי הָיָה "תְּמִיד בְּשִׂמְחָה", כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית לט, ב): "וַיְהִי אִישׁ מִצְּלִיחַ" וְגו' (וְעֵין בְּסִפְרֵ-הַמִּדּוֹת, אוֹת שִׂמְחָה, חֵלֶק ב', סִימָן א): מִי שֶׁהוּא 'שִׂמְחַ תְּמִיד', עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מִצְּלִיחַ; וְעֵין בְּמִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פו, ד) "אִישׁ מִצְּלִיחַ" גְּבַר קַפּוּז, פָּרוּשׁ: אִישׁ מִקְפִּיץ צוֹהֵל וְשִׂמְחַ, תְּמִיד רוֹקֵד מִחֲמַת שִׂמְחָה, וְזֶה שֶׁהֲצִילוֹ מִעַבְרָה, וְעֵין בְּלְקוּטִי-מוֹהַר"ן (חֵלֶק א', סִימָן קסט), שֶׁפָּרַשׁ רַבְּנּוֹ ז"ל (דְּבָרִים ז, יב): "וְשָׁמַר ה' אֱלֹקֶיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית", כִּי כָּשֶׁתְּזַכֶּה לְשִׂמְחָה, אֲזִי הַשָּׁם יִתְּבַרֵךְ בְּעֲצָמוֹ יִשְׁמַר לְךָ אֶת הַבְּרִית, דִּהְיִנּוּ שֶׁיְהִיָּה בְּעֲזָרְךָ לְשָׁמַר אֶת הַבְּרִית קִדְשׁ, כִּי עַקֵּר פָּגַם הַבְּרִית הוּא עַל-יְדֵי עֲצָבוֹת, כִּי פָּגַם הַבְּרִית בָּא עַל-יְדֵי הַקְּלָפָה הַנִּקְרָאת לְלָה בְּחִינַת עֲצָבוֹת, וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי שִׂישְׁמַח תְּמִיד, עַל-יְדֵי-זֶה יִשְׁמַר לוֹ הַשָּׁם יִתְּבַרֵךְ שֶׁלֹּא יִכְשַׁל עוֹד, חַס וְשְׁלוֹם, עֵין שָׁם.

(א) אָנוּ תְּלוּיִים בְּאַהֲבָה שְׁבִינּוּ.

וְצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כָּל הַפְּעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְזִכּוֹת לְהַגִּיעַ לְמַדַּת הַשְּׂמֵחָה
הַעוֹלָה עַל הַכֹּל, כִּי עַל-יְדֵי שְׂמֵחָה זֹכִים לְיִשׁוּב הַדַּעַת (עֵין לְקוּטֵי-
מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן י), כִּי שְׂמֵחָה הוּא עוֹלָם הַחַרוּת, עֵין שָׁם; וְלַהֲגִיעַ
לְמַדַּת הַשְּׂמֵחָה הוּא עַל-פִּי הַגְּלוּי הַנִּפְלָא שְׁגָלָה "בֵּן הַשְּׂמֵחָה" הַנִּכְלָל
בְּ"מְקוֹר הַשְּׂמֵחָה" הַעוֹסֵק לְקַשְׁרָנוּ בְּ"שֶׁרֶשׁ הַשְּׂמֵחָה" בְּלְקוּטֵי-
מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רפב: "אֲזַמְרָה לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי", שְׂצָרִיךְ לְחַפֵּשׁ
בְּעַצְמוֹ אִיזוֹ נִקְדָּה טוֹבָה, כִּי אֵיךְ אֶפְשֶׁר שְׁלֹא עָשָׂה מִיָּמָיו אִיזוֹ
מַצָּוָה אוֹ אֵיזָה דְּבָר טוֹב, וְאַפְלוּ בְּשִׂמְחָתָחִיל לְהַסְתַּכֵּל וְרוֹאֶה שְׁגָם
הַמַּצָּוָה וְהַדְּבָר טוֹב שֶׁעָשָׂה, הוּא גַם-בֵּן מְלֵא פְּצָעִים וְחִסְרוֹנוֹת, אֶךְ
אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵי אֶפְשֶׁר שְׁלֹא יִהְיֶה בּוֹ אֵיזָה מְעַט טוֹב, וְעַל-יְדֵי-זֶה
יָבוֹא לְשְׂמֵחָה וַיַּעֲלֶה מִדְּרָגָה לְדְרָגָה, וְזֶה מֵה שְׁאַמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל
(שְׁבַת ל:) עַל פְּסוּק: "וְשִׂבְחָתִי אָנִי אֶת הַשְּׂמֵחָה" (קִהֵלֵת ח, טו), זו
שְׂמֵחָה שֶׁל מַצָּוָה; הֵינּוּ לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ בְּעַצְמוֹ אֵילוּ נִקְדוֹת טוֹבוֹת
שֵׁישׁ בְּמַצּוֹת שְׂזָכָה לְקַיֵּם, וְעַל-יְדֵי שְׂמֵחָה מְבַטְּלִים לְגַמְרֵי אֶת הַיֵּצֵר
הָרַע, כְּמוֹ שְׁאַמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל (פְּרָאשִׁית רַבָּה כב, ו): אִם בָּא יֵצֶרְךָ
לְהַשְׁחִיקְךָ (פְּרוּשׁ לְהַכְשִׁילְךָ וּלְהַתְּעוֹלֵל בְּךָ) "שְׂמֵחָהוּ" בְּדַבְרֵי תוֹרָה,
שֶׁתְּתַעוֹרֵר נִקְדַּת הַשְּׂמֵחָה שֵׁישׁ בּוֹ שְׂזָכָה לְקַיֵּם מְעַט מַצּוֹת מִן הַתּוֹרָה
וְכַנ"ל.

וַעֲתָה אֲגִלָּה לְךָ, בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, עֵינֵינוּ נִפְלָא מֵה שְׁאַמְר
הָאָרִיז"ל לְתַלְמִידוֹ רַבִּי חַיִּים וַיִּטְאֵל (הוֹבָא בְּשַׁעַר הַגְּלוּלִים): מַדַּת
הַעֲצָבוֹת בָּאָה מִן הַחִיצוֹנִים וְהֵם מְבַלְבְּלִים אֶת דַּעַת הָאָדָם, וְעַל-כֵּן
בְּעַת שֶׁהַמַּצּוֹלוֹת יִם יִגְבְּרוּ עָלֶיךָ לְהַעֲצִיבְךָ וְלְהַחֲטִיבְךָ תִּכְוֵן "נִצְר
חֶסֶד לְאַלְפִים" (שְׁמוֹת לז, ז), עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ. וְעֵינָתִי בְּסִדוֹר הָאָרִיז"ל
בְּכּוֹנוֹת חֲנֻכָּה, וְכַתֵּב שָׁם נִחַל' הוּא הַמְּשַׁכֵּת הָאוֹר הָעָלְיוֹן מִבִּינָה
אֶל הַזְּעִיר אֲנַפִּין, שְׁיֻכַּל לְהַזְדַּוֵּג עִם הַמַּלְכוּת, וְעֵין בְּלְקוּטֵי-מוֹהַר"ן
(חֶלֶק א', סִימָן לד): בִּינָה הוּא נִחַל' הַנִּמְשָׁךְ מִן מַעֲיָן הַחֶ'כִּמָּה',
כִּי בְּסִפִּירַת הַבִּינָה שָׁם נִחַל נִוְבַע מְקוֹר חֶ'כָּמָה, וּמִשָּׁם יוֹצֵא
הַחֲזוֹן, כִּי חֲזוֹן הוּא מְלִשׁוֹן נְבוּאָה, אֲשֶׁר בָּא מִשְׁתֵּי צְפָרִים (עֵין שָׁם,
סִימָן ג), שֶׁהֵן בִּינָה וּמַלְכוּת, וְעֵין בְּכּוֹנַת נְפִילַת אַפִּים "נוֹצֵר חֶסֶד"
הוּא "בִּינָה וּמַלְכוּת", אֲשֶׁר יְכוֹל לְדוֹן אֶת כָּל הָעוֹלָם לְכַף זְכוֹת

(המוכא בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב, עין שם), דהינו שגלה לו העצה של התורה "אזמרה לאלקי בעודי" כנ"ל, שזה בחינת נ'וצר ח'סד ל'אלפים, כמו שפרש מוהרנ"ת, זכותו יגן עלינו (לקוטי-הלכות, ערוכי תחומין, הלכה ו, אות ו): "אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו" וגו' (איוב לג, כג), הינו אפלו אין מוצאים בו כי אם זכות אחת מני אלף, ואפלו אם יש באותה המצוה והזכות עצמה רב פסלות, ואין בזה כי אם איזו נקדה טובה אחת מאלף, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (שפת לב): אפלו באותו מלאך המליץ בעצמו תתקצ"ט [תשע מאות תשעים ותשע] חלקים לחובה ואחד לזכות נצול גם-כן, וזה נ'וצר ח'סד ל'אלפים, אפלו בתוך האלף רבו דרבו אומרים על האדם לחוב, הצדיק שרש "הבינה" (עין נוכבי-אור, חלק ג) דן אותו לכף זכות, ומוציאו מפך חוב, ועל-ידי-זה מוחלין לו העוונות.

וסוד זה גלה האריז"ל לרבי חיים ויטאל: כשיבואו עליך החיצונים שיגבירו עליך העצבות כדי להחטיאך תכונן שם נ'ח'ל', שהוא נ'וצר חסד לאלפים וכנ"ל, שזו העצה של "אזמרה לאלקי בעודי" על-ידי ה'עוד מעט' שאמצא בי עדין, על-ידי-זה אזכה להיות בשמחה ולזמר לאלקי בתפלה והתבודדות והבן, כי כל עקר פגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, שמפריד בחינת המלכות מזעיר אנפין כידוע, ועל-ידי-זה נסתלק ממנו המחין בחינת בינה ומשם משתלשלים עליו כל הדינים, הצרות והיסורים, רחמנא לצלן, כי מאחר שהפריד הטפה מבת זוגו (עין לקוטי-הלכות, תפלין, הלכה ב, אותיות יא, יב), וגרם שבירת הכלים ממש, כי על-ידי שפמשיף הטפה לחוץ לבטלה, חס ושלום, מחריב "עולמו", ונותן לסטרא אחרא ניקה ועוקר מזלו לגמרי, כי נאבדת ממנו נקדתו הטובה, כי בכל איש ישראלי יש נקדה טובה, אבל על-ידי הפגם הנ"ל נאבדת ממנו גם הנקדה הקדושה שלו, שהיא שרש "נשמתו", בחינת ה"בינה" שלו, על-כן במה שקלקל צריך לתקן, כי הוא קלקל ב"יסוד", לכן עקר תקונו על-ידי "יסוד צדיק" שרש נשמות ישראל (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן א), כי הצדיק הוא הנקדה הכללית

שְׁמֵשׁ מְקַבְּלִין כָּל הַנְּקֻדּוֹת, וְעַל-יְדֵי הַצְּדִיק יְכוּל לְזַכּוֹת לְנֻקְדָּה
חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי, כִּי הַצְּדִיק הוּא "אוֹר הַחֹסֵד הַחֲדָשׁ" הַמְתַּקֵּן הַכֹּל,
וְהוּא דִּיקָא מְכַנִּיס בְּמִקְרָבֵיו הָאֵרֶת נֻקְדָּה חֲדָשָׁה, שְׁנַמְשֵׁף עָלָיו מ'ח'
חֲדָשׁ הַמְצַמָּצֵם בְּשָׁנֵי צְמֻצוּמִים נִין' (ן' פְּשׁוּטָה — בִּינָה, נ' כְּפוּפָה
— מְלָכוֹת כְּפִדוּעַ), וְכַנְ"ל שְׁנַמְשֵׁף הָאוֹר הַחֲדָשׁ מִהַבִּינָה שְׁלוֹ -
הַזְעִיר אֲנַפִּין לְהַזְדוּג עִם הַמְּלָכוֹת וְכוּ'.

וְעַתָּה, בְּעֻזַּת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, נִבְאָר עַל-פִּי הַתּוֹרָה הַזֹּו (לְקוּטֵי-
מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לד) עֲנִין חֲנֻכָּה, וְעִין הַיֵּטֵב בְּלְקוּטֵי-הַלְכוֹת
(בְּרַפְת־הַמְזוּן, הַלְכָה ג, וּבַהֲלָכוֹת אוֹנָאָה, הַלְכָה ב), כִּי כָּבֵר הַקְּדָמְנוּ אֲשֶׁר
נִח'ל' הוּא הַמְּשַׁכֵּת הָאוֹר הָעֲלִיּוֹן הַיּוֹצֵא מִ"הַבִּינָה", שֶׁהָאוֹר הַזֶּה דָן
אֶת הַכֹּל לְכַף זְכוּת, כִּי הוּא נּוֹצֵר חֹסֵד לְאַלְפִים, וּבְכֹל הַחֲשָׁכוֹת
מוֹצֵא נְצוּצֵי אוֹר — הַנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת, שֵׁישׁ בְּכֹל אֶחָד וְאֶחָד,
וַיֵּשׁ לוֹמַר שֶׁהַנְּקֻדָּה הַטּוֹבָה שֵׁישׁ בְּכֹל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, זוֹהִי בְּעֶצְמָהּ
"הַנְּקֻדָּה" שֵׁישׁ בְּכֹל אֶחָד וְאֶחָד, שֶׁהִיא בְּחִינַת "צְדִיק מוֹשֵׁל" (שְׁמוּאֵל-ב'
כג, ג) [וְעִין בְּלְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כג] כָּל יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים צְדִיקִים
עַל שֵׁם הַבְּרִית שְׁנִמּוּלִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְאִיר לָהֶם, עֵין שָׁם], וּמִקְשָׁר
עִם הַתּוֹרָה, כִּי הַתּוֹרָה הִיא יו"ד וָאו, יו"ד — בְּחִינַת עֲשֻׁרֵת הַדְּבָרוֹת
(שְׁנִכְלָלֶת בָּהֶן כָּל הַתּוֹרָה כְּפִדוּעַ), וָאו — בְּחִינַת הַלּוּחוֹת שְׁאֲרָפֶן
וָאו וְרַחֲפֶן וָאו, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּבָא בִּתְרָא יד), וְהַתּוֹרָה
עִם הָעוֹלָם הֵם גַּם-כֵּן יו"ד וָאו, כִּי הַתּוֹרָה הִיא יו"ד שְׁנִקְרָאת
(תְּהִלִּים קיא, י): "רֵאשִׁית חֲכָמָה", [עֵין בְּרִש"י ב' אָז יִשִּׁיר" (שְׁמוֹת טו,
א), שְׁפִרְשׁ יו"ד — עַל שֵׁם הַמְּחַשְׁבָּה נְאֻמָּרָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת חֲכָמָה],
וְהָעוֹלָם הוּא וָאו, שְׁנִבְרָא בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֵׂה, וְצְדִיק עִם יִשְׂרָאֵל
הֵם גַּם-כֵּן יו"ד וָאו, כִּי הַצְּדִיקִים נִקְרָאִים חֲכָמֵי הַעֲדָה, וַיִּשְׂרָאֵל הֵם
בְּחִינַת וָאו שֶׁהֵם תּוֹמְכֵי אוֹרֵיתָא, בְּחִינַת וְוֵי הָעֲמוּדִים, וְאֶצֶּל כָּל
אֶחָד בְּפָנָי עֲצוּמוֹ יֵשׁ גַּם-כֵּן יו"ד וָאו, יו"ד הוּא הַפָּה בְּחִינַת "פִּי
יְדַבֵּר חֲכָמוֹת" (תְּהִלִּים מט, ד), וָאו הוּא הַלֵּב עַל שֵׁם "וְהִגּוֹת לְבִי
תְּבוּנוֹת" (שָׁם), בְּחִינַת "כְּתַבְּכֶם עַל לּוּחַ לְבָבְךָ" (מִשְׁלֵי ג, ג) הַיּוֹצֵא מִזֶּה,
שֵׁישׁ שְׁלֵשׁ נֻקְדּוֹת:

א. "נְקִדַת עֲצָמוֹ" — לְדַבֵּר הַרְבֵּה הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-יַדֵּי-זֶה מִתְקַשֵּׁר הַלֵּב אֶל פִּי, כִּי עַל-יַדֵּי רַבּוּי תִּפְלוֹת וּבִקְשׁוֹת וְהִתְבּוֹדוֹת, עַל-יַדֵּי-זֶה לְבוֹ מִתְקַשֵּׁר אֶל דַּעְתּוֹ בְּחִינַת הַתְּקַשְׁרוֹת יו"ד אֶל וָא"ו, וּמֵאִיר לוֹ עַל-יַדֵּי-זֶה אֹר גָּדוֹל.

ב. "נְקִדַת הָרֵב" — עַל-יַדֵּי שְׂמֵתֶקֶרֶב אֶל הָרֵב הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת יו"ד "חֲכָמִי" הַעֲדָה, וְהַמְקַרְבִּים הֵם בְּחִינַת וָא"ו, עַל-יַדֵּי-זֶה גַם-כֵּן נִתְקַשֵּׁר בְּחִינַת הָרֵב שֶׁהוּא הַדַּעַת בְּחִינַת יו"ד אֶל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּחִינַת וָא"ו, וּמֵאִיר לוֹ עַל-יַדֵּי-זֶה אֹר גָּדוֹל וְנוֹרָא.

ג. "נְקִדַת הַחֶבֶר" — שֶׁהוּא בְּחִינַת "הַתּוֹרָה", כִּי כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּיַחַד שֶׁהֵם שְׁשִׁים רַבּוּא נִשְׁמוֹת כְּנֻגַד שְׁשִׁים רַבּוּא אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, וְיִשְׂרָאֵל וְאוֹרֵיָתָא חַד הוּא (עֵין זֶהר אַחֲרֵי עַג), (וְזֶהוּ בְּחִינַת תּוֹרָה שְׁבַע-לִפְנֵי), וְהַתּוֹרָה הִיא בְּחִינַת יו"ד, הֵינּוּ הַחֶבֶר כְּנֻגַדוֹ בְּחִינַת יו"ד וְהוּא בְּחִינַת וָא"ו, וְעַל-יַדֵּי שְׂמֵתֶקֶרֶב עֲצָמוֹ עִם חֶבְרוֹ, (וּמְכַל שְׂכָן אֶלְפֵי אֶלְפִים קַל וְחֹמֶר כְּשִׂמְקֶשֶׁר עֲצָמוֹ עִם הַתּוֹרָה), עַל-יַדֵּי-זֶה מֵאִיר הַיּו"ד בְּוָא"ו אֹר גָּדוֹל, וְעַל-יַדֵּי שְׁלֹשׁ נִקְדוֹת אֱלוֹ, נִתְבַּטְּלוֹת מִמֶּנּוּ כָּל הָאֲהָבוֹת הַרְעוֹת הַשּׁוֹרוֹת עַל לְבוֹ, וְזוֹכָה שְׂמֵאִיר לוֹ אוֹרוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּהַתְגַּלוֹת נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד, כִּי הֵשֵׁם יִתְבַּרֵךְ מֵאִיר תְּמִיד כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹכֵב כָּל עֲלָמִין, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם אֶלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְלִזָּה אֵי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת כִּי אִם עַל-יַדֵּי קֶשׁוֹר וְיַחּוּד הַשְּׁלֹשׁ נִקְדוֹת הַנִּי"ל: א. לְהַתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת. ב. לְהַתְקַשֵּׁר עִם חֲבֵרִים טוֹבִים הַמְקַבְּלִים מִזֶּה הַצַּדִּיק. ג. לְהַרְבוֹת בְּיוֹתֵר בַּתְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדוֹת, וְלִשְׁיַח וּלְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וּלְפָרֵשׂ אֵת כָּל לְבָבוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁר זֶה הוּא עֶקֶר הַכֵּל, כִּי הַתְּפִלָּה הִיא הִיא הַכְּלִי לְקַבֵּל הַשְּׁפָע, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (דְּבָרִים א, יא): "וַיִּבְרָךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לְכֶם", הֵינּוּ לְפִי הַדְּבוּר כֵּן נִמְשָׁךְ עָלָיו הַשְּׁפָע, אִם הַדְּבוּר בְּשִׁלְמוֹת וּבְמִלּוּאוֹ, אִזּוֹ יְכוּל לְקַבֵּל בּוֹ רַב שְׁפָע (כְּמוֹכָא בְּפָנִים), כִּי הַתְּפִלָּה הִיא עֶקֶר הַכְּלִי לְקַבֵּל הַשְּׁפָעַת אוֹרוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֹר

הַצִּדִיק וְאוֹר הַתּוֹרָה וְאוֹר קִדְשַׁת יִשְׂרָאֵל כִּידוּעַ, וְהִנֵּה חֲכָמֵינוּ
 ז"ל אָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה ב, ד): וְחֻשֵׁף — זֶה גְלוֹת יוֹן שֶׁהִחְשִׁיכָה
 עֵינֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּגִזְרוֹתֵיהֶן, שֶׁהִיטָה אוֹמֶרֶת לָהֶם כְּתָבוּ עַל קָרְן
 הַשּׁוֹר שְׂאִין לָכֶם חֶלֶק בְּאֵלֶי יִשְׂרָאֵל... "וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת"
 (בְּרֵאשִׁית א, ב) — זֶה רוּחוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, עֵינַי שָׁם, כִּי כָּל
 הַחֲכָמוֹת הַחִיצוֹנִיּוֹת, הַכְּפִירוֹת וְהָאֲפִיקוֹרְסוֹת שֶׁנִּתְּהוּ אַחַר הַחֲרָבָן
 שָׂאוּ נְחֻשֵׁף הָאוֹר, כְּמוֹבָא (בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן טו), כִּי נִתְעַלַּם
 הָאוֹר הַמְּאִיר בְּחִינַת מְאֹרֵי אוֹר, הַתְּחִילוֹ בְּעֵקֶר מֵהֵינּוּנִים שֶׁהָיוּ
 בְּזִמְנֵי בֵּית שֵׁנִי, שֶׁגָּזְרוּ גְזֵרוֹת רְעוֹת עַל כָּלל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ ז"ל (רֵאשׁ הַשָּׁנָה יח:), שֶׁגָּזְרָה מַלְכוּת יוֹן גְּזֵרָה שְׂלֵא לְהִזְכִּיר
 שֵׁם שְׂמִים עַל פִּיהֶם, וְרָצוּ הָעֵקֶר לְעֵקֶר אֶת הַרוּחָנִיּוֹת מִיִּשְׂרָאֵל,
 "אֶת אֲמוֹנָתָם", וְכֵמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: "כְּשֶׁעֲמְדָה מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה עַל
 עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁפִּיחֵם תּוֹרְתֶךָ וּלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵּי רִצּוֹנְךָ" (שְׁבַת כ"א),
 וְנִכְנְסוּ אֶל הַהִיכָל (שְׂשֵׁם הוּא שְׂרֵשׁ הַדְּעִת, כְּמוֹבָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
 חֶלֶק א' סִימָן יג, הַדְּעִת הִיא בְּחִינַת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, עֵינַי שָׁם), וְטִמְאוּ כָּל
 הַשְּׂמִנִים [שֶׁהוּא הַדְּעִת בְּחִינַת "שְׂמֵן מִשְׁחַת קִדְשׁ" (שְׁמוֹת ל, כ"ה), (עֵינַי
 לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ד)], הֵינּוּ שֶׁקְלָקְלוּ וְטִמְאוּ אֶת הַדְּעִת
 וְהַשְּׂכָל בְּכֻלָּיוֹת וּבְפִרְטוּיֹת אֲצֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְעַל-כֵּן הִיטָה צָרָה
 גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, כִּי זֶה עֵקֶר הַחֻשֵׁף, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כְּשֶׁאִין הָאֲמוּנָה
 בְּשִׁלְמוֹת, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, וְאֵז נִפְרָד הַיּוֹ"ד — שֶׁהוּא הַפֶּה, מֵהוּא"ו —
 שֶׁהוּא הַלֵּב, וְזֶה עֵקֶר הַגְּלוֹת, שֶׁהִיא בְּשִׁבִיל חֲסֵרוֹן אֲמוּנָה שֶׁהִיא
 הַתְּפִלָּה (עֵינַי לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז), כִּי כְּשֶׁאִין פִּיו וְלִבּוֹ
 שְׂוִין, זֶהוּ עֵקֶר הַצָּרָה הַמְּרָה יוֹתֵר מֵהַכָּל, שָׂאוּ הוּא בְּחִינַת (תְּהִלִּים
 לח, יא): "לִבִּי סָחַרְחַר עֲזָבֵנִי כִּי-חִי' וְאוֹר עֵינָי גַּם הֵם אִין אֲתִי",
 כִּי עַל-יְדֵי פָגַם הַבְּרִית, נִתְעַקַּם לְבוֹ מְאֹד מְאֹד, כִּי הַפְּרִיד בֵּין
 הַיּוֹ"ד לְזֵא"ו, וְאֵז לְבוֹ מְעַקַּם מְאֹד עִם קִשְׁיוֹת הַרְבֵּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה
 נִסְתַּר מִמֶּנּוּ אוֹר עֵינָיו, וְאִינוּ זוֹכֵה לְרֵאוֹת הַכִּיחַ אֲתָנוּן דְּעַבְדָּא
 דְּבְרֵאשִׁית², הֵינּוּ הָאֲרַת הַהֲשָׁנָה הַמְּאִירָה מְאֹד, בְּחִינַת (תְּהִלִּים קיא,
 ו): "כִּיחַ מְעַשְׂיוֹ הַגִּיד לְעַמּוֹ", כִּי עַל-יְדֵי פָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת

(ב) הַעֲשָׂרִים וְשִׁמּוֹנָה אוֹחִיוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.

אֲשֶׁר תִּקְלַב בְּנַחֲל יֵט

זרע לבטלה, נאבד הכ'ח' (כמובא בשלחן ערוך, ארח חיים, סימן רמ, סעיף יד, עין שם) ברוחניות ובגשמיות, וזה (שופטים טז, יט): "ויסר כ'ח'ו מעליו", כי היה אז בחינת פגם הברית כמובא, והתקון הוא על-ידי הצדיק האמת, שאצלו כל הנקדות כנ"ל, על-כן נאמר עליו (כמובא בדברי מוהר"ם ז"ל בעלים לתרופה כמה פעמים): "כ'ח'י אז וכ'ח'י עתה למלחמה ולצאת ולבוא" (יהושע יד, יא), כי הצדיק (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפ) הוא היוצא לחוץ ומלקט הנצוצות בחינת האבדות, ומכניסם לפנים הקדשה, כי הצדיק (עין שם, סימן קפח) מבקש האבדות, עד שמוצא כל האבדות של כל העולם, שזה בחינת הנקדות טובות שמלקט ומקבץ הצדיק שהוא בחינת "יוסף", וזה שנאמר בו (בראשית מז, יד): "וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים ובארץ כנען בשבך אשר הם שוכרים", ואיתא שזה בחינת הנצוצות הקדושות שנפלו על-ידי השבייה שנגרמה על-ידי העוונות, והם כוספים לצאת מן המקום שנלכדו שם (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קמא), והצדיק בחינת "יוסף" שהוא השליט והמשביר, הצדיק המשפיע כל טוב, הוא משיב את האבדות, ועין (לקוטי-הלכות, אבדה ומציאה, הלכה ג, אות ב), העקר מה שמקבלין מהצדיק הוא הארת התורה שמחדש להם, ועל-ידי התורה שממשיך להם הוא מאיר עליהם אור גדול, עד שיש להם כח בעצמם לחפש ולבקש אחרי שארי אבדתם שעדיין לא מצאו, כי בודאי אי אפשר להם להחזיר בפעם אחת כל אבדותיהם המרבות מאד, שלא יזיק להם רבוי האור, כי רבוי האור גורם פבוי הנר לגמרי פידוע, ובהכרח להחזיר להם מעט מעט כפי הכנתם וכפי התעוררותם אל האמת, ובכל פעם ופעם על-ידי כל תורה ותורה שהם מקבלין מזה הצדיק בעת שבאים אליו על-ידי התקשרות נקדת החבר, כי אי אפשר לקבל מהצדיק כי אם על-ידי החברים האמתיים, ועל-ידי-זה נשפע עליו אור גדול מאד בחינת נר לחפש על ידו אחרי שארי אבדתו, כי התורה נקראת אור ונר, כמו שכתוב (משלי ו, כג): "כי נר מצוה ותורה אור", ואחר האבדות צריכים לחפש, והחפוש הוא בגרות, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (פסחים

ז: (בחינת (משלי כ, כז): "נר ה' נשמת אדם חפש כל חדרי בטן", ובבית-המקדש שם הִיָּה עֵקֶר הָאוֹר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (שמות רבה לו, ב): כָּשֶׁם שֶׁהַשָּׁמֶן מֵאִיר, כֵּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ מֵאִיר לְכָל הָעוֹלָם, וְכֵן אָמְרוּ (בְּרַאשִׁית רַבָּה ג, ד): מִהֵיכָן נִבְרָא הָאוֹר מִמְּקוֹם בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, וְכֵן אָמְרוּ (בַּמְדָּבָר רַבָּה טו, א): שְׁלֵמָה שִׁבְנָה בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ עֲשֵׂה חֲלוֹנוֹת צְרוֹת מִבְּפָנִים וְרַחְכוֹת מִבְּחוּץ, כְּדֵי שִׁיְהִיָּה הָאוֹר יוֹצֵא מִבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וּמֵאִיר לְחוּץ, וְשֵׁם בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ הָיָה שֶׁלֹּשׁ נִקְדוֹת: "נִקְדַּת הָרֵב" — שֶׁהוּא בְּחִינַת הַכֹּהֵן גְּדוֹל, בְּחִינַת אֱהָבָה, הַנִּכְנָס לְפָנָי וּלְפָנֵים עַד נִקְדַּת אֲבֹן הַשֹּׁתֵיף, שֶׁהִיא נִקְדַּת הַכְּלָלִיּוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק, וְעַל-כֵּן נִקְרָא הָרֵב וְהַצַּדִּיק הָאֵמֶת בְּחִינַת כֹּהֵן, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מְלָאכִי ב, ז): "כִּי שִׁפְתַי כֹּהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ כִּי מִלֶּאֱדָה צָבָאוֹת הוּא", וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (מוֹעֵד קָטָן יז): אִם דּוֹמָה הָרֵב לְמִלֶּאֱדָה הַשֵּׁם צָבָאוֹת יִבְקְשׁוּ תוֹרָה מִפִּיהוּ, וְאִם לֹא אֵל יִבְקְשׁוּ תוֹרָה מִפִּיו. "נִקְדַּת הַחֲבֵר" — הִיָּתָה בַּשַּׁעַת עֲלִית הַרְגֵל, שֶׁנִּתְאַסְפוּ כָּל יִשְׂרָאֵל יַחַד וְקִבְּלוּ אֶחָד מִחֲבֵרוֹ. "נִקְדַּת עֲצָמוֹ" — כְּשֶׁהִבִּיא אֶחָד קָרָבֵן אֶז הַתּוֹרָה וְהַתְּבוּדָה לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ. וְהַיּוֹנִים נִכְנְסוּ לְהֵיכָל, וְטִמְאוּ כָּל הַשָּׁמַיִם, שֶׁמִּלֶּאוּ אֶת כָּל הָעוֹלָם עִם הַדְּעוֹת הַזְּרוֹת וְהַנִּפְסְדוֹת שֶׁלָּהֶם — חֲכַמַת הַטֹּבֵעַ, וְאֶז נִחַשְׁף הָעוֹלָם לְגַמְרֵי, כִּי נִטְמָאָה כָּל הַדַּעַת עִם שִׁכְלֵיוֹתָם הָרָעָה וְהַמְרָה, לֹאֵל עֲזַרַת הַשֵּׁם שֶׁמִּצָּאוּ פֶּה אֶחָד שֶׁל שָׁמֶן שֶׁהָיָה מִנַּח בְּחוֹתָמוֹ שֶׁל כֹּהֵן גְּדוֹל, שֶׁהוּא הַדַּעַת הָאֵמֶת שֶׁל הַצַּדִּיק, שֶׁשֵּׁם אֵין מִי שִׁיִּכּוֹל לְנַגֵּעַ, וְהִיא רוּחוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וְלֹא הָיָה בּוֹ אֵלָּא לְהַדְלִיק יוֹם אֶחָד, כִּי הוּא בְּחִינַת הָאוֹר שֶׁל עֲלֵמָא דְדָאֲתִי, שֶׁאֵז יְהִיָּה נִכְלָל הָאוֹר וְהַחֲשֵׁף יַחַד, בְּחִינַת: "וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בֹקֵר יוֹם אֶחָד" (בְּרַאשִׁית א, ה), כִּי הוּא בְּחִינַת: "וַיְהִיָּה יוֹם אֶחָד הוּא יוֹדֵעַ לֵה' לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה" (זְכַרְיָה יד, ז), כִּי הוּא בְּחִינַת הָאוֹר שֶׁל עֲלֵמָא דְדָאֲתִי, וְנִעֲשֶׂה גַם וְהַדְלִיקוּ מִמֶּנּוּ שְׁמוֹנֶה יָמִים, הֵינּוּ בְּתוֹךְ שִׁבְעַת יְמֵי הַבְּנִינָה שֶׁל זֶה הָעוֹלָם, הֵינּוּ הֵינֶס הָיָה שֶׁנִּמְשָׁף לְמַטָּה הַרוּחַ שֶׁל מְשִׁיחַ, וְנִקְבַּע לְדוֹרוֹת, שֶׁאֵנוּ זוֹכִים לְהָאִיר כָּל אֶחָד בְּבֵיתוֹ אֶת הָאוֹר הַגָּנוּז שֶׁל שֵׁשֶׁת יְמֵי בְּרַאשִׁית, שֶׁהוּא אוֹר הַחֲנֻכָּה, אוֹרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, וּבְכַרְט אַחַר הַחֲרָבָן, שֶׁאֵז נִתְחַשֵּׁף לְגַמְרֵי הָעוֹלָם, וְנִאָּבַד

לְגַמְרֵי הַכֵּל, כִּי נִפְגְּמוּ כָּל הַשְּׁלֵשׁ נִקְדוֹת, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (יומא ט.): מִקְדָּשׁ רֵאשׁוֹן מִפְּנֵי מַה חָרַב? מִפְּנֵי שְׁלֹשָׁה דְבָרִים: עֲבוּדָה זָרָה, גְלוּי עֲרִיּוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים, וְהֵם כִּנְגַד הַשְּׁלֵשׁ נִקְדוֹת, עֲבוּדָה זָרָה זֶהוּ נִגְד "נִקְדַת הָרֵב", כִּי הוּא הוּא הַמְּגַלָּה אֲמוּנָתוֹ יְתַבְרַךְ, כִּי בְלַעֲדֵיו אִי אֶפְשָׁר לִידַע כָּלֵל (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ל), הַשְּׂגוֹת אֱלֻקוֹת אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג כִּי אִם עַל-יְדֵי הַרְבֵּי הַצַּדִּיק הַגְּדוֹל בְּמַעֲלָה מְאֹד מְאֹד, שְׁפִיכוֹת דָּמִים זֶה כִּנְגַד "נִקְדַת הַחֵבֵר", שְׁהַרְגוּ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, אֶחָד אֶת חֵבְרוֹ הַפֶּף אֶהְבֵּה אֲשֶׁר הֵיטָה רְאוּיָה לְהִיּוֹת בֵּינֵיהֶם, וְגִלּוּי עֲרִיּוֹת — פָּגַם הַבְּרִית, זוּהִי "נִקְדַת עֲצָמוֹ", שֶׁנִּפְגְּמוּ לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, בְּפָגַם הַבְּרִית, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ו, יא): "כִּי הִשְׁחִית כָּל בֶּשֶׂר אֶת דְּרָכָו", וּבִכְרֵט בְּבֵית שְׁנֵי שְׁנַחֲרַב הִיָּה הַעֲקָר בְּשִׁבִיל שְׂנֵאת חֲנָם, שְׂאֵז עֲקָרוֹ לְגַמְרֵי "נִקְדַת הַחֵבֵר", כִּי לְזִכּוֹת לְקַבֵּל מִהַצַּדִּיק הָאֵמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנִּקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה, וְלְהָאִיר בּוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנִּקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ו), זֶהוּ אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל-יְדֵי אֶהְבַת הַחֵבְרִים, אֲנָשֵׁי שְׁלוּמְנוּ הַיְקָרִים, וְלֶאֱחֹז עֲצָמוֹ בְּיַחַד, וְאֵז זֹכִים לְקַבֵּל זֶה מִזֶּה הָאֶרֶת הַצַּדִּיק, וְעֵין בְּסֵפֶר "זְמַרַת הָאֶרֶץ" ג' עַל תּוֹרָה זוֹ בְּעֵנִין אַחַר קֶצֶת, שְׁבֹזֵמֵן הַחֵרֶבֶן נִפְגְּמוּ הַשְּׁלֵשׁ נִקְדוֹת, שְׁזָה בְּחִינַת מַה שְּׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (שְׁבַת קִיט. ט): "לֹא חָרְבָה יְרוּשָׁלַיִם אֲלָא עַל שְׁבוּזֵי בֵּה תְלַמִּידֵי חֲכָמִים", כִּי פָגְמוּ בְּנִקְדָּה הַכְּלָלִית עֲצָמָה שֶׁהוּא הַצַּדִּיק, "וְעַל שְׁלֹא הוֹכִיחוּ זֶה אֶת זֶה", הֵינּוּ שְׁלֹא הָאִירוּ הַנִּקְדָּה שֶׁל אֶחָד בְּחֵבְרוֹ, "וְעַל שֶׁפָּסְקוּ הֵימְנָה אֲנָשֵׁי אֲמוּנָה", זֶה בְּחִינַת נִקְדַת עֲצָמוֹ, שְׂצָרִיף לְהָאִיר בְּעֲצָמוֹ עַל-יְדֵי הַדְּבוּר, עֵין שָׁם.

וְהַשֵּׁם יְתַבְרַךְ חָמַל עָלֵינוּ, שֶׁנִּשְׂאָרָה לָנוּ בְּגִלּוֹתֵנוּ הַמְּצוּנָה הַנּוֹרָאָה שֶׁל "נֵר חֲנֻכָּה", שֶׁהִיא הָאֶרֶת הַמְּשִׁיחַ, שְׂאָנוּ זֹכִים לְהָאִיר בְּתוֹף בֵּיתֵנוּ הָאֶרֶת אֱלֻקוֹתוֹ יְתַבְרַךְ (עֵין לְקוּטִי-הַלְכוֹת, הַשְּׂפָמַת הַבְּקָר, הַלְכָה ד, אֹת י), אִף לְמַטָּה לְמַטָּה לְגְרוּעַ שְׁבַגְרוּעִים, אֶפְלוּ הַחוּלָה הַגְּדוֹל מְאֹד מְאֹד בְּחֵלֵי הַנֶּפֶשׁ, עַל-יְדֵי רַבּוּי עוֹנוֹתָיו, גַּם-כֵּן יָכוֹל לְקַבֵּל עַל-יְדֵי-זֶה הַצַּדִּיק, שְׁזָהוּ בְּחִינַת מַה שֶׁהַדְּלָקַת נֵר חֲנֻכָּה יְכוּלָה לְהִיּוֹת

ג) שְׁחֵבֵר הָרֵב מִשְׁשֵׁהרִין ז"ל, תְּלַמִּיד מוֹהַר"ת ז"ל.

למטה מעשרה, שאפלו הוא בעשרה כתרין דמסאבותאי, על-ידי גדל הפלגת מעלת אור חנכה, שהוא הבינה, אור הצדיק, גם-כן יכול לשוב אליו יתברך, כי אין שום יאוש בעולם כלל, וזה בחינת (תהלים כג, ד): "גם כי אלה בגיא צלמות לא אירא ר'ע", לא אפחד מהחטא שנקרא ר'ע, [שהוא חטא הוצאת זרע לבטלה פידוע מהזהר הקדוש (בראשית נז), בחינת: "ויהי ע'ר' בכור יהודה ר'ע' בעיני ה'"] (בראשית לח, ז), "כי אפה עמדי", בחינת (מיכה ז, ח): "כי אשב בחשף ה' אור לי", כי הצדיק ממשיך השגות אלקות גם בעמק החשף, ועל-כן הצדיק נקרא "יוסף", בחינת (בראשית ל, כג): "אסף אלקים את חרפתי" (פמבא בפנים), כי אוסף ומבטל כל החרפות והבושות מישאל, כי מחזירם בתשובה, ומקרבים להשם יתברך, ומוציא בהם נקודות טובות, וזה מה שפתוב בפונות, לכוז להדליק נ'ר ח'נכה ראשי תבות נ'ח'ל, הינו בנחל הנ"ל שהוא בחינת נ'חל נ'ובע מ'קור ח'כמה המאיר מאור הבינה ונוצר חסד לאלפים, עין שם; ועין עוד שם (בכונות נפילת אפים), "נוצר" הוא אותיות "רצון", (ועין בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רטו, ובלקוטי-הלכות, ברפות השחר, הלכה ה), שהצדיק האמת בחינת משה עומד בין שמד לרצון, אף אלו הנשמות שכבר ירדו לעמקא דתהומא רבא, בחינת שמד, הצדיק מעלה אותן לרצון העליון, לרעוא דרעוין, תכלית מדרגה העליונה, והעקר במה שמכניס בהם הארת הרצון בעצמו, שיזכו להשתוקק ולכסף אליו יתברך בתכלית הרצון והפסופים שזה העקר, כמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן נא), העקר הוא הרצון וההשתוקקות אליו יתברך בכלות הנפש ולהוציאם בפיו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לא) וכל מה שרוצה לעשות בעבודת השם יתברך הכל לכל ישיח ויגלה לפניו יתברך.

אחי היקר, חמדת לבבי! יש ויש עוד להאריך בכל זה, אף אין הפנאי, וגם את כל זה לא עלה על דעתי כלל לכתב לך, ומפל שכן

(ד) בעשר ספירות של השמאה.

(ה) לעמק התהום הגדול.

(ו) רצון שברצונות.

בְּאַרְיֵכוֹת כּוֹז, תְּהִלָּה לְאֵל, אֶף מֵאֵת ה' הִיְתָה זֹאת, וְהַקּוֹלְמוֹס כְּתַב,
וּמִזֶּה רוֹאִים גְּדֻלַּת הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ שְׁמִסְבֵּב סְבוֹת לְטוֹבָה, וְאֵל תִּירָא
וְאֵל תַּחַת מִשׁוֹם דְּכָר שְׁבַעוֹלָם, כִּי ה' אִתָּךְ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, וְתִהְיֶה
תְּמִיד בְּשִׂמְחָה שְׂזֻכִית לְהִתְקַרֵּב אֶל הָאוֹר הַגְּנוּז הַזֶּה; אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי
חֻלְקָנוּ וּמָה נְעִים גּוֹרְלָנוּ וּמָה יָפָה יְרוּשָׁתָנוּ, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם
יְתָבְרָךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חֲנֻם שְׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תְּקַלֵּג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר וַיֵּשֶׁב ה'תשל"א.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה, חַיִּים, חַן וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ אֶל מַעְלַת
אַהוּבִי, יְדִידֵי הַיָּקָר, הַחֶפֶץ וּמִשְׁתוֹקֵק בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ עַל-פִּי
הַדֶּרֶךְ הָאֵמֶת שְׁקִבְלָנוּ מִהַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ...
גֵּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנֻצַח.

אֶף שְׁכָבָר עָבְרוּ שְׁנֵי שְׁבוּעוֹת שְׁלֵא רְאִיתִיךָ וְלֹא שְׁמַעְתִּי מִמָּךְ
כְּלוּם, אֲשֶׁר בְּאֵמֶת הָיָה רְאוּי לְהִיּוֹת הַהֶפֶךְ לְהַתְנַעֵד יַחַד, וְלַעֲסֹק
בְּיַחַד בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ, וּלְחַזֵּק אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ כְּאֲשֶׁר הִזְהִירָנוּ
רַבְּנוּ ז"ל, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אִמְרָתִי לְרִשׁוֹם לָךְ דְּבוּרֵי הַתְּחַזְּקוּת, וּמִסְתַּמָּא
עַל-יְדֵי הָאוֹר הַיָּשֵׁר יִהְיֶה גַם-כֵּן אוֹר הַחוּזֵר, כְּאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ
ז"ל (עֵינֵי שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן צט), כְּשֶׁאֶחָד מְדַבֵּר עִם חֵבְרוֹ בִּירְאֵת שְׁמַיִם,
נַעֲשֶׂה אוֹר יָשֵׁר וְאוֹר חוּזֵר, הֵן שְׁחֵבְרוּ נִתְעוֹרֵר בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ,
וְהֵן הוּא בְּעֶצְמוֹ נִתְעוֹרֵר מִחֻדָּשׁ, וְלִפְעָמַיִם הָאוֹר יָשֵׁר קוֹדֵם לְאוֹר
חוּזֵר וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וּכְבָר הִזְהִירָנוּ מוֹהַרְנ"ת ז"ל (עֵינֵי עֲלִים לְתְרוּפָה,
מִכְּתַב רִצּוֹ), לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִם אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ, וּבּוֹדָאֵי שְׂיִהְיֶה
דְּבוּרָם הַעֲקָר מִהַתְּכַלִּית הַנִּצְחִית.

ב. הִנֵּה בְּפָרְשָׁה זוֹ (בְּרֵאשִׁית לט, ח) בְּיוֹסֵף כְּתִיב: "וַיִּמְאַן" וְנִקְוֶה "שְׁלֹשֶׁת", וַיֵּשׁ לוֹמַר הַפְּנֵה עַל-פִּי לְקוֹטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ל"ד, כְּשֶׁהֵלֵב מְשַׁקֵּעַ בְּאַהֲבוֹת רְעוּת שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲרָפוֹת וּבְזִיוּנוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁבֵּר לְבוֹ לְגַמְרִי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים סט, כא): "חֲרָפָה שִׁבְרָה לְבָי", הֵינּוּ הַחֲרָפוֹת וְהַבְּזִיוּנוֹת שׁוֹבְרִים לְבוֹ שֶׁל הָאָדָם, וְהַנִּקְדָּה הַזֹּאת כְּלוּלָה מִשְׁלֵשׁ בְּחִינּוֹת:

א. נִקְדַּת הָרֵב — לְשַׁקֵּד מְאֹד מְאֹד עַל דְּלִתוֹת סִפְרֵי רַבְנוּ ז"ל, שֵׁשׁם גְּנוּזִים פָּנָיו, שִׁכְלוּ וְחִכְמָתוֹ וְאוּרוֹ.

ב. נִקְדַּת הַחֶבֶר — לְדַבֵּר בְּכָל פַּעַם עִם הַחֲבָרִים הַיְקָרִים מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַתְּמִימִים, הַשׁוֹקֵדִים בְּתוֹרַת הַנְּחַל גּוֹבֵעַ מְקוֹר חִכְמָה.

ג. נִקְדַּת עֲצָמוֹ — לְהַתְּבוּדָד בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת הַכֹּל לְכָל יְשִׁיחַ וַיִּסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וַיְהִיָּה עֲקָשָׁן גָּדוֹל עַל זֶה, כִּי עַל זֶה מִתְּפַשֵּׁט הַסְטֵרָא אַחֲרָא יוֹתֵר מִהַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ד, ז): "לְפִתַּח חֲטָאת רֹבֵץ", עַל פִּתְחֵי הַפֶּה שֶׁם רוֹבֵץ הַסְטֵרָא אַחֲרָא לְבָלִי לְהַנִּיחוֹ לְהַתְּבוּדָד וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְעַל-יְדֵי שְׁלֵשׁ נִקְדוֹת אֵלוֹ עַל-יְדֵי-זֶה יִתְפָּרְדוּ מִמֶּנּוּ הַחֲרָפוֹת וְהַבְּזִיוּנוֹת שֶׁהֵם הַהֲרָהוּרִים הָרָעִים, רַחֲמָנָא לְצַלָן, הַשׁוֹרִים עַל לְבוֹ, וְלֹא יָבוֹא לִיְדֵי עֲבָרָה, עַיִן שָׁם.

וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר אֲצֵל יוֹסֵף בְּשַׁעַה שֶׁבָּאָה אֵלָיו הַקְּלָפָה לְהַכְשִׁילוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּעֲבָרָה, עַיִן שָׁם, "וַיִּמְאַן" וְנִקְוֶה "שְׁלֹשֶׁת", הֵינּוּ שְׁקִיָּם שְׁלֵשׁ הַעֲצוֹת הָאֵלוֹ: "נִקְדַּת הָרֵב" — זֶה בְּחִינַת מָה שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (סוֹטָה לו:): בְּאוֹתָהּ שַׁעַה בָּאָה דְיוֹקְנֵנוּ שֶׁל אָבִינוּ וְנִרְאָתָה לוֹ בַּחלוֹן, (וַיַּעֲקֹב אָבִינוּ הָיָה רַבּוֹ שֶׁלְמָדוֹ תוֹרָה כְּדִוְעַ), "נִקְדַּת הַחֶבֶר" — זֶה מָה שֶׁהַתְּקַשֵּׁר אֲזוֹ עִם הַחֲבָרִים אֲחִיו הַקְּדוֹשִׁים (כְּמוֹכָא בְּגַמְרָא שָׁם) שֶׁאֲמַר לוֹ אֲזוֹ: יוֹסֵף, עֲתִידִים אֲחִיךָ שִׁיכְתְּבוּ עַל אֲבְנֵי אִפּוֹד וְאִתָּהּ בִּינִיָּהֶם, רְצוּנָךְ שִׁימְחָה שְׁמֶךָ מִבִּינֵיהֶם, מִיַּד פָּרֵשׁ, כִּי נִקְדַּת הַחֶבֶר צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּהַתְּקַשְׁרוֹת עִמָּהֶם יַחַד, בְּחִינַת: אֲנִן בְּחִבּוּתָא תְּלִיא

אָשׁר תּקלג בַּנְחַל כה

(זהר נשא קכח), בְּאַהֲבָה וּבְכִלְיֹת שְׁנִכְלָלִין יַחַד (עין לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן סא), שְׁעַל־יְדֵי־זֶה זֹכִים לְקַבֵּל אֹר הַצַּדִּיק, וְזֶה "אֹר צַדִּיקִים יִשְׁמַח" (משלי יג, ט), עֵינֵי שָׁם; "נִקְדַּת עֲצָמוֹ" — זֶה רַבּוּי הַתְּפִלוֹת וְהַתְּבוּדוֹת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ שֶׁהֵיוּ לוֹ בְּכָל פַּעַם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרַאשִׁית מֵה, יב): "כִּי פִי הַמְדַבֵּר אֲלֵיכֶם", וּפָרַשׁ רַש"י: כִּפִּי בֵּן לְבִי, וּפָרַשׁ רַבֵּנוֹ ז"ל הֵינוּ שְׁעַל־יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת שֶׁדַּבֵּר עִם קוֹנוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה הָאִיר "פִּי יְדַבֵּר חֲכָמוֹת" (תְּהִלִּים מֵט, ד) (שֶׁהוּא הַדְּבֹר), בְּ"הַגּוֹת לְבִי תְּבוּנוֹת" (שֵׁם) (שֶׁהוּא הַלֵּב), וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְּבַטְּלָה עָרְלַת לְבוֹ וְזָכָה לְהַנְצִל מֵעֲבָרָה.

ג. וְעַקֵּר הַצְּלָחַתוֹ הֵיטָה עַל־יְדֵי תַקָּף הַשְּׂמֻחָה שְׁזָכָה, כִּי הִיָּה "תְּמִיד בְּשִׂמְחָה", כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרַאשִׁית לט, ב): "וַיְהִי אִישׁ מְצַלִּיחַ" וְגו', וּפָרַשׁוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרַאשִׁית רַבָּה פו, ד): אִישׁ מְצַלִּיחַ — גָּבַר קַפּוּז, פָּרוּשׁ: אִישׁ מְקַפֵּץ, צוּהֵל וְשִׂמַּח, תְּמִיד רוֹקֵד מִחֲמַת שִׂמְחָה, וְזֶה שֶׁהֲצִילוֹ מֵעֲבָרָה, (וְעֵינֵי בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת שִׂמְחָה, חֵלֶק ב', סִימָן א'): מִי שֶׁהוּא שִׂמַּח תְּמִיד, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְצַלִּיחַ; וְעֵינֵי (בְּלִקוּטֵי־מוהר"ן, חֵלֶק א' סִימָן קסט) מֵה שֶׁפָּרַשׁ רַבֵּנוֹ ז"ל (דְּבָרִים ז, יב): "וְשִׁמְרֵהוּ לְךָ אֶת הַבְּרִית", כִּי כְּשֶׁתִּזְכָּה לְשִׂמְחָה, אֲזִי הַשֵּׁם יִתְּבַרֵךְ בְּעֲצָמוֹ יִשְׁמַר לְךָ אֶת הַבְּרִית, דְּהֵינוּ שִׁיְהִיָּה בְּעֶזְרְךָ לְשִׁמּוֹר אֶת הַבְּרִית קָדֵשׁ, כִּי עַקֵּר פָּגַם הַבְּרִית הוּא עַל־יְדֵי עֲצָבוֹת, כִּי פָּגַם הַבְּרִית בָּא עַל־יְדֵי הַקְּלָפָה הַנִּקְרָאת יְלָלָה, בְּחִינַת עֲצָבוֹת, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי שִׁיְהִיָּה תְּמִיד בְּשִׂמְחָה, עַל־יְדֵי־זֶה יִשְׁמַר אוֹתוֹ הַשֵּׁם יִתְּבַרֵךְ שֶׁלֹּא יִכָּשֵׁל עוֹד, חַס וְשָׁלוֹם, עֵינֵי שָׁם; וְצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כָּל הַפְּעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְזָכוֹת לְהַגִּיעַ לְמִדַּת הַשְּׂמֻחָה הָעוֹלָה עַל הַכֹּל, כִּי עַל־יְדֵי שִׂמְחָה זֹכִים לְיִשׁוּב הַדַּעַת (עֵינֵי לִקוּטֵי־מוהר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן י), כִּי שִׂמְחָה הִיא עוֹלָם הַחֲרוּת, עֵינֵי שָׁם.

ד. וְלְהַגִּיעַ לְמִדַּת הַשְּׂמֻחָה הוּא עַל־פִּי הַגְּלוּי הַנִּפְלָא שֶׁגָּלָה "בֵּן הַשְּׂמֻחָה", הַנִּכְלָל "בְּמִקּוֹר הַשְּׂמֻחָה", הָעוֹסֵק לְקַשְׁרָנוּ "בְּשִׁרְשׁ הַשְּׂמֻחָה" עַל־פִּי "אַזְמָרָה לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי" (עֵינֵי לִקוּטֵי־מוהר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רפב), צָרִיךְ לְחַפֵּשׁ וּלְמַצֵּא בְּעֲצָמוֹ אֵיזוֹ נִקְדָּה טוֹבָה, כִּי אֵיךְ אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא עָשָׂה מִיָּמָיו אֵיזוֹ מַצָּוָה אוֹ אֵיזוֹ טוֹב, וְאַפְלוּ כְּשִׂמְחָתָחִיל

להסתכל ורואה שגם המצוה והדבר טוב שעשה, הוא גם-כן מלא פצעים וחסרונות, אך אף-על-פי-כן אי אפשר שלא יהיה בו איזה מעט טוב, ועל-ידי-זה יבוא לשמחה ויעלה מדרגה לדרגה, וזה מה שאמרו חכמינו ז"ל (שבת ל:) על פסוק (קהלת ח, טו): "ושבחתני אני את השמחה" — זו שמחה של מצוה; הינו לחפש ולבקש בעצמו אילו נקדות טובות שיש במצוות שזכה לקיים, ועל-ידי שמחה מבטלין לגמרי את היצר הרע, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (בראשית רבה כב, ו): אם בא יצרף להשחיקך (ופרוש להכשילך ולהתעולל בך) "שמחהו" בדברי תורה, שיעורר נקדת השמחה שיש בו שזכה לקיים מעט מצוות מן התורה וכנ"ל.

ה. ועתה אגלה לך, בעזרת השם יתברך, ענין נפלא ונורא בתמימות ובפשטות על-פי יסוד אמת וחזק מה שאמר האריז"ל לתלמידו רבי חיים ויטאל (הובא בשער הגלגולים): מדת העצבות באה מן החיצונים והם מבלבלים את דעת האדם, ועל-כן בעת שהמצולות ים יגברו עליך להעציבך ולהחטיאך תכוון נוצר חסד לאלפים, עד כאן לשונו; ועינתי בסדור האריז"ל בכונות חנפה, וכתב שם נ'ח'ל' הוא המשכת האור העליון מבינה אל הזעיר אנפין, שיוכל להזדווג עם המלכות, ועין בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן לד): בינה הוא נ'ח'ל' הנמשך ממעין הח'כ'מ'ה', כי בספירת הבינה שם נ'חל נ'ובע מ'קור ח'כמה, ומשם יוצא החזון, כי חזון הוא מלשון נבואה, אשר בא משתי צפנים (עין בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ג), שהן בינה ומלכות, ועין בכונת נפילת אפים - "נוצר חסד" הוא "בינה ומלכות", אשר יכול לדון את כל העולם לכף זכות (המוכא בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב, עין שם).

ו. הינו שגלה האריז"ל לתלמידו רבי חיים ויטאל עצה נוראה זו של "אזמרה לאלקי בעודי" כנ"ל, שזה בחינת נוצר חסד לאלפים, כמו שפרש מוהר"ן ת"ז"ל (לקוטי-הלכות, ערוכי תחומין, הלכה ו, אות ו): "אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו" וגו' (איוב לג, כג), הינו אפלו אין מוצאים בו כי אם זכות אחת מני אלף,

וְאָפְלוּ אִם יֵשׁ בְּאוֹתָהּ הַמְצָוָה וְהִזְכוּת עֲצָמָה רַב פְּסֻלָּת, וְאֵין בְּזוֹה כִּי אִם אֵיזוֹ נִקְדָּה טוֹבָה אַחַת מֵאֵלֶּף, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (שְׁבַת ל.ב.): אָפְלוּ בְּאוֹתוֹ הַמֵּלֶאֶךָ מְלִיץ בְּעֲצָמוֹ תַתְקַצ"ט [תִּשְׁעַ מְאוֹת תִּשְׁעִים וְתִשְׁעַ] חֲלָקִים לְחוּבָה וְאֶחָד לְזִכּוֹת נִצּוֹל גַּם-כֵּן, וְזוֹה נִוְצָר חֲסֵד לְאֱלֹפִים, אָפְלוּ בְּתוֹךְ הָאֵלֶּף רַבּוֹ דְּרַבּוֹ אֹמְרִים עַל הָאָדָם לְחוּב, הַצְדִּיק שֶׁרֵשׁ "הַבִּינָה" (עֵין כּוּכְבֵּי-אוֹר, חֲלָק ג.) דֵּן אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, וּמוֹצִיאוֹ מִכַּף חוּב, וְעַל-יְדֵי-זוֹ מוֹחֲלִין לוֹ הָעוֹנוֹת, וְזוֹה הַסּוֹד גְּלוּהָ הָאֲרִיז"ל לְרַבֵּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל: כְּשֵׁיבּוֹאוֹ עֲלֶיךָ הַחִיצוֹנִים שֶׁיִּגְבִּירוּ עֲלֶיךָ הָעֲצָבוֹת כְּדֵי לְהַחֲטִיֵּאךָ תִּכּוֹן שֵׁם נִחְלִי, שֶׁהוּא נִוְצָר חֲסֵד לְאֱלֹפִים וְכַנ"ל, שְׁזוֹ הָעֲצָבָה שֶׁל "אֲזוּמָרָה לְאֵלֶּקִי בְּעוֹדֵי" עַל-יְדֵי הָעוֹד מְעַט שְׁאִמְצָא בִּי עֲדִין, עַל-יְדֵי-זוֹ אֲזַכֶּה לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה וּלְזַמֵּר לְאֵלֶּקִי בַּתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת וְהַבֵּן.

ז. כִּי עָקַר פָּגַם הַבְּרִית - הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, שְׁמִפְרִיד בְּחִינַת הַמְּלָכוֹת מְזַעֵר אֲנָפִין כְּפִדּוּעַ, וְעַל-יְדֵי-זוֹ נִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ הַמַּחֲזִין בְּחִינַת בִּינָה וּמִשֵּׁם מְשַׁתְּלִשְׁלִים עָלָיו כָּל הַדֵּינִים וְהַצָּרוֹת וְהַיְסוּרִים, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, כִּי מֵאַחַר שֶׁהִפְרִיד הַטָּפָה מִבֵּת זוּגוֹ (עֵין לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, תְּפִלִּין, הַלְכָה ב, אוֹתִיוֹת יא, יב), וְגַרְם שְׁבִירַת הַכֵּלִים מִמֶּשׁ, כִּי עַל-יְדֵי שְׁמִמְשִׁיף הַטָּפָה לְחוּץ לְבִטְלָה, חַס וְשְׁלוֹם, מִחֲרִיב "עוֹלָמוֹ", וְנוֹתֵן לְסִטְרָא אַחֲרָא יְנִיקָה וְעוֹקֵר מְזֵלוֹ לְגַמְרִי, כִּי נֶאֱבַדְתָּ מִמֶּנּוּ נִקְדָּתוֹ הַטּוֹבָה, כִּי בְּכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי יֵשׁ נִקְדָּה טוֹבָה, אָבָל עַל-יְדֵי הַפָּגַם הַזֶּה נֶאֱבַדְתָּ מִמֶּנּוּ גַם הַנִּקְדָּה הַקְּדוּשָׁה שְׁלוֹ, שֶׁהִיא שֶׁרֵשׁ "נִשְׁמָתוֹ", בְּחִינַת "הַבִּינָה" שְׁלוֹ, עַל-כֵּן בְּמָה שֶׁקִּלְקַל צָרִיף לְתַקֵּן, כִּי הוּא קִלְקַל בִּ"יִסוּד", לְכֵן עָקַר תְּקוּנוֹ עַל-יְדֵי "יִסוּד צְדִיק" שֶׁרֵשׁ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֲלָק ב, סִימָן א), כִּי הַצְדִּיק הוּא הַנִּקְדָּה הַכְּלִלִית שֶׁמִּשֵּׁם מְקַבְּלִין כָּל הַנִּקְדָּוֹת, וְעַל-יְדֵי הַצְדִּיק יְכוּל לְזַכּוֹת לְנִקְדָּה חֲדָשָׁה לְגַמְרִי, כִּי הַצְדִּיק הוּא "אוֹר הַחֲסֵד הַחֲדָשׁ" הַמִּתְקַן הַכֵּל, וְהוּא דִּיקָא מְכַנֵּיס בְּמִקְרָבּוֹ הָאֲרַת נִקְדָּה חֲדָשָׁה, שֶׁנִּמְשָׁף עָלָיו מ'ח' חֲדָשׁ הַמְצַמְצָם בְּשָׁנֵי צְמֻצוּמִים נִי' (ן' פְּשׁוּטָה — בִּינָה, נ' כְּפוּפָה — מְלָכוֹת כְּפִדּוּעַ), וְכַנ"ל שֶׁנִּמְשָׁף הָאוֹר הַחֲדָשׁ מֵהַבִּינָה שְׁלוּ הַזַּעִיר אֲנָפִין לְהַזְדוּג עִם הַמְּלָכוֹת וְכו'.

ח. ועתה, בעזרת השם יתברך, נבאר על-פי התורה הזו (לקוטי-
 מוהר"ן, חלק א', סימן לד) ענין חגכה, ועין היטב בלקוטי-הלכות
 (ברכת-המזון, הלכה ג, ובהלכות אונאה, הלכה ב), כי כבר הקדמנו אשר
 נ'ח'ל' הוא המשכת האור העליון היוצא מה"בינה", שהאור הזה דן
 את הכל לכף זכות, כי הוא נוצר חסד ל'אלפים, ובכל החשכות
 מוצא נצוצי אור — הנקודות הטובות, שיש בכל אחד ואחד,
 ויש לומר שהנקדה הטובה שיש בכל אחד מ'ישראל, זוהי בעצמה
 "הנקדה" שיש בכל אחד ואחד, שהיא בחינת "צדיק מושל" [ועין
 בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כג], כל 'ישראל נקראים צדיקים על שם
 הברית שנמולים, ועל-ידי-זה מאיר להם, עין שם], ומוהר"ן ת"ו"ל
 דקדק מאד מאד בלשונו הזהב של רבנו ו"ל במה שאמר: הנקדה
 השיכת ללבו "בעת הזאת" (עין עלים לתרופה, מכתב וכה), ומפרשו
 שצריך להזהר ביותר לדבר הרבה הן עם חבירו ובפרט עם רבו
 האמת, והן בינו לבין קונו ובינו לבין עצמו לחפש, לבקש, לחתור
 ולהוציא לאור תעלומות והסתרת הנקדה הטובה המסתתרת באדם
 בכל יום בהסתרות עמקות כפי מעשה האדם וכפי המעשה הנעשה
 באותו היום מריש כל דרגין ועד סוף כל דרגין, כי מאד עמקו
 מחשבותיו יתברך ועלינו החיוב להתחזק ולדרש, לתור ולחתור,
 לבקש ולקשר עצמנו לנקדה השיכת ללב "בעת הזאת" וכו', עין
 שם.

ט. וכפי שפרשנו שהנקדה הטובה שצריך לחפש אצל כל אחד
 ואחד היא אותה הנקדה שהיא בחינת צדיק מושל, יש לפרש "בעת
 הזאת" הינו כי צריך לדון את כל אדם לכף זכות, ולחפש ולבקש
 אצלו איזה טוב ואפלו הוא רשע גמור, צריך אתה לבקש בו ולמצא
 בו איזה טוב, והעקר לידע "בעת הזאת", אף שהוא כמו שהוא
 על-כל-פנים זכר אולי דיקא "בעת הזאת" בזו השעה ובזו המדרגה
 שאוחז בה, מתגבר עליו רע כזה אשר אם אתה היית במקומו, היית
 יותר גרוע (ועין בלקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן א') על-פי מה שאמרו
 חכמינו ו"ל (אבות ב, ד): "אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו";
 ומי הוא שיכול לידע ולהגיע למקום חבירו כי אם השם יתברך

שֶׁהוּא מְקוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם וְאֵין הָעוֹלָם מְקוּמוֹ, וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ בְּדוֹרוֹת
 אֵלּוּ שְׁעוֹבֵר מֵה שְׁעוֹבֵר, רַחֲמָנָא לְצַלָן, עַל כָּל אֶחָד בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוֹת,
 וְגִדְל הַהִסְתַּרְתָּה שְׂיִישׁ בְּעוֹלָם, עַל-כֵּן אֵין שׁוּם חֲדוּשׁ שְׁנוּפְלִים כָּל-כָּף,
 (הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִרְחַם לְהַבֵּא שְׁתַּתְּגַלֶּה הָאֱמֶת לְכָל בְּאֵי הָעוֹלָם), וּמִכָּל
 שְׂכָן וְכָל שְׂכָן אֵיף צָרִיף לְהִזְהַר לְדוֹן לְכָף זְכוּת אִישׁ כְּשֶׁר וְעוֹבֵד
 ה', וְצָרִיף תְּמִיד לִידַע וּלְהִבִּין "בְּעֵת הַזֹּאת", כִּי עַל-פִּי-רֹב כְּשֶׁרוֹאִים
 שְׂאֶחָד רַק מִתְּפַלֵּל מְקַטְרָגִים עָלָיו - הֵיִתְכֵן, לְמָה לֹא תִפְתַּח סֶפֶר
 וְתִלְמַד?! עַל-כֵּן צָרִיף לְדוֹנוֹ לְכָף זְכוּת, וְלִידַע "בְּעֵת הַזֹּאת" —
 אוּלַי כִּבָּר לְמַד כַּמָּה שְׁעוֹת וְאֵינְךָ יוֹדֵעַ מְזֶה, וְאוּלַי דִּיקָא "בְּעֵת
 הַזֹּאת" כְּפִי מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, הוּא דִּיקָא מְכַרַח לְהִרְבוֹת בְּתַפְלָה, וְכֵן
 כְּשֶׁרוֹאִים שְׂאֶחָד רַק לוֹמֵד וְאֵינוֹ עוֹסֵק בְּתַפְלָה, צָרִיף לִידַע שְׂ"בְעֵת
 הַזֹּאת" כְּפִי מִדְּרַגְתּוֹ צָרִיף לְעַסֵּק הִרְבָּה בְּלַמּוּד, וְכֵן פְּעָמִים רוֹאִים
 אֶחָד שְׂאֵינוֹ לוֹמֵד וְאֵינוֹ מִתְּפַלֵּל, וּמְקַטְרָגִים עָלָיו שְׁעוֹסֵק רַק בְּאִיזוֹ
 מְצוּהָ כְּגוֹן צְדָקָה, וְאוֹמְרִים לוֹ: הֵיִתְכֵן, לֹא תִפְתַּח סֶפֶר אוֹ לֹא תַעֲסֵק
 בְּתַפְלָה?! צָרִיף לִידַע "בְּעֵת הַזֹּאת", כִּי כְּפִי צְמִצּוּמוֹ וּמִדְּרַגְתּוֹ הוּא
 דִּיקָא צָרִיף לְעֲשׂוֹת מֵה שְׁעוֹשֶׂה, וּמִכָּל שְׂכָן וְקַל וְחֹמֶר כְּשֶׁרוֹאִים
 שְׂאֶחָד יוֹשֵׁב בְּטַל, וְאִדְרָבָה מְדַבֵּר שִׁיחוֹת בְּטִלוֹת, צָרִיף גַּם-כֵּן לְדוֹנוֹ
 לְכָף זְכוּת, וְלִידַע "בְּעֵת הַזֹּאת", אוּלַי הוּא מְקַיֵּם (מְנַחוֹת צ:ט): בְּטוֹלָה
 שֶׁל תּוֹרָה זֶה קִיּוּמָה, כִּי נִתְיַגַע מִחוּ וְצָרִיף לְנוּחַ, כַּאֲשֶׁר הִזְהִירָנוּ רַבְּנֵינוּ
 ז"ל, וְאֶפְלוּ לְפַעְמִים רוֹאִים אֶחָד שְׂמִדְבָר מְגִדְלָתוֹ הַעֲצָמִית, צָרִיף
 גַּם-כֵּן לְדוֹנוֹ לְכָף זְכוּת, וְלִידַע "בְּעֵת הַזֹּאת" כְּפִי מִדְּרַגְתּוֹ שֶׁהוּא
 שְׁבוּר כְּחֶרֶס הַנְּשָׁבֵר בְּאֶלְפֵי וְרַבְבוֹת שְׁבָרִים, וְהוּא נִדְכָּה וְנִכָּא לְכַב,
 הוּא מְקַיֵּם עֲכָשׁוּ בְּחִינַת (דְּבָרֵי הַיָּמִים-ב יז, ו): "וַיִּגְבְּה לְבוֹ בְּדַרְכֵי ה'",
 כְּדִי לְהַכְנִיס בְּעֲצָמוֹ קֶצֶת כַּח וְהִתְחַזְּקוֹת, וְחִכְמִינוּ ז"ל אָמְרוּ (בְּרֻכוֹת
 יט:; וַעֲיִן בְּמִדְרַשׁ שַׁחַר טוֹב קכ, ה; וּבְתַנְא דְּבֵי אֱלִיהוּ רַבָּה, פָּרָק ג): אִם רָאִיתָ
 תְּלָמִיד חָכָם שֶׁעֲבָר עֲבָרָה בְּלִילָה, אַל תְּהַרְהֵר אַחֲרָיו בְּיּוֹם — וְדַאי
 עָשָׂה תְּשׁוּבָה; הֵינּוּ אֶפְלוּ כְּבָר רָאִיתִי שֶׁהָאִישׁ כְּשֶׁר וְעוֹבֵד ה' עָשָׂה
 עֲבָרָה בְּפִעַל מְמָשׁ, חַס וְשְׁלוֹם, גַּם-כֵּן אַל תְּהַרְהֵר אַחֲרָיו וּבְנִדְאֵי
 עָשָׂה תְּשׁוּבָה.

י. הַכָּלָל, אַחֵי, שְׁעֲנִין לְמוֹד זְכוּת שֶׁל בְּחִינַת "בְּעֵת הַזֹּאת", הֵן עַל עֲצָמוֹ — לִידַע שְׁאֵפְלוּ עֵבֶר עֲבֻרוֹת חֲמוּרוֹת בְּיֹתֵר, צָרִיךְ לִידַע "בְּעֵת הַזֹּאת", כִּי נִסְתַּבֵּב עִמִּי מִלְמַעְלָה, וְצָרִיךְ לִידַע שֶׁהַשְּׁעָה הַשְּׁנֵייהָ כְּבָר עֲנִין אַחֵר, וְתִכְףּ-מִיָּד יִתְחִיל מְחֻדָּשׁ, כִּי רַק "בְּעֵת הַזֹּאת" הַתְּגַבְּרָה עָלֵי הַתְּגַבְּרוֹת כָּל-כָּף וְלֹא יִכְלָתִי לַעֲמֹד עַל עֲמָדִי, וְכֵן עַל חֲבָרוֹ גַּם-בֵּן צָרִיךְ לִידַע שֶׁרַק "בְּעֵת הַזֹּאת" הַתְּפַשֵּׁט עָלָיו הַסְטָרָא אַחֲרָא מְאֹד מְאֹד וְכֵן"ל, וְעֲנִין זֶה הוּא דְבָר נִפְלָא מְאֹד מְאֹד וְהוּא הַמְּשַׁכֵּת הָאוֹר מֵעֲלָמָא דְאַתִּיָּא אוֹר הַבִּינָה.

יא. וְכֵל זֶה זֹכִים עַל-יְדֵי הַשְּׁלֵשׁ נִקְדוֹת: "נִקְדוֹת עֲצָמוֹ" — לְדַבֵּר הַרְבֵּה הַרְבֵּה עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה מִתְקַשֵּׁר הַלֵּב אֶל פִּי, כִּי עַל-יְדֵי רַבּוּי תְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת וְהַתְּבוּדוֹת עַל-יְדֵי-זֶה לְבוֹ מְקַשֵּׁר אֶל דַּעְתּוֹ בְּחִינַת הַתְּקַשְׁרוֹת יו"ד אֶל וָא"ו, וּמֵאִיר לוֹ אוֹר גְּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד מִהֶאֱרַת אֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא. "נִקְדוֹת הֶרֶב" — עַל-יְדֵי שְׁנֵתְקַרֵב אֶל הֶרֶב הַצְּדִיק הָאֱמֵת, שֶׁהוּא בְּחִינַת יו"ד "חֲכָמִי" הַעֲדָה, וְהַמְקַרְבִּים הֵם בְּחִינַת וָא"ו, עַל-יְדֵי-זֶה גַּם-בֵּן נִתְקַשֵּׁר הֶרֶב שֶׁהוּא בְּחִינַת הַדַּעַת - בְּחִינַת יו"ד, אֶל יִשְׂרָאֵל - שֶׁהֵם בְּחִינַת וָא"ו, וּמֵאִיר לוֹ אוֹר גְּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד מִהֶאֱרַת אֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא. "נִקְדוֹת הַחֲבָר" שֶׁהִיא בְּחִינַת "הַתּוֹרָה", כִּי כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּיַחַד הֵם שְׁשִׁים רַבּוּא, כְּנֻגַד שְׁשִׁים רַבּוּא אוֹתִיוֹת הַתּוֹרָה, וּמוֹכָא שֶׁ"קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוֹרִיתָא וְיִשְׂרָאֵל חַד הוּא" (עֵין זֶהר אַחֲרֵי עַג.), (וְזֶה בְּחִינַת תּוֹרָה שְׁבַע-עֶלְפָּה), וְהוּא בְּחִינַת וָא"ו, וְעַל-יְדֵי שְׁמֻקְשֵׁר וּמְתַיַחַד עִם חֲבָרָיו הַיְקָרִים וְנִתְיַחַד מִחוּ שֶׁהוּא בְּחִינַת יו"ד עִם הַחֲבָר שֶׁהוּא בְּחִינַת וָא"ו, וּמֵאִיר לוֹ מְאֹד מְאֹד, כִּי עַל-פִּי-רֹב כְּשֶׁאֲחַד הוּא "בְּעֲצָמוֹ" אֲזַ חֲשֵׁף לוֹ, וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לִתֵּן עֲצָה לְנַפְשׁוֹ, אִף עַל-יְדֵי חֲבָרִים טוֹבִים שְׁמֵאִירִים בּוֹ עֲצוֹת טוֹבוֹת, אֲזַ יוֹצֵא מִן הַמְּצַר וְנִתְרַחֲקֵת דַּעְתּוֹ מְאֹד, וְעַל-יְדֵי שְׁלֵשׁ נִקְדוֹת אֵלוֹ נִתְבַּטְּלוֹת מִמֶּנּוּ כָּל הָאֲהָבוֹת הַרְעוֹת הַשׁוֹרוֹת עַל לְבוֹ וְכֵל מֵינֵי בִלְבוּלִים הַמְּבַלְבְּלִים וּמְסַבְּבִים אוֹתוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, וְזוֹכָה שְׁמֵאִיר לוֹ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהַתְּגַלּוֹת נִפְלָאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד

אֲשֶׁר תְּקַלֵּג בְּנַחֵל לֹא

מָאֵד, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְאִיר תָּמִיד, כִּי מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, מִמְּלֵא
כָּל עֲלָמִין וְסוּבָב כָּל עֲלָמִין וְאֵין שׁוּם מְצִיאֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל,
וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם.

יב. וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַּע וְתִבִּין הֵיטֵב הֵיטֵב שְׁלֹזָה אֵי אֲפָשֶׁר לְהִגִּיעַ
(הֵינּוּ לְאַחֲזֵ כֶּבֶד בַּמְדְּרָגָה כְּזוֹ בְּהַתְגַּלוּת נִפְלְאָה כְּזוֹ, וְלִרְאוֹת רַק
הַטּוֹב אֲצֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, הֵינּוּ שֶׁהַכֹּל לְכָל עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת
אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ), כִּי אִם עַל-יְדֵי קִשּׁוֹר וְיַחְוֹד הַשֵּׁלֶשׁ נִקְדוּת הַנִּ"ל:
א. לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, וְלִשְׁקֹד מְאֹד מְאֹד בְּשִׁקְיָה נִפְלְאָה
בְּסִפְרֵיו הַקְּדוּשִׁים. ב. לְהִתְקַשֵּׁר עִם חֲבָרִים טוֹבִים הַמְקַבְּלִים מִזֶּה
הַצַּדִּיק. ג. לְהִרְבוֹת בְּיוֹתֵר בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוּת, וְלִשְׁיַח וְלִסְפֹּר לְפָנָיו
יִתְבָּרַךְ כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְלִפְרֹשׂ אֶת כָּל
לְבָבוֹ וְכָל מָה שֶׁאַרְעֵ לוֹ יְגִלָּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, "אֲשֶׁר זֶהוּ עֵקֶר הַכֹּל",
כִּי הַתְּפִלָּה הַיָּא הַיָּא הַכְּלִי לְקַבֵּל הַשִּׁפְעָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים א, יא):
"וַיְבָרֶךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לְכֶם", הֵינּוּ לְפִי הַדְּבָר בֶּן נִמְשָׁךְ הַשִּׁפְעָה
עָלָיו, אִם הַדְּבָר בְּשִׁלְמוֹת וּבְמִלּוּאוֹ, אֲזִי יִכוּל לְקַבֵּל בּוֹ רַב שִׁפְעָה
(כְּמוֹכָא בְּפָנִים), כִּי הַתְּפִלָּה הַיָּא עֵקֶר הַכְּלִי לְקַבֵּל הַשִּׁפְעָה אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ,
אוֹר הַצַּדִּיק, אוֹר הַתּוֹרָה וְאוֹר קִדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל כְּיָדוּעַ.

יג. וְהִנֵּה חֲכָמֵינוּ ז"ל אָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, ב, ד): חֲשׂוּף — זֶה
גְּלוּת יוֹן שֶׁהַחֲשִׁיבָה עֵינֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּגִזְרוֹתֶיהֶן, שֶׁהִיְתָה אוֹמֶרֶת
לָהֶם כְּתוּבוֹ עַל קֶרֶן הַשּׁוֹר שֶׁאֵין לְכֶם חֵלֶק בְּאֵלְקֵי יִשְׂרָאֵל וְכוּ' "וְרוּחַ
אֱלֻקִּים מִרְחַפֶּת" (בְּרֵאשִׁית א, ב) — זֶה רוּחוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, עֵינַי
שָׁם; כִּי כָּלֵל הַחֲכָמוֹת הַחִיצוֹנִיּוֹת, הַכְּפִירוֹת וְהָאֲפִיקוֹרְסוֹת שֶׁנִּתְּהַוָּה
אֲחֵר הַחֲרָפֵן [שֶׁאֲזִי נִחֲשָׁף הָאוֹר (כְּמוֹכָא בְּלֻקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן
טו), כִּי נִתְעַלֵּם הָאוֹר הַמְּאִיר בְּחִינַת מְאוּרֵי אוֹר, עֵינַי שָׁם], הָעֵקֶר
הַתְּחִיל מִהֵינּוּנִים שֶׁהָיוּ בְּזִמְנֵי בֵּית שְׁנֵי וּגְזָרוּ גְזָרוֹת רְעוּת עַל כָּלֵל
יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (רֵאשׁ הַשָּׁנָה יח): שֶׁגְזָרָה מְלָכוֹת
יוֹן גְּזָרָה שֶׁלֹּא לְהַזְכִּיר שֵׁם שָׁמַיִם עַל פִּיָּהֶם, וְרָצוּ הָעֵקֶר לְעַקֹּר אֶת
הַרוּחַנִיּוֹת מִיִּשְׂרָאֵל "אֶת אֲמוֹנָתָם", כְּמוֹ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים בְּתַפְלָה (וְעַל

לב אֲשֶׁר תִּקְלַג בְּנִחָל

הנסיים): "כְּשֶׁעֲמְדָה מְלָכוֹת יוֹן הִרְשָׁעָה עַל עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל לְהִשְׁפִּיחֵם תּוֹרְתְךָ וּלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵּי רְצוֹנְךָ" (שְׁבַת כ.א.), וְנִכְנָסוּ אֶל הַהֵיכָל [שְׁשֵׁם הוּא שֶׁרֶשׁ הַדְּעַת (כְּמוֹכָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יג), שֶׁהַדְּעַת הַיָּא בְּחִינַת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, עֵינַן שְׁשֵׁם], וְטַמְאוּ כָּל הַשְּׂמָנִים [שֶׁהוּא הַדְּעַת בְּחִינַת "שְׁמֵן מִשְׁחַת קִדְשׁ" (שְׁמוֹת ל, כה) (כְּמוֹכָא בְּסִימָן ד) עֵינַן שְׁשֵׁם], הֵינּוּ שֶׁקְלָקְלוּ וְטַמְאוּ אֶת הַדְּעַת וְהַשְּׂכָל בְּכִלְלִיּוֹת וּבְפִרְטוּיּוֹת אֲצֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְעַל-כֵּן הֵיטָה צָרָה גְּדוּלָּה מְאֹד מְאֹד, כִּי זֶהוּ עֶקֶר הַחֲשׂוֹף, רַחֲמָנָא לְצַלָּן — כְּשֶׁאֵינָן הָאֱמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת, חֶסֶם וְשִׁלּוּם, וְאִזּוּ נִפְרָד הַיּוֹ"ד — שֶׁהוּא הַפֶּה, מֵהוּא"ו — שֶׁהוּא הַלֵּב כְּנ"ל.

יד. וְזֶה עֶקֶר הַגְּלוּת, שֶׁהִיא בְּשִׁבִיל חֶסְרוֹן אֱמוּנָה שֶׁהִיא הַתְּפִלָּה (עֵינַן שְׁשֵׁם, סִימָן ז), כִּי כְּשֶׁאֵינָן פִּיּוּ וְלִבּוֹ שְׁוִין זֶהוּ עֶקֶר הַצָּרָה הַמְרָה יוֹתֵר מֵהַכֵּל, שֶׁאִזּוּ הוּא בְּחִינַת (תְּהִלִּים לח, יא): "לִבִּי סִחָרַחַר עֲזוּבֵנִי כִּיחִי" וְאוֹר עֵינָי גַּם הֵם אֵינָן אֲתִי", כִּי עַל-יַדֵּי פָגַם הַבְּרִית, אִזּוּ נִתְעַקְּמוּ לִבּוֹ מְאֹד מְאֹד, כִּי הַפְּרִיד בֵּין הַיּוֹ"ד לְוָא"ו, וְאִזּוּ לִבּוֹ מִעֲקָם מְאֹד עִם קְשׁוּיּוֹת הַרְבֵּה, וְעַל-יַדֵּי-זֶה נִסְתָּר מִמֶּנּוּ אוֹר עֵינָיו וְאֵינּוּ זוֹכֵה לְרֵאוֹת הַכ"ח [עֲשָׂרִים וּשְׁמוֹנֶה] אֲתוֹנֵי דְעַבְדָּא דְבְּרָאשִׁית, הֵינּוּ הָאֲרַת הַהִשְׁגָּחָה הַמְאִירָה מְאֹד בְּבְחִינַת: "כִּיחִ מִעֲשִׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ" (תְּהִלִּים קיא, ו), כִּי עַל-יַדֵּי פָגַם הַבְּרִית - הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, אֲבָד הַכִּיחִ (כְּמוֹכָא בְּשִׁלְחֹן עֲרוּף, אֲרַח חַיִּים, סִימָן רמ, סְעִיף יד, עֵינַן שְׁשֵׁם), וְזֶה (שׁוֹפְטִים טז, יט): "וַיִּסַּר כַּחוֹ מֵעֲלִיו", כִּי הָיָה אִזּוּ בְּחִינַת פָּגַם הַבְּרִית כְּמוֹכָא, וְהַתְּקוּן הוּא עַל-יַדֵּי הַצְּדִיק הָאֱמֵת שֶׁאֲצֵלוּ כָּל הַנְּקֻדּוֹת כְּנ"ל, עַל-כֵּן אָמַר עֲלִיו מוֹהַר"נ ת"ז ל כְּמָה פְּעָמִים (כְּמוֹכָא בְּעֵלִים לְתֵרוּפָה): "כְּכֹחִי אִזּוּ וּכְכֹחִי עֲתָה לְמַלְחָמָה וְלְצֵאת וּלְבוֹא" (יְהוֹשֻׁעַ יד, יא), כִּי הַצְּדִיק הוּא הַיּוֹצֵא לְחוּץ (עֵינַן לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רפ), וּמְלַקֵּט הַנְּצוּצוֹת בְּחִינַת הָאֲבָדוֹת, וּמְכַנִּיסָם לְפָנִים מֵהַקִּדְשָׁה.

טו. כִּי מוֹכָא (שְׁשֵׁם, סִימָן קפח), שֶׁהַצְּדִיק מְבַקֵּשׁ הָאֲבָדוֹת עַד שֶׁמוֹצֵא כָּל הָאֲבָדוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, שֶׁזֶה בְּחִינַת הַנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁמְלַקֵּט

אֲשֶׁר תְּקַלֵּג בְּנִחַל לֵג

וּמְקַבֵּץ הַצְדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת "יוסף", וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בְּרֵאשִׁית מו, יד):
"וַיִּלְקֹט יוֹסֵף אֶת כָּל הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וּבְאֶרֶץ כְּנָעַן בְּשֹׂכְרֵי
אֲשֶׁר הֵם שׂוֹכְרִים", וְאֵיתָא שֶׁזֶה בְּחִינַת הַנְּצוּצוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁנִּפְּלוּ
עַל-יְדֵי הַשְּׂבִירָה שֶׁנִּגְרָמָה עַל-יְדֵי הָעוֹנוֹת, וְהֵם כּוֹסְפִים לְצֵאת מִן
הַמְּקוֹם שֶׁנִּלְכְּדוּ שָׁם (לְקוּטֵי-מִוְהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קמא), וְהַצְדִּיק - בְּחִינַת
"יוסף", שֶׁהוּא הַשְּׁלִיט וְהַמְּשַׁבֵּיר וְהַמְּשַׁפֵּיעַ כָּל טוֹב, הוּא מְשִׁיב אֶת
הָאֲבֹדוֹת.

טז. וְעַיִן בְּלְקוּטֵי-הַלְכוֹת (אֲבֵדָה וּמְצִיאָה, הַלְכָה ג, אוֹת ב), הָעֵקֶר
מֵה שֶׁמְקַבְּלִין מֵהַצְדִּיק הוּא הָאֶרֶת הַתּוֹרָה שֶׁמְחַדֵּשׁ לָהֶם, וְעַל-יְדֵי
הַתּוֹרָה שֶׁמְמַשִּׁיף לָהֶם, הוּא מְאִיר עֲלֵיהֶם אוֹר גְּדוֹל, עַד שֶׁיֵּשׁ לָהֶם
כֹּחַ בְּעֵצָמָם לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחֲרֵי שְׂאֵרֵי אֲבֹדָתָם שֶׁעֲדִין לֹא מְצָאוּ,
כִּי בּוֹדָאֵי אֵי אֶפְשָׁר לָהֶם לְהַחְזִיר כָּל אֲבֹדוֹתֵיהֶם בְּפַעַם אַחַת, כִּי הֵן
מְרַבּוֹת מְאֹד, וְצָרִיף לְהִזְהַר שֶׁלֹּא יִזְיק לָהֶם רְבוּי הָאוֹר, כִּי רְבוּי הָאוֹר
גּוֹרֵם כְּבוּי הַנֵּר לְגַמְרֵי כִּידוּעַ, וּבְהִכָּרַח לְהַחְזִיר לָהֶם מְעַט מְעַט כְּפִי
הַכְּנָתָם וּכְפִי הַתְּעוֹרוּרָתָם אֶל הָאֱמֶת, וְזֶה נַעֲשֶׂה בְּכָל פַּעַם בְּפַעַם
עַל-יְדֵי כָּל תּוֹרָה וְתוֹרָה שֶׁהֵם מְקַבְּלִין מִזֶּה הַצְדִּיק בְּעַת שְׂבָאִים אֵלָיו
עַל-יְדֵי הַתְּקַשְׁרוֹת "נִקְדַּת הַחֶבֶר", כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל מֵהַצְדִּיק כִּי
אִם עַל יְדֵי "הַחֶבְרִים הָאֱמֵתִיִּים", וְעַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁפָּע עֲלֵיהֶם אוֹר גְּדוֹל
מְאֹד - בְּחִינַת נֵר, לְחַפֵּשׂ עַל יָדָם אַחֲרֵי שְׂאֵרֵי אֲבֹדָתָם, כִּי הַתּוֹרָה
נִקְרָאת אוֹר וְנֵר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְשָׁלִי ו, כג): "כִּי נֵר מְצֹנָה וְתוֹרָה אוֹר",
וְהָאֲבֹדוֹת צָרִיף לְחַפֵּשׂ אַחֲרֵיהֶן, וְהַחֲפוּשׁ הוּא בְּנֵרוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ ז"ל (פְּסָחִים ז): בְּחִינַת: "נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם חֲפֵשׂ כָּל חֲדָרֵי
בֵּטֵן" (מְשָׁלִי כ, כז).

יז. וּבְבֵית-הַמְּקַדָּשׁ שֶׁם הָיָה עֵקֶר הָאוֹר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל
(שְׁמוֹת רַבָּה לו, ב): כְּשֵׁם שֶׁהַשָּׁמֶן מְאִיר, כֵּן בֵּית-הַמְּקַדָּשׁ מְאִיר לְכָל
הָעוֹלָם, וְכֵן אָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה ג, ד): מֵהֵיכָן נִבְרָא הָאוֹר? מִמְּקוֹם
בֵּית-הַמְּקַדָּשׁ, וְכֵן אָמְרוּ (בַּמְדָּבָר רַבָּה טו, א): שְׁלֵמָה שֶׁבְּנָה בֵּית-הַמְּקַדָּשׁ
עָשָׂה חֲלוֹנוֹת צָרִים מִבְּפָנַיִם וּרְחִבִּים מִבְּחוּץ, כְּדִי שִׁיְהִיָּה הָאוֹר יוֹצֵא
מִבֵּית-הַמְּקַדָּשׁ וּמְאִיר לְחוּץ.

יח. וְשֵׁם בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ הִיְתָה הָאֲרֶת הַשְּׁלֵשׁ נִקְדוֹת: "נִקְדַּת הָרֵב" - הִיא בְּחִינַת הַפֶּהן הַגְּדוֹל, בְּחִינַת הַפֶּהן הַנִּכְנָס לְפָנָי וּלְפָנָיִם עַד נִקְדַּת אֲבָן הַשְּׁתֵייה, שֶׁהִיא נִקְדַּת כְּלָלִיּוֹת הַצַּדִּיק, וְעַל־כֵּן נִקְרָא הָרֵב וְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּחִינַת כֹּהֵן, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מְלָאכִי ב, ז): "כִּי שִׁפְתַי כֹּהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקָשׁוּ מִפִּיהוּ, כִּי מִלְאָף הַיּוֹי"ה צָבָאוֹת הוּא", וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (מוֹעֵד קָטָן יז): אִם הָרֵב דּוֹמֶה לְמִלְאָף ה' צָבָאוֹת — יִבְקָשׁוּ תוֹרָה מִפִּיהוּ, וְאִם לֹא — אֵל יִבְקָשׁוּ תוֹרָה מִפִּיהוּ. "נִקְדַּת הַחֲבֵר" - הִיְתָה בְּשַׁעַת עֲלִית הַרְגֵל, שְׁנִתְאַסְפוּ כָּל יִשְׂרָאֵל יַחַד, וְקָבַל אֶחָד מִחֲבֵרוֹ אֶת נִקְדַּתוֹ הַטּוֹבָה. "נִקְדַּת עֲצָמוֹ" - כְּשֶׁהִבִּיא קָרְבָן וְאָז הִתְנַדָּה וְהִתְבּוֹדַד לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ.

יט. וְהַיּוֹנִים קָלְקְלוּ אֶת כָּל זֹאת, כִּי נִכְנְסוּ לְהִיכָל וְטָמְאוּ כָּל הַשְּׂמָנִים — שֶׁטָּמְאוּ אֶת כָּל הָעוֹלָם עִם דַּעוֹתֵיהֶן הַזְּרוּת, חֲכַמַת הַטֹּבֵע הָאֲרוּרָה, וְאָז נִחְשַׁף הָעוֹלָם לְגַמְרֵי, כִּי נִטְמָא הַכֹּל בְּשִׁכְלִיּוֹתָם הָרָעָה, לוֹא עֲזַרְת הַשֵּׁם, שֶׁמְצָאוּ פֶה אֶחָד שֶׁל שִׁמּוֹן שֶׁהִיָּה חֲתוּם בְּחֻתְמוֹ שֶׁל כֹּהֵן גְּדוֹל, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַדַּעַת הָאֱמֶת שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת מִיחִידֵי הַדּוֹרוֹת, שֶׁשֵּׁם אֵין מִי שֶׁיִּכּוֹל לְנַגֵּעַ, כִּי הוּא רוּחוֹ שֶׁל מְלָךְ הַמְּשִׁיחַ, וְלֹא הִיָּה בּוֹ אֵלָא לְהַדְלִיק יוֹם אֶחָד, כִּי הוּא בְּחִינַת הָאוֹר שֶׁל עֲלָמָא דְאַתִּי, שְׂאֵז יִהְיוּ נִכְלָלִים הָאוֹר וְהַחֲשֵׁךְ יַחַד, בְּחִינַת: "וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד" (בְּרֵאשִׁית א, ה), כִּי הוּא בְּחִינַת: "וַיְהִי יוֹם אֶחָד הוּא יוֹדֵעַ לֵה' לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה" (זְכַרְיָה יד, ז), כִּי הוּא בְּחִינַת אוֹר שֶׁל עֲלָמָא דְאַתִּי, וְנַעֲשֶׂה נִס וְהַדְלִיקוּ מִמֶּנּוּ שְׂמוֹנֶה יָמִים, הֵינּוּ שֶׁהַמְּשִׁיחַ אֶת הָאוֹר בְּתוֹךְ שִׁבְעַת יָמֵי הַבְּנִיין שֶׁל זֶה הָעוֹלָם, וְזֶה עֶקֶר הַנִּס — שֶׁנִּמְשָׁךְ לְמַטָּה הָרוּחַ שֶׁל מְשִׁיחַ וְנִקְבַע לְדוֹרוֹת, וְאֵנּוּ זוֹכִים לְהָאִיר כָּל אֶחָד בְּבֵיתוֹ אֶת הָאוֹר הַגָּנוּז שֶׁל שִׁשַּׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, שֶׁהוּא "אוֹר הַחֲנֻכָּה" — "אוֹרוֹ שֶׁל הַמְּשִׁיחַ".

כ. בְּפֶרֶט אַחַר הַחֲרָבִין שְׂאֵז נִחְשַׁף הָעוֹלָם לְגַמְרֵי וְנִאֲבַד לְגַמְרֵי הַכֹּל, כִּי נִפְגְּמוּ כָּל הַשְּׁלֵשׁ נִקְדוֹת, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (יוֹמָא ט):

אֲשֶׁר תְּקַלֵּג בְּנַחֵל לֵה

מִקְדָּשׁ רֵאשׁוֹן מִפְּנֵי מַה חָרַב? מִפְּנֵי שְׁלֹשׁ דְּבָרִים: עֲבוּדָה זָרָה, גְּלוּי עֲרִיּוֹת וְשִׁפְיכוֹת דָּמִים, וַיֵּשׁ לֹאמֵר שֶׁהֵם כְּנָגֵד וְהֵהֱפוּךְ שֶׁל הַשְּׁלֹשׁ נִקְדוֹת, "עֲבוּדָה זָרָה" — זֶה הִנְגֵּד וְהֵהֱפוּךְ שֶׁל "נִקְדַת הָרֵב", כִּי הוּא הוּא הַמְגֵלָה אֲמוֹנָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי בִלְעָדֵיו אִי אֶפְשָׁר לִידַע כָּלֵל, (כַּמּוּבָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ל): הַשְּׁגוֹת אֱלֻקוֹת אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג כִּי אִם עַל-יְדֵי הַרְבֵּי הַצְּדִיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה מְאֹד מְאֹד. "שִׁפְיכוֹת דָּמִים" — זֶה הִנְגֵּד וְהֵהֱפוּךְ שֶׁל "נִקְדַת הַחֵבֵר", שֶׁהֲרֵגוּ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אַחַד אֶת חֵבְרוֹ הַפָּךְ אֶהְבָּה וְאַחֲדוֹת אֲשֶׁר הָיָה רְאוּי שְׁתַּהֲיֶה בִּינֵיהֶם. "גְּלוּי עֲרִיּוֹת" — זֶה נִגְד "נִקְדַת עֲצָמוֹ", שֶׁפָּגְמוּ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, בְּבִרְיַת, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ו, כא): "כִּי הִשְׁחִית כָּל בֶּשֶׂר אֶת דְּרָכָו".

כא. וּבְפִרְטוּיֹת הַקְּלָקוּל וְהַחֲשָׁף שְׁנַתְהוּהָ בְּחֵרְבָן בֵּית שְׁנֵי, שְׁנַחֲרַב הָעֶקֶר בְּשָׂבִיל "שְׁנֵאת חֲנָם", שְׂאֵז עָקְרוּ לְגַמְרֵי אֶת "נִקְדַת הַחֵבֵר", כִּי לְזִכּוֹת לְקַבֵּל מִהַצְּדִיק הַאֲמֵת, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנִּקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה, וְלִהְיֵיר בּוֹ שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנִּקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה (עֵין לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ו), זֶה אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל-יְדֵי אֶהְבַת חֵבְרִים - אֲנִשֵּׁי שְׁלוֹמְנוֹ הַיְקָרִים, וְלֶאֱחֹז עֲצָמוֹ בְּיַחַד, וְאֵז זֹכִים לְקַבֵּל זֶה מְזֵה הָאֶרֶת הַצְּדִיק.

כב. וְכַמּוּבָא שָׁם (בְּסִימָן קמ) עַל הַפְּסוּק (אִיּוֹב לו, ז): "בְּיַד כָּל אָדָם יַחֲתוּם לְדַעַת כָּל אֲנִשֵּׁי מַעֲשֵׂהוֹ", כִּי הַצְּדִיק בְּעֲצָמוֹ אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיגוֹ, כִּי אֵין בּוֹ שׁוֹם תְּפִיסָה, כִּי הוּא לְמַעֲלָה מִהַשְּׁכָל הָאֲנוּשֵׁי, רַק עַל-יְדֵי אֲנִשֵּׁי הַמְקַרְבִּין אֵלָיו, יוֹכֵל לְהִבִּין מַעֲלַת הַצְּדִיק וְכוּ', עֵין שָׁם; וַיֵּשׁ לֹאמֵר גַּם-כֵּן פִּנ"ל — דִּיקָא עַל-יְדֵי הַחֵבְרִים יְכוּלִים לְהַשִּׁיג וְלְקַבֵּל מְזֵה הַצְּדִיק, וּבְלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (שַׁבָּת, הֵלְכָה ז, אוֹת נה) מְפָרֵשׁ, שְׁזָה מַה שְׁנֵאָמַר אֶצֶל מִשָּׁה - בְּחִינַת הַצְּדִיק (שְׁמוֹת לד, ל): "וַיִּירָאוּ מִגֹּשֶׁת אֵלָיו" וְגו' "וַיִּתֵּן עַל פָּנָיו מִסוּהָ", כִּי מִגְדֵּל הַהָאֲרָה שְׁמֵאִיר בְּבַחֲיַת שְׁמֵשׁ, אִי אֶפְשָׁר לְהַסְתַּפֵּל בּוֹ, וְהַכְרַח לְהַתְּפֹסוֹת, וְהָעֶקֶר עַל-יְדֵי הַתְּלִמִּידִים יְכוּלִים לְקַבֵּל וְכוּ', עֵין שָׁם; וּבְלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (גְּלוּי, הֵלְכָה ג, אוֹת י) מְפָרֵשׁ, שְׁזָה מַה שְׁפָרָה אֲדָמָה מִצְּוֹתָהּ בְּסִגְן הַכְּהֻנִים (סְפָרֵי יט, ח, הוּבָא בְּרִש"י בַּמְדָּבָר יט, ג; וְעֵין בְּזֵהָר חֶקֶת קה:), כִּי

הכֹּהֵן הַגָּדוֹל הוּא הָרַב וְהַצַּדִּיק הָאֵמֶת פְּנ"ל, וְעַיִן פְּרָה אֲדַמָּה הוּא הַדַּעַת שֶׁל הַצַּדִּיק לְטַהַר אֶת כָּל הַטְּמָאִים, אֶף אִי אֶפְשֶׁר לְקַבֵּל חֲכָמְתוֹ הַגָּדוֹלָה שֶׁל הָרַב שֶׁבַדוֹר שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּהֵן גָּדוֹל, כִּי אִם עַל-יַדֵּי תַלְמִידוֹ הַקְּדוֹשִׁים, וְזֶה מֵה שֶׁנִּהְיָ בְּדוֹרוֹת הַקְּדוֹמוֹנִים שֶׁחֲכָם הַדוֹר הִזֵּה דוֹרֵשׁ תְּמִיד עַל-יַדֵּי מְתַרְגְּמָן, כִּי אִי אֶפְשֶׁר לְקַבֵּל בְּעַצְמוֹ חֲכָמַת הַחֲכָם הָאֵמֶת כִּי אִם עַל-יַדֵּי מְתַרְגְּמָן שֶׁהוּא בְּחִינַת תַּלְמִידוֹ, שֶׁהֵם מְגַלִּים וּמְבַאֲרִים חֲכָמְתוֹ וְתוֹכְחָתוֹ לְרַבִּים וְכוּ', עַיִן שָׁם.

כג. וְדַבֵּר זֶה נוֹהֵג בְּכָל דוֹר וְדוֹר, שֶׁעַל-יַדֵּי "נִקְדַּת הַחֲבֵר" יְכוּל לְקַשֵּׁר אֵלָיו הַנִּקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁהִיא "נִקְדַּת הַצַּדִּיק" אֶל "נִקְדַּת עַצְמוֹ", וְהִזֵּה יְכוּל לְצַאֵת כָּל אֶחָד מִגְּלוֹתוֹ וּמִשְׁטוֹתוֹ שֶׁנִּלְכַּד בָּהּ, אֶף הוּא תַלְוִי "בְּגִדְלֵי הַשְּׁלוֹם וְאַהֲבַת חֲבָרִים" (כְּמוּבָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֲלֵק א', סִימָן כז): עַל-יַדֵּי הַשְּׁלוֹם שֵׁישׁ בֵּין בְּנֵי-אָדָם, וְחוֹקְרִים וּמְסַבִּירִים זֶה לְזֶה הָאֵמֶת, עַל-יַדֵּי-זֶה מְשַׁלֵּף כָּל אֶחָד אֶת שֶׁקֶר אֱלִילִי כִּסְפוֹ וְזָהָבוֹ, וּמְקַרֵּב עַצְמוֹ אֶל הָאֵמֶת וְכוּ', עַיִן שָׁם; אֶף זֶהוּ עֵקֶר הַצַּעַר, שֶׁעַדִּין הַבַּעַל-דְּבָר מְרַקֵּד בֵּינָן (יוֹמָא ט:), שֶׁמִּיּוֹם חֲרַבְּן בֵּית שְׁנֵי שְׁנֵי הַמְּנִיחֵהוּ בְּעַצְמוֹ מִשְׁנֵאת חֲנָם (שָׁם ט:), עַדִּין נִמְשַׁכֵּת הַמְּדָה הַמְּגַנָּה הַזֶּה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְעַל-יַדֵּי-זֶה נִתְפָּרְדוּ הַנִּקְדוֹת הַטּוֹבוֹת וְהַפָּה וְהַלֵּב אֵינָם שְׁוִין, וְעַל-יַדֵּי-זֶה עוֹבֵר מֵה שֶׁעוֹבֵר, כִּי אִי אֶפְשֶׁר לְהַכְּלִיל בְּצַדִּיק שֶׁהוּא שָׁכַל הַכּוֹלָל (עַיִן שָׁם, סִימָן סא), וְלִקְבֹּל מִמֶּנּוּ הַמְּתַקָּה כִּי אִם עַל-יַדֵּי אַהֲבָה וְאַחֲדוּת, וְלַהֲפֹף עַל-יַדֵּי הַפְּרוּד אֵין יְכוּלִים לְהַכְּלִיל בּוֹ, וְלַהֲמַשִּׁיף הַמְּתַקָּה מִחֲכָמָה עֲלָאָה שֶׁהִיא בְּחִינַת אָבִן שְׁתִּיָּה, שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה בְּעַצְמוֹ חָרַב בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ (עַיִן לִקוּטֵי-הַלְכוֹת, פְּרִיָּה וּרְבִיָּה, הַלְכָה א, אוֹת ה.).

כד. וְעַיִן בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (שַׁבָּת, הַלְכָה ז, אוֹתוֹת יד, טו) שֶׁזוֹהִי בְּחִינַת הַשְּׁלֵשׁ שַׁבָּתוֹת שֶׁהֵם הַכ"א יוֹם שְׁבִין הַמְּצָרִים, שֶׁבּוֹכִים וּמְבַכִּים עַל הַעֲלָמַת וְהַסְּתַרַת הַשְּׁלֵשׁ נִקְדוֹת שֶׁנִּאֲבָדוּ מֵאַתְּנוֹ, שֶׁעַל-יַדֵּי-זֶה עֵקֶר הַצָּרוֹת וְהַחֲשָׁכוֹת הַגָּדוֹלָה בְּעוֹלָם, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְזֶה הַשְּׁלֵשׁ פְּעָמִים 'אִיכָה' שֶׁל מְגִלַת קִינּוֹת שֶׁמְקוֹנְנִין בְּתַשְׁעָה בָּאָב, שֶׁעֵקֶר הַצַּעֲקָה

אֲשֶׁר תְּקַלֵּג בְּנִחַל לו

והקינות והבכיות על שאבדנו שלש-נקדות אלו: איכה א' — כנגד "נקדת עצמו" - נקדה התחתונה, איכה ב' — כנגד "נקדת הרב" - נקדה העליונה, איכה ג' — כנגד "נקדת החבר" - בחינת וא"ו וכו', עיין שם; ועיין בפספס "זמרת הארץ" על תורה זו [לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לד], שאנו עוסקים בה עכשו, בענין אחר קצת, שבזמן החרבן נפגמו שלש-הנקדות, שזה בחינת מה שאמרו חכמינו ז"ל (שבת קט:): לא חרבה ירושלים אלא על שבזו בה תלמידי חכמים (כי בזה פגמו בנקדה הכללית עצמה שהוא הצדיק), ועל שלא הוכיחו זה את זה, (הינו שלא האירו הנקדה של אחד בחברו), ועל שפסקו הימנה אנשי אמונה, (זהו בחינת נקדת עצמו שצריך להאיר בעצמו על-ידי הדבור, עיין שם).

כה. והשם יתברך חמל עלינו שנשארה לנו בגלותנו המצוה הנוראה של "נר חנכה" שהיא "הארת המשיח", שאנו זוכים להאיר בתוך ביתנו הארת אלקותו יתברך (עיין לקוטי-הלכות, השפמת הבקר, הלכה ד, אות י), אף למטה למטה לגרוע שבגרועים, אפלו החולה הגדול מאד מאד בחלי הנפש, על-ידי רבוי עוונותיו, גם-כן יכול לקבל על-ידי זה הצדיק, שזהו בחינת מה שהדלקת נר חנכה יכולה להיות למטה מעשרה, שאפלו הוא בעשרה פתרון דמסאבותא, על-ידי גדל הפלגת מעלת "אור חנכה", שהוא הבינה - "אור הצדיק", גם-כן יכול לשוב אליו יתברך, כי אין שום יאוש בעולם כלל, וזה בחינת (תהלים כג, ד): "גם כי אלוך בגיא צלמות לא אירא רע", לא אפחד מהחטא שנקרא רע [שהוא חטא פגם הברית כידוע מהזהר הקדוש, בחינת: "ויהי ער ... רע בעיני ה'"] (בראשית לח, ז), "כי אתה עמדי" — בחינת (מיכה ז, ח): "כי אשב בחשך ה' אור לי", כי הצדיק ממשיך השגות אלקות גם בעמק החשך, ועל-כן הצדיק נקרא "יוסף", בחינת (בראשית ל, כג): "אסף אלקים את חרפתי" (כמוכא בפנים), כי הוא מאסף ומבטל כל החרפות והבושות מישראל,

לח אָשֶׁר תְּקַלֵּג בְּנַחֵל

כִּי מִחֲזִירָם בְּתִשׁוּבָה, וּמִקְרָבָם לַהֲשִׁים יִתְבַּרֵךְ, וּמוֹצֵא בָהֶם נִקְדוֹת טוֹבוֹת וּפּוֹתַח עֵינֵיהֶם שְׁיִגְיִשׁוּ אֶת הָאוֹר הַגָּנוּז.

כו. כִּי הַצַּדִּיק מוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ בְּאֵלֶּפֶים וָרֶב רַבֵּי רַבּוֹת וְכוּ' מִהַפְּלֵגַת מַעְלָתוֹ וְכוּ' אֶל הַמְּקַרֵּב אֵלָיו, שְׂדֵה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית לט, א): "וַיֹּסֶף הַיּוֹרֵד מִצְרַיִמָּה" וְגו', בְּחִינַת מַחִין דְּקֻטְנוּת, כְּדִי לְהַאִיר בְּמִקְרָב אֵלָיו מַחִין וְדַעַת וְהַשְׁגַּת אֱלֻקוֹתוֹ, שְׁגָם הוּא יִתְחִיל לְהַשְׁתַּקֵּק אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ בְּכָלוֹת הַנֶּפֶשׁ, עַד שְׁיִזְכֶּה לְהַכְּלִיל בּוֹ יִתְבַּרֵךְ עַל-יְדֵי עֲבוֹדַת עֲצָמוֹ, כִּי זֶה עָקֵר עֲבוֹדַת הַצַּדִּיק — לְהַכְנִיס בְּלֵב הַמְּקַרֵּב אֵלָיו נִקְדָּה חֲדָשָׁה בְּאִפְּן שְׁיִתְחִיל לְעַבֵּד עִם כַּח עֲצָמוֹ, וַיִּגְלֶה לוֹ "אוֹר הַחֲדָשׁ" שֶׁהוּא "אוֹר הַגָּנוּז" — הָאֵרַת חֲנֻכַּת הַמְּקַדָּשׁ, שֶׁהוּא בְּגִין בֵּית הַמַּחִין, וְגַם לוֹ יִתְחִיל לְהַאִיר בְּהַשְׁגוֹת אֱלֻקוֹת.

כז. כִּי עַל-יְדֵי חֲטָאֵיו הַרְבִּים שֶׁל הָאָדָם, וּבִפְרָט מִי שֶׁנִּכְשַׁל בְּעוֹן הַחֲמוּר - הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, גוֹרֵם חֲשֵׁף גְּדוֹל בְּעוֹלָם בְּכָל־לַיּוֹת, וּמַכְנִיס כְּפִירוֹת בְּעוֹלָם, רַחֲמָנָא לְצַלּוֹ, וְכֵן בְּפִרְטוּיּוֹת אֲצִלוֹ בְּעֲצָמוֹ נִתְחַשֵּׁף וְנִתְגַּשֵּׁם הָאוֹר לְגַמְרֵי, עַד שֶׁחֲשֵׁף לוֹ וְלֹא אוֹר בְּעָדוֹ, וְאִינוֹ רוֹאֶה וּמַשִּׁיג שׁוֹם הַשְּׂגָה וְשׁוֹם תְּשׁוּבָה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְכָל מֵה שֶׁחֲטָא וּפָגַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, חֵס וְשְׁלוֹם, הוּא מִחֲשִׁיף אֶת הָאוֹר יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּכָל־לַיּוֹת וּבְפִרְטוּיּוֹת, וּמַסְלֵק אֶת הָאוֹר מִהַעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים הַשְּׂיָכִים לְשָׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ, וְגוֹרֵם אַחִיזוֹת הַסְּטָרָא אַחֲרָא וְהַקְּלָפוֹת גַּם שָׁם, חֵס וְשְׁלוֹם (עֵין לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, קְרִיאַת שְׁמַע, הַלְכָה ד, אוֹת יג), וּכְפִי הַפָּגָם שֶׁפּוֹגֵם לְמַעְלָה, כֵּן יוֹרֵד מִמְּדַרְגָּתוֹ לְמַטָּה לְמַטָּה, רַחֲמָנָא לְצַלּוֹ, לְמַשָּׁל: כְּשֶׁחֵס וְשְׁלוֹם, פּוֹגֵם עַל-יְדֵי חֲטָאֵיו בְּעוֹלָם הַיְצִירָה, אֲזִי כְּפִי זֶה כֶּף הוּא יוֹרֵד לְמַטָּה, וְנִחַשְׁכִּים לוֹ שָׁם כָּל הָאוֹרוֹת, וְאִם, חֵס וְשְׁלוֹם, חוֹטָא וּפּוֹגֵם עוֹד יוֹתֵר, עַד שֶׁחֲטָאֵיו וּפְגָמָיו מַגִּיעִים לְעוֹלָמוֹת הַיּוֹתֵר גְּבוּהִים, אֲזִי יִרְדָּתוֹ וְחֲשָׁכוֹתוֹ עוֹד יוֹתֵר עֲמֻקִּים, רַחֲמָנָא לְצַלּוֹ, וְכֵן לְמַעְלָה לְמַעְלָה וְכוּ'.

כח. וְכַמְעַט שְׁנֵאבָד לְגַמְרֵי, חֵס וְשְׁלוֹם, לוֹיֵלָה הַתְּקַרְבוֹתוֹ אֶל "הַצַּדִּיק הָאֲמֵת" - "שָׂרֵשׁ הַבֵּינָה", אֲשֶׁר הוּא בְּעַל כַּח גְּדוֹל מְאֹד

מֵאֵד (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן ח), וְיִכּוֹל לְהוֹרִיד עֲצָמוֹ בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַסְטֵרָא אַחֲרָא וְלַעֲמֵד בְּגֵרוֹנוֹ, וְלְהוֹצִיא מִשָּׁם כָּל הַנְּפִשׁוֹת הַפְּגוּמוֹת, בְּחִינַת (אִיּוֹב כ, טו): "חֵיל בְּלַע וַיִּקְיָאֲנוּ מִבְּטָנוּ לְרִישָׁנוּ אֵל", וְהוּא מְצִיר אֶת הָאוֹרוֹת לְבִרְכָה, וּמְדַלֵּק אֶצְלוֹ אוֹר חֲדָשׁ לְגַמְרֵי, תְּשׁוּקָה וְהֶאֱרָה נִפְלְאָה, וְזֶה מֵה שֶׁפְּתוּב בַּפְּנוּנוֹת, לְכוּן בַּבְּרָכָה לְהִדְלִיק גֵּר חֲנֻכָּה רְאִישֵׁי תְּבוֹת נַח"ל, הֵינּוּ בְּנַח"ל — עַל-יְדֵי הַנַּחֵל שֶׁהוּא אוֹר הַבִּינָה בְּחִינַת נַח"ל גֵּר נִבְרַע מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, עַל-יְדֵי-זֶה יִדְלַק גַּם אֶצְלוֹ אוֹר וְגַר הַחֲנֻכָּה שֶׁהוּא הָאֶרֶת תְּשׁוּקַת רְצוֹנוֹ הַחֲזוֹק לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, אִף שֶׁהוּא פְּגוּם מְאֹד מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כְּאֲשֶׁר יְדוּעַ וּבְרוּר דְּבָר זֶה אֵל כָּל הַמְּקַרְבִּים שֶׁזְכוּ לְהִתְוַדַּע מִהָאוֹר הַגָּנוּז הַזֶּה, אֲשֶׁר תִּכְרַח-וּמִיד בְּשַׁעַת הַהִתְקַרְבוֹת מִתְחִיל לְכַעַר אֶצְלָם אוֹר לְתְּשׁוּקָה חֲדָשָׁה בְּכָלוֹת הַנְּפִשׁ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ.

כט. וְזֶה שֶׁאֵיתָא בַּפְּנוּנוֹת (תְּהֵלִים לג, יט): "נִפְשָׁנוּ חִפְתָּה לֵיה" — רְאִישֵׁי תְּבוֹת נַח"ל, הֵינּוּ זֶה עֶקֶר הָאֶרֶת הַצְּדִיק — שֶׁרֵשׁ הַבִּינָה — לְהַכְנִיס בְּאֵדָם תְּשׁוּקָה וְהֶאֱרַת הַרְצוֹן אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּתַכְלִית הַמְּדֻרְגָה הָעֵלְיוֹנָה, שֶׁמִּתְחִילָה נִפְשׁוֹ לְהִשְׁתַּוְּקֶה אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּכָלוֹת הַנְּפִשׁ, וְנִתְגַּלָּה לוֹ שֶׁהַכָּל לְכָל עֶצֶם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְאִין בְּלַעֲדֵיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וַיּוֹדַע שֶׁאִין שׁוּם בְּרִיָּה יְכוֹלָה לַעֲשׂוֹת לוֹ הַטּוֹב אוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, הֲרַע, כִּי הַכָּל מִתְנַהֵג בְּרְצוֹנוֹ (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן ד), וְזֶה "נִפְשָׁנוּ חִפְתָּה לֵיה" עֲזָרְנוּ וּמִגִּנְנוּ הוּא", הוּא דִּיקָא, וְעַל-כֵּן "כִּי בּוֹ יִשְׁמַח לְבַנּוֹ כִּי בָשָׂם קָדְשׁוֹ בְּטַחְנוֹ".

ל. וְעֵינִי בְּלְקוּטִי-מוֹהֲרָן (חֶלֶק א', סִימָן רטו), וּבְלְקוּטִי-הֶלְכוֹת (בְּרַפּוֹת הַשַּׁחַר, הֶלְכָה ה), שֶׁהַצְּדִיק הָאֵמֶת — בְּחִינַת מִשָּׁה, הָעוֹמֵד בֵּין שְׂמֵד לְרְצוֹן, אִף אֵלּוּ הַנְּשָׁמוֹת שֶׁכָּבֵר יְרֵדוּ לְעִמְקָא דְתַהוּמָא רַבָּא — בְּחִינַת שְׂמֵד, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, הַצְּדִיק מַעֲלָה אוֹתָם לְרְצוֹן הָעֵלְיוֹן, לְרַעְוֵא דְרַעְוִין, תַּכְלִית הַמְּדֻרְגָה הָעֵלְיוֹנָה, סוּד הַתְּגַלּוֹת הַכְּתוּר, הָאֶרֶת עֲתִי"ק דַּעַת מְשִׁיחַ צְדֻקְנוּ, וְזֶה שֶׁפְּתוּב בַּפְּנוּנוֹת (נִפְיֵלַת אִפִּים) נִוְצָר חֲסֵד לְאַלְפִים, נוֹצָר אוֹתִיּוֹת רְצוֹן, הֵינּוּ שֶׁבְּזֶה שֶׁהַצְּדִיק דֵּן אוֹתוֹ

לכף זכות כנ"ל, ומוצא בו נקדה טובה אפלו שרבו רע, חס ושלום, ואחד מני אלה טוב כנ"ל, על-ידי-זה מעלהו אל תכלית הרצון העליון, והרצון הוא הצנו"ר הממשיך שפע הדעת לאדם, וכפי שמבאר בפנים, שהצדיק נקרא יו"ד, יש לומר שעל-כן יו"ד ראשי תבות ו'לא י'מיר ד'תו, כי זה עקר עבודת הצדיק — להוריד את עצמו אפלו במקום נמוך כזה, מקום שבני אדם נפלו כבר כל-כף בדעתם, עד שרוצים לצאת לגמרי מקדשת יהדותם, שהוא בחינת שמד, רחמנא לצלן, השם יתברך ישמרנו, אף-על-פי-כן מאיר בהם דעתו שהיא היו"ד באפן ו'לא י'מיר ד'תו, אדרבה שמעלהו אל תכלית העליה רעוא דרעיון^ה, ודו"ק.

לא. פי העקר הוא הרצון והפסופין וההשתוקקות אליו יתברך בכלות הנפש, כמו שגלה לנו רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן נא), כי הרצון הוא למעלה מהכל, ושם הוא עולם החרות כי הוא למעלה מהדעת (עין לקוטי-הלכות, נטילת ידים לסעודה, הלכה ג), ושם בבחינת רצון אין שום אחיזת הסטרא אחרא כלל, כי כולו במחשבה אתברירו וכו', אבל למעלה מן המחשבה, למעלה מן הדעת, הינו ברצון שהוא למעלה מהכל, שם אין להם שום אחיזה כלל, ושם נמחלים כל עוונותיו ונתהפכין לזכיות, כי נכלל באין סוף ברוך הוא, בסוד (ירמיה נ, ד): "בַּיָּמִים הָהֵם וּבָעֵת הַהִיא נָאֵם ה' יִבְקֹשׁ אֶת עֹון יִשְׂרָאֵל וְאֵינֶנּוּ", כי נכלל ב"אין" (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כב).

לב. ועל-כן עקר תקונם של כל המתקרבים להשם יתברך בפרט הרחוקים מאד מאד בעוונותיהם בפגם הברית - הוצאת זרע לבטלה, כשזוכין להארת הרצון, כי עולה על הכל ומשבר ומבטל ומבער הכל, כל הקשיות והעקממיות שבלב והבלבולים והמניעות והצמצומים (עין לקוטי-הלכות, פסח, הלכה ט), כי יהיה איך שיהיה על-כל-פנים רצוני חזק לשוב אליו יתברך בכלות הנפש, ואף-על-פי שבין כף ובין כף עובר עלי מה שעובר, על-כל-פנים רצוני חזק

ה) רצון שברצונות.
ו) הכל מתברר במחשבה.

אֲשֶׁר תְּקַלֵּג בְּנַחֵל מֵא

לשוב אלֶיךָ יתְּבַרְךָ, כִּי מֵאַחַר שֶׁכָּבַר הָאִיר בּוֹ הַצַּדִּיק — "שָׁרֵשׁ הַבִּינָה", אֶת "הָאֹר הַגְּנוּז" — "אוֹר חֲנֻכַּת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ", וְכִבֵּר יוֹדֵעַ מִרְחוֹק שֶׁעָקַר הַתְּכָלִית הוּא לְצֵאת מְגֵרִיעוֹת פְּחִיתוֹתוֹ וּלְהַתְקַרֵּב אֵלָיו יתְּבַרְךָ, וְהוּא מִשְׁתַּקֵּק לְזֶה וְנִכְסֵף לְזֶה בְּרָצוֹן חָזֵק וּמְפֹלֵא מְאֹד מְאֹד אֶפְלוּ בְּעֵצָם רְחוּקוֹ, עַל-כֵּן יֵשׁ לוֹ תִקְוָה גְּדוּלָה שְׁסוּף כָּל סוּף גִּיַע יוֹם יְשׁוּעָתוֹ, וְיִזְכֶּה לְהִכָּנֵס אֶל הַקִּדְשָׁה.

לג. אִךְ עָקַר שְׁלֵמוֹת מְעַלֵּת הַרְצוֹן וְהַפְסוּפִים — כְּשִׁזּוּכָה לְהוֹצִיאֵם מִפִּי דִיקָא (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֵלֵק א', סִמָּן לא), שֶׁיִּיחַד לְעֵצְמוֹ מְקוֹם מִיחַד שְׁאִין שָׁם בְּגִי-אָדָם, אוֹ אֶפְלוּ בְּדֶרֶךְ שְׁהוּלָךְ, וְיוֹצִיא מִפִּי הַפְסוּפִים הַטּוֹבִים שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְהַתְקַרֵּב אֵלָיו יתְּבַרְךָ כְּאֲשֶׁר יִדְבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְהַעֲקָר — שֶׁיִּגְלֶה לְפָנָיו יתְּבַרְךָ עַל כָּל דְּבַר שֶׁבִקְדָשָׁה וְעַל כָּל מְצוּהָ אִיךָ שֶׁהוּא מִשְׁתַּקֵּק וְכוֹסֵף לְקִיָּמָם, וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי הַפְסוּפִים יִזְכֶּה סוּף כָּל סוּף לְהוֹצִיאֵם מִהַכַּח אֶל הַפְּעַל (עֵין שֵׁם, סִמָּן טו), וְזֶה עָקַר הַבְּחִירָה — שְׁאִין הָאָדָם יוֹדֵעַ מַה שֶׁנִּעֲשֶׂה לְמַעַלָּה כְּשִׁזּוּכָה לְהוֹצִיא מִפִּי הַפְסוּפִים וְהַרְצוֹנוֹת הַטּוֹבִים שְׁלוֹ, כִּי אִם הִיָּה הָאָדָם זוֹכֶה לְרֵאוֹת אִיךָ שֶׁעַל-יְדֵי הַפְסוּפִים הַטּוֹבִים נֶאֱרָגִים וְנִתְחַדְּשִׁים עוֹלָמוֹת וְצְרוּפִים חֲדָשִׁים בְּרַל"א (מְאֲתִים שְׁלֵשִׁים וְאַחַד) שְׁעָרִים פְּנִים וְאַחֹר (כְּמִוְכָא בְּפִרְדֵּס רְמוּנִים לְהַר"ק בְּאַרְיֵכוֹת), לֹא הִיָּתָה לוֹ אִזּוֹ שׁוֹם בְּחִירָה, וְהִיָּה מִתְמִיד בְּזֶה מְאֹד מְאֹד; אֲשֶׁרִי שֶׁיֵּאֱחֹז בְּזֶה וְיֵאֱמִין לְצַדִּיק הָאֱמֵת, וְאִזּוֹ טוֹב לוֹ לְנַצַּח נְצָחִים.

לד. וְעַתָּה אֵלְכָה וְאֲשׁוּכָה אֶל מְקוֹמִי הָרֵאשׁוֹן, כִּי עַל-יְדֵי שִׁזּוּכָה לְקַשֵּׁר בְּעֵצְמוֹ שְׁלֵשׁ-הַנְּקֻדּוֹת שֶׁהֵן א. לְהַתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, לְשִׁקֵּד בְּסִפְרֵיו הַקְּדוּשִׁים וְלִילֵךְ בְּעֵצוֹתָיו הַנּוֹרְאוֹת. ב. לְאַחֵז אֶת עֵצְמוֹ בְּיַחַד עִם הַחֲבָרִים הַיְקָרִים אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵינוּ, הַמְקַרְבִּים אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וְלִהְיוֹת עִמָּהֶם תָּמִיד בְּיַחַד, וְלִשְׁיַח וּלְסַפֵּר עִמָּם, וּלְקַבֵּל נִקְדָּתָם הַטּוֹבָה. ג. לְהַתְבּוֹדֵד תָּמִיד אֵלָיו יתְּבַרְךָ וּלְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לְבוֹ בְּכָל יוֹם וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְהִכְנִיעַ אֶת כָּל הָרַע שֶׁאֲצִלוֹ, וְיִבְטֵל מִמֶּנּוּ כָּל הָאֱהָבוֹת הָרְעוּת וְכָל הַהִרְהוּרִים הָרְעִים, וְיִזְכֶּה לְתִקּוֹן גָּמוֹר, וְיוֹצִיא אֶת נַשְׁמָתוֹ מִבֵּין הַקְּלָפוֹת וְזֶה

שאיִתָּא בַּכְּנֻנוֹת (עֵינֵי בְּכֻנַּת "תַּקַּע בְּשׁוֹפָר") לְכֻנֵּן "וְקִבְּצֵנוּ יַחֲדַי מֵאַרְבַּע כְּנֻפֹת הָאֶרֶץ" אֶת שֵׁם חֲבִ"ו — חֵי"ל בִּלְע וַיִּקְיָאנוּ, כִּי הוּא הַשֵּׁם הַמוֹצִיא אֶת הַטְּפוֹת מֵהַסְטֵרָא אַחְרָא, עֵינֵי שָׁם; וְעַתָּה תִּרְאֶה נִפְלְאוֹת, כִּי עַל-כֵּן אֲשֶׁר הַשֵּׁם הַזֶּה שְׁמוֹצִיא אֶת הַנְּשֻׁמָּה מֵהַקְּלָפוֹת עוֹלָה בְּגִימְטְרִיהָ י"ו הֵינּוּ הֵינּוּ דְּוָהוּא"ו (הַמּוֹבָא בְּפָנִים), שֶׁהוּא קְשׁוֹר הַדְּעַת אֶל הַלֵּב, כִּי עַל-יַדֵּי פָּגֶם הַבְּרִית נִפְרָדַת הַדְּעַת מֵהַלֵּב כִּידוּעַ, וְנִכְנָסַת בּוֹ עֲקוּמוּמִיּוֹת רַבָּה, וְעַל-יַדֵּי קְשׁוֹר שְׁלֹשׁ פְּעָמִים י"ו, יִזְכֶּה לְיִשְׁרוֹת לֵב, וְעַל-כֵּן שְׁלֹשׁ פְּעָמִים י"ו כְּנֻגַד-חֲמֵשׁ נִקְדוֹת (כַּמּוֹבָא בְּפָנִים) עוֹלָה מ"ח הָאֵרֶת הַמַּחֲזִין הָעֲלִיוֹנִים הַמְצַמְצָמִים בְּשָׁנֵי צִמְצוּמִים נִי' (בֵּינָה וּמַלְכוּת), וְכֵן עוֹלָה כַּמְסַפֵּר אֲד"ם עִם הַשְּׁלֹשׁ תְּבוּת, שֶׁהוּא סוּד אֹר מ"ה' הַחֹדֶשׁ, שֶׁכְּשֹׁנְתַגְלָה הָאֹר הַגְּנוּז הַזֶּה, אֲזִי הוֹלֵךְ לוֹ כְּסֻדְר (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהֲרֵן, חֵלֶק ב', סִימָן פב) וְנִגְאָל מִכָּל צְרוּתָיו, וְדו"ק.

לה. וְהַעֲקֵרִית מֵהַשְּׁלֹשׁ נִקְדוֹת הִיא — נִקְדַּת הַחֲבֵר, כִּי מַעֲלַת הַהִתְחַבְּרוּת עִם חֲבָרִים וּבְכָרֵט עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיִּקְרִים הָאֲמַתִּיִּים, עוֹבְדֵי ה', אֲשֶׁר אֵינָם מִתְעַרְבִים בְּשׁוּם פּוֹלִיטִיקָה שֶׁל שָׂקָר וְכוּ', אֵינֵן לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כָּלָל, כִּי כַּמָּה פְּעָמִים נּוֹפְלִים בְּדַעְתָּם כִּי אֵי אֶפְשָׁר לַעֲמֹד עַל מְקוֹם אֶחָד, וְהַהֲכָרַח בְּכָל פַּעַם לַעֲלוֹת, וְקֹדֶם הָעֲלִיָּה יֵשׁ יְרִידָה, וְלִפְעָמִים הַיְרִידָה הִיא כַּל-כָּף חֲזָקָה, עַד אֲשֶׁר כַּמְעַט נּוֹפֵל וְנִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי, לוֹיֵלָא שְׂבָא אֶל חֲבֵר טוֹב וְהוּא מְחֻזָּקוּ וּמֵאֲמָצוּ, וְעַל-כֵּן אָמַר דּוֹד הַמְּלָךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם (תְּהִלִּים קיט, ג): "חֲבֵר אָנִי לְכָל אֲשֶׁר יִרְאוּךָ", כִּי יְדוּעַ שֶׁהַסְטֵרָא אַחְרָא רְדָפָה תְּמִיד אַחֲרָיו, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שֵׁם צד, יז): "לוֹיֵלִי ה' עֲזָרְתָה לִי כַּמְעַט שֶׁכְּנָה דְיוֹמָה נִפְשִׁי", וְעַל-כֵּן הִיָּה מִתְחַבֵּר תְּמִיד אֶל חֲבָרִים טוֹבִים, וּבִיחַד חֻזְקוֹ אֶת עֲצָמָם, כִּי נִקְדַּת הַחֲבֵר הִיא יְסוּד גְּדוֹל בְּדַרְכֵי רַבְּנוּ ז"ל כַּנֵּ"ל, וּבִזְזָה יֵשׁ לְפָרֵשׁ מְדַרְשׁ פְּלִיאָה: "מָה רָאָה אָדָם לַחֲטָא? לְפִי שֶׁרָאָה בְּשָׁנִים, אֲלֵמָּלָא רָאָה בְּשִׁלְשׁ לֹא הִיָּה חוּטָא"; וְהַמְדַרְשׁ עוֹמֵד וְצוּחַ דְּרִשְׁנֵי, אִךְ כְּפִי הַתּוֹרָה הַנֵּ"ל זֶה מֵיֵשֵׁב הַיֵּטֵב, כִּי צְרִיכִים שְׁלֹשׁ נִקְדוֹת בְּאִפְּן שְׂיִזְכֶּה לְשַׁבֵּר אֶת חֲרָפוֹת לְבוֹ וְלֹא יַחֲטָא: נִקְדַּת הַרֵב, נִקְדַּת הַחֲבֵר וְנִקְדַּת עֲצָמוּ כַּנֵּ"ל, וְהֵינָה אָדָם הָרַאשׁוֹן הֵינּוּ לוֹ רַק שְׁתֵּי נִקְדוֹת שֶׁהֵן "נִקְדַּת הַרֵב" — שֶׁהוּא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ [וּכְפָרוּשׁ רַש"י עַל

הַפְּסוּק: "כִּי עֲשִׂיתָ זֹאת" (בְּרֵאשִׁית ג, יד) — דְּבָרֵי הָרֵב וְדְבָרֵי הַתְּלָמִיד
 דְּבָרֵי מִי שׁוֹמְעִין, עֵינַי שָׁמַן, וְ"נִקְדַּת עֲצָמוֹ", אֲכַל לֹא הִיָּתָה לוֹ
 נִקְדַּת הַחֵבֶר, וְהִנֵּה לְאַחֲזוֹ תְּמִיד בְּנִקְדַּת עֲצָמוֹ שֶׁהוּא הַתְּבוּדָדוֹת, קָשָׁה
 וְכָבֵד לְאָדָם, וְכֵן לֵהִיּוֹת תְּמִיד דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ שֶׁהוּא נִקְדַּת הָרֵב,
 גַּם-כֵּן קָשָׁה וְכָבֵד לְאָדָם, אֲכַל כְּשֵׁיִשׁ לוֹ חֵבֶר טוֹב אֶפְלוּ כְּשֶׁנּוֹפֵל,
 אֶף-עַל-פִּי-כֵן הַחֵבֶר יְכוּל לְחַזְקוֹ וּלְאַמְצוֹ, וְעַל-כֵּן אָדָם הָרֵאשׁוֹן שֶׁלֹּא
 הָיָה לוֹ חֵבֶר שִׁיחֲזָקוֹ וְכִשְׁנֹפֵל וְנִתְרַחַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ וְנִתְקַרֵּר מִתְּפִלָּה,
 עַל-כֵּן נִחְלָשָׁה דַעְתּוֹ וְחָטָא, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (עֲרוּבֵין יח):
 אוֹתָן הֵק"ל [מֵאָה וּשְׁלֹשִׁים] שָׁנִים הָיוּ בְּאֵין שְׂדִין וְרוּחוֹת וְכוּ', עֵינַי
 שָׁמַן, וְאִם הָיָה לוֹ חֵבֶר, לֹא הָיָה נוֹפֵל כָּל-כָּף בְּדַעְתּוֹ, וְזֶה פְּרוּשׁוֹ שֶׁל
 הַמְּדַרְשׁ: מָה רָאָה אָדָם לְחָטָא? לְפִי שֶׁרָאָה בְּשָׁנִים, הִיָּנוּ שֶׁהָיוּ לוֹ
 רַק שְׁתֵּי נִקְדוֹת — הָרֵב וְעֲצָמוֹ, וְדְבָר זֶה לֹא הָיָה יְכוּל לְהָאִיר אֶצְלוֹ
 בְּקִבְעוֹת כַּנ"ל, אֲלֵמָלָא רָאָה בְּשֵׁלֶשׁ — הִיָּנוּ שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁלֹשׁ נִקְדוֹת,
 הִיָּנוּ גַם נִקְדַּת הַחֵבֶר לֹא הָיָה חוֹטָא, וְהֵבֵן.

לו. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (אֲבוֹת א, ב; וְעֵינַי פָּרְקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 טז; זֶהר וַיֵּצֵא קְמוּ): "שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק הָיָה אוֹמֵר: עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים
 הָעוֹלָם עוֹמֵד — עַל הַתּוֹרָה, עַל הָעֲבוּדָה וְעַל גְּמִילוֹת חֲסָדִים"; וַיֵּשׁ
 לוֹמֵר שְׁנֵיהֶם סוֹכְבֵי עַל הַשְּׁלֹשׁ נִקְדוֹת הַנ"ל, שֶׁעַל זֶה הָעוֹלָם עוֹמֵד,
 "תּוֹרָה" — זוֹ "נִקְדַּת הָרֵב" הַמְּלַמֵּד תּוֹרָה, "עֲבוּדָה" — זוֹ "נִקְדַּת
 עֲצָמוֹ", הִיָּנוּ תְּפִלָּה — שֶׁמִּתְבוּדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, "גְּמִילוֹת חֲסָדִים" —
 זוֹ "נִקְדַּת הַחֵבֶר" שֶׁגוֹמֵל לוֹ חֶסֶד, וְעַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלוֹ הָעוֹלָם
 עוֹמֵד וְכַנ"ל, וּמִחֲמַת שֶׁנִּקְדַּת הַחֵבֶר הִיא הָעֵקֶרֶת כַּנ"ל, עַל-כֵּן אָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ ו"ל (ירוּשְׁלָמִי פֶּאֶה א, א): צִדְקָה וּגְמִילוֹת חֲסָדִים שְׁקוּלוֹת כְּנֹגֵד
 כָּל מְצוּוֹת שְׁבִתּוֹרָה, אֲלֵא שֶׁהַצִּדְקָה וּגְמִילוֹת חֲסָדִים בְּחַיִּים וּבְמַתִּים,
 עֵינַי שָׁמַן, (הִיָּנוּ שֶׁגְּמִילוֹת חֲסָדִים עוֹלָה עַל הַכֹּל).

לוז. וְזֶה שֶׁהוּא מְנַהֵג קְדָמוֹן, אֲשֶׁר בְּחִנְפָה מְסַבְּבִים בְּעִבּוּר צִדְקָה
 (עֵינַי מִגַּן אֲבָרָהָם בְּסִימָן תרע), וּבְכֻלָּל אֵז מְרַבִּים מְאֹד בְּצִדְקָה, זֶה מוֹרָה
 שֶׁבְּחִנְפָה אָנוּ אוֹחֲזִים בְּתַקוּן נִקְדַּת הַחֵבֶר, כִּי עַל-יְדֵי צִדְקָה כּוֹלֵל
 עֲצָמוֹ אֶחָד בְּחֵבֶרוֹ, וְנַעֲשֶׂה אֹיֵר הַנֶּחַח וְהַזָּךְ (עֵינַי לְקוּיֵי-מוֹהֲרָן, חֲלֵק

מד אשר תקלג בנחל

א, סימן י, ובאמת בצדקה כלולות כל השלש נקודות, הינו "נקדת החבר" כנ"ל, גם עקר הצדקה הוא בעבור הצדיק (עין שם, חלק ב', סימן ד), וכן צדקה היא תקון בעבור פגמיו שפגם וכו' (עין שם, חלק א', סימן רסד).

לח. וזה לעמת זה אמרו חכמינו ז"ל (אבות ד, כא; ועין פרקי דרבי אליעזר יג): רבי אלעזר בן הקפר אומר: הקנאה, התאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם, "תאוה" — זה נגד "נקדת עצמו", "כבוד" — זה נגד "נקדת הרב", פי הכבוד מגיע רק לרב, "קנאה" — זה נגד "נקדת החבר", שמקנא בחברו ועל-ידי-זה עוקר ממנו נקדת החבר, כי מסתפל עליו בעין רעה וכו'.

לט. וכפי כל האמור שעקר פנינת חנפה הוא המשכת אור הבינה בעולם, שהיא דעת הצדיק האמת, שהיא בחינת נח"ל' שהיא ניוצר חסד ל'אלפים, שאורו הגנוז מוצא הטוב שבכל אחד אפלו שרבו רע, חס ושלום, אף-על-פי-כן על-ידי הנקודות הטובות שמוצא בו, הוא מצילו מכל הענשים הקשים והמרים, ונמלט מהשאול תחתית, בבחינת (איוב לג, כג): "אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו", וזה בחינת "הפח נשבר ואנחנו נמלטנו" (תהלים קכד, ז), פי נח"ל' עולה פח', ואם תשבר ותפריד את הנחל, הינו שתעשה מזה ניוצר חסד ל'אלפים, אז "ואנחנו נמלטנו", כי על-ידי-זה נמלט נפשונו.

מ. היוצא מכל זה, שבשעה שעוברת עליך מרירות דמרירות, ואתה שבור ומשבר, שזה בחינת חרבן-בית-המקדש — חרבן-בית-המחין, עצתך — שתכונ שם נח"ל, שהוא סוד ניוצר חסד ל'אלפים, למצא בעצמו הנקודות הטובות, וזוהי הארת חנפה, שממשיך על עצמו אור וחיות חדשה להשתוקק ולכסף אליו יתברך בכלות הנפש, שהוא סוד נפשונו ח'כתה ליה, ונמתיקים ממנו כל הדינים

וְכָל הַעֲוֹנוֹת שָׁלוּ נִתְכַּפְּרִים, כִּי כָּפִי שֶׁנִּמְשַׁכֶּת עַל הָאָדָם סְלִיחַת הַעֲוֹנוֹת, בֶּן נִמְשָׁךְ עָלָיו סוּד חֲנֻכַּת הַבַּיִת (עֵינִי לְקוּטֵי-מוֹהֲרִ"ו, חֶלֶק ב', סִימָן ז), שֶׁהוּא בְּנֵי-בֵית-הַמִּחִין — הָאֶרֶת אֹר הַבֵּינָה, שְׁמֵאִירָה בְּזַעִיר אֲנִפִּין שִׁיתִּיחַד עִם הַמְּלָכוּת שֶׁהוּא חֲנֻכָּה, וְכֵן לְהַפֵּךְ — כָּפִי שֶׁזוֹכָה לְחֲנֻכָּה שֶׁהוּא בְּנֵי-בֵית-הַמִּחִין, בֶּן נִמְשַׁכֶּת עָלָיו סְלִיחַת הָעוֹן, כִּי נִכְלָל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא (עֵינִי שֵׁם, חֶלֶק א', סִימָן כב), וְיִקְרָא אֶצְלוֹ (וְרַמְיָה נ. כ): "בְּיָמִים הֵהָם וּבָעֵת הַהִיא נָאֵם ה' יִבְקֹשׁ אֶת עוֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינְנוּ", כִּי נִכְלָל בְּ"אֵין" שֶׁהוּא סוּד הָאֶרֶת הַמְּקִיפִים הַעֲלִיּוֹנִים שֵׁשׁ הוּא הַחֲרוּת מִהַפֵּל, וְשֵׁם אֵין שׁוּם שְׁלִיטָה לְרַע לְהַתְּאָחֵז בּוֹ, וְאִיךָ זוֹכִים לְזֶה שִׁיחֹזר וְיִבְנֶה בְּנֵי-בֵית-הַמִּחִין שָׁלוּ, שֶׁהוּא בְּנֵי-בֵית-הַמְּקַדָּשׁ, וְתֵאִיר עָלָיו הָאֶרֶת הַחֲנֻכָּה? עַל-יְדֵי שְׁלֹשׁ-הַנְּקֻדּוֹת הַנִּלְ, כִּי כְּמוֹ שֶׁבִּשְׁעַת הַחֲרֻבִן נִפְגְּמוּ שְׁלֹשׁ נְקֻדּוֹת אֱלוֹ, כְּמוֹ-כֵן כְּשֶׁרוֹצִים לְזָכוֹת לְכַנּוֹת בַּיִת — בֵּית-הַמִּחִין, צָרִיךְ לְקַשֵּׁר עֲצָמוֹ אֶל הַשְּׁלֹשׁ נְקֻדּוֹת, שֶׁהֵן: הַתְּקַרְבוּת אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת — לְשַׁקֵּד מְאֹד מְאֹד בְּתוֹךְ סִפְרָיו הַקְּדוּשִׁים, וּבְכַרְט לְהַתְּמִיד בְּלְקוּטֵי-הַלְכוּת, וּלְהַרְבּוֹת בְּשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנֵי יְהִיָּה אִיךָ שִׁיחָה, יִתְמִיד בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, וְאִף שֶׁבֵּין כָּף עוֹבְרִים עָלֶיךָ יָמִים וְשָׁנִים וְלֹא אֹר לָךְ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵל תְּסַתְּכַל עַל זֶה כָּלֵל, וְאֵל תְּחַוֵּשׁ עַל עֲצָם הַהִסְתַּרָּה שִׁישׁ עָלֶיךָ, כִּי סוּף כָּל סוּף אִם לֹא תִהְיֶה בְּטָלָן, אֲזַי כְּשֶׁתְּתַמִּיד מְאֹד בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְכֵן כְּשֶׁתְּרַאֶה לְשַׁקֵּד מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ עַל דְּלִתוֹת הַרְחָמִים וְהַתְּפִלוֹת, וּכְשֶׁתְּזַכֶּה לְאַחֵז עֲצָמְךָ בְּחֻבְרִים מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהֵם יִחְזְקוּךָ וַיִּאֲמְצוּךָ, בְּוִדְאֵי סוּף כָּל סוּף יָשׁוּב הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ וְיֵאִיר עָלֶיךָ מְאֹר פְּנֵי יִתְבַּרַךְ, וְיֵאִיר עָלֶיךָ מִהָאֹר הַגְּנוּז שֶׁהוּא הָאֶרֶת הַמְּשִׁיחַ — אֹר הַחֲנֻכָּה.

אָחֵי הַיְקָר, חֲמֻדַּת לְכַבֵּי! יֵשׁ וַיֵּשׁ עוֹד לְהֵאָרִיךְ בְּכָל זֶה, אִף אֵין פְּנָאֵי, וְגַם אֶת כָּל זֶה לֹא עָלָה עַל דַּעְתִּי לְכַתֵּב לָךְ וּמְכַל שֶׁכֵּן בְּאַרְיֻכוֹת

כְּזוֹ, תְּהִלָּה לְהֵשֶׁם, אֶף מֵאֵת ה' הִיְתָה זֹאת, וְהַקּוֹלְמוֹס כָּתַב, וּמִזֶּה רוֹאִים גְּדֻלַּת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, שְׁמִסְבֵּב סְבוֹת לְטוֹבָה (עֵינִי לְקוּיטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן סב) וְאֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת מְשׁוּם דְּבָר שְׂבָעוּלָם, כִּי הֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ אִתָּךְ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, וְתִהְיֶה תָמִיד בְּשִׂמְחָה שְׂזֻכִית לְהִתְקַרֵּב אֶל הָאוֹר הַגָּנוּז הַזֶּה; אֲשֶׁרֵינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקֵנוּ וּמָה נַעֲמִים גּוֹרְלֵנוּ וּמָה יִפָּה יְרוּשָׁתֵנוּ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

תקלד.

בְּעֶזְרַת הֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי, עֶשְׂרֵה בְּטַבַּת, יוֹמָא דְּהִילּוּלָא דְּמוֹהֲרָנִי תִּי ו"ל ה'תשל"א.

שְׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה יִשְׂיִגוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַבְּחֹר הַיֶּקֶר, הַרוֹצֵה לְהֵאִיר נִפְשׁוֹ מִהָאוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוֹן, מְקוֹרָא דְּחִכְמָתָא עֲלָאָה, הַנוֹבֵעַ אֶל תּוֹךְ הַנַּחֵל וְכוּ' ... גְּרוּ יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַיֶּקֶר אֶתְמוּל קִבְּלָתִי, וְהִנֵּה לְהַשִּׁיבְךָ עַל צַעֲקוֹתֶיךָ.

אֲחִי הַיֶּקֶר! בְּיַדֵּי סִפְרֵי "לְקוּיטִי-הַלְכוֹת" בְּיַדֶּיךָ, הֵייתָ שְׂהִיּוֹם יוֹמָא דְּהִילּוּלָא שְׁל מוֹהֲרָנִי תִּי ו"ל, תִּקְבַּע לְעֶצְמָךְ שְׁעוֹר בְּ"לְקוּיטִי-הַלְכוֹת" מִהֶתְחִלָּה, וְתִלְמַד בְּכָל יוֹם מְעַט אוֹ הַרְבֵּה, וְדַע לָךְ שֶׁהוּא עֶקֶר הַמְּגִן נֶגֶד כָּל מִינֵי פּוֹרְעָנוֹת וְכַנְגָד כָּל הַבְּלָבוּלִים שְׁעוֹכְרִים עַל הָאָדָם, כִּי כָּל אֵלוֹ הֵם מִפְּנֵי שְׂאִינוֹ לִוְד בְּ"לְקוּיטִי-הַלְכוֹת", וּמוֹהֲרָנִי תִּי ו"ל, אָמַר פְּעַם עַל הַ"לְקוּיטִי-הַלְכוֹת" שְׁלוֹ: עַס אִיז הֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ ס' גִּן-עֲדָן^ב, וּמָה טוֹב וּמָה נַעֲמִים שְׂאֲחֵרֵי כָּל הַלְכָה תַעֲשֶׂה

(א) מְקוֹר הַחִכְמָה הַעֲלִיּוֹנָה.

(ב) זֶהוּ הַגִּן-עֲדָן שֶׁל הֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ.

לְעֲצָמָךְ תִּפְלֶה חֲדָשָׁה, לְהִתְפַּלֵּל שְׁתִּזְכֶּה לְהִגִּיעַ לְכָל הַנְּאֻמַּר שָׁם, וּבְתוֹךְ הַתְּפִלָּה תִּאָּרֵג אֶת הַהֲלָכָה מֵהַשְּׁלֶחֶן עֲרוּךְ, כִּי הַתְּפִלָּה בְּשִׁבִיל קִיּוֹם הַתּוֹרָה עוֹלָה עַל הַכֹּל, כַּמּוּבָא (בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, רֵאשׁ חֹדֶשׁ, הַלְכָה ה', עִין ש"ס), וְאִם תִּתְמַיד בְּדַבְּרֵי הַקְּדוּשִׁים, אִז תִּזְכֶּה לְרֵאוֹת נִפְלְאוֹת, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי בְּ"לִקוּטֵי-הַלְכוֹת" יֵשׁ אוֹצְרוֹת שֶׁל סוּדוֹת וּרְמִזִּים וּדְרוּשִׁים וּפְשָׁטִים יְקָרִים עַל תַּנ"ךְ וְעַל מֵאֲמָרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל וּגְמָרָא וּמְדַרְשֵׁים וְזֶהר הַקְּדוּשׁ, וְעַל תַּרְי"ג מִצְוֹת וְעַל כָּל מוֹעֲדֵי הַשֵּׁם, וְעַל סוּדוֹת וְסִתְרֵי תוֹרָה הַמּוּבָאִים בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, וְחֻקְבַּע לְעֲצָמָךְ קְבִיעוֹת גְּדוּלָה בְּהֵם, וְאֵל יַחֲסֹר לְךָ יוֹם בְּלִי לַמּוֹד "לִקְוֵי-הַלְכוֹת", וְאִז טוֹב לְךָ לְנַצַּח.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

תְּקַלָּה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר וַיְחִי, עֲשֶׂה בְטַבַּת ה'תשל"א.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה יִגִּיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אָהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֲי, הַבְּחוּר הַיְקָר לִי מְאֹד מְאֹד, צְמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, גֵּר לְצַדִּיק נָחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, זוֹכָה וּמְזוּכָה אֶת הַרְבִּים עִם צְדִיקוֹתָיו הַמְרֻבּוֹת ... גֵּרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנַצַּח.

מִכְתָּבְךָ הַיְקָר מְקֻדָּם קִבְּלָתִי.

אַחֵי הַיְקָר! חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד בְּהִתְחַלָּה חֲדָשָׁה לְהַשְׁתַּוְּקֶךָ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְדַע לְךָ כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְתִקְבַּל וְתוֹצִיא רְמִזִּים לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְאֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אִתְּךָ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, הַעֲקֹר הוּא שְׁמִירַת הַדְּבּוּר וְלְבָלִי לְהִתְחִיל לְדַבֵּר עִם

שום בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי אִם הַמִּכְרַח מְאֹד מְאֹד מְסַבֵּת פְּרִנְסִתָּךְ, אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לָךְ בְּאֶפֶן אַחֵר, וְגַם אֲזוּ תִּכְוֶן שְׂאֵתָה מְדַבֵּר עִמּוֹ יְתַבְּרָךְ (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ה'), כִּלְ-כֵּף צָרִיךְ הָאָדָם לִהְיוֹת דְּבוּק בּוֹ יְתַבְּרָךְ.

וְעַקֵּר הַכֹּל — שְׂמִיחָה, לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, "לֵב שִׂמַּח יֵיטֵב פְּנִים" (מִשְׁלֵי טו, יג), וְתַחֲקֵק יְדִיעָה זוֹ הֵיטֵב הֵיטֵב בְּדַעְתָּךְ, כִּי שׁוּם בְּרִיָּה לֹא יִכּוֹלָה לְהֵיטִיב לָךְ וּמִכָּל שְׂכֵן לְהַרְעֵ לָךְ, כִּי הַכֹּל מִשְׁנַח בְּהַשְׁנָחָה נִפְלְאָה, וּכְשֶׁתִּדַּע יְדִיעָה זוֹ אֲזוּ תִּגְאָל מִכָּל צְרוּתֶיךָ, כִּי עַקֵּר הַגְּלוּת אֵינּוּ אֶלָּא מַחְסְרוֹן אֲמוּנָה (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ז), וְצָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ בְּעֶצְמוֹ אֵיךְ הוּא אוֹחֵז בְּאֲמוּנָה (עֵינִי שָׁם, חֵלֶק ב', סִימָן ה'), כִּי יֵשׁ סוּכְלֵי חֲלָאִים רַבִּים וּבְלִבּוֹלִים עֲצוּמִים, וְהַכֹּל נִתְּהוּהָ לָהֶם, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, מִפְּגַם הָאֲמוּנָה, וְעַקֵּר הָעֵצָה לְאֲמוּנָה — בְּאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל עַל הַפְּסוּק (תְּהִלִּים פט, ט): "אוֹדִיעַ אֲמוּנָתְךָ בְּפִי" — לְדַבֵּר הַרְבֵּה דְּבָרֵי אֲמוּנָה הֵן לְעֶצְמוֹ וְהֵן לְאַחֵרִים, וְאֵל יְתַבְּשֵׁי מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם.

וּמַחֲמַת טְרֵדוֹתַי עֲכָשׁוּ — אֶקְצֹר.

...הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תִּקְלוּ.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יְתַבְּרָךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר שְׁמוֹת הַיְתַשְׁלֵ"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סְלָה אֶל מַעֲלַת הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, הַשׁוֹתֶה בְּצִמָּא דְּבָרֵי הַנַּחַל נוֹבַע מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נְרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנֶצַח.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר קִבְּלָתִּי, וְשִׂמְחָתִּי עַד מְאֹד עַל שְׂאֵתָה מְחֻזָּק עֲצָמְךָ לֵילֶךְ בְּדַרְךָ הַתָּם שֶׁקִּבְּלָנוּ מִרַבְּנוּ ז"ל, כִּי, תְּהִלָּה לְאֵל, יֵשׁ

התחזקות ועצות כאלו בספריו הקדושים אשר יכולים לחיות בהם חיים אמתיים גם בזה העולם מכל שכן מה שיזכה בעלמא דאתיא, והעקר לסלק דעתו לגמרי לגמרי כנגד הצדיק האמתי, וכל מה שאומר שהוא זה יקיים (עי' לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכג), ובפרטיות להיות תמיד בשמחה על חלקנו שזכינו להיות בכלל עמו ישראל ולקיים מצוותיו יתברך, אשר זו השמחה עולה על הכל, ויכול לזפות על-ידי-זה להפיל בו יתברך ולראות במרכבה העליונה אם הוא קדם גזר דין או אחר גזר דין, ויכול להתפלל ולהמתיק כל הדינים מכל העולמות (עי' שם, סימן ה), ולכל זה יכולים לזפות על-ידי גדל התמימות והפשיטות, ולקיים דבריו הקדושים, אשר התמימות שבדבריו הקדושים היא עמקות נפלאה ונוראה מאד מאד, "עמק עמק מי ימצאנו" (קהלת ז, כד), והבעל-דבר אורב מאד על מצות השמחה יותר מהכל ובפרטיות מתלבש במצוות שיהיה לבו שבור על חטאיו ופגמיו שחטא ופגם עד עכשו, וכודאי זה דבר טוב, אבל הכל בשמחה, ורבונו ז"ל גלה לנו (עי' לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קעה): עקר מעלת הבכיה פשהיא בשמחה דוקא, וכן אמר: פשאדם כל היום בשמחה אזי בנגל לו ליחד שעה לשבר לכבו לפניו יתברך, ומוהרנ"ת ז"ל אמר פעם לאחד מאנשי שלומנו: אם תהיה תמיד בשמחה לא תראה פני גיהנום; ועי' בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן כד), שעקר עלית כל העולמות הוא על-ידי הפלגת מעלת השמחה בו יתברך, פי על-ידי שמחה מחו בחרות (עי' שם, חלק ב', סימן י), ואז יכול ליחד יחודים קדושים, אשר על-ידי-זה תכליל נשמתו בו יתברך, ומעלת הזוכה ליחד יחודים קדושים אי אפשר לשער ולספור כלל, פי באתערותא דלתתא אתער לעילא² (זהר דף-לך פח.), ועי' בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן כא): במקום שהאדם חושב שם כל האדם; נמצא בשזוכה ומיחד יחודי שמוותיו הקדושים יתברך, אז הוא שם ממש ודו"ק.

(א) בעולם הבא.

(ב) בהתעוררות שלמטה נתעורר למעלה.

וְכָל זֶה זֹכִים עַל-יְדֵי שְׂמֵחָה בְּתַמִּידוֹת, וְעַל-יְדֵי תִקְוָה הַשְּׂמֵחָה
 יִשְׁמַר אוֹתָךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִכָּל דְּבַר רָע — שֶׁהוּא פָּגַם הַבְּרִית (עִין
 שֵׁם, סִימָן קסט), וְזֶה עֵקֶר הַקְּדוּשָׁה, כִּי בְּאַמֶּת אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵי
 הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹכֵב
 כָּל עֲלָמִין, וְאֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵי יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה
 וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם — הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְזֶה עֵקֶר הַשְּׂמֵחָה —
 כְּשֶׁזֹּכִים לִידַע זֹאת, וְעַל-יְדֵי יְדִיעָה זוֹ, נִכְלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ אֲשֶׁר הוּא
 מְקוֹר הַשְּׂמֵחָה, כִּי (דְּבָרֵי הַיָּמִים-א טז, כז) "עוֹ וְחֻדְוָה בְּמִקוֹמוֹ" יִתְבָּרַךְ,
 וּלְהִפָּךְ עַל-יְדֵי שְׂנֵכְנֵסֶת בּוֹ כְּפִירוֹת וְאִפִּיקוֹרְסוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא
 תְּמִיד בְּעֶצְבוֹת וּבְמִרְהָ שְׁחוּרָה, כִּי הוּא רְחוּק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מֵה
 שְׂמִרְבָּה לְהִיּוֹת בְּשְׂמֵחָה, יוֹתֵר יִזְכֶּה לְנַעַם זֵיו שְׂכִינָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְסִפּוֹ
 הַמְּדוּת (אוֹת שְׂמֵחָה, חֶלֶק ב', סִימָן א) אֵיתָא: מִי שֶׁהוּא תְּמִיד בְּשְׂמֵחָה
 עַל-יְדֵי-זֶה מְצַלִּיחַ, וְזֶה "וְהֵייתָ אֶף שְׂמֵחַ" (דְּבָרִים טז, טז), וְאֵיתָא
 שְׂסוּפֵי תַבּוֹת הֵם: 'חַת"ך', שֶׁהוּא שֵׁם הַמְּסַגֵּל לְפָרְנֶסֶה, כִּי עַל-יְדֵי
 תִקְוָה הַשְּׂמֵחָה יִזְכֶּה לְפָרְנֶסֶה בְּנִגְלָל, וְכֵן עַל-יְדֵי תִקְוָה הַשְּׂמֵחָה יִזְכֶּה
 לְהִיּוֹת מְאָרִיף אֶף, אֲשֶׁר מְאֹד הַזֹּהִיר עַל זֶה רַבְּנּוּ ו"ל, וְלִבְלִי לְהִיּוֹת
 בְּכַעַס, חַס וְשָׁלוֹם, אֲשֶׁר מְאֹד מְאֹד מִזִּיק לְפָרְנֶסֶה (עִין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
 חֶלֶק א', סִימָן סה).

וַיֵּשׁ לְוִימֵר רָמְזוֹ עַל מֵה שְׂאוּמֵר הָאָרִיז"ל, לְכַנֵּן בְּפוֹתַח אֵת יְדִיךָ
 רְאִשֵׁי תַבּוֹת וְסוּפֵי תַבּוֹת 'חַת"ך אפ"י, כִּי עַל-יְדֵי שְׁחוּתָךְ אֵת הַכַּעַס
 וּמְאָרִיף אִפּוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְשַׁפַּע פָּרְנֶסֶה, וְעֵין שֵׁם (בְּסִימָן קנה),
 כִּי אֲרִיכַת אִפִּים תְּלוּיָה בְּאַמוּנָה, כְּפִי שְׂאַמוּנָתוֹ חֻזְקָה בְּיוֹתֵר שְׂאֵין
 מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵי יִתְבָּרַךְ, וְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם,
 בֶּן הוּא מְאָרִיף אִפּוֹ עַל כָּל מֵה שְׂעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׂמִיּוֹת,
 כִּי יוֹדַע שֶׁהַכָּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד,
 וְעַל-בֶּן אֵינוֹ קוֹפֵץ עַל חֲבֵרוֹ שְׂעָשָׂה לוֹ אֵיזוֹ רָעָה, כִּי הַכָּל מִמֶּנּוּ
 יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מְלִמְטָה אֶלָּא אִם-בֶּן מְכָרִיזִין עָלָיו
 מְלִמְעָלָה כְּמוֹ שְׂאִמְרוֹ חֲכָמֵינוּ ו"ל (חֶלֶין ז'), וְעַל-יְדֵי אֲרִיכוֹת אִפִּים
 חֲיִיו חֲיִים, וְאִמְרוֹ (פְּסָחִים קיג): הִרְתַּחְנִין [הֵינוּ שְׂתַמִּיד בְּכַעַס] חֲיִיהֶם

אֲשֶׁר תְּקַלּוּ בְּנַחֲלֵי נֹא

אֵינֶם חַיִּים, וְאִתָּא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ז"ל (שיחות הַר"ן, סימן נג): מִי שֵׁשׁ לוֹ אֲמוּנָה חַיָּו חַיִּים, כִּי זֶה תְּלוּי בְּזָה.

וְצָרִיךְ לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מְאֹד לְזָכוֹת לְשִׁלְמוֹת הָאֲמוּנָה, כִּי נִדְמָה לוֹ שֵׁשׁ לוֹ אֲמוּנָה, וּבְאֵמֶת הוּא רְחוּק מִזֶּה מְאֹד, כִּי עֲדִין אֵינוֹ בְּמִדָּה הַזֹּאת כָּלֵל הִירִידוֹת וְהַרְפָּתָקָאוֹת הַעוֹבְרוֹת עַל כָּל אֶחָד בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, הַכֹּל לְכַל מַחְסְרוֹן אֲמוּנָה, וְעַקֵּר שִׁלְמוֹת הָאֲמוּנָה — כְּשֶׁזוֹכֶה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ פֶּאֶשֶׁר יִדְבֹר אִישׁ אֶל רַעְהוֹ, שְׂזוּהֵי עֲבוּדַת הַהִתְבוּדוֹת — "תְּפִלַּת הַמְּשִׁיחַ", שְׂיִכְנִיס אֶת זֶה בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שְׂפִתוֹב (צַפְנִיָּה ג, ט): "כִּי אִזְ אֶהְפֶּךָ אֶל עַמִּים שְׂפָה בְרוּרָה לְקֹרֵא כָּלֵם בְּשֵׁם ה'", כִּי הַכֹּל יִדְעוּ אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ וְיִתְפַּלְלוּ אֵלָיו אִישׁ כְּפִי לְשׁוֹנוֹ, וְרַבְּנֵי ז"ל מְמַשִּׁיף עֲלֵינוּ עֲכָשׁוֹ הָאֶרֶץ מְשִׁיחַ שְׂיִהְיֶה בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ; עַל-כֵּן חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד לְהִיּוֹת בְּאֲרִיכוֹת אַפִּים, וְלְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְלְהִתְמַיֵּד בְּיוֹתֵר בְּהִתְבוּדוֹת, וְלִשְׁיַח וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ אֶת כָּל לְבָבוֹ וְכָל מֵה שְׂעוֹבֵר עָלָיו, וְלְהִיּוֹת חֲזַק עַל-יְדֵי-זֶה בְּאֲמוּנַת הַהִשְׁגָּחָה פְּרֻטִית, אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדָּיו יִתְבַּרְךָ, וְהַעֲקֹר לְהִיּוֹת הַצָּנֵעַ לְכַת, לְכַל תִּדְעַ מִמֶּנּוּ שׁוֹם בְּרִיָּה, וְאֵל יִסְתַּפֵּל עַל שׁוֹם בְּרִיָּה שְׂבַעְעוֹלָם, אִף עַל הַטּוֹבִים מִמֶּנּוּ וּמְכַל שְׂפֵן עַל הָרַעִים מִמֶּנּוּ, וְיַעֲבֹד אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ בְּבַחֲיִנַת (יחזקאל לג, כד): "אֶחָד הִיָּה אֲבָרְהָם" (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, תַּחֲלַת חֶלֶק ב' בְּהַשְׁמָטָה), וְאִזְ יִלְךְ לְבָטָח, וְיִקְדֹּשׁ וְיִטְהַר בְּיוֹתֵר אֶת דְּבוּרֵי פִּיו לְבָלִי לְדַבֵּר מֵה שְׂאִינוֹ מְכָרַח, וְיִהְיֶה בְּשִׁלּוּם עִם כָּל בְּרִיָּה שְׂבַעְעוֹלָם (כְּמוֹבָא שָׁם, חֶלֶק א', סימן לג): עַל-יְדֵי יְדִיעָה בְּאֲמוּנָה שְׂמֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה בְּשִׁלּוּם עִם הַכֹּל, וְלֹא יִהְיֶה בְּמַחְלָקָת, כִּי יוֹדַע שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ.

וְזֶה פְּרוּשׁ (בְּרֵאשִׁית לג, יח): "וַיָּבֵא יַעֲקֹב שָׁלֵם עִיר שְׂכָם", כִּי אִתָּא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סימן א), שְׂיַעֲקֹב הִסְתַּפֵּל בַּחֲיּוֹת אֱלֹקוֹת שֵׁשׁ בְּכָל דְּבָר, וְעַל-יְדֵי-זֶה הִיָּה תָּמִיד בְּשִׁלּוּם עִם הַכֹּל (כְּמוֹבָא שָׁם בְּסִימָן לג), שְׂעַל-יְדֵי יְדִיעָה זֹאת, אִזְ הוּא בְּשִׁלּוּם עִם הַכֹּל, כִּי יוֹדַע שְׂשִׁמוֹ יִתְבַּרְךָ כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ, וְאֵין בְּלִעְדָּיו יִתְבַּרְךָ וְהַכֹּל מִמֶּנּוּ, וְזֶה "וַיָּבֵא יַעֲקֹב שָׁלֵם עִיר שְׂכָם", וּמוֹבָא שְׂשִׁכָם רֵאשִׁי

תבות: ש'ם כ'בוד מ'לכותו, כ'י על-ידי ש'הסתכל ב'חיות א'לקותו
 יתברך — ש'ם כ'בודו מ'לכותו, על-ידי-ז'ה ה'יה תמיד ב'ש'לום ע'ם
 הכל, וא'ף א'ם א'חד ה'יה מ'צ'ערו י'דע ש'הכל מ'מנו יתברך, וא'שרי
 הז'וכה לה'גיע ל'כל ז'ה, וא'ז יח'יה ח'יים נ'צ'חיים ג'ם ב'זה הע'ולם, ו'כל
 ז'ה י'כול ל'זכות על-ידי ש'קידה ר'בה ב'ספ'רי ר'בנו ז"ל, ו'יתנהג על-פ'י
 הע'צות הי'קרות ש'קבלנו מ'ר'בנו ז"ל ב'תמימות וב'כפ'שיטות.

הדורש ש'לומך...

תקלו.

ב'עזרת הש'ם יתברך, י'ום ש'לישי ל'סדר ש'מות ה'תשל"א.

ש'לום וב'רכה ל'ידיד נ'פשי, ו'תיק ו'חסיד, ה'אברך הי'קר לי מ'אד,
 ש'ותה מ'מי הנ'חל נ'ובע מ'קור ח'כמה, ז'כותו י'גן ע'לינו ... ג'רו י'איר
 ו'יזרח.

מ'כתבך הי'קר ב'אריכות ג'דולה ק'בלתי א'תמול, ו'ש'מחתי מ'אד
 מ'אד ל'דברך, ו'הנה לה'שיבך כ'רצונך.

ד'ע לך, א'חי, כ'י צ'ריכים ה'תחזקות ח'דשה ב'כל י'ום ו'יום מ'מש, כ'י
 א'ין י'ום ד'ומה ל'חברו, וב'כל י'ום י'ש י'רדות ו'נפילות ו'הש'לכות א'חרות,
 (וע'ין ב'מדרש ש'חר טוב ק'יט, טו — א'ין י'ום ש'אין בו צ'רה), כ'י ה'בעל-ד'בר
 מ'תפ'שט ל'ארכו ו'לרחבו ל'רחק א'ת ה'אדם מ'דבקות ה'בורא יתברך,
 א'שר ז'ה ע'קר הט'וב ו'הנ'עם, וא'ין עוד ט'וב ו'נ'עם ב'עולם י'ותר מ'זה, כ'י
 "י'מינו כ'צל ע'ובר" (תהלים קמד, ד; וע'ין קהלת ר'בה א, ג), ו'לא י'שאר ל'נו
 כ'י א'ם מ'ה ש'אנו ז'וכים ל'חטף ב'זה הע'ולם א'יזה ט'וב ת'ורה ו'תפ'לה
 ו'מ'צוות ו'מע'שים ט'ובים, ו'הנה ע'קר ה'דרך ה'אמת ל'זכות לה'כ'נס א'ליו
 יתברך, ה'וא מ'דרגת ה'תמימות — ל'סלק ד'עתו ל'גמרי כ'אלו א'ין לו
 ש'ום ד'עת, וב'אמת א'ין ח'כמה וא'ין ת'בונה נ'גד הש'ם יתברך, ה'ינו
 ד'בר ש'הוא נ'גדו יתברך, א'ין ב'זה ש'ום ח'כמה ו'ש'ום ת'בונה ו'ש'כל,

אֲדַרְבֵּה זֶהוּ עֵקֶר הַשְּׁטוּת וְהַטְּפָשׁוּת, וְאִין עוֹד שְׁטוּת בְּעוֹלָם כְּמוֹ דְּבַר הַמְּרַחֵקוּ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וּבִיּוֹתֵר צָרִיךְ לְסַלֵּק חֲכָמְתוֹ וְשְׁטוּת דַּעְתּוֹ, וְלִהְתַּנְהֵג בְּתַמִּימוֹת בְּעִבּוּדֵת הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָדוֹת, שְׁעַל זֶה הַזְּהִירָנוּ רַבְּנוּ ז"ל יוֹתֵר מִהַכֵּל, וְאָמַר, אֲשֶׁר זֶה הַשְּׁעַר וְהַפֶּתַח שֶׁהַצַּדִּיקִים יֵלְכוּ בָּם וַיִּפְּנְסוּ אֶל סֵלֶם הַמֶּלֶךְ הַשְּׁמַיְמָה, הֵינּוּ לְדַבֵּר בְּתַמִּימוֹת וּבְכַשִּׁיטוֹת אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל לְבָבוֹ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, עַד שִׁישְׁפֹּף נַפְשׁוֹ בְּתְפִלָּה, וַיִּגְלֶה לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת שְׂכָרוֹן לְבוֹ וְאֶת כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, וַיִּכְבֶּה בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ כְּתִינוּק מִמֶּשׁ הַבּוֹכָה לְפָנָיו אָבִיו שִׁיתֵן לוֹ מַה שֶּׁצָּרִיךְ, וְעַל זֶה צָרִיךְ עֲקֻשְׁנוֹת גְּדוּלָה מְאֹד, אֵף שֶׁנִּדְמָה לְאָדָם שֶׁאִין שׁוֹמְעִים לוֹ כְּלָל, אֵל יִסְתַּפֵּל עַל זֶה כְּלָל. וּפְעַם אָמַר רַבְּנוּ ז"ל לְאַחַד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמִנוּ, שִׁישׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁאִין מֵרְאִים לָהֶם כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם מַה שֶּׁפָּעְלוּ בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי אִם אַחַר הַסְּתַלְקוּתָם מִזֶּה הָעוֹלָם, וּמוֹהַרְנִי תָּ"ל גְּלֶה (לְקוּטֵי-הַלְכוּת, בְּרִכּוֹת הַשַּׁחַר, הַלְכָה ה, אוֹת מֵב), שְׁזֶה מְרַמֵּז בְּדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ב:), שֶׁאָמְרוּ עַל הַפְּסוּק (וַיִּקְרָא כֵב, ז): "וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהַר, וְאַחַר יֵאָכֵל מִן הַקֶּדָשִׁים" — בִּיאַת שְׁמֵשׁ מִטְהַרְתּוֹ; כִּי אַחַר שֶׁיִּבּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ שְׁזֶה בְּחִינַת הַהַסְּתַלְקוּת מִזֶּה הָעוֹלָם, אִזּוֹ יִפְּנֹס לְהִיכָלוֹת שְׁבִנָּה עַל-יְדֵי תוֹרָתוֹ וּמִצְוֹתָיו, וּבְכַפְרֵי פְּרָטִיּוֹת עַל-יְדֵי דַבְרֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָדוֹת נְבָנִים וְנֶאֱרָגִים צְרוּפִים וְעוֹלָמוֹת חֲדָשִׁים וְנִפְלְאִים אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לְשַׁעַר בְּשָׂכָל אָנוּשִׁי, וְזֶה עֵקֶר הַבְּחִירָה — שֶׁאִין רוֹאִים כְּלָל מַה נַּעֲשֶׂה מְשִׁיחוֹתָיו וּתְפִלוֹתָיו, כִּי אִם הֵייתָ רוֹאֶה אֵיךְ מִכָּל דְּבַר תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה וּתְחִנָּה לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ מִתְּעַטְפִים כָּל הָעוֹלָמוֹת, בְּחִינַת "תְּפִלָּה לְעֵנִי כִי יַעֲטֶף" דְּעֵבִיד עֲטִיפָה לְכָל עֲלָמִין (כְּמוֹכָא בְּזֶהר הַקְּדוּשׁ בְּלַק קֶצֶה. בְּאַרִיכוֹת), אִזּוֹ הֵייתָ מִתְּחַזֵּק בְּזֶה כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה.

וְעֵקֶר הַכֵּל — תְּמִימוֹת, וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר, הָעֵקֶר מַה שֶּׁזָּכָה לְמַה שֶּׁזָּכָה הִזְיָה עַל-יְדֵי גְדֹל הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת שֶׁהַתְּנַהֵג בְּבְחִינַת פְּרֵאֲסֵטִיקָא, וְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּשִׂיחָה וְהַתְּבוּדָדוֹת, וּמוֹכֵן

ממילא כי ההפוך — הינו על-ידי רבוי דברים בטלים עוקר עצמו לגמרי ממנו יתברך, על-כן גלה האריז"ל לרב החסיד רבי חיים ויטאל ז"ל, ואמר לו: התנאי הראשון להשגת החכמה העליונה ולהשגת אלקות להיות דבוק בו יתברך הוא — "שמירת הדבור", לבלי לדבר שום דבור שאינו מכרח, וגם על-ידי-זה ינצל מפל פגעי הזמן ובפרטיות ממחלקת עם אחרים או עם בני ביתו, כי עקר המחלקת הוא על-ידי הדבור, וכשזוכה לדם ולשתק, אז ממילא יתבטל הצד שפנגדו, כי עקר הפח נותן לו פשעונו לו, אבל על-ידי הדמימה והשתיקה, נתבטלים כל מיני מחלקת ממנו, וכמו שכתוב: "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו" (משלי כא, כג), כי על-ידי תפלה זוכים לדבקות הבורא יתברך, וצריך להתמיד בזה.

וכן להתמיד מאד מאד בלמוד התורה הקדושה בכל יום בעקשנות גדולה, כי זה עקר המזון של הנשמה, ובתקוניים (בהקדמה, דף יד) איתא: מאן דזכה למסקתא חדא יהיבין ליה עלמא חדא, (וצריך לזכור כי בעולם אחד יש אלפי אלפים ורבי רבבות וכו' וכו' בתים ואנשים וכו' וכו', כן יזכה על-ידי למוד מסכת אחת, שבורא מלאכים לאלפים ולרבבות וכו', ודבר זה אי אפשר לשער ולציר בדעת שכל אנושי בעוד שהוא מלבש בגוף שהוא הצמצום וכו'), ומה שאיתא בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן א', שבכח התורה להכניע את היצר הרע, כי התורה היא בחינת וא"ו, שמעתי מאנשי שלומנו, שזה בחינת ו' [ששה] סדרי משנה, כי מעלת למוד משניות עולה על הכל, והאריז"ל גלה שמסגל מאד מאד לנשמה, ואשרי הזוכה להתמיד במשניות, ולסיים מסכת אחר מסכת ויתחיל ויגמר כל ימי חייו, ואז טוב לו לנצח.

הדורש שלומך...

(ב) מי שזוכה למסקתא אחת, נותנים לו עולם אחד.

תקלח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר בַּא ה'תשל"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סְלָה אֶל הָאֲבֵרָה הַיָּקָר וְהַנְּעִלָה מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיִּקְרִים, הַשׁוֹתָה בְּצִמָּא מִמִּי הַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... שְׂיִחְיָה נְצַח.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר וְגַם הַמַּעוֹת לְפָדְיוֹן נִפְשׁ קִבְלָתִי, וְאִמְרָתִי הַתְּפִלָּה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל פְּדְיוֹן הַמּוֹבָאֵת אֶצְלָנוּ וַיְהִי רַעְיוֹן אֲשֶׁתְּקַבֵּל תְּפִלָּתֵנוּ לְרַחֲמִים וְלִרְצוֹן, וַיִּמְתְּקוּ כָּל הַדִּינִים מִמֶּךָ וּמִבְּנֵי בֵיתְךָ, וַיִּשְׁלַח לְךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ רְפוּאָת הַנְּפֶשׁ וְהַגּוּף, וְתִזְכּוּ לְזֵרַע שֶׁל קִימָא, וְתִזְכּוּ לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים וְנִצְחִיִּים, חַיִּים אֲרָפִים, חַיִּים שֶׁל שְׁלוֹם, חַיִּים שֶׁל פְּרֻנְסָה, עֶשֶׂר וְכַבּוֹד, חַיִּים שְׂיֵשׁ בָּהֶם אֲהַבֵּת תּוֹרָה וַיִּרְאֵת שְׂמִים, שְׂתִזְכֶּה לְלָכֵת כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה בְּאֶשֶׁר קִבְלָנוּ מִרַבְּנוּ ז"ל.

וְהִנֵּה מְאֻלֶּיךָ תְּבִין שְׂאֲחֵרְתִּי עִם תְּשׁוּבָתִי עַל מִכְתָּבֶיךָ, כִּי בְּעֵתִים הִלְלוּ אֲנִי מְטָרָד בְּכַמָּה מִיְנֵי טְרָדוֹת בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְלֹא הָיָה לִי הַפְּנָאִי לְקַחַת לְעֶצְמִי עֵט וְעַת לְכַתֵּב לְךָ, וְגַם הַמִּכְתָּב הַזֶּה אֲנִי פּוֹתֵב לְךָ עַל אִם הַדֶּרֶךְ, מִפְּאֵת עֶצֶם הַמְּנִיעוֹת הַמְּתַגְבְּרוֹת עָלַי עֲכָשׁוּ, וּבְפָרֵט בְּכַתִּיבָה, וְהִנֵּה הַתּוֹרָה "יְמֵי חֲנֻכָּה" (לְקוּיִטִּי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ב), שֶׁהַזְּפָרָה בְּדִבְרֶיךָ, הִיא תּוֹרָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד, וְרֵאוּי לְלָכֵת עִמָּה כָּל יְמֵי חַיָּו בְּצִרוּף שְׂאֵר הַתּוֹרוֹת, כִּידוּעַ שְׂרַבְנוּ ז"ל הַזֶּהִירָנוּ הָעֵקֶר לְלָכֵת עִם דִּבְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וְלִקְיָם אֶת כָּל אֲשֶׁר נִאָּמַר שָׁם בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת גְּמוּרָה בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת וְעֲרֻמוּמִיּוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי "לֹא הַמְּדַרְשׁ הוּא הָעֵקֶר אֲלֵא הַמַּעֲשֶׂה" כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (אָבוֹת א, יז; וְעִין זֶהר פְּנֻחַס רִיח. רל. כִּי תִצֵּא רַעַח:), וּבִשְׁבִיל זֶה פֶּתַח סִפְרוֹ הַקְּדוּשׁ (לְקוּיִטִּי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן א) בְּפִסּוּק (תְּהִלִּים קיט, א): "אֲשֶׁרִי תְּמִימֵי דְרָךְ 'הַהוֹלְכִים' בְּתוֹרַת הַשֵּׁם", אֲשֶׁרוֹ שֶׁל הָאָדָם כְּשִׁזְכָּה לְסַלֵּק דַּעְתּוֹ וְחֲכָמְתּוֹ וְשִׁכְּלוֹ לְגַמְרֵי 'וְלָלָכֵת'

בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת עִם תּוֹרְתוֹ הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִיא תּוֹרַת הַשֵּׁם (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִמֵּן כב), שְׁזָכָה לְזֶה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, עֵינֵי שֵׁם, כִּי תַמִּימוֹת הֵיא הַיְסוּד שֶׁכָּל בְּנֵי הַקְּדוּשָׁה צְרִיף לַעֲמֹד עָלֶיהָ, וְאִם אֵין יְסוּד, אוֹ הַיְסוּד רְעוּעַ, חֵס וְשֵׁלוֹם, אֲזוֹ נוֹפֵל כָּל הַבְּנֵי שֶׁבָּנָה וְעָמַל בָּמָה שָׁנִים, וְכָל שֶׁבֶן שָׂאִי אֶפְשָׁר לְבָנוֹת שׁוֹם בְּנֵי בְּלִי יְסוּד, וְהִנֵּה אֶף שֶׁבָּאֵמַת עַקֵּר הַיְסוּד וְהַתְּחִלָּה וְהַגִּמְר בְּעַבּוּדַת הַשֵּׁם הִיא תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּוֹת כְּמוֹכָא אֶצְלָנוּ פְּעָמִים אֵין מְסַפֵּר, אֶף אִם תִּשְׁכִּיל תִּרְאֶה, שְׁדִיקָא תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּוֹת תְּלוּיּוֹת בְּמַדַּת הַתַּמִּימוֹת — לְסַלֵּק חֻכְמָתוֹ לְגַמְרֵי וּלְפִרְשׁ כָּל שִׁיחְתּוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רְעוּהוּ, וְכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת יִסְפֵּר וַיְגַלֵּה לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּלִי שׁוֹם חֻכְמוֹת וּמַחְשָׁבוֹת כָּלֵל, רַק כְּתִינוּק הַבּוֹכָה לְפָנָיו אָבִיו שִׁיחַן לוֹ מָה שֶׁצְּרִיף, כִּי עַל זֶה מִתְּפַשֵּׁט הַבְּעַל-דְּבָר מְאֹד מְאֹד בְּחֻכְמוֹת שֶׁל הֶבֶל וּמַחְשָׁבוֹת שֶׁל שְׁטוֹת: "אֵין נֶאֱדָה לִי לְדַבֵּר", "אֵין מִי שֶׁשׁוֹמֵעַ לִי", "יֵשׁ לִי עַבּוּדָה יוֹתֵר גְּבוּהָה עֲכָשׁוּ", "מָה אֶפְעַל הֲלֹא עָבְרוּ יָמִים וְשָׁנִים שֶׁדִּבַּרְתִּי עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ", וְכַדּוּמָה וְכַדּוּמָה מַחְשָׁבוֹת שֶׁל הֶבֶל וְשְׁטוֹת הַנִּמְשָׁכוֹת מִפְּגַם הַתַּמִּימוֹת וְהַפִּשְׁטוֹת, כִּי נִדְמָה לוֹ שֶׁגַם לוֹ יֵשׁ אֵיזָה שְׂכָל וְדַעַת, וּכְפִי דַעַתוֹ, שֶׁכָּלוֹ וְחֻכְמָתוֹ, אֵין נֶאֱדָה לוֹ לַעֲבֹד אוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּעַבּוּדוֹת פְּשׁוּטוֹת כְּאֵלוֹ, וּמִזֶּה נִמְשָׁכוֹת כָּל הַצְּרוּת וְהַיְסוּרִים שִׁישׁ לְאָדָם הַרוּצָה לְהַפְגִּס בְּשַׁעֲרֵי הַקְּדוּשָׁה, כִּי תִקְף-וּמִיד מִתְּלַהֵב לְבוֹ, וְרוּצָה דִיקָא עַבּוּדוֹת גְּבוּהוֹת — תַּעֲנִיּוֹת וְסִגּוּפִים וְכוּ', וְעוֹשֶׂה מִהַעֲקֵר - טִפֵּל וּמִהַטְּפֵל - עַקֵּר, וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ מִפְּגַם הַתַּמִּימוֹת וְהַפִּשְׁטוֹת, שֶׁהוּא יְסוּד בְּנֵי הַקְּדוּשָׁה לְהִיּוֹת אִישׁ כְּשֶׁר פְּשׁוּט, וְכַאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל שֶׁהַעֲקֵר מָה שְׁזָכָה לְמַדְרַגְתּוֹ הִיָּה עַל-יְדֵי שֶׁאֲחִזוּ בְּמַדַּת הַתַּמִּימוֹת וְהַפִּשְׁטוֹת, בְּחִינַת פְּרָאֵסְטִיקָה, וְעַל-יְדֵי תַמִּימוֹת וּפִשְׁטוֹת דִיקָא יְכוּל לְחִיּוֹת חַיִּים אֲמִתִּיִּים וְנִצְחִיִּים כָּל יְמֵי חַיָּיו בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת כְּאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל בְּמַעֲשֵׂה הַנּוֹרָא מִהַחֲכָם וְהַתָּם (עֵין סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה ט), אִיף שְׁזָכָה עַל-יְדֵי תִקְף תַּמִּימוֹתוֹ וְהַתְּנַהֲגוּתוֹ בְּפִשְׁטוֹת לְהַגִּיעַ לְתַכְלִית הַמַּדְרַגָּה הָעֲלִיּוֹנָה — "לְזָכוֹת לְדַבֵּר עִם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פָּנִים אֶל פָּנִים; עֲמֹד וּרְאָה וְהִתְבּוֹנֵן לְאִיזוֹ מְדֻרְגָּה יְכוּלִים לְהַגִּיעַ עַל-יְדֵי תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, וּמִכָּל שֶׁכֶּן בְּגִשְׁמִיּוֹת הִיָּה חַי חַיִּים טוֹבִים וּנְעִימִים, וְהֶעֱקֵר שֶׁכַּל מְצוּהָ וּמְצוּהָ שְׂזֻכָּה לְקַיֵּם, וְכֵן כָּל לְמוּד מִלְּמוּדֵי הַתּוֹרָה שְׂזֻכָּה לְלַמֵּד, וְכֵן כָּל תְּפִלָּה שְׂזֻכָּה לְהִתְפַּלֵּל, הִיָּה שְׂמֵחַ מְאֹד מְאֹד שְׂזֻכָּה בְּזִכְיוֹת חֲנֻם לְמְצוּהָ וּלְלְמוּד הַתּוֹרָה וְלְתְּפִלָּה, וְאִף שֶׁהִיָּתָה מְלֵאָה פְּצָעִים וּמַחְשָׁבוֹת זָרוֹת וּבְלוֹבּוֹלִים, הִיָּה שְׂמֵחַ מְאֹד, שֶׁעַל-כֵּל-פָּנִים אִיךָ אֶפְשֶׁר שְׁלֹא הִיָּתָה בּוֹ אִיזוֹ נִקְדָּה טוֹבָה, וְתָמִיד הִיָּה שֶׁשׁ וְשְׂמֵחַ עִם כָּל נִקְדָּה וּנְקֻדָּה טוֹבָה שְׂזֻכָּה לְקַיֵּם, וְהִפֵּל בְּתְּמִימוֹת וּבְפְשִׁיטוֹת בְּלִי שׁוּם חֲמֻרוֹת, רַק בְּאֲשֶׁר מוֹכָא בְּשִׁלְחַן עֲרוּף, וְלֹא הִרְבָּה בְּדִקְדוּקִים רַבִּים, אִף שֶׁעַל-פִּירֵיב נִפְל מִמְדֻרְגָּתוֹ, לֹא הִסְתַּפֵּל עַל זֶה כָּלֵל, וְתִכְף-וּמִיד הַתְּחִיל מִחֻדָּשׁ, הֲלֹא יִהְיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה יֵשׁ בִּי אֵילוֹ נִקְדָּוֹת טוֹבוֹת, וּכְשֶׁאָמְרוּ לוֹ: הֲלֹא יֵשׁ צְדִיקִים גְּבוּהִים מְאֹד, וְעוֹשִׂים עֲבוֹדוֹת כְּאֵלוֹ בְּמְדֻרְגָּה גְּבוּהָה כְּזוֹ, אֲשֶׁר אִי אֶפְשֶׁר לְשַׁעַר וְלִסְפֹּר, וְאֲשֶׁר נִגְדָם מְעַט מְקַצֵּת עֲבוֹדָתָךְ כְּחוֹכָא וְאֶטְלוּלָא, עֲנֵה וְאָמַר לָהֶם: מַה לִּי וְלָהֶם "דָּאִס אִיזוֹ זִייעֶר זָאף, און דָּאִס אִיזוֹ מִיין זָאף", וְהִיָּה תָּמִיד בְּשִׂמְחָה מְחַמַּת הַפְּלִגָּת מַעֲלַת מְדֻרְגָּת הַתְּמִימוֹת שְׂזֻכָּה לָהּ; וְלִהְפֹּךְ הַחֲכָם שֶׁהִלֵּךְ עִם חֲכָמוֹת וּשְׂטוֹת דְּעֵתוֹ, וְכָל מַה שֶׁעָשָׂה בְּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם מְצָא בְּזֶה פְּגָמִים גְּדוֹלִים, כִּי לֹא הִסְתַּפֵּל עַל מְעַט מְקַצֵּת הַטוֹב שִׁישׁ בָּהֶם, וְהִיָּה רְגִיל לומר: אֵלְמָלֵא הִיִּיתִי בְּדוֹר הַהוּא אוֹ אֶצֶל אֲנָשִׁים הָהֵם הִיָּתָה עֲבוֹדָתִי נְחֻשְׁכַת כְּאִין, וְשֵׁם הָיוּ נְפָרִים חֲסְרוֹנוֹתִי, וְהִיָּה תָּמִיד מְלֵא יִסּוּרִים, כִּי בְּכָל דְּבָר תִּפְסֵר רַק אֶת הַחֲמֻרוֹת שֶׁל הַמְצוּהָ, עַד אֶפְלוֹ שֶׁכָּבֵר עָשָׂה אֶת הַמְצוּהָ אוֹ לְמַד אֶת הַשְּׁעוּרִים שֶׁלוֹ, אִף מִפְּאֵת רַבּוּי חֲמֻרוֹתָיו שֶׁקָּבַל עַל עֲצָמוֹ, הִיָּה תָּמִיד בְּעֲצָבוֹת כְּאֵלוֹ אִין לְעֲבוֹדָתוֹ שׁוּם טַעַם וְרִיחַ, וְכָל-כֵּף טָעָה בְּשְׂטוֹת דְּעֵתוֹ שֶׁבָּאָה מִטְּפָשׁוֹת חֲכָמָתוֹ, עַד שֶׁכָּפֵר, רַחֲמָנָא לְצַלְן, אַחֲרֵי-כֵן לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבַרֵךְ, וְהִפְסִיק לְהַנִּיחַ טְלִית וְתְּפִלִּין וְלִשְׁמֹר שְׁבֵת וּלְקַיֵּם מְצוּוֹתָיו

ג) כְּצָחוֹק.

ד) זֶה הָעֲנָן שֶׁלָּהֶם, זֶה הָעֲנָן שֶׁלִּי.

הַקְדוּשׁוֹת, וּמִלְכּוּד זֶה כָּל יָמָיו הָיָה חַי חַיִּים מְרִים וּמְרוֹרִים, רַחֲמָנָא לְצַלְן, וְהָיָה נֶעַ וְנָד בְּעוֹלָם, רַחֲמָנָא לְצַלְן.

עַמֵּד וְהִשְׁתּוֹמֵם אִיךָ עַל-יַדֵּי חֲכָמוֹת וְחֲמָרוֹת יְכוּלִים לְנִטּוֹת מִדְּרָךְ הָאֲמֵת, עַד שְׂכַפֵּר לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לְצַלְן, וּמִי שְׂבָקִי הֵיטֵב בְּהִנְהַגַּת הָעוֹלָם, רוֹאֶה וְיוֹדֵעַ וּמַבִּין שֶׁדָּבָר זֶה הוּא כֶּף בְּחוּשׁ בְּדוֹר הַזֶּה, אֲשֶׁר נִפְתָּחוּ אַרְבוֹת הַשָּׁמַיִם, וְיוֹרֵד מִבּוֹל שֶׁל כְּפִירוֹת וְאִפִּיקוֹרְסוֹת, כְּאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל שֶׁזֶה יְהִיָּה עֵקֶר הַנְּסִיּוֹן הָאֲחֵרוֹן קִדְּם הַתְּגָלוֹת מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ (עַיִן שִׁיחֻת-הַר"ן, סִימָן לַה), וְכָל אֵלּוּ שְׂאֵינָם נִזְהָרִים לְשִׁמְעַע בְּקוֹל הַפְּנִימִי שֶׁל הַתּוֹרָה וְהַצְּדִיק, נֶאֱבָדִים, רַחֲמָנָא לְצַלְן, עַל-יַדֵּי הַחֲכָמוֹת שֶׁל הַבַּל, מַה שְׂאֵין בֶּן הַזּוֹכָה לְהַטּוֹת אֶזְנוֹ וּלְסַלֵּק חֲכָמְתוֹ וְדַעְתּוֹ לְגַמְרֵי כְּנֶגֶד הַצְּדִיק, וְזוֹכָה לְהַפְּגֵס בְּ"תַבַּת" הַתְּפִלָּה וְהַהֲתַבּוֹדְרוֹת, אֲזוּ יִנְצַל מִהַמְּבּוֹל הַיּוֹרֵד עֲכָשׁוּ, וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר אֶצֶל נֹחַ (בְּרֵאשִׁית ו, ט): "אִישׁ צְדִיק 'תָּמִים' הָיָה בְּדוֹרְתּוֹ אֵת הָאֱלֹקִים הַתְּהִלָּה נֹחַ", כִּי דִיָּקָא עַל-יַדֵּי תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת זָכָה לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרְךָ, בְּבַחֲיִנַת: "אֵת הָאֱלֹקִים הַתְּהִלָּה נֹחַ", שֶׁרָאָה רַק הָאֱלֹקוֹת שֵׁישׁ בְּכָל דְּבָר, כִּי קָשָׁר הַכָּל אֵלּוּ יִתְבַּרְךָ שֶׁזֶה בְּחִינַת יַחּוּד בֵּינָם הַחִי"ת וְהַנּוֹ"ן (לְקוּשִׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן א), וּמִכָּל דְּבָר הַתְּעוֹרֵר בְּעַבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, שֶׁקָּבַל רְמָזִים מִכָּל עֲנָיִן וְעֲנָיִן בְּפִרְטוּיּוֹת עַל-יַדֵּי תַקְּףָה הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת, וְיָדַע שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ מְצַמְצֵם עֲצָמוֹ מֵאִין סוּף וְעַד אִין תְּכָלִית (שָׁם, סִימָן נד), וּמִלְּבִישׁ עֲצָמוֹ בְּדוֹמָם, צוּמַח, חַי, מְדַבֵּר — לְרַמֵּז לוֹ דְּבָרִים, וְקוֹרָא לוֹ אֵלּוּ, (כְּמוֹ שֶׁשָּׁלַח הַמֶּלֶךְ אַחֵר הַחֲכָם וְהַתָּם, וְהַתָּם עַל-יַדֵּי תַקְּףָה תְּמִימוֹתוֹ וּפְשִׁיטוֹתוֹ בְּעַבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ הַטָּה לְכַבּוֹ הֵיטֵב הֵיטֵב, וְכִשְׁהוֹדִיעוֹ הַצְּדִיק שֶׁמֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים חֲפִץ בּוֹ, תַקְּףָה-וּמִיד רֵץ בְּשִׁמְחָה צְצוּמָה, כִּי יָדַע וְהֵאֱמִין שֶׁכָּל נִקְדָּה טוֹבָה שָׁלוֹ יִקְרָה אֶצְלוֹ יִתְבַּרְךָ, וְרוֹצֵה הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בּוֹ, מַה שְׂאֵין בֶּן הַחֲכָם, מְרַב חֲכָמוֹת וּבְפִרְטוּיּוֹת עִם הַלִּיצְנוֹת שָׁבוּ, לֹא הוֹרִיד אֵת עֲצָמוֹ לְתְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת, עַד שֶׁטָּעָה בְּטָעִיּוֹת כְּאֵלּוּ, שְׂכַפֵּר לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לְצַלְן, וְתִדַּע שֶׁכָּל זֶה עָבַר בְּדוֹר הַמְּבּוֹל וּבְכָל הַדּוֹרוֹת עַד עֲכָשׁוּ, אוֹתָם שֶׁהֲלָכוּ בְּדְרָךְ לִיצְנוֹת וְחֲכָמוֹת נִלְפְדוּ, רַחֲמָנָא לְצַלְן, בְּמַצּוּדָה רָעָה,

אֲשֶׁר תְּקַלַּח בְּנַחֵל נֹט

וְאוֹתָם הִתְמַיְמִים וְהִישָׁרִים שְׁסָלְקוּ וְהִשְׁלִיכוּ חֲכָמְתָם הַמְדַמָּה, הֵם דִּיקָא גְדֻלוּ וְהִצְלִיחוּ וְעָשׂוּ פְרִי בַעֲבוּדַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ.

וְלֵךְ נָא וּרְאֵה אֲצֵל אַבְרָהָם אָבִינוּ, שְׁהִיָּה הָרֵאשׁוֹן שְׁגִלָּה אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ לְכָל בְּאֵי עוֹלָם בְּמַסִּירוֹת נֶפֶשׁ עֲצוּמָה, וְהִשְׁלִיךְ נֶפֶשׁוֹ מִגְּגֵד, אָמַר לוֹ הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ (בְּרֵאשִׁית יז, א): "הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וְהָיָה 'תְּמִים'", אִם תִּרְצֶה לְהִיּוֹת דְּבוּק עִמִּי וְלִילֵךְ לְפָנַי (בְּחִינַת "שְׁוִיִּתִי הַיּוֹ" הַלְגֵּי תְּמִיד" (תְּהִלִּים טז, ח), עֲקַר הָעֲצָה "וְהָיָה תְּמִים"; וּפְרָשׁ הַרְמָבַ"ן הַקְדוּשׁ וְל', שְׁעוֹרְרוּ הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ עַל מֵדַת הַתְּמִימוֹת וּמִצְוֹת "תְּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹקֶיךָ" (דְּבָרִים יח, יג), הַנִּצְאָמְרַת אַחֲרֵי אֲזַהְרַת: "לֹא יִמָּצֵא בָּךְ קוֹסִם קְסָמִים מְעוֹנֵן מְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף" (שָׁם יח, י), וְכִּי יִחַקֵּק בְּלָבוֹ בְּתְּמִימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת כִּי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְבָדוֹ הוּא בַעַל הַיְכָלֹת מִתְחַלֵּה וְעַד סוּף, וְהוּא הַפֶּל יְכוּל לַעֲשׂוֹת וּלְכַבֵּל, כִּי הַפֶּל בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׁיִחַקֵּק הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב אֲמוֹנָתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין מִבְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וַתְּנוּעָה שָׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאֵין שׁוּם בְּרִיָּה יְכוּלָּה לַעֲשׂוֹת לָךְ טוֹבָה, וּמְכַל שְׁפָן, חַס וְשָׁלוֹם, דְּרַעָה, כִּי הַפֶּל בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל זֶה זוֹכִים עַל-יְדֵי תַקְלָה הַתְּמִימוֹת וְהַפִּשְׁטוֹת, עֵינֵי שָׁם.

וּרְשֵׁי הַקְדוּשׁ פֶּרֶשׁ: "וְהָיָה תְּמִים" — "שָׁלֵם בְּכָל נִסְיוֹנוֹתֵי", כִּי אִם הָאָדָם זוֹכֵה לְבִרְוֵר וְזוֹכֵה הָאֲמוּנָה אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַפֶּל לְכָל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אִזּוֹ הוּא "שָׁלֵם בְּכָל הַנִּסְיוֹנוֹת" (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לג), כִּי מוֹצֵא אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל מָה שְׁנֹאֲרָע לוֹ, וְאֵינוֹ מְהַרְהֵר אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, חַס וְשָׁלוֹם, אֲדַרְבֵּה הוּא שֶׁשׁ וְשִׁמְחַ מְאֹד מְאֹד, כִּי מְכַל מָה שֶׁרַק יַעֲבֹר עָלָיו, יִתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, (וְעֵינֵי בְּלַקוּטִי-הַלְכוֹת, כְּלִי הַיַּיִן, הַלְכָה א, אוֹת א): מִי שֶׁלָּבוֹ שָׁלֵם עִם הַשָּׁם וְאֲמוֹנָתוֹ חֲזָקָה, וּמֵאֲמִין שֶׁהַפֶּל בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, אִזִּי הוּא בְּשִׁמְחָה תְּמִיד, וְאֵין לוֹ שׁוּם דְּאָגָה וּפְחַד כָּלֵל מְשׁוּם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם, בְּבַחֲיַנַּת: "אֵל תִּירָא מִפְּחַד פְּתָאִים" וְגו' (מִשְׁלֵי ג, כה), כִּי מֵאֲחֵר שֶׁהַפֶּל בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, אִם-כֵּן אֵין לְהַתִּירָא מְשׁוּם דְּבָר, כִּי מִי יוֹכֵל לַעֲשׂוֹת לוֹ דְּבָר גְּדוֹל אוֹ דְּבָר קָטָן בְּלִי רִצּוֹנוֹ

יִתְבַּרְךָ, חס וְשָׁלוֹם! כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תהלים קיח, ו): "ה' לֵי לֹא אֵירָא מִה יַעֲשֶׂה לִי אָדָם", [וְעַיִן בְּמִדְרַשׁ שַׁחַר טוֹב קִיח, עַל פְּסוּק זֶה]: אֲבָרְהָם אָמַר: [מִה יַעֲשֶׂה לִי אָדָם] מִה יַעֲשֶׂה לִי אֲבִימֶלֶךְ, וְכֵן יַעֲקֹב אָמַר: [מִה יַעֲשֶׂה לִי אָדָם], מִה יַעֲשֶׂה לִי עֶשָׂו, וְכֵן דָּוִד אָמַר: [מִה יַעֲשֶׂה לִי אָדָם] מִה יַעֲשֶׂה לִי גְלִית.

וְעַל-כֵּן מִי שְׂאוּחֻז בְּזֶה הוּא שִׁמְח תְּמִיד, וְאִפְלוּ אִם לִפְעָמִים בָּאִים עָלָיו יִסּוּרִים, חס וְשָׁלוֹם, אֶף-עַל-פִּי-כֵן מֵאַחַר שְׂיִודַע שֶׁהִכַּל בְּרָצוֹנוֹ יִתְבַּרְךָ לְבַד, הוּא יְכוּל לְשִׁמְח עֲצָמוֹ תְּמִיד, כִּי בְּנִת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ כְּשֶׁמְבִיא עָלָיו אֵילוֹ יִסּוּרִין, חס וְשָׁלוֹם, הִיא בְּיִדָּאֵי רַק לְטוֹבָה — אִם לְהַזְכִּירוֹ שִׁישׁוּב, אִם לְמַרְק עֲוֹנוֹתָיו, וְאִם-כֵּן כָּל הַיִּסּוּרִים, חס וְשָׁלוֹם, הֵם טוֹבוֹת גְּדוּלוֹת, וְעַל-כֵּן הוּא יְכוּל לְשִׁמְח אֶת עֲצָמוֹ תְּמִיד, כִּי יוֹדַע שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ מְלֹא רַחֲמִים, וְכּוֹנֵנֵתוֹ יִתְבַּרְךָ בְּיִדָּאֵי רַק לְטוֹבָה, וְ"לֹא לְנִצַּח יָרִיב" (תהלים קג, ט) וְכוּ', וּבְיִדָּאֵי יִשׁוּב הַשֵּׁם וִירַחֲמֵהוּ, וְיִיטִיב אַחֲרֵיתוֹ, וְהַיִּסּוּרִים יִתְהַפְּכוּ לוֹ לְטוֹבָה גְּדוּלָה לְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים וּלְנִצַּח נְצַחִים, וְעַל-כֵּן הוּא בְּשִׁמְחָה תְּמִיד, (כְּמִדְרַגַּת הַתֵּם שֶׁהִיא עֲנִי גְדוּל וְכוּ', וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הִיא תְּמִיד בְּשִׁמְחָה), אֲבָל מִי שֶׁנּוֹטֵה, חס וְשָׁלוֹם, מֵהֶאֱמוּנָה, וְטוֹעָה, חס וְשָׁלוֹם, בְּכַפִּירוֹת שֶׁל חֲכָמֵי הַטֵּבַע, וְסוֹבֵר שִׁישׁ טֵבַע, חס וְשָׁלוֹם, אֲזִי אֵין לוֹ חַיִּים כָּלָל, כִּי כָּל יָמָיו כְּעַס וּמְכַאוּבִים, וּמִתְיָרָא בְּכָל פַּעַם מִה יִהְיֶה עִמּוֹ, פֶּן יָבוֹא עָלָיו שֶׁכָּר פְּתָאוֹם, וּכְשֶׁבָּאָה עָלָיו אֵיזוֹ צָרָה אוֹ יִסּוּרִים, אֵין לוֹ לְמִי לְפָנוֹת לְהוֹשֵׁעַ, (כְּמוֹ הַחֲכָם שֶׁהִלֵּךְ נֶעַ וְנָד וְהִיא מְלֹא צַעַר וְיִסּוּרִים), וְלְהַשְׁגָּה הַזֹּאת — שְׂיִדַע שֶׁהִכַּל לְטוֹבָה בֵּין בְּטִיבוֹ בֵּין בְּעִיקוּיָהּ, חס וְשָׁלוֹם, הִכַּל לְכָל מִמְנוֹ יִתְבַּרְךָ, זֶהוּ זוֹכִים רַק עַל-יְדֵי הַמִּדָּה הַיִּקְרָה שֶׁל תְּמִימוֹת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב הָאֱלֹשִׁי"ף הַקְּדוֹשׁ עַל הַפְּסוּק (דְּבָרִים יח, יג): "תְּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹקֶיךָ", הֵינּוּ אִם תֵּאָחֵז בְּמִדַּת הַתְּמִימוֹת, אֲזַ תִּהְיֶה עִם הַיְיִ"ה אֱלֹקֶיךָ, שְׁלֵא תִחַלֵּק בֵּין הַיְיִ"ה — שֶׁהוּא מִדַּת רַחֲמִים, לְבֵין אֱלֹקִים — שֶׁהוּא מִדַּת הַדִּין, וְדְבָרֵי פִי חֲכָם חֵן; וְעַיִן בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֵלֵק א', סִימָן ד'): וּכְשִׂידַע כָּל זֹאת, זֶה

(ה) בֵּין כְּשִׁטּוֹב לוֹ בֵּין כְּשִׁמְעִיק עָלָיו.

נִקְרָא יְדִיעָה שְׁלֵמָה, שְׁלֵא יַחֲלַק בֵּין חֶסֶד לְדִין, עֵינֵי שָׁם; וְיָדוּעַ אֲשֶׁר יַחֲוֹד הַנְּזִי"ה אֱלֹקִים זֶה בְּעֶצְמוֹ הַיַּחֲוֹד בֵּין הַחַיִּית וְהַנּוֹזֵן, קָשׁוּר כָּל הָעוֹלָמוֹת בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה וּבֵין הָעוֹלָם הַבָּא, כִּי יוֹדֵעַ שְׁאִין בְּלִעְדֵּי יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַטָּבַע שֶׁהוּא אֱלֹקִים מִ'לְכוּיֹת', הוּא כִּסָּא לְחַ'כְּמִ'הּ הָעֲלִיּוֹנָה הַנְּזִי"ה הַשְּׂגָחָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי שְׂגָחָתוֹ הַחַיִּית וְהַנּוֹזֵן נִעְשָׂה תִי"ו (שָׁם, סִמָּן א).

וְעַתָּה בֵּא וְרֵאָה נִפְלְאוֹת שְׁעַל-כֵּן תִּבְּת תִּי"ו מִ"תְּמִים" רַבְתִּי כְּדַעַת 'בְּעַל הַטּוֹרִים', וְהוּא מְקַבֵּל מֵהַר סִינִי (עֵינֵי בְּ"הֵיכַל הַבְּרָכָה"), לְהוֹרוֹת כִּי עַל-יְדֵי מִדַּת הַתְּמִימוֹת מְקַשֵּׁר הַחַיִּית וְהַנּוֹזֵן, הַנְּזִי"ה אֱלֹקִים, וְנִעְשָׂה תִי"ו (וְעֵינֵי בְּסִפְר "יֵרַח הָאֵימָנִים", סִמָּן א) תְּמוּנַת צ'דִּיק הוּא יו"ד נו"ן, שְׁזֶה בְּחִינַת חֲבוּר הַחַיִּית וְהַנּוֹזֵן, (כִּי יו"ד עַל שָׁם הַחַ'כְּמִ'הּ נֶאֱמָרָה, מְחַבְּרֵת וּמְקַשֶּׁרֶת אֶל הַנּוֹזֵן שֶׁהִיא הַמְּלִ'כְוִיֹת'), עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן תִּבְּת "תְּמִי"ם" זֶהוּ צ', בְּחִינַת חֲבוּר הַיּוֹד וְהַנּוֹזֵן שְׂנִעְשָׂה תִי"ו, כִּי תְּמִי"ם עוֹלָה ת"צ [אַרְבַּע מְאוֹת וְחֲשָׁעִים] וְכַנ"ל, כִּי דִיקָא עַל-יְדֵי מִדַּת וּמְדַרְגַּת הַתְּמִימוֹת מְקַשֵּׁר תְּכָלִית הַמְּדַרְגָּה הַתְּחַתּוֹנָה שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה אֶל תְּכָלִית הַמְּדַרְגָּה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא, וְזֶה אֲשֶׁר עֵינָתִי וּמְצֵאתִי בְּחֻשְׁבוֹן מְדִיק "אֱלֹהִים" בְּאֶלְפִי"ן בְּאַחֲרִים וּבְרַבּוּעַ כְּזֶה: א א ל אלף, ל ל מ למד, ה ה א, י יו יוד, מ מ מ, (שְׁכָל זֶה תְּכָלִית הַמְּדַרְגָּה הַתְּחַתּוֹנָה, בְּחִינַת הַסְּתָרָה וְאַחֻוּר, שֶׁהִיא בְּחִינַת דִּין), עוֹלָה בְּגִימְטְרִיָּה תצ"ד כְּמִסְפָּר תְּמִי"ם עִם הָאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת, לְהוֹרוֹת שְׁעַל-יְדֵי מִדַּת הַתְּמִימוֹת יְכוּל לְהַתְּעַלּוֹת מִתְּכָלִית הַמְּדַרְגָּה הַתְּחַתּוֹנָה מִבְּחִינַת הַסְּתָרָה, (כְּמוֹ הַתָּם שֶׁבְּתַחֲלָה לֹא יָדַע מְאוּמָה כְּמוּבָא בְּפָנִים), עַד תְּכָלִית הַמְּדַרְגָּה הָעֲלִיּוֹנָה וְכַנ"ל.

וְעֵינֵי בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרָן (חֶלֶק ב', סִמָּן ה'), שְׁדִיקָא עַל-יְדֵי תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת, שְׁמַסְלֵק וּמְשַׁלֵּיף מִמֶּנּוּ כָּל הַחֻכְמוֹת, אֲזוּ זוֹכָה לְהַפְּיֵךְ מִתְּכָלִית הַמְּדַרְגָּה הַתְּחַתּוֹנָה בְּחִינַת "הַסְּתָרָה שְׁבַתּוֹף הַסְּתָרָה", וְזוֹכָה לְהַגִּיעַ לְתְּכָלִית הַמְּדַרְגָּה הָעֲלִיּוֹנָה, בְּחִינַת "סְתָרֵי תוֹרָה", וְזוֹכָה

ו) כּוֹתֵב בְּעַל הַטּוֹרִים (שָׁם): תְּמִים, הַתִּי"ו גְּדוּלָה, שָׁאם תִּלְוֵךְ בְּתְּמִימוֹת כְּאֵלוֹ קִמְמַת מְאֵל"ף וְעַד תִּי"ו, עֵינֵי שָׁם.

לתקון המשפט, ואין קשה לו שום קשיות, חס ושלום, עליו יתברך, עין שם; ולכל זה זוכים על-ידי תקף התמימות, ועל-ידי-זה אין קשה לו שום קשיות עליו יתברך, וזה בחינת (תהלים לו, לו): "שֶׁמֶר תָּם וּרְאָה יֵשֶׁר, כִּי אַחֲרִית לְאִישׁ שְׁלוֹם", כִּי מִזְהִיר לְשֹׁמֵר דְּרָף הַתְּמִימוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְרֵאוֹת בְּכָל דְּבָר בְּבַחֲנֵינָת יִשְׁרוֹת לֵב בְּלִי שׁוּם קִשְׁיוֹת, חַס וְשְׁלוֹם, וְאַחֲרִית לְאִישׁ כְּזֶה — "שְׁלוֹם", כִּי נִכְלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁשֵׁמוֹ שְׁלוֹם (שְׁבַת י.), וְהוּא בְּשְׁלוֹם עִם הַכֹּל, כִּי יוֹדֵעַ שְׂאִין בְּלִעְדֵי יִתְבָּרַךְ כָּלֵל (לְקוֹטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן לֵג), וְזֶה בְּחִינַת (דְּבָרִים לֵב, ד): "הַצּוֹר תְּמִי"ם פָּעְלוּ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֶל אֲמוֹנָה וְאִין עוֹל צְדִיק וְיֵשֶׁר הוּא", הֵינּוּ לְזִכּוֹת לְתַקּוֹן הַמִּשְׁפָּט, וְלִידַע שְׁצְדִיק וְיֵשֶׁר הוּא וְאִין עוֹל, וְהוּא אֶל אֲמוֹנָה, זֶה זִכּוּי עַל-יְדֵי מִדַּת הַתְּמִי"ם — לְסַלֵּק חֲכָמָתוֹ וְדַעְתּוֹ לְגַמְרִי, וְזוֹ דְרָף הַצְּדִיקִים, שְׁמֵהֶפְכִּים מִדַּת הַדִּין לְרַחֲמִים, כִּי יוֹדְעִים שְׁהוֹי"ה הוּא אֱלֹקִים וְגַם הַטֵּבַע בְּעֲצָמוֹ הוּא הַשְּׂגָחָה נְפִלְאָה וְנוֹרְאָה מְאֹד מְאֹד, וְאִין אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מִלְמַטָּה אֶל־אִם-כֵּן מְכַרִּיזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה — כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ ז"ל (חֵלִין ז.), וְעַל-כֵּן תִּקְנֵנוּ דִּיקָא פְּסוּקָא זֶה בְּשַׁעַת 'צְדוּק הַדִּין' (עֵין בְּרִכּוֹת נד. וּבְכַעַל הַטּוֹרִים עַל פְּסוּקָא זֶה), לְבָרַךְ עַל הַכֹּל וּלְהוֹדוֹת לוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְגַלוֹת כִּי הַכֹּל בְּהַשְּׂגָחָה נְפִלְאָה וְנוֹרְאָה מְאֹד מְאֹד, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִמְתָּק הַכֹּל.

וְחֲכָמֵינוּ ז"ל הַקְּדוּשִׁים סִפְרוּ לָנוּ (עֲבוּדָה זֶרָה יז: יח.) כְּשֶׁתִּפְּסוּ אֶת רַבֵּי חֲנִנְיָא בֶּן תְּרַדְיוֹן, נִגְזְרָה עָלָיו גְּזֵרָה לְהַשְׂרִיף וְסִפְרוּ עִמּוֹ, אָמְרוּ לוֹ: גְּזֵרָה נִגְזְרָה עָלֶיךָ לְשַׂרְף סִפְרֶךָ עָלֶיךָ, קָרָא מִקְרָא זֶה (דְּבָרִים לֵב, ד): "הַצּוֹר תְּמִים פָּעְלוּ", אָמְרוּ לְאִשְׁתּוֹ: נִגְזְרָה גְּזֵרָה עַל בְּעַלְיָךְ לְהַשְׂרִיף עִם סִפְרוֹ עָלָיו וְעַלְיָךְ לְהַהַרְג, קָרָא מִקְרָא זֶה (שָׁם): "אֶל אֲמוֹנָה וְאִין עוֹל", אָמְרוּ לְבָתּוֹ: נִגְזְרָה גְּזֵרָה עַל אֲבִיךָ לְהַשְׂרִיף בְּסִפְרוֹ וְעַל אִמְךָ לְהַהַרְג, וְעַלְיָךְ לִישָׁב בְּקִבְּהָ שָׁל זִוְנוֹת, קָרָא מִקְרָא זֶה (יִרְמְיָה לֵב, יט): "גְּדוֹל הָעֵצָה וְרַב הָעֲלִילָה" וְגו'.

ז (פְּסוּקִים שְׂנַאֲמָרִים בְּבֵית הַקְּבֻרוֹת בְּשַׁעַת לְוִיַּת נִפְטָר.

עמד והתבונן ויראה, בפשעת תקף הדין, רחמנא לצלן, הודו והמליכו עליהם אור השגחתו יתברך, ועל-כן איתא, שאין מי שיפגס למחיצותיהם מגדל הפלגת נוראות מעלתם ומדרגתם שזכו, מפאת סבת תמימותם, שהודו והמליכו עליהם על מלכותו יתברך, וכן צריך להתנהג כל הבא אל הקדש פנימה, וכשיש לו אילו יסורים או חלישות הדעת וכו', אל יברח תכף-ומיד, חס ושלום, רק בתמימות ובפשיטות יצדיק עליו את הדין, כי הכל ממנו יתברך, עין בפסוק "פַּעַנַח בְּרֵאשִׁית שׁוֹפְטִים, (שְׁדַבְּרִי הַקְּדוֹשִׁים הֵם בְּמַדְרַגָּה נְשֹׂאָה מְאֹד מְאֹד וּבְרוּחַ-הַקֹּדֶשׁ גְּלוּיָהּ, וְהַחַת"ם סוֹפֵר בְּפִרְשֵׁת חַיֵּי-שָׂרָה מֵעַתִּיק דְּבָרָיו וְכוּתֵב עָלָיו: "דְּבָר גְּדוֹל דְּבַר הַנְּבִיא", עֵינִי שָׁם), וזו לשונו: ועל-כן תי"ו של "תמים" רבתיחעל שם (יחזקאל ט, ד): "וְהַתְּוִיֵּת תּוֹ" — לְשׁוֹן רִשָּׁם וְחֻקִּיקָה, שְׁנַמְשָׁף עָלָיו אֹר גְּדוֹל לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּחֵי הָעוֹלָמִים, וְיוּכַל לְסַבֵּל כָּל הָעוֹבֵר עָלָיו, כִּי עַל-פִּי-רֹב אִישׁ תָּם וּמִתָּמָם עִם תְּמִימִים, יְמֵי חַיָּו הֵם בְּצַעַר וְדַכְאוֹת הַנֶּפֶשׁ, (הֵינּוּ שְׁחֹסְרִים לֹא צָרְכִי הַגְּשָׁמִים וְכוּ'), וְרִמָּז לֹא כָּאֵן, שְׁלֹא יִשִׁית לְבוֹ לְזֹאת, וְאֵל יְחוּשׁ לְכֹף לְצַעַר הָעוֹלָם הַזֶּה, רַק יֵהָא תְּאָב וּמְצַפָּה לְקַבֵּל טוֹבוֹת הַגְּמוּלָה לְעוֹלָם הַבָּא, כְּשִׁיְהִיָּה עִם ה' אֱלֹקָיו, זֶהוּ "תָּמִים תְּהִיָּה" — עַל-כֵּל-פָּנִים, וְאֵף שָׁרַע לָךְ עַל-יְדֵי כֹף בְּעוֹלָם הַזֶּה תִּשְׁמַח דִּהְלֵא רַב טוֹב הַצָּפוֹן לָךְ בְּעוֹלָם הַבָּא, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ.

וְזֶה בְּחִינַת (משלי יא, ה): "צְדָקָת תְּמִים תִּישֹׁר דְּרָכּוֹ וּבְרִשְׁעוֹתָיו יִפֹּל רָשָׁע", הֵינּוּ כְּנִ"ל — הַצְּדִיק הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַתְּמִימוֹת, אֲזִי יִשֹׁר דְּרָכּוֹ, וְאֵינִי לֹא שׁוֹם קְשִׁיּוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים עָלָיו יִתְבָּרַךְ, חַס וְשָׁלוֹם, אֲךָ הִרְשָׁעִים אֲשֶׁר אֵינָם חֲפָצִים לְסַלֵּק דַּעְתָּם, אֲזִי נוֹפְלִים, חַס וְשָׁלוֹם, לְמַצוּדָה רָעָה שָׂאִין לֹא תְּקוּמָה, וְזֶה בְּחִינַת (שם יא, ג): "תָּמַת יִשְׂרָיִם תִּנְחַם וְסִלְף בְּגֵדִים יִשְׂדָּם", כִּי עַקֵּר הַנְּחֻמָּה לְאָדָם הוּא רַק עַל-יְדֵי מִדַּת הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת, לֹא-כֵן הִרְשָׁעִים שְׁנוֹפְלִים גַּם בְּזֶה הָעוֹלָם עַל-יְדֵי חֻכְמָתָם הַמְּטַעַת לְשִׂאוֹל תְּחַתִּיּוֹת וּמִתְחַתִּיו, וְעַקֵּר שָׁם צְדִיק אֵינּוּ נִקְרָא כִּי אִם עַל-יְדֵי מִדַּת הַתְּמִימוֹת, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (משלי כ, ז):

(ח) התי"ו של המלה "תמים" (בפסוק: "תמים תהיה עם ה' אלקיך") גדולה.

"מתהלך בתמו צדיק אשרי בניו אחריו", (ועין שמות רבה ל, טז) וידוע
 אשר צדיק הוא מאן דנטר ברית^ט, וזה שאמרו חכמינו ז"ל (גדרים
 לב): גדולה מילה שאין לה מי שנתעסק במצוות כאברהם אבינו, ולא
 נקרא ת'מ'ים' אלא על שם המילה (בחינת שמירת הברית), שנגאמר
 (בראשית יז, א): "התהלך לפני ויהיה תמים", (ועין בלקויטי-מוהר"ן, חלק
 א', סימן כג), וגם נח על-ידי מדת התמימות כנ"ל היה — בכלל
 נוטר הברית, כי נצל מהמבול כמוכא בספרים הקדושים וכנ"ל, ועין
 בספר אלפי מנשה (פרשת נח), וזו לשונו: "נח איש צדיק" — שלא
 פגם באות ברית קדש ולא הוציא זרע לבטלה, כי אין מי שנגאמר
 צדיק כי אם מאן דנטר ברית, וזה אשר תבת צדיק נקוד בטעם
 "תביר", כי הם אותיות "ברית", רמז שנח היה צדיק בברית ולא
 פגם באות ברית קדש, וידוע אשר על-ידי פגם הברית פוגם בדעת
 הקדושה שהיא בחינת "כתר", עין שם; ועין בדברי המקבלים, כי
 דעת זוהי חיצונית הפתר אשר מאיר 'אהי"ה' באחורים של מלוי,
 ועל-כן עולים כל השלשה שמות ביודי"ן באלפי"ן ובהי"ן ועם
 פשוט, אל"ף ותר"ך [שש מאות ועשרים] בחינת כת"ר שמאיר שם
 אלה אורות, ועין בלקויטי-מוהר"ן (חלק א', סימן לו) מהזהר (משפטים
 קי:): סלוקא דיסודא עד אבא ואמא, שהם בחינת חכמה ובינה י"ק
 שהם המחין, על-ידי פגם הברית נפגם המח, עין שם; ועין בפרי
 עץ חיים (בכונות ישמח משה): כשעלה משה אל ההר לקבל תורה
 נתנו לו אלה חלקים של אור, שהוא סוד אל"ף רבתי של אדם,
 וכן כל אחד מישראל קבל כתר שזה בחינת עדין (כמוכא בגמרא שבת

ט) מי ששומר הברית.

י) אהי"ה באחורים:

ביודי"ן: אל"ף, אל"ף ה"י, אל"ף ה"י יו"ד, אל"ף ה"י יו"ד ה"י, עולה בגימטריה תקמד [שש
 מאות ארבעים וארבע].

באלפי"ן: אל"ף, אל"ף ה"א, אל"ף ה"א יו"ד, אל"ף ה"א יו"ד ה"א, עולה בגימטריה תקח [שש
 מאות ושמונה].

בקהין: אל"ף, אל"ף ה"ה, אל"ף ה"ה יו"ד, אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה, עולה בגימטריה תקכד [שש
 מאות עשרים וארבע].

ופשוט: א, א"ה, אה"י, אהי"ה, עולה בגימטריה מד [ארבעים וארבע].

כל שלשת השמות עולים בגימטריה אלה חמש מאות שבעים ושש, ועם פשוט עולה אלה שש
 מאות ועשרים.

פ.ח.), אף כִּשְׁחָטָאוּ בַעֲגָל (שְׁהִיָּה אִז פָּגַם הַבְּרִית, כּמוֹכָא בְּמִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא, תְּשׂא, סִימָן כ', עַל פְּסוּק: "וַיִּקְמוּ לְצַחֵק" — 'וְאִין צְחוּק אֵלָא גְלוּי עֲרִיּוֹת', כִּי הִיָּה אִז גַּם פָּגַם הַבְּרִית), עַל-יְדֵי-זֶה אֶבְדּוּ, וְנִטְלוּ עֲדִין שְׁנִתְנַצְלוּ מֵהֶם בְּחוֹרֵב וְגַם מִמֶּשֶׁה נִלְקַח בְּעוֹן יִשְׂרָאֵל, וְזֶה וַיִּקְרָא בְּאֵלֶיךָ זְעִירָא וּמְקַבְּלָן בְּשִׁבְתָּ וּמְחִזִּירָם לְיִשְׂרָאֵל וְכוּ', עֵין שָׁם; אֵף כִּבְר אָמְרוּ זֶהר (מִשְׁפָּטִים קו): דִּתְשׁוּבָה מִתְּפַר כְּמָה גִזְרִין וְדִינִין וְכְמָה שְׁלֵשְׁלָאִין דְּפִרְזָלָא וְלִית מָאן דְּקִימָא קָמִי דִּתְיוּבְתָא, וְאֶפְלוּ עַל חֲטָא הַחֲמוֹר הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה אָמַר רַבְּנּוּ ז"ל בְּפִרְוֵי, שֵׁישׁ עַל זֶה תְּשׁוּבָה (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן עט), כִּי נִמְשָׁכִים רַחֲמִים עַל-יְדֵי הַצְּדִיק בְּחִינַת מִשֶּׁה מְאֵהִיָּה הַפְּנִימִי שֶׁהוּא כְּתוּר, שֵׁשׁ גְּנוּזִים רַחֲמִים גְּדוּלִים מְאֹד מְאֹד, חֲסֵד גְּדוּל עַד אֵין קֶץ, שֶׁהוּא לְפִי הַתְּכֵלִית שְׁלוֹ יתְּבַרֵךְ, שֶׁהַתְּכֵלִית הִיא לְהֵיטִיב לְכָל וְגַם לְמִי שְׂאִין לוֹ זְכוּת, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרֵכוֹת ז): "וְחִנְתִּי אֶת אֲשֶׁר אֶחָן' (שְׁמוֹת לג, יט) — אֵף-עַל-פִּי שְׂאִינוּ הַגּוֹן".

וְכָל זֶה זוֹכִים עַל-יְדֵי הַתְּקָרְבוֹת אֶל הַצְּדִיק מִיְחִידֵי הַדּוֹרוֹת, שְׁעָלִיו נֶאֱמַר (שָׁם, לג, יז): "גַּם אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֶעֱשֶׂה כִּי מְצֵאתָ חַיִּין בְּעֵינַי וְאֶדְעֶךָ בְּשֵׁם וּקְרָאתִי בְּשֵׁם" וְגו' "הַיְיִ"ה לְפָנֶיךָ וְחִנְתִּי אֶת אֲשֶׁר אֶחָן וְרַחֲמֵתִי אֶת אֲשֶׁר אֶרַחֵם", וְאֲשֶׁר שָׁם הֵם הַיְיִג [שְׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה] מֵדוֹת שֶׁל רַחֲמִים כִּי עוֹלָה שְׁלִשֵׁת אֲלָפִים מְאֵתִים שְׁשִׁים וּשְׁתַּיִם כְּמִסְפָּר: הַיְיִ"ה הַיְיִ"ה אֶל רַחוּם וְחַנוּן אֲרָךְ אֲפִים וְרַב חֲסֵד וְאֶמֶת נִצֵּר חֲסֵד לְאֲלָפִים נִשְׂא עוֹן וּפְשַׁע וְחֲטָאָה וְנִקָּה (דוּק וְתִשְׁכַּח), כִּי מֵהַיְיִג מֵדוֹת שֶׁל רַחֲמִים תְּלִיסַר תְּקוּנֵי דִיקְנָא יוֹצֵאת הַסְּלִיחָה וְהַחֲוֹן וְהַרְחֻמְנוּת אֵף לְמִי שְׂאִינוּ כְּדָאִי וְאִינוּ רְאוּי, וּמִשָּׁם יוֹצֵא הַכְּרוּז: "אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל", וְזוּהִי דַעְתּוֹ שֶׁל רַבְּנּוּ ז"ל, דַּעְתּוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, וְעֵין בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (תְּפִלִּין, הִלְכָה ב, אוֹת יא), שְׁעָקַר תְּקוּן פָּגַם הַבְּרִית יִהְיֶה רַק עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדִיקְנוּ, כִּי הוּא אוֹר הַחֲסֵד הַמְּתַקֵּן הַכָּל, עֵין שָׁם.

(א) הַתְּשׁוּבָה מִשְׁפָּרַת כְּמָה גִזְרוֹת וְדִינִים וְשִׁלְשָׁלוֹת בְּרִזָּל, וְאִין דְּכַר הַעוֹמֵד בְּפָנֵי הַתְּשׁוּבָה.

וכן הוא על-ידי שמירת שבת-קדש, מובא בספרים הקדושים שהיא תקון הברית וכנ"ל, כי אז חוזרת אליו בחינת הכתר והאורות, שזוהי בחינת תוספת שבת שאנו זוכים וכו', (ועין בלקוטי-הלכות, מילה, הלכה ב, אות יא), בסוד מה שאמרו חכמינו ו"ל (שבת קלב): מילה בזמנה דוחה את השבת, כי על-ידי מצות מילה נתגלית מלכותו יתברך, והיא מצוה ראשונה שנוצטוה בה אברהם, וכלל התורה תלוי בה, וזה בחינת (תהלים קיח, כ): "זה השער לה" 'צדיקים' יבאו בו", הינו כי מצות מילה בחינת תקון הברית, היא השער להפגס אליו יתברך, נפי שמירת הברית התחלתה במחשבה, שלא יחשב בהרהורים רעים, חס ושלום, ולא יטמטם את מחו, כי מחשבות רעות הן הן היצר הרע, ומחשבות טובות הן הן היצר טוב (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן מט); וכשזוכה לקדש את המוח במחשבות קדושות זהו תקון הברית והמשכת אלקותו יתברך בעולם, וזוכה לבחינת (ישעיה נח, יד): "אז תתענג על ה'", שזוהו ענג שבת, כי בשבת אז עקר גלוי אורו יתברך, כי אז זוכים לאלף אורות כנ"ל, ואז מאירה לו הארת התורה מאוריתא דעתיקא סתימאה, ואז אינו צריך כבר לעשות שום עבדה לפונסתו, כי הוא בחינת שבת, ובשבת אסור לעשות שום מלאכה של חל, כי כל המלאכות של חל כלן הן בחינת שמאל, ששם אחיזת הכסילות, בבחינת (קהלת י, ב): "ולב כסיל לשמאלו", כי כל המלאכות של חל הן בחינת (במדבר יא, ח): "שטו העם ולקטו" — בשטותאי (זהו בשלח סב: סג. עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נו), דהינו מה שרודפין ויגעין בל"ט [שלשים ותשע] מלאכות בשביל פונסה ועשירות, וכל זה נמשך מפגם התמימות, רק שנמשך אחר שטות דעתו, וממשיך עצמו אל שמאל, ששם יגיעת הפונסה והעשירות, בחינת (משלי ג, טז): "בשמאלה עשר וכבוד", ואז יגע מאד מאד, כי נדמה לו שתלוי בידו ובכחו ובחריצותו, שזו בחינת ששת ימי החל, אבל בשבת הוא ניהאי, ואסור לעשות שום עבדה דחלד, כי בשבת מתגלה אוריתא דע'ת'י'ק'א ולית שמאל

(ב) בסבת קצר דעתם, ולא זכו לדעת דקדשה, על-כן חסרו פונסה, "שטו" מלשון שטות.

(ג) נח.

(ד) מעשה חלין.

וְלִית עֶשֶׂר תַּמְנִי (כּמוֹכָא בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר־ן, חֶלֶק א', סִימָן מַט), וְעַל־כֵּן אָסוּר
בְּשֵׁבֶת לְאַתְעָרָא עוֹבְדֵינְךָ דְּחַלִּי, שְׂפָלָם נִמְשָׁכִין מֵהַל"ט מְלָאכּוֹת,
וְעַל־כֵּן מִלָּה דְּוָחָה שְׁבֵת, כִּי הַמְּלָאכּוֹת שְׁעוֹשִׂים בְּשֵׁבִיל הַמִּלָּה
תְּקוּן הַבְּרִית, הוּא בְּשֵׁבִיל לְגִלוֹת מְלָכוּתוֹ יְתִבְרַךְ, אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר
לָזֶה כִּי אִם עַל־יְדֵי שְׁמִירַת הַבְּרִית וְכוּ', עֵינֵן שָׁם (סִימָן יא): עַל־יְדֵי
שְׁמִירַת הַבְּרִית (קְדָשֶׁת הַמַּחְשָׁבָה), עַל־יְדֵי־זֶה נִצּוּל מִל"ט מְלָאכּוֹת,
ל"ט מְלָקוֹת, וְזוֹכָה אֶל "ט"ל אִוְרוֹת".

וְלִהְבִּינְךָ עֵינֵן ט"ל אִוְרוֹת בְּקִצּוֹר נִמְרָץ כְּפִי קִצְרֵךְ דְּעִתְנּוּ, (אָף
שְׁהוּא עֵינֵן עֶמֶק עֶמֶק מְאֹד מְאֹד אָף־עַל־פִּי־כֵן אֲמַרְתִּי לְרָשָׁם אֶת
זֶה), אֲשֶׁר מְזֶה נִבִּין אֵיזָה רָמֵז רְחוֹק דֵּק מְאֹד מִגְּדֵלֶת "הַנַּחֵל"
הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, אֲשֶׁר הוּא הָאִי רוּחָא דְנַפְיָקָא מְשַׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת
דְ"עִתִּיקָא" (עֵינֵן לִקוּטֵי־מוֹהַר־ן, חֶלֶק א', סִימָן י), וְצִדִּיק הוּא בְּחִינַת רוּחָא,
כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (בְּמִדְבָר כז, יח): "אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ", וְזֶה (בְּרֵאשִׁית א, ב):
"וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם", וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרֵאשִׁית
בָּה א, ד): זֶה רוּחוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמַּשִּׁיחַ, (וְעֵינֵן לִקוּטֵי־מוֹהַר־ן, חֶלֶק א', סִימָן
ג), אֲשֶׁר הָאִי רוּחָא מְשַׁבֵּךְ חֲמִימוֹת תְּאֻנוֹת מְמוֹן, וְעַל־יְדֵי הָאִי רוּחָא
תְּתַבְטֵל חֲמֵדַת הַמְמוֹן וְרִדִּיפַת הַפְּסָף וְהַזְהָב, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (ישַׁעְיָה ב,
כ): "כִּיּוֹם הַהוּא יִשְׁלַיֵךְ הָאָדָם אֶת אֱלִילֵי כֶסֶפּוֹ וְאֶת אֱלִילֵי זָהָבּוֹ", כִּי
הוּא יְגַלֶּה אוֹרֵיתָא דְ"עִתִּיקָא" סְתִימָאָה וְכוּ', עֵינֵן שָׁם; וְזֶה (ישַׁעְיָה ל,
כח): "וְרוּחוֹ בְּנַחֵל שׁוֹטֵף", וּפְרָשׁ הַתַּרְגוּם — "וּמִמְרָה", וְכֵן פִּרְשׁוּ
הַמְּפָרְשִׁים (וּבְפָרֶט הַ"מְצוּדוֹת") — שְׁהוּא הַדְּבּוּר, הֵינּוּ כָּל כַּחוֹ
יְהִיָּה בְּפִיו (וְעֵינֵן לִקוּטֵי־מוֹהַר־ן, חֶלֶק א', סִימָן ב), כִּי עָלְיוֹ נֶאֱמַר (ישַׁעְיָה יא,
ג): "וְהָרִיחוּ בְּיָרְאֵת ה'", בְּחִינַת רוּחַ שְׁהִיא הַתְּפִלָּה, וּבְזֶה יִכְבַּשׁ אֶת
כָּל הָעוֹלָם, וְיִקְיָם (צְפַנְיָה ג, ט): "כִּי אֲזוֹ אֶהַפֵּךְ אֶל עַמִּים שְׁפָה בְּרוּרָה
לְקָרָא כְּלָם בְּשֵׁם ה' לְעַבְדּוֹ שְׂכָם אֶחָד", וְאֲזוֹ יְהִיָּה שְׁלֵמוֹת הַדְּבּוּר,
כִּי יִתְאַחְדּוּ כָּל... (חֶסֶר, וְחֻבֵּל עַל דְּאִבְדִּין וְלֹא מְשַׁתְּכַחִין).

(ה) הַתּוֹרָה שֶׁל עִתִּיק וְאִין "שְׁמַאל" וְאִין "עֶשֶׂר" שָׁם.

(ו) לְעוֹרֵר מַעֲשֵׂי חֵלִין.

(ז) הָרִיחַ הַזֶּה שִׁיּוּצָא...

תְּקַלֵּט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׂשִׁי - עֶרְב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסִדּוֹר בְּשֵׁלַח ה'תשל"א.

חַיִּים וְשְׁלוֹם לְאַהוּבֵי, יְדִיד נַפְשִׁי, וְתִיק וְחֹסִיד ... נִרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח
לְנֶצַח.

מִכְתָּבֶיךָ קִבַּלְתִּי כְּכֹר זֶה שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים, וּפְשׁוּט אֵין לִי זְמַן פְּנוּי
לְכַתֵּב לְךָ כְּמוֹ בַּיָּמִים הָרֵאשׁוֹנִים מְרֹב טְרָדוֹת וְהִרְפַּתְקָאוֹת הַעוֹבְרוֹת
בְּכָל יוֹם וַיּוֹם.

אָחִי הַיָּקָר! אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְנוּ שְׂזַכִּינוּ לִידַע מֵהָאוֹר הַגָּנוּז
הַזֶּה, נַחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל הַחֶסֶד
חֲנֻם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, כִּי "לוֹלִי תוֹרַתְךָ שֶׁעֲשִׂעִי אֲזוֹ אֲבַדְתִּי בְּעִנְיִי"
(תְּהִלִּים קִיט, צב), כִּי בְּאֵמֶת אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדִיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל,
וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהַכֵּל לְכָל עֶצֶם עֲצָמִיּוֹת
חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ, וְדוּמָם, צוּמַח, חִי, מְדַבֵּר, הֵם אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא
הַמְּלַבֵּשׁ בְּלְבוּשֵׁים הָאֵלוּ, וּמִשָּׁם נִחְצְבוּ כָּל הַנְּשָׁמוֹת, אֵךְ לֹא הִיָּה
מְקוֹם לְבְרִיאת הַעוֹלָמוֹת, כִּי אִם כֵּן, הִיָּה הַכֵּל אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא,
לְזֹאת עָשָׂה כְּבִיכּוֹל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת הַחֲלָל הַפְּנוּי, שֶׁהוּא בְּחִינַת
מִדַּת הַצְּמִצּוּם וְהַסְתַּלְקוֹת הָאוֹר, אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לְעַבֵּר בּוֹ כִּי אִם
עַל־יְדֵי אֲמוּנָה, כִּי בְּשִׁכּוֹל אֲנוּשֵׁי יִטְבַּע, חַס וְשְׁלוֹם, וְעַל־כֵּן נִקְרָאִים
יִשְׂרָאֵל עֹבְרִים, עַל שֵׁם שֶׁעוֹבְרִים עַל־יְדֵי אֲמוּנָה בְּחֲלָל הַפְּנוּי (עֵין
לְקוּטִי־מִוֵּה־ר"ן, חֲלֵק א', סִימָן סד), וּמֵהַחֲלָל הַפְּנוּי הַזֶּה, מִשָּׁם נִתְהַיָּה עֲנִין
הַבְּחִירָה וְהַטְּבַע, שֶׁנִּדְמָה לְאָדָם שֶׁיִּשׁ טְבַע וְכוּ', כִּי כָּל זֶה הִיָּה
מִכְרַח בְּשִׁבִיל קִיּוּם הַעוֹלָמוֹת, וּמִשָּׁם נִתְהַיָּים כָּל הַצְּרוֹת וְהִיסוּרִים

והבלבולים שיש לאדם בכל יום, כי נדמה לו, חס ושלום, שהכל טבע ובחירה גמורה, רחמנא לצלן, ועל-כן כשאין לו מה שנדמה לו שנצרך, אז עובר עליו מה שעובר — קטנות וירידות, מחלקת, פרודים והרפתקאות, רחמנא לצלן, ומשם נשתלשלים כל החטאים, העוונות והפשעים, כי באמת כל אחד מישראל רצונו חזק מאד לעבד אותו יתברך, ולמסור גופו ונשמתו אליו יתברך, אף מהשתלשלות החלל הפנוי שהוא הצמצום, שמשם היצר הרע שהוא ההסתרה, המתגבר מאד על כל אחד, על-ידי-זה נחלש הרצון ובאים למה שבאים, ועין בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן לה), שזה בחינת תשובה — לשוב למקום שנטל משם, הינו אם כבר נפל למקום שנפל אל תוך החשך והתרדמה במצולות ים על-ידי החלל הפנוי, העצה — "תשובה", כי אין לה דבר שעומד נגד התשובה (עין זהר ויחי ריג.), ועקר התשובה לשוב אל המקום שנטל משם — הינו השם יתברך, ואיך זוכים לשוב? על-ידי תפלה והתבודדות, כמו שאמר הנביא (הושע יד, ג): "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'", ותפלה בעצמה היא בחינת אמונה, כמו שכתוב (שמות יו, יב): "ויהי ידיו אמונה" ותרגומו: פריסן בצלו (כמוכא בדברי רבנו ז"ל כמה פעמים), כי כל מה שמחזק עצמו באמונה שהשם יתברך עומד על ידו ושומע דבריו, כן מחזק עצמו יותר ויותר בתפלה והתבודדות ושיחה בינו לבין קונו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סב), וכן להפך — כל מה שמחזק את עצמו בתפלה, התבודדות ושיחה בינו לבין קונו, יותר ויותר נתחזקת אמונתו, ועל-ידי-זה עובר על כל החכמות החיצוניות הבאות מהחלל הפנוי שמשם כל הקשיות והחקירות, שמסבכות ומבלבלות דעת האדם, ועוקרות אותו לגמרי לגמרי, רחמנא לצלן, שעל-ידי-זה נתרחק ממנו יתברך בתכלית ההתרחקות ומזה כל הצרות והדינים העוברים עליו, רחמנא לצלן, ועל-ידי "תשובה" שהיא ודוי דברים והתבודדות, הוא שב אליו יתברך, ודבוק בתקמה העליונה, בחינת: "כלם בחכמה עשית" (תהלים קד, כד), כי זה עקר החכמה — להשיג השגת אלקותו יתברך, כי כל אחד מישראל הוא חלק אלוך ממעל, חלק החכמה העליונה, וכשיורד לזה העולם, עדין

שָׁכְלוּ וְחִכְּמָתוּ מְצַמְצָמִים מְאֹד מְאֹד, וְצָרִיף לְעֶסֶק בְּגִדוּל וּבְהַעֲלֵאת
הַחֲכָמָה, לְהַתְּבוּנָן בְּיוֹתֵר בְּחֵיוֹת חֲכָמַת הָאֱלֻקוֹת שֵׁישׁ בְּכָל דְּבָר, וְכָל
מָה שֶׁמִּגְדִּיל שָׁכְלוּ וְחִכְּמָתוּ, בְּן זוֹכָה יוֹתֵר לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְּבַרֵּךְ,
וְלִהְיֶיעַ לְשָׁלוֹם הַכִּלְלִי (עֵינִן לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לֵג), כִּי כָל מָה
שֶׁיּוֹדֵעַ יוֹתֵר בְּיַדְיעָתוֹ יִתְּבַרֵּךְ, יוֹתֵר נִכְנָס לְבַחֲיַנַּת אֶהְבָּה — לְאַהֲב
אוֹתוֹ, וְתַמִּיד מוֹצֵא אוֹתוֹ, הֵינּוּ בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בֵּין בְּטִיבוֹ בֵּין
בְּעִקְוָא, חֵס וְשָׁלוֹם, יוֹדֵעַ שְׂאִין בְּלַעֲדָיו יִתְּבַרֵּךְ כָּלֵל, וּמִמֶּנּוּ יִתְּבַרֵּךְ
הַכֵּל, וְאַפְלוּ מָה שֶׁנֶּעֱשָׂה מִבְּעַל בְּחִירָה, תְּכַף-וּמִיָּד יוֹדֵעַ שֶׁהַכֵּל מִמֶּנּוּ
יִתְּבַרֵּךְ, וְהוּא בְּשָׁלוֹם עִם הַכֵּל, כִּי הֵלֵא זֶה הָאָדָם הוּא רַק שְׁלִיחַ
הַהֲשָׁגָה הָעֲלִיוֹנָה, עַל-כֵּן הוּא שָׁב עַד הַמִּכָּהוּ, שְׂזָה בְּחֵינַת הַעֲלֵאת
הַמְּלָכוֹת לְשִׁרְשָׁה, לִידַע, לְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדֵעַ, כִּי הַשֵּׁם מְלֵא כָּל הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ, וְהַכֵּל תַּחַת יָדוֹ יִתְּבַרֵּךְ בְּהֲשָׁגָה נִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד, וְאִין שׁוּם
טַבַּע כָּלֵל וּכְלָל.

וְעֵינִן לְקוּטִי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן ד'), אִיף זוֹכִים לְהַעֲלֵאת
הַמְּלָכוֹת? עַל-יְדֵי וְדוּי דְּבָרִים שֶׁהוּא הַתְּבוּדָדוֹת, שֶׁמִּכָּל מָה שֶׁעוֹבֵר
עָלָיו, יִסְפֹּר אֶת כָּל לְבָבוֹ אֵלָיו יִתְּבַרֵּךְ כַּאֲשֶׁר יִדְבֵּר הַבֵּן לְאָבִיו וְאִישׁ
לְרַעְהוּ, וְיִתְּמִיד בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, וְעֵינִן שָׁם (סִימָן א'): לְזִכּוֹת לְהַשְׁגַּת
הַחֲכָמָה — לְהַסְתַּכֵּל בְּחֵיוֹת אֱלֻקוֹת שֵׁישׁ בְּכָל דְּבָר — אִי אֶפְשָׁר,
כִּי אִם עַל-יְדֵי בְּחֵינַת מְלָכוֹת שֶׁהִיא הַצְּמִצּוּם, בְּחֵינַת אֲמוּנָה, בְּחֵינַת
תְּפִלָּה, כִּי הַתְּפִלָּה הִיא הַכֵּלִי לְהַשְׁגַּת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְּבַרֵּךְ, וּכְכֵל
שֶׁמְרַבָּה בַּתְּפִלָּה יוֹתֵר וְיוֹתֵר בּוֹנֵה לְעִצְמוֹ כְּלִי גְדוֹל (שָׁם, סִימָן לֵד),
שֶׁהַדְּבוּר תְּפִלָּה הוּא כְּלִי הַשְּׁפַע, וְאֲשֶׁר שְׁלֵמוֹת גְּלוּי וְהַעֲלֵאת הַמְּלָכוֹת
דְּקֻדְשָׁה יִהְיֶה כְּשֵׁיבָא בְּקִרְוֹב מְשִׁיחַ צְדֻקְנוּ, וְיִגְלֶה אֶת הַדַּעַת הָאֲמֵת
בְּעוֹלָם, וְהַכֵּל יִדְעוּ אוֹתוֹ יִתְּבַרֵּךְ מִקְטָנָם וְעַד גְּדוּלָם, שְׂזָה בְּחֵינַת
מְלוּי הַלְּבָנָה, בְּחֵינַת "כִּי אִזְ אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שְׂפָה כְּרוּרָה לְקֹרֵא כָּלֵם
בְּשֵׁם ה'" (צְפַנְיָה ג, ט), כִּי הַכֵּל יִדְעוּ מִמֶּנּוּ, וְיַעֲסִקוּ בְּשִׁירוֹת, תְּפִלוֹת
וְהַתְּבוּדָדוֹת, שְׂזָה בְּעִצְמוֹ הַצְּמִצּוּם לְהַשְׁגַּת אֱלֻקוֹת, בְּחֵינַת הַלְּבָנָה
שֶׁמְקַבֵּל מִהַשְּׁמַשׁ, וְזֶה נִפְלְאוֹת הַבוֹרָא יִתְּבַרֵּךְ בְּאִיתְעָרוּתָא דְלִתְתָא

(א) בֵּין כְּשֵׁטוֹב לוֹ בֵּין כְּשִׁמְעִיק לוֹ.

אֲשֶׁר תַּקְלֵט בְּנַחֵל עַא

אִתְּעַר דְּלְעִילָא^ב (עֵינן זֶהר לְד־לֶךְ פ.ח.), אֲשֶׁר עֲכָשׁוּ עָלוּ בְּגִי-אָדָם עַל הַלְבָנָה בְּפִשִּׁיטוֹת עִם גּוּפִים, אֲשֶׁר דְּבַר בְּזֶה עוֹד לֹא הָיָה מְעוֹלָם מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם, וְזוֹ כְּבָר הַפְּעַם הַשְּׁנִיָּה וּבְתוֹסֶפֶת חֲכָמוֹת וְנִפְלְאוֹת הַבוֹרָא שְׁעוֹלִים עַל הַלְבָנָה, וְכֹל זֶה רְמָזִים נוֹרָאִים וְנִשְׁגָּבִים בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי בְּקִרְוֵב יִתְגַּלֶּה בְּרוּחַנִיּוֹת עֲנִינֵי הַלְבָנָה, וְתִהְיֶה דְרָךְ כְּבוֹשָׁה לְרַבִּים, שֶׁהַכֹּל יַעֲסֻקוּ בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, כִּי תִהְיֶה הַתְּגִלוֹת אֱלֻקוֹת נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד, וְכֹל מֵה שֶׁהָאָדָם מִתְגַּבֵּר וּמִתְחַזֵּק עוֹד עֲכָשׁוּ לְהַמְשִׁיךְ עָלָיו אוֹר הַמְּשִׁיחַ, כֵּן נִגְאָל גַּם עֲכָשׁוּ בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחַנִיּוֹת מְכֹל הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים, הַבְּלָבוּלִים וְהַהֲרַפְתָּקָאוֹת, אֲשֶׁר אֵין אָדָם שֶׁיִּנְצֵל מֵהֶם, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַדַּעַת הַזֶּה — הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ וְהִיוּצָא וְנִמְשָׁךְ מִמְּקוֹר "הַחֲכָמָה" הָעֲלִיוֹנָה, אֲשֶׁר מִי שֶׁנִּכְנַס בְּמִי הַדַּעַת הַזֶּה, אֲזִי נִטְהַר מִגְּלוּלָיו וּבְלָבוּלָיו (עֵינן שָׁם, סִימָן ס.א), וְנִמְתָּקִים מִמֶּנּוּ כֹל הַדִּינִים וְהַצְּמֻצוּמִים, וְזוֹכֶה לַדַּעַת הָעֲלִיוֹנָה שֶׁהִיא בְּחִינַת אוֹר הַהִשְׁגָּחָה (עֵינן שָׁם, סִימָן נ.ו), וּמִשָּׁם נִמְתָּק מִמֶּנּוּ כְּבֹד הַמְּשָׂא שֶׁל פְּרִנְסָה, כְּמוֹ שֶׁמוּבָא בְּזֶהר הַקְּדוֹשׁ (בְּשַׁלַּח סב: ג.ג.): "שָׁטוּ הָעַם וְלָקְטוּ" (בַּמִּדְבָּר יא, ח) — בְּשָׁטוּתָא"ג, כִּי עַקֵּר הַיְגִיעָה אַחֵר הַפְּרִנְסָה נִמְשָׁכַת מִחֲסָרוֹן הַדַּעַת שֶׁל הַשְּׁגָחָה.

אֲחִי הַיְקָר! יֵשׁ עוֹד לְהַאֲרִיךְ בְּזֶה, אִךְ אֵין הַפְּנָאִי מִסְפִּיק עֲכָשׁוּ קֹדֶם הַשְּׁבֹתָה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִזְכְּנֵי לְהַגִּיעַ לְכֹל זֶה, וְנִגְאָל מְכֹל צְרוּתֵינוּ בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

^ב בְּהַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁלְמִטָּה נִתְעוֹרֵר לְמַעְלָה.
^ג בְּסִבְתָּ קֶצֶר דַּעְתָּם, וְלֹא זָכוּ לַדַּעַת דְּקִדְשָׁה, עַל-כֵּן חֲסָרוּ פְּרִנְסָה, "שָׁטוּ" מִלְשׁוֹן שְׁטוּת.

תקמ.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר משפטים ה'תשל"א.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סִלָּה יִרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, יְדִידֵי הַיָּקָר,
הַשׁוֹתֵה מֵהַמְעֵינִן הַיּוֹצֵא מִבֵּית ה', הַנֶּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגְן
עָלֵינוּ ... גְּרוּ יָאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר בְּאֲרִיכוֹת גְּדוּלָה אֶתְמוּל קִבְּלֹתִי, וְחִשְׁתִּי וְלֹא
הִתְמַהֵמְתִּי לְכַתֵּב לְךָ מִפֶּאֶת אֲהַבְתֵּנוּ עוֹד מְנַעַרְוֵינוּ, אֲשֶׁר זֶה הַיּוֹם
שְׁחִפְתִּי וְקוּיֹתִי לְשִׁמְעַ מִמֶּךָ, אִף שֶׁטְרָדוֹתִי עָלוּ רֵאשִׁי, וְעוֹמְדִים עָלַי
מִכָּל צַד כְּחוֹמוֹת בְּרִזָּל, וְלֹא יִנְיחוּ אוֹתִי הַשְּׂקֵט, אִף כִּבְּר הוֹרְנוּ רַבְּנוּ
ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן קִיט), אֲשֶׁר הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא מְלֵא צְרוּת,
יְסוּרִים וַיְגוֹנוֹת, וְהַכֵּל מְלֵאִים טְרָדוֹת, דְּאֲגוֹת וְעֲצָבוֹת, כְּמוֹ שֶׁפָּתַח
שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ (קִהְלַת ב, כג): "כִּי כָּל יָמָיו מְכַאֲבִים וְכַעַס" וְגו', וְכַתִּיב
(אִיּוֹב ה, ז): "כִּי אָדָם לְעֵמֶל יוֹלֵד", "קִצְר יָמִים וְשָׁבַע רִגְזוֹ" (שָׁם יד,
א), וְזֶה כּוֹלֵל אֶת כָּל בְּנֵי-אָדָם מְקַטֵּן וְעַד גְּדוּל, כִּי כֻלָּם נוֹלְדוּ לְעֵמֶל
וּמְלֵאִים רִגְזוֹ וַיְסוּרִים, וְהַנֶּרְאָה שְׁכָאן הוּא הַגִּיּוֹנוֹם, כִּי כֻלָּם מְלֵאִים
צְרוּת וְהַרְפָּתָקָאוֹת.

ב. וְאֵין שׁוּם עֲצָה וְתַחֲבוּלָה לְהַנְצִיל מִהָעֵמֶל וְהַיְגוֹן הַזֶּה כִּי
אִם לְבָרוּחַ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלַעֲסֵק בַּתּוֹרָה, וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל
(בְּרֵאשִׁית רַבָּה יג, ז): לֹא נִבְרָא אָדָם אֶלָּא לְעֵמֶל, אִם זָכָה הוּא עֵמֶל
בַּתּוֹרָה ... אֲשֶׁרִיו לְאָדָם שֶׁהוּא עֵמֶל בַּתּוֹרָה, פֶּרֶשׁ רַבְּנוּ ז"ל (שָׁם):
מֵאַחַר שֶׁכָּל אָדָם נוֹלֵד לְעֵמֶל, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַמְלִיט מִזֶּה בְּשׁוּם אֶפֶן
אֶפְלוּ יִהְיֶה לוֹ כָּל חֲלָלִי דְעֵלְמָא^א, בְּוִדָּאֵי יִהְיֶה לוֹ עֵמֶל, יְסוּרִים
וְדָאָגוֹת הַרְבֵּה, עַל-כֵּן הִחֲכַם עֵינָיו בְּרֵאשׁוֹ — שֶׁיִּהְיֶה הָעֵמֶל לְעֵמֶל
שֶׁל תּוֹרָה, וַיַּעֲמַל בַּתּוֹרָה, אֲשֶׁר בְּשִׁבְלֵי זֶה נוֹלֵד, וְאֵז אֲשֶׁרִי לוֹ, כִּי
נִצַּל מֵעֵמֶל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְזוֹכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

(א) כָּל חֲלָל הָעוֹלָם.

ג. ומִכַּל זֶה נִתְעוֹרְרִיתִי לְהִשְׁלִיךְ מֵעֲלֵי עַל הַגִּיהֵנוֹם, וְלִבְרוּחַ אֶל תּוֹף דְּבָרֵי תוֹרָה, וְכִמּוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו'ל' (חֲגִיגָה כז.): תִּלְמִידֵי חֲכָמִים אֵין אֹר שֶׁל גִּיהֵנוֹם שׁוֹלֵט בָּהֶם, קַל וְחֹמֶר מִסְלַמְנְדְּרֵיאָב, וּמָה סְלַמְנְדְּרֵיאָב שֶׁתּוֹלְדֵת אֵשׁ הִיא, הִסֵּף מִדְּמָה אֵין אֹר שׁוֹלֵט בּוֹ, תִּלְמִידֵי חֲכָמִים שְׁפָל גּוֹפֵן אֵשׁ, דְּכָתִיב (יִרְמְיָה כג, כט): "הֲלוֹא כֹה דְבָרֵי כָּאֵשׁ נֶאֱמַר ה'" עַל אַחַת כְּפָמָה וְכִמָּה, עֵינֵי שָׁם; וְכִבֵּר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו'ל' (מְכִילֵתָא יִתְרוֹ, פְּרָשָׁה ד): מִגִּיד שֶׁהַתּוֹרָה אֵשׁ, וּמֵאֵשׁ נִתְנָה וּבְאֵשׁ נִמְשָׁלָה, וּמָה דְרָכָה שֶׁל אֵשׁ? שְׁאֵם קָרַב אָדָם אֶצְלָה נִכְוָה, רַחֵק מִמְּנָה צוֹנֵן, אֵין לוֹ לְאָדָם לְהִתְחַמֵּם אֶלָּא כְּנִגַּד אֹרָה, עֵינֵי שָׁם; כִּי מִכַּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, עֵקֶר הָעֲצָה לְבָרוּחַ אֶל הַתּוֹרָה, אֲשֶׁר שׁוֹרְפֵת אֶת כָּל הָרַע שֶׁל הָאָדָם, וְנִתְבַּטַּל הַיֵּצֶר הָרַע לְגַמְרֵי, כְּאֲשֶׁר אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ (קְדוּשֵׁין ל): בְּנִי, בְּרֵאתִי יֵצֶר הָרַע וּבְרֵאתִי לוֹ תוֹרָה תְּכַלִּין, וְאֵם אַתָּם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, אֵין אַתָּם נִמְסָרִים בִּידוֹ וְכו'.

ד. וְאָמְרוּ (שם): אִם פָּגַע בְּךָ מַנְּוֵל זֶה מְשַׁכְּהוּ לְבֵית-הַמִּדְרָשׁ, אִם אָבֵן הוּא נִמוּחַ, וְאִם בְּרוֹזֵל הוּא מִתְפּוֹצֵץ, שְׁנֵאֲמַר (יִרְמְיָה כג, כט): "הֲלוֹא כֹה דְבָרֵי כָּאֵשׁ נֶאֱמַר ה' וְכַפְטִישׁ יִפְצֹץ סִלְעַ" וְגו', כִּי הַתּוֹרָה הִיא אֵשׁ, וְשׁוֹרְפֵת וּמִבְטָלֵת אֶת הַיֵּצֶר הָרַע, שְׁמִמְנוֹ נִמְשָׁף כָּל הָעֵמֶל, הַיִּגְוֵן, הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שְׁעוֹבָרִים עַל הָאָדָם, כִּי הוּא הַגִּיהֵנוֹם מִמֶּשׁ (עֲרוּבִין יט.), כִּי שְׂבָעָה שְׁמוֹת יֵשׁ לְגִיהֵנוֹם, וְאֵלוֹ הֵם: שְׂאוּל, אֲבִדוֹן, בְּאֵר שַׁחַת, בּוֹר שְׂאוֹן, טִיט הַיָּזוֹן, צִלְמוֹת וְאַרְץ הַתְּחַתִּית, וְכָל הַמִּתְפַּתָּה בַּיֵּצֶר נוֹפֵל שָׁם, שְׂזָה כָּלֵל הַיִּרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת, הַהִרְפַּתְקָאוֹת, הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים הַעוֹבָרִים עַל הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, אֲשֶׁר הִכַּל כָּלוּל בְּשְׂבָעָה שְׁמוֹת אֵלוֹ שֶׁל הַגִּיהֵנוֹם.

ה. כִּי בְּאֵמֶת עֵקֶר הַטּוֹב וְהַנֶּעֱמַם וְהַחַיִּוִּת הָאֲמִתִּית — בְּחִינַת גִּזְעֵדֶן, הִיא הַשְּׂגַת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּשִׁזּוּכָה לְבִרְוֵר וְזִכְוֹן הָאֲמוּנָה, שְׂאֵין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי וּמְדַבֵּר, הַכֹּל לְכָל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמִסְתַּכֵּל בְּכָל דְּבָר רַק עַל רוּחַנִיּוֹת

(ב) חִיָּה שְׁנֹכְרֵאת מִן הָאוֹר כְּשִׁבּוּעֵר אֵשׁ בְּמִקּוּם אֶחָד שְׂבַע שָׁנִים תְּמִיד בְּלֵי הַפֶּסֶק (רש"י).

הַדָּבָר, עַל הַחַיּוֹת וְהַשָּׂכָל אֱלֻקוֹת שֵׁישׁ בְּכָל דָּבָר (לקוטי־מורה"ן, חלק א', סימן א), וְזֶה עֵקֶר הַחַיּוֹת, בְּחִינַת (קהלת ז, יב): "הַחֲכָמָה תַּחֲיֶיהָ" וְגו', וְלִהְפֹּךְ — עֵקֶר הַגִּיּוֹנוֹם הוּא כְּשֶׁתּוֹלֵינן הַכֹּל בְּטַבֵּעַ, חֵס וְשְׁלוֹם, וְכֹאֲלוֹ הַכֹּל בְּכַח יָדוֹ, וְאָז מֵר וּמְרוֹר לוֹ, חֲשֵׁף וְלֹא אוֹר לוֹ.

ו. וְזֶה עֵקֶר מַלְחַמַת הַיֵּצֵר הַטּוֹב וְהַיֵּצֵר הָרָע, הַיֵּצֵר הַטּוֹב מְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם לְדַבֵּק עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלִהְסַתְּפֵל בְּאוֹר הַרוּחָנִי שֵׁישׁ בְּכָל דָּבָר, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְהַמְשִׁיף אֶת הַגִּן־עֵדֵן בְּזֶה הָעוֹלָם, וְהַיֵּצֵר הָרָע מְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם לְהַסְתְּפֵל רַק עַל גְּשָׁמִיּוֹת הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה, וּמִכְּנִיס בּוֹ אֲרִסוֹ שְׂיִדְמָה כִּי הַכֹּל טַבֵּעַ גָּמוֹר, חֵס וְשְׁלוֹם, וְתִלּוּי בּוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה מְמַשִּׁיף עַל עֲצָמוֹ אֶת הַגִּיּוֹנוֹם בְּזֶה הָעוֹלָם מִמָּשׁ; [וְעֵין בְּלִקוּטֵי־מורה"ן, חלק א', סימן קצא] שְׁאֵפְשֵׁר שֵׁישׁב אֶחָד אֶצְלַ חֲבֵרוֹ, וְלִזְהָ יִהְיֶה כָּל הַתַּעֲנוּגִים וְהַשְּׁעִשׁוּעִים וְכָל הַשִּׁי' [שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרֵה] עוֹלָמוֹת, וְחֲבֵרוֹ לֹא יִרְגִישׁ כְּלוֹם, וְלֹא יִהְיֶה לוֹ שׁוֹם תַּעֲנוּג, וְכִנֵּ"ל מִי שְׂזוּכָה לְזִכּוּף וּבְרוּר הָאֱמוּנָה, שְׁאִין בַּלְעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, הוּא זוֹכֶה לְהַרְגִישׁת נַעַם זִיו שְׂכִינָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמִתְעַנֵּג בְּעַנְג גִּן־עֵדֵן, וּמִי שְׁאִין לוֹ הָאֱמוּנָה הַזֹּאת, רַק תּוֹלָה הַכֹּל בְּטַבֵּעַ, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲזַי אֵינוֹ מְרַגֵּשׁ כְּלוֹם, אֲדַרְבֵּה תַּכְלִית הַהַפּוּף, כִּי מֵר לוֹ מְאֹד, וְאֵשׁ הַגִּיּוֹנוֹם בּוֹעֶרֶת בּוֹ מִמָּשׁ וְכוּ'.

ז. וְצָרִיף לַתֵּן כַּח לַיֵּצֵר הַטּוֹב שְׂיֻכַּל לְהַתְגַּבֵּר עַל הַיֵּצֵר הָרָע, (הֵינּוּ לַתֵּן כַּח לְהַשְׁגַּת הַיְדִיעָה הַזֹּאת בְּרוּר וְזִכּוּף הָאֱמוּנָה, שְׂזָהוּ הַיֵּצֵר הַטּוֹב, שְׂיֻכַּל לְהַתְגַּבֵּר עַל הַדְּעוֹת הַזְּרוֹת וְהַנְּפֹסְדוֹת, פָּגַם הָאֱמוּנָה, שְׂהוּא הַיֵּצֵר הָרָע, וְעַל־יְדֵי מַה נּוֹתְנִים כַּח לַיֵּצֵר הַטּוֹב לְהַתְגַּבֵּר עַל הַיֵּצֵר הָרָע? עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה שְׁלוּמֵד בְּכָל יוֹם, וְזֶה שְׂאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (עבודת זרה ח'): אֲשֶׁרִיָּהֶם יִשְׂרָאֵל, בְּזִמְנֵן שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, יִצְרָם מְסוּר "בְּיָדָם", וְאִין הֵם מְסוּרִים "בְּיָד" יִצְרָם, כִּי נִכְנַע הַיֵּצֵר הָרָע תַּחַת יָדָם, בְּחִינַת (שמות יז, יב): "וַיְהִי יְדִיוֹ אֱמוּנָה" — שְׂזוּכָה לְבְרוּר הָאֱמוּנָה, וְאִין הֵם מְסוּרִים בְּיָד יִצְרָם, בְּחִינַת (דברים ח, יז): "כַּחֲוִי וְעֲצָם יְדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחִיל הַזֶּה".

ח. וְזֶה שִׁפְתוֹב (בְּרֵאשִׁית כו, כב): "הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב וְהַיְדִים יָדֵי עֲשׂוֹ", וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה סה, טז): "בְּזִמְן שִׁקּוּלוֹ שָׁל יַעֲקֹב מִצּוֹי בְּבִתֵּי-כְנָסִיּוֹת [וּבְבִתֵּי-מִדְרָשׁוֹת], אֵין הַיְדִים יָדֵי עֲשׂוֹ" וְכוּ', כִּי יַעֲקֹב הוּא הַמְּסַתְּפֵל עַל הַשֶּׁכֶל וְהַחַיּוֹת אֱלָקוֹת שֵׁישׁ בְּכָל דָּבָר, בְּחִינַת הַסְּתַפְלוּת עַל אֹר הַהִשְׁגָּחָה, וְלִידַע כִּי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לְבַד, וְלִהְפֹּךְ — עֲשׂוֹ הוּא הַמְּבַזָּה אֶת הַשֶּׁכֶל, וְהוּא בְּחִינַת (מְשַׁלֵּי יח, ב): "לֹא יִחַפֵּץ כָּסִיל בְּתַבּוּנָה כִּי אִם בְּהַתְגַּלּוֹת לְבוֹ", וְתוֹלָה הַכֹּל בְּיָדָיו, כִּי הוּא הָעוֹשֶׂה לוֹ חֵיל, וְעַל-כֵּן בְּזִמְן שִׁיעֲקֹב עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, עַל-יְדֵי-זֶה נוֹתֵן כַּח לְמַלְכוּת דְּקַדְשָׁה — לַיֵּצֵר הַטּוֹב, לִידַע, לְהוֹדִיעַ וְלִהְיֹדַע, כִּי הוּא הַבּוֹרָא וּמְנַהִיג הַכֹּל, וְאֵז אֵין הַיְדִים שָׁל עֲשׂוֹ שׁוֹלְטוֹת, כִּי נִתְבַּטַּל וְנִכְנַע הַטָּבַע לְגַבֵּי הַהִשְׁגָּחָה.

ט. וְזֶה שִׁנְאָמַר אֶצֶל אַבְרָהָם, אֲשֶׁר הָיָה רֹאשׁ לַמְּאֻמִּינִים, כְּמוֹ שִׁאָּמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה נט, טו): "הֲרִימְתִּי יָדֵי אֶל הַנְּיָ"ה אֵל עֲלִיּוֹן קִנְיָה שָׁמַיִם וְאָרֶץ" (בְּרֵאשִׁית יד, כב), שֶׁהָרִים יָדָיו אֵלָיו יִתְבָּרַךְ לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם לְמַלְךְ סְדוּם: "כִּי לֹא בִכַח יִגְבֵּר אִישׁ" וְגו' (שְׁמוּאֵל-א ב, ט), וְאֵין שׁוּם כַּח בְּיָדוֹ מִבְּלַעֲדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּהִשְׁגָּחָה פְּרִטִי פְּרִטִית; "אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה אֶלֶּא אִם-כֵּן מִכְרִיזִין עֲלָיו מִלְמַעְלָה" (חֵלִין ז:), וְעַל-יְדֵי יְדִיעָה זֶה הָאָדָם נִצַּל מֵעַל הַגִּיהֵנוּם שָׁל זֶה הָעוֹלָם כַּנִּ"ל.

י. וְעַל-כֵּן זָכָה אַבְרָהָם לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, וְזָכָה לְשִׁתִּי מְצוּוֹת אֲשֶׁר הֵן מְבִיאֹת אֶת הָאָדָם לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ — מְצוּוֹת צִיצִית וְתַפְלִין, כְּמוֹ שִׁאָּמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (סוֹטָה יז:): בְּשֹׁכֵר שִׁאָּמַר אַבְרָהָם אָבִינוּ "אִם מַחוּט וְעַד שְׂרוּף נֵעַל" (בְּרֵאשִׁית יד, כג), זָכוּ בְּנֵינוּ לְשִׁתִּי מְצוּוֹת — חוּט שָׁל תְּכֵלֶת וּרְצוּעָה שָׁל תַּפְלִין, כִּי צִיצִית הִיא צְמֻצוּם הַמַּחֲזִין וְהַהִשְׁגָּחָה, בְּחִינַת לְבוּשִׁין שִׁקְדָם הַשֶּׁכֶל וְהַמַּח (עֵין לְקוּטֵי-מִוְהַרְ"ן, חֵלֵק א', סִימָן נד), שֶׁזֶה בְּחִינַת זְפוּף וּבְרוּר הָאֲמוּנָה, לִידַע שֶׁמֶלֶא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא מְמַלֵּא כָּל עַלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עַלְמִין.

יא. וְעַל-כֵּן הִיא בְּאֶרְבַּע רוּחוֹת סָבִיב לוֹ, לְגִלּוֹת לוֹ, כִּי "מְלֵא
 כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ" (ישעיה ו, ג), וּבְכָל צַד שִׁיפְנָה יִמְצָא אֶת הַשֵּׁם
 יְתַבְרַךְ (עין לקוטי-הלכות, ציצית, הלכה ב, אות ב), וְצִיצִית הִיא הַדַּעַת
 וְהַמְקִיפִין שְׁמַאִיר הַצַּדִּיק בְּתַלְמִידוֹ, בְּחִינַת גְּלוּי הַמְּלָכוֹת שֶׁהוּא
 מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, [כִּי רַבִּי יוֹחָנָן קָרָא לְמַאֲנִיה מְכַבְּדוֹתָאִי (שַׁבָּת
 קיג), בְּחִינַת "כְּבוֹדוֹ מְלֵא עוֹלָם" (מְקַדְּשָׁה שֶׁל תְּפִלַּת שַׁבָּת), וְעַל שֵׁם
 זֶה נִקְרָא "כְּבוֹד אֵל" (תהלים יט, ב, וְעַיִן רַמְזוּ בְּזֶה בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק
 א', סִימָן ב), כִּי הַצַּדִּיק מְגַלֶּה אֱלֻקוֹתוֹ יְתַבְרַךְ לְדַרְי מִטָּה, וְאִיךָ שֶׁהֵם
 מְסַבְּבִים עִם אֱלֻקוֹתוֹ יְתַבְרַךְ כְּלָבוֹשׁ], שֶׁזֶה בְּחִינַת הַשְּׁגָת הַמְקִיפִים
 (עין לקוטי-הלכות, ראשית הגז, הלכה ג, אות יז), שֶׁזֶה בְּחִינַת צִיצִית, כִּי
 קִדְשֵׁת צִיצִית הִיא בְּאֶתְגְּלִיא^ד, וְהַכֵּל רוֹאֵין אוֹתָהּ, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַשְּׁגָת
 מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, בְּחִינַת (ישעיה ו, א): "וְאֶרְאָה אֶת ה'".

יב. וְזֶה מֵה שֶׁנֶּאֱמַר בְּצִיצִית (בַּמִּדְבָּר טו, לט): "וּרְאִיתֶם אֹתוֹ" וְגו',
 שֶׁהִיא רְאִית פְּנֵי שְׁכִינְתוֹ יְתַבְרַךְ, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ ז"ל (ספרי ט):
 רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: וּרְאִיתֶם "אוֹתָם" לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא וּרְאִיתֶם "אוֹתוֹ",
 מִגִּיד הַפְּתוּב שֶׁכָּל הַמְקִיִּים מְצוֹת צִיצִית מְעֲלִים עָלָיו כְּאִלוֹ הַקְּבִיל
 פְּנֵי שְׁכִינָה וְכו', וְכֵן הוּא (מְנַחוֹת מג:): רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי אוֹמֵר:
 כָּל הַזְּרִיזוֹ בְּמִצְוָה זוֹ, זוֹכֶה וּמְקַבֵּל פְּנֵי שְׁכִינָה, כְּתִיב הֲכֹאֵי "וּרְאִיתֶם
 אוֹתוֹ", וְכְתִיב הֲתֵמִי (דְּבָרִים ו, יג): "אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ תִּירָא וְאֹתוֹ
 תַעֲבֹד", וְצִיצִית הִיא מְלִשׁוֹן הַסֵּתֶפְלוֹת (ספרי ט), בְּחִינַת (שִׁיר הַשִּׁירִים
 ב, ט): "מִצִּיץ מִן הַחֲרָכִים" [לְשׁוֹן הַבְּטָה וְהַסֵּתֶפְלוֹת אֵלָיו יְתַבְרַךְ];
 וְעַיִן בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן מט), צִיצִית הִיא בְּחִינַת "הַתְּגַלּוֹת
 מְלָכוֹת דְּקִדְשָׁה", וְיִשְׂרָאֵל הַדְּבָקִים בָּהּ מְקַבְּלִים חַיּוּתָם מִשָּׁם, בְּחִינַת
 (דְּבָרִים ד, ד): "וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בָּה' אֱלֹקֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם" וְגו',
 עַיִן שָׁם.

ג) רַבִּי יוֹחָנָן קָרָא לְבַגְדָיו — מְכַבְּדֵי.
 ד) בְּהַתְּגַלּוֹת.
 ה) כְּתוּב כָּאן.
 ו) וְכְתוּב שָׁם.

יג. וְעַיִן בְּשֵׁל"ה' הַקְדוּשׁ (פְּרֻשֶׁת שְׁלַח): צִיצִית עַל-פִּי סוּד רוּמְזוֹת לְרֵאשִׁית, בְּחִינַת (תְּהִלִּים קיא, י): "רֵאשִׁית חֲכָמָה" [וְצִיצִיתִי שָׁם, בְּחִינַת (יִחְזַקְאֵל ח, ג): "וַיִּקְחֵנִי בְּצִיצֵת רֵאשִׁי"], וְהַל"ב [שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם] חוּטִין כְּנֶגֶד ל"ב נְתִיבוֹת הַחֲכָמָה, וְהַחֲכָמָה הִיא הַחִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְּחִיָּה וּמְהִיָּה הַכֹּל, וְהוּא רֵאשׁוֹן יִתְבָּרַךְ שְׂאִין רֵאשִׁית לְרֵאשִׁיתוֹ, וְזֶה שְׁתַּרְגֵּם בִּירוּשְׁלַמִּי בְּרֵאשִׁית — בְּחֲכָמְתָא, וּכְשֶׁרְצָה יִתְבָּרַךְ לְגַלוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְבְרֹא אֶת הָעוֹלָם, הִיָּה רֵאשִׁית הַמְּחַשְׁבָּה וְסוּף הַמְּעֻשָׂה, וְרֵאשִׁית הַמְּחַשְׁבָּה הִיא הַחֲכָמָה רֵאשִׁית הַגְּלוּי, וְזֶה עֲנִין הַדְּבָקוֹת — לְהַשִּׁיב הָעֵנָף לְשֹׁרֶשׁ, וְאֵף שְׁנִתְרַחַק יָדַע כִּי הַכֹּל מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ, וַיַּחְזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכֹל זֶה זוֹכִים עַל-יְדֵי מְצוֹת צִיצִית, כִּי אֲתִיָּא זְכִירָה מְזְכִירָה, נֶאֱמַר (דְּבָרִים ח, יח): "וַיִּזְכְּרֶנּוּ אֶת ה' אֱלֹהֵיךָ כִּי הוּא הִנֵּתֵן לָךְ כַּח לַעֲשׂוֹת חֵיל", וְנֶאֱמַר בְּצִיצִית (בַּמִּדְבָּר טו, ט): "וַיִּזְכְּרֶתֶם אֶת כָּל מְצוֹת ה'", כִּי עַל-יְדֵי מְצוֹת צִיצִית נִזְכָּר בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, עַיִן שָׁם.

יד. וְעַיִן בְּלֻקוּטֵי-הַלְכוֹת (פֶּסַח, הַלְכָה ז, אוֹת כד): צִיצִית הִיא בְּחִינַת אֲמוּנָה, הֵינּוּ שְׁעַל-יְדֵי מְצוֹת צִיצִית זוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ אוֹר הָאֲמוּנָה מְשֻׁרְשָׁה, מִבְּחִינַת עֵתִיק דְּעֵתִיקִין, שְׁמֶשֶׁם נִמְשָׁךְ אוֹר הַצִּיצִית, כִּי צִיצִית נִמְשַׁכֶּת מִבְּחִינַת עֵתִיק, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (דִּנְיָאֵל ז, ט): "וְעֵתִיק יוֹמִין יִתֵּב לְבוּשָׁה כְּתֹלַג חָזָר וְשֹׁעֵר רֵאשִׁיה בְּעֵמֶר נִקְא"י, שֶׁהוּא בְּחִינַת צִיצִית שֶׁל צֶמֶר כִּדּוּעַ, וְזֶה בְּחִינַת מַה שְׁנִתְעַטֵּף הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּטָלִית לְכוֹן, וְסִדֵּר י"ג [שְׁלֹשׁ עֶשְׂרִי] מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים הַנִּמְשָׁכִין מֵעֵתִיק [בְּגִמְרָא (ראש השנה יז): מְלֻמֵּד שְׁנִתְעַטֵּף הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּשֶׁלִּיחַ צְבוּר, וְהִרְאָה לוֹ לְמִשָּׁה סִדֵּר תְּפִלָּה, אָמַר לוֹ: כָּל זְמַן שֶׁיִּשְׁרָאֵל חוֹטְאִין יַעֲשׂוּ לְפָנַי כְּסִדֵּר הַזֶּה, וְאֲנִי מוֹחֵל לָהֶם, ה' ה'" — אֲנִי הוּא קִדְּם שְׁיַחֲטָא הָאָדָם, וְאֲנִי הוּא לְאַחַר שְׁיַחֲטָא הָאָדָם וַיַּעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה, "אֵל רַחוּם וְחַנוּן" — אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּרִית כְּרוּתָה לִי"ג מִדּוֹת, שְׂאִינָן חוֹזְרוֹת רִיקָם], וְעַיִן שָׁם בְּדִבְרֵי הַמְּהַרְשֵׁ"א, כִּי מְצָא בְּסֵפֶר יִשְׁן מִחֲכָמֵי הַמְּקַבְּלִים, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: וְנִתְעַטֵּף הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּאוֹתָהּ

(ז) סֵפֶר שְׁנֵי לוחות הַבְּרִית.

(ח) וְזָקֵן בְּיָמִים יוֹשֵׁב — לְבוּשׁוֹ כְּשֶׁלֵּג לְכוֹן וְשֹׁעֵר רֵאשׁוֹ כְּצֶמֶר נָקִי.

עח אֲשֶׁר תִּקַּח בְּנֵי חַיִּים

טלית לְבָנָה שְׁנַתְעֻטֵף בְּבִרְיָאתוֹ שֶׁל עוֹלָם, שְׁעָלְיוֹ נֶאֱמַר (תהלים קד, כ): "עֲטָה אֹר כְּשֶׁלֶמָה", שְׁמִבְהִיךְ מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ וְכוּ'; וְדַבְרֵי פִי חֲכָם חֵן.

טו. כִּי כָל זֶה הָאֹר מְרַמֵּז לְבְחִינַת "עֵתִיק" שֶׁהוּא הַתְחַלַּת עוֹלָם הַתְקוּן, כִּי שֶׁלֶשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק, בְּחִינַת רִישָׁא דְלָא אֶתְיַדְעֵט, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנְּצַחִיּוֹת לְמַעְלָה מִהַמְקוֹם וְהַזְמַן, בְּסוֹד הַמַּחְשָׁבָה הָעֲלִיּוֹנָה, מִתְקַשֵּׁר בְּשִׁבְעַת תַּחְתּוֹנוֹת דְּעֵתִיק שֶׁהֵם שְׁבַעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, כִּי שֵׁם מִתְקַשְׁרוֹת הַבְּחִירָה וְהִדְיָעָה, הַנְהַגָּה שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה בְּהַנְהַגָּה שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא, כִּי הִדְיָעָה הִיא מִבְּחִינַת שֶׁלֶשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק, וְעַל-כֵּן נִקְרָאת רִישָׁא דְלָא אֶתְיַדְעֵט, כִּי הִיא לְמַעְלָה מִהַזְמַן, וְאִי אֶפְשָׁר לָהּ לְהַתְלַבֵּשׁ אֶל תוֹף הַהַנְהַגָּה וְהַזְמַן, וְעַל-כֵּן הִיא מְגַלָּה וּמְקִיפָה וְאִין מִתְלַבֶּשֶׁת בְּאַצִּילוֹת, אֲלָא שְׁבַעַת תַּחְתּוֹנוֹת שְׁבָה לְבַד, כִּי רַק שְׁבַעַת תַּחְתּוֹנוֹת שְׁבָה מִתְנַהֲגִים בְּהַנְהַגַת הַזְמַן וְהַמְקוֹם.

טז. וְעַל-כֵּן אָמַר לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְמִשָּׁה (שְׁמוֹת לֵג, יט): "וְחַנְּנִיתִי אֶת אֲשֶׁר אֶחָז וְרַחֲמֵתִי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם", וְדַרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרֵכוֹת ז. א): אֶפְלוּ שְׂאִינוּ הַגּוֹן וְאִינוּ כְּדָאִי, אֲשֶׁר דָּבַר זֶה אִי אֶפְשָׁר לְהַבִּין, וְאֲשֶׁר עַל זֶה אָמַר לוֹ (שְׁמוֹת לֵג, כ): "לֹא תוֹכַל לְרַאוֹת אֶת פְּנֵי", כִּי הִיא רִישָׁא לֹא נִתֵּן לְהַשְׁגָּה לְהַתְלַבֵּשׁ בְּאֹר הָאַצִּילוֹת כָּלֵל, אֲשֶׁר זֶהוּ סוֹד הַצִּיצִית, אֹר הַמְקִיף תְּלִיסַר מְכִילִין דְּרַחֲמֵי, שְׁזֵהוּ בְּחִינַת מַה שְׁמַתְעֻטְפִין בְּטִלִית בְּשִׁבְתָּ בְּמִנְחָה בְּעֵת שְׂאוּמְרִים (לְפָנֵי הוֹצֵאת סֵפֶר תוֹרָה): "וְאֲנִי תַפְלְתִי לָךְ ה' עַת רְצוֹן" (תהלים סט, יד), כִּי עַת רְצוֹן הוּא רְעוּא דְרְעוּיָן² הַנִּמְשָׁף מֵעֵתִיק.

יז. "וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲוֵרֵי" (שְׁמוֹת לֵג, כג), הוּא סוֹד שְׁבַעַת תַּחְתּוֹנוֹת שֶׁל עֵתִיק הַמִּתְלַבֶּשׁוֹת בְּאַצִּילוֹת שֶׁהוּא סוֹד הַקְּשֶׁר שֶׁל הַתְּפִלִּין, כְּמוֹ

ט) יֵשׁ עֶשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁהֵן: כְּתָר, חֲכָמָה, בִּינָה, חֶסֶד, גְּבוּרָה, תְּפָאֲרַת, נְצִחַת, הוֹד, יְסוֹד, מַלְכוּת, וְהֵן הַסְּפִירוֹת שֶׁל "עֵתִיק", וְהַשֶּׁלֶשׁ רֵאשׁוֹנוֹת הֵן נִקְרָאוֹת "שֶׁלֶשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק", וְהוּא "רִישָׁא דְלָא אֶתְיַדְעֵט" — הַרְאֵשׁ שֶׁלֹּא נוֹדַע, וְהַשְּׂאָר הֵן הַ"שְׁבַעַת תַּחְתּוֹנוֹת".
י) שֶׁלֶשׁ-עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים.
כ) רְצוֹן שְׁבָרְצוֹנוֹת.

שְׁאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (בְּרִכּוֹת ז.): מִלְּמַד שֶׁהָרְאָהוּ קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין, כִּי הוּא סוּד פְּנִימִיּוֹת הַמַּחֲיִן, אֹר הַפְּנִימִי, בְּחִינַת הַדַּעַת וְהַשְׁגָּה שֶׁל זֶה הָעוֹלָם, וְהַצִּיצִית הִיא הַמְקִיף וְהַצְמָצוּם, כִּי הַצִּיצִית מְמַשְׁכָּה אֹר הָאֱמוּנָה מִשְׂרָשָׁה מְאֹדָם קְדָמוֹן מְבַחֲינַת עֵתִיק דְּעֵתִיקִין, וְהִיא נִמְשַׁכֶּת מִדְּרָגָה לְדְרָגָה וּמֵעוֹלָם לְעוֹלָם, הַכֹּל בְּבַחֲינַת אֱמוּנָה, כְּדִי לְהַחֲיוֹת אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁבְּכֹל עוֹלָם וְעוֹלָם, עַד שֶׁנִּמְשַׁכֶּת הָאֱמוּנָה גַם לַמָּטָה, לְגִלוֹת הָאֱמוּנָה אֶפְלוּ בְּמִדּוֹר הַקְּלָפוֹת, לְקַיֵּם (תְּהִלִּים קג, יט): "וּמִלְכוּתוֹ בְּכֹל מְשָׁלָה".

יח. וְעַל-פֶּן הַצִּיצִית הִיא שְׂמִירָה, כִּי הִיא מְבַטְלֶת כַּח הַקְּלָפוֹת שֶׁלֹּא יִזְקוּ בְּעוֹלָם עַל-יְדֵי שְׂמַגְלִין לָהֶם הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, שְׁאִין בְּלַעְדָּיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֹּל לְכֹל עֶצֶם עֶצְמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-פֶּן הֵם ד' [אַרְבַּע] צִיצִיּוֹת כְּנֹגֵד אַרְבַּע בְּחִינּוֹת עֵתִיק שֶׁבְּאַרְבַּעַת הָעוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, שְׂמִשָּׁם נִמְשַׁכֶּת הָאֱמוּנָה בְּכֹל עוֹלָם וְעוֹלָם, כִּי הָעֵתִיק שֶׁבֵּין עוֹלָם לְעוֹלָם, שֶׁעַל יְדוֹ נִמְשַׁכֵּן כָּל הָאוֹרוֹת וְהַשְׂכֵּלִיִּים שֶׁבְּעוֹלָם שֶׁלְמָטָה מִמֶּנּוּ עַד בְּחִינַת הָאֱמוּנָה שֶׁבְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, כִּי הָאֱמוּנָה הִיא הַהֲתַחֲלָה וְהַסּוּף שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת וְהַשְׂכֵּלִיִּים, וְכֹלֵם מְקַבְּלִין מִשְׂרָשׁ הָאֱמוּנָה שֶׁהוּא עֵתִיק דְּעֵתִיקִין, וּמִשָּׁם מְמַשְׁכִּים הַצִּיצִית בְּשִׂרְשָׁן.

יט. וְעַל-פִּי זֶה נִבִּין אֵיזָה רְמוֹז בְּמִרְכָּבָה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁהִיא בְּכֹל עוֹלָם וְעוֹלָם, בְּחִינַת: חֲכָמָה, בִּינָה תְּפָאֶרֶת, מַלְכוּת, שְׂשֵׁם מְאִירוֹת אַרְבַּע פָּנִים שֶׁבְּמִרְכָּבָה: פָּנֵי אֲרִיָּה, פָּנֵי שׁוֹר, פָּנֵי נֶשֶׁר, פָּנֵי אָדָם, לְגִלוֹת שְׁאִין בְּלַעְדָּיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֹּל עֶצֶם עֶצְמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, הַמַּחְיָה וּמְקַיֶּמֶת אוֹתָם, בְּחִינַת: "וּמִלְכוּתוֹ בְּכֹל מְשָׁלָה", וְאֲמְרוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ ו"ל (שַׁחַר טוֹב קג): אֵתָה מוֹצֵא אַרְבַּע גְּאוּתָנִין בְּעוֹלָם, וְלִפִּי שֶׁהֵן גְּאִין, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִתְגַּאֵה עֲלֵיהֶן, כִּיצַד? בְּחִיּוֹת אֵין גְּאוּתָנִין מִן הָאֲרִי, וּבְבִהְמוֹת מִן הַשׁוֹר, וּבְעוֹפוֹת מִן הַנֶּשֶׁר, וּמִהַכֹּל הָאָדָם, שֶׁהוּא שׁוֹלֵט בְּכֹלֵם, שְׁנֵאֲמַר (בְּרַאשִׁית א, כח): "וַיְרַדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם", מָה עָשָׂה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? נִתֵּן כָּל הַגְּאוּתָנִים הַלְלוּ תַחַת כְּפוּדוֹ; לְהוֹרוֹת וּלְגִלוֹת שְׁאִין בְּלַעְדָּיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל.

כ. שֶׁכֵּל זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי אֹר מַצּוֹת צִיצִית, כַּמּוּבָא (בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, צִיצִית, הֵלְכָה ג), כִּי הִד' צִיצִיּוֹת שֶׁרָשָׁן בְּכֶסֶף הַכְּבוֹד, וְכַעֲיֵן שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (חֲלִין פט.): תִּכְלַת דּוּמָה לָיִם, וְיָם דּוּמָה לְרִקִיעַ, וְרִקִיעַ דּוּמָה לְאָבֶן סַפִּיר וְאָבֶן סַפִּיר דּוּמָה לְכֶסֶף הַכְּבוֹד וְכוּ', וְעַל-כֵּן שָׁם נִדוּן הָאָדָם לְכַף זְכוּת, וְשָׁם נִמְחָלִין כָּל הָעוֹנוֹת, כִּי עָקַר הַחֲטָאִים וְהָעוֹנוֹת הוּא עַל-יְדֵי שֶׁנִּפְּל לְתַחַת הַטֶּבַע שֶׁהִיא בְּחִינַת תַּחַת הַמָּקוֹם וְהַזְמַן וְהַצְמָצוּם, וְאִז צָר וּמָר לוֹ מְאֹד מְאֹד, וְאִין לוֹ שׁוּם מְקוֹם, וְהוּלָּה נַע וְנָד, כִּי נִתְרַחַק מֵהַגֶּן-עֵדֶן, וְכִשְׁעוֹשָׂה תְּשׁוּבָה, אִז הוּא חוֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

כא. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (יומא פו): גְּדוּלָּה תְּשׁוּבָה שֶׁמַּגַּעַת עַד כֶּסֶף הַכְּבוֹד, כִּי נִתְעַלָּה מִתַּחַת הַזְמַן וְהַמָּקוֹם, וְעוֹלָה לְמַעְלָה מֵהַמָּקוֹם וְהַזְמַן, שֶׁשָּׁם הוּא בְּחִינַת הַחֲרוּת וְהַגֶּן-עֵדֶן, וְעַיֵן בְּסִפְרֵי הַמִּדּוֹת (אוֹת תְּשׁוּבָה, חֶלֶק ב', סִמָּן א): יוֹם שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה, הוּא לְמַעְלָה מֵהַזְמַן, וּמַעְלָה כָּל הַיָּמִים לְמַעְלָה מֵהַזְמַן, וְכֵן יוֹם הַכְּפוּרִים הוּא לְמַעְלָה מֵהַזְמַן, עַיֵן שָׁם; וְעַל-כֵּן תַּחֲלַת הַיּוֹם מִתְחִיל עִם מַצּוֹת צִיצִית שֶׁמְקַיֵּם מִיַּד בְּקוּמוֹ בַּבֶּקֶר, וְכֵן הַקָּטָן מִתְחִילִין לְחַנּוּכוֹ עִם מַצּוֹת צִיצִית דִּיקָא, כִּי עַל יְדֵי עוֹלָה אֶל שְׁרָשׁוֹ, אֶל לְמַעְלָה מֵהַמָּקוֹם וּלְמַעְלָה מֵהַזְמַן, כִּי מַגְלָה שֶׁאִין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ הַכֹּל תַּחַת מְשֻׁלְתּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַכֹּל בְּטַל וּמְבֹטֵל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְזֶהוּ בְּעֶצְמוֹ הַמְרַבֵּבָה, שֶׁעוֹשֶׂה מֵהַכֹּל מְרַבֵּבָה וְכֶסֶף אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִשָּׁם נִמְשַׁכֵּת סְלִיחַת הָעוֹנוֹת.

כב. וְעַל-כֵּן בְּתַחֲלַת יוֹם הַכְּפוּרִים מִתְעַטְּפִים בְּצִיצִית תְּכָף-וּמִיַּד, כְּדִי לְהַמְשִׁיף אֶת כֶּסֶף כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת מְקוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, בְּזֶה הָעוֹלָם, וְיִמְחַל לָנוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לַהֲיוֹת דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְבִטֵּל אֶת כָּל הָעוֹלָם — דּוּמָם, צוּמַח, חִי, מְדַבֵּר, אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעוֹלָיִם עַד עֲתִיק כְּנ"ל, כִּי שֶׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת שֶׁל עֲתִיק שָׁם הוּא בְּטוֹל הַזְמַנִּים וְהַמָּקוֹם, וּמִשָּׁם הִיא הָאֲרַת דַּעְתּוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ (כַּמּוּבָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִמָּן סא, עַיֵן שָׁם); וְעַל-כֵּן גַּם אֲבָרְהָם זָכָה לְעֹלוֹת אֶל לְמַעְלָה מֵהַזְמַן (לִקוּטֵי-הַלְכוֹת, מִלָּה, הֵלְכָה ד, אוֹת ד), בְּחִינַת:

”וְאֶבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים” (בְּרֵאשִׁית כד, א), כִּי הוּא זָכָה אֶל זְקֻנָּה דְקֻדְשָׁה, כִּי נִכְלָל בְּבַחֲיִנַת עֲתִיק, עַיִן שָׁם וְכַנּ”ל.

כג. וְכֵן תְּפִלִּין שֶׁהֵם בְּחִינַת אור פְּנִימִי, עַל יָדָם זוֹכִים לְדַבְּקוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ, וְעַיִן בְּלִקוּטֵי־מוֹהַר”ן (חֶלֶק א', סִימָן לח): הַסִּימָן שֶׁל דְּבִקוֹת הוּא תְּפִלִּין, כִּי תְּפִלִּין הוּא סִימָן עַל דְּבִקוֹת, עַיִן שָׁם; וְעַיִן בְּמָה שֶׁפֶתַח הַמַּהְרָשׁ”א, בְּמָה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז”ל (בְּרֵכוֹת ו'): מִנֵּיִן שֶׁהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְנִיחַ תְּפִלִּין, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: ”כִּי עֲנִין מִצְוַת תְּפִלִּין הִיא שֵׁשׁ לָנוּ לְהִיּוֹת דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהַנְּחָתָן עָלֵינוּ הִיא מְשָׁרָה שְׂכִינָה עָלֵינוּ בְּשָׂמוֹ, וְאַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת שֶׁפֶתוֹב בָּהֶן מוֹכִיחִין עַל דְּבַר זֶה שֶׁתְּהִיָּה לְיִשְׂרָאֵל דְּבִקוֹת וְקֻדְשָׁה בְּהַשֵּׁם בְּכָל נִפְשָׁם וּבְכָל לְבָבָם וּבְכָל מְאֵדָם וְכוּ', וְעַל־יְדֵי הַנְּחָתָן מְשָׁרָה שְׂכִינָתוֹ יִתְבָּרֵךְ עָלֵינוּ, וְזוֹכָה לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ” וְכוּ', עַיִן שָׁם.

כד. וְזֶה סוּד קְרוֹן הַפָּנִים שֶׁהִיָּה לוֹ לְמִשָּׁה, כְּמוֹ שֶׁפֶתוֹב (שְׁמוֹת לד, כט): ”כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו”, שֶׁזֶה בְּחִינַת אור הַדְּבִקוֹת שֶׁזָּכָה, כִּי מִשָּׁה זָכָה לְאור הַתְּפִלִּין, כְּמוֹ שֶׁמוּבָא בְּזוֹהַר הַקְדוּשׁ (בְּרֵאשִׁית רסב): ”וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵדִים” (שְׁמוֹת לג, ו) — דָּא תְּפִלִּין, וּמִשָּׁה יִקַּח אֶת הָאֵהָל — שֶׁלְקַח אוֹתָן הָאוֹרוֹת בְּחִינַת הַתְּפִלִּין וְכוּ', עַיִן שָׁם; וְכֵן עֵקֶר מַעַט הַדְּבִקוֹת שֶׁאָנוּ זוֹכִים, הַכֹּל בְּכַח הַצְּדִיק הָאֵמֶת, בְּחִינַת מִשָּׁה - מְשִׁיחַ (עַיִן לִקוּטֵי־הַלְכוֹת, תְּפִלִּין, הַלְכָה ה', אוֹת לו'), כִּי הַצְּדִיקִים הָאֵמֶתִּים מְצַמְצָמִים הַשְּׂגוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּכַמָּה צְמֻצוּמִים וּלְבוּשִׁים, כְּדֵי שֶׁגַם אֲנַחְנוּ נוֹכַל לְהַשִּׁיג הַשְּׂגוֹת אֱלֹקוֹת וְכוּ', עַיִן שָׁם; (וְעַיִן לִקוּטֵי־מוֹהַר”ן, חֶלֶק א', סִימָן ל).

כה. וְעֵקֶר הַשְּׂגַת הַמַּחֲזִין הוּא דַעַת שֶׁהִיא אַחַדוֹת בֵּין חֹסֵד וּגְבוּרָה, לִידַע שֶׁהַכֹּל בְּהַשְּׂגָחַתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהַדַּעַת הַזֶּה נִקְרָאת שְׁמֵן (עַיִן שָׁם, סִימָן ד'), בְּחִינַת (שְׁמוֹת ל, כה): ”שְׁמֵן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ”, וְזֶה מָה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז”ל (שֶׁבַת קנג): וְשְׁמֵן עַל רֹאשְׁךָ אַל יִחְסַר (קֹהֶלֶת ט, ח) — אֵלּוּ תְּפִלִּין, כִּי הַתְּפִלִּין הֵם עֵקֶר הַמְּשַׁכַּת פְּנִימִיּוֹת הַמַּחֲזִין, לְהִיּוֹת דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל־יְדֵי תְּפִלִּין נִזְכָּרִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ

חַכְמֵינוּ ו"ל (שַׁבַּת יב.): חַיֵּב אָדָם לְמַשְׁמֵשׁ בְּתַפְלִין כָּל שָׁעָה וְשָׁעָה, קל וְחֹמֶר מְצִיץ, מֵה צִיץ שָׁאִין בּוֹ אֵלָא אֲזַכְרָה אַחַת אִמְרָה תּוֹרָה: "וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תַמִּיד" (שְׁמוֹת כח, לח) — שְׁלֹא יִסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִמֶּנּוּ, תַּפְלִין שֵׁשׁ בָּהֶם אֲזַכְרוֹת הַרְבֵּה עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

כו. הַיּוֹצֵא מִכָּל זֶה, כְּשִׁבּוּעֶרֶת אֵשׁ הִגִּיהֵנוּם שְׁהִיא כָּלֵל מְרִירוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, עֵקֶר הָעֵצָה לְבָרוּחַ אֶל הַתּוֹרָה, שְׁעַל יָדָהּ אָנוּ זוֹכִים לְהִיּוֹת דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּלְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם אֲשֶׁר הַכֹּל הוּא רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְאִין שׁוּם טֻבֵּעַ כָּלֵל, וְכִכֵּר אָמְרוּ חַכְמֵינוּ ו"ל (אָבוֹת א, יז): "לֹא הַמְדַרְשׁ הוּא הָעֵקֶר אֵלָא הַמַּעֲשֵׂה", מִכָּל זֶה יֵשׁ לְהַתְעוֹרֵר מִמַּעַלְתַּת מִצְוֹת צִיצִית וּמִצְוֹת תַּפְלִין, וּלְהַזְהֵר בָּהֶן מְאֹד מְאֹד, כִּי הֵן הַמְבִיאוֹת אֶת הָאָדָם לְיַדֵי דְּבִקּוֹת הַבּוֹרָא (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן נד), וְאָמְרוּ בְּזֵהֵר הַקְּדוֹשׁ (תּוֹלְדוֹת קמא.): "קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁר תִּפְחַח בֵּיהּ בְּכֹר נֵשׁ דְּאֲתַעֲטֵר בֵּיהּ בְּתַפְלוּי וְאֲתַעֲטֵף בְּצִיצִית וְכֹלָא רָזָא דְמַהִימְנוּתָא עַלְאָה"א, כִּי הֵם הַמְכַנְיָסִים בְּאָדָם אֲמוּנָה שְׁלֵמָה בְּרָה וּנְקִיָּה, עֵין שָׁם; וְכֵן אָמְרוּ בְּזֵהֵר הַקְּדוֹשׁ (קְדוּשִׁים פא.): כִּד בַּר נֵשׁ אֲנַח תַּפְלִין וְאֲתַחֲפִי בְּכִסּוּיָא דְּמִצְוָה כְּדִין אֲתַעֲטֵר בְּעֵטְרִין קְדִישִׁין כְּגוֹנָא דְלַעִילָא וְאֶקְרִי אֲחֻדֵי, עֵין שָׁם; כִּי נִכְלָל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר הוּא אֲחֵד, יַחִיד וּמִיַּחַד.

כז. וְכִכֵּר אָמְרוּ רַבֵּנוּ ו"ל (שִׁיחוֹת הַר"ן, סִימָן רלה), שְׁיִכְחֵר אָדָם בְּאִיזוֹ מִצְוָה בְּהַדּוּר, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ו"ל (שַׁבַּת קיח:): "אָבוּךְ בְּמֵאֵי הָיִי זֶהִיר טְפִי"ג, וּלְדַקְדֹּק בָּהּ בְּיֹתֵר, וּמֵה טוֹב וּמֵה נָעִים כְּשִׁיזְכֶּה לְהַזְהֵר בְּמִצְוֹת צִיצִית וּתַפְלִין בְּדַקְדּוּק גְּדוֹל עִם כָּל הַהַדּוּרִים, אֲשֶׁר עַל יָדָם יִנְצַל מֵאֵשׁ הִגִּיהֵנוּם, וְכִמְרָמֵז קִצַּת בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת (מַעֲשֵׂה ד, מִמְלֶךְ שְׁגוֹר שְׁמֵד), "אֲשֶׁר רָאָה אֵשׁ גְּדוֹל מְאֹד וַיהוּדִים עִם טְלִית

א) הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא בְּכָן-אָדָם שֶׁמִּתְעַטֵּר בְּתַפְלִין וּמִתְעַטֵּף בְּצִיצִית, וְכֵן זֶה סוּד הָאֲמוּנָה הָעֲלִיּוֹנָה.

ב) כְּשֶׁאָדָם מֵנִיחַ תַּפְלִין וּמִתְכַּסֶּה בְּכִסּוּי מִצְוָה (צִיצִית), אִזִּי הוּא מִתְעַטֵּר בְּעֵטְרוֹת קְדוּשׁוֹת כְּדָגְמַת הָעֲלִיּוֹנִים וְנִקְרָא "אֲחֻדֵי".

ג) וְאָמַר לוֹ רַב יוֹסֵף לְרַב יוֹסֵף בְּנֵי רַבִּי [כָּה]: אָבִיךָ, בְּאִיזוֹ מִצְוָה הִיָּה נִזְהָר בְּיֹתֵר לְקִימָה בְּהַדּוּר? [עֲנָה לוֹ: בְּצִיצִית וְכַר].

ותַּפְּלִין עוֹבְרִים וְשׁוֹבִים שָׁם, וְאִינָם נִשְׁרָפִים, עֵינַי שָׁם; הֵינּוּ כַּנְּ"ל, עַל-יְדֵי שְׁנוּזָהִים בְּמִצּוֹת צִיצִית וּתְפִלִּין, עַל-יְדֵי-זֶה אִינָם נִשְׁרָפִים מֵאֵשׁ הַגֵּיהֶנוֹם שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וַיְכוּלִים לַעֲבֹר בּוֹ בְּשָׁלוֹם.

כח. כִּי בָּזָה שְׂמֵקִימִים מִצְוֹת אֱלֹהֵי בַּפֶּעַל מִמֶּשׁ, הָיָה כְּמוֹ שֶׁלְמַד תּוֹרָה הַמְּכַנְעֶת אֶת הַיֵּצֶר הָרָע כַּנְּ"ל [וְעַיִן בַּפְּסִיקָתָא זֹוּטָא (שְׁמוֹת יג, ט), וּבַמְדָּרָשׁ שֹׁחַר טוֹב (א, יז): כָּל הַמְּנִיחַ תְּפִלִּין כְּאֱלוֹהֵי קָרָא בַּתּוֹרָה], וְאָמְרוּ בַּגְּמָרָא (נְדָרִים כה): שְׁקוּלָה מִצְוֹת צִיצִית כְּנֶגֶד כָּל מִצְוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, וְכֵן אָמְרוּ (מְנַחֲתֵי מַג): חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל שְׁסַבְּכֵן הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּמִצְוֹת צִיצִית בְּבִגְדֵיהֶם, וּמִצְאֵתִי בְּמִסְכַּת סוֹפְרִים (פָּרָק טו): אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל לְפָנַי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רוֹצִים אָנוּ לִיגַע בַּתּוֹרָה יוֹם וְלַיְלָה, אֲבָל אֵין לָנוּ פְּנָאֵי, אָמַר לָהֶם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: קִיְמוּ מִצְוֹת תְּפִלִּין, וּמַעֲלָה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאֱלוֹהֵי אֲתֵם יִגְעִים בַּתּוֹרָה יוֹמָם וְלַיְלָה, עֵינַי שָׁם; מִכָּל שָׁכֵן כְּשֶׁאָדָם זֹכֶה לְלַמֵּד תּוֹרָה מֵעֵטָף בְּטַלִּית וּבַתְּפִלִּין, אֵין לְשַׁעַר וְאֵין לְסַפֵּר מַעֲלָתוֹ בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים מֵהַ שְׁנַעֲשֶׂה מִזֶּה, "וּמְכַנֵּיעַ אֶת יֵצֶרוֹ הָרָע הַבּוֹעֵר בּוֹ"; [וְעַיִן בַּעֲבוּדַת הַקֹּדֶשׁ לְהַחֲדִיד"א (חֶלֶק צַפְרֵן שְׁמִיר, סִימָן ב) "אֵין לְחַלֵּץ תְּפִלִּין עַד שְׁיִלְמַד בָּהֶם אַחַר הַתְּפִלָּה, אַחַד הַמְּרַבֵּה וְאַחַד הַמְּמַעִיט, כִּי לֹא יִזְכֶּה הָאָדָם לְקִנּוּת חֶלְקֵי נֶפֶשׁ, רוּחַ וּנְשָׁמָה, אֲלֵא אִם-כֵּן יִלְמַד בַּתְּפִלִּין, וּכְבוֹדוֹ בַּתְּפִלִּין שֶׁל רַבּוֹנוֹ תָּם, עֵינַי שָׁם]; וּכְבָר יְדוּעַ לָנוּ (עֵינַי פּוֹכְבֵי-אֹרֶךְ א, לד), אֲשֶׁר תִּלְמִידֵי רַבּוֹנוֹ ז"ל הָיוּ לוֹמְדִים שְׁלַחַן עָרוּךְ בַּתְּפִלִּין דְּרַבּוֹנוֹ תָּם, וְהוּא עֲנִין נִפְלָא מְאֹד מְאֹד; אֲשֶׁרִי שְׁיֵאֲחֹז בְּזֶה וְיִזְכֶּה לִישְׁרוֹת לֵב וּלְאַמּוּנָה בְּרָה וּנְקִיָּה (עֵינַי לְקוּטֵי-מִוְהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סב), וְעַיִן שְׁלַחַן עָרוּךְ הָאֲרִיז"ל (פְּנֵי תַּפְּאֶרֶת, סְעִיף א): "צָרִיךְ שְׁיִהְיֶה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה מֵעֵטָף בְּטַלִּית וּתְפִלִּין, וְלֹא יִסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִן הַתְּפִלִּין, רַק בַּעֲת שְׁיַעֲסֵק בַּתּוֹרָה, שְׂאֵז אֵין בּוֹ מִשּׁוֹם הַסַּח הַדַּעַת", עֵינַי שָׁם.

כט. וּבַכְּפָרֵט עֲכָשׁוּ בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אֲשֶׁר הַחֲשֵׁף עֲנָן וְעָרְפֵל הַתְּפִשְׁטוּ מְאֹד מְאֹד, וּגְבָרָה הַכְּפִירוֹת וְהָאֲפִיקוֹרְסוֹת בְּעוֹלָם, אֲשֶׁר זֶה הַנְּסִיחַן הָאֲחֵרוֹן קָדָם הַתְּגִלּוֹת אֹרֹר שֶׁל מְשִׁיחַ, כְּאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ רַבּוֹנוֹ ז"ל (עֵינַי שִׁיחֹת-הַר"ן, סִימָן לה), שְׁקָדָם שְׁיָבֹוא מְשִׁיחַ "יַתְּבַרְרוּ

וַיִּתְּלַבְּנוּ וַיִּצְרְפוּ רַבִּים" וְגו' (דניאל יב, י), וּמוֹהֲרַנְתָּ ו"ל אָמַר (עין אֲבִיָּה בְרוּל, סימן ס): מְלַחֶמֶת גּוֹג וּמַגּוּג אֵינָה נִזְכָּרַת בְּמַגִּלַת סְתָרִים, מִשְׁמַע שֶׁתְּהִיָּה אֶפִיקוֹרְסוֹת גְּדוּלָה בְּעוֹלָם, וְזֶה יִהְיֶה הַנְּסִיּוֹן שֶׁלָּנוּ וְשֶׁל מְשִׁיחַ, וּנְמַצְאָתִי בְּ"שֶׁלְחַן הַטְּהוֹר" לְרַב הַקְּדוּשׁ מְקַאמְאֲרַנָּא, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ (הַלְכוֹת שַׁבָּת, סימנים ג, רמב): מְלַחֶמֶת גּוֹג וּמַגּוּג הִיא אֶפִיקוֹרְסוֹת וּמִינּוֹת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן], וְאָמַר רַבְּנוּ ו"ל (שם לו): עוֹד יִהְיֶה זְמַן שֶׁמִּי שִׁיְהִיָּה אִישׁ כְּשֶׁר פָּשׁוּט [שִׁיחָה בְּעַל-פֶּה מְזַקְנֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ: אִז עַר וְעֵט גִּיּוֹן מִיט טְלִית אֹנִן תְּפִלִּין אוֹיְפֵן גֵּאס אֹנִן עַר וְעֵט זִיף וְוֹאשֵׁן צוּם עֶסֶן], יִהְיֶה חֲדוּשׁ כְּמוֹ הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב ו"ל; עַל-כֵּן צָרִיף בְּיוֹתֵר לְהִזְהַר וּלְדַקְדָּק בְּשִׁתֵּי מְצוּוֹת אֱלוֹ: צִיצִית וּתְפִלִּין, וְצָרִיף לְהַכְנִיס מְצוּוֹה זֹו בְּעוֹלָם, וּלְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק אֶת הָאֲנָשִׁים שֶׁנִּתְרַחֲקוּ כְּבָר, חַס וְשְׁלוֹם, מִהַקְּדָשָׁה, שִׁיִּתְחִילוּ לְהַנִּיחַ טְלִית וּתְפִלִּין, וְזֶה עֵקֶר הַשְּׁעִשׂוּעַ שֶׁל הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי — שְׁזוּכָה לְהַנִּיחַ טְלִית וּתְפִלִּין בְּכָל יוֹם, וּלְהַפְּדוּ, חַס וְשְׁלוֹם, חַס וְשְׁלוֹם, עֵקֶר הַתְּחַלַּת פְּרָקָן עַל הַקְּדָשָׁה מִמֶּנּוּ, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, שְׁמִשְׁלִיף מִמֶּנּוּ הַטְּלִית וְהַתְּפִלִּין, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן.

ל. וְכַמְסָפֵר בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ (עין שִׁיחוֹת וְסְפוּרִים נב, נג, נה), אָשׁר הָיָה אִישׁ אֶחָד מְלַמֵּד וּשְׁמוֹ ר' מְעַנְדִּיל מְלַאדִיזִין, וְלַמַּד הֶרְבֵּה סְפָרֵי חֲקִירוֹת, וְנִתְעָה וְנִכְנַס בְּמִבּוֹכוֹת רַבּוֹת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, עַד שֶׁנִּסְכַּם בְּדַעְתּוֹ שֶׁיִּפְסִיק לְגַמְרֵי מְלַבֵּשׁ טְלִית וּתְפִלִּין, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וּבְאוֹתוֹ יוֹם סָבַב הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּתְעַד עִם אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ ר' יִצְחָק חֲזָן מְבָרְסָלָב, וְהוּא עוֹרְרוֹ שֶׁיִּסַּע לְמוֹהֲרַנְתָּ ו"ל, וְכֵן הָיָה, שְׁזוּכָה לְבוֹא לְפָנֵי מוֹהֲרַנְתָּ ו"ל, וְדַבֵּר עִמּוֹ הֶרְבֵּה, עַד שֶׁהוֹצִיא מְלַבְּבוֹ כָּל מְבּוֹכוֹתָיו, וְנִהְפֶּה לְאִישׁ כְּשֶׁר וּמְאַמִּין, וְהָיָה שֵׁשׁ וְשִׁמַּח עַל זֶה כָּל יְמֵי חַיּוֹ כְּמוֹצֵא שְׁלָל רַב, וְהוּא הָיָה הָרֵאשׁוֹן שֶׁנִּתְּן לְמוֹהֲרַנְתָּ ו"ל שְׁנֵי רַבִּל בְּעֵבוֹר בְּנִין בֵּית-הַמְּדָרֶשׁ שֶׁלָּנוּ בְּאוּמָן, וּמִתְחַלָּה לֹא רָצָה מוֹהֲרַנְתָּ ו"ל לְקַחַת אֶת זֶה, כִּי הוּא הָיָה עֲנִי וְאָבִיוֹן גְּדוּל, וְזֶה הָיָה כָּל רְכוּשׁוֹ, אִף הוּא בִקֵּשׁ וְהִפְצִיר וְהִתְחַנַּן מְאֹד מְאֹד לְפָנֵי מוֹהֲרַנְתָּ

(ד) שִׁילָף עִם טְלִית וּתְפִלִּין בְּרַחוּב, וַיִּטַּל יָדָיו לְפָנֵי הַסַּעֲדָה.

ז"ל שִׁיקַח מִמֶּנּוּ, וְאִז לָקַח מִמֶּנּוּ וְאַחֲרֵי-כֵן נִתְעַלָּה כָּל-כֶּף בַּמִּדְרָגוֹת נִפְלְאוֹת בַּעֲבוּרֵת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּדִבְקוֹת עֲצוּמָה וְנוֹרְאָה מְאֹד, וּפְעַם אַחַת הִתְפַּלֵּל "שְׁמוֹנֵה עֶשְׂרֵה" בְּאִיזָה כֶּפֶר, וְהִיָּתָה שֵׁם שְׁרָפָה, וְנִעְשָׂה רַעַשׁ גָּדוֹל כְּרָגִיל בְּשַׁעַת שְׁרָפָה, וְהוּא לֹא רָאָה וְלֹא שָׁמַע מִהַנְּעֻשָׂה מְרֹב דְּבִקּוֹתוֹ, עַד שֶׁהִכְרַחוּ כַּמָּה עֲרָלִים לְהִגְבִּיחוּ, וְהִלְכוּ אִתּוֹ חוּץ לְכַפֵּר, וְהוּא לֹא הִפְסִיק מִדְּבִקּוֹתוֹ; אֲשֶׁר לֹו וְאֲשֶׁר חָלְקוּ.

לא. על-כל-פְּנִיִם צָרִיף לְשׁוֹשׁ וְלְשִׁמְחָה, שְׁתַּהֲלֶה לְאֵל, אֲנַחְנוּ זֹכִים לְהַנִּיחַ טְלִית וְתַפְלִין בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וְזֶה עֵקֶר הַלְמוּד שֶׁל "אֲזַמְרָה לְאֵלְקֵי בְּעוֹדֵי" (עֵינִי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רפכ): לְשִׁמְחָה עִם הָעוֹד מְעַט טוֹב שֵׁשׁ בִּי, אֵיךְ שֶׁהוּא עַל-כָּל-פְּנִיִם אֲנִי מְנִיחַ טְלִית וְתַפְלִין בְּכָל יוֹם, וְרֹאוּי לְשִׁמְחָה בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, וְאֵל תִּהְיֶה שְׁמֻחָה זֹו קִלָּה בְּעֵינֶיךָ, כִּי כָּבֵר מְצִינוּ, אֲשֶׁר הִתְנַאֵם שְׁמַחוּ מְאֹד בְּמָה שֶׁקִּיְמוּ מְצוּוֹת אֱלֹו, כַּמּוּבָא בְּגִמְרָא (בְּרֻכּוֹת ל:): "אֲבִי הֵוָה יְתִיב קַמֵּיהָ דְרַבָּה חֲזִיָה דִּהְוָה קָא בְּדַח טוּבָא אָמַר: 'וְגִילוּ בְרַעְדָּה' כְּתִיב (תְּהִלִּים ב, יא)? אָמַר לִיה: 'אֲנָא תַפְלִין מִנְחָנָא', רַב יְרֵמְיָה הֵוָה יְתִיב קַמֵּיהָ דְרַב זִירָא חֲזִיָה דִּהְוָה קָא בְּדַח טוּבָא אָמַר לִיה: 'בְּכָל עֶצֶב יְהִיָה מוֹתָר' כְּתִיב (מְשָׁלֵי יד, כג)? אָמַר לִיה: 'אֲנָא תַפְלִין מִנְחָנָא'"; שְׁהִיָה שֵׁשׁ וְשִׁמְחָה שְׁזוּכָה לְקִיָּם מְצוּוֹת תַפְלִין, וְכֵן (שְׁבַת קיח:): אָמַר רַב שֵׁשֶׁת: תְּתִי לִי דְקִיָּמִיתִי מְצוּוֹת תַפְלִין, וְאָמַר רַב נַחֲמָן: תְּתִי לִי דְקִיָּמִית מְצוּוֹת צִיצִית; כִּי שְׁמַחוּ בְּמְצוּוֹת אֱלֹו מְאֹד מְאֹד וְנִתְּנוּ הוֹדָאָה לְמַקּוֹם, וּבִקְשׁוּ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁתַּעֲמֹד לָהֶם זְכוּת מְצוּוֹת אֱלֹו, וְשִׁלְּם לָהֶם שְׂכָר טוֹב.

לב. וְהִקְשָׁה בַּמְהַרְשָׁ"א: וְכִי הָיוּ מְבַקְשִׁים שְׂכָר עַל הַמְצוּוֹת, וְהִלָּא אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (אֲבוֹת א, ג): "אֵל תִּהְיֶה כְּעַבְדִּים הַמְשַׁמְשִׁין אֶת הָרַב עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס, וּמִתְרַץ, שֶׁהוּא עַל-פִּי מַה שֶּׁאָמְרוּ (מִכּוֹת

ה) אֲבִי הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנָי רַבָּה רָאָהוּ שֶׁהוּא שְׁמַח בְּמִיָּחַד, שְׁאֵלוּ: וְהִלָּא כְּתוּב: "וְגִילוּ בְרַעְדָּה"? אָמַר לוֹ: — "אֲנִי מְנִיחַ תַפְלִין", רַב יְרֵמְיָה הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנָי רַב זִירָא, רָאָהוּ שֶׁהוּא שְׁמַח בְּמִיָּחַד, שְׁאֵלוּ: וְהִלָּא כְּתוּב: "בְּכָל עֶצֶב יְהִיָה מוֹתָר"? (שְׁמַשְׁמַעוּ לֹא לְהַרְבוֹת בְּשִׁמְחָה סְתָמִית), עֲנָה לוֹ: "אֲנִי מְנִיחַ תַפְלִין".

(ו) תַּעֲמֹד לִי הַזְכוּת שֶׁקִּיָּמִיתִי...

י: בְּדַרְךָ שְׁאֲדָם רוּצָה לִילֵךְ מוֹלִיכִים אוֹתוֹ וְהִבֵּא לְהִטְהַר מְסִיעֵין אוֹתוֹ מִן הַשָּׁמַיִם לְקַיִם, הֵינּוּ תַתִּי לִי מִתּוֹךְ שְׁקִימָתִי, שְׁאוּכַל לְקַיִם עוֹד וְכוּ' וְ"דְבָרֵי פִי חֶכֶם חֵן" (קִהְלֵת י, יב), וַיַּעֲלֶה בְּקִנְיָה אֶחָד בְּנֵי"ל עַל-פִּי "אֲזַמְרָה לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי", שְׁאֲנִי מְשַׁמַּח אֶת עַצְמִי עִם הָעוֹד מְעַט טוֹב, שֵׁישׁ בִּי, שְׁזָכִיתִי לְקַיִם מְצוֹת צִיצִית וְתַפְלִין, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְרַחַב לְבִי, וְאֲזַכֶּה לְקַיִם עוֹד, פִּי לְהַפֵּךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּשֵׁאִינוּ הוֹלֵךְ בְּדַרְךָ זֶה — לְהַחֲיוֹת עַצְמוֹ עִם הַמְּעַט שֵׁישׁ בּוֹ, מִזֶּה בָּא שְׁפוֹרֵק עַל לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כִּידוּעַ דְּבַר זֶה לְמִשְׁכִּיל עַל דְּבַר אֲמַת, אֲשֶׁר עָקַר הַסְּבָה שְׁנַתְרַחֲקוּ מִהַקְדָּשָׁה כָּל-כָּף כָּל-כָּף, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, מִפְּנֵי שְׁלֵא הִתְחַזְקוּ עִם מְעַט הַטוֹב שֶׁהָיָה בָּהֶם, וְהָיָה נִדְמָה לָהֶם כְּאֵלוֹ אֲפֹסָה תִקְנוּה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, עַל-בֵּן צָרִיךְ לְוֹדוֹ עַצְמוֹ וּלְהִתְחַזֵּק בְּזֶה בִּיּוֹתֵר, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִקְיִם אֲצֵלוֹ (תְּהִלִּים לו, י): "וְעוֹד מְעַט וְאֵין רָשָׁע וְהִתְבּוֹנְנַת עַל מְקוֹמוֹ וְאֵינְנוּ", עַל-יְדֵי שְׁיִמְצָא בְּעַצְמוֹ הָ"עוֹד מְעַט" טוֹב, עַל-יְדֵי-זֶה "וְאֵין רָשָׁע" — שְׁאִינוּ רָשָׁע, פִּי מֵאַחַר שֵׁישׁ בּוֹ כְּבָר אֵיזָה טוֹב, עַל-יְדֵי-זֶה "וְהִתְבּוֹנְנַת עַל מְקוֹמוֹ וְאֵינְנוּ" — שִׁיתְעַלֶּה מִכָּף חוֹב לְכָף זְכוּת, עֵינֵן שָׁם; (חֲסֵר הַסִּיּוּם).

תקמא.

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר תְּצִנָּה ה'תשל"א.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְכֹל טוֹב סְלָה אֵל מַעֲלַת הָאֲבָרָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה הַמְּטַהֵר מִכָּל הַכֶּתְמִים, וּמְעוֹרֵר וּמְחַיֶּה אֶת כָּל הַנִּפְשׁוֹת הַחַלּוּשׁוֹת, הָעֵינְפוֹת וְהַנְּפוּלוֹת, ר' ... גִּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנֶצַח.

מִכְתָּבְךָ הַיְקָר קִבַּלְתִּי זֶה כַּמָּה יָמִים, וְלֹא הָיָה לִי הַפְּנָאִי לְהַשִּׁיבְךָ תַּכְף-וּמִיד כְּרָצוֹנְךָ מְרַב טְרַדוֹת הַמְּסַבּוֹת אוֹתִי בְּכֹל יוֹם וְיוֹם, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, וּמְאֹד גִּשְׁבַּר לְבִי בְּקִרְבִּי בְּקִרְאֵי דְבוּרֵיךָ הַיְקָרִים

להתקרב אל הקדשה ולהשתוקק אליו יתברך, ולילך בדרך האמת
שקבלנו מרבנו ז"ל, וכל מה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות.

והנה להשיבך קצרה היריעה, וגם אני בעצמי איני מישב עכשו
היטב, אף כבר הזהירנו רבנו ז"ל לדבר אחד עם חברו עם נקדת
האמת שבלבו, ואהבתך אלי היא אלצתני לכתב לך עכשו.

תדע, ידידי היקר, שבזה העולם צריכים להתחזקות עצומה בכל
יום ויום מחדש כפי הירידות והטרדות והבלבולים שעוברים על
כל אחד ואחד בפרטי פרטיות, אין אדם נצל מיסורים ומבלבולים
ומטרדות שונות המתחדשות בכל שעה, ולולא שהקדים השם יתברך
הרפואה קדם למכה, אי אפשר היה להתקים בגלות המרה הזו,
מה שעובר על כל אחד ואחד, והרפואה היא — ששולח לנו
צדיקים, יחידי הדורות, ותלמידיהם ותלמידי תלמידיהם, המחזקים
ומאמצים אותנו לבל נפל בדעתנו ולבל ניאש עצמנו אף במקום
שאנו מנחים שם, ואף שנפלנו כבר בחטאינו ועוונותינו ופשעינו
בשאל תחתיות ומתחתיו, גם משם אנו יכולים לצאת בכח הצדיקים
האמתיים, ועל-ידי עצותיהם הנוראות גם הגרוע שבגרועים שחטא
ופגם ימים ושנים, יכול לצאת ולהכנס אל תוך הקדשה, ויכול
להגיע לכל המדרגות וההשגות שבעולם, והעקר שישליך לגמרי
את חכמתו המדמה מנגד הצדיק, ויקים כל מה שמצוה בתמימות
ובפשטות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכג), אף שלפי דעתו נדמה
לו שעליו לעשות עבודות אחרות, צריך לסלק חכמתו לגמרי, וכמו
שבגשמיות, כשבאים אל רופא והוא נותן לו רפואות ומזהיר אותו
מה יאכל וממה ישמר, ואם הוא יתחכם ויעשה כפי דעת עצמו —
ההפך מהרופא, בודאי ימות, בן אלפי אלפים קל וחמר, כשישכיל
עם שכלו הפגום והמגושם, ויעשה ההפך ממה שמגלה לו הצדיק,
בודאי יפל בשוחה עמקה, ולא תהיה לו שום תקוה, חס ושלום,
וצריך לחקק היטב בדעתו: "אם יעשה ליצנות מדברים אלו, עושה
ליצנות רק מעצמו", (ולזה, בעוונותינו הרבים, רב העולם אשר אינם
חפצים ואינם זוכים להטות אזנם אל הדבורים הקדושים של רבנו

ז"ל, ואדרבה להפך — הדבורים הם ללעג ולקלס בעיניהם, על-כן יש להם פנים כאלו, ואינם עושים ליצנות רק מעצמם), ולהפוך התמימים והישרים בלבותיהם אנשי שלומנו היקרים והאמתיים, ההולכים באמת על-פי דרכו הנוראה, זכו למה שזכו, ואף שבתחלת ההתקרבות היו רחוקים בתכלית הרחוק מפשטות יהדות, והיו רחוקים מלמוד וכו', ברחות הימים והשנים על-ידי שהלכו עם העצות של רבנו ז"ל, נתעלו כל-כף במדרגות הלמוד ובמדרגות בעבודת השם מאד מאד, אשר לא יאמן כי יספר, ופנים אל פנים אגלה להך קצת מאלו האנשים שהפרתים עוד קדם התקרבותם, ואשר אני מכירם עכשו, תהלה לאל, כן יעזרנו השם יתברך גם-כן להגיע לכל זה.

והנה הראשונה היא ההתקרבות אל זה הצדיק, נחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, שהוא הצדיק שבדור הזה, ועל ידו תזכה למה שאתה צריך לזכות בזה העולם כְּאֲשֶׁר הִבְנַת כָּבֵד בְּעֶצְמְךָ, וכבר טעמת קצת מנעם מתיקות דבריו היקרים, אשר מקרבים ומחזקים מאד מאד בתמימות ובפשיטות.

ובעצם ההתקרבות אל הצדיק יש שני שערים, שער אחד: שקידה נפלאה בספרי הקדושים, אשר שם גנוזים פניו, שכלו וחקמתו (עין שם, סימן קצב), ועל זה הזהירנו רבנו ז"ל ביותר, ואמר, שמצוה גדולה ללמד ספרו, ויכולים להעשות בעל מח גדול על-ידי ספרו וכן בעל תשובה גדול, ומהר"ת ז"ל גלה לאברך אחד, אשר התולעים בקבר יברחו ממנו שְׂבָקִי בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, ואשרי הזוכה לזה. שער שני: לאחז עצמו ביחד עם אנשי שלומנו היקרים, החברים המקבלים מזה הצדיק, כי בכל אחד יש נקדה שאין בחברו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לד), וביותר צריכים להזהר מאד לבוא להתפלל בבית-המדרש הנקרא על שם רבנו ז"ל, ואם הוא גר רחוק על-כל-פנים ישתדל לבוא בסעדה שלישית, ויוכל לחזר עם אוטובוס במוצאי-שבת-קדש, והוא ענין גדול מאד מאד, כי בבית-המדרש שם מתקרבים החברים יחד, ומאירים זה בתוך זה נקדתם הטובה

שׂישׁ בָּהֶם, וּמַעֲלַת עֲנִין זֶה גְבוּהָהּ לְמַעֲלָה לְמַעֲלָה, וְרַבְּנוּ ז"ל
הִזְהִירָנוּ עַל זֶה בְּיֹתֵר — לְאַחֵז עֲצָמָנוּ בְּיַחַד, וּבַפְּרָטִיּוֹת לְהוֹסִיף
שְׂכָנִים רַבִּים אֶל תּוֹף בֵּית־הַמִּדְרָשׁ וּבֵית־הַכְּנֶסֶת (עֵין לְקוּטֵי־הַלְכוֹת,
הַלְכוֹת בֵּית־הַכְּנֶסֶת, עַל־פִּי תוֹרָה ח' בְּלְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב': "תִּקְעוּ תוֹכְחָה"),
וְשֵׁם זֹכִים לְהַתְעוֹרֵר יַחַד וְלִשְׁמַח יַחַד מִהָאֹר הַגָּנוּז הַנּוֹרָא הַזֶּה;
אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרִי חֲלָקְנוּ וּמָה נְעִים גּוֹרְלָנוּ.

וְהִנֵּה לְהַשִּׁיב עַל טַעֲנוֹתֶיךָ, דַּע לָךְ, אַחֵי הַיָּקָר, חֲמֻדַת לְכַבִּי,
רְאִיתִי אֶתְמוֹל בְּלִילָה בְּ"הֵיכַל הַבְּרָכָה" מִהֶרֶב הַקְּדוֹשׁ מִקְאֲמַרְנָא,
זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ (בְּפִרְשַׁת תְּצַוָּה): "אִם הָאָדָם זֹכָה כָּבֹד לְעֹבֵר עַל
הַכֹּל, וְנִכְנָס כָּבֹד אֶל תּוֹף הַקְּדוּשָׁה, עֲדִין יֵשׁ אֶצְלוֹ קְלַפַּת נִגְהָ, אֲשֶׁר
קָשָׁה וְכָבֵד מְאֹד לְהַנְצִיל מִזֶּה, אִם לֹא בְּסִיעֵתָא דְשְׂמִיָּא וּבְרַבּוּי
בְּכִיּוֹת וּבְקִשּׁוֹת לְבַל יִדְחָה מִמֶּלֶךְ עֲלִיּוֹן, וְהַקְּלַפָּה הַזֹּאת קָשָׁה וְכָבֵדָה
יֹתֵר מִהַכֹּל, וְהִיא הַשְּׁתַרְרוּת עַל זוּלָתוֹ, וְלְאַחֵז עֲצָמוֹ לִישׁ, וְרוֹצֵה
לְהִיּוֹת רַב וְרַבִּי, רֹאשׁ וּמְנַהִיג, וּמְדַבֵּר בְּפָנָי הַכֹּל וּבַעַל דִּרְשָׁן" וְכו',
עֵין שָׁם; וְכֵן קִבְּלָתִי מִזְקֵנֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ, שְׂגָם בְּדַבָּר רַבְּנוּ ז"ל יֵשׁ
עֲנִין שֶׁל מְפָרְסָם שֶׁל שְׂקָר וּמִשְׁתָּרֵר עַל זוּלָתוֹ, וּמַעוֹלָם הָיוּ הַגְּדוֹלִים
מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ מוֹשְׁכִים יְדִיָּהֶם מִכָּל זֶה, וְעַל־כֵּן לָמָּה תִּבְלָבֵל דַּעְתְּךָ
הַיָּקָרָה בְּעֲנִינִים כְּאֵלוֹ, יִהְיֶה לָהֶם אֵת כָּל הַקְּלַפָּה שֶׁל נִגְהָ, "וְאֲנַחְנוּ
בְּשֵׁם הַיְיִ"ה גִּלְדָּ" בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת כְּאֲשֶׁר הִזְהִירָנוּ רַבְּנוּ ז"ל,
וְאֵין זֶה תְּרוּץ לֹא לְבוֹא לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ, וְלִדְבַר וְלִשְׁיַח יַחַד עִם אֲנָשֵׁי
שְׁלוֹמָנוּ הַיָּקָרִים, וְלִשְׂמַח יַחַד, אִם יֵשׁ אֵילוֹ שׁוֹטִים אֲשֶׁר קוֹפְצִים
בְּרֹאשׁ וְרוֹצִים לְהַשְׁתָּרֵר בְּעִזּוֹת וּבְלִיצְנוֹת וְכו', מַה בְּכַף, עַל־כָּל־פָּנִים
אֵין עוֹד שׁוּם בֵּית־מִדְרָשׁ אַחֵר בְּמַחְנֶכֶם הַנִּקְרָא עַל שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל,
עַל־כֵּן מְחִיבִים אָנוּ לְהַתְפַּלֵּל שָׁם יַחַד, וְעַל־כָּל־פָּנִים הַגֵּר רַחוּק יְבוֹא
לְתַפְּלָה אַחַת, וּבְאַמַּת כְּשֶׁהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ הָאֲמַת בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת
כְּפִי שְׁהוֹרָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, אֲזִי מִהֶם וּבְעֲצָמָם יִפְלוּ תַחְתֶּיךָ, וְהַעֲקֵר לְכָלִי
לְכַלְבֵּל עֲצָמוֹ, חַס וְשְׁלוֹם, חַס וְשְׁלוֹם.

וְצָרִיךְ לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת דְּבוּרוֹ מְאֹד מְאֹד, "וּלְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ
קְבֵלָה חֲזָקָה לְכָלִי לְהַתְחִיל לְדַבֵּר עִם שׁוּם בְּרִיָּה", לְשִׂאֲלָתָם יַעֲנֶה

בקצור, ולעולם אל ידבר מאחר שלא יכשל בעון לשון-הרע ורכילות, חס ושלום, ומכל שיחה ישתדל שתצא ממנה שיחה מהתכלית הנצחית ומתורתו של רבנו ז"ל, וידבר רק דבורי אמונה בהשגחה פרטית עם כל מידעיו ועם עצמו, וזו מצוה גדולה מאד וגלוי אלקותו יתברך בעולם, כמו שכתוב (תהלים פט, ב): "אודיע אמונתך בפיי", וכזה תנצל תמיד מהשתררות על זולתך, וכן צריך להזהר מאד מאד לבלי לומר חנות דעתך בשום עסק שבועולם, רק תרגיל את לשונך לומר 'איני יודע', כמו שאמרו חכמינו ז"ל (ברכות ד.): "למד לשונך לומר איני יודע", ונקטו לשון "למד", כי צריך על זה למוד והרגל רב מאד מאד לומר שאינו יודע, ובאמת כשנזכה לשוב הדעת אמתי, גדע ונבין "כי בער אנכי מאיש ולא בינת אדם לי" (משלי ל, ב), ואיך יעלה על דעתי להתערב בענינים שאינם שייכים לי, ולא יצא לי מזה שום טוב — לא בגשמיות ומכל שכן לא ברוחניות, כי מוכא במדרש, שעל כל רגע שהאדם שותק וסוגר פיו, מאיר עליו אור כזה אשר מלאכים ואופנים וכו' וכו' אינם יכולים לעמד על ידו (הוכא באגרת המוסר להגר"א), ועל-ידי-זה יזכה לחיות חיים טובים גם כזה העולם, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (אבות א, יז): לא מצאתי לגוף טוב משתיקה, כי על-ידי שישתק ולא יענה חנות דעתו לשום צד, על-ידי-זה הפל יהיו בשלום עמו, כי הוא אינו שייך לשום צד, ואם תרגיל עצמך בדרך זו — תראה נפלאות, כי במשך הזמן הפל יפלו תחתך, אפלו אלו השונאים אותך.

וכן צריך להיות מאריך אפו על כל מה שעובר עליו ברוחניות ובגשמיות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קנה), על-ידי-זה יזכה לצמח ולגדל בעבודת השם יתברך, וסבלנות תלויה באמונה כמוכא שם, וזה שאמרו חכמינו ז"ל (שבת לט.): אמונה זה סדר זרעים, שעל-ידי אמונה יגדל ויצמח ברוחניות ובגשמיות, כי באמת תדע ותאמין שאין בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, והכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, וכל דבר — דומם, צומח, חי, מדבר, הפל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ו"אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם-כן מכריזין עליו

מִלְמַעְלָה" (חֲלִין ז:); עַל-כֵּן אֵל יַרְעֵ לָךְ, חַס וְשְׁלוֹם, אִם אַחַד מִצַּעַר אוֹ מִבְּזָה אוֹתָךְ, אוֹ שְׁעוֹבֵרִים עָלֶיךָ אֵילוֹ צְמָצוּמִים בְּפָרְנֶסָה וּבְרִיאוֹת, כִּי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן צְרִיף לְבָרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלִהְתַּנַּפֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, וְלִבְקָשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, כִּי רַק הוּא יִתְבָּרֵךְ יְכוּל לַעֲזֹר וּלְהוֹשִׁיעַ לוֹ, וְאִין הַדְּבָר תְּלוּי כִּי אִם בְּיָדוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכָל הָעוֹלָם הֵם רַק שְׁלִיחִים, וּכְשֵׁי־דַע יְדִיעָה זוֹ, אֲזִי יִסְבֵּל כָּל הָעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחַ־נְיֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְכָל מֶה שְׁיִכּוּל לַעֲשׂוֹת הוּא — לְשִׁיחַ, לְדַבֵּר וּלְפָרֵשׁ שִׁיחַתּוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְרַק זֶה עֵקֶר הָעֲצָה, וְאֲזִי, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, תִּרְאֶה נִפְלְאוֹת רַבּוֹת וְנִסִּים נְגִלִים מֶה שְׁיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ; אִף יֵשׁ נִסְיוֹנוֹת גַּם בְּזָה כַּמֵּאֲמַר הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ: כְּשֵׁרוּצִים לְהַעֲנִישׁ אֶת הָאָדָם לֹקַחִין מִמֶּנּוּ אֶת אֲמוֹנָתוֹ וּבִטְחוֹנוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֲזִי, חַס וְשְׁלוֹם, עוֹבֵר עָלָיו מֶה שְׁעוֹבֵר, עַל-כֵּן הָעֵקֶר לְחִזּוֹק עֲצָמוֹ מְאֹד מְאֹד עִם נִקְדַּת הָאֲמוּנָה, וְלִבְטֹל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּבְכָל הַקְּטָנוֹת וְהַחֲשָׁכוֹת שֶׁרַק תַּעֲבֹר עָלָיו, חַס וְשְׁלוֹם, יִבְטֹל עֲצָמוֹ רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּתַפְלָה וְשִׁיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וְאֲזִי "יִתְפָּרְדּוּ [מִמֶּנּוּ] כָּל פּוֹעֲלֵי אֲוֶן" (תְּהִלִּים צב, י).

וְכֵן צְרִיף לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר מְאֹד אֶת אֲזָנָיו, לְהַטּוֹתָן רַק אֶל קוֹל הַתּוֹרָה וְקוֹל הַצְּדִיקִים, וְגַם לְהִבִּין דְּבַר מֵתוֹף דְּבַר מֵתוֹף דְּבָרֵי הָעוֹלָם, וְלְהִבִּין רְמִזִּים, לְמוֹדִים וְהַתְּחַזְּקוֹת שְׁמַגְלָה לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי לֹא בַּחֲנָם בָּא לְאֲזָנָיו שְׁיִשְׁמַע זֶה הַדְּבָר, רַק לְרִמּוֹז לוֹ אֵילוֹ רְמִזִּים, אוֹ לְגַלוֹת לוֹ הַשְּׂגוֹת הַתּוֹרָה, וּכְבָר גְּלָה לָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל, שְׁבָכַל שִׁיחוֹת הָעוֹלָם יֵשׁ רְזִים וְרִזֵּי דְרִזִּין, וּכְשִׁזּוֹכָה לְקִשְׁר אֶל תּוֹרָתוֹ, אֲזִי יִרְאֶה וְיִבִּין נִפְלְאוֹת וְכו'.

וְכֵן צְרִיף לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת הָעֵינַיִם, שְׁיִרְאֶה רַק עֲצָם עֲצָמִיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהֵן הֵן הַשְּׁבָעָה גְרוֹת, אֲשֶׁר יֵאִירוּ בְּמַחוֹ בְּאוֹר דְּבִקּוֹת, נַעַם וְזִיו אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְזֶה הָעֵקֶר — שְׁצִרִיף לַעֲבֹד וּלְהִרְגִיל הָאֵיבָרִים הָאֵלּוֹ לְהַכְּנִס אֶל תּוֹף הַקְּדוּשָׁה, וְעַל יָדָם יִזְכָּה לְשַׁפַּע אֱלֹקֵי (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֲלָק א', סִימָן כא, וּכְמִדְמָה לִי שִׁכְתַּבְתִּי לָךְ כְּבַר פַּעַם אֵילוֹ עֲנִינִים נִפְלְאִים, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, עַל-פִּי תוֹרָה זו), כִּי כָּל הָאָדָם

תְּלוּי בְּמַחַ מַחֲשָׁבָה, כִּי בְּמִקּוּם שְׁחוּשָׁב שָׁם כָּל הָאָדָם, וְעַל-יְדֵי קִדְשַׁת אֵיבָרִים אֵלּוּ שֶׁהֵם הַשְּׂבָעָה גְרוֹת: "הָעֵינִים, הָאָזְנוֹים, הַחֻטָּם וְהַפֶּה", עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְקִדְשַׁת הַמַּחֲמַחֲשָׁבָה, וַיִּחְשָׁב תָּמִיד רַק מִהַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה אֶצְלוֹ מִמֶּשׁ, וְדוּ"ק.

וְעַקֵּר יְסוֹד הַקִּדְשָׁה לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וּלְשִׂמַח עֲצָמוֹ עִם כָּל גְּקֻדָּה וּנְקֻדָּה טוֹבָה שְׂזוּכָה לְחֻטָּף מִקִּדְשַׁת יְהוּדוּתוֹ, וַיִּהְיֶה יָקָר אֶצְלוֹ כָּל לְמוּד בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת, וְכֵן כָּל מַצְוָה שְׂיִזְכֶּה לְקַיֵּם יִהְיֶה רַק תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְהָאֲרִיז"ל גָּלָה לְתַלְמִידוֹ, אֲשֶׁר הָעַקֵּר שְׂזוּכָה לְמָה שְׂזוּכָה הִיָּה עַל-יְדֵי הַפְּלַגַּת הַשִּׂמְחָה, שֶׁהִיָּה שְׂמַח מְאֹד מְאֹד כְּשֶׁעָשָׂה אֵיזוֹ מַצְוָה, וּבְכַפְרֵט בְּמַצּוֹת לְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הַעוֹלָה עַל כָּל הַמַּצּוֹת נִכְמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ ז"ל (פֶּאֶה א, א): "וְתַלְמוּד תּוֹרָה כְּנֹגֵד כָּלֵם", וְעַיִן בְּסִפְרֵי הַמִּדּוֹת (אוֹת לְמוּד, סִימָן לֵג): "הַרְגֵּל הַלְמוּד הוּא עוֹלָה לְמַעְלָה עַל קִיּוּם כָּל הַמַּצּוֹת", צָרִיף לְשִׂמַח אֶת עֲצָמוֹ בְּיִתְרָה, וּלְלַמֵּד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי זֶה עַקֵּר מְזוֹנוֹ בְּעֵלְמָא דְאַתִּי — לְהַרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְלֶכֶת תָּמִיד בְּפָנִים שׁוֹחֲקוֹת - אֲנָפִין נְהוֹרִין, שְׂזוּה עַקֵּר סֵטְרָא דְקִדְשָׁה (עַיִן לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כג), וְרַבְּנּוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ, שְׂמַצְוָה גְדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד (עַיִן שָׁם, חֶלֶק ב', סִימָן כד), וְעַל-יְדֵי שְׂמְחָה יִשְׁמַר אוֹתָךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִפְּגַם הַבְּרִית (עַיִן שָׁם, חֶלֶק א', סִימָן קסט), וְעַל-יְדֵי שְׂמְחָה יִזְכֶּה לְחֵרוֹת הַמַּחֲיִן וּלְיִשׁוּב הַדַּעַת אֲמַתִּי (עַיִן שָׁם, חֶלֶק ב', סִימָן י), וְעַל-יְדֵי שְׂמַחַת הַמַּצּוֹת יַעֲלֶה אוֹתָם לְרוּם גְּבַהֵי מְרוֹמִים (עַיִן שָׁם, חֶלֶק א', סִימָן כד).

וּבְכַפְרֵט עֲכָשׁוּ בֵימֵי אֲדָר הַקְּדוּשִׁים, שְׂמַצְוָה גְדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְהוּא הַחֻדָּשׁ אֲשֶׁר נִהְפָּף לָנוּ מֵאַבָּל לְיוֹם טוֹב, וְצָרִיף לִהְיוֹת בּוֹ בְּשִׂמְחָה רַבָּה עַד מְאֹד, וְכַמוֹבָא בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים עַל מֵאֲמַר חֲכָמֵינוּ ז"ל (תַּעֲנִית כו:): מִשְׁנַכְנַס אֲדָר מְרַבִּין בְּשִׂמְחָה, "שְׁנַתְרַבִּית הַקִּדְשָׁה עַל-יְדֵי שְׂמְחָה", וְרַבְּנּוּ ז"ל אָמַר (עַיִן חֲזִי-מוֹהֲר"ן בְּהַשְׂמֻטוֹת): אֲדִר' רָאשֵׁי תִבּוֹת: ר' אֵשׁ ד' בְּרַךְ אֲמַת (תְּהֵלִים קיט, קס), וְאֲמַרְתִּי מִקְדָּם לְאַחַד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי רַבְּנּוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ (שִׁיחוֹת-הַר"ן,

סימן כ), אֲשֶׁר אִם מְשַׁמַּח עֲצָמוּ כֹּל הַיּוֹם, אִזּוּ בְּנִקְל לֹו לְבוֹא לְשַׁעָה הַתְּבוּדוֹת, וְזֶה עַל-יַדֵי אֲדִיר' - חֲדָשׁ הַשְּׁמִחָה, עַל-יַדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְרֵאשׁ דְּבָרָךְ אֲמַת — לְדַבֵּר דְּבוּרִים אֲמַתִּים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר מְאֹד מְאֹד מְכַרְחִים לְכֹל הַבָּא לְהַפְנִס לְפָנָיו הַקְּדוֹשָׁה, וְעַקֵּר יִסוּד דְּעַתּוֹ שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל תְּלוּי "בְּשִׁמְחָה וְהַתְּבוּדוֹת", שְׁזֶה בְּחִינַת מְדֻרְגַת "אֲהָבָה וְיִרְאָה" שְׁזוֹכִים עַל-יַדֵי הַצַּדִּיק (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֵר"ן, חֵלֶק א', סִימָן יז), "שְׁמִיחָה" הִיא מֵדַת "אֲהָבָה", "יִרְאָה" הִיא "הַתְּבוּדוֹת" שְׁשׁוֹפֵט אֶת עֲצָמוֹ, כִּי כֹל מֶה שְׁזוֹכֶה "לְאֲהָבָה" אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כֵּן נִתְגַּדְּלַת אֲצִלוֹ "הַשְּׁמִיחָה", וְכֵן כֹּל מֶה שְׁזוֹכֶה לְשִׁמְחָה, יוֹתֵר זוֹכֶה לְאֲהָבָה עֲצָמוֹ עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּאֲהָבָה יִתְרָה, עַד שֶׁיִּכּוֹל לְזַכּוֹת עַל-יַדֵי שְׁמִיחָה לְהַשְׁגֵּת מְטִי וְלֹא מְטִי (עֵין שָׁם, סִימָן כד), שְׁזֶה סוּד הָאֲהָבָה שְׁבִדְעַת (עֵין שָׁם, סִימָן לג), שֶׁהִיא לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן וְהַמְּדוּת, וְאֵינוֹ מְלַבֵּשׁ בְּשׁוּם לְבוּשׁ, וְעַל זֶה רָמְזוּ חַכְמֵינוּ ז"ל (תַּעֲנִית לֹא): עֲתִידִים צַדִּיקִים לְהִרְאוֹת בְּאֲצָבַע, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (יִשְׁעִיהָ כה, ט): "זֶה ה' קוֹיֵנוּ לֹו", כִּי אִזּוּ יִפְשֹׁט הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת לְבוּשׁוֹ, וְתִמְלֵא הָאָרֶץ דְּעָה אֶת ה' וְכוּ', שְׁזֶה סוּד הַיִּכָּל הָאֲהָבָה הַנִּכְלָלַת בְּשִׁלְשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּאֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יִצִּירָה וְעֲשִׂיָה (עֵין פְּרִי עֵץ חַיִּים, שְׁעַר הַעֲמִידָה, פָּרֶק טז), כִּי עַל-יַדֵי תִקְוָה הַשְּׁמִיחָה נִפְתָּחִים אֲצֵל הָאָדָם אוֹרוֹת נִשְׁגָּבִים מְאֹד מְאֹד, וְזוֹכֶה שְׁמַחְשִׁבְתּוֹ תְּטִיל בְּהִיכְלוֹת הָעֲלִיוֹנִים, כִּי מִסְטָרָא דְּאֲהָבָה מוֹחָא חוּרָא כְּכִסְפָּא², כְּמוֹכָא בְּתַקוּנֵי זֵהר (תַּקוּן ע), וּמוֹכָא בְּלְקוּטִי-מוֹהֵר"ן (חֵלֶק א', סִימָן פד), שְׁעַל-יַדֵי מֵדַת הָאֲהָבָה, עַל-יַדֵי-זֶה נִתְבַּטְּלִין מִמֶּנּוּ כֹּל הַמְּסַכִּים, הַגְּדָרִים וְהַחֲשִׁכוֹת הַמְּכַסִּים אֶת הָאוֹר, וְעֵין בְּסִפֵּר הַמְּדוּת (אוֹת אֲהָבָה, סִימָן ג): "עַל-יַדֵי אֲהָבַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, נִשְׁמַר הַנֶּפֶשׁ מִכָּל פְּגָעִים רָעִים".

וְעֵין בְּ"נוֹצֵר חֶסֶד" מֵהֵרֵב מְקַאמְאֲנָא, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ (פָּרֶק ו) עַל הַמְּשָׁנָה "אוֹהֵב אֶת הַמְּקוֹם": עַל-יַדֵי אֲהָבָה הַנֶּפֶשׁ נוֹטָה לְאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַד שְׁנַעֲשֶׂה כְּפֹא לְשִׁכְיָנָה, וּבְכֹל נְשִׁימָה וּנְשִׁימָה מִמְשִׁיף אוֹר עָרֵב וּמִתְקֵן אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, אוֹר אֲלֵקִי,

(ב) מִצַּד הָאֲהָבָה הַמִּחַ חוּר כְּכִסְפָּא.

ובזה מיחד כל העולמות, ולפי רב דבקותו למעלה בעקירת כל המחשבות הגשמיות, בן השראת השכינה עליו, ויכול לבטל כל הגזרות שלמעלה, ויכול לראות מסוף העולם ועד סופו, ולשמע פרוזין שלמעלה וכו', עין שם דברים נפלאים ממעלת השמחה ואהבת השם יתברך.

ועין בספר "מעלות המדות", (שהוא ספר ישן נושן לפני קרוב לשבע-מאות שנים לרבנו יחיאל ז"ל), וזו לשונו: "בני, הוו זהירין באהבת הבורא יתברך, שכל מי שאוהב את האל בכל לבו, ותכלה נפשו אליו יתברך ותכסוף לאהבתו תמיד, הוא המפיר ודבק בדרךיו, כענין מה שנגאמר (דברים ו, ה): "ואהבת את ה' וגו', וסמך ליה "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום על לבבך" (שם ו, ו), כלומר מתוך שאדם אדוק וקשור באהבת הבורא, יהיו מצוותיו חקוקות על לבו תמיד, וראוי לכם, בני, לידע במה יגיע האדם לאהב את בוראו — תחלה צריך לכם לחשב על רב הטובות שגמלכם הבורא, וגומל לכם תמיד בכל שעה ובכל רגע, שאם יגמלכם אדם פיוצא בכס אחד מני אלף ממה שגמלכם הבורא, הייתם מכרחים להקשר באהבתו, ולאהב אותו אהבה עזה, כל שכן שמלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא וכו', עין שם; ולכל זה זוכים על-ידי תקף השמחה בו יתברך, אשר על זה הזהירנו רבנו ז"ל יותר מהכל, ואמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן מח), שתקף שהאדם רוצה להפגס בעבודתו יתברך, אזי תקף היא עברה גדולה כשיש לו עצבות, חס ושלום, כי עצבות היא הסטרא אחרא, והשם יתברך שונא אותה עין שם.

וכן מדת "היראה" שהיא "התבודדות", היא עקר גדול בעבודת השם יתברך, וכמוכא בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן טו) להעלות את מדת היראה לשרשה, שלא ירא משום בריה שבעולם ולא משום חיה רעה ולסטים, ולא משום שר ואדון, רק מהשם יתברך, ולזה זוכים רק על-ידי התבודדות ושיחה בינו לבין קונו, שייחד לעצמו מקום פנוי שאין שם בני-אדם ויפרש כל שיחתו וכל מה שעובר עליו

אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְהַכֹּל לְפָנָיו יִשְׁתַּחֲוֶי וְיִסְפָּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ כְּכֵן לְפָנָיו אָבִיו
 בְּטַעֲנוֹת וּבִקְשׁוֹת וּשְׁוֹעוֹת אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְהִזְהִיר עַל זֶה בְּיוֹתֵר מֵהַכֹּל,
 כַּמּוּבָא הֲרַבָּה בְּסִפְרָיו הַקְּדוּשִׁים מְזֵה, (וּכְבָּר מְעַתְּקִים הַדְּבָרִים בְּסִפְרָ
 הַיְקָר "הַשְּׁתַּפְּכוֹת הַנֶּפֶשׁ", אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיאַחֲזוּ בּוֹ תָּמִיד, וַיִּקְיֵם אֶת כָּל
 הַנְּאֻמֵּר שָׁם, וְאָז טוֹב לוֹ לְנַצַּח).

אָחִי הַיְקָר! חֲמֻדַּת לְבָבִי, אֵין מְלִים בְּפִי לְתַאֵר וּלְפָרֵשׁ לָךְ אֶת
 מַעַלְת הָעֲבוּדָה הַיְקָרָה הַזֹּאת שֶׁהִיא תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָה, הָעוֹלָה עַל
 הַכֹּל, כַּמּוּבָא בְּלִקְוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק ב', סִימָן כה), רַק אָנוּ צְרִיכִים לְסַלֵּק
 אֶת שְׂכָלְנוּ הַמְדַמָּה, וְלִקְיֵם בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת כַּאֲשֶׁר הִזְהִירָנוּ
 רַבְּנוּ ז"ל, וְזֶה עֵקֶר הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן — שְׂאִין רוֹאִים כָּלֵל, כִּי אִם
 הִיָּה הָאָדָם זוֹכֵה לְרֵאוֹת מֵהַ שְׁנַעֲשֶׂה מִכָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁל שִׁיחָתוֹ
 אֲשֶׁר מְשִׁיחַ וּמְסַפֵּר עִם קוֹנוֹ, הִיָּה עוֹסֵק בְּזֶה כָּל הַיּוֹם כָּלוּ, כְּמוֹ
 שְׂאֻמְרוֹ חֲכַמֵּינוּ ז"ל (בְּרֻכּוֹת לא): הַלְּוֹאִי שִׁיתְּפַלֵּל כָּל הַיּוֹם כָּלוּ, כִּי
 מוּבָא בְּכַתְּבֵי הָאֲרִיז"ל (עִין בְּפָרִי עֵץ חַיִּים שֶׁעַר הַתְּפִלָּה בְּהַתְּחַלְתּוֹ): עַל-יְדֵי
 תְּפִלָּה מִתְקַשְּׂרִים וּמְתַיַּחֲדִים כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכוּ', וּכְפִי הַתְּעוּרָרוֹת
 וְכוּנָתוֹ בְּתְּפִלָּה, כֵּן תִּהְיֶה הַתְּרַחְבוֹת הַצְּנוּר וְהָאֲרַת הַשְּׁפַע הָעֲלִיּוֹן
 וְכוּ', עַל-יְדֵי תְּפִלוֹת הַתְּחַתּוֹנִים שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה נַעֲשִׂים בְּרוּרִים לְמַעְלָה
 בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, אֲשֶׁר אֵין לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר, וְעַל-כֵּן קָרְאוּ חֲכַמֵּינוּ
 ז"ל לְתְּפִלוֹת (בְּרֻכּוֹת ו:): דְּבָרִים שֶׁעוֹמְדִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, כִּי עַל-יְדֵי
 הַתְּפִלוֹת גּוֹרֵם הָאָדָם זְרוּג הָעֲלִיּוֹן וְנִתְעַלֵּים מִיַּיִן נוֹקְבִין וְכוּ', וְעַל-יְדֵי
 כָּל תְּפִלָּה בָּאֵין מַחִין חֲדָשִׁים וּבְרוּרִין חֲדָשִׁים וְכוּ', וְאֵין לָךְ תְּפִלָּה
 אַחַת שְׁדוּמָה לְחֻבְרָתָהּ וְכוּ', וְעַל-כֵּן הַצְּדִיקִים מִתְּפַלְּלִים תְּפִלַּת נְדָבָה
 בְּאֻמְצַע הַיּוֹם, וְהַכֹּל כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ מַחִין חֲדָשִׁים בְּכָל פַּעַם
 וְכוּ', כִּי עַל-יְדֵי כָּל תְּפִלָּה מִמְּשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הָאֲרַת הַדַּעַת הַחֲדָשָׁה
 לְהַתְּקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְכֹל הַמַּחֲנֵה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת אוֹר הַמְּקִיף וְעוֹלָה
 לְמַעְלָה, וְכֵן עַל-יְדֵי כָּל תְּפִלָּה וְתְּפִלָּה יוֹתֵר עוֹלִין הַמַּחִין לְמַעְלָה
 לְמַעְלָה, עַד שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְפָרֵטֵם בְּפֶה כָּלֵל לְהִיכֵן עוֹלָה כָּל תְּפִלָּה
 וְתְּפִלָּה; אֲשֶׁרֵי יְלוּד אִשָּׁה הַזּוֹכֵה לְעֶסֶק בְּזֶה, (וְהִיָּה רְצוֹנִי לְפָרֵשׁ
 לָךְ בְּפִרְטִיּוֹת עַל-פִּי סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל כָּל הָעֲנִינִים הַמּוּבָאִים שָׁם
 בְּפִרְטֵי פְּרָטִיּוֹת מֵהַתְּחַלַּת הַלֵּילָה, שֶׁהַמַּחִין מְסַתְּלָקִין מִזְּעִיר אֲנָפִין

אחר תפלת ערבית, אחר שנעשה בחינת הזיווג עם לאה, ואז עומדת אַחֲרַי זְעִיר אֲנִפִּין, וְהִמְחִין נִתְּנִין לָהּ, וְלוֹקַחַת הַתִּשְׁעַ סְפִירוֹת דְּרַחֵל וְנִגְדְּלַת אַחֲרֵי חֲצוֹת וְנַעֲשִׂית פְּנִים בְּפְנִים, עֵינֵי שָׁם, שְׁפָל זֶה הוּא סוּד הַמוּבָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהָר"ן, חֶלֶק א', סִמְנִים נ"ב, נ"ה, אֲשֶׁר עָקַר הַהֶתְבוּדָדוֹת הוּא בְּלִילָה, בְּחִינַת (תהלים עז, ז): "אֶזְכְּרָה נְגִינְתִי בְּלִילָה עִם לְבָבִי אֲשִׁיחָה וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי", עֵינֵי שָׁם; וְעֵינֵי בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (ראש חֲדָשׁ, הַלְכָה ה): "לְאֵה" הִיא בְּחִינַת הַתְּפִלָּה, "רַחֵל" הִיא בְּחִינַת הַתּוֹרָה, "וַיַּעֲקֹב" הוּא בְּחִינַת זְעִיר אֲנִפִּין וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; אִךְ כָּבֵר כְּתַבְתִּי לָךְ שְׂאִין דְּעַתִּי מִיִּשְׁבַת עֲכָשׁוּ, אִי אֶפְשֶׁר לִי לְעֵינֵי בְּפִרְטוּיֹת הָעֲנִינִים, וְכָל זֶה אֲנִי כּוֹתֵב לָךְ בְּחַפְזוֹן, וְאִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי וְאֶזְכָּה לְטַהֵר אֶת מַחְשַׁבְתִּי וְלִבִּי וְדַעְתִּי, אֲזִי אֶכְתֹּב לָךְ בְּפִרְטֵי פִרְטוּיֹת כְּרִצוֹנְךָ).

על-כל-פנים אין אנו יודעים, כָּלֵל וְכָלֵל לֵאמֹר, רַק אֲנוּ מְאֲמִינִים בְּדַבְרֵי הַצְּדִיקִים אֲשֶׁר גָּלוּ לָנוּ מִמַּעַלְת הַתְּפִלָּה וְהַהֶתְבוּדָדוֹת וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ לְשִׁפְךָ נִפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֶפְלוּ שְׁפָגְמַת כָּבֵר בְּמָה שְׁפָגְמַת, וְנִדְמָה לָךְ שְׂאֵתָה הֶרְחֹק וְהַמְּגִשֵׁם יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם, אַחֵי הַיָּקָר, אֲדַרְבֵּה כְּנֶגֶד זֶה תִּדְעַ, כִּי כָּל שֶׁהוּא מְרַחֵק בְּיוֹתֵר וּמְסַבֵּב בְּיוֹתֵר עִם קְלָפוֹת וְדַמְיוֹנוֹת, אִם הוּא עוֹמֵד לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְצוּעֵק: "הוֹי אָבִי, אָבִי! גְּעוּוֹאֵלָד, טֹאטֵע, טֹאטֵע! רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם", אִי אֶפְשֶׁר לְשַׁעַר גְּדֹל הַשַּׁעֲשׂוּעִים שְׁעוֹשָׂה בְּזֶה הַרְּגַע לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל הָעוֹלָמוֹת וְכָל הַצְּדִיקִים עוֹמְדִים וְשׁוֹמְעִין קוֹלוֹ, וְאוֹמְרִים: "אֲשֶׁרִי לְבֵן הַחֲבִיב הַזֶּה", וּמוּבָא גַם בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ (בְּלֶק קצ"ה). עַל פְּסוּק: "תְּפִלָּה לְעֵנִי כִי יַעֲטֶף" — "בֵּינוֹן דְּצָלִי צְלוּתִיה, פִּתַח כָּל בְּוֵי רְקִיעֵין" וְכוּ' וְכוּ', עֵינֵי שָׁם נִפְלְאוֹת, אִיךְ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַעֲלָה תְּפִלָּתוֹ קִדְּם כָּל הַתְּפִלוֹת, וְעַל-יְדֵי תְּפִלָּתוֹ תִּתְעַלֶּינָה כָּל הַתְּפִלוֹת, אֶפְלוּ תְּפִלָּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה וְתְּפִלָּתוֹ שֶׁל דָּוִד, וְהַמְּלֶאכִים שׁוֹאֲלִים זֶה לְזֶה, מָה עוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עֲכָשׁוּ, וְיוֹצֵא קוֹל שֶׁהוּא שׁוֹמֵעַ וּמְטָה אֶזֶן אֶל הָעֵנִי הַמְּתַקוּטֵט עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּבִכּוֹל בְּתְּפִלָּה וּבִקְשָׁה וּטְעָנוֹת וּבִכּוּיֹת, וְאוֹמֵר: אַל יִתְעַרֵּב זֶר בֵּינֵינוּ, עֵינֵי

ג) בֵּינוֹן שֶׁמְתַפְּלֵל תְּפִלָּתוֹ, פּוֹתַח כָּל הַחֲלוֹנוֹת שֶׁל הַרְּקִיעַ.

שם מגדל היחודים שֶׁנַּעֲשִׂים מִתְּפִלַּת הַשֶּׁפֶל. וְהוֹסִיף עַל זֶה מוֹהַרְנֵי"ת
 ז"ל (לקוטי־הַלְכוֹת, תְּפִלַּת מִנְחָה, הַלְכָה ז, אוֹת מ), שֶׁכֵּל זֶה נֶאֱמַר בְּעֵנִי
 הַמְּבַקֵּשׁ וּמִתְּפִלֵּל עַל צְרָכָיו הַגְּשָׁמִיִּים - עַל חֶסְרוֹן פְּרִנְסָתוֹ, מִכָּל שֶׁפֶן
 וְכָל שֶׁפֶן כְּשֶׁהָאָדָם מְרַגֵּשׁ עֲנִיּוֹתוֹ וְשִׁפְלוּתוֹ בְּמַעֲשָׂיו שֶׁהוּא עֲנִי וְדַל
 מִן הַדַּעַת, שְׁזָהוּ עֵקֶר הָעֲנִיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (נְדָרִים מ.א.):
 "אֵין עֲנִי אֵלָא בְּדַעַת" (עֵין זֹהַר עֲקֵב רַעַג:), דְּהֵינּוּ כְּשֵׁישׁ לוֹ מַעֲשִׂים
 רָעִים, שְׁזָהוּ עֵקֶר עֲנִיּוֹת הַדַּעַת, כִּי אֵין עוֹבֵר עֲבָרָה אֵלָא אִם-כֵּן נִכְנָס
 בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת (סוֹטָה ג), וּמִכָּל שֶׁפֶן מִי שֶׁדְּחוּק בְּשָׁנֵי מֵינֵי עֲנִיּוֹת —
 בְּרוּחָנִיּוֹת שְׂרָחוּק מְאֹד, וּבְגִשְׁמִיּוֹת שֶׁאֵין לוֹ פְּרִנְסָה, וְדְחוּק לוֹ מְאֹד
 מְאֹד, וְהוּא מֵיִשָּׁב עֲצָמוֹ בְּמָקוֹם מֵיחָד שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וּבוֹכָה
 לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ כְּתִינוּק הַבוֹכָה מִמֶּשׁ, אֵין לְשַׁעַר וְאֵין לְסַפֵּר אֶת גְּדֹל
 הַרְעַשׁ שֶׁנַּעֲשָׂה מִזֶּה לְמַעְלָה.

אָחִי הַיָּקָר! חֲזַק בְּכֹל זֶה, כִּי יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ הֶבֶל וְרִיק וְהֵימִים
 פּוֹרְחִים, וְאֵי אֶפְשֶׁר לְתַפְסֵם כִּי אִם בְּמַעַט תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת בְּכֹל
 יוֹם, וּבְכַרְטֵי פְּרִטְיוֹת מוּבָא בְּסִפְרָיו הַקְּדוּשִׁים מִזֶּה, (וּכְבָּר מַעֲתָקִים
 בְּסִפְרֵי הַיָּקָר "הַשְּׂתַפְּכוֹת הַנֶּפֶשׁ", אֲשֶׁרֵי מִי שֵׁיֵאָחַז בּוֹ תְּמִיד, וִיקִיֵּם
 אֶת כָּל הַנֶּאֱמָר שָׁם, וְאִז טוֹב לוֹ לְנַצַּח).

אָחִי הַיָּקָר! חֲמַדַּת לְבָבִי, אֵין מְלִים בְּפִי לְתֵאָר וּלְפָרֵשׁ לָךְ אֶת
 מַעֲלַת הָעֵבֹדָה הַיָּקָרָה הַזֹּאת, שֶׁהִיא תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, הָעוֹלָה עַל
 הַכֹּל (כְּמוּבָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כה), רַק אָנוּ צְרִיכִים לְסַלֵּק אֶת
 שְׁכֻלְנוּ הַמְדַמָּה, וּלְקַיֵּם בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת כְּאֲשֶׁר הִזְהִירָנוּ רַבְּנֵינוּ
 ז"ל, וְזֶה עֵקֶר הַבְּחִירָה וְהַנֶּסִּיּוֹן — שֶׁאֵין רוֹאִים כָּלָל, כִּי אִם הִיָּה
 הָאָדָם זוֹכָה לְרֵאוֹת מַה שֶׁנַּעֲשָׂה עִם כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁל שִׁיחָתוֹ אֲשֶׁר
 מְשִׁיחַ וּמְסַפֵּר עִם קוֹנוֹ, הִיָּה עוֹסֵק בְּזֶה כָּל הַיּוֹם כְּלוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ ז"ל (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ז, יב): "וַיִּמָּה נַעֲמַתָּ" — בְּתְּפִלָּה וְדוּ"ק;
 וְכָל מִי שֶׁמְרַגֵּשׁ יוֹתֵר נְעִימוֹת, עוֹמֵד עַל עַמְדוֹ וְאֵינוּ בּוֹרַח, חֵס
 וְשְׁלוֹם. וְעֵין בְּסִפְרֵי הַנֶּפֶלָא "שַׁעַר הַתְּפִלָּה" (מִבְּעַל מַחְבֵּר סִפְרֵי "בְּאֵר מֵיִם
 חַיִּים") בְּשַׁעַר הַרְבִּיעִי, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: "כָּל עַכְבָּה שֶׁאֲתָה מִתְּעַכֵּב אֶצְלוֹ,
 תִּהְיֶה לָךְ מִזֶּה שְׂמַחַת לֵב, מֵאַחַר שֶׁזִּכִּיתָ לְעַבֵּד לְאֱלֹקִים שֶׁאֵין כְּיוֹצֵא

בו, וכל מה שמוסיף לעמד לפני המלך, מוסיפין לו מן השמים אור ושמחת הלב, מאחר שחביב עליו כבוד הבורא ותברך, ולזכות גדולה תחשב לו שזוכה לעמד לפניו ותברך וכו', עין שם; וכעין זה מצאתי בילקוט תהלים (רמז תרכג), וכן הוא בשיר השירים (רמז ק), וכבר אמר אליהו הנביא (תנא דבי אליהו רבה, פרק יג): לפי שכל המרבה שיחות ותפלות הם המלוין אותו עד שמגיע אל בית עולמו, עין שם.

והדברים האלו הם עמקים מאד מאד למשכיל על האמת, כי באמת אין למי לפנות כי אם אל אבינו שבשמים, ואין מי שיעזור לך רק השם ותברך בעצמו, על-כן צריך להרגיל עצמו כל-כף עם תפלה והתבודדות שיחה בינו לבין קונו עד אשר לא יעשה שום דבר הן ברוחני והן בגשמי קדם שיתבודד ויפרש שיחתו אליו ותברך, ומהרג"ת ז"ל גלה, אשר על-כן הולכת לו העבודה בסדר, כי לקח עצמו כל-כף לתפלה והתבודדות, עד אשר אין ביכולתו לעשות שום דבר מבלי התבודדות קדם, וכשתרגיל עצמך בדרך זו, אז תחיה בעולם החרות, כי באמת תפלה תלויה באמונה, וכמו שכתוב (שמות יז, יב): "ויהי ידיו אמונה", ותרגומו: "פריסן בצלו", וכמובא בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן סב), אשר העקר מה שאין האדם מתחזק בתפלה, מפני שאין אמונתו בשלמות, כי אם היה יודע שאלופו של עולם השם ותברך עומד על ידו ושומע דבורו, בודאי היה מתחזק ומדקדק מאד מאד וכו', עין שם; נמצא כל מה שירבה בתפלה והתבודדות, יותר תתחזק אמונתו שמלא כל הארץ כבודו, ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, ואין שום מציאות בלעדיו ותברך כלל, ודומם, צומח, חי, מדבר, הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו ותברך, וזה עקר הגאולה הפרטית, בכחינת: "קרבה אל נפשי גאולה" (תהלים סט, ט), ועין בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן ז), שעקר הגלות אינה אלא מחמת חסרון האמונה שהיא התפלה, עין שם; ועל-כן הולך האדם נע ונד ואינו מוצא לעצמו מקום, אבל כשתזכה

להרגיל עצמך בדרך הישר והאמת הזה של תפלה והתבודדות, אז תראה אשר בכל מקומות ממשלתו יתברך וכבודו מלא עולם, ומכל המקומות תוכל להתדבק אליו יתברך, אפלו שכבר נפלת בעשורה כתרין דמסאבותא¹ גם משם אתה יכול לעלות, והעקר להיות על זה עקשן גדול ולצעק אליו יתברך תמיד (תהלים כז, ד): "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתתי בבית ה'" וגו' "רבונו של עולם, דבר אחד אני מבקש ממך, שעל-כל-פנים איך שהוא אזכה לישב בבית השם תמיד שהוא בית התפלה וההתבודדות" וכו', ואפלו אם כמה פעמים תפל בדעתך לגמרי, ויהיה לך חשף עב מאד מאד, ותחשב שכבר אבדת שני העולמות, אל תפל בדעתך כלל, רק תלך אל המקום המיוחד לך להתבודדות, ושם תצעק ותכפה בקולות אליו יתברך, שיחוס וירחם עליך, ויצריכים להתמיד בזה ימים ושנים ממש בהתמדה רבה ובשקידה נפלאה, עד שיזכה להכנס לפנים הקדשה.

אחי היקר! אשרינו ואשרי חלקנו שזכינו לידע מרבי אמת כזה המעורר אותנו אל תכליתנו הנצחית; לזאת, אחי, שמע בקולי, והשלך ממך הילדות, ואל תבלבל עצמך מכל הבלבולים מה שנעשה אפלו בין אנשי שלומנו, כי כבר גלה לנו רבנו ז"ל בהתחלת המעשה של הז' בעטלירסי, "אשר לקחו את עצמם אל חכמות, ועל-ידי-זה שכחו תכסיסי המלחמה" וכו', עיין שם ודו"ק; כי תדע אשר על כל הבא להכנס אל הקדשה תכף-ומיד מתעוררות הקלפות והסטרוא אחרא להתגרות בו להשליכו ולהפילו; כמובא בהקדמה ל"עץ חיים" מרבי חיים ויטאל ז"ל, אשר הנכנסים בעבודת השם יתברך נקראים "מחצדי חקלא"², ובודאי שתתעוררנה כנגדם הקלפות להחטיאם ולפתותם, כי מאחר שרוצים לבטלם וכו', עיין שם; ועל-כן הזהירנו רבנו ז"ל ביותר על למוד שלחן ערוך שהוא קיום התורה, לשמר לעשות ולקיים כל מה שנאמר שם, ולא יטה אפלו מסעיה קטן, כן הזהיר בפרוש, ואז יכנס לבטח בעבודת השם יתברך — אם

(ה) בעשור ספירות של השמאה.

(ו) שבעה קבצנים.

(ז) פועלי השדה.

יִחְכַּם, וְלֹא יִחְזֹר לְאַחֲרָיו בְּשׁוּם אַפֵּן שֶׁבְּעוֹלָם וְאֵף שֶׁיַּעֲבֹרוּ יָמִים וְשָׁנִים, וְעַדִּין אֵינוֹ רוֹאֶה כְּלוּם, מַה בְּכַף, אֲנִי אֶת שְׁלִי אֶעֱשֶׂה, כְּמוֹ חֵיל פְּשוּט הָעוֹמֵד עַל הַמִּשְׁמֵר עִם כְּלֵי זִינוֹ, וְיִוְרָה תָּמִיד חֵץ אַחֵר חֵץ, כֵּן תַּעֲשֶׂה אִתָּה, עֲמֵד עַל עַמְדָּךְ עִם כְּלֵי זִינְךָ שֶׁהוּא הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ב), וְתִירָה חֵץ אַחֵר חֵץ, וּמוֹכָא בְּלְקוּטִי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק ב', סִימָן פג): הַתְּפִלָּה נִקְרֵאת חֲצִים, עֵין שָׁם, עַל שֵׁם שֶׁמְכַנְעֵת אֶת הַסְּטָרָא אַחֲרָא לְגַמְרֵי וְכוּ'; וּמַחֲמַת שְׁעָקָר הַתְּפִלָּה הוּא בְּדַבּוּר פִּיּו דִּיקָא, כְּמוֹכָא שָׁם (חֶלֶק א', סִימָן לד), שֶׁהַדְּבּוּר הוּא כְּלֵי הַשְּׁפַע, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (דְּבָרִים א, יא): "וַיִּכְרַף אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לְכֶם", הֵינּוּ לְפִי הַדְּבּוּר כֵּן הַשְּׁפַע, אִם הַדְּבּוּר — הֵינּוּ כְּלֵי הַשְּׁפַע, הוּא בְּשִׁלְמוֹת וּבְמִלּוּאוֹ, אֲזִי יְכוּלִין לְקַבֵּל בּוֹ רַב שְׁפַע וְכוּ', עֵין שָׁם; עַל-כֵּן צָרִיךְ לְשַׁמֵּר מְאֹד מְאֹד אֶת הַדְּבּוּר, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (מְשָׁלִי כא, כג): "שׁוֹמֵר פִּיּו וְלִשׁוֹנוֹ שׁוֹמֵר מִצְּרוֹת נַפְשׁוֹ", וּכְתִיב (תְּהִלִּים לד, יג-יד): "מִי הָאִישׁ הֶחֱפֵץ חַיִּים אֲהֵב יָמִים לְרֵאוֹת טוֹב נִצֵּר לְשׁוֹנֶךָ מֵרַע", וּכְתִיב (מְשָׁלִי טו, ד): "מֵרַפָּא לְשׁוֹן עֵץ חַיִּים", וּכְתִיב (מְשָׁלִי יח, כא): "מָוֹת וְחַיִּים בְּיַד הַלְּשׁוֹן", וּכְתִיב (קֹהֶלֶת י, יא): "וְאֵין יִתְרוֹן לְבַעַל הַלְּשׁוֹן", וּכְתִיב (תְּהִלִּים לט, ב): "אֲשַׁמְרָה דְרָכֵי מַחֲטָא בְּלִשׁוֹנִי" וְגו', וְעוֹד פְּסוּקִים רַבִּים הַמְּעוֹרְרִים עַל קִדְשַׁת הַלְּשׁוֹן, וְאֵיתָא בְּהַקְדַּמַת הָעֵץ חַיִּים: "תִּנְאִי הָרֵאשׁוֹן לְהַשְׁגַּת הַחֲכָמָה — לְמַעַט בְּדַבּוּרוֹ וְלִשְׁתַּק כֹּל מַה שִּׁיּוּכַל, כְּדִי שְׁלֹא לְהוֹצִיא שִׁיחָה בְּטִלְהָ, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (אַבוֹת ג, יג): 'סִיג לְחֲכָמָה שְׁתִּיקָה' וְכוּ', עֵין שָׁם; כִּי הַדְּבּוּר הוּא צְנוּר הַשְּׁפַע אִם לְטוֹב אִם לְהַפּוֹף, חַס וְשָׁלוֹם, וּכְשֶׁאֲדָם זוֹכֵה לְשַׁמֵּר וְלִקְדֹשׁ אֶת דַּבּוּרוֹ, אִזּוֹ הוּא דְבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּבַחֲיַנַת מַחֵי הַתְּפִלִּין (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לח), כִּי לְהַפּוֹף — כֹּל הַצְּרוֹת וְהַבְּלָבוּלִים בָּאִים מַחֲמַת פָּגַם הַדְּבּוּר, בְּבַחֲיַנַת (תְּהִלִּים קמח, ח): "רוּחַ סְעָרָה עֲשֶׂה דְבָרוֹ", כִּי עָקָר הָרוּחַ סְעָרָה בְּמַחוֹ שֶׁל הָאָדָם נַעֲשֶׂה עַל-יַדֵּי הַדְּבּוּר הַפְּגוּם, עֵין שָׁם.

וּמוֹכָא בְּלְקוּטִי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן כט), שֶׁצָּרִיךְ לְשַׁמֵּר מְאֹד עַל בְּגָדָיו שֶׁיְהִיוּ לְבָנִים בְּלֵי כְּתָמִים, וּמְרַמְזִים (לְמַשְׁכִּיל וְלְמַעֲיָן הֵיטֵב בְּפָנִים הַתּוֹרָה) לְשִׁמִּירַת הַדְּבּוּר וְכוּ', עֵין שָׁם; וְהוּא בַּחֲיַנַת מְלָכוּת

אָשֶׁר תְּקַמָּא בְּנַחֵל קַא

דְּקַדְשָׁה וּמְלָכוּת דְּסֵטְרָא אַחְרָא, כִּי הַדְּבוּר נִקְרָא מְלָכוּת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּתַקּוּנֵי זֶהָר (דף יז.): "מְלָכוּת פֶּה", הֵינּוּ אִם מְקַדֵּשׁ דְּבוּרוֹ, אָז נִקְרָא מְלָכוּת דְּקַדְשָׁה, וְאִם לֹא, חָס וְשָׁלוֹם, נִקְרָא מְלָכוּת דְּסֵטְרָא אַחְרָא וְכוּ'; וְעֵינָן עַל זֶה סוּדוֹת גְּדוּלִים בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, וּמַעֲתָקִים בְּהִיכַל הַבְּרָכָה בְּפִרְשָׁה זוֹ, עֵינָן שָׁם: הַמַּחֲזִין שָׁהֶם בִּינָה נִקְרָאִים חוֹתָם, וְהַפֶּה הוּא בְּחִינַת פְּתוּחֵי חוֹתָם, שְׁשָׁם חֲמֻשָּׁה מוֹצְאוֹת אֲשֶׁר מְשָׁם יוֹצְאִים הַכ"ב [עֲשָׂרִים וְשִׁתִּים] אֲתָנוּי פִּידוּעַ, כִּי הֵם נִחְלָקִים לְחֲמֻשָּׁה, בְּסוּד: "אֲחָה ע"ט, "גִּיכַק"א, "דִּטְלַנַּת"ב, "זִשְׁסֶרֶץ"ג, "בּוּמֶף"ד (עֵינָן כֹּל זֶה בְּסִפְרֵי יִצְיָרָה, מוֹעֵד, מְשֻׁנָּה ג), וְהַצְדִּיקִים מְהַלְלִים וּמְשַׁבְּחִים אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עִם הַדְּבוּר וְהַכ"ב אוֹתִיּוֹת וְכוּ', וְצָרִיף שְׁמִירָה מְאֹד מְאֹד, שְׁלֹא יִהְיֶה בָּהֶם מַגָּע נְכָרִי כָּלֵל, וְיִתְהַפְּכוּ לְדָם נְדוּת, חֲלִילָה, וְהֵם תְּאֻוֹת רְעוֹת וְאֲהָבוֹת נְפוּלוֹת (עֵינָן לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָנִים כֹּט, מַח וְדו"ק), וְהַדְּבוּרִים נִשְׁמָרִים עַל-יַדֵי דְבוּרֵי תוֹרָה וְתַפְּלָה, שְׁלֹא יִתְאַחֲזוּ בָּהֶם הַנְּכָרִים וְהַקְּלוּפוֹת וְכוּ', עֵינָן שָׁם דְּקוֹת וְסוּדָן שֶׁל דְּבָרִים מִמַּעַלְת הַשׁוּמֵר דְּבוּרוֹ, אֲשֶׁר עוֹלָמוֹת נִתְקַנְיָם עַל-יַדֵי-זֶה, עֵינָן שָׁם.

וְאִזּוֹ כְּשׁוֹזֹכָה לְשְׁמִירַת הַדְּבוּר, כְּבָר בְּנִקְל לְהַכְנִס אֶל הַקְּדוּשָׁה וּלְתַקֵּן שְׁאָר הַמְּדוּת, כִּי הַ"דְּבוּר" הוּא בְּחִינַת "מְלָכוּת", בְּחִינַת מְלָכוּת פֶּה, וְ"אֶמּוּנָה" הִיא גַם כֵּן בְּחִינַת הַמְּלָכוּת, פִּידוּעַ וְעַקֵּר הַתְּגַלּוֹת הָאֶמּוּנָה הוּא עַל-יַדֵי הַדְּבוּר, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים פט, ב): "אוֹדִיעַ אֶמּוּנַתְךָ בְּפִי", וְאֶמּוּנָה הִיא הִיסוּד וְעַקֵּר הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שָׁם קִיט, פו): "כֹּל מְצוֹתֶיךָ אֶמּוּנָה", וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (מִכּוֹת כד): "בָּא חֲבִקוּק וְהֶעֱמִידֵן עַל אַחַת — וְצִדִּיק בְּאֶמּוּנָתוֹ יַחֲיֶה" (חֲבִקוּק ב, ד); וְעֵינָן בְּלְקוּטִי-הַלְכוֹת (תְּפִלַּת עַרְבִית, הַלְכָה ד), אֲשֶׁר עַקֵּר שְׁמִירַת הַזְּכָרוֹן, הֵינּוּ לְזִכֹּר הַיֵּטֵב אֶת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וְלֹא יִשְׁכַּח אוֹתוֹ לְעוֹלָם הוּא — עַל-יַדֵי דְבוּרִים קְדוּשִׁים, כִּי הַדְּבוּרִים הֵם

- (ח) אוֹתִיּוֹת.
- (ט) אוֹתִיּוֹת הַגְּרוּנִיּוֹת.
- (א) אוֹתִיּוֹת הַחֶד.
- (ב) אוֹתִיּוֹת הַלְשׁוֹן.
- (ג) אוֹתִיּוֹת הַשְּׁנַיִם.
- (ד) אוֹתִיּוֹת הַשְּׁפָתַיִם.

כְּלִים לְקַבֵּל עַל יָדָם הַתְּנוּצָצוֹת אֹרֶךְ הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְכָל מֵה שְׁמֵרָבָה לְדַבֵּר בְּיֹתֵר דְּבוּרִים קְדוּשִׁים, הוּא מִמְּשִׁיף הַתְּגִלוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יוֹתֵר, וְזוֹכֵה לְזַכֵּר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּיֹתֵר, וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְדַבֵּר הַרְבֵּה דְּבוּרִים בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה יוֹמָם וְלַיְלָה, וְאֵל יַחְרִישׁ וְאֵל יִשְׁקֹט, וְאֵל יִתֵּן דְּמֵי לוֹ, כִּי צָרִיכִים דְּבוּרִים קְדוּשִׁים הַרְבֵּה הַרְבֵּה מְאֹד, כְּדֵי לְתַקֵּן עַל יָדָם כְּלִים קְדוּשִׁים, כְּדֵי שְׂיִזְכֶּה לְקַבֵּל הָאֹרֶךְ הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַזֶּה שֶׁל הַתְּנוּצָצוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִקְשְׁרוֹ הֵיטֵב בְּלִבּוֹ, בְּדַעְתּוֹ וּבְמַחוֹ, וְלֹא יִשְׁכַּח אוֹתוֹ לְעוֹלָם וָכּוֹ, עַיִן שָׁם; וְכִשְׂיִזְכֶּה כְּבָר לְזַכְרוֹן דְּקִדְשָׁה, שְׂזֵהוּ סוּד שְׁעַר הַחֲמֻשִׁים דְּקִדְשָׁה, אֲזִי נִגְאָל לְגַמְרִי, כִּי שָׁם בְּשְׁעַר הַחֲמֻשִׁים הוּא תְּכֵלִית הַיְדִיעָה שְׁלֵא גִדַע כָּלֵל, כִּי הוּא בְּחִינַת הַמְּקִיפִים (כְּמוֹכָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז'), שְׁהוּא הָאֶרֶת הַרְצוּן לְמַעְלָה מִהַכֵּל; וְעַיִן שָׁם (חֶלֶק א', סִימָן נו'), שְׁהוּא הַדַּעַת הָעֲלִיּוֹנָה, חֶסֶד עֲלִיוֹן וְרַחֲמִים גְּדוֹלִים וְכוּ', עַיִן שָׁם; וְאֲזִי בָּא לְבַטוּל הַמְּצִיאוֹת וְלְבַחֲבִינַת אֵין מִמֶּשׁ (עַיִן שָׁם, סִימָן נב), "וְשׂוּהָ אֶצְלוֹ הַכֵּל", כְּמוֹ שְׁפָרַשׁ הַבַּעַל-שָׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ (צוּרַת הַבַּעַל-שָׁם-טוֹב): "שׂוּיִתִּי ה'" וְגו' (תְּהִלִּים טז, ח) — בְּחִינַת הַשְּׁתוּוֹת וְכוּ' עַיִן שָׁם; וּמִכְרִיעַ אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל לְכַף זְכוּת, וּמִשְׁתַּתַּף עִם כָּל נִצּוּץ יִשְׂרָאֵל לְשׂוֹב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה (עַיִן לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רפב) בְּלֵב אֱמֶת וְשִׂמְחָה, אֲשֶׁר זֶה מִמֶּשׁ מִדְּרַגַּת מְשִׁיחַ (עַיִן לִקוּטֵי-הַלְכוּת, הַשְּׁכַמַת הַבְּקָר, הַלְכָה א), אֲשֶׁר יִשִּׁיג אֶת זֶה, כִּי הוּא יִשִּׁיג יַחֲדָה בְּתְכֵלִית מִדְּרַגָּה הָעֲלִיּוֹנָה (עַיִן חֵי-מוֹהַר"ן, גְּדֻלַת הַשְּׂגָתוֹ, סִימָן כז), וְזֶה עֶקֶר הַנְּסִיּוֹן לְאַחַז בְּזֵה, וְזֶה סוּד גְּנוּז מֵה שְׂאֵמֵר רַבְּנֵי ז"ל (עַיִן שָׁם, סִימָן כו): הַחֲלוּק בֵּינוּ לְבֵין הַזְּמַן שְׂיִתְגַּלֶּה מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ וְכוּ', וְלֹא סֵיִם, וְהַמּוֹבֵן מִדְּבָרָיו כְּאֲשֶׁר שְׂמַעְתִּי מֵאַחַד מִגְּדוּלֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שְׂעַכְשׂוּ יֵשׁ עֲדִין בְּחִירָה, וְכִשְׂיִהְיֶה זְמַן הַתְּגִלוֹת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ לְכָל הָעוֹלָם, אֲזִי תִנְטֵל הַבְּחִירָה, עַל-כָּל-פָּנִים עַכְשׂוּ בְּזְמַן הַהִסְתָּרָה עַל אֹרֹז ז"ל, עֲדִין יֵשׁ בְּחִירָה וְנְסִיּוֹן גְּדוֹל לְעַמֵּד וְלִזְכוּת לְשְׁעַר הַחֲמֻשִׁים — תְּכֵלִית הַתְּגִלוֹת הַהִשְׁגָּחָה, אֲשֶׁר שָׁם הוּא הַחֲרוּת, כִּי הַבַּעַל-דְּבָר מְשִׁיחַ אֶת זֶה תְּמִיד מִדַּעַת הָאָדָם בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן, וְכִדֵּי שְׁלֵא יִתְבַטֵּל בְּמְצִיאוֹת, כִּי הַהֲכָרַח לְשׂוֹב לְדַעְתּוֹ (כְּמוֹכָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ד), וְעַיִן שָׁם בְּסִימָן ט"ז, אֲשֶׁר עַכְשׂוּ אֵי

אָפֿשֶׁר בְּנַחַל תְּקֵמָא אֲשֶׁר

אָפֿשֶׁר לְשׁוּטֵט תְּמִיד בְּהַשְׁגוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת, כִּי הַהֶכְרַח לְבַטֵּל מִצַּד תְּרִי עֲנִינִין דְּמַכְסִין עַל עֵינִינִי, עֵינִין שָׁם; וְאִיךָ זֹכִים לְהַזְכִּיר עֲצָמוֹ תְּמִיד? עַל-יַדֵי תַפְלָה כַּמּוּבָא (שָׁם, סִמָּן ז): "הַתַּפְלָה מְסַגֶּלֶת לְזַכְרוֹן", וְכָל מַה שְׁמַרְבָּה בַתַּפְלָה, יוֹתֵר מְקַשֵּׁר בְּדַעְתּוֹ הַשְּׂגָה זֹו.

וּכְבָר דְּבַרְנוּ עַל-פִי הַתּוֹרָה "עֲתִיקָא" (לְקוּטֵי-מוֹהָרֵן, חֶלֶק א', סִמָּן כא) בְּיוֹמָא דְהִילּוּלָא שֶׁל רַבְּנוּ ז' לְבִשְׁנָה זֹו, עַל-פִי מַה שְׁפָתַב שָׁם רַבְּנוּ ז' עַל הַפְּסוּק (תְּהִלִּים קֶלֶט, ה): "'אֲחֹר וְקָדָם' צְרַתְּנִי", שֵׁישׁ שְׁכָל שְׁהָאָדָם מְשִׁיג אוֹתוֹ עַל-יַדֵי הַקְּדָמוֹת רַבּוֹת, וְהוּא נִקְרָא "אֲחֹר", וַיֵּשׁ שְׁכָל שְׁנִשְׁפָּע עַל הָאָדָם שֶׁהוּא נִקְרָא "קָדָם", שֶׁהֵם בְּעֲצָמָם סוּד "הִידִיעָה וְהַבְּחִירָה", שֶׁהוּא "הַהֲשָׁגָה וְהַטְּבַע", כִּי אֲחֹרִים זֶה בְּחִינַת "הַהֲסָתָר, הַטְּבַע וְהַבְּחִירָה", וְהַפְּנִים זֶה בְּחִינַת "הַתְּגַלּוּת הַהֲשָׁגָה יְדִיעַת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ", וּמְפָרֵשׁ שָׁם רַבְּנוּ ז' ל, אִיךָ זֹכִים לְהַגִּיעַ לְמַדְרַגָּה זֹו שְׂיִזְכֶּה שְׂיֵאִיר עָלָיו אוֹר הַהֲשָׁגָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הִידִיעָה — סוּד שְׁעַר הַחֲמֻשִׁים, שֶׁהוּא הַחַיִּים הַנִּצְחָיִים, אֲשֶׁר מִי שְׂזוֹכָה לְזֶה חַי לְעוֹלָם, כִּי נִכְלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ (עֵינִין בְּסוּף הַתּוֹרָה), זֶה זֹכִים עַל-יַדֵי קְדָשֵׁת שְׁבַעַת הַגְּרוֹת, שֶׁהֵם הַכֹּלִים שֶׁל הַמַּחֲיִן, וְאֲשֶׁר יְסוּד הַכֹּלִים הוּא הַדְּבִוּר וְכוּ' וְכוּ' ל, וְאֲשֶׁר עַל-פִי זֶה יִתְפָּרֵשׁ הֵיטֵב: "וְאֵתָה תִּצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שְׁמֵן זֵית זָךְ כִּתִּית לְמֵאוֹר לְהַעֲלוֹת נֵר תְּמִיד" (שְׁמוֹת כז, כ), אִם אֵתָה רוּצָה לְקַחַת אֵלֶיךָ שְׁמֵן שֶׁהוּא הַדַּעַת, שְׂיֵאִיר לְךָ תְּמִיד אוֹר הַהֲשָׁגָה — שְׁעַר הַחֲמֻשִׁים, אִז "לְהַעֲלוֹת נֵר תְּמִיד" — שְׁתַּקְדֵּשׁ אֶת כְּלֵי הַמַּחֲיִן, שֶׁהֵם: "הָעֵינַיִם, הָאָזְנַיִם, הַחֻטָּם וְהַפֶּה", וְכְבָר כְּתַבְתִּי לְךָ, שְׁמוּבָא בְּעֵץ חַיִּים, שֶׁהֵם אַרְבַּעַת הָעוֹלָמוֹת: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, שֶׁהֵם: רְאִיָּה, שְׂמִיעָה, רִיחָא, דְּבִוּר (עֵינִין בְּעֵץ חַיִּים, שְׁעַר ד', פֶּרֶק א).

וְאֵגַב אֲמַרְתִּי לְפָרֵשׁ לְךָ אֶת הַמְּדַרְשׁ (וַיִּקְרָא רַבָּה יד, א) עַל פְּסוּק זֶה: "אֲחֹר וְקָדָם צְרַתְּנִי" (תְּהִלִּים קֶלֶט, ה) — אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אִם זָכָה אָדָם נוֹחַל שְׁנֵי עוֹלָמוֹת — [הִזָּה וְהַבָּא], [שְׁנֵאָמַר] (הִדָּא הוּא דְכַתִּיב): "אֲחֹר וְקָדָם צְרַתְּנִי" — וְאִם לָאוּ, הוּא כָּא לְתַן דִּין (ה) שְׁנֵי הָעֵינַיִם הַמְּכַסִּים עַל הָעֵינַיִם.

וְחֻשְׁבוֹן, שְׁנֵאמַר: "וַתֵּשֶׁת עָלַי כְּפֹכָה", כְּדַכְתִּיב: "כִּפְפָּךְ מֵעָלַי הִרְחַק" (איוב יג, כא), עֵינַי שָׁם; וּמָה שֵׁיִשׁ לְדַקְדֵּק בְּמִדְרָשׁ זֶה: א. אוֹמְרוּ — אִם זָכָה אָדָם נוֹחַל שְׁנֵי עוֹלָמוֹת — הִזָּה וְהַבָּא, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב: "אַחֲזֹר וְקָדַם צִרְתָּנִי", אֵיךְ לְמַד מִפְּסוּק זֶה? ב. אוֹמְרוּ — נוֹחַל שְׁנֵי עוֹלָמוֹת — הִזָּה וְהַבָּא, שְׁמִשְׁמַע שְׁנוּחַלִים יַחַד, וְאֵיךְ יָכוֹל לִהְיוֹת זֹאת? ג. אוֹמְרוּ — וְאִם לֹא — בָּא לְתַן דִּין וְחֻשְׁבוֹן, שְׁמִשְׁמַע מִי שְׁנוּחַל שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, אֵינּוּ נוֹתֵן דִּין וְחֻשְׁבוֹן, וְהֵלֵא כְּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל, אֲשֶׁר בְּיוֹם הַדִּין הַגָּדוֹל יִהְיֶה כָּלֵם נְדוֹנִים אָז, אֲפִלוּ צַדִּיקִים גְּמוּרִים, וְאֲשֶׁר עַל זֶה רָגַז וְנִתְרַגַּשׁ שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (שְׁמוּאֵל-א כח, טו): "לָמָּה הִרְגַּזְתָּנִי לְהַעֲלוֹת" וְגו', עֵינַי פְּרוּשׁ רַש"י שָׁם. ד. אוֹמְרוּ — שְׁנֵאמַר: "וַתֵּשֶׁת עָלַי כְּפֹכָה" — אֵיךְ לְמַד מִזֶּה שְׁסוֹכֵב עַל דִּין וּמִשְׁפָּט? ה. אוֹמְרוּ — כְּדַכְתִּיב: "כִּפְפָּךְ מֵעָלַי הִרְחַק" שֶׁהִיא רְאֵיתוֹ אֲשֶׁר הִפְסוּק: "וַתֵּשֶׁת עָלַי כְּפֹכָה" מִשְׁמַעוֹ מִשְׁפָּט, הֵלֵא שְׁנֵי הִפְסוּקִים סוֹתְרִים, וּלְפָרֵשׁ מִדְרָשׁ זֶה אֲמַרְתִּי עוֹד לְהַקְדִּים סוּד נִפְלֵא וְנוֹרָא הַמוֹבָא בְּעֵץ חַיִּים (שַׁעַר טַנְת"א, פֶּרֶק א), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: "אֵין אָנוּ מְזַכְרִין לְעוֹלָם, בְּחֵינַת: אַחֲזֹר וּפְנִים בְּמַקּוֹם שְׂאִין שָׁם נִקְבִים וְחִלּוּנוֹת, כִּי אִזּוֹ יוֹצֵא הָאוֹר שְׁוָה מִכָּל צְדָדָיו וּמְאִיר בְּשׁוּוָה, אֲמָנָם כְּשֶׁמִּתְחִיל בְּחֵינַת הַנִּקְבִים, אִזּוֹ יֵשׁ בְּחֵינַת פְּנִים וְאַחֲזֹר, כִּי הַמִּצַּח נִקְרָא פְּנִים, וְהַעֲרָף נִקְרָא אַחֲזֹר, כִּי כָּל הַנִּקְבִים הֵם מִמְּשִׁיכִים הָאוֹר לְחוּץ דְרָף הַפְּנִים, וּמָה שְׂאִין בּוֹ נִקְבִים נִקְרָא אַחֲזֹר" וְכו', עֵינַי שָׁם.

(וְאִם אֲמָנָם הַדְּבָרִים הָאֵלֶּיךָ הֵם רְזִים וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת בְּרוּם גְּבֻהֵי מְרוֹמִים הַנֵּאמַר מִפִּי אֵלֶיךָ הַנְּבִיא לְרַבְּנּוֹ הָאֲרִיז"ל, וְהֵם דְּבָרִים דְּקִים אֲשֶׁר לִית תַּמָּן מִחֻשְׁבָּה תְּפִיסָה כְּלָלִית, בְּפָרֵט לְמַגִּשָׁם כְּמוֹנֵי — טִיט וְאַדְמָה, וְלֹא כְּלִשׁוֹן עֲנָוָה, אֵיךְ כְּבָר נִתְּנָה לָנוּ רְשׁוּת וְגַם אֲזַהְרָה מִפִּי רַבְּנּוֹ ז"ל לְחַדֵּשׁ בַּתּוֹרָה עַל פִּי הַהִקְדָּמוֹת הַנוֹרְאוֹת שְׁלוֹ (כְּמוֹבָא בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קה), וְאֲמַר שֶׁהוּא תַקּוּן גָּדוֹל וְנוֹרָא עַל פְּגָם

1) רַש"י שָׁם פְּסוּק י"ג: "שְׁנֵאמַר שְׁמוּאֵל, שְׁמָא אֲנִי מִתְבַּקֵּשׁ בְּדִין".

2) רַש"י תְּבוּת: ט'עֲמִים, נִקְדוּת, תִּיגִין, אִוְתִיּוֹת.

3) אֵין מִחֻשְׁבָּה תּוֹפְסֵת שָׁם כְּלָל.

אֲשֶׁר תְּקַמָּא בְּנַחֵל קה

ההרהורים הרעים שחטא ופגם עד עכשו, ואפלו דבור אחד אם זוכה לחדש, גם-כן טוב מאד מאד, ואפלו אם לא יכון אל תכן כוננתו, עין שם; עוד אמר, שגם בכתבי הארז"ל מתר ויש רשות לחדש על-פי ההקדמות שלו, ועין בלקוטי-הלכות (תפלין, הלכה ה), שעל-פי דבריו ודברי רבנו ז"ל תוכל לעשות לעצמך דרך לחדש בכתבי הארז"ל, ועין בלקוטי-מוהר"ן (חלק ב', סימן קיח), שעכשו בנקל לחדש, כי יש הרבה ספרים וכו', עין שם; מפל זה נתעוררתי לכתב, והשם יתברך יעזרני לתקן את מעשי ודבורי ובפרט מחשבותי הרעות).

ולהבין את דברי העץ חיים הנ"ל מצאתי רשום אצלי מכבר, שיוכן על-פי התורה "עתיקא" (בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כא), עין שם; כי במחשבה הקדושה שם היא בחינת אין סוף ברוך הוא ממש, וזהו למעלה מכל העולמות, למעלה מכל הספירות, שזהו אור שלעתיד לבא, שייזכו להכלל בו יתברך ונחיה חיים נצחיים, על-כן שם אין שום שנוי, כמו שכתוב (מלאכי ג, ו): "אני הוי"ה לא שניתי וגו', ושם נכללת הידיעה והבחירה ביחד, על-כן אין אנו מזכירין לעולם בחינת פנים ואחור וכו', מה שאין כן במקום הנקבים, הינו השבעה גרות — שהם החלונות והנקבים המוציאים אורו יתברך, שם שיף אחור וקדם, כי במקום שיש "התגלות אלקות" על-ידי קדשת שבעת הגרות, זה בחינת "פנים", בחינת "קדם", אבל במקום שיש "הסתרת אלקותו יתברך", שאין שם הנקבים והחלונות, הינו קדשת שבעת הגרות, זה בחינת "אחור", בחינת "הסתרה"; ודו"ק, כי הוא נפלא, בעזרת השם יתברך.

והנה ידוע אשר כל בחינה היא אחור כנגד הבחינה שלמעלה הימנה, כי מלכות היא בחינת הסתרה וצמצום, כמו שכתוב (תהלים עב, יז): "לפני שמש ינו"ן שמו", ופרש רש"י לשון מלכות — שהיא בחינת אחור נגד החכמה בחינת השמש — שהיא בחינת פנים (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן א), בחינת (קהלת ח, א): "חכמת אדם תאיר פניו", שזהו בחינת "גוף ונשמה", "גשם ורוחני", "נעשה ונשמע", אשר כל אחד הוא בחינת "אחורים והסתרה" נגד "התגלות הפנים",

שָׁזָהוּ בְּחִינַת אֹר וְחֹשֶׁךְ, כִּי אֹר הוּא הַתְּגִלוֹת אֱלֹקוֹת, וְחֹשֶׁךְ — הַסְּתֵרֶת אֹרֻו יִתְבַּרֵךְ, וְזָהוּ בְּחִינַת עוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא, הַשְּׁגָחָה וְטָבֵעַ, וְכָל עֲבוֹדָתָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם הִיא לְזִכּוֹת לְהַפְרִיחַ יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל זֶה הִיָּתָה כָּל הַפְּרִיָּאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּזֵהָר הַקְּדוֹשׁ (פֵּא מִכ):
 בְּגִינ דִּישְׁתַּמּוֹדְעוֹן לִיָּהֵא, וּבְשִׁבִיל זֶה בְּרָא אֶת הָאָדָם בְּגוֹף וּנְפֶשׁ, חֹמֶר וְצוּרָה (עֵינ לְקוּטִי-הַלְכוֹת, עֲבוּדָה וְרָה, הַלְכָה ב), וְכִנְנָתוֹ הִיָּתָה לְהַכְנִיעַ הַגּוֹף לְגַבֵּי הַנְּפֶשׁ, וְזֶה עֲקָר עֲבוֹדָתָנוּ, וְכִמוֹ שֶׁבְּפֶרֶטִיּוֹת הָאָדָם, צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְהַתְגַּבֵּר לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל הַגּוֹף לְגַבֵּי הַנְּפֶשׁ, שֶׁכָּל פְּעֻלַּת הַגּוֹף תִּהְיֶה רַק בְּשִׁבִיל הַנְּפֶשׁ — לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ, שֶׁזוֹ תְּשׁוּקַת הַנְּפֶשׁ, כְּמוֹ-כֵן בְּכָל־לִיּוֹת הָעוֹלָם, יִשְׂרָאֵל עִם קְדוֹשׁ, הוּא בְּבְחִינַת הַנְּפֶשׁ וְהַנְּשֻׁמָּה שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, וְכָל אַמּוֹת דְּעֵלְמָא וְכָל הַבְּרוּאִים שֶׁבְּעוֹלָם הֵם בְּחִינַת גּוֹף כְּנֶגֶד יִשְׂרָאֵל, וְכָל־ס צְרִיכִים לְהִיּוֹת נִכְנָעִים וּבְטָלִים לְגַבֵּי הַנְּפֶשׁ וְהַנְּשֻׁמָּה שֶׁהֵם יִשְׂרָאֵל, וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנָם, כִּי אֵין לָהֶם שׁוּם קִיּוּם וְחִיּוּת בְּלֹא יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁאֵין חִיּוּת לְגוֹף בְּלֹא הַנְּשֻׁמָּה, וְכָל זֶה כְּשִׁישְׂרָאֵל עִם קְדוֹשׁ עוֹשִׂים רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֲזִי נִתְבַּטְּלִים נֶגֶד יִשְׂרָאֵל לְגַמְרֵי, וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (אָבוֹת ב, ד):
 "בְּטַל רְצוֹנָךְ מִפְּנֵי רְצוֹנוֹ כְּדִי שִׁיבְטַל רְצוֹן אֲחֵרִים מִפְּנֵי רְצוֹנָךְ";
 וְאָמְרוּ (בְּרֻכּוֹת לה.): "בְּזִמָּן שִׁישְׂרָאֵל עוֹשִׂין רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם, מְלֹאכְתָּן נַעֲשִׂית עַל-יַד־אֲחֵרִים"; כִּי זֶהוּ עֲקָר הַתְּכָלִית כַּנ"ל — לְבַטֵּל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּלְהַכְנִיעַ הַחֹמֶר (חֶסֶד הַשָּׂאָר, וְחֻבֵּל עַל דְּאֶבְדִּין)...

תקמב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר שְׁמִינֵי הַתְּשֻׁל"א.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סְלָה אֶל אֱהוֹבֵי, יְדִידֵי, הָאֲבָרָךְ הַיְקָר,
 שׁוֹתָה בְּצִמָּא מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גְּרוּ
 יְאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר קִבַּלְתִּי זֶה כַּמָּה יָמִים, וְלֹא הָיָה לִי הַפְּנָאִי לְהַשִּׁיבְךָ
תַּכְּךָ פְּרָצוֹנְךָ, וְעַכְשָׁו נִזְכַּרְתִּי מֵעַנְיִנְךָ.

יַד לְךָ, אָחִי, הָעֵקֶר הוּא אָמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קִיט, פו):
”כָּל מִצְוֹתֶיךָ אָמוּנָה”, וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז”ל (מִכּוֹת כד.): ”כָּא
חֲבִקוּק וְהֶעֱמִידֵן עַל אַחַת — וְצִדִּיק בְּאִמוּנָתוֹ יִחְיֶה” (חֲבִקוּק ב, ד),
וְרַבְּנֵנוּ ז”ל אָמַר (שִׁיחוֹת-הַר”ן, סִימָן לג): ”אֲצֵל הָעוֹלָם אָמוּנָה הִיא דְּבַר
קִטָּן וְאֲצֵלִי אָמוּנָה הִיא דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד”, וְעַקֵּר הָאָמוּנָה בְּתַמִּימוֹת
וּבְפִשְׁטוּת, לִידַע, לְהוֹדִיעַ וּלְהַנְדִיעַ פִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלִעְדָּיו
יְתָבְרָךְ כָּלֵל, וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, הַכֵּל לְכָל עֶצֶם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת
אֱלֻקוֹתוֹ יְתָבְרָךְ, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְעַל-כֵּן
צָרִיךְ לְבַטֵּל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֱלֹיוֹ יְתָבְרָךְ, וְלִידַע שֶׁאֵין שׁוּם בְּרִיָּה יְכוּלָּה
לְעֲשׂוֹת לְךָ הַטּוֹב אוֹ הָרַע, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי הַכֵּל מִמֶּנּוּ יְתָבְרָךְ, וְהַכֵּל
הֵם שְׁלוּחֵי הַמְּקוֹם בְּרוּךְ הוּא לְעֲשׂוֹת דִּין אוֹ חֶסֶד לְאָדָם, וְאֵין שׁוּם
עֲצָה אַחֲרָת, רַק לְבַקֵּשׁ וּלְהַתְּפַלֵּל לְפָנָיו יְתָבְרָךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת,
וְכֵל מַה שֶׁצָּרִיךְ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת יְשִׁיחַ וְיִסְפֹּר וְיִבְקֹשׁ רַק מִמֶּנּוּ
יְתָבְרָךְ, כִּי רַק הוּא יְכוּל לְעֲזֹר לוֹ, וְאֵל יִתְּלֶה בְּשׁוּם טִבַּע אוֹ בְּשׁוּם
סִבָּה אוֹ בְּשׁוּם בֶּן אָדָם, רַק יַדַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה כִּי אֵין בְּלִעְדָּיו
יְתָבְרָךְ, וְהַכֵּל בִּידוֹ יְתָבְרָךְ, וְאֵף שֶׁמִּתְּפַלֵּל וְרוֹאֶה שֶׁעֲדִין לֹא נוֹשֵׁעַ,
צָרִיךְ לְהִמָּתִין וּלְחַכּוֹת וּלְקוֹוֹת עַד שֶׁיִּגְיַע יוֹם יְשׁוּעָתוֹ, כִּי בְּיָדָיו
תְּפַלְתּוֹ פּוֹעֵלֶת תַּכְּ-וּיָמִיד כְּשֶׁמִּבְקֹשׁ וּמִתְּפַלֵּל, אֵף הַסִּבָּה שֶׁמִּתְּעַכְּבֶת
זֶהוּ מִסְתַּרֵי נִסְתָּרוֹת הַשְּׁגָחָתוֹ יְתָבְרָךְ, וּבְיָדָיו כְּבִיכּוֹל אֲצֵלוֹ יְתָבְרָךְ
יֵשׁ כְּוָנָה עֲמָקָה בְּזֶה שֶׁמִּתְּעַכֵּב, וְאֵין לְךָ רַק לְהִיּוֹת סְבֵלָן, וּלְחַכּוֹת
וּלְקוֹוֹת לְיוֹם יְשׁוּעָתְךָ, וְאַתָּה רַק עֲשֵׂה אֶת שְׁלֹךְ — לְבַקֵּשׁ וּלְהַפְּצִיר
בְּנַחַת וּבְלֵב נִשְׁבָּר וּלְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לְבָבְךָ וְכֵל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ,
וְאִם תִּתְּנֶהג כָּךְ, תִּזְכֶּה לְגַאֲלָה שְׁלֵמָה, בְּבַחֲיַנְתּ: ”קָרְבָּה אֶל נַפְשִׁי
גְּאֻלָּה” (תְּהִלִּים סט, יט).

וְצָרִיךְ לְשָׁמֵר מְאֹד מְאֹד אֶת הַדְּבָר לְכָלִי לְדַבֵּר שׁוּם דְּבָר
בְּטֵל, כִּי הֲלֹא אֵין בְּלִעְדָּיו יְתָבְרָךְ, וְאֵיךְ יְדַבֵּר, הֲלֹא שְׂכִינָתוֹ יְתָבְרָךְ
הִיא אִתְּךָ, עִמָּךְ וְאֲצִלְךָ, וְעַל-כֵּן הַדְּבָר בְּטֵל הוּא כְּמוֹ הוֹצֵאת זֶרַע

לְבַטְלָהּ, חס וְשָׁלוֹם, כִּי עַל-יָדֵי כָּל דְּבוּר שֶׁל תּוֹרָה, תִּפְּלָה, יִרְאֵת שָׁמַיִם וְאָמוֹנָה, זֹרַע וּמְצַמֵּיחַ אֲוֵרוֹת בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, וְדָבַר זֶה אֶפְלוּ עַל-יָדֵי הַגְּרוּעַ שֶׁבְּגְרוּעִים, כִּי הֲלֹא אֵין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְלִהְפֹּף עַל-יָדֵי כָּל דְּבוּר בְּטֵל, מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ חֶשֶׁף, עֲנָן וְעַרְפֶּל, וְעוֹקֵר עֲצָמוֹ מִשְׁרָשׁוֹ הָעֲלִיּוֹן, וְנוֹפֵל לְעַמְקָא דְתַהוֹמָא רַבָּה, וְנִמְשָׁכִים עָלָיו כָּל הַדִּינִים, הַצְּמָצוּמִים וְהִסְטוּרִים, וְעַל-כֵּן אֵיתָא בְּאַגְרַת הַמוֹסֵר לְהַגְרָא אִי וְ"ל, בְּשֵׁם מְדַרְשׁ, כִּי עַל כָּל רַגַע שֶׁאָדָם סוֹתֵם וְסוֹגֵר אֶת פִּיּוֹ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר, אָז נִמְשָׁף עָלָיו אֹרֶךְ הַגְּנוּז מֵאוּרוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר מְלֹאכִים אֵינָם יְכוּלִים לְעַמֵּד בְּמַחֲצָתוֹ, עַיִן שָׁם.

וְעַקֵּר הַרוּחַ סְעָרָה נִמְשָׁף עַל הָאָדָם רַק עַל-יָדֵי הַדְּבוּר (כְּמוֹכָא בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לח), בְּחִינַת (תְּהִלִּים קמח, ח): "רוּחַ סְעָרָה עֹשֶׂה דְבָרוֹ", וְעַל-כֵּן צָרִיף לְהִיּוֹת זֶהִיר בְּיֹתֵר עִם דְּבוּרוֹ, כִּי "מֹת וְחַיִּים בְּיַד לְשׁוֹן" (מְשַׁלֵּי יח, כא), כְּמוֹ שֶׁאֶמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל (עַיִן עֲרִכִין טו:), כִּי אִם מְקַדֵּשׁ וּמְטַהֵר דְּבוּרוֹ, אָז זֹכֶה לְחַיִּים נְצַחִים; וְלִהְפֹּף, כְּשֶׁמִּפְקִיר דְּבוּרוֹ אָז נוֹפֵל לְשֵׁאוֹל תַּחְתִּיּוֹת, וְרוֹאֶה אֶת הַגִּיּוֹנוֹם בְּחַיּוֹ, וְזֶה: "רְאֵה נִתְתִּי לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב וְאֶת הַמָּוֶת" וְגו' (דְּבָרִים ל, טו), וְזֶה עַקֵּר הַבְּחִירָה שֶׁל הָאָדָם — כְּשֶׁזֹּכֶה לְבַחֵר בְּטוֹב וְלִשְׁמֹר וְלִקְדֵשׁ דְּבוּרוֹ רַק בְּדְבוּרֵי תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְדְבוּרֵי אָמוֹנָה וְיִרְאֵת שָׁמַיִם, אָז זֹכֶה לְחַיִּים; וְלִהְפֹּף, כְּשֶׁבוֹחֵר לְהַפְקִיר דְּבוּרוֹ, אָז, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, יֵשׁ לוֹ הַמָּוֶת גַּם בְּזֶה הָעוֹלָם, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְדָבַר זֶה הוּא עֲנִיָּן נִפְלֵא וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד וּבְזֶה תְּלוּי הַכֵּל, (וּכְבֵּר הָאֲרִיף בְּזֶה ה' חֶפֶץ חַיִּים"; אֲשֶׁרִי הַמְתַּמִּיד בְּסִפְרִיו, וְאִזּוֹ יִרְאֵה חַיִּים וְיִאֲרִיף יָמִים).

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָה...

תְּקַמֵּג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר אֲמֹר ל"ב לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ה'תשל"א.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סָלָה יִגִיעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶל אֶהוֹבֵי, יְדִידֵי הַיָּקָר,
הַבְּחוּר הַשׁוֹתֶה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ...
נְרוֹ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח נִצְחִים.

מְכַתְּבָךְ קִבַּלְתִּי זֶה כְּשָׁנֵי שְׁבוּעוֹת, וְתַכְף-וּמִיד הַתַּחֲלָתִי לְכַתֵּב לְךָ
מְכַתֵּב אַרְף, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֵף בְּאִמְצַע הִיָּה הַהֲכָרַח לְהַפְסִיק
מְרַב טְרַדוּתֵי בְרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וּבְכָל יוֹם חֲשַׁבְתִּי שְׂאֲזֹכָה לְהַמְשִׁיף
בְּכַתִּיבָה, וְהִנֵּה אֲנִי רוֹאֶה שְׂכָבָר עָבְרוּ כְּמַעַט שְׁנַיִ שְׁבוּעוֹת, וְאַתָּה
כּוֹסֵף לְמְכַתֵּב, עַל-כֵּן אֲמַרְתִּי וַיְהִי מָה, אֲכַתֵּב לְךָ קִצַּת לְמַעַן עֲצֹם
אֶהְבֵּתִי אֵלָיךְ.

אָחִי הַיָּקָר! חֲזוֹק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד, יְהִיֶּה אִיף שְׂיִהְיֶה, וְאֵל תַּפַּל
בְּדַעְתְּךָ מִשׁוֹם דָּבָר שְׁבָעוּלָם, רַק תַּתְּחִיל בְּכָל פְּעַם מִחֲדָשׁ, וְתִאֲמִין
שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִתְפָּאֵר עִמָּךְ בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת (כְּמוֹכָא בְּלִקוּטֵי-מִוְהַר"ן,
חֵלֵק א', סִימָן יז), אֵף צָרִיף לְהַזְדַּרֵּז וּלְעַשׂוֹת עֲבוּדוֹת טוֹבוֹת בְּעִבּוּדַת
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּלְהַתְמִיד בְּמַדּוֹת טוֹבוֹת בְּאִפְּן שְׂיִהְיֶה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
בְּמָה לְהַתְפָּאֵר בּוֹ, כְּמִסְפָּר, אֲשֶׁר פְּעַם אַחַת יֵשֵׁב רַבְּנוּ ז"ל עִם
אֲנָשִׁי, וְאָמַר לָהֶם: כְּתִיב — "יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֲתַפָּאֵר" (יִשְׁעִיָּה מֵט,
ג), וְאִיפֹה הַהַתְפָּאֵרוֹת שְׁלָכֶם? כִּי צָרִיף לְעַשׂוֹת עֲבוּדוֹת כְּאֵלוֹ אֲשֶׁר
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִתְפָּאֵר עִמּוֹ — "זִיף בְּאִרְיָמָעַן מִיט אִיְהִים", וְדו"ק;
וְכָל הַזֶּה שְׁתּוּזוּ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, תְּרוּץ עַל-יְדֵי-זֶה לְמַעַלָּה
אֲלָפִים וְרַבְּבוֹת פְּרָסָאוֹת, וּבְפִרְטִיּוֹת עַל-יְדֵי מַעַט הַדְּבוּרִים בְּתַפְּלָה
וְהַתְּבוּדוֹת שְׁתּוּזָה לְהוֹצִיא מִפִּיד, עַל-יְדֵי-זֶה תְּרוּץ אֲלָפֵי אֲלָפִים
מְדַרְגּוֹת, וּבְכָל זֶה תִּאֲמִין, אֵף שְׁעַדִּין אֵין אַתָּה רוֹאֶה שׁוֹם רִשֵּׁם
מֵה שְׁנַעֲשֶׂה מְזֶה, וְאִם תַּתְּמִיד בְּזֶה יָמִים וְשָׁנִים מְמָשׁ, אֲזַ תִּרְאֶה

וְתִשְׁתַּמֵּם מֵהַשִּׁיכּוּלִים לְזָכוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם וְכוּ', וְכוּ', וְיִוְתֵר אֵי אֶפְשֶׁר
לְכַתֵּב עַכְשָׁיו.

הדורש שלומך...

תקמד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר בְּהַר־בְּחֻקֵּי ה'תשל"א.

חַיִּים, חֵן וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, יָדִיד נַפְשִׁי, הָאֲבֵרָךְ הַיָּקָר לִי
מְאֹד, הַמְּשֻׁתָּקֵק לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שׁוֹתֵה בְּצִמָּא מִהַמַּעֲיָן הַיּוֹצֵא
מִבֵּית ה', הֵלֵא הוּא נַחַל נוֹבֵעַ מְקוּר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ
יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצָּח נְצָחִים.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר בְּשִׂמְחָה רַבָּה קִבַּלְתִּי, וְעַל עֲנִינֶיךָ שֶׁבִקְשָׁתָּ
לְהַשִּׁיבָךְ, תִּדְעַ, אַחֵי הַיָּקָר, חֲמֻדַת לְבָבִי, שְׁיֵשׁ הַרְבֵּה הַרְבֵּה לְדַבֵּר,
וּבְאִמָּת כְּפִי תִקְרָה הִירִידוֹת וְהַבְּלוּלִים הַעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד
בַּפְּרָטִי פְּרֻטִיּוֹת בְּכָל יוֹם וְיוֹם, הִיָּה צָרִיךְ לְדַבּוּרִים רַבִּים מְאֹד מְאֹד,
אוּלַי נִזְכָּה לְהַתְעוֹרֵר מִשְׁנַתְּנוּ הַעֲמָקָה וְלְהַתְחַזֵּק, כִּי בַּהֲתַחֲזָקוֹת
בְּעִצְמָה יֵשׁ לְמוֹדִים רַבִּים מְאֹד מְאֹד, "עֲמַק עֲמַק מִי יִמְצְאוּנוּ" (קִהְלַת
ז, כד), וְעַל זֶה צָרִיכִים לְשַׁקֵּד הַרְבֵּה עַל דְּלִתוֹת סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל אוֹרֵי־תֵּא
דְּעִתִּיקָא סְתִימָאָה הַיּוֹצֵאת מִשְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת וְכוּ', וְלִלְקֹט שׁוֹשְׁנִים,
צִיצִים וּפְרָחִים, שֶׁהֵם כָּל מִינֵי דְרָכִים וְעִצּוֹת בַּהֲתַחֲזָקוֹת וְכוּ', וְכִמוֹ
שֶׁבְּגִשְׁמִיּוֹת, מְנַהֵיג סְפִינָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת בְּקִי הֵיטֵב הֵיטֵב אִיךָ לְהִנְהִיג
אֶת הַסְּפִינָה בְּתִקְרָה הַרוּחַ סְעָרָה, וְצָרִיךְ שֶׁיִּדְעַ הֵיטֵב הֵיטֵב אִיךָ לְהִטּוֹת
הַיּוֹלֹנוֹת נֶגֶד כָּל הַרוּחֹת בְּאִפְּן שֶׁלֹּא תִטְבַּע הַסְּפִינָה, חֵס וְשְׁלוֹם,
כְּמוֹ-כֵן בְּרוּחֲנוֹת הָאָדָם נִקְרָא "סְפִינָה", כְּמוֹכָא בַּזְהַר הַקְּדוֹשׁ (וַיִּקְהַל
קצט): יוֹנָה דְנַחַת לְסְפִינָה דָּא אִיְהִי נִשְׁמַתָּא דְּבַר נֶשׁ דְּנַחַתָּא לְהֵא

עֲלָמָא לְמַהוּי בְּגוּפָא דְּכַר נְשִׂא וְכוּ', [וְכֵן הוּא בְּמִדְרָשׁ (דְּכָרִים וַבָּהּ ב, טו), שְׁאֲמָרוּ רַבּוּתֵינוּ עַל יוֹעֵץ הַמֶּלֶךְ שְׁמַת "חֲבַל לְסַפִּינָה שֶׁהִלְכָה לָהּ", הֵינּוּ הַגּוֹף שְׁמַת "וְלֹא נִתְּנָה מִכֶּסֶם" וְלֹא מִל וְכוּ', עֵינֵי שְׁמַת], וְהַנְשָׂמָה שֶׁשׁוֹכֶנֶת בְּתוֹךְ הַגּוֹף שֶׁהוּא הַסַּפִּינָה שֶׁטָּא בִּימָא דְּהָאִי עֲלָמָא², וְהָרוּחַ סְעָרָה מִתְּנַבֶּרֶת מְאֹד מְאֹד לְהִטְבִּיעַ אֶת הַסַּפִּינָה, בְּחִינַת דְּמִטְבִּיעַ לְסַפִּינְתָא¹ (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן א), כִּי הֵיכָר הָרַע שֶׁהוּא הוּא הָרוּחַ סְעָרָה הַסּוֹעֶרֶת עַל הָאָדָם בְּכָל מִינֵי יְרִידוֹת וְקִטְנוֹת, נְפִילוֹת וּבִלְבוּלִים, וְרוּצָה לְהִטְבִּיעַ אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְצָרִיף לְהִיּוֹת בְּקִי הֵיטֵב בְּתוֹרַת הַצְּדִיק הָאֱמֶת, שֶׁהֵם הַוִּילּוּנוֹת הַמְּנַהֲגִים אֶת הַסַּפִּינָה, וְצָרִיף לִידַע אֵיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל עֵת וּבְכָל זְמַן וּבְכָל מְכַשׁוּל וְכוּ' וְכוּ', כִּי תוֹרַת הַצְּדִיק הָאֱמֶת מְכַנִּיעָה אֶת הֵיכָר הָרַע שֶׁהוּא כָּלֵל הַדִּינִים וְהַמְרִירוֹת הָעוֹבְרִים עַל הָאָדָם, כִּי רַק עַל-יְדֵי עֲצוֹת שֶׁל הַצְּדִיק הָאֱמֶת יְכוּלִים לְהַנְצִיל מִהָרוּחַ סְעָרָה דְּהָאִי עֲלָמָא, וַיֵּשׁ בָּהֶן סְגֻלוֹת רַבּוֹת לְהַכְנִיעַ אֶת הָרוּחַ שְׁטוּת וְהַשְּׁגָעוֹן שֶׁנִּכְנַס בּוֹ מִרַב חֲטָאִיו וְעוֹוֹנוֹתָיו שֶׁחֲטָא וּפָגַם עַד עַכְשָׁו, כִּי עַל-יְדֵי כָּל חֲטָא וְעוֹן, נִכְנָסֶת בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (סוֹטָה ג): אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה אֶלָּא אִם-כֵּן נִכְנַס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת, וּבְמִדְרָשׁ תְּנַחֲוּמָא (פָּרָשַׁת נִשְׂא, סִימָן ה) מוּבָא: "אֵין הַמְּנַאֲפִים נוֹאֲפִים עַד שֶׁתִּכְנַס בָּהֶם רוּחַ שְׁטוּת", וּבְכָל שֶׁחֲטָא וּפָגַם, יוֹתֵר נִסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ שְׂכָלוֹ, חֲכָמְתוֹ וְדַעְתּוֹ, כִּי כִּפִּי הַפְּגָמִים, כֵּן מִתְּמַעֵטֶת דַּעְתּוֹ, וְעַל-כֵּן מִי שֶׁחֲטָא הַרְבֵּה מְאֹד בַּפְּרָט בַּפְּגָם הַבְּרִית - הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כְּמוֹ-כֵן נִתְּמַעֵטִים, מִתְּקַטְנִים וּמִצְטַמְצָמִים שְׂכָלוֹ, חֲכָמְתוֹ וְדַעְתּוֹ לְגַמְרִי, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וּסְגֻלַּת תּוֹרַת הַצְּדִיק הָאֱמֶת שֶׁמְכַנְסֶת בּוֹ דַּעַת וְתִבּוּנָה, וּמְזַכֶּכֶת וּמְבַרְרֶת אֶת הַמְּדַמָּה שֶׁלוֹ (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ח), שֶׁעַל יְדוֹ בָּא לְכָל הַחֲטָאִים וְהָעוֹוֹנוֹת, כִּי מִקְלָקוּל הַמְּדַמָּה בָּאוֹת כָּל הַתַּאֲוֹת וְהַמַּדּוֹת הָרָעוֹת (עֵינֵי שְׁמַת, חֶלֶק א', סִימָן כה), וְעַל-יְדֵי תּוֹרַת הַצְּדִיק הָאֱמֶת זוֹכָה לְנִשְׂמָה חֲדָשָׁה, כִּי תּוֹרַתוֹ עֹבֵד נִשְׁמָתִין חֲדָתִין (עֵינֵי שְׁמַת, סִימָן לו), כִּי עַל-יְדֵי פְּגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.

א) יוֹנָה [הַנְּבִיא] שִׁירָד לְהַפְלִיג בַּסַּפִּינָה [מִרְמָזוּ עַל] הַנְּשָׂמָה שִׁיּוּרְדַת לְעוֹלָם הַזֶּה לְהִיּוֹת בְּגוֹף הָאָדָם.
 ב) שְׁטָה בַּיָּם שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה.
 ג) שֶׁמְטְבִיעַ אֶת הַסַּפִּינָה.

קִיב אֲשֶׁר תִּקְמַד בְּנִחָל

נֶאֱבָדְתָּ נְשָׁמְתוּ (עֵינַי לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, תְּפִלִּין, הַלְכָה ב, אוֹת יא), וְהִצְדִּיק מְכַנִּים בּוֹ נִקְדָּה חֲדָשָׁה, נְשָׁמָה מְזוּכָּת מְאֹד, אוֹר מ"ה הַחֲדָשׁ, וְנִתְבָּרַר אֲצִלוֹ הַמְדַמָּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכָה שְׁנִתְקַנְתָּ אֲצִלוֹ הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה, לִידַע, לְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדִיעַ, כִּי "הַיְוִי" הוּא הָאֱלֹקִי"ם" (מְלָכִים-א יח, לט), וְאֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵי יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְאִזּוֹ נִתְבַטְּלוֹת הַשְּׁטִיּוֹת וְהַהֲבָלִים שֶׁהֵם הָאֱמוּנוֹת הַכּוֹזְבוֹת שֶׁל "כַּחַי וְעַצְם יְדֵי עֲשֵׂה לִי אֵת הַחֵיל הַזֶּה" (דְּבָרִים ח, יז), שֶׁמֶשֶׁם בָּאָה הַרוּחַ סְעָרָה שֶׁהֵם כָּלֵל הַבְּלוּלִים, הִירִידוֹת וְהַהִרְפָּתָקָאוֹת, כִּי עֲקָר הָאֱמוּנָה תְלוּי בְּכַח הַמְדַמָּה, כִּי בְּמָה שֶׁהִשְׁכַּל מִבֵּין אֵין שִׁיף אֱמוּנָה, וְעֲקָר הָאֱמוּנָה הוּא רַק בְּמָקוֹם שֶׁהִשְׁכַּל נִפְסָק וְאֵינוֹ מִבֵּין הַדְּבָר בְּשִׁכְלוֹ, שֶׁם צָרִיף אֱמוּנָה, וּכְשֶׁאֵינוֹ מִבֵּינוֹ בְּשִׁכְלוֹ, אִזִּי נִשְׁאָר רַק בְּכַח הַמְדַמָּה, עַל-פֶּן שֶׁם צָרִיכִים אֱמוּנָה, וְכֵל זֶה זוֹכִים עַל-יְדֵי תוֹרַת הַצְדִּיק הָאֱמֵת.

וְעַל זֶה בִּקְשׁ מִשֶּׁה (בְּמִדְבָר כז, טז-יז): "יִפְקֹד ה' אֱלֹקֵי הַרוּחַת לְכֹל בְּשׁוֹר אִישׁ עַל הַעֲדָה אֲשֶׁר יֵצֵא לְפָנֶיהֶם וְאֲשֶׁר יִבְאֵא לְפָנֶיהֶם, וְאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וְאֲשֶׁר יִבְיֵאֵם, וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת ה' כְּצֹאֵן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רֵעָה", שֶׁבִּקְשׁ שֶׁתִּשְׁאָר מִמֶּנּוּ "הַהִשְׁאָרָה" — הַלְמוּדִים שֶׁלְמַד עִם כָּלֵל יִשְׂרָאֵל דְרָף הַהִתְחַזְקוֹת שֶׁיְהִיוּ בְּקִיָּאִים בְּהַלְכָה (עֵינַי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א, סִימָן ו), בְּקִי בְּ"רְצוּא" וּבְקִי בְּ"שׁוּב", כְּמוֹ שֶׁמּוּבָא בְּזוּהַר הַקְדוּשׁ (וַיִּקְהַל רֵיג): זִכְרָה חוֹלְקִיהָ מֵאֵן דְּעָאֵל וְנִפְקֵי, שִׁיחֲזֵק עֲצָמוֹ בְּתַקְפָּה הִירִידָה בְּחִינַת "וְשׁוּב", בְּחִינַת "יֵצֵא", וְאֵל יֵיָאֵשׁ עֲצָמוֹ בְּשׁוּם אִפְּן, רַק יִתְחִיל מִחֲדָשׁ, וְכֵן בְּעֲלִיָּה בְּחִינַת "רְצוּא", בְּחִינַת "יִבּוֹא", יְהִיָּה חֲזַק מְאֹד מְאֹד לִידַע שֶׁעֲדִין אֵינוֹ יוֹדַע כָּלֵל, וְצָרִיף לְעֲלוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר (עֵינַי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב, סִימָנִים ז, פב), כִּי מִשֶּׁה פִּתַח דְרָף כְּבוֹשָׁה לִילֵף בָּהּ, מִצַּד אֶחָד קָשֶׁר עֲצָמוֹ עִם כָּל הִירִידִים וְהַנְּפוּלִים לְהַעֲלוֹתָם, לְחֲזִקָם וּלְאִמְצָם, כִּי עֲדִין הַשֵּׁם עִמָּם וְאֲצִלָּם, בְּחִינַת (תְּהִלִּים נג, ד): "כֹּלֹ סֵג יַחֲדוּ", שֶׁאֲפִלוֹ הוּא נְסוּג אַחֲזוֹר לְגַמְרֵי מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲנִי מִקָּשֶׁר עֲצָמִי עִמוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה אֲנִי מַעֲלֵהוּ, כִּי גֵלָה אֱלֹקוֹתוֹ בְּתַקְפָּה הַהִסְתָּרָה אֲפִלוֹ בְּעֲשֵׂרָה כְּתָרִין דְּמִסְאָבוּתָא"י, לְקִיָּים

(ד) אֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל זֶה שׁוֹכֵנֵם וְיֵצֵא.
(ה) בְּעֲשׂוֹר סְפִירוֹת שֶׁל הַשְּׂמָאָה.

אֲשֶׁר תְּקַמַּד בְּנִחָל קִיג

"וּמְלֻכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה" (שם קג, יט), וְכֵן קָשָׁר עֲצָמוֹ עִם הַגְּבוּהִים
 בְּמַעֲלָה לְגִלּוֹת לָהֶם שְׁעָרֵינִי אֵינָם יוֹדְעִים בִּידְעֵתוֹ כָּלֵל, כִּי לִפְעָמִים
 כְּשֶׁכָּבַר בָּאִים לְמַדְרַגָּה עֲלִיוֹנָה, אִזּוֹ גַם-כֵּן יֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה יְרִידוֹת
 וּנְפִילוֹת, לִפְעָמִים נִדְמָה לוֹ שְׁכָבַר הַשֵּׁיג אִיזוֹ דְרָגָה, וְכָבַר אֵינּוֹ צָרִיף
 לְעֵלוֹת יוֹתֵר, וְלִפְעָמִים מְרַבּוּי אֹר נּוֹפֵל לְגַמְרֵי וְשׁוֹכַח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ,
 חֵס וְשָׁלוֹם; וְכִמּוֹ שְׁמַצִּינוּ בְּאַלִישֵׁעַ - אַחַר (חֲגִיגָה יד), שְׁעָלָה לְרַקִּיעַ
 עַל-יְדֵי שָׁם, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן כָּפַר בְּעֵקֶר, כִּי שָׁם יֵשׁ נְפִילוֹת אַחֲרוֹת,
 בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כז, א): "וַתִּכְהֵינִי עֵינָיו מְרֵאת", מַחֲמַת שְׁנִתְקַרַּב בְּיוֹתֵר
 אֶל אֹר הָאֱלֹקוֹת, אִזּוֹ הָאֹר מְכַהֵה עֵינָיו וּמְזִיק לוֹ, כְּמִי שְׁמִסְתַּפֵּל
 בְּעֵצָם הַשָּׁמֶשׁ, אֹר הַשָּׁמֶשׁ מְזִיק לְעֵינָיו, וְזֶה שֶׁפָּרַשׁ רַש"י: "אֱלֹקֵי
 הַרוּחוֹת", שְׁאָמַר: "גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנָיִךְ, רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, דַּעַתּוֹ שֶׁל כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד, וְאֵינֶן דּוֹמִין זֶה לְזֶה, עַל-כֵּן מִנֵּה עֲלֵיהֶם מְנַהֵג שֶׁיְהִי
 סוֹבֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי דַעַתּוֹ", הֵינּוּ כַּנֵּ"ל, כִּי הַצַּדִּיק הָאֵמֶת לוֹמֵד
 בְּתוֹרָתוֹ עִם דְּרֵי מִטָּה הַקְּטָנִים הַמְּנַחִים בְּשֵׁאוֹל תַּחֲתִיּוֹת וּמִתְחַתֵּיו,
 וְעִם דְּרֵי מַעֲלָה הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה מְפֻלְגָּת, וּמְבָרַר אֶצְלָם אֶת הַמְּדַמָּה
 כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינַתּוֹ וּמַדְרַגָּתוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה זּוֹכִים לְבִרְוֵר וְזַכּוּף
 הָאֱמוּנָה, כִּי בְּאֵמֶת הָעֵקֶר וְהִסּוֹד הוּא הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְכֵן כָּל
 הַנְּפִילוֹת — הֵן שֶׁל הַדְּרֵי מִטָּה וְהֵן שֶׁל הַדְּרֵי מַעֲלָה הֵן רַק מַחֲמַת
 פָּגַם הָאֱמוּנָה, הֵינּוּ דְרֵי מִטָּה נְפִילְתָן הִיא עַל-יְדֵי פָּגַם הָאֱמוּנָה, כִּי
 נִדְמָה לָהֶם אֲשֶׁר בְּמַקּוֹם שְׁנִפְלוּ, אֵינן שׁוֹם אֱלֹקוֹת, כִּי הֵם מְנַחִים כָּבַר
 בְּעֶשְׂרֵה כְּתָרִין דְּמִסְאָבוֹתָא, וְנִסְתַּרְתָּ מֵהֶם אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ לְגַמְרֵי, חֵס
 וְשָׁלוֹם, וְכֵן דְרֵי מַעֲלָה, עֵקֶר נְפִילְתָן — שְׁנִדְמָה לָהֶם שְׁכָבַר הַשֵּׁיגוֹ
 אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמִתְחִילִים לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַשֵּׁכֵל, וְעַל-יְדֵי-זֶה נּוֹפְלִים
 אַחֲרֵי-כֵן לְגַמְרֵי, נִמְצָא, שְׁעַקֵּר הַרְחוֹק וְהַנְּפִילָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ הוּא
 רַק מַחֲמַת פָּגַם הָאֱמוּנָה, שְׁבָא עַל-יְדֵי חֲטָאִים וְעוֹנוֹנוֹת, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה
 נִתְבַּלְבַּל הַמְּדַמָּה (וְעֵין בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת אֱמוּנָה, סִימָן כב): "הַפְּשַׁע שֶׁל
 הָאָדָם מְכַנֵּס כְּפִירָה לְאָדָם", וְכַשְׁזוֹכָה לְשָׂקֵד עַל דְּלִתּוֹת הַצַּדִּיק
 הָאֵמֶת, אִזּוֹ זּוֹכָה שְׁנִתְבָּרַר אֶצְלוֹ הַמְּדַמָּה, וְזוֹכָה לְבִרְוֵר וְזַכּוּף הָאֱמוּנָה
 שֶׁהוּא חֲדוּשׁ הָעוֹלָם; כִּי בְּאֵמֶת אֵינן בִּלְעַדּוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְכָכֵל תְּנוּעָה
 וְתְנוּעָה שָׁם אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְחַדֵּשׁ בְּכָל עֵת וְרַגַע אֶת

כָּל הָעוֹלָמוֹת (עֵינַי בְּעֵץ חַיִּים, שֶׁעַר א', עֲנַף ה'), וְהַכֹּל מִתְנַהֵג רַק עַל-יַדֵּי הַשְּׂגָחָתוֹ הַפְּרָטִית, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ ו"ל (חֲלִין ז'): "אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה אֶלָּא אִם-בֶּן מַכְרִיזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה", וְצָרִיף לְחַקֵּק הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב יְדִיעָה זֹו בְּלִבּוֹ, כִּי הַכֹּל מִמְּנוֹ יִתְבָּרֵף, וְאֵל תְּדַמֶּה בְּנַפְשָׁף כִּי בְּכַחַף וּבְחֲרִיצוֹתָף תְּלוּיָה פְּרִנְסָתָף, חֵס וְשָׁלוֹם, שְׁזֵהוּ עוֹן עֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ, כִּי צָרִיף לְבַטֵּל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרֵף, וְלִידַע שֶׁהַכֹּל תְּלוּי רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרֵף, וְאֵין שׁוֹם טָבַע כָּלָל, כִּי גַם הַטָּבַע הוּא כִּסָּא לְהַשְּׂגָחָה, כִּי בְּזֵה הָאֶפֶן הַשֵּׁם יִתְבָּרֵף מְנַהֵג אֶת הָעוֹלָם; וְעַל-יַדֵּי יְדִיעָה זֹו נַעֲשֶׂה יַחֲוֹד בֵּין הַנְּיָה אֱלֹקֵיִם" (עֵינַי לְקוּטֵי-מוֹהַרִין, חֲלֵק א', סִימָנִים ד, נד), שְׁזֵהוּי שְׁלֵמוֹת הַדַּעַת, וְזֵהוּי הָאָרֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא הַשְּׂגָחָה, בְּחִינַת (דְּבָרִים יא, יב): "תָּמִיד עֵינַי ה' אֱלֹקֶיךָ בְּהַ מְרִשִׁית הַשָּׂנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה"; [וְאֵגֵב יוֹבֵן בְּזֵה מַה שֶּׁפֶתַח בַּעַל הַטּוֹרִים: "יִפְקֹד ה' אֱלֹקֵי הָרוּחֹת לְכֹל בְּשׁוֹר" וְגו' (בַּמִּדְבָּר כז, טז-יז), בְּאֵלוֹ שְׁנֵי הַפְּסוּקִים יֵשׁ כ"ח [עֲשָׂרִים וְשִׁמּוֹנָה] תְּבוּת, וְזֵהוּ שְׂאֲמַר: "וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ כִּי הוּא הִנְתֵּן לָךְ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת חֵיל" (דְּבָרִים ח, יח), עֵינַי שָׁם; אֲשֶׁר בְּאֵמַת הוּא פְּלִיאָה, מַה שְּׂיָכוֹת יֵשׁ לְהַדְדִּיל, אִף עַל-פִּי הַנִּיֵּל יוֹבֵן הַיֵּטֵב, כִּי כָּל עֶקֶר יְדִיעָה זֹו — בְּרוּר וְזָפוּף הָאֵמוּנָה אֵי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ כִּי אִם עַל-יַדֵּי עֲצַת הַצַּדִּיק הָאֵמַת (עֵינַי לְקוּטֵי-מוֹהַרִין, חֲלֵק א', סִימָן ז, וְדוֹק); וְכִשְׁזוֹכָה לְיְדִיעָה זֹו, אֶז נִגָּאֵל מִכָּל צְרוּתָיו, כִּי כָּל הַצְּרוּת וְהַגְּלִיּוֹת הֵן רַק מִחֲמַת פָּגַם הָאֵמוּנָה, כִּי נִדְמָה שֶׁתְּלוּי בְּכַחוֹ, וְכֵאלוֹ הוּא גָרַם לַעֲצָמוֹ שְׁלֵא תִהְיֶה לוֹ מְשֻׁה לֹו שֶׁחֲפֵץ בְּהַ, אֹו דְבָר זֶה שֶׁחֲפֵץ בּוֹ וְכוּ' וְכוּ', וּבְאֵמַת הַכֹּל מִמְּנוֹ יִתְבָּרֵף, וּמוֹהַרֲנֵיִת ו"ל אָמַר פְּעַם: דִּי וְעֵלְט זָאגָט דִּי טוֹ אוֹן הַשֵּׁם יִתְבָּרֵף וְוַעֲט דִיר הָעֵלְפֵן, אִיף זָאג, אֶז הַשֵּׁם יִתְבָּרֵף וְוַעֲט דִיר הָעֵלְפֵן וְוַעֲסָטוֹ טוֹהֵן, וְדְבָרֵי פִי חֲכָם חֵן; כִּי מִי שְׂיֵשׁ לוֹ עֵינַיִם, רוֹאֶה מַה שֶּׁנַּעֲשֶׂה עֲכָשׁוֹ בְּעוֹלָם, אֲשֶׁר עִם הַשְּׁתַדְּלוֹת אֵין פּוֹעֲלִים כְּלוּם, אֲדַרְבָּה כְּמַה פְּעָמִים מְקַלְקֵלִים יוֹתֵר וְכוּ', וְעֶקֶר הָעֲצָה — רַק לְבַטֵּל עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵף בְּתַפְלָה, וְלִבְקָשׁ רַק מִמְּנוֹ יִתְבָּרֵף שְׂיֹולִיכָהוּ בְּדַרְף הָאֵמַת.

ו) אַחַד לְשָׁנָי.

ז) הָעוֹלָם אוֹמַר: אַתָּה תַּעֲשֶׂה וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵף יַעֲזֹר, אֲנִי אוֹמַר: אִם הַשֵּׁם יִתְבָּרֵף יַעֲזֹר אֶז תַּעֲשֶׂה.

ועל זה צריכים תפלות הרבה — שיזכה לבלי להטעות עצמו (כמוכא בלקוטי־הלכות, אונאה, הלכה ג) על־פי מה שאמרו חכמינו ז"ל (כתבות צט:): אין אונאה לקרקעות, כי היצר הרע והסטרך אחרא הם בחינת אונאה שמאנה ומטעה את הבריות, כי אין עוד אונאה גדולה בעולם כמו האונאה של היצר הרע, שמאנה את הבריות להחליף עולם עומד בעולם עובר, חס ושלום, (ומחליף השגחה בטבע, שידמה בדעתו שהכל טבע ונפרד ממנו יתברך, חס ושלום), ומאנהו ומטעהו בכמה מיני רמאות וערמומיות ובבלבולים, ובכמה מיני אונאות וטעויות בלי שעור וערך, כדי למנעו מדרך החיים, מדבקות הבורא יתברך, שהוא עקר החיים הנצחיים, חיים טובים וארכים, ורוצה להורידו ולהפילו לשאול תחתיות, חס ושלום, ולעקרו, חס ושלום, משני העולמות — מהעולם הזה ומהעולם הבא חנם על לא דבר, כי עקר הטוב והנעם הוא כשזוכים לקשר וליחד ההשגחה בטבע — העולם הזה בעולם הבא, לידע, להודיע ולהודע פי מלא כל הארץ כבודו, ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, אין בלעדיו יתברך כלל, וזהו עקר האור והמתקנות למי שזוכה לזה, ולהפוך — ידוע שאין שום נחת מכל תענוגי העולם הזה כלל כשנפרד ממנו יתברך, חס ושלום, והוא דבר ברור וידוע למי שיש לו מח בקדקדו ובקי קצת בטיב העולם הזה ותאוותיו ותענוגיו, כי כלם מערבים בכעס ומכאובות ויגונות, ואחריתו מרה כלענה חדה כחרב פפיות גם בעולם הזה, מלבד אשר בעולם הבא שם בודאי כל עסקי העולם הזה מרים מכל מיני מרירות ומכל מיני צרות ויסורין שבעולם, כמוכא בזהר הקדוש: זכאה מאן דלא אתהני מדיליה כלום; נמצא שהבעל־דבר מאנה ומטעה את האדם מאד מאד, וכמו שאמר רבנו ז"ל (עין שיחות־הר"ן, סימן נא): העולם מטעה אותנו מאד, כי אין שום אדם שיהיה לו קץ וסוף טוב מן העולם הזה, ועל־כן כשהוכיח הנביא את ישראל, קראם: "העיר היונה" (צפניה ג, א), לשון אונאה כמוכא (במצודת ציון שם), על שהניחו עצמם להונות את עצמן, ולא השתדלו להנצל מהונאתו, ועל־כן נקראין הסטרך

אחרא וְהַעֲכוּם "מונין", כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיה מו, כו): "וְהֶאֱכַלְתִּי אֶת מוֹנֵיךָ אֶת בְּשָׂרָם", וּפְרַשׁ רַש"י: לְשׁוֹן אוֹנָאָה, וְכֵן פֵּרֵשׁ רַש"י בְּרִישׁ חֻקַּת (במדבר יט, ב): לְפִי שֶׁהַשָּׁטָן וְאַמּוֹת הָעוֹלָם מוֹנִין אֶת יִשְׂרָאֵל וְכוּ', שְׂרוּצִין לְהוֹנוֹת וְלְהַטְעוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל וְלְהִרְחִיקָם מֵהַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת וְכוּ'.

וְהִנֵּה קִרְקָעוֹת הֵן בְּחִינַת תְּפִלָּה, שֶׁהִיא בְּחִינַת אֱמוּנָה שֶׁנִּקְרָאת אֶרֶץ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תהלים לו, ג): "שֹׁכֵן אֶרֶץ וּרְעָה אֱמוּנָה", כִּי הָאֶרֶץ הִיא בְּחִינַת מַלְכוּת, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה, הָאֱמוּנָה וְהַתְּפִלָּה, וְזֶה (ישעיה סו, א): "הַשָּׁמַיִם כְּסָאֵי וְהָאֶרֶץ הַדָּם רַגְלֵי"; כִּי הָאֱמוּנָה הִיא בְּחִינַת רַגְלֵיךָ (עין לקוטי־מורה"ו, חלק ב', סימן פא), וְעַל יְדֵי דִיקָא נִכְנָסִים אֶל הַקִּדְשָׁה, כִּי אֱמוּנָה הִיא הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח לְהַכְנִס אֵלָיו יְתִבְרָךְ, שֶׁהִיא בְּחִינַת תְּפִלָּה, וְזֶה (תהלים קטו, טז): "וְהָאֶרֶץ נִתֵּן לְבְנֵי אָדָם", הֵינּוּ בְּחִינַת הָאֱמוּנָה — תְּפִלָּה, נִמְסְרָה לְבְנֵי־אָדָם וְכוּ', כִּי עָקַר הָעֲמִידָה וְהַסְמִיכָה בְּעוֹלָם הִיא הַתְּפִלָּה, שֶׁעָלֶיהָ עוֹמֵד הַכֹּל, וְזֶה מֵה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרִכּוֹת ו:): "אֵין עֲמִידָה אֶלָּא תְּפִלָּה", אֲשֶׁר הִמְעַמֵּד וְהַקְיִים שֶׁל הָאָדָם הוּא רַק הַתְּפִלָּה, וְזֶה בְּחִינַת (קהלת א, ד): "וְהָאֶרֶץ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת", הֵינּוּ עַל־יְדֵי תְּפִלָּה שֶׁנִּקְרָאת אֶרֶץ, לְעוֹלָם תְּעַמֵּד עַל עַמְדָּךְ, וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (מכות כד,): עַד שֶׁבָּא חֲבִיקוּק וְהִעֲמִידֵן עַל אַחַת — "וְצַדִּיק בְּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה" (חֲבִיקוּק ב, ד), אֱמוּנָה זֹאת תְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שמות יז, יב): "וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה", וְתִרְגּוּמוֹ: פְּרִישָׁן בְּצִלוֹט הֵינּוּ שֶׁהָאָדָם צָרִיף לְהִיּוֹת חֲזָק וְאִמִּין מְאֹד בְּדַעְתּוֹ, וְתָמִיד יִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יְתִבְרָךְ שֶׁיִּקְרָבֵהוּ לְעַבּוֹדָתוֹ יְתִבְרָךְ בְּאֵמַת יְהוָה אִיף שִׁיְהִיָּה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִנְצַל מִכָּל מִינֵי טְעוּיּוֹת וּפְגִימּוֹת, וְגַם הַבְּעַל־דָּבָר שֶׁהוּא הַמְדַמָּה וְהַיֵּצֵר הָרָע לֹא יוּכַל לְהוֹנוֹתוֹ וְלְהַטְעוֹתוֹ עוֹד בְּשׁוּם אִפְּן, שֶׁזֶה "אֵין אוֹנָאָה לְקִרְקָעוֹת" (בְּתוֹבָת צט), מִי שֶׁעוֹסֵק תָּמִיד בְּתְּפִלָּה, בְּחִינַת קִרְקָעוֹת, בְּחִינַת אֶרֶץ כְּנ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה לֹא יוּכַלוּ לְהוֹנוֹתוֹ וְלְהַטְעוֹתוֹ וְכוּ'ל.

(ט) פְּרוּשׁוֹת בְּתְּפִלָּה.

וְכָל הַדַּעַת הַזֹּה מִקְבָּלִים רַק עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, שְׁעַל יְדוֹ
 נִפְתָּח פִּיּוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יְתַבְרָךְ (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ס), כִּי
 הוּא הָאִישׁ אֲשֶׁר יוֹדֵעַ לְהֵלֵךְ נֶגֶד רֹחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וּמִכְנִיס
 בְּאָדָם עֲצוֹת אֵיךְ לְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְאַמֵּץ וּלְעֲמֹד עַל עַמְדוֹ, וּלְבָלִי לִפְלֵ
 בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל מִכָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בַּיָּם הַסּוֹעֵר דִּהְיָ עֵלְמָא, כִּי הוּא
 הַמְגַלֵּה שְׂכִינְתּוֹ יְתַבְרָךְ בְּעוֹלָם, וּמְקַשֵּׁר עֵלְמָא הַדִּין בְּעֵלְמָא דְאֲתִיָּא
 (עֵין שָׁם, חֵלֶק ב', סִימָן ז), וְכוּלָּלָם יַחַד, שְׁזֵהוּ עֶקֶר הַיַּחְוּד בֵּין הַרוּחַ
 דְּלַעֲיָלָא וּבֵין הַרוּחַ דְּלַתְתָּא^ב (עֵין שָׁם, חֵלֶק א', סִימָן ס), וְזוֹהִי כָּל עֲבוּדַת
 הָאָדָם בְּזֵה הָעוֹלָם, בְּכַח עֲצוֹת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת לְקַשֵּׁר וּלְיַחַד הַרוּחָא
 דְּלַעֲיָלָא — אִוְרוֹ הָאֵין סוּף בְּרוּף הוּא, עִם הַרוּחָא דְּלַתְתָּא — שְׁהִיא
 נִשְׁמָתוֹ, שְׁהִיא בְּעֶצְמָה חֵלֶק אֶלּוֹק מִמַּעַל, וְכָל מָה שְׁהַצַּדִּיק עוֹלֵה
 בְּמַדְרַגָּה יוֹתֵר גְּבוּהָה, שְׁזֵה בְּחִינַת הַסְּתַלְקוֹת מִהַדְרַגָּה שְׁעֲמַד בָּהּ
 עַד עֶכְשָׁו, בֵּן נִתְאַחַדִּין וְנִתְיַחַדִּין שְׁנֵי הַרוּחוֹת עֵלְמָא הַדִּין בְּעֵלְמָא
 דְּאֲתִי, כִּי הַצַּדִּיקִים מִהַפְּכִין יֵשׁ לְאֵין, וְנַעֲשֶׂה הַכָּל אֵין סוּף בְּרוּף
 הוּא, וּמַחֲמַת שְׁהַשְׁגָּה זוֹ אֵי אֶפְשָׁר שְׁתַּהֲיָה בְּקַבְיַעוֹת, כִּי הַהֶכְרַח
 לְשׁוֹב אֶל יִשׁוּתוֹ (עֵין שָׁם, סִימָן ד), וְהַהֶכְרַח לְהַתְבַּטֵּל מִהַדְּבָקוֹת, כִּי
 לַפְּעָמִים צָרִיף לְצִאת לַחוּץ וּלְעֶסֶק בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם (עֵין שָׁם, סִימָן טז),
 וְזֵה בְּחִינַת "רְצוּא וְשׁוֹב" "עֵיל" "וְנִפְיָק" וְכַנֵּ"ל, וּכְשׁוֹזֹכָה לְבִטֵּל עֲצָמוֹ
 אֵלָיו יְתַבְרָךְ עַל-יְדֵי תַפְלָה וְהַתְבוּדוּת, וְנִתְיַחַדִּין שְׁנֵי הַרוּחוֹת, אֲזַ
 אֵין לוֹ לְדָאג בְּעֵבּוֹר פְּרַנְסָתוֹ, [וּבְזֵה יוֹבֵן הַמֶּשֶׁף דְּבָרֵי רַבְנּוֹ ז"ל (בְּסִימָן
 טו)], כִּי שְׁנֵי הַרוּחוֹת נַעֲשִׂין עַל-יְדֵי הַמְתַּקַּת חֲרוֹן-אַף, וְעַל-יְדֵי-זֵה
 תַּהֲיָה לוֹ פְּרַנְסָה, כִּי כַּעַס מַזִּיק לְפְרַנְסָה וְכוּ', עֵין שָׁם; כִּי בְּאֵמֶת
 צָרִיף לִידַע אֲשֶׁר אֵין בְּלַעַדָּיו יְתַבְרָךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שָׁם
 אִלוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם מִמַּשׁ, וְלִית אֲתֵר דְּפָנוּי מִנִּיהֵל, וְשׁוּם דְּבָר אֵינוֹ
 נִפְרָד מִמֶּנּוּ יְתַבְרָךְ, וְזֵהוּ חֲמֵר עוֹן הַכַּעַס יוֹתֵר מִכָּל הַעֲבֵרוֹת כַּמוֹכָא
 בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, שְׁמַסְלֵק אֶת נִשְׁמָתוֹ לְגַמְרֵי, בְּסוּד: "טֵרֵף נִפְשׁוֹ
 בְּאִיב יח, ד; וְאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (זֵהר הַקְּדוּשׁ בְּרֵאשִׁית כו): כֵּל
 הַכּוֹעֵס יִהְיֶה בְּעֵינָיֶה כְּאִלוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, כִּי צָרִיף לִידַע וּלְהִתְאַמֵּץ,

א) עוֹלָם הַזֶּה בְּעוֹלָם הַכָּא.

ב) בֵּין הַרוּחַ שְׁלַמְעֵלָה וּבֵין הַרוּחַ שְׁלַמְשָׁה.

ג) אֵין מְקוֹם פְּנוּי מִמֶּנּוּ יְתַבְרָךְ.

קיח אֲשֶׁר תְּקַמַּד בְּנַחֵל

אֲשֶׁר הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי הַפְּרָטִית, וְאִם אֶחָד מְצַעְרוֹ אוֹ מְבַזֶּה אוֹתוֹ, בְּנֹדָאֵי הוּא שְׁלִיחַ הַבּוֹרָא, וְאִם יִקְפֹּץ וַיִּכְעַס עָלָיו, בְּזֶה מוֹרִיד מִמֶּנּוּ אֶת צֶלֶם הָאֱלֹקִים — נִשְׁמָתוֹ וְאֶמוּנָתוֹ, כִּי נִדְמָה לוֹ שֶׁהוּא מְחַמֵּת עֲצָמוֹ רוֹדְפוֹ וּמְבַזֶּהוּ, וְעַל-כֵּן צָרִיף לִיגַע עֲצָמוֹ מְאֹד מְאֹד בְּעִבּוּר פְּרִנְסָתוֹ, מֵאַחַר שֶׁאֵין לוֹ הַדְּעַת הָאֵמֶת אֲשֶׁר עַל יָדָהּ בָּאָה לוֹ פְּרִנְסָה בְּנִקְלָל (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָן נד), וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי הַמְּתַקֵּת הַחֲרוֹן-אַף, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְקַשְּׂרִין שְׁנֵי הַרוּחֹת, וְתִהְיֶה לוֹ פְּרִנְסָה בְּנִקְלָל וְכוּ', וְדו"ק.

וְכַפִּי שֶׁפִּרְשָׁנוּ אֶת תְּפִלַּת וּבִקְשַׁת מִשֶּׁה רַבְּנוֹ (בַּמְדָּבָר כז, טז):
 "יִפְקֹד ה' אֱלֹקֵי הַרוּחֹת" וְכַנִּ"ל, מְצִאתִי עֲכָשׁוֹ בְּלְקוּטִי-הַלְכוֹת (הַכָּשֶׁר בָּלִים, הַלְכָה ד, אוֹת מד), שֶׁמִּפְּרָשׁוֹ מוֹהֲרָן"ת ז"ל בְּעִנְיָן אַחֵר קִצְּצָת, וְכַמְעַט שְׁעוֹלָה בְּקִנְיָה אֶחָד, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: "וְזֶהוּ שֶׁבִקְשָׁה מִשֶּׁה רַבְּנוֹ 'יִפְקֹד ה' אֱלֹקֵי הַרוּחֹת אִישׁ עַל הַעֲדָה' וְגו', כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוֹדִיעַ לוֹ שֶׁמְכָרַח לְהַסְתַּלֵּק, עַל-כֵּן בִּקְשָׁה מִשֶּׁה שִׁישְׂאָר מִמֶּנּוּ תִלְמִיד שִׁימְשִׁיף פִּי-שְׁנַיִם שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת שְׁנֵי הַרוּחֹת, שְׁזֶהוּ 'יִפְקֹד ה' אֱלֹקֵי הַרוּחֹת', "הַרוּחֹת" דִּיקָא, תְּרַתִּי מִשְׁמַע — רוּחָא דְלַעֲיִלָא וְרוּחָא דְלַתַּתָּא, כִּי עֵקֶר הַתְּקוּן לְנִצְחָה הוּא פִּי-שְׁנַיִם, הַתְּקַשְׂרוֹת שְׁנֵי הַרוּחֹת, דְּהֵינּוּ עַל-יְדֵי הַצְּדִיק, בְּחִינַת מִשֶּׁה, מִשְׁתַּדֵּל בְּעֲצָם כַּחוֹ בְּחִיּוֹ שִׁישְׂאָרוֹ תִלְמִידִים, שֶׁאַחַר הַסְתַּלְקוֹתוֹ יִמְשִׁיכוּ מִמֶּנּוּ בְּחִינַת פִּי-שְׁנַיִם, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה הַכֹּל יִתְקַנּוּ לְנִצְחָה", עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

וְעוֹד לְאֵלּוּךְ מַלְיָן בְּמָה שֶׁהַשְׁתַּמֵּשׁ מִשֶּׁה בְּלִשׁוֹן "ה' אֱלֹקֵי הַרוּחֹת" (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָן נד), כִּי ה' אֱלֹקִים הוּא שֵׁם מְלֵא, בְּחִינַת עֲלָמָא דְאֵתִי, וְהוּא עֵקֶר הַדְּעַת שֶׁל עֲלָמָא דְאֵתִי (עֵין שֵׁם, סִימָן ד), וְעַל-כֵּן כְּשֶׁבִקְשָׁה מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שִׁיתֵּן מְנַהִיג לְיִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר יוֹכֵל לִילֹךְ נֶגֶד רוּחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וּלְקַשֵּׁר אֶצְלוֹ שְׁנֵי הַרוּחֹת כַּנִּ"ל, עַל-כֵּן הַזְּכִיר בְּתִפְלָתוֹ שְׁמוֹת אֱלֹהֵי דִיקָא, שֶׁהֵם: "ה' אֱלֹקֵי", כִּי הַשְׁמוֹת הָאֵלוֹ בְּעֲצָמָם מוֹרִים עַל יְחוּד שְׁנֵי הַרוּחֹת — הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא, וְדו"ק.

אֲשֶׁר תְּקַמַּד בְּנִחַל קִיט

וְזֶה אֲשֶׁר מְצִינּוּ בְּאַלְיָהוּ הַנְּבִיא, שֶׁהוּא הָרַב הַמְּמַשִּׁיף פִּי-שָׁנִים
 בְּתַלְמִיד (כְּמוּבָא בְּפָנִים), בְּשַׁעַה שְׁגֵלָה אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ לְכָל יִשְׂרָאֵל,
 שֶׁזֶהוּ בְּעֶצְמוֹ יַחֲוֵד בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה לְעוֹלָם הַבָּא, קָשׁוּר בֵּין שְׁנֵי
 הָרוּחוֹת וְכַנֵּ"ל, צָעַק (מְלָכִים-ב יח, לט): "ה' הוּא הָאֱלֻקִּים, ה' הוּא
 הָאֱלֻקִּים" דִּיקָא, כִּי אֵלּוּ הַשְּׁמוֹת מוֹרִים עַל יַחֲוֵד שְׁנֵי הָרוּחוֹת וְכַנֵּ"ל
 וְדו"ק; וְכִבֵּר פְּתִיבָתִי לָךְ לְמַעְלָה, אֲשֶׁר שְׁנֵי הָרוּחוֹת הֵם בְּחִינַת שְׁתֵּי
 הַבְּקִיאוֹת שְׁצָרִיכוֹת לְאָדָם: בְּקִי בְּ"שׁוֹב", בְּקִי בְּ"רְצוּא" — "עֵיל
 וְנִפְיָק".

וְעַתָּה תִּרְאֶה נִפְלְאוֹת ה', אֲשֶׁר "הַנִּי"ה אֱלֻקִּים" עוֹלָה מְסֻפָּר
 "בְּקִי", כִּי צָרִיף לָזֶה בְּקִיאוֹת גְּדוּלָה, אִיף שִׁיזְנָפָה לְקָשֶׁר עֲלֵמָא הַדִּין
 בְּעֲלֵמָא דְאַתִּי, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן לֹא יִהְיֶה בְּחִינַת רַבּוּי אֹר לְמַעְלָה, וְכֵן
 לְמַטָּה כְּשֶׁמִּפְסִיק מִהִדְבָּקוֹת, אֵל יִפֹּל, חַס וְשָׁלוֹם, לְגַמְרִי, וְעַל-כֵּן
 עָקַר "דְּרִף" הַתְּשׁוּבָה — כְּשֵׁישׁ לוֹ שְׁתֵּי הַבְּקִיאוֹת הָאֵלּוּ דִּיקָא
 (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ו), וְעַל-כֵּן שְׁתֵּי פְּעָמִים "בְּקִי" עוֹלָה
 "דְּרִף", כִּי זֶהוּ עָקַר הַתְּשׁוּבָה שֶׁרְצָה אֱלִיָּהוּ לְהַכְנִיס בְּיִשְׂרָאֵל, וְעַל-כֵּן
 צָעַק שְׁתֵּי פְּעָמִים "ה' הוּא אֱלֻקִּים", וְדו"ק.

וְכִשְׁיֻדָּע יְדִיעָה זֹו, הֵינּוּ קָשׁוּר וְיַחֲוֵד חֲמָה וְלִבְנָה — ה' אֱלֻקִּים,
 אֲז נִצַּל מִהַפֵּל, וְזֶהוּ (תְּהֵלִים פד, יב): "כִּי שָׁמַשׁ וּמַגֵּן ה' אֱלֻקִּים" וְכַנֵּ"ל,
 וְעֵין הֵיטֵב בְּלְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן א', וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְפָּרֵשׁ
 גַּם הַמְּשִׁיף הַפְּסוּק: "ח'ן' וְכָבוֹד יִתֵּן ה'" קָשׁוּר וְיַחֲוֵד הַשְּׁגָחָה וְטַבַּע
 - ה' אֱלֻקִּים - חֲמָה וְלִבְנָה, עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְחַן ה' "לֹא יִמְנַע טוֹב
 לְהוֹלְכִים בְּתַמִּים", בְּחִינַת: "אֲשֶׁרִי תְּמִימֵי דְרִף", כִּי לְזָכוֹת לָזֶה אֵי
 אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל-יְדֵי "וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם" (בְּרֵאשִׁית כה, כז) — עַל-יְדֵי
 תְּמִימוֹת וְכוּ', עֵין שָׁם; וְעֵין בְּדַבְּרֵי הָרַב הַחֲסִיד רַבֵּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל ז"ל
 בְּסֻפְרוֹ "עֵץ הַדַּעַת טוֹב" עַל פְּסוּק זֶה, שֶׁמְגַלֵּה אִיף שָׁם "אֱלֻקִּים"
 הוּא כְּפֹא לְשֵׁם הַנִּי"ה וּמִלְבִּישׁוֹ, כִּי אֱלֻקִּים בְּמִלּוּי הַיְיֻדִי"ן עוֹלָה

שׁי וְכֵן הַנְּיָה בְּאִתּוֹ ב"ש נְחֻלָּף בְּמַצַּפ"צ עוֹלָה שׁי וְכוּ', עֵינֵי שָׁם דְּבָרִים עֲמֻדִים, וְלוֹלָא דְּמִסְתַּפְינָא הֵייתִי מוֹסִיף בְּדַרְךָ זוֹ לְפָרֵשׁ (שׁיר הַשִּׁירִים ה, טו): "שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שׁ"ש" וְגו', וּפְרָשׁ הַתְּרַגּוּם: וְצַדִּיקֵינָא אֵינּוּן עֲמוּדֵי עֲלָמָא וְכוּ', הֵינּוּ הַצַּדִּיקִים אֲשֶׁר מִיְחַדִּים הַנְּיָה אֱלֹקֵי"ם (שְׁעוֹלָה שׁ"ש) עֲלָמָא הַדִּין בְּעֲלָמָא דְאַתִּי, הֵם הַמְקִימִים אֶת הָעוֹלָם.

וּבְגִמְרָא (עֵינֵי חֲגִיגָה יב): אֵיתָא: הָאֶרֶץ עַל מָה עוֹמֶדֶת וְכוּ', רַבִּי אֲלִיעֶזֶר בֶּן שְׁמוּעַ אֹמֵר עַל עֲמוּד אֶחָד — וְצַדִּיק שְׁמוֹ, שְׁנֹאמֵר (מְשַׁלִּי י): "וְצַדִּיק יִסּוּד עוֹלָם", וּפְרָשׁ הַמְהַרְשֵׁ"א בְּחַדוּשֵׁי אַגְדוֹת שָׁם, אֲשֶׁר הָעֲמוּד שֶׁל הַצַּדִּיק הוּא הָאֲמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (חֲבַקּוּק ב, ד): "וְצַדִּיק בְּאֲמוּנָתוֹ יַחֲיֶה", וְעַל דַּרְךָ זוֹ אָמַר הַפְּתוּכָה (תְּהִלִּים קיט, ז): "לְדוֹר וָדוֹר אֲמוּנָתְךָ כּוֹנֵנֶת אֶרֶץ וַתַּעֲמֵד", הֵינּוּ שְׁעַל-יְדֵי מַצּוֹת אֲמוּנָה "כּוֹנֵנֶת אֶרֶץ", וְעַל יְדֵהּ "תַּעֲמֵד" הָאֶרֶץ, כִּי הָאֲמוּנָה הִיא עֲמוּד אֶחָד שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, כִּי בְּזֶה שְׁמַגְלָה אֲשֶׁר מְלֵא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ, מְמַלֵּא כָּל עַלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עַלְמִין, וְאֵין בְּלַעֲדוֹ יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, בְּזֶה בְּעֲצָמוֹ מְקַשֵּׁר הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא אֱלֹקֵי"ם (הַטְּבַע) בְּעוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא הַנְּיָה (הַשְּׁגָחָה) וְדו"ק.

וְעֵינֵי בְּסִפּוֹר "מְאוּר עֵינַיִם" (בְּלִקוּטִים שְׁבַסוּף הַסִּפּוֹר): "הַשְּׁמַיִם וְהָאֶרֶץ הֵם שְׁנֵי הַפְּכִים", הַשְּׁמַיִם הֵם רוּחַנִיּוֹת וְהָאֶרֶץ גְּשָׁמִיּוֹת בְּתַכְלִית, וְצָרִיף בִּינֵיהֶם דְּבַר מְמַצֵּעַ, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְקַרֵּב שְׁנֵי הַפְּכִים בְּלִי אֲמַצְעֵי, וְהַצַּדִּיק הוּא הָאֲמַצְעֵי, שֶׁנִּשְׁמָתוֹ הִיא רוּחַנִיּוֹת מִן הָעֲלִיוֹנִים, וְגוֹפּוֹ גָּשָׁם מִן הַתַּחְתּוֹנִים, כְּמֵאמָרָם ז"ל (חֲגִיגָה טו), וְהוּא הַמְקַשֵּׁר שְׁמַיִם לָאֶרֶץ, שֶׁהַשְּׁמַיִם יִשְׁפִיעוּ לָאֶרֶץ, וְלִכֵּן נִקְרָא הַצַּדִּיק "כָּל" דְּאֶחָד בְּשֵׁמָא וְאַרְעָא (עֵינֵי לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ז), שֶׁמֵּאֶחָד הַשְּׁמַיִם וְהָאֶרֶץ, וְזֶה (כְּכֹא בְּתָרָא עַד): תָּא וְאַחֲוֵי לָךְ הֵיכָא דְנִשְׁקִי אַרְעָא וְרַקִּיעַ

(ד) אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם עולה בגמטריה ש' — הינו שלש מאות.
 (ה) שיטת א"ת ב"ש היא כפשוטו, שמחליפים אותיות: אל"ף בתי"ו, ביי"ת בשי"ן וכו', וכן על זה הדרך כל האל"ף-ביי"ת, וכן להפך — תי"ו באל"ף שי"ן בביי"ת וכו', ולפי חשבון זה יוצא, שהשם הקדוש הנו"ה ברוף הוא מתחלף באותיות מצפ"צ שעולה בגימטריה ש' [300].
 (ו) שהייתי מתירא.
 (ז) הצדיקים הם עמודי העולם.

אֲשֶׁר תְּקַמַּד בְּנַחֵל קָכָא

אֶהְדִּיחַ וְכוּ', עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ; וְעַיִן בְּלִקּוּטֵי-מִוְהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן יד), שְׂגֵלָה רַבְּנֵנוּ ז"ל בְּשֵׁם רַבָּה בַר בַּר חֲנָה בְּעֶצְמוֹ (עַיִן תִּי-מִוְהַר"ן, שְׂרָבָה בַר בַר חֲנָה גְּלָה לְרַבְּנֵנוּ ז"ל כֹּל הַסּוּדוֹת בְּמֵאמְרֵיו), דְּנִשְׁקִי אַרְעָא וּרְקִיעָא, זֶהוּ בְּחִינַת שְׁלוֹם בְּעֶצְמֵיו, אַרְעָא זֶה בְּחִינַת גּוּף, רְקִיעָא זֶה בְּחִינַת נְשָׁמָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים נ, ד): "יִקְרָא אֶל הַשָּׁמַיִם מֵעַל" — זו הַנְּשָׁמָה, "וְאֶל הָאָרֶץ" — זֶה הַגּוּף (סְנֵהֲדִין צא:), וְכִשְׂשֵׁי שְׁלוֹם בִּינֵיהֶם, עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה מִתְּפִלָּתוֹ כְּנִי^ט כִּי בְּבְחִינַת "וְכוּיִן פְּתִיחַן לָהּ בְּעִלְיָתָהּ" י וְגו' (דְּנִיאל ו, יא), וְכֵן לְהַפּוֹף — עַל-יְדֵי תְּפִלָּה נַעֲשֶׂה שְׁלוֹם בֵּין הַגּוּף לְנְשָׁמָה, כִּי עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה זוֹכֶה לְשְׁלוֹם הַכֶּלְלִי, הֵינּוּ שְׁלֵמוֹת הָעוֹלָמוֹת, כִּי עַל שֵׁם זֶה נִקְרְאוֹת הַתְּפִלָּה קְרַבָּן, עַל שֵׁם קְרוּב הָעוֹלָמוֹת לְשְׁלֵמוֹתָן, עַיִן שֵׁם.

וְעַל-כֵּן עָקַר הַתְּכֵלִית שֶׁל הָאָדָם הוּא, שְׂרַבָּה בְּתְפִלָּה וּבְקִשָּׁה וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעֶצְמוֹ יִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עָלָיו אֹר הַגְּנוּזֵי שֶׁל הַצְּדִיק, וְיִתְקַשְּׂרוּ אֶצְלוֹ שְׁנֵי הָרוּחוֹת, הֵינּוּ הַנְּשָׁמָה עִם הַגּוּף, הַשְּׂגָחָה וְטַבַּע, וְתִתְגַּלֶּה לוֹ אַחֲדוּתוֹ יִתְבַּרַךְ, וְתִתְבַּרַר וְתִזְדַּכֵּךְ חֻכְמָתוֹ, בִּינָתוֹ וְדַעְתּוֹ בְּאֶפֶן שִׂיזְכֶּה לְהַבִּין וּלְהַשְׁפִּיל בְּתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְכֵן עַל-יְדֵי שִׂיטְמִיד בְּתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּשִׁקִּידָה רַבָּה מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ — "מִקְרָא, מְשֻׁנָּה, גְּמָרָא, מְדַרְשׁ, שְׁלַחַן עָרוּף וְסִפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל", יִזְכֶּה שֶׁתִּתְקַבְּלָנָה תְּפִלוֹתָיו (עַיִן לְקוּטֵי-מִוְהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן א), כִּי תוֹרָה וְתְפִלָּה תְלוּיוֹת זו בְּזוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ ז"ל (מְדַרְשׁ תְּנַחֲוּמָא אָמַר, סִימָן טז): בְּזִכּוֹת הַתּוֹרָה שְׂאֲתֶם עוֹסְקִין בָּהּ, אֲנִי שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתְכֶם וְכוּ'; וּבְמְדַרְשׁ (שַׁחַר טוֹב, מְשַׁלִּי כח) אֵיתָא: כָּל מִי שֶׁאִין חֲבִיבִין עָלָיו דְּבָרֵי תוֹרָה, גַּם תְּפִלָּתוֹ תוֹעֵבָה וְכוּ'; וְכֵן אָמְרוּ בְּמְדַרְשׁ (דְּכָרִים רַבָּה ז, ד): אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: אִם שְׂמַעְתָּ לְמַצּוֹתַי, אֵף אֲנִי שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתְךָ וְכוּ'; וּמִכָּל זֶה תִּבִּין וְתִשְׁפִּיל, אִם בְּעַל נַפְשׁ אַתָּה, מֵעַלֵּת הַזּוֹכֶה לְלַמַּד הַמֵּאמְרִים מֵהַ"לְקוּטֵי-מִוְהַר"ן", שֶׁהֵם הָאוּרִיתָא דְּעֵיתִיקָא סְתִימָאָה, וְלוֹמַר עַל כָּל מֵאמֵר הַתְּפִלָּה מִ"לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת"

(ח) בָּא וְאָרְאָה הֵיכָן מִתְנַשְׁקִים אַרְצָא וְשָׁמַיִם.
(ט) חֲלוּנוֹת.

(י) וְחֲלוּנוֹת פְּתוּחִים לוֹ בְּעִלְיָתוֹ.

קכב אָשׁר תקמד בַּנְחָל

הַנְּמַשְׁכוֹת מִשְׁעַר הַנּוֹי"ן, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מִתְאַחֲדוֹת תּוֹרָה וּתְפִלָּה, אֲשֶׁר
עוֹלָיִם מִזֶּה שְׁעִשׂוּעִים שְׁלֹא עָלוּ מִימּוֹת עוֹלָם וְכוּ' (עֵינִי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
חֶלֶק ב', סִימָן כה).

וּבַפְּרָטִי פְּרָטִיּוֹת צָרִיךְ לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְשַׁפֵּף אֶת נַפְשׁוֹ אֵלָיו
יְתַבְרֶךְ, וַיְדַבֵּר עִמּוֹ יְתַבְרֶךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל
בָּה, וַיִּרְכָּה בְּעֵינָיו זֶה מְאֹד מְאֹד, וְרַבְּנוּ ז"ל הִרְכָּה לְדַבֵּר עִמָּנוּ
מְאֹד מְאֹד מִמְעַלְת הַזּוֹכָה לְשַׁפֵּף שִׁיחוּ וְנַפְשׁוֹ אֵלָיו יְתַבְרֶךְ, וּלְסַפֵּר
לְפָנָיו יְתַבְרֶךְ כָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת בְּתַמִּימוֹת
וּבְפִשִּׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְאֶפְלוּ אִם כָּבֵר נָפֵל וַיֵּרֵד בְּעַמְקֵי הַחֲשָׁף, וּמִנַּח
בְּשָׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת וּמִתַּחֲתָיו, גַּם-כֵּן אֵל יִתְיַאֲשׁ מִן הַצְּעָקָה, וְאָמַר רַבְּנוּ
ז"ל, שְׂאֶפְלוּ אֶחָד נוֹפֵל בְּטִיט וְרָפֵשׁ, צוּעֵק וְצוּעֵק עַד שְׂמוֹצִיאִים
אוֹתוֹ, כְּמוֹ-כֵן בְּרוּחַנִיּוֹת, כָּל מָה שְׂיִרְכָּה בְּתַפִּלָּה וּבִקְשָׁה, יִזְכֶּה לְצֵאת
מִגִּשְׁמִיּוֹתוֹ, וַיִּזְכֶּה לְהַתְעַלּוֹת וּלְהַזְדַּבֵּף וּלְכַרֵּר מִחוּ וְדַעְתּוֹ, וּכְבָר אָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ ז"ל (יוֹמָא כט.): לָמָּה נִמְשָׁלָה תְּפִלָּתָן שֶׁל צְדִיקִים כְּאֵילָת?
מָה אֵילָת זוּ כָּל זְמַן שְׂמַגְדֵּלֶת קַרְנֵיהָ מִפְּצִילוֹת, אִף צְדִיקִים כָּל זְמַן
שְׂמַרְבִּים בְּתַפִּלָּה תְּפִלָּתָן נִשְׁמַעַת וְכוּ' עֵינִי שָׁם; וּמִמָּשׁ אֵינִי עוֹד נְעִימוֹת
בְּעוֹלָם כְּמוֹ מִי שְׂמַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יְתַבְרֶךְ, וּכְמַאֲמָרָם
ז"ל בַּמְדָּרֶשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ז, יב): "וַיִּמָּה נְעַמְתָּ" (שִׁיר הַשִּׁירִים ז, ז)
— בְּתַפִּלָּה; וְזוֹכָה לְהִמְשִׁיף עָלָיו וְעַל כָּל הָעוֹלָם יְשׁוּעוֹת וְהִרְחָבוֹת
וּמְחִילַת עֲוֹנוֹת [עֵינִי בְּיִלְקוּט תְּהֵלִים (רַמְזוֹ תשסד): מִי שְׂיִוְדַע שְׂחֻטָּא,
וּמִתְפִּלֵּל בְּכָל יוֹם עַל הַחֻטָּא, וְנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
מִיָּד מוֹחֵל לוֹ וְכוּ', עֵינִי שָׁם], וְהִתְרַחַח לְקַצֵּר אִף שְׂיֵשׁ עוֹד לְהִאָרִיף
לְמֵאוֹת וְאַלְפֵי דְפִים, כִּי דְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל הֵם מִים שְׂאִין לָהֶם סוּף,
וְכָל זֶה כְּתַבְתִּי לָךְ בְּחַפְזוֹן, כְּדֵי זִיף אַבִּיסָל דוּרְךָ רַעְדוּבַּ עַל-כָּל-פָּנִים
בְּכַתֵּב, לְמַעַן יַעֲמְדוּ אֶצְלָךְ יָמִים רַבִּים כְּרַצוֹנְךָ, וְאַקְוֶה לְהֵשֵׁם יְתַבְרֶךְ
שְׁנִזְכֶּה לְהִתְעַד פָּנִים אֶל פָּנִים, כִּי יִמִּינוּ כָּצֵל עוֹבֵר, וַיִּמָּה יִהְיֶה נִשְׂאָר

אֲשֶׁר תְּקִמָּה בַּנֶּחֱל קִכְג

מֵאַתָּנוּ? רַק אֵלוֹ הַדְּבוּרִים "דְּבוּרֵי אֲמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית", שֶׁנִּזְכָּרָה לְדַבֵּר, וְהַשְׁעוּרִים הַקְּבוּעִים שֶׁנִּזְכָּרָה לְחַטֵּף.

הַדְּוִרֵשׁ שֶׁלּוֹמֵד בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד...

תְּקִמָּה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר בְּלֶק ה'תשל"א.

חַיִּים, שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סְלָה אֶל מַעֲלַת יְדִיד נְפֹשִׁי, וְתִיק וְחִסִּיד, שׁוֹתָה בְּצִמָּא מִמֵּי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... נְרוֹ יֵאִיר.

מִכְתָּבְךָ הִיָּקֵר עֲכָשׁוּ קִבְלַתִּי, וְאַנִּי יוֹשֵׁב חוּץ לְמְקוֹם יָשׁוּב, בְּמַעוֹן קִיץ, לְשֵׁאֵף אֲוִיר צַח לְבְרִיאוֹת גּוֹפִי.

וְהִנֵּה אֲנִי מִבֵּין מְדַבְּרֵיךָ אֲשֶׁר כָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, הַכֹּל מִפְּנֵי שְׂאֵתָה מְמֹשִׁיף עֲצָמְךָ בְּיוֹתֵר אֶל הָעֲצָבוֹת וְהַמְרָה שְׁחוּרָה, וּבְאֶמְת רַבְנוּ ז"ל הַזְּהִירָנוּ עַל זֶה יוֹתֵר מֵהַכֹּל, וּבְפָרוּשׁ אָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן מַח), אֲשֶׁר תִּכְף-וּמִיד כְּשֶׁנִּכְנָסִים בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, עֲבָרָה גְדוּלָּה כְּשֶׁהוּא בְּעֲצָבוֹת, כִּי טֹבֵעַ הָאָדָם מִחֲמַת חֲמָרוֹ הָעֵב, וּבְיוֹתֵר כִּי עָקְרוֹ הוּא מִיִּסוּד הָעֵפֶר, עַל-כֵּן נִמְשָׁכַת עָלָיו בְּיוֹתֵר הָעֲצָבוֹת, הָעֲצָלוֹת וְהַכְּבֻדוֹת (עֵין שָׁם, חֶלֶק א', סִימָן קֶפֶט), וְצָרִיף לְעִשׂוֹת כָּל הַפְּעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּשִׂמְחָה וּבְכַפְנִים שׁוֹחֲקוֹת, עַד שֶׁנִּזְכָּר וְאָמַר רַבְנוּ ז"ל, אֲשֶׁר מִגְדֵּל עֲצָם הַהֲכָרַח לְמַדַּת הַשִּׂמְחָה בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְאֲשֶׁר זֶה עָקֵר וְיִסוּד הַקְּדוּשָׁה, עַל-כֵּן רְאוּי לְשִׂמְחָת אֶת עֲצָמוֹ עִם כָּל דְּבָר אֶפְלוֹ בְּמִלֵּי דְשִׁטוֹתֵי אֲמִ מְמֹשׁ (שָׁם, חֶלֶק ב', סִימָן כַּד), וּמוֹהַרְנ"ת ז"ל (עֵין לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, נְפִילַת אִפִּים, הַלְכָה ד) הַלְבִּישׁ בְּזֶה סוּד מֵה שֶׁנִּלְכַּד דָּוִד, שֶׁרָשׁ כָּלִלִיּוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲצֵל הַסְּטָרָא אַחֲרָא, שֶׁהִיא

הַעֲצָבוֹת, וְלֹא הָיָה יָכוֹל לְצֵאת מִמֶּנָּה כִּי אִם עַל-יָדַי מְלִי דְשָׁטוּתָא, שְׁזָה בְּחִינַת (תְּהִלִּים לַד, א): "לְדָוִד בְּשָׁנוֹתָו אֶת טַעְמוֹ לִפְנֵי אַבְיִמֶלֶךְ וַיִּגְרָשׁהוּ וַיֵּלֶךְ", כִּי סָבְבוּהוּ הַפְּלִשְׁתִּים וְהַבִּיאוּהוּ לִפְנֵי אַבְיִמֶלֶךְ, וַרְצוּ לְנַקֵּם בּוֹ, כִּי עָקַר הַיְרִידָה שֶׁל הָאָדָם וְהִנְקָמָה שֶׁהַבַּעַל-דָּבָר נֹוֹקֵם בּוֹ — הַעֲצָבוֹת וְהַמְרָה הַשְּׁחוּרָה שֶׁמְסַבֵּב אוֹתוֹ הַבַּעַל-דָּבָר, וְרָאָה דָּוִד שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַתְּגַבֵּר עֲלֵיהֶם וּלְצֵאת מֵהֶם, כִּי אִם עַל-יָדַי שְׁמַחָה, שְׁעַל-יָדַי-זֶה עָקַר הַהַתְּגַבְּרוֹת עַל הַקְּלָפוֹת וְהַסְּטָרָא אַחְרָא, שֶׁהֵם הַעֲצָבוֹת, אֲבָל בְּתַקְּףָה הַגְּלוּת הַמְרָה שְׁמַתְּגַבְּרַת עַל הָאָדָם בְּשַׁעֲבוֹד, בְּמַרְירוֹת וּבְהַרְפָּתָקְאוֹתָיו, וְעוֹבֵר עָלָיו מַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו, אִי אֶפְשָׁר לְהַמְלִיט מֵהַסְּטָרָא אַחְרָא כִּי אִם עַל-יָדַי שְׁמַחָה, וּלְשְׁמַחָה אִי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת מַחֲמַת תַּקְּףָה הַתְּגַבְּרוֹתָם בְּגְלוּת, עַל-כֵּן חָנַן הַשֵּׁם אוֹתוֹ בְּעֵצָה הַזֹּאת — שְׁעֵשָׂה עֲצָמוֹ כְּשׁוֹטֵה מִמֶּשׁ, וְעֵשָׂה מַעֲשֵׂה שְׁטוֹת וְשִׁגְעוֹן, וְהוֹרִיד רִירוֹ עַל זְקֵנוֹ וַיִּתֵּן עַל דְּלִתּוֹת הַשַּׁעַר, וְעַל-יָדַי-זֶה נִמְלֵט מֵהֶם, כִּי עָקַר הַהַתְּגַבְּרוֹת עֲלֵיהֶם הוּא עַל-יָדַי שְׁמַחָה, וְאִי אֶפְשָׁר בְּתַקְּףָה הַדַּחְקוֹת וְהַצְּמִצּוּמִים לְשַׁמֵּחַ כִּי אִם עַל-יָדַי מְלִי דְשָׁטוּתָא דִּיקָא וְכוּ', עֵינַן שֵׁם בְּאֵרִיכוֹת; וְהַמְשַׁכֵּל הַחֲפִץ בְּאֵמַת לְהַצִּיל חַיָּיו וּלְצֵאת מִגְּלוּתוֹ, יִקָּים כָּל הַנְּאֻמַּר שָׁם, וְאִם יַעֲשֵׂה לִיצְנוּת, אֵינּוּ עוֹשֶׂה כִּי אִם מַעֲצָמוֹ וְכוּ'.

וְהִנֵּה אֵימָא בְּסַפְרִים הַקְּדוּשִׁים, אֲשֶׁר שָׂרַשׁ בְּלֶק וּבְלַעַם הוּא מַעֲמַלֶּק, וְעַל-כֵּן יֵשׁ בְּאוֹתִיּוֹת 'עַמְלֶק' 'ל"ק' מ'בְּלֶק' 'ע"ם' מ'בְּלַעַם', וַיְדוּעַ אֲשֶׁר קָלַפְתָּ עַמְלֶק הִיא פָּגַם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים כה, יח): "אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדָרְךְ" וְגו', וְעַל-יָדַי-זֶה מְכַנֵּס בְּאָדָם סַפְקוֹת בְּאֵמוּנָה, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת יז, ז): "הִיֵּשׁ ה' בְּקַרְבְּנוֹ אִם אֵינִי" וְגו', וְאֵז כְּשֶׁהוּא בְּסַפְקוֹת, עַד שֶׁלְּבוֹ סַחְרָחַר וּמַחוּ מְסַבֵּב בְּבִלְבוּלִים וּבְעַקְמוּמִיּוֹת, וְלָבוֹ אֵינִי עֵמוֹ, אֵז הוּא בְּצָרָה מְרָה מְאֹד מְאֹד, וְעָקַר מַרְירוֹת הַצָּרָה הוּא, שְׁנוֹפֵל בְּעֲצָבוֹת וּבְמְרָה שְׁחוּרָה, כִּי עַל-יָדַי פָּגַם הַבְּרִית בְּאִים לְעֲצָבוֹת וּלְמְרָה שְׁחוּרָה, כִּי הַקְּלָפָה הַמַּחֲטָאֵת אֶת הָאָדָם בְּפָגַם הַבְּרִית נִקְרָאת עַל שֵׁם הַלְּלָה כִּידוּעַ, (וְעֵינַן בְּקַהֲלוֹת יַעֲקֹב, עַרְךָ עַמְלֶק: עַמְלֶק בְּמַלּוּי עֵינַן מ"ם לַמ"ד קו"ף עִם אֶחָד עֶשֶׂר אוֹתִיּוֹת הַמַּלּוּי בְּגִימַטְרִיָּה לִילִית).

כי זה תלוי בזה — כפי שפגם האדם בברית, כן נתעקם מחו בקשיות, בהרהורים ובספקות אחריו יתברך, כי על-ידי פגם הברית, מאבד מחו, וכשנאבד מחו, הוא מבלבל ואין לו עצה לתן לנפשו, שזה קשה וכבד יותר מכל הצרות והיסורים שבעולם (עין לקוטי-הלכות, ראש חדש, הלכה ז, אות ג), כי בודאי אין שום צער, צרה וציוקה שלא תמצא עצה להנצל מזה, אף עקר הצרה, ורחמנא לצלן, הוא מה שנעלמת ממנו העצה, ואינו יודע העצה איך להנצל מזה, ולפעמים נראית לו איזו עצה, אף עצתו חלוקה לשתיים, כי יכול להיות שעל-ידי עצה זאת יקלוקל יותר, וצריך לעשות ההפך פמוכן לכל בר דעת, בעל שכל, מה שעובר עליו, ודבר זה נהג אפלו בגשמיות וכו' ומכל שפן ברוחניות, בענין התקרבות להשם יתברך מפל המקומות שנדח לשם, בעוונותיו הרבים, בזה עקר מרירות העצה, כי בגשמיות הכל הכל — אם ירויח ואם לא ירויח ממון — מה בכך? איך שיהיה יכלה ימי חייו וישוב אל העפר כמו שהיה.

אבל חלוקת העצה בענין קדשת יהדותו שזה תכליתו הנצחית, זה עקר הצרה הגדולה מפל פמוכן היטב לכל המסתפל על סופו ותכליתו האחרון, וכל אלו הספקות באים מעמלק, ועל-כן "מלחמה לה' בעמלק מדור דור", ואמרו חכמינו ז"ל (תנחומא תצא; ועין רש"י שמות יז, טז): אין השם שלם ואין הכפא שלם עד שימחה זרעו של עמלק; כי באמת עקר שלמות הדעת דקדשה, דעת דמשה הוא שלמות השם ושלמות הכפא, שהוא הוי"ה אדני", יחוד בין העולם הזה לעולם הבא, שזה עקר הדעת (עין לקוטי-מורה"ן, חלק א, סימן ד), ליחד חסד וגבורה, לגלות ולפרסם אשר אין בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, והשם יתברך ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוף כל עלמין, ולית אתר דפנוי מיניה, שזהו יחוד בין חכמה ומלכות (עין שם, סימן א), בין חכמה עלאה לחכמה תתאה^ב (שם, חלק ב, סימן צא), והדעת הזו היא דעת עלמא דאתי (שם, חלק א, סימן נד), לקשר דומם, צומח, חי, מדבר, אליו

(ב) חכמה עליונה לחכמה תחתונה.

תְּבַרַךְ, וְלִידַע וְלִהְיוֹדַע, אֲשֶׁר הִכַּל לְכָל עֵצָם עֲצָמֵי חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ
 תְּבַרַךְ, וְהַדַּעַת הַזֶּה הִיא דַּעַת מְשִׁיחַ (שֵׁם, חֶלֶק ב', סִימָן סא), כִּי הוּא
 מְקַשֵּׁר הַזְמַן וְהַמְּקוֹם שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה מִלְּמַעְלָה מִהַזְמַן וְהַמְּקוֹם שֶׁשֵּׁם
 עֲלֵמָא דְאַתִּי, עוֹלָם הַחַרּוֹת, אֲשֶׁר שֵׁם עֶקֶר הַחַיִּים הַנִּצְחִיִּים, וְאֵין
 שֵׁיף שׁוֹם מִיָּתָה (שֵׁם, חֶלֶק א', סִימָן כא), מֵאַחַר שֶׁנִּכְלָל בּוֹ תְּבַרַךְ, וְזֶה
 נִקְרָא שְׁלֵמוֹת הַיּוֹנִ"ה וְשְׁלֵמוֹת הַפֶּסֶא, כִּי שֵׁם אַדְנִ"י מוֹרָה, שֶׁהוּא
 אֲדוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ הַגְּשֵׁמִית פֶּסֶא לְשֵׁם הַיּוֹנִ"ה, כִּי נִתְגַּלִּית אֱלֻקוֹתוֹ
 תְּבַרַךְ בְּתַקְוָה הַחֲשׂוֹף וְהַתְּרַדְמָה וּבְתַכְלִית הַמְּקוֹמוֹת הַיְּרוּדִים, כִּי גַם
 מִשֵּׁם יְכוּלִים לְצֵאת אֵלָיו תְּבַרַךְ, כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא בְּחִינַת הַפֶּסֶא
 וְהַנִּרְתִּיק שֶׁמְלַבֵּשׁ בּוֹ שֵׁם הַיּוֹנִ"ה פִּידוּעַ, כִּי הַפֶּסֶא הוּא בְּחִינַת מַלְכוּת,
 וְכַפִּי שֶׁמְמַשִּׁיכִים בּוֹ חֻכְמָתוֹ תְּבַרַךְ, הַיּוֹתוֹ וּמְצִיאֹתוֹ תְּבַרַךְ, בֵּן
 נִתְיַחַד בְּיַחְוָדָא שְׁלִים, שְׂזָה סוּד יַחַד חַמְ"ה - הַיּוֹנִ"ה - שְׁמִי"ם,
 לְלִבְנָה - אַדְנִ"י - אָרֶץ, וְעַל-כֵּן אִם אֵינוֹ מְקַשֵּׁר הַשְּׂגָחָתוֹ תְּבַרַךְ אֶל
 הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא הַטְּבַע, אֲזִי נִקְרָא "פֶּסֶא דִּין", וְלִהְפֹּךְ כְּשֶׁמְקַשֵּׁר
 אֱלֻקוֹתוֹ תְּבַרַךְ וְהַשְּׂגָחָתוֹ תְּבַרַךְ אֶל זֶה הָעוֹלָם, נִקְרָא "פֶּסֶא רַחֲמִים".

וְזֶה סוּד מַה שֶׁאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ ז"ל (נִיקְרָא רַבָּה כט, ג; וְעַיֵן בְּפְסִיקְתָּא
 דְּרַב פֶּהֲנָא קנא): בְּשַׁעָה שֶׁשִּׁשְׂרָאֵל נוֹטְלִין אֶת שׁוֹפְרוֹתֵיהֶן וְתוֹקְעִין לְפָנָי
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא עוֹמֵד מִפֶּסֶא הַדִּין וְיוֹשֵׁב בְּכֶסֶא רַחֲמִים;
 וּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (עַיֵן לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לה): סוּד
 הַשׁוֹפָר הוּא חֲדוּשׁ הַמַּחִין, שֶׁנִּתְעוֹרְרִים וְנִתְגַּלִּים אִוְרוֹת נִשְׁגָּבִים
 מִפְּנֵים עֲלִיוֹנִים, (וְעַיֵן שֵׁם, סִימָן ס) כִּי עַל-יְדֵי קוֹל הַשׁוֹפָר נִתְעוֹרְרִים
 מִהַשְּׂנָה, שֶׁהֵיוּ הַפְּנִים מְכֻסּוֹת עַד עַכְשָׁו, הֵינּוּ פָּנָיו תְּבַרַךְ, שֶׁנִּתְגַּלָּה
 לְכָל וְהַכֹּל רוֹאִים אוֹתוֹ תְּבַרַךְ כְּכִיכּוֹל עַל-יְדֵי תַקְוָה זְכוּוָה וּבִרְוּר
 הָאֲמוּנָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה (עַיֵן שֵׁם, סִימָן יז, וּבְלִקוּטֵי-הַלְכוּת, אַרְבַּעָה מֵינִים, הַלְכָה
 ב') נוֹפְלֵת יְרָאָה גְדוּלָה עַל הָאָדָם, כִּי הַנֶּפֶשׁ מִתְּפַעֶלֶת יוֹתֵר מִהָרְאָה
 שְׂזוּהִי הַתְּגַלּוֹת הַמַּלְכוּת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ ז"ל (אֲבוֹת ג, ב; עֲבוּדָה
 זְרָה ד): "אֲלֵמְלָא מוֹרָאָה [שֶׁל מַלְכוּת] וְגו', שֶׁהוּא "הַפֶּסֶא", כִּי
 נִתְגַּלָּה לְפָנָיו שֶׁהוּא הַשְּׂגָחָתוֹ תְּבַרַךְ גַּם בְּתַקְוָה גְּשֵׁמֵי עוֹלָם הַזֶּה

אֲשֶׁר תְּקִמָּה בְּנִחַל קְכוּ

שֶׁהוּא 'הַטְּבַע' גִּימְטְרִיָּה 'אַלְקִיִּים', וְזֶה מֵה שֶׁכְּתוּב "עֲלֵה אֱלֹקִים בְּתִרוּעָה הַגִּי"ה בְּקוֹל שׁוֹפָר" (תְּהִלִּים מו, ו), כִּי עַל-יְדֵי קוֹל הַשׁוֹפָר נִתְעַלֵּית הַמַּלְכוּת וְנִתְיַחֲדַת עִם חֻכְמָתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, שְׁזֵהוּ יַחֲוֵד הַגִּי"ה - אֲדַנִּי, שְׂאֵז כְּבִכּוֹל עוֹמֵד מִכֶּסֶּא דִּין שֶׁהִיָּה עַד עֲכָשׁוּ עַל-יְדֵי הַסְּתַרַת פְּנֵיו יִתְבַּרֵּךְ, שְׁנִדְמָה הִיָּה כִּי הַכֹּל טְבַעִי, וְיוֹשֵׁב בְּכֶסֶּא רַחֲמִים, שֶׁהוּא סוֹד הַיַּחֲוֵד — הַתְּגַלּוֹת עֲצָם אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, אֹר הַשְּׂגָתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְדו"ק מֵאֵד כִּי אֵמֶת הוּא, בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ; וְעַל-כֵּן לֹא תִתְגַּלֶּה הַדַּעַת הַזֶּה עַד בִּיאַת מְשִׁיחַ צְדָקְנּוּ (עֵינ לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן טו), כִּי אֵז יְקִים: "וְהִיָּה אֹר הַלְּבָנָה כְּאֹר הַחֲמָה", שֶׁיְהִיָּה הַיַּחֲוֵד בְּשִׁלְמוֹת, וְהָעוֹלָם הַזֶּה יְהִיָּה מְקַשֵּׁר לְעוֹלָם הַבָּא.

וְזֶה בְּחִינַת שׁוֹפָרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יִשְׁעִיָּה כו, יג): "וְהִיָּה בַיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל, וּבָאוּ הָאֲבָדִים בְּאָרְץ אֲשׁוּר וְהִנְדַּחִים בְּאָרְץ מִצְרַיִם, וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לַהַגִּי"ה בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם", כִּי יִרוּשָׁלַיִם הִיא סוֹד הַמַּלְכוּת, "וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לַהַגִּי"ה" — כִּי אֵז כְּשִׁיגְלָה דַעַת זֶה אֲשֶׁר הַכֹּל לְכָל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, אֵז תְּהִיָּה הָאֶרֶת פְּנִים, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּמִדְבָר ו, כה): "יֵאָר ה' פְּנֵיו" (עֵינ לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ב), וְעַל-כֵּן אֵז דִּיקָא יְהִיָּה בְּחִינַת קְבוּץ גְּלוּיּוֹת, כִּי יִתְקַבְּצוּ וְיִתְלַקְטוּ כָּל הָרַחוּקִים, הַנְּדַחִים, הַנִּפְּוִלִים וְהָאוֹבְדִים, כִּי עַל-יְדֵי הַתְּגַלּוֹת הַדַּעַת הָאֵמֶת שֶׁל הַצְּדִיק, שֶׁרַשׁ נְשִׁמַת מְשִׁיחַ, מִבְּחִינַת שְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דַּעַתִּיק, שְׁמַגְלָה שְׁלֹכְלָם יֵשׁ תְּקוּנָה, כִּי שֵׁם הוּא הַתְּגַלּוֹת הַכֶּתֶר, סוֹד 'אִי"ה' (עֵינ שֵׁם, חֶלֶק ב', סִימָן יב), אֲשֶׁר עַל יְדוֹ יְכוּלִים לְהַפְּךְ כָּל הַיְרִידוֹת לְעֵלִיּוֹת גְּדוּלוֹת, וְלְעֵלוֹת אֶל תְּכֵלֵת הָעֲלִיָּה (עֵינ לְקוּטִי-הַלְכוּת, רֵאשׁ הַשְּׂנָה, הַלְכָה ו), שְׁכָל זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי קוֹל הַשׁוֹפָר שֶׁהוּא בְּחִינַת הַצְּעָקָה 'אִיָּה', כִּי זֶהוּ עֶקֶר הָעֲצָה לְמִי שֶׁנִּפְּל כְּבָר לְעַמְקֵי עֲמָקִים בְּשִׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת עַל-יְדֵי חֲטָאֵיו הָרַבִּים, וּבְכַפְרִיּוֹת עַל-יְדֵי פָגַם הַבְּרִית - הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, שְׂאֵז מַחוֹ וְדַעַתוֹ וְלִבּוֹ מַעֲמָקִים בְּעַקְמוּמִיּוֹת וּבְקִשְׁיוֹת וּבְלִבּוּלִים, וְעֲצָתוֹ הִיא לְצַעֵק אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ מִמַּעֲמָקִים — מַעֲמָקֵי הַלֵּב, בְּחִינַת (אִיכָה ב, יח): "צַעֵק לְבָם אֶל ה'" (עֵינ לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ה), אֲשֶׁר עַל-יְדֵי הַצְּעָקָה תִתְגַּלֵּינָה לוֹ הָעֲצוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְכַרוֹר הָאֲמוּנָה, כִּי

קכח אֲשֶׁר תקמה בַּנְּחָל

השׁוֹפָר הוּא קוֹל הַתְּפִלָּה (שׁם, סימן א), בְּחִינַת (ישׁעיה נח, א): "כְּשׁוֹפָר הָרֶם קוֹלֶיךָ", בְּחִינַת (תהלים קיח, ה): "מִן הַמַּצָּר קָרָאתִי יְיָ", שֶׁהוּא מַצָּר הַשׁוֹפָר וְכוּ', שָׂרָק זֶה עֶקֶר הָעֵצָה כְּשֶׁכָּבַר נֶפֶל בְּמָקוֹם שֶׁנֶּפֶל — שְׂיִיחַד לְעֵצָמוּ מְקוֹם מֵיחַד שְׂאִין שׁם בְּנֵי-אָדָם, וַיִּשְׂיחַ וַיִּסְפָּר לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וַיִּצְעַק וַיִּבְקֶשׂ רַחֲמִים וַתַּחֲנוּנִים מֵאֵתוֹ יִתְבַּרְךָ שְׂיִרְחֵם עָלָיו וַיּוֹצִיאוֹ מִהַמַּצָּר וְהִשְׁאִיל תַּחֲתִיּוֹת שֶׁנֶּפֶל בָּהֶם, שֶׁכָּל זֶה הוּא קוֹל הַשׁוֹפָר, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְבְּחִינַת הָאֶרֶת פָּנִים, וּמַה שֶׁהִיָּתָה עָלָיו עַד עַכְשָׁו הַסְתָּרָה — בְּחִינַת כֶּסֶף דִּין, הִיא תַּתְּהַפֵּךְ לְהַתְגַּלּוֹת — בְּחִינַת כֶּסֶף רַחֲמִים.

וְעַל-כֵּן עֶקֶר עֲבוֹדַת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ יְהִיָּה — לְהַכְנִיס אֶת הַתְּפִלָּה בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (צְפַנְיָה ג, ט): "כִּי אִזְ אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שְׂפָה בְרוּרָה לְקָרָא כָּלֶם בְּשֵׁם ה' ", כִּי זֶה עֶקֶר כְּלֵי זִינוּ (עֵין לְקוּיִטִּי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סימן ב), וְעַל-יְדֵי תְּפִלָּה נִתְקַשְּׁרֶת וְנִתְיַחֲדֶת חֲמָה לְלִבָּנָה, הָעוֹלָם הַזֶּה בְּעוֹלָם הַבָּא כְּפִדּוּעַ, כִּי תְּפִלָּה הִיא בְּחִינַת בְּטוּל, שֶׁמְבַטֵּל עֵצָמוּ וְכָל הָעוֹלָם אֵלָיו יִתְבַּרְךָ (שׁם, סימן נב) וּמְקַשֵּׁר בֵּין אַחַר הַבְּרִיאָה לְקֶדֶם הַבְּרִיאָה (שׁם, סימן נא), שֶׁזֶּה עֶקֶר הָאֶרֶת הָאֲמֵת, וְכָל זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַשׁוֹפָר דִּיקָא, שֶׁהוּא קוֹל הָאֲמֵת שֶׁל עַלְמָא דְאַתִּי (עֵין לְקוּיִטִּי-הַלְכוֹת, ראש השנה, הַלְכָה ב), כִּי מְשִׁיחַ הוּא שֶׁרֵשׁ הַמְּלָכוֹת (לְקוּיִטִּי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סימן נד), כִּי הַתְּגַלּוֹת מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ הִיא הַתְּגַלּוֹת מְלָכוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי עֶקֶר הַתְּגַלּוֹת מְלָכוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ הוּא לְעֵתִיד — כְּשֶׁתְּתַגַּלֵּה מְלָכוֹת מְשִׁיחַ, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (זְכוּרִיָה יד, ט): "וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד" (עֵין שׁם, סימן ד, שֶׁהוּא יְחִוּד הַגּוֹיִ"ה אֱלֻקִּים, עוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא).

וְעַל-כֵּן אִזְ דִּיקָא תְּהִיָּה בְּשִׁלְמוֹת מְחִיַת עֲמֻלָּק, כִּי אִזְ תְּתַגַּלֵּה דַעַת דְּמִשְׁה, דַעַת דְּקַדְשָׁה, דַעַת הָאֲמֵת, הַפֶּךְ דַעַת דְּקַלְפָּה, שֶׁהוּא עֲמֻלָּק — הַסְּפָקוֹת, עַל-כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (מְכִילָתָא בְּשַׁלַּח): לְכַשְׂיִשָּׁב הַקְדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא עַל כֶּסֶף מְלָכוֹתוֹ, בְּאוֹתָהּ שְׂעָה "מְלַחְמָה לַה' בְּעֲמֻלָּק" (שְׁמוֹת יז, טז), הֵינּוּ כְּנ"ל — דִּיקָא עַל-יְדֵי שְׂיִשָּׁב הַגּוֹיִ"ה עַל הַכֶּסֶף, הֵינּוּ יְחִוּד הַגּוֹיִ"ה - אַדְנִי, הָעוֹלָם הַזֶּה בְּעוֹלָם הַבָּא, דִּיקָא

על-ידי-זה נלחם ונמחה זכר עמלק, שהוא תכלית ההפך מזה, כי הוא מעלמא דפרודא, שמשם הספקות, רחמנא לצלן.

וזה שאמרו חכמינו ז"ל (ברכות נח.): "לך הוי"ה הממלכה' (דברי-הימים א כט, יא) — זו מלחמת עמלק"; הינו פנ"ל, דיקא על-ידי התגלות כבוד מלכות שמים ש"לך הוי"ה הממלכה", בזה בעצמו נלחם בעמלק, שנכנע על-ידי-זה, ועקר הכנעת עמלק — על-ידי קול השופר, שהוא קול התפלה והצעקה אליו יתברך, כי עקר התגלות האמונה הוא על-ידי תפלה, כי בזה שמתפלל אליו יתברך, בזה בעצמו מגלה שיש לו אמונה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סב); וזה שנאמר במלחמת עמלק (שמות יז): "ויהי ידיו אמונה", ותרגומו: "פריסן בצלו", כי עקר הכנעת קלפת עמלק שהוא הספקות הבאים מחמת פגם הברית - הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, הוא רק על-ידי התפלה, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (ראש השנה כט.) על הפסוק (שם יז, יא): "'והיה פאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידו וגבר עמלק', וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה? אלא לומר לך, כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים, היו מתגברים" וכו'; כי דיקא על-ידי תפלה נופלת ונתבטלת קלפת עמלק, ובפרט אלו הנפשות העיפות והנפולות, שפבר נפלו בחטאים בפגם הברית, עליהם מתגברת ביותר קלפת עמלק, כי היא המטמא אותם במקרה, כמו שכתוב: "אשר קרך וגו', ואחר-כך פשחטא כבר האדם, חס ושלום, מכניסה בו חלישות הדעת וספקות, באלו אין לו כבר שום תקנה לחזור אליו יתברך, כי עמלק רודף ביותר על הנפולים והירוודים, כמו שכתוב (שם): "ויזנב בך כל הנחשלים", ואמרו חכמינו ז"ל (ספרי, כי תצא): מלמד שלא היה הורג אלא בני-אדם שנמכו מדרכי המקום, ונכשלו מתחת כנפי המקום.

כי אף מי שפבר נכשל במה שנכשל, ואפלו עבר, חס ושלום, חס ושלום, על כל התורה כלה, עדין יש לו תקנה טובה לשוב בתשובה,

וְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִקְבְּלוּ, וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (קדושין מ):
 אָפְלוּ רָשָׁע גָּמוּר כָּל יָמָיו וְעָשָׂה תְּשׁוּבָה בְּאַחֲרוֹנָה, אֵין מְזַפְרִין
 לוֹ רָשָׁעוֹ; וּמוֹבָא בְּמִדְרַשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה יט, ד): אֵין הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 פּוֹסֵל לְבָרְיָה, אֶלָּא לְכָל הוּא מְקַבֵּל, הַשְּׁעָרִים נִפְתָּחִים בְּכָל שְׁעָה,
 וְכָל מִי שֶׁהוּא מְבַקֵּשׁ לְהִפְנֹס יִפְנֹס; וְאָמְרוּ בְּמִדְרַשׁ (דְּבָרִים רַבָּה ב,
 ו): שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה לְעוֹלָם פְּתוּחִים, עוֹד אֵיתָא בְּתוֹרַת כְּהֻנִּים (פְּרָשַׁת
 בְּחֻקֹּתַי, סִימָן כו) עַל פְּסוּק (וַיִּקְרָא כו, מא): "אֲזַ יִפְנֹעַ לְכֶבֶם הָעָרֶל" —
 לְצַד הַתְּשׁוּבָה הַפְּתוּב מִדְּבַר, שְׁמַיִד שְׁהֵם מְכַנְיָעִים לְבָם לְתְּשׁוּבָה,
 מִיִּד אָנִי חוֹזֵר וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם; עוֹד אֵיתָא בְּתַנְא דְּבִי אֶלְיָהוּ (פְּרָק
 ד): אִם אָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה לְפָנַי, אִם חוֹזֵר וְעוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה, הֲרִי אָנִי
 עֹמֵד בְּרַחֲמִים, וְאָנִי מְקַבֵּל תְּשׁוּבָתוֹ וְאֵין אָנִי זוֹכֵר לוֹ אָפְלוּ מְקַצָּת
 עֲוֹנוֹתָיו; עוֹד אֵיתָא בְּמִדְרַשׁ שֹׁחַר טוֹב (תְּהִלִּים סה): מָה הֵיִם הִזָּה
 אֵינוֹ נֹעֵל לְעוֹלָם, אֶלָּא כָּל מִי שֶׁמְבַקֵּשׁ לְרַחֵץ בּוֹ רוּחַץ בְּכָל שְׁעָה
 שֶׁהוּא רוֹצֵה, כִּף הַתְּשׁוּבָה בְּכָל שְׁעָה שֶׁאָדָם רוֹצֵה לְעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה
 — עוֹשֶׂה, וְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְקַבְּלוֹ.

אִף הָעֶקֶר מִמָּה שֶׁצָּרִיכִים לְפַחֵד הוּא — מְקַלְפֵת עֲמֶלֶק,
 הַמְחַלְשֶׁה אֶת הַדַּעַת כְּאֵלוֹ אֵין לוֹ כְּבֹר תְּקוּנָה, חוֹזֵר לְאַחֲרֵיָהּ, בְּאֶשֶׁר
 גָּלָה מְאוּר עֵינֵינוּ מוֹהַרְנָ"ת ז"ל (עֵין לְקוּיטִי-הַלְכוֹת, שְׁבַת, הַלְכָה ו, אוֹת יב),
 בְּמֵאמְרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנִינָא וְהַסְבִּי דְּבִי אֶתוּנָא (בְּכוֹרוֹת ט), כִּי מְטָא
 לְבִי בְּלִיעֵי אֵית בִּיהַ תְּלַת צוּלְמִין — חַד מְטִי יְדִיהַ אַרִישָׁא וְחַד
 מְטִי אֶלִיבָה וּבְתָרָא דְּכוּלְהוֹ מְחַוִּי בְּיַדְהַ לְאַחֲרֵיהַ וְכוּ'; בִּי בְּלִיעֵי
 הוּא תְּאַנֹת מְמוֹן, שֶׁקֶשָׁה לְהוֹצִיא אֶת הָאָדָם מִזֹּאת הַתְּאַנָּה יוֹתֵר
 מִכָּל הַתְּאַוּוֹת (עֵין בְּמַעֲשֵׂה שֶׁל הַבַּעַל תְּפִלָּה, וּבְלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, שְׁבַת, הַלְכָה ו),
 וְעַל-כֵּן נִקְרָא "בִּי בְּלִיעֵי" — שְׁבוּלַע כָּל הַמִּימוֹת שֶׁבְּעוֹלָם (כְּמוֹ
 שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שֵׁם לְפִי פְּשוּטוֹ), דְּהֵינּוּ שְׁבוּלַע הַכֹּל, וְאֵין מְסַפִּיק לוֹ כָּל
 הַמְמוֹן שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי כָּל מָה שֵׁיִשׁ לוֹ — חֲפֵץ יוֹתֵר, וְכָל מָה שֶׁהֵשֵׁם
 יְתִבְרַךְ מְשַׁפִּיעַ לוֹ מְמוֹן, נִבְלַע אֶצְלוֹ כְּאֵלוֹ לֹא הֲרוּיַח כְּלוּם, וְחֲפֵץ
 יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ'. וְגַם נִקְרָא "בִּי בְּלִיעֵי", כִּי הוּא בּוֹלַע אֶת רַב הָעוֹלָם
 (ה) שֶׁשְׁנֹקְלַע לְמִי הָאוּקְנִינּוּס (שְׁבוּלַעִים כָּל מִים) — יֵשׁ בּוֹ שְׁלֹשָׁה פְּעָלִים: אֶחָד שֵׁם יְרוֹ עַל רֵאשׁוֹ,
 אֶחָד — עַל לְבוֹ, וְהָאַחֲרוֹן מִכָּלֵם הֲרָאָה בְּיַדוֹ לְאַחֹר.

אֲשֶׁר תְּקִמָּה בְּנִחַל קְלָא

בְּנִרְאָה בְּחוּשׁ, שֶׁהַכֵּל רְצִים אַחַר בְּצַעַם, וְאִין שְׁמִים לֵב עַל תְּכַלִּיתֶם, סוּפֶם וְאַחֲרִיתֶם, וְגַם זֶה נִמְשָׁךְ מִקְּלֶפֶת עֲמֶלֶק (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נו), כִּי מַלְכוּת הַרְשָׁעָה שֶׁהִיא עֲמֶלֶק מְאַסֵּף מִמּוֹן וְכוּ', עֵין שָׁם; וַיֵּשׁ שָׁם שְׁלֹשׁ קְלֵפֹת בְּחִינַת תְּלַת צוּלְמִין חַד מְטָא יְדָא אַרִישָׁא — אָחַד מַגִּיעַ וּמְחַזְקוּ בְּרֵאשׁוֹ, וְחַד מְטִי אֲלִיבָה — וְאָחַד מַגִּיעַ עַל הַלֵּב, כִּי עֶקֶר עֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ תְּלוּי בְּלֵב וּבְרֵאשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשְּׁבוּת אֶל לְבָבָךְ" (דְּבָרִים ד, לט), שְׁצַרְיָךְ לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ דַּעַת אֲמֵתִית שְׁזָהוּ בְּחִינַת רֵאשׁ, הֵינּוּ לְתַקֵּן הַדַּעַת שֶׁבְּרֵאשׁ וְלְהַמְשִׁיךְ הַדַּעַת אֶל הַלֵּב, כְּדִי לְבַטֵּל הַלֵּב שִׁיְהִיָּה לְבוֹ בְּרֵשׁוּתוֹ, וְאֵלוֹ הַקְּלֵפֹת הֵן הַהַפּוּךְ מְזָה, כִּי חַד מְטִי יְדָה אַרִישָׁא — שְׁמַזִּיק לַדַּעַת שֶׁבְּרֵאשׁ, שְׁיִחְשֹׁב מִחֲשָׁבוֹת רַעוּת שֶׁל מִמּוֹן וּשְׂאָר תַּאֲוֹת רַעוּת, וְחַד מְטִי אֲלִיבָא — שְׁמַזִּיק לְלֵב שְׁיִחְמַד לְתַאֲוֹת הַמַּגְנוּת, רַחֲמָנָא לְצַלָן, אִךְ אַף-עַל-פִּי-כֵן הִיָּה אֶפְשָׁר שְׁנִשְׂאָרָה בּוֹ עַדִּין אִיזוֹ נִקְדָּה טוֹבָה, שְׁעַל יְדָה יִחְזוֹר וְיִתְגַּבֵּר עַל תַּאֲוֹת הַלֵּב וְעַל הַמְּחַשְׁבוֹת שֶׁבַמַּח, כִּי אַף-עַל-פִּי שְׁמַתְגַּבְּרִין עַל מִחְשַׁבְתּוֹ וְלְבוֹ כְּמוֹ שְׁמַתְגַּבְּרִין עַל-יְדֵי שְׁתֵּי הַקְּלֵפֹת הַנ"ל, אַף-עַל-פִּי-כֵן בְּפִנְיָמִיּוֹת הַטוֹב שָׁבוּ הִיָּה חוֹזֵר וּמִתְעוֹרֵר וּמִתְגַּבֵּר כְּנִגְדָם — אִם הִיָּה חֶזֶק בְּדַעַתוֹ לְבָלִי לְהִיּוֹת נְסוּג אַחֲזוֹר לְגַמְרִי, חַס וְשָׁלוֹם; אָבֵל כְּנִגְדָּה זֶה יֵשׁ עוֹד הַקְּלֵפָה הָאֲחֵרוֹנָה שֶׁקִּשָּׂה מִכְּלָן, שְׁמַשְׁלֶכֶת אֶת הָאָדָם, שְׁזָהוּ בְּחִינַת "וַיִּכְתְּרָא דְכוּלְהוֹ מַחְוֵי לְאַחֲרֵיהּ", שֶׁהַקְּלֵפָה הָאֲחֵרוֹנָה מְרַאָה בְּיַדֶּיהָ לְאַחֲזוֹר, שְׁעוֹסְקַת לְהַשְׁלִיךְ אֶת הָאָדָם שְׁיִחְזוֹר לְאַחֲזוֹרֵיוֹ מֵהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, וְאוֹמְרַת לוֹ: "מָה לָּךְ לִיגַע עֲצָמְךָ אֲצֵל הַצְּדִיקִים וְהַיְרֵאִים הָאֲמֵתִיִּים [שֶׁהֵם בְּבְחִינַת "נִזְרוּ אַחֲזוֹר" (יִשְׁעִיָה א, ד)], מֵאַחַר שֶׁאַתָּה אֲצֵלָם זְמַן רַב, וְעַדִּין כָּל הַמְּחַשְׁבוֹת הַרַעוּת וְהַתַּאֲוֹת הַרַעוּת בְּלֵב בְּתַקְפָן, וְלָמָּה אַתָּה מַתִּיגַע בְּחַנָּם, שׁוֹב לְאַחֲזוֹרֶיךָ — לְרוּץ אַחַר פְּרִנְסַתְךָ וְאַחַר הַמִּמּוֹן כְּשֶׂאָר הָעוֹלָם"; וּקְלֵפָה זוֹ קִשָּׂה מִכְּלָן, כִּי כָל זְמַן שֶׁהָאָדָם מְחַזֵּק עֲצָמוֹ יְהִיָּה אִיךְ שִׁיְהִיָּה עַדִּין, יֵשׁ לוֹ תַקְנָה וְתַקְנָה, כִּי הַהִתְקַרְבוּת לְבַד שְׁמַתְקַרֵב לְיְרֵאִים וּכְשָׁרִים, זֶה בְּעֲצָמוֹ יִקָּר מְאֹד, אֶפְלוֹ לֹא יִקָּבֵל שׁוֹם קְדוּשָׁה כָּלֵל, וְאֶפְלוֹ אִם הוּא יְהִיָּה גְרוּעַ יוֹתֵר מִבְּתַחֲלָה אֵל יְחוּשׁ לְזָה כָּלֵל, כִּי מִי יוֹדֵעַ מָה הִיָּה מִמְּנוֹ, אִם לֹא הִיָּה מִתְקַרֵב כָּלֵל, כִּי בּוֹדָאִי אִם

קלב אָשׁר תקמה בַּנְחָל

לא הִיָּה מִתְקַרֵּב כָּלֵל הִיָּה גְרוּעַ עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי אֵין אָדָם יוֹדֵעַ
מַה שְּׂיַעֲבֹר עָלָיו כָּל יָמָיו, כִּי הָאוֹרֵב יוֹשֵׁב וְאוֹרֵב לוֹ בְּכָל יוֹם וְיוֹם
וְכוֹי, אַף קִלְפַת עֲמֶלֶק מִכְּנִיסָה בּוֹ סְפָקוֹת וְהִהְיוּרִים רָעִים, לְהִרְהֹר
אֲחֵרֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ וְאֲחֵרֵי הַצְּדִיקִים וְהַכְּשָׁרִים, וּמְרַחֲקֵתוּ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ
וּמִהַצְּדִיק הָאֲמֵת, אֲשֶׁר כָּל תְּקֻנָּתוֹ לְנִצָּחַת הִיא עַל יָדוֹ.

[וְעַיִן בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת (אוֹת צְדִיק, סִימָן נג): קִרְבַת הַצְּדִיקִים טוֹב
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא; (וּבְסִימָן נה): טוֹב לְבָלוֹת זְמַן רַב בְּשָׂבִיל
שְׂעֵה אַחַת שְׂיִתְקַרֵּב לְצְדִיק; (וּבְסִימָן עד): הַמְקַרְבִּים שְׂיִשׁ לְצְדִיק
בְּחַיָּו, הֵם יִהְיוּ מְקַרְבִּים בְּמוֹתָם; (וּבְסִימָן קנב): עֶקֶר שְׁלֵמוֹת הַנֶּפֶשׁ
תְּלוּי בְּקִרְבַת הַצְּדִיקִים; (וּבְסִימָן קצח): לְפַעֲמִים יֵשׁ אֶחָד שְׂמְקַרֵּב
בְּהִתְקַרְבוֹת גְּדוֹלָה לְצְדִיק, וְאֵינוֹ מְרַגֵּשׁ בְּעַצְמוֹ שׁוֹם יִרְאֵת שְׂמִים,
יָדַע כִּי אִם לֹא הִיָּה מְקַרֵּב, לֹא הִיָּה רְאוּי לְחַיּוֹת כָּלֵל וְכוֹי, עַיִן שָׁם].

כִּי עֵצָם בְּטוֹל קִלְפַת עֲמֶלֶק נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַצְּדִיק הָאֲמֵת, שֶׁהוּא
בְּחִינַת מִשְׁה, אֲשֶׁר זוֹכֵה לְמִצָּא אֶת הַטוֹב אֲצֵל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל,
וְאֶפְלוּ בְּאֵלוּ הַפְּגוּמִים מְאֹד מְאֹד מִחֲמַת חַטָּאתֵיהֶם, עוֹנוֹתֵיהֶם
וּפְשָׁעֵיהֶם הַמְרַבִּים מְאֹד מְאֹד (עַיִן לְקוּשֵׁי-הַלְכוֹת, הַשְּׂפָמַת הַבְּקָר, הַלְכָה
א), כְּאֵלוּ אֵין לָהֶם כְּבֹר שׁוֹם תְּקִנָּה, חַס וְשְׁלוֹם, אֲבָל הַצְּדִיק זוֹכֵה
לְמִצָּא אֶת הַנִּקְדָּה הַטוֹבָה אֶפְלוּ בְּתִקְוָה נְפִילָתוֹ, קִטְנוּתוֹ וְדַחְקוֹתוֹ,
חַס וְשְׁלוֹם, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִכְנָע עֲמֶלֶק שֶׁהוּא קִלְפָה קָשָׁה וְחִזְקָה מְאֹד
מְאֹד.

עַל-כֵּן כָּל זְמַן שְׂיִשׁ קִלְפַת עֲמֶלֶק בְּעוֹלָם, "אֵין הַשֵּׁם שְׁלֵם
וְאֵין הַכֶּסֶף שְׁלֵם" (מְדֻרָשׁ תְּנַחֲוּמָא, סוּף פְּרָשַׁת כִּי תִצָּא), כִּי יֵשׁ פְּרוּד בֵּין
הַנְּזִי"ה וְאֲדוּנִי, בֵּין הַטֹּבֵעַ וְהַשְּׂגָחָה, שְׂמִשְׁם כָּלֵל הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת
שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפִרְטֵי פְּרִטִיּוֹת, שְׂנִדְמָה בְּדַעְתּוֹ שֶׁלוֹ אֵין כְּבֹר
שׁוֹם תְּקִנָּה, וְנִפְשׁוֹ אֵינָה מְסַגֶּלֶת כָּלֵל לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם, כְּאֲשֶׁר טְעוּת זוֹ
נִמְשַׁכֶּת בְּרַב אֲנָשֵׁי הָעוֹלָם (עַיִן שָׁם, בְּרִכּוֹת הַשַּׁחַר, הַלְכָה ג), שְׂפוּבְרִים
שְׂנִפְשָׁם אֵינָה קְדוּשָׁה מְשֻׁרְשָׁה, וְקָשָׁה לָהֶם לְשׁוּב אֶל הַשֵּׁם לְהִיּוֹת
אִישׁ צְדִיק אוֹ אִישׁ כְּשֶׁר בְּאֲמֵת כְּמוֹ שְׂאֵר צְדִיקִים וְכְשָׁרִים, כְּמִרְגָּלָא

אֲשֶׁר תְּקוּמָה בְּנִחָל קִלְג

בְּפוּמֵי דְאִינְשֵׁי לּוֹמַר, כְּשֶׁמְסַפְּרִין מֵאִישׁ צַדִּיק אוֹ מֵאִישׁ כָּשֶׁר וְיִרְא
בְּאֵמֶת, וּמִתְחִילִים לְהִתְעוֹרֵר בְּהֵם הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה גַם-כֵּן לְהִתְקַרֵּב
אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי כָל יִשְׂרָאֵל מְלֵאִים מִחֻשְׁבוֹת שֶׁל הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה
וְהִתְקַרְבוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ תָּמִיד, אֶךְ אַחֲר־כֵּן תִּכְף אוֹמְרִים: מִי יִכּוֹל
לְהַדְמוֹת לְזֶה הָאִישׁ כָּשֶׁר וְהַצַּדִּיק, כִּי הִיָּה נִשְׁמָה גְבוּהָה וְקְדוּשָׁה
מְנַעוּרָיו, כְּאִלוֹ צְדָקַת הַצַּדִּיקִים וְהַכְּשָׁרִים הוּא רַק מִצַּד הַנִּשְׁמָה
הַקְּדוּשָׁה שֵׁשׁ לָהֶם מִתּוֹלְדוֹתֵם, אֲשֶׁר בְּאֵמֶת אֵינּוּ כֵּן, כִּי עַקֵּר צְדָקַת
הַצַּדִּיק הוּא רַק עַל-יְדֵי יִגִּיעַתּוֹ וְטִרְחַתּוֹ בְּעִבּוּדְתּוֹ יִתְבָּרֵךְ כְּפֹה וְכֹמֶה
יָמִים וְשָׁנִים הַרְבֵּה, וְהַתְגַּבֵּר וְהִתְחַזַּק בְּכָל פֶּעַם וְלֹא הִנִּיחַ אֶת עַצְמוֹ
לִפְלֵ בְּשׁוּם אַפֵּן שֶׁבְּעוֹלָם, וְהַרְבֵּה בַתְּפִלָּה וּבַתְּחֻנָּנִים מְאֹד מְאֹד עַד
שִׁזְכָּה לְמָה שִׁזְכָּה — לְמַעְלוֹת נִשְׁגָּבוֹת וְנוֹרְאוֹת מְאֹד מְאֹד, וְכָל
אָדָם יִכּוֹל לְהִיּוֹת כְּמוֹתֵם כִּי הַבְּחִירָה חֲפְשִׁית, כְּמוֹ שֶׁאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ
וְ"ל (קִהְלַת רַבָּה ז, ב): "כִּתְּרַת תּוֹרָה הָרִי מִנְּחָ" וְכוּ'.

וּבְאֵמֶת עֲנִין הַטְּעוֹת הַזֹּז שֶׁסוֹבְרִים שֶׁנִּפְשָׁם אֵינָה קְדוּשָׁה
מִשְׁרָשָׁה, וּמִחֻמַּת זֶה אֵינָם מִתְגַּבְּרִים לַעֲשׂוֹת כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים,
כֹּל זֶה נִמְשָׁךְ וְנִשְׁתַּלְשַׁל מִהִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת, שֶׁמִּשָּׁם הִיא קְלַפַּת עֲמָלֵק
הַמְּמִיר וּמִחֲלִיף הַטּוֹב בְּרַע, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד מִתִּיאֵשׁ וְסוֹבֵר כִּי כֹבֵר
אֲבֹד תִּקְנֶתּוֹ, וְלוֹ כֹּבֵר אֵין שׁוּם תִּקְנָה, וְאִפְלוֹ אִם אָמַת שֶׁחֲטָא וּפָגַם
הַרְבֵּה מְאֹד וּבִפְרָטִיּוֹת בְּהוֹצָאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן,
אֶף-עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ לוֹ תִּקְנָה טוֹבָה מְאֹד מְאֹד לְתַקֵּן הַכֹּל, וְכָל הִירִידוֹת
תְּתַהַפְּכֶנָה לְעֲלִיּוֹת גְּדוּלוֹת מְאֹד, וְהַעֲקֹר תְּלוּי כְּפִי גְדֹל הַתְּחֻזְקוֹת
וְעַקְשָׁנוֹת לְבָלִי לְרַפּוֹת, יִהְיֶה אִיף שִׁיְהִיָּה אֶף שִׁיעֵבֵר עָלָיו מֵה
שִׁיעֵבֵר, וְעַל-כֵּן הִיא מְלַחֶמָה כְּבֹדָה מְאֹד מְאֹד בְּכָל דּוֹר, כִּי הָרֹב
אֵינָם מְאֵמִינִים בְּדַבּוּרִים אֵלוֹ, וְחוֹשְׁבִים וְנִפְסֵק בְּדַעְתָּם שֶׁהֵם לְאַחַר
יְאוּשׁ, כִּי אֵין דְּבָרִים אֵלוֹ נֶאֱמָרוּ בְּשִׁבְלֵם, כִּי אִם לְגְדוּלִים וּלְבַעֲלֵי
מִדְרָגָה, וְגַם זֶה נִמְשָׁךְ מִחֻכְמוֹת שֶׁל הַבַּל שֶׁהִיא קְלַפַּת עֲמָלֵק (עֵין
לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן יט), הַפֶּךְ הַתְּמִימוֹת, כִּי הוּא מְכַנֵּס בְּדַעְתּוֹ
חֻכְמוֹת שֶׁל שְׁטוֹת, וְיִהְיֶה נִמְשָׁךְ אַחֲרֵיהֶן, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן.

1) כְּמוֹ שֶׁמְרַגֵּל בְּפִי-בְּנֵי-אָדָם.

קלד אָשֶׁר תְּקַמָּה בְּנַחֲל

וְעַקֵּר הַכְּנַעַתוֹ יִהְיֶה בְּהַתְּגַלּוֹת מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, שְׂיִהְיֶה נֹעֵשֶׂה מְשִׁיחַת הַדְּעַת אֶל תּוֹךְ הַמַּלְכוּת, שְׂזֶהוּ סוּד מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ (עֵינַי "קְהִלוֹת יַעֲקֹב", עֲרֹךְ 'מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ', הַמַּלְכוּת נִקְרָאת בֵּן מַה שְׂמַקְבֵּל מִהַתְּפָאֶרֶת מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, שְׂיִשׁ לָהּ "מְשִׁיחַת הַשֶּׁמֶן הַעֲלִיּוֹן", עֵינַי שָׁם), שְׂזֶהוּ יַחֲוֹד הַיְוֹ"ה - אֲדֹנָי, אֲשֶׁר הָעוֹלָם הִזָּה נֹעֵשֶׂה כְּפֶסֶא אֶל הַשְּׂגָחָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, הַתְּגַלּוֹת כְּבוֹד אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

וַיֵּשׁ לְרַמֵּז שְׂזֶהוּ בְּחִינַת כְּפֶסֶא הַכְּבוֹד, הֵינּוּ כְּשִׁמְגָלִים גַּם בְּעוֹלָם הִזָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּפֶסֶא כַּנ"ל — כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרֵךְ, זֶה נִקְרָא כְּפֶסֶא הַכְּבוֹד, בְּחִינַת (תְּהִלִּים כט, ט): "וּבְהִיכְלוֹ כָּלוּ אוֹמֵר כְּבוֹד", כִּי הֵיכַל בְּגִימְטְרִיָּה אֲדֹנָי, כְּמוֹכָא בְּתַקּוּנֵי-זֶהר, אֲשֶׁר הוּא הַכְּפֶסֶא לְגַלּוֹת שְׁמַלְא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְזֶה שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (יוֹמָא פו): גְּדוּלָּה תְּשׁוּבָה שְׂמַגְעַת עַד כְּפֶסֶא הַכְּבוֹד; כִּי סוּד הַתְּשׁוּבָה (עֵינַי לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן לַה) עַל-יְדֵי תְּשׁוּבָה ה', כִּי עַל-יְדֵי הַחֲטָא גּוֹרְמִים אֲפָרְשׁוּתָא בֵּין קֳדָשָׁא בְּרִיף הוּא וּשְׂכִינְתֵיהִי, שֶׁהוּא כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְנִתְגַּלָּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּכָל דְּבָר: דּוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, וְדו"ק; וְזֶה מַה שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (שְׁבַת קנב): נִשְׁמוֹתֵיהֶן שֶׁל צְדִיקִים גְּנוּזוֹת תַּחַת כְּפֶסֶא הַכְּבוֹד; כִּי זֶה עַקֵּר עֲבוֹדַת הַצְּדִיקִים — לְקַשֵּׁר וּלְיַחַד "כְּפֶסֶא" אֶל "הַכְּבוֹד" שֶׁהוּא יַחֲוֹד הָעוֹלָמוֹת, וְדו"ק; וְזֶה שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (שַׁחַר טוֹב, תְּהִלִּים מו): בֵּיוֹם שְׂעֵתִיד הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְנַעַר אֶת הָאָרֶץ, הַצְּדִיקִים יִהְיוּ דְּבוּקִים בְּכְפֶסֶא הַכְּבוֹד, כִּי כְּתִיב (אִיּוֹב לַח, יג): "וַיִּנְעָרוּ רִשְׁעִים מִמֶּנֶּה", שְׂזֶה עַקֵּר עֲנָשָׁם — שְׂנַפְרָד אֶצְלָם הַכְּבוֹד מִהַכְּפֶסֶא, שְׂאֵז עַקֵּר הַגְּלוּת, שֶׁהוֹלְכִים נְעִים וְנָדִים, וְאֵין מוֹצְאִים אֶת מְקוֹמָם, כְּמוֹ שְׂפִתוֹב (בְּרַאשִׁית ד, יד): "הֵן גִּרְשַׁת אוֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה וּמִפְּנֵיךְ אֶסְתֵּר וְהֵייתִי נֹעַ וְנָד בְּאָרֶץ" וְגו', כִּי מֵאַחַר שְׂמִפְנֵיךְ אֶסְתֵּר — שְׂאֲנִי שְׂרוּי בְּהַסְתֵּר פָּנִים הֵינּוּ חֲסָרוֹן אֲמוֹנָה (עֵינַי לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן ז) זֶה עַקֵּר הַגְּלוּת "וְהֵייתִי נֹעַ וְנָד בְּאָרֶץ" וְגו', בְּחִינַת: "וַיִּנְעָרוּ רִשְׁעִים [מִן הָאָרֶץ]" כִּי עַל-יְדֵי הַחֲטָא אֵין לוֹ מְקוֹם עַל

ז (הַפְּרֵשׁ בֵּין הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּשְׂכִינְתּוֹ).

אֲשֶׁר תְּקִמָּה בְּנִחֻל קְלָה

הָאָרֶץ, אִף הַצַּדִּיקִים יִהְיוּ דְבוּקִים בְּכֹסֵא הַכְּבוֹד, שְׂמִיחָדִים הַיּוֹי"ה - אֱלֹקֵי"ם, הַשְּׂגָחָה - בְּטֻבֵּעַ.

וְזֶה שְׂאֵמֵר הַנְּבִיא (יִשְׁעִיָּה ו, א): "וְאָרְאָה אֶת ה' יֹשֵׁב עַל כִּסֵּא" אֶגּוֹ', כִּי זֶה סוֹד הַנְּבוּאָה (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן א) הַתְּגִלוֹת הַנְּשֻׁמָּה, [וְעֵינִי בַקְהֵלוֹת יַעֲקֹב, עֵרֶף נְבוּאָה], הַנְּבוּאָה הַיָּא מִבְּחִינַת הַנְּשֻׁמָּה שֶׁהִיא בִּינָה, וְהוּא חָל עַל הַנְּשֻׁמָּה שְׂבַעוּלָם הַזֶּה בְּשִׂמְכוֹן לְקַבְּלוֹ, כְּשִׁזְזָה לְאַחֲזוֹ עֲצָמוֹ בְּשִׂרְשֵׁי נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת (אִיּוֹב כו, ט): "מֵאַחֲזוֹ פָּנָי כִּסֵּה", שְׂצָרִיף לְאַחֲזוֹ עֲצָמוֹ בְּשִׂרְשֵׁי הַנְּשָׁמוֹת הַחֲצוּבוֹת מִתַּחַת כֹּסֵא הַכְּבוֹד, וְלִקְבֹּל רְמָזִים מִכָּל דְּבָר (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נד), כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְצַמֵּם עֲצָמוֹ מֵאִין סוֹף עַד אִין תְּכִלִּית, וּמְרַמְזוֹ לוֹ רְמָזִים, וְכְשִׁזְזָה לְהַטּוֹת אֲזָנוֹ, אִז אֶפְלוֹ קוֹל עֲקֵבֵי הַסּוּס יִגְלֶה לוֹ רְזִים, וּמִכָּל שְׂפֵן מֵה שִׂישְׁמַע וַיִּרְגֵּשׁ מִמִּדְבָּר, וּמִכָּל שְׂפֵן וְכָל שְׂפֵן מֵה שִׂישְׁמַע וַיִּרְגֵּשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁרְה שְׂכִינְתוֹ אֲצֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וּבּוֹדָאֵי לֹא בְּחֻנָּם בָּא לְאֲזָנוֹ שִׂישְׁמַע עֲכָשׁוֹ דְּבָר זֶה, וּבּוֹדָאֵי מְצַמֵּמִים בְּדְבוּרִים אֵלוֹ רְזִים וּרְמָזִים בְּשִׂבְלֵוֹ, שְׂזָה סוֹד הַנְּבוּאָה וְכַרוּזִין עֲלָאִין אֲשֶׁר שׁוֹמֵעַ הַצַּדִּיק וְהָאִישׁ הַכָּשֵׁר, כָּמוֹ שְׂאֵמֵר רַבְּנּוֹ ז"ל (חַיִּי-מוֹהַר"ן, גְּדֻלַּת הַשְּׂגָחָה, סִימָן עז), שְׁהוֹלְכִין שְׁלוּחִין שְׂקוּרִין שְׂטָאפֶּעֶטֶין מֵאָדָם אֶחָד לְשִׁנֵּי וּמֵהַשְּׂנֵי לְהֵלֶן יוֹתֵר, עַד שֶׁהִדְבָּר מִגִּיעַ לְצַדִּיק, הֵינּוּ כִּי מִכָּל הָאֵילָנוֹת וְהַעֲשׂוּבִים וּמִכָּל הַדְּבָרִים שְׂבַעוּלָם, מִכָּל הַוּלְכִים שְׁלוּחִים מֵאֶחָד לְחֵבְרוֹ וּמִחֵבְרוֹ לְחֵבְרוֹ, עַד שֶׁמִּתְגַּלְגַּל וּמִגִּיעַ הַדְּבָר לְאֲזֵן הַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי, וְהוּא מְקַבֵּל וּמְבִין מִזֶּה עֲצוֹת לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ וְכוּ', עֵינִי שָׁם; וְעֵינִי לְקוּטִי-הַלְכוֹת (בְּרֵפֶת הָרְאִיָּה וּבְרֵפֶת הַפְּרוּת, הַלְכָה ה, אוֹת ז) סוֹד הַבְּרָכָה: "בְּרוּךְ חֲכַם הַרְזִים" כְּשִׁרְוֹאִין שְׂשִׁים רְבוּא מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי כָל מֵה שְׂמִתְקַבְּצִים יוֹתֵר בְּנֵי-אָדָם, יְכוּלִים לְהִבִּין מֵהֶם רְזִים וּרְמָזִים, וְזֶהוּ: "בְּרוּךְ חֲכַם הַרְזִים", דִּהֵינּוּ שְׂמִבְרַכִּין לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל הַרְזִים וְהַרְמָזִים שְׂמִרְמָזוֹ עַל יָדָם, וְכָמוֹ שְׂאֵמֵרוֹ חֲכָמֵינוּ ז"ל עַל זֶה: לְפִי שְׂאִין דַּעְתּוֹ שֶׁל אָדָם שְׂוֵה לְחֵבְרוֹ (בְּרֵכוֹת נח.), וְכָמוֹ שְׂאֵמֵרוֹ שָׁם: בֵּן עֲזָאֵי רָאָה אוּכְלָסָאֵי

בהר הפית, אמר: ברוך חכם הרזים, וברוך שברא כל אלו לשמני; וברודאי לא היתה פונתו של בן עזאי שמשמשים אותו בגשמיות, אף עקר פונתו — שעל ידם יוכל לעבד את השם יתברך, כי בגשמיות וברוחניות מועילין לו, כי בגשמיות מכינין לו לאכל וללבוש, כמו שכתוב שם: כמה יגיעות יגע אדם הראשון עד שהיה לו לחם לאכל וכו', ואני מוצא כל אלו מתקנים לפני, ועל-ידי-זה אני יכול לעסק בעבודת השם יתברך, וכן ברוחניות — שמבין על ידם רמזים ורזים להתקרב אליו יתברך, שזוהי ברפת "חכם הרזים" ודו"ק, עין שם.

וכל זה זוכים על-ידי שלמות זכוה וברור האמונה שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, והכל משגח בהשגחה פרטי פרטית, אפלו דומם — היכן שינוח, וצומח — היכן שיצמח, וחי — היכן שילך, ומדבר — מה שינדבר וכו', וכשיש לו ברור וזכוה אמונה, זה סוד הנבואה, ואז נגאלת התפלה מן הגלות, בחינת (בראשית כ, ז): "כי נביא הוא ויתפלל בעדך", שעל-ידי נבואה התפלה בשלמות, ואינו צריך לשום סבות, כי אחוז בדבר השם ויודע שהכל תלוי בידו יתברך, ואין שום ברירה יכולה להיטיב לו או להרע לו, חס ושלום, ואשר הרפואה היא רק בידו יתברך, ואז יש לו רפואה מלחם ומים (כמובא בפנים).

וזה מה שאמרו חכמינו ז"ל (שבת קלח:): דבר השם זו נבואה ודו"ק; כי על-ידי נבואה זוכין לתפלה, שהיא בחינת דבר השם, וזה (תהלים קז, כ): "ישלח דברו וירפאם וימלט משחיתותם"; "ישלח דברו וירפאם" — הינו שמקבלים כל הרפואות על-ידי דבר השם — דהינו תפלה וכו', עין שם; וכפי שעוסק בתפלה והתבודדות יהיה מי שיהיה אפלו הגרוע שבגרועים, בן מזדבן מחו ודעתו, עד שעל-ידי תפלה באמת ימים ושנים זוכים להתעלות, עד שייזכה להארת הנבואה ולהבין רמזים מכל ברירה שבעולם, כי אפלו גוי שוטה מגלה נסתרות כשזוכים לקשר הדבור לשרשו, וזה מה שאמרו חכמינו ז"ל (בבא בתרא יב:): מיום שחרב בית-המקדש נטלה

אֲשֶׁר תְּקִמָּה בְּנַחֵל קְלוֹ

נְבוֹאָה מִן הַנְּבִיאִים וְנִתְּנָה לְשׁוֹטִים וְלַתִּינוּקוֹת; הֵינּוּ שְׂמֵדָבָרִים וְאִינָם יוֹדְעִים מַה מְדַבְּרִים, עַד שֶׁבָּא לְאֶזֶן הַצַּדִּיק וְהָאִישׁ כָּשֶׁר, וּמִבֵּין וּמִשִּׁיג מַה שְׂמַשִּׁיג, כִּי הַנְּבִיא מְגַלֶּה שְׂגָם בְּפֶסֶס שֶׁהוּא שֵׁם אֱלֹקִים (כֶּסֶ"א עִם ג' אוֹתִיּוֹתָיו וְהַפּוֹלֵל וְהַתְּכָה עוֹלָה כְּמִסְפֵּר אֱלֹקִים^ט), גַּם-כֵּן אוֹר אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, בְּחִינַת "וְאָרְאָה אֶת ה' יוֹשֵׁב עַל כֶּסֶס" (יִשְׁעִיָּה ו, א); וְזֶה שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרַאשִׁית רַבָּה כז, א; וְעַיִן תַּנְחוּמָא חֲקַת ו): גְּדוֹל כְּחֹן שֶׁל נְבִיאִים, שְׂמַדְמִים צוּרָה לְיוֹצְרָה וְדו"ק.

וְעַל-כֵּן לְעֵתִיד בְּהַתְגַּלוֹת מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, אֲשֶׁר יִהְיֶה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה, וְיִהְיֶה הַיַּחֲוֹד הַשְּׁלָם בֵּין הַכֶּסֶס לְכְבוֹד, הֵינּוּ שְׂיִתְגַּלֶּה שְׂכְבוֹדוֹ מְלֵא עוֹלָם, וְיִקְיָם (יְרַמְיָה ג): "בְּעֵת הַהִיא יִקְרָאוּ לִירוּשָׁלַיִם כֶּסֶס הַיְיָ וְנִקְוּוּ אֵלָיָה כָּל הַגּוֹיִם" וְגו', הֵינּוּ שְׂיִהְיֶה הַיַּחֲוֹד הַיְיָ - אֱלֹקִים, אֲזַי כָּל יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ נְבִיאִים, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּמִדְבָר רַבָּה טו, יח): "אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: בְּעוֹלָם הַזֶּה נִתְּנָבְאוּ יַחֲדִידִים, וְלְעוֹלָם הַבָּא כָּל יִשְׂרָאֵל נִעְשִׂין נְבִיאִים", וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב (יוֹאֵל ג, ב): "וְהָיָה אַחֲרֵי-כֵן אֲשַׁפּוּף אֶת רוּחִי עַל כָּל בָּשָׂר וְנִבְאוּ בְּנֵיכֶם וּבְנֵיכֶם" וְגו', וְכֵן הוּא בְּמִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא (מְקַז ב): אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: בְּעוֹלָם הַזֶּה הָיְתָה הַנְּבוֹאָה בִּיחֲדִידִים, אֲבָל לְעֵתִיד לְבֵא עַל כָּל אָדָם; וְאֵל תֹּאמַר שֶׁדָּבָר זֶה אֵינוֹ שִׁיף לָךְ, כִּי כָּבֹד אָמַר אֵלָיָהוּ הַנְּבִיא (תַּנְא דְּבִי אֵלָיָהוּ, פָּרָק ט): מֵעִיד אָנִי עָלֶי אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵין עַכוּמִים [עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת], בֵּין אִישׁ בֵּין אִשָּׁה, הַכֹּל לְפִי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, רוּחַ-הַקְּדוֹשׁ שׁוֹרָה עָלָיו; (עַל-כֵּל-פָּנִים אֵין אַתָּה גְּרוּעַ מַעֲפוּ"ם, כִּי נִבְרַאתָ מִזְרַע יִשְׂרָאֵל); גַּם אָמַרוּ בְּזֵהַר הַקְּדוֹשׁ (בְּרַאשִׁית רִיב): לֹא אַתְּיִהְיֶבֶת נְבוֹאָה אֶלֶּא לְתַבִּירִי לְבָא'; וְכֹל מַה שֶׁהָאָדָם שִׁפַּל בְּדַעְתּוֹ, וְזוֹכָה לְקַדֵּשׁ וְלִטְהַר עַצְמוֹ, כֵּן נִמְשָׁף עָלָיו אוֹר שְׂכִינְתּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמִבְטֵל גְּשָׁמֵיּוֹתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמַעֲלָה כָּל הַבְּרִיאָה לְשִׁרְשָׁהּ, וְזוֹכָה לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּעַקִּירַת כָּל מַחֲשַׁבוֹתָיו.

(ט) "כֶּסֶס" בְּגִימְטְרִיָּה - 81, נוֹסֵף עוֹד הַשְּׁלֵשׁ אוֹתִיּוֹת כ' ט' א' - הֵרִי 84, וְהַ"פּוֹלֵל" - 85, וְהַ"תְּכָה" - 86 כְּמִסְפֵּר "אֱלֹקִים" - 86. (י) לֹא נִתְּנָה הַנְּבוֹאָה אֶלֶּא לְשִׁכּוּרֵי הַלֵּב.

וְעֵינַי בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חלק א', סימן כא): על-יְדֵי קְדוּשַׁת שְׁבַעַת הַנְּרוֹת, שֶׁהֵם: רֵאִיָּה, שְׁמִיעָה, רִיחַ וְדַבּוּר, אֲזוּ זוֹכָה לְטֵהָר מִחוּ וּמִחֲשַׁבְתּוֹ, וְזוֹכָה לְרוּחַ-הַקֹּדֶשׁ, וַיֵּשׁ לְרַמּוֹ הַדְּבָרִים הַקְּדוּשִׁים בְּמֵאֵמֶר הַתְּקוּנִים (זֶהר חֲדָשׁ - תְּקוּנִים קב): אֵית נְבוּאָה מְרֵאָה, וְאֵית נְבוּאָה מְרִיחָא, וְאֵית נְבוּאָה מְשִׁמְיעָה, וְאֵית נְבוּאָה מְדַבּוּר, שֶׁהֵם: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, כִּידוּעַ לְיודְעֵי ח"ן. אֲךָ גַם בְּפִשְׁטוֹת כְּפִי שְׁמַטְהָר כָּל גַּר בְּפָנָי עֲצֻמוֹ, הֵינּוּ הַעֲיִנִּים, כֵּן נִמְשָׁף עֲלֵיהֶם סוּד הַנְּבוּאָה — שְׁזוֹכָה לְרֵאוֹת עִם עֵינָיו אֹר אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ שְׁיֵשׁ בְּכָל דְּבָר, וְכֵן כְּשִׁמְטְהָר וּמִקְדָּשׁ הַשְּׁמִיעָה, אֲזוּ זוֹכָה לְשִׁמְעַת הַקּוֹל הַפְּנִימִי שְׁיֵשׁ בְּכָל דְּבָר, וְכֵן כְּשִׁזְזוֹכָה לְקֹדֶשׁ וּלְטֵהָר אֶת הַדַּבּוּר, אֲזוּ נִתְלַבֵּשׁ הַקּוֹל בְּדַבְרוֹ, כְּמוֹבָא (בְּשַׁעַר רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ בְּתַחֲלֹתוֹ, עֵין שָׁם), וּמִכָּל שְׁכָן כְּפִי שְׁמַקְדָּשׁ הַחֲטָם שֶׁהוּא רִיחָא בְּאַרְיַכַת אֲפִים, וְלִשְׁמַר עֲצֻמוֹ מִכַּעַס וּמִקְפִּידוֹת, כִּי אֵין לָךְ דְּבָר הַמוֹנֵעַ הַשְּׂגָה כְּמוֹ הַכַּעַס, שְׁעוֹקֵר אֶת הָאָדָם מִשְׁרָשׁ קְדוּשָׁתוֹ לְגַמְרִי, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי הָאֲרִיז"ל בְּשֵׁם הַזֶּהָר הַקְּדוּשׁ עַל הַפְּסוּק (אִיּוֹב יח, ד): "טִרְף נִפְשׁוֹ בְּאִפּוֹ", וְכָבֵר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (פְּסָחִים סו.): כָּל אָדָם שְׁכּוֹעֵס, אִם נִבְיָא הוּא — נְבוּאָתוֹ מְסַתְּלָקֵת מִמֶּנּוּ; וְכָל הַחֲטָאִים בָּאִים מִכַּעַס, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרֵכוֹת כט.): לֹא תִרְתַּח וְלֹא תִחַטָּא; וְכֵן אָמְרוּ (נְדָרִים כב): כָּל הַכּוֹעֵס אֶפְלוֹ שְׁכִינָה אֵינָה חֲשׂוֹבָה כְּנִגְדּוֹ, (כִּי אִם הִיתָה לָךְ שְׁלֵמוֹת הָאָמוּנָה — שֶׁהַשְּׁכִינָה נִגְדָּךְ, לֹא הִייתָ כּוֹעֵס), וּמִשְׁכַּח תִּלְמוּדוֹ, וּמוֹסִיף טְפָשׁוֹת, וְאֵין לוֹ שׁוּם הַשְּׂגָה בְּרוּחָנִיּוֹת, כְּמֵאֵמֶרֶם (קְדוּשֵׁין עא.): שֵׁם בֶּן מ"ב [אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם] אוֹתִיּוֹת אֵין מוֹסְרִין אוֹתוֹ אֲלֵא לְמִי שְׁאֵינוֹ כּוֹעֵס. וְצָרִיף לְהִיּוֹת מְאָרִיף אִף מְאֹד וְסִבְלָן גְּדוֹל, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכָּה לְאוֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן לְצַדִּיקִים, לְאַחֲזוֹ עֲצֻמוֹ בְּכֶסֶף הַכְּבוֹד, כִּי צָרִיף לְהִיּוֹת סִבְלָן גְּדוֹל וְלְהֵאָרִיף אִפּוֹ מְאֹד עַל כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, וַיִּקְבַּל כָּל הַבְּזִיוֹנוֹת בְּשִׁמְחָה, (וְעֵין לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֲלֵק א', סִימָן ו), כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְזָכוֹת לְהִיּוֹת אָדָם הַיּוֹשֵׁב עַל הַכֶּסֶף, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַבּוֹשָׁה, שְׁמִבְזִין וּמִחַרְפִּין אוֹתוֹ, וְהוּא דוֹמֵם וְשׁוֹתֵק, אֲשֶׁר בְּזָה נִכְנָעִים דְּמִיו שְׁבַחָלָל הַשְּׂמָאֲלִי, שְׁשֵׁם מְדוּר הַיֵּצֵר הָרַע, וְעַל-יְדֵי שְׁמַמְעֵט בְּכָבוֹד

אֲשֶׁר תְּקִמָּה בְּנִחֹל קִלְט

עֲצֻמוֹ בְּתַכְלִית הַבְּטוּל, וְהוּא בְּחִינַת מ"ה (שָׁם, חֶלֶק ב', סִמָּן פב) שֶׁהוּא "אָדָם", עַל-יְדֵי-זֶה יֵשֵׁב עַל ה"כְּסֵא"; וּמִכָּל זֶה תִּשְׁכִּיל בְּדַבְרֵי צַחוּת שֶׁל רַבְּנוּ יו"ל (עִין חֵי-מוֹהַר"ן, שִׁיחוֹת הַשְּׂיִכּוֹת לְתוֹרָה ו'), שֶׁאָמַר בְּאִמָּה וּבִירְאָה וּבְמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ עֲצוּמָה מְאֹד: "כְּשִׁיּוֹשְׁבֵין עַל הַכְּסֵא אִזּוֹ הוּא אָדָם" (אִזּוֹ מְעַן זֵי צֵט אוֹיף דְּעַר שְׁטִיל דְּעַמְאֵל ט אִזּוֹ מְעַן א מְעַנְטֶשׁ), וְרָשָׁם שָׁם מוֹהַר"ן ת", זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, "וְהַדְּבָרִים סְתוּמִים מְאֹד", עֵין שָׁם; אִף עַל-פִּי הַנ"ל יוֹכֵן, בְּעֲזֶרֶת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, כְּמִין חֶמֶר, כִּי כְּשִׁזְזוּכָה לְהַכְנִיעַ חֶמֶרוֹ, וְזוּכָה לְבַטֵּל גְּשָׁמִיּוֹת הָאָרֶץ, שֶׁהִיא בְּחִינַת "כְּסֵא" כַּנ"ל אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אִזּוֹ הוּא "אָדָם" שֶׁהוּלֵךְ לוֹ כְּסֶדֶר, כִּי נִתְיַחַד זְעִיר אֲנָפִין וְנוֹקְבִיָּה, אֲשֶׁר זֶה פְּרוּשׁ (תְּהֵלִים כד, א): "לְהוֹי"ה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָה", כְּשֶׁהָאָרֶץ בְּחִינַת "מַלְכוּת-כְּסֵא" מְקַשֶּׁרֶת לְהוֹי"ה, אִזּוֹ הוּא בְּמְלוֹאוֹ וּבְשִׁלְמוֹת, וְנִתְגַּלָּה שְׁכָבוֹדוֹ מְלֵא עוֹלָם, שֶׁזֶהוּ כְּסֵא הַכְּבוֹד.

וְזֶה אֲשֶׁר נִצְטוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּכַנִּיסָתָן לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל (עִין סְנֵהֲדָרִין כ: וּבְתַנְחוּמָא תַצֵּא יֵא, סוּד ה"מַלְכוּת" — "כְּסֵא") שֶׁלֵּשׁ מִצְוֹת: א. לְהַכְרִית זִרְעוֹ שֶׁל עַמְלֵק וְכַנ"ל, כִּי קִלְפַת עַמְלֵק הִיא הַהַפּוּף מְזֵה, הַמְּסַתִּירָה אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ וּמְכַנִּיסָה סְפָקוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, לְהַרְהֵר אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ עַל-כֵּן הַמִּצְוָה הִרְאֵשׁוּנָה בְּכַנִּיסַת הַמַּלְכוּת לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, צָרִיף לְהַכְרִית זִרְעוֹ שֶׁל עַמְלֵק. ב. וְלִבְנוֹת לָהֶם בַּיִת הַבְּחִירָה (עִין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִמָּן יג), שֶׁהוּא סוּד הַדְּעָה כְּאֵלוֹ נִבְנָה בַּיִת-הַמְּקֻדָּשׁ בְּיָמָיו וְכו'. ג. לְמַנּוֹת מֶלֶךְ (עִין שָׁם, סִמָּן נו), שֶׁהוּא סוּד הַמַּלְכוּת, שֵׁישׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד שְׁצָרִיף לְהַתְּפַשֵּׁט וּלְהַתְּגַדֵּל לְהַפְנִיעַ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, שְׂיָקִים (עוֹבְדֵיהָ א, כא): "וְהִיְתָה לָהּ הַמְּלוּכָה", הֵינּוּ כְּשֶׁמְכַנִּיעִים קִדָּם אֶת עַמְלֵק שֶׁהוּא הַסְּפָקוֹת וְהַקְּרִירוֹת בְּעַבּוּדַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה נִבְנִית הַדְּעַת דְּקֻדְשָׁה שֶׁהוּא בְּנִין הַבַּיִת, וְעַל-יְדֵי-זֶה זוּכָה לְהַתְּגַלּוֹת מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, וְיָקִים (יְרֵמְיָה יז, יב): "כְּסֵא כְבוֹד מְרוֹם מְרֵאשׁוֹן מְקוֹם מְקֻדָּשְׁנוּ", וְזֶה עֶקֶר עַבּוּדַת הַמֶּלֶךְ, שֶׁמְטַל עָלָיו לְהִזְהִיר וּלְהוֹכִיחַ אֶת הָאֲנָשִׁים שֵׁישׁ לוֹ בְּחִינַת מַלְכוּת עֲלֵיהֶם, שֶׁיִּתְקַרְבוּ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמְגַלָּה לָהֶם אוֹר אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ מִתַּכְלִית הַהִסְתָּרָה שְׁבַתוֹף הַהִסְתָּרָה בְּחִינַת כְּסֵא, וְעַל-כֵּן נֶאֱמַר בּוֹ (דְּבָרִים יז,

יח): "וְהָיָה כְּשִׁבְתוֹ עַל 'כֶּסֶף' מִמְּלַכְתּוֹ" וְגו', כִּי זֶה עֵקֶר מַלְכוּתוֹ —
לְגַלוּת אֱלֹקוֹתוֹ? תִּתְּבַרְךָ גַּם בְּעוֹלָם בְּחִינַת כֶּסֶף כַּנ"ל.

אַהוּבִי, אָחִי! בְּאֵמֶת יֵשׁ פֹּה עוֹד אַרְיכוֹת רַבָּה, אִךְ אֵין הַפְּנָאִי
מֵרַב בְּלִבּוֹלִים שְׂסֻבְבוּנִי, אִךְ בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ! תִּתְּבַרְךָ, אָשֶׁר
עָשָׂה חֶסֶד חֲנָם עִם אִישׁ גַּם כְּמוֹנִי, רַחוּק כְּמוֹנִי, שְׁגָם לִי תִּהְיֶה אִיזוֹ
שִׁיכוֹת לְתוֹרַת הַנְּחָל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה הַקְּדוּמָה, הַיּוֹצֵאת מִשְׁלַשׁ
רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק וְכוּ', טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֶׁם תִּתְּבַרְךָ עַל כָּל הַחֶסֶד הַזֶּה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָה...
...

תִּקְמוּ.

בְּעִזְרַת הֵשֶׁם תִּתְּבַרְךָ, מוֹצֵאֵי-שִׁבְת־קֹדֶשׁ לְסֹדֵר בְּלֶק ה'תשל"א.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיִגוּ לְאַהוּבִי, יְדִיד נְפִשִׁי, וְתִיק וְחֶסֶד, הַבְּחוּר
הַצְּמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, הַמְּשִׁתּוֹקֵק מְאֹד לְעִבּוּדַת
הֵשֶׁם תִּתְּבַרְךָ עַל-פִּי דְרָךְ הָאֵמֶת וְהַתָּם שְׁקִבְלָנוּ מִהַנְּחָל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר
חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ ... גְּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח.

הִנֵּה בְּיוֹם שִׁשִׁי עָרַב-שִׁבְת־קֹדֶשׁ בָּאת אֵלַי עִם הַבְּחוּר ... גְּרוּ
יְאִיר, וְתִכְף-וּמִדְ הַלְכָת מִפְּנֵי שְׂרָצִית שְׂאֵדְבָר רַק עִמוֹ, וְתִהְיֶה לְאֵל,
דְּבַרְנוּ הַרְבֵּה הַרְבֵּה, וְהַחֲיִינוּ עֲצָמָנוּ מִצּוּף נֵעִם אִמְרוֹתָיו שֶׁל רַבְּנוּ
ז"ל, הַמְּחַיִּים וּמְחַזְּקִים הַרְבֵּה, אִךְ גַּם עִמָּךְ עֲדִין יֵשׁ לִי הַרְבֵּה לְדַבֵּר,
כִּי עֲדִין צְרִיכִים לְדַבּוּרִים רַבִּים עַד מְאֹד, אוֹלֵי נִזְכָּה לְהַתְּאַחַז בְּאוּרוֹ

אָשׁר תּקִמוּ בְּנַחֵל קִמָּא

הַגְּנוּז שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וְהַעֲקָר לְקַיִם רְצוֹנוֹ, וְעַל זֶה אִמְרָתִי לְבֹא אֵלֶיךָ
עַל-כָּל-פְּנִימִים בְּכַתָּב, וּבְפִרְטוּיֹת שְׂאֵתָה מִבְּקֵשׁ בְּכָל פַּעַם לְכַתֵּב לְךָ.

אֵיחָא בְּמַדְרֵשׁ בְּפִרְשָׁה זֹו (בְּמַדְבָּר רַבָּה כ, ד) עַל פְּסוּק: "עֲתָה
יִלְחַכּוּ הַקְּהָל אֶת כָּל סְבִיבְתֵינוּ כְּלַחֲךָ הַשּׁוֹר" (בְּמַדְבָּר כב, ד), מַה שּׁוֹר
כָּחוּ בְּפִיו, אִף אֵלוּ כֹחֵן בְּפִיהֶם וְכוּ', מַה שּׁוֹר מְנַגַּח בְּקִרְבָּנוּ, אִף אֵלוּ
מְנַגַּחִין בְּתַפְלֵתָן וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; מְכַל זֶה יֵשׁ לְהַתְעוֹרֵר בְּהַתְעוֹרְרוֹת
רַבָּה וְעֲצוּמָה לִידַע הַפֶּחַ שֵׁישׁ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וְהוּא כֹחַ
הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָדוֹת, וְהוּא דֶרֶךְ הָאֱמֶת שְׁגִלָּה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, וְכֵן
יֵשׁ לְהַתְעוֹרֵר בְּהַתְעוֹרְרוֹת רַבָּה וְעֲצוּמָה מִמְעַלֵּת הַזּוֹכָה לְשִׁמּוֹר אֶת
דְּבוּרָיו לְכָל יַפְקִיר פִּיו, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, בְּדְבוּרֵי לְשׁוֹן-הָרַע, רְכִילוֹת,
לִיצְנוּת וְנְבוּל פֶּה, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, "כִּי אֵין כָּחוּנוּ אֵלָא בְּפֹה"
(מַדְרֵשׁ תַּנְחוּמָא בְּשִׁלַּח ט; וּמַדְרֵשׁ שַׁחַר טוֹב כב, ב), וְכִפִּי שְׁמַקְדֵּשׁ הַדְּבוּר בֵּין
נְמִשְׁכָּת עָלָיו קִדְשָׁה וְדַעַת, וּלְהַפְּךָ, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, כְּשִׁמְפִקִיר דְּבוּרוֹ, בֵּין
נְמִשְׁכָּת עָלָיו טְמֵאָה וּבִלְבוּל הַדַּעַת, וְזֶה בְּחִינַת (מִשְׁלֵי יח, כ): "מֹות
וְחַיִּים בְּיַד לְשׁוֹן" — אִם מְטֵמָא דְּבוּרוֹ וּלְשׁוֹנוֹ, בְּזֶה מְמַשִּׁיף עַל
עֲצָמוֹ מֹות שֶׁהוּא כָּלֵל הַטְּמֵאָה, פָּגַם הָאֱמוּנָה, וְאִם מְקַדֵּשׁ דְּבוּרוֹ
וּלְשׁוֹנוֹ, בְּזֶה מְמַשִּׁיף עַל עֲצָמוֹ חַיִּים שְׁזָהוּ כָּלֵל הַקִּדְשָׁה, בְּרוּר וְזִכּוּף
הָאֱמוּנָה.

וְהִנֵּה כְּשֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּת מִצְרַיִם, הִיָּתָה אַז הַדַּעַת בְּגָלוּת, כִּי
מְלַךְ עָלֵיהֶם פֶּה' רַע' (פִּרְעוֹה'), וְהָיָה מִצַּר הַגְּרוּן, שְׁלֹא הָיוּ יְכוּלִים
לְדַבֵּר שׁוֹם דְּבוּר לְפָנָי הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן סב),
וְהָיוּ הַמַּחֲזִין בְּקִטְנוּת, בְּחִינַת שְׁנָה, וְנִחְשָׁב שְׁהַפֵּל 'הַטְּבַע' גִּימְטְרִיָּה
'אֱלֵקִים' — מִדַּת הַדִּין, וְכִשְׁבָּא מִשָּׁה, סוּד הַדַּעַת, עַל-יְדֵי-זֶה יִצְאוּ
מִהַגְּלוּת, וְנִפְתַּח פִּיהֶם לְדַבֵּר דְּבוּרִים לְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׁזָהוּ בְּחִינַת
פֶּה-סָח (פֶּסַח), וְעַל-יְדֵי-זֶה זָכוּ אַחַר-כֵּן לְקַבֵּלֵת הַתּוֹרָה, כָּלֵל הַמְּשַׁכֵּת
הַמַּחֲזִין, וְעַל-כֵּן שִׁלַּח בְּלֶק מְלֶךְ מוֹאָב אֶל מִדְיָן, לִידַע מַה כָּחוּ שֶׁל
מְנַהִיגִם, וְאָמְרוּ לוֹ (עֵינֵי מַדְרֵשׁ תַּנְחוּמָא בְּלֶק ג): אֵין כָּחוּ אֵלָא בְּפֹה, עַל-כֵּן
אָמַר: אִף אָנוּ נְבוּא אֱלֵיהֶם בְּאָדָם שְׁכָחוּ בְּפֹה; וּמוּכָא בְּדְבוּרֵי רַבְּנוּ
ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן מג), שְׁבִלְעָם עַל-יְדֵי דְּבוּרָיו לְכַד הוֹלִיד

דְּבוּרִים אַרְסִיִּים שֶׁל נְאוּף, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, הֵינּוּ שְׂרָצָה בְּלֶק לְהִבְיָא
עַל יִשְׂרָאֵל דַּעַת דְּקִלְפָּה עַל-יַדֵּי פִגְמֵי הַדְּבוּר, וּלְגִרְשָׁם מְלַהֲסֵתְפַח
בְּנַחַלֵּת הַשָּׁם שֶׁהִיא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת (בַּמְדָּבָר כב, ו): "וְאֶגְרָשׁוּנוּ
מִן הָאֶרֶץ" וְגו', וּלְהַחְזִירָם אֶל הַגְּלוּת, כִּי עָקַר הַגְּלוּת וְהַרוּחַ סְעָרָה
הַנְּמַשְׁכֶּת עַל הָאָדָם הוּא רַק מִפְּגַם הַדְּבוּר (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א',
סִימָן לח), בְּחִינַת: "רוּחַ סְעָרָה עָשָׂה דְּבָרוֹ" (תְּהִלִּים קמח, ח), שְׁעַל-יַדֵּי
פִגְמֵי הַדְּבוּר נַעֲשֶׂה רוּחַ סְעָרָה בְּמַחוּ וְדַעַתוֹ, וּכְשֶׁאֵינּוּ מְקַדְּשׁ דְּבוּרוֹ
שְׂיִהְיֶה לְשׁוֹן-הַקְּדָשׁ, אֲזַי בָּא לְפָגַם הַבְּרִית (שָׁם, סִימָן יט), וּמִפְּגַם
הַבְּרִית שֶׁנִּתְּהַיָּה מִפְּגַם הַדְּבוּר, מִזֶּה בָּא כַּעַס, שֶׁהוּא תָּמִיד בְּכַעַס (שָׁם,
סִימָן רמט), וְזֶה אֲשֶׁר בְּלַעַם הָיָה טָמֵא מִטָּמֵא בְּפָגַם הַבְּרִית, וּפְגוּם
מְאֹד מְאֹד בְּדְבוּרוֹ שֶׁהָיָה מְלֵא קְלָלוֹת, וְהִיָּתָה אֲחִיזָתוֹ מֵעוֹלָם הַתְּהוֹ,
כַּמוּבָא בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת (אוֹת קָלְלָה, חֶלֶק ב', סִימָן א): אֲדָם הַרְגִּיל בְּקָלְלָה
הוּא מֵעוֹלָם הַתְּהוֹ; עַל-כֵּן הָיָה עָקַר אֲחִיזָתוֹ בְּכַעַס, וְהָיָה יוֹדֵעַ לְכַוֵּן
אֶת הַשְּׁעָה, מִתִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כּוֹעֵס (בְּרִכּוֹת ז), אִף הַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ
הַגְּדִיל וְהַפְּלִיא רַחֲמָיו, וְלֹא כַּעַס, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַנְּבִיא (מִיכָה ו, ה): "עַמִּי
זָכַר נָא מֵהַ יַעֲזֵב בְּלֶק מְלֶךְ מוֹאָב וּמֵהַ עָנָה אֹתוֹ בְּלַעַם בֶּן בְּעוֹר";
וְדַרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (שָׁם): "לְמַעַן דַּעַת צְדָקוֹת ה'" — שֶׁלֹּא כַּעַס
בְּכָל אוֹתָן הַיָּמִים, וְעַל-יַדֵּי-זֶה לֹא הִיָּתָה לוֹ שׁוּם שְׁלִיטָה עֲלֵיהֶם, וְזֶה
מֵהַ שֶׁאָמַר: "מֵהַ אֶקַּב לֹא קִבָּה אֵל וּמֵהַ אֲזַעַם לֹא זַעַם ה'" (בַּמְדָּבָר
כג, ח, עֵינִי שָׁם בְּגִמְרָא).

וּלְהַבִּין עֵינֵי הַכַּעַס כְּכֹיכּוֹל שֵׁישׁ אֲצִלוּ יִתְבַּרֵּךְ, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
ז"ל (בְּרַאשִׁית רַבָּה יב, טו): בְּתַחֲלָה עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה לְבָרְאוּ [אֶת הָעוֹלָם]
בְּמִדַּת הַדִּין, וְרָאָה שֶׁאֵין הָעוֹלָם מְתַקֵּים, וְהַקְּדִים מִדַּת הַרַחֲמִים
וְשִׁתְּפָה לְמִדַּת הַדִּין; וְיָדוּעַ אֲשֶׁר הַצְּמִצּוּם הוּא מְשַׁרְשֵׁי הַדִּין שֶׁמִּצְמִצֵּם
וּפְנֵה אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ כְּכֹיכּוֹל, שְׂיִהְיֶה מְקוּם לְבְרִיאָה שֶׁהִיא 'הַטָּבַע'
שֵׁם 'אֱלֻקִּיִּים', אִף רָאָה שֶׁלֹּא תִתְקַיֵּם, כִּי יִתְהַפֵּךְ לְדִין גְּמוּרָה,
חֲשֵׁךְ וְאֶפְלָה גְמוּרָה, וְיִדְמָה שֶׁהַכֵּל טָבַע, שֶׁמִּשָּׁם יוֹצֵאת הַכְּפִירוֹת
וְהַאֲפִיקוֹרְסוֹת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, עַל-כֵּן שִׁתְּףָ אֱלֹהֵי מִדַּת הַרַחֲמִים, אוֹר
הַשְּׂגָחַתוֹ יִתְבַּרֵּךְ שֵׁם "אֵל", אֲשֶׁר זוֹכִים הַצְּדִיקִים לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם

כְּפִי מַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים וַיִּגְיַעְתֶּם בְּתוֹרָה, בְּתַפְלָה וּבְמִצְוֹת, וְזֶהוּ הָאוֹר הַגָּנוּז לְצַדִּיקִים.

וְזֶה מֵה שֶׁכְּתוּב (תהלים ל, ו): "כִּי רָגַע בְּאִפּוֹ חַיִּים בְּרִצּוֹנוֹ בְּעָרֵב לַיִן בְּכִי וְלִבְקָר רָנָה", וַיְדוּעָה דְרָשֶׁת חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרִכּוֹת ז.), וְכַמָּה זַעֲמוּ? רָגַע, וְאֵיתָא בְּכִתְבֵי הָאֲרִיז"ל, אֲשֶׁר רָגַע הוּא שְׁלֹשׁ פְּעָמִים אֱלֹקִים עִם הָאוֹתִיּוֹת^א, הֵינּוּ זֶהוּ בְּחִינַת 'אֱלֹקִים' בְּגִימְטְרִיָּה 'הֵטְבַע', שְׁמֵשׁ כָּל הַדִּינִים, בְּשָׂאָדָם חוֹשֵׁב, שְׁחַס וְשָׁלוֹם, הַפֵּל טָבַע גָּמוֹר, אִז עוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר, אִף הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ שֶׁתִּפֵּן לְזֶה מִדַּת הַרְחָמִים — שֵׁם א"ל, סוּד הַהִשְׁגָּחָה, חַיִּים נֶצְחִיִּים, וְזֶה "חַיִּים בְּרִצּוֹנוֹ" — שֶׁשֶׁתִּפֵּן אֶל רִצּוֹנוֹ הַחַיִּים, שִׁיְהִיָּה קִיּוּם לְעוֹלָם, וְזֶה "בְּעָרֵב לַיִן בְּכִי" — סוּד הַצְּמָצוּם, "וְלִבְקָר רָנָה" — סוּד הַהִשְׁגָּחָה, הַקּוֹ הַעוֹבֵר וְכוּ', וְזֶה "וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בְקָר" וְגו' (בְּרֵאשִׁית א, ה), (וַיֵּשׁ לְהָאֲרִיף בְּזֶה דְרוֹשׁ נִפְלָא עַל-פִּי דְבְרֵי רַבְּנֵינוּ ז"ל, וְקִצְרִיתִי שְׁלֵא לְצִאת מֵהַעֲנִיָּן, וְגַם הוּא עֲנִיָּן עֲמֵק שְׁנֹצְרֵךְ עוֹד לְהַקְדָּמוֹת רַבּוֹת כְּדֵי לְהַבְיִינוּ), וְרָצָה בְּלַעַם לְהִתְאַחֵז בַּפֶּעַס הַזֶּה, בְּמִדַּת הַדִּין, אִף הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ הָאִיר שֵׁם א"ל וְשֶׁתִּפּוּ לְשֵׁם אֱלֹהֵי קַיִם^ב, עַל-כֵּן לֹא הִיָּתָה לוֹ שׁוּם אַחִיזָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְזֶה שְׁאָמַר בָּלֶק (בַּמִּדְבָּר כב, ה): "הִנֵּה עִם יָצָא מִמִּצְרַיִם", וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל בַּמִּדְרָשׁ (בַּמִּדְבָּר רַבָּה כ, כב): כָּל מְקוֹם שְׁנֹאָמַר "הָעַם" לְשׁוֹן גָּנְאִי הוּא; (וְעַיִן בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֲלֵק א', סִימָן כב, וְעַם הֵם בְּחִינַת הַגּוֹף), הֵינּוּ שְׁגָלָה לוֹ, שְׁעַדִּין מִדַּת הַגְּבוּרָה נֶאֱחָזֶת בָּהֶם (כַּמּוּכָא בַּקְהָלוֹת יַעֲקֹב "עַם" הוּא ה"גְּבוּרָה"), וְעַדִּין אַחִיזֵת הַדִּין בָּהֶם שֶׁהוּא הֵטְבַע, עַל-כֵּן כְּשֶׁרָאָה בְּלַעַם שְׂאִינוּ יְכוּל לְקַלְלֵם, כִּי אֵין שֵׁם 'אֱלֹקִים' מֵאִיר רַק שֵׁם 'אֵל', בְּחִינַת: "מָה אָקֵב לֹא קִבָּה אֵל" וְגו' (בַּמִּדְבָּר כג, ח), כִּי הַשֵּׁם 'אֵל' — מִדַּת הַרְחָמִים, מֵאִיר, וְזֶה שְׁאָמַר: "אֵל מוֹצִיאֵם מִמִּצְרַיִם" וְגו' (שם כג, כב), עַל-כֵּן נִתְבַּטְּלָה מִחֲשַׁבְתָּם הַרְעָה, כִּי הֵם רָצוּ לְהִמְשִׁיף נְאוּף בְּעוֹלָם, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, לְפָגֵם הַבְּרִית וּלְטַמְאוּ בְּהוֹצָאת זֶרַע לְבַטְלָה, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, כְּאֲשֶׁר מוֹכִיחַ בְּסוּף כְּשֶׁלֹּא הִיָּה

א) "רָגַע" בְּגִימְטְרִיָּה 273, "אֱלֹקִים" בְּגִימְטְרִיָּה 86, וְעוֹד הַחֲמֵשׁ אוֹתִיּוֹת הָרִי 91, כְּפּוֹל שְׁלֹשׁ — 273.

יכול לקללם ולעקורם מן העולם, על-כן נתן לו עצה לפגם בריתם, חס ושלום (כמו שפרש רש"י שם).

אף השם יתברך חומל עלינו, ושולח לנו צדיקים, שהם בחינת פנתס ומשה, שלוחמים בעדנו, ומכניעים את בלעם הרשע [עין חיי-מוהר"ן (גדלת השגתו, סימן ד), שפעם אחת ספר רבנו ז"ל לפני מוהרנ"ת ז"ל בדרך קובלנא על גדל היסורים שיש לו, שהוא מכרח לחשב במחשבתו בכל יום את בלעם בתוך תפלתו, וכפי המוכן מדבריו, שהוא צריך בכל יום בשעת התפלה להכניע את בלעם הרשע, ולבטל טמאתו מן העולם, עין שם]; ונתגלה לנו "תקון הכללי" לחטאינו ועוונותינו ופשעינו; (אשרי הזוכה לאמרו בכל יום בתמימות ובפשטות, וכבר גלה רבנו ז"ל את גדל חשיבותם ומעלתם ואשר מתקנים את הפגם לגמרי, ואין עוד מה לחזר ולחשב, על-כן מתגברות המגיעות מאד מאד למנע מלאמרם, לזאת החפץ להציל עצמו מרדת שחת יאמרם בכל יום); ומכל זה תשפיל ותראה ותבין, אשר שני השמות המוציאים את הטפה מהקלפה הם: שם 'א"ל אלקי"ם' (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רה), וכנ"ל ודו"ק מאד.

נחזר לענייננו, כי על-ידי פגם הדבור, בא קלקול הדעת, ועל-ידי-זה בא, רחמנא לצלן, לפגם הברית, ומפגם הברית בא שהוא תמיד בכעס, רחמנא לצלן, ועין שם (סימן נד), שעל-ידי פגם הדבור בלשון-הרע נמשך על האדם כח המדמה, שהוא כח הבהמיות, כי "ומציא דבה הוא כסיל" (משלי י, יח), וכשהדעת נסתלקת, אז באים לפגם הברית, רחמנא לצלן (ועין במדבר רבה ט, ג), וכמו שאמרו חכמינו ז"ל (סוטה ג): "אין אדם עובר עברה אלא אם-כן נכנסה בו רוח שטות"; שהוא כח המדמה, שמשם כל התאוות הרעות, ובפרטיות פגם הברית - הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, שבא על-ידי כח המדמה, שמדמה במחשבתו הרהורי נשים, רחמנא לצלן, אשר מזה בא, שדעתו מצמצמת מאד מאד בקטנות עצומה, ואז הוא שורה במרירות גדולה מאד, כי הוא מסבב עם מזיקין וחבלנים, מלאכי חבלה דמחבלי עלמא, כי על-ידי

פגם הברית - הוצאת זרע לבטלה בוראים משחיתים שהם שכליים נפרדים, כחות הדמיון, ומסבכים בעולם, ובפרט על מי שברא אותם על-ידי עוונותיו, ואלו המחבלים הם בחינת "מחי חוץ לארץ" (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עא), שהוא פגם האמונה, כי ארץ ישראל היא בחינת אמונה (עין שם, חלק א', סימן ו), ששם עקר נעם ומתיקות דבקות אור זיו שכינתו יתברך, אשר זוכה לזה מי שנוטר הברית, מה שאין כן, מי שפגם בברית ובפרט בהוצאת זרע לבטלה, אז מתגברין עליו מלאכי החבלה, מחי חוץ לארץ, פגם האמונה, ומסבב בקשיות ובהרהורים רעים עליו יתברך, כי פגם הברית נקרא בשם חבלה (עין לקוטי-הלכות, תפלת המנחה, הלכה ו), כמו שכתוב (בראשית ו, יב): "כי השחית כל בשר את דרכו", ותרגומו: ארי חבילו ... כל בשרא אנש ית ארחה; ומזה עובר עליו מה שעובר, שטועם טעם מיתה ממש, פי נחשף ממנו אורו יתברך, וכמוכא בתקונים (בהקדמה): מאן דלא נטר ברית אתדן בחבוט הקבר דגופא דלהון קבר בתייהן, רחמנא לישזבן; ומרים ומרוזים חזיו, כי החטא החמור הזה של פגם הברית נוקם בו, כמו שכתוב (תהלים לד, כב): "תמותת רשע רעה", כי הרע שהוא הפגם הזה הנקרא בזהר 'רע', נוקם וממית אותו, רחמנא לצלן (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ד), כי העוונות נחקקים על עצמותיו, ומזה באה עליו החולאת של שבירת העצמות (שם, סימן נ), והוא בבחינת מין מרירין, שמרירות על הגלות עוברת עליו.

ואמרו בזהר (נח טו): לית לך מלה בעלמא דקדשא בריך הוא קני לה כמו חובא דברית כמא דאת אמר: "חרב נקמת נקם ברית" (ויקרא כו, כה), כי על-ידי פגם הברית נוקמין בו, עין שם; ועקר הנקמה — שנסתר ממנו אורו יתברך, אמונתו יתברך, שאז עקר הגלות והשעבוד שמשעבדין אותו, אשר זה היה תקף השעבוד במצרים תחת יד פרעה, שהעבידו את ישראל בפרך, כמו שכתוב (שמות ה, ט): "תכבד העבדה" וגו' "וימררו את חייהם בעבדה קשה

(ב) מי שלא שמר ברית נדון בחבוט הקבר, שהגוף שלהם קבר בתייהם.
 (ג) אין לך דבר בעולם שהקדוש-ברוך הוא מקנא עליו כמו העברה של הברית, כמו שכתוב: "חרב נקמת נקם ברית".

בַּחֲמֹר וּבִלְבָנִים" וְגו' (שְׁמוֹת א, יד), וְהַכֹּל הָיָה מִפְּנֵי חֲטָא אָדָם הָרָאוּשׁוֹן שְׁפָגַם בַּבְּרִית כְּמוֹכָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, כִּי פָגַם הַבְּרִית - הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, הוּא פָגַם הַהֲשָׁגְחָה (עֵין לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, שְׁלוּחִין, הַלְכָה ג), כִּי עַל-יְדֵי-זֶה פּוֹגְמִין בְּעֵינַיִם, [כִּי שִׁכְבַת זֶרַע הִיא מְאוּר הָעֵינַיִם וְכַח הַגּוֹף, וְכְמוֹכָא בְּשִׁלְחַן עֲרוּף (אַרְח חַיִּים, סִימָן רמ)], וּמִפְּרִיד כְּבִיכּוֹל אוֹר הָעֵינַיִם מִכְּלָלִיּוֹת הַבְּרִיאָה, וְאֲדַרְבֵּה הַסְטֵרָא אַחְרָא מְקַבְּלַת הַטְּפוֹת שֶׁהֵן אוֹר הָעֵינַיִם, וְהֵן מְזִיקוֹת עַל-יְדֵי-זֶה אֶת הָעוֹלָם, וְחֲמֵנָא לְצִלּוֹ, כִּי אֵלּוּ הַקְּלָפוֹת בָּאוֹת אַחֲרֵי-כֵן וּמְכַנְּסוֹת כְּפִירוֹת וּבְלִבוֹלִים וְעַקְמוּמִיּוֹת בְּלִב, וְרוֹצוֹת לְהַסְתִּיר וּלְהַעֲלִים וּלְהַרְחִיק הַהֲשָׁגְחָה מִן הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁהַרְחִיק הַטְּפָה מִ"אֲשֶׁה יִרְאֵת ה'" (מִשְׁלֵי לֵא, ל), שֶׁהִיא בְּחִינַת הַרְחַקַת עֵינֵי הַשְּׁגָחַתוֹ יִתְבָּרַךְ מִכְּלָלִיּוֹת הַבְּרִיאָה, שְׁזֶה בְּחִינַת פְּרוּד כְּבִיכּוֹל בֵּין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתָּיה (בֵּין 'אֵל' לְבֵין 'אֱלֹקִים'), וְנַחֲשָׁב כְּאֵלּוּ הַחֲזִיר הָעוֹלָם לְתַהוּ וְכַהוּ, וּכְאֵלּוּ הַבֵּיא מְבוּל לְעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (שֶׁבַת מֵא). וְזֶה מַה שֶׁאֲמָרוּ (סְנֵהֲדָרִין קה): בְּלַעַם בִּקֵּשׁ לוֹמֵר שְׁלֵא תִשָּׁרָה שְׁכִינָה עֲלֵיהֶם, כִּי מִמֶּנּוּ נִמְשָׁךְ פָּגַם הַבְּרִית, וְחֲמֵנָא לְצִלּוֹ, אֲשֶׁר עַל יְדוֹ מְסַלְקִין אֶת הַשְּׁכִינָה מִמֶּנּוּ וּמִן הָעוֹלָם, כְּמוֹכָא בְּתַקּוּנַיִם (תַּקּוּן כֵּא): מֵאֵן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית מִיְלָה גְרִים לְאַסְתִּלְקָא מִנִּיהַ שְׁכִינְתָּא דְּאִיהוּ יַחּוּדָא דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁלִיט עָלֶיהָ שְׂדִי; וּמוֹכָא בְּלְקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק ב', סִימָן ה), שֶׁהוּא בְּחִינַת (יִשְׁעִיָה יג, כֵּא): "וְשִׁעִירִים יִרְקְדוּ שָׁם", שֶׁהֵם הַקְּלָפוֹת הַבְּהֵמִיּוֹת הַמְּסַבְּבוֹת אוֹתוֹ, בְּחִינַת (תְּהִלִּים מט, כֵּא): "נִמְשַׁל כְּבֵהמוֹת נִדְמוּ" חֲלוּם עַל-יְדֵי שְׂדִי, עֵינֵי שָׁם; וְאֲמָרוּ בְּגִמְרָא (בְּרִכּוֹת ו): אֵינְהוּ נִפְשֵׁי מִינָן וְקִיִּימֵי עַלְוֵן כִּי כְּסָלָא לְאוּגִיא"י; כִּי הֵם הַמְּסַבְּבִין אוֹתָנּוּ מְאֹד מְאֹד עַל-יְדֵי חֲטָאֵינוּ וְחֲטָאוֹת הַרְשָׁעִים, וְהַשְּׂדִים נִקְרָאִים שְׁעִירִים, כְּמוֹכָא בְּמִדְרָשׁ (וַיִּקְרָא רַבָּה כב, ה) עַל הַפְּסוּק (וַיִּקְרָא יז, ז): "וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם לְשְׁעִירִים", אֵינִן שְׁעִירִים אֵלּוּ אֱלֹא שְׂדִים, וְאֵינִן שְׂדִים אֱלֹא שְׁעִירִים, עֵינֵי שָׁם; וְהֵם עַקְר הַסְתֵּרַת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹכָא בְּפִסְתִּיקְתָּא רַבְתִּי

(ד) מִי שְׁפָגַם בְּבְרִית מִיְלָה, גוֹרֵם לְסַלֵּק מִעֲלָיו אֶת הַשְּׁכִינָה שֶׁהִיא הַיַּחֲוֵד שֶׁל הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא, וְשׁוֹלֵט עָלָיו שְׂדִי.

(ה) הַשְּׂדִים הַמְּסַבְּבִים אֶת כָּל אֶחָד מֵאֲתַנּוּ, רַבִּים הֵם מֵאֲתַנּוּ, וְעוֹמְדִים עֲלֵינוּ כְּתַלְמִים הַמְּקִיפִין אֶת הָעֲרוּגָה.

אֲשֶׁר תִּקְמוּ בַּנֶּחֱל קִמּוּ

(פָּרָק יז): "וּכְבוֹדֵי לְאַחַר לֹא אָתֵן" (ישעיה מ"ב, ח) — אֵלֹהֵי הַשָּׁדִים; וְכָל מֵה שֶׁהָאָדָם חוֹטֵא, הוּא מִסִּבַּת הַשָּׁדִים וְהַמְזִיקִין שֶׁנִּכְנְסוּ בּוֹ וּמְמַרְרִין אֶת חַיָּיו (כְּמוֹכָא בְּיַלְקוּט הָאֲזִינוּ, רָמֵז תַּתְקִמָּה); לְכֵן נִקְרָא "קֶטֶב מְרִירִי" (עֵינַן תַּנְחוּמָא נְשָׂא כַּג; וּבַמְדָּבָר רַבָּה יב, ג), מִפְּנֵי שֶׁמְמַרְרֵי חַיָּיו אֶצְלָ מִי שֶׁנִּכְנְסָ בּוֹ; (וּמִפְּלֵ זֶה יֵשׁ מוֹסֵר הַשֶּׁפֶל לְאֵלֹהֵי הַכּוֹפְרִים בַּשָּׁדִים וְאֵינָם מְאַמְיֵנִים שְׂיִשְׁנָם גַּם עֲכָשׁוּ), כִּי אֵלֹהֵי הַקְּלָפוֹת וְהַשָּׁדִים הֵם הַדְּמִיוֹנוֹת וְהַפְּתוּיִים שֶׁבָּאִים לְאָדָם (עֵינַן לְקוּיטִי־מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן כה), וּמְטַמְטְמִים דְּעַתּוֹ בְּהִרְהוּרִים רָעִים וּבְמַחְשָׁבוֹת מַגְנוֹת, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, וְהֵם הַנִּבְרָאִים מִהֶבְלִים רָעִים הַיּוֹצְאִים מִרְשָׁעִים, וְיוֹצְאִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם, וְנוֹפְלִים עַל הַפְּשָׁרִים לְהַחְטִיאֵם וּלְטַמְאֹתָם בְּפִגְם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן (עֵינַן שָׁם, סִימָן לא), אֲשֶׁר מְזַה בָּאוֹת וְנִשְׁתַּלְשְׁלוֹת הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים עַל הָאָדָם, בְּפָרְט עַל הַהוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ, וְזֶה (וְיִוְשְׁלָמִי, בְּרֻכּוֹת ד, ד): כָּל הַדְּרָכִים בְּחֻזְקַת סִכְנָה; כִּי הָעוֹלָם מְלֵא מֵאֵלֹהֵי הַקְּלָפוֹת וְהַדְּמִיוֹנוֹת, וּבְפָרְט עֲכָשׁוּ בְּעַקְבָּתָא דְּמִשְׁיַחָא אֲשֶׁר הַפְּרִיצוֹת וְהַתְּאֹוֹת הַתְּגַבְּרוּ מְאֹד מְאֹד בְּעוֹלָם, שְׁהֵם שָׂרְשׁ הַסְּטָרָא אַחְרָא, וְכְמוֹכָא בְּזִהַר (קְדוּשִׁים פ"ד): וְכֹף הָנָה רַבִּי שֶׁמְעוֹן עֲבִיד כַּד הָנָה אֲזַל בְּמַתָּא וְהוּוּ חֲבָרְיָא אֲזַלִּין אַבְתְּרִיָּה, וְחַמָּא לְאַנְתּוֹ שְׁפִירָאָן, מְאִיף עֵינָיָה וְהָנָה אָמַר לְחֲבָרְיָא: "אַל תִּפְנוּ [אַל הֶאֱלִילִים]" (וַיִּקְרָא יט, ד), כִּי נֶאֱוָף הוּא אֱלֹהִים אַחֲרִים — מַלְכוּת הַרְשָׁעָה (עֵינַן לְקוּיטִי־מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן לו), כִּי זֶה תְּלוּי בְּזָה, וּבְשָׁבִיל זֶה דְּרָשׁוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרֻכּוֹת יב): עַל הַפְּסוּק (בְּמִדְבָר טו, לט): "אַחֲרֵי לְבַבְכֶם" — זֹהִי מִינּוֹת, "וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם" — זֶה הִרְהוּר עֲבָרָה; כִּי הֵם תְּלוּיִים זֶה בְּזָה, וְכֵן הוּא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (יְתָרוֹ פ"ז): מֵאֵן דְּמִשְׁקַר בְּהַאי בְּרִית מְשַׁקֵּר בְּקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא מְשׁוּם דְּהַאי בְּרִית בְּקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא אַחֲדָא', וּכְתִיב (שְׁמוֹת כ, ד): "לֹא תַעֲשֶׂה לָּךְ פֶּסֶל" וְגו', עֵינַן שָׁם.

וּבְזָה שֶׁהוֹלְכִים בַּדְּרָכִים בְּעַתִּים הַלְלוּ, בְּנִקְל יְכוּלִים לְהַכְשֵׁל בְּרָאיוֹת אֲסוּרוֹת, וְלִפְל לְתַאֲוֹת נְאוּף, וְכִמּוֹ שֶׁאָמַר פְּעַם רַבְּנּוּ ז"ל

(1) וְכֹף הָנָה רַבִּי שֶׁמְעוֹן עוֹשֶׂה, כְּשֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּעִיר, וְהָיָה בְּגֵי הַחֲבָרְיָה (תַּלְמִידִיו) הוֹלְכִים אַחֲרָיו, רָאָה נְשִׁים יְפוֹת, הַשְּׁפִיל עֵינָיו, וְהָיָה אוֹמֵר לְחֲבָרְיָה: "אַל תִּפְנוּ אֶל הֶאֱלִילִים."
 (2) מִי שֶׁפּוֹגֵם בְּבְרִית הַזֶּה, מְשַׁקֵּר בְּקְדוּשׁ בְּרוּךְ־הוּא, מְשׁוּם שֶׁהַבְּרִית הַזֶּה אַחֲרָהּ בְּקְדוּשׁ בְּרוּךְ־הוּא.

קמח אָשֶׁר תִּקְמוּ בַּנַּחַל

לְאַחַד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, כְּתִיב (בַּמִּדְבָּר ט, יג): "וְהָאִישׁ אֲשֶׁר הוּא טָהוֹר וּבְדָרְךָ לֹא הָיָה" וְגו', הֵינּוּ מִי שֶׁלֹּא הוֹלֵךְ בְּדָרְךָ הוּא טָהוֹר מִפְּגָם הַבְּרִית (עֵין אֲבִינָה בְּרֹזֶל), וְעַיִן נִפְלְאוֹת רַבּוֹת בְּלִקְוֹטֵי-הַלְכוֹת (אוּמָנִין, הַלְכָה ד) סוּד הַמְּבוּל, שְׁנַתְמַלֵּא כָּל הָעוֹלָם עִם הַכְּסוּפִין הָרָעִים וְהַהֲבָלִים שֶׁל הָרָשָׁעִים, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִפְגָּמִים בַּפְּגָם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְנִתְפָּשְׁטִים בְּעוֹלָם מְאֹד הַדְּמִיוֹנוֹת שֶׁהֵם הַשְּׂדִים וְהַקְּלָפוֹת, וּבַכְּרִטִיּוֹת אֵלּוּ הַפּוֹגְמִים בְּהוֹצָאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, הֵם מְמַלְאִים אֶת כָּל הָעוֹלָם עִם אֵלּוּ הַקְּלָפוֹת וְהַשְּׂדִים, וְעַל-כֵּן הַכְּרַח נֹחַ לְהַפְגִּס לַתְּבֵה וּלְהַסְגֵּר שָׁם, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִקְבַּל וַיִּשָּׂאב הַבָּלִים רָעִים שֶׁל הָעוֹלָם שֶׁל כְּסוּפִין רָעִים, שֶׁהֵם רוּחוֹת רָעִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, רוּחַ שְׁטוּת, רוּחַ עֲצָבוֹת, הַמְתַּגְּבְּרִים בְּעוֹלָם.

וְזֶה שְׁמוּכָא בְּזֵהר, שְׁבַעֲיָדָן עֲקֵתָא צְרִיכִין לְהַתְחַבֵּא; הֵינּוּ כִּי עָקַר כָּל הַצְּרוֹת וְהַיְסוּרִים בָּאִים מֵאֵלּוּ הַקְּלָפוֹת וְהַרוּחוֹת הַמְּשׁוֹטְטוֹת בְּעוֹלָם, וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְהַתְחַבֵּא בְּחֹדֶר, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשָּׂאב מִהַבָּלִים רָעִים, רוּחוֹת רָעִים, וְזֶה בְּחִינַת (יִשְׁעִיָה כו, כ): "לֵךְ עִמִּי בֵּא בְּחֹדְרֶיךָ וְסֹגֵר דְּלִתְךָ בְּעַדְךָ חֲבִי כְּמַעַט רַגְעַ עַד יַעֲבֹר זַעַם", וְזֶה בְּחִינַת (מְשָׁלִי כח, י): "מִשְׁגָּה יִשְׂרָיִם בְּדָרְךָ רַע" וְגו', הֵינּוּ הַיִּשְׂרָיִם שׁוֹגִים וְנוֹטִים מִהַקְּדוּשָׁה עַל-יְדֵי שֶׁהוֹלְכִים בְּדָרְךָ, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה הָרַע נִתְעַבֵּר בָּהֶם, וְזֶה שְׁאֵמֵר הַנְּבִיא (נְחוּם ב, ב): "צִפָּה דְרָךְ חֲזַק מִתְּנִים אִמָּץ כֹּחַ מְאֹד", הֵינּוּ אִם אֵתָה רוּאָה דְרָךְ לְפָנֶיךָ, וְאַשֶׁר אֵתָה צְרִיף לִילֵךְ בָּהּ (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן פּה), אִזְ תִּתְחַזַּק וְתִתְאַמָּץ מְאֹד לְשָׁמֵר עֲצָמְךָ מִעֲבָרָה, חֵס וְשָׁלוֹם, וְעַיִן בְּזֵהר (קְדוּשִׁים פּו:): מֵאֵן דְּנִפְיָק לְאַרְחָא בְּעֵי דְלֵהוּי הַהוּא אֲרַחָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַיִּשְׁתַּתֵּף לִיָּה בְּהַדְּיָהוּט; הֵינּוּ הַמְּשַׁכֵּת הָאֻמוֹנָה הַקְּדוּשָׁה עֲלָיו.

וְזֶה (תְּהִלִּים ב, יב) "פֶּן יֵאָנֶף" (לְשׁוֹן נְאוּף), עַל-יְדֵי-זֶה "וְתִאֲבָדוּ דְרָךְ כִּי יִבְעַר כְּמַעַט אַפּוֹ" וְגו' (שֶׁהוּא הַחֲרוֹן אַף וְהַכְּעֵס אֲשֶׁר יִבְעַר כְּרַגְעַ וְכוּ' כַּנ"ל), וְזֶה (מְשָׁלִי ד, יט): "דְרָךְ רָשָׁעִים כְּאַפְלָה לֹא

(ח) גְּעַת צְרָה.

(ט) מִי שִׁוְצָא לְדְרָךְ צְרִיף שֶׁתִּהְיֶה הַדְּרָךְ הַזֶּה — דְרָךְ שֶׁל הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא, וַיִּשְׁתַּף אוֹתוֹ עִמוּ.

אֲשֶׁר תִּקְמוּ בְּנַחֲל קִמְט

יָדְעוּ בְּמָה יִכְשְׁלוּ וְגו', כִּי מֵאַחַר שְׂמֹסְבָבִים בַּחֲשָׁף, פָּגַם הָאָמוּנָה, עַל-יַד־יְזֵה "לֹא יָדְעוּ בְּמָה יִכְשְׁלוּ", כִּי יִפְלוּ בְּאֵין סוּמָה; וְזֶה בְּחִינַת (דְּבָרִים ט, יב): "קוּם רַד מִהֵר מִזֶּה כִּי שָׁחַת עִמָּךְ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מִמִּצְרָיִם סָרוּ מִהֵר מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתָם, עֲשׂוּ לָהֶם מִסְכָּה", כִּי 'שָׁחַת' הוּא מִלְשׁוֹן 'הִשְׁחִית' כָּל בְּשָׂר דְרָכּוֹ, שְׁזָה הוּא "עֲשׂוּ לָהֶם מִסְכָּה" — אֱלֹהִים אַחֲרַיִם בְּנִ"ל, וְזֶה שֶׁאָמַר (מִשְׁלֵי א, טו-טז): "בְּנִי אַל תִּלְךְ בְּדֶרֶךְ אֲתָם, מִנַּע רַגְלֶךָ מִנְתִּיבָתָם, כִּי רַגְלֵיהֶם לְרַע' יִרוּצוּ, וַיִּמְהָרוּ לְשִׁפְךָ דָם", שְׁלֹא יִלְךְ בְּדֶרֶךְ רָשָׁעִים, אֲשֶׁר עַל יָדָם יָבוֹא לְשִׁפְךָ דָם, הוּא הִשְׁחַתַּת זִרְעוֹ הַנִּקְרָא רַע'.

וְזֶה (תְּהִלִּים לט, ב): "אֲמַרְתִּי אֲשֶׁמְרָה דְרָכֵי מַחְטוֹא בְלִשׁוֹנִי אֲשֶׁמְרָה לְפִי מַחְסוּם" וְכַנִּ"ל, אֲשֶׁר עָקַר פָּגַם הַבְּרִית נִתְהוּהָ מִפְּגָם הַדְּבוּר, וְזֶה כְּשֶׁאֲמַרְתִּי לְשֹׁמֵר "דְרָכֵי מַחְטוֹא" — שְׁלֹא אֲחַטָּא, אֲזֵ הַעֲצָה "בְּלִשׁוֹנִי", "אֲשֶׁמְרָה" — שֶׁאֲשֹׁמֵר לְשׁוֹנִי לְכָל אֲדָבָר מֵהַ שְׁאֲסוּר לְדַבֵּר, "לְפִי מַחְסוּם" — וְאֲשִׁים מַחְסוּם לְפִי, שְׁלֹא יִהְיֶה, חֵס וְשְׁלוֹם, הַפֶּקֶר לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל מַחְשַׁבְתִּי, וְאָמַרוּ (תְּנָא דְבֵי אֱלֹהֵי זוּטָא, פֶּרֶק טז): 'אֲפִלוּ אִם אָדָם עוֹשֶׂה הַכֹּל אֵינוֹ מִסְפִּיק לְהִבָּל הַיּוֹצֵא מִפִּיו אֲפִלוּ שְׁעָה אַחַת, שֶׁנֶּאֱמַר (קִהְלַת ו, ז): "כָּל עֲמַל הָאָדָם לְפִיָּהוּ", וּפְיוֹ וְגוּפּוֹ שְׁחוּטָא בְּהֶם', וּבְזֹהֵר (שְׁמִינִי מ.ב.) אָמַרוּ עַל פְּסוּק זֶה: "כָּל עֲמַל הָאָדָם לְפִיָּהוּ" — בְּגִין פִּיָּהוּ דְלֹא נָטִיר לִיָּהּ, הֵינּוּ כָּל הַצְּרוּת וְהִיסוּרִים, הַדְּחִקוֹת וְהַקְטָנוֹת, הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שְׁעוֹבָרִים עַל הָאָדָם, הַכֹּל בְּשִׁבְלֵי פִיו, שְׁאֵינוֹ שׁוֹמְרוֹ, וְזֶה מֵהַ שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים לז, יד): "נִצַּר לְשׁוֹנֶךָ מִרַע", הֵינּוּ שֶׁתִּשְׁמַר אֶת לְשׁוֹנֶךָ לְכָלִי לְדַבֵּר שׁוֹם דְּבוּר אָסוּר, וְעַל-יַד־יְזֵה תִנְצַל וְתִנְצַר מִרַע' — מַחְטָא הוֹצֵאת זִרְע לְבִטְלָה, וְזֶה (מִשְׁלֵי כ, כג): "שֹׁמֵר פִּיו וְלִשׁוֹנוֹ שֹׁמֵר מִצְרוֹת נִפְשׁוֹ", וְאֵין לָךְ עוֹד צְרוֹת לְנַפְשׁ כְּמוֹ פָּגַם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְעֵינִי לְקוּטִי-מוֹהֲרִין (חֶלֶק א', סִימָן קמ"א), אֲשֶׁר הִטְפּוֹת שִׁיִּצְאוּ לְבִטְלָה נִמְשָׁכוֹת אֶל מְקוֹם הַטְּנֶפֶת בְּשִׂאוֹל תַּחְתִּיּוֹת, וְהֵם הַמְזִיקֵי עַלְמָא, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְכִשְׁנִפְטַר הָאָדָם, הֵם הוֹלְכִים אַחַר הַמְטָה וּמְקוֹנְנִים

(י) בְּגִלָּל פִּיו שְׁאֵינוֹ שׁוֹמֵר עָלָיו.

עָלְיוֹ, וְהוּא לֹו לְבַזְיוֹן וְחִרְפָּה גְדוּלָּה, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, מֵעַנְשׁ הַקְּשָׁה הַזֶּה, וְאָמְרוּ בַּזֶּהֶר (וַיֵּשֶׁב קִפְחַ). בְּכָל אֵינֹון חוֹבֵין דְּאֶסְתָּאב בְּהוּ בְּר נֶשׁ בְּהֵאֵי עֲלָמָא וְבַעֲלָמָא דְּאֵתִי מֵאן דְּאוּשִׁיד וְרַעִיָּה בְּרִיקְנָא ... וּבְגִין דָּא לֹא עָאל לְפִרְגוּדָא וְלֹא חָמִי סְבַר אַפִּי עֲתִיק יוֹמִיָּא וְכוּ', עֵין שָׁם; וְכֵן הוּא בַּזֶּהֶר (וַיְחִי רִיט): כֹּל מֵאן דְּאֶפִּיק וְרַעִיָּה בְּרִיקְנָא אֶקְרִי רַע וְלֹא חָמִי אַפִּי שְׁכִינְתָּא, דְּכִתִּיב (תְּהִלִּים ה, ה): "לֹא יִגְרַף רַע" וְכוּ', עֵין שָׁם; וְכֵן הוּא בַּזֶּהֶר (וַיִּקְהַל רִיד): לִית חוֹבָא דְּקִשְׂיָא קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּהֵאֵי מֵאן דְּמִשְׁקַר וּפְגִים לְהֵאֵי אֶת קִימָא קְדִישָׁא, וְדָא לֹא חָמִי אַפִּי שְׁכִינְתָּא, עַל חוֹבָא דָּא וְכוּ', עֵין שָׁם.

וְזֶה שְׂאֲמָרוּ בְּמִדְרָשׁ שְׁחַר טוֹב (תְּהִלִּים קמו): אֵין צֶעַר גְּדוּל וְאֵין יְסוּרִים גְּדוּלִים וְקָשִׁים כְּעוֹרוֹן עֵינַיִם כִּי נִסְתַּר מִמֶּנּוּ הַכֹּל, וְאֵינוּ רוֹאֶה שׁוֹם דְּבָר (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קלד), כִּי הָעוֹלָם מְלֹא אוֹרוֹת וְסוּדוֹת נִפְלְאִים וְנוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד, אֶף מִחֲמַת גְּשָׁמִיּוֹת גּוֹפּוֹ וּבְכַפְרֵט עַל-יַדֵּי פְגָם הַבְּרִית - הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, נִסְתַּר הַכֹּל מֵעֵינָיו וְאֵינוּ רוֹאֶה שׁוֹם דְּבָר, אֶף שְׁהֵעִינִים הֵן עֲלִיוֹנוֹת וּגְבוּהוֹת מְאֹד (שָׁם, סִימָן רנד), וְהֵן רוֹאוֹת תְּמִיד דְּבָרִים גְּדוּלִים וְנוֹרָאִים, (וְעֵין לְקוּטִי-הַלְכוֹת, נִזְקֵי שְׁכֵנִים, הַלְכָה ד), כִּי הִרְאֶיָּה הִיא כְּלוּלָה מִטְּנַת"א דְּתַלְת גּוֹנֵין דְּעֵינָא וּבֵת עֵינָי, וְעַל יְדֵה יְכוּלִים לְהַתְעַלּוֹת כֹּל הָאוֹתִיּוֹת וְהַנְּצוּצוֹת שֶׁנִּפְלְאוּ בְּשַׁעַת הַשְּׁבִירָה (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן צד) בְּסוּד (תְּהִלִּים צח, ג): "רְאוּ כָּל אַפְסֵי אֶרֶץ" וְגו', וְעֵין שָׁם; אֶף מִחֲמַת פְּגָם הַבְּרִית, נִפְגְּמוּ הָעֵינַיִם וְהִדְעַת, וְאֵינוּ רוֹאֶה שׁוֹם דְּבָר, כִּי הוּא שׁוֹרָה בְּכַחֲבִינַת הַסְּתָרָה וְחֻשָּׁף, וְזֶה שְׂאִיתָא בְּסִפְרֵי (נְשֵׂא מא): "יֵאָר

(א) בְּכָל אֵלוֹ הַחֲטָאִים שְׂמַטְמָא בְּהֵם הָאֲדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהוּא הַחֲטָא שְׂמַטְמָא אֶת עֲצֻמוֹ הָאֲדָם בְּיוֹתֵר בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, מִי שְׂשׁוּפָף וְרַעוּ לְבִטְלָה, וּבְגִלְלָה זֶה לֹא נִכְנָס לְפִרְגוּד וְלֹא רוֹאֶה תֹּאֵר פְּנֵי "עֲתִיק יוֹמִין" (הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּיִכּוֹל).

(ב) כֹּל מִי שְׂמוֹצִיא זֶרַע לְבִטְלָה נִקְרָא "רַע", וְאֵינוּ רוֹאֶה אֶת פְּנֵי הַשְּׁכִינָה.

(ג) אֵין חֲטָא שְׂקִשָּׁה לְפָנֵי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּמוֹ הַחֲטָא שֶׁל זֶה שְׂמִשְׁקַר וּפּוֹגֵם בְּאוֹת הַקְּמִיַּת וְהַקְדוּשָׁה הִזוּ (בְּרִית), וְזֶה לֹא רוֹאֶה אֶת פְּנֵי הַשְּׁכִינָה עַל חֲטָא זֶה וְכוּ'.

(ד) טְעָמִים, נְקֻדוֹת, תְּגִין, אוֹתִיּוֹת.

(ה) שְׁלֵשָׁה צְבָעֵי הָעֵין וְאִישׁוֹן הָעֵין.

אֲשֶׁר תִּקְמוּ בְּנִחַל קִנְיָא

ה' פָּנִיו אֶלֶיךָ' (במדבר ו, כה) — יתן לך מאור עינים" ודו"ק; על-כן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (יומא עד:): סָמָא אֵין לוֹ שְׂכַע, וּפְרַשׁ רַבְנֵי ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יג), הֵינּוּ מִחֲמַת הָעֵדֶר הָאוֹר, שְׁאִינוּ רוֹאֵה שׁוּם אוֹר מְאוֹרוֹת הַצְּחָצְחוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה נִפְשׁוּ מְרָה מְאֹד וּמִנַּחַת בְּפִזּוֹר גְּדוֹל וְכוּ', עֵין שָׁם; וְעַל-כֵּן בִּלְעָם הִרְשָׁע שְׁהִיָּה טָמָא מְטָמָא בְּהוֹצָאת זֶרַע לְבִטְלָה, כְּמוֹכָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (פְּקוּדֵי רִסְד): בִּלְעָם חֲרַשׁ בְּחֲרָשׁוֹי וְאִסְתָּאב בְּקִדְמִיתָא בְּמִסְאָבוֹ דְּזִרְעָא רוֹתַחַת דְּאִשְׁדֵּי בְּכַעֲרֵי אִי וְכוּ'; הֵיִתָּה אַחֲזִיתוּ בְּכַעַס בְּנִי, שֶׁהוּא גַם-כֵּן עֲבוּדָה זָרָה - אֵלֵהִים אַחֲרִים, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (זֶהר בְּרֵאשִׁית כז): "כָּל הַכּוֹעֵס כְּאֵלוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה"; וּמוֹכָא גַם (בְּזִהַר חֲדָשׁ, פְּרִשְׁתָּ נח): "לֹא יִהְיֶה כֶּף אֶל זֶר", שְׁלֹא תִהְיֶה נַח לְכַעַס, שְׁכָל הַכּוֹעֵס כְּאֵלוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה; וְעַל-כֵּן רָצָה לְהַמְשִׁיף עֵינוֹ הִרְעָה בִּישְׂרָאֵל, וּלְהַמְשִׁיף עֲלֵיהֶם טְמֵאתוֹ וְזִהְמַתּוֹ הַגְּדוֹלָה, וְזֶה שְׁהִיָּה "שְׁתוּם עֵין" (במדבר כד, טו), כִּי רָצָה לְהַמְשִׁיף אֶת הָרַע עֵין עַל יִשְׂרָאֵל (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֲלֵק א', סִימָן נד), וְעַל-יְדֵי-זֶה יִמְשִׁף עֲלֵיהֶם הַכַּח הַמְדַמָּה, וַיִּשְׁכַּחוּ מִלְּזַכֹּר בְּעֵלְמָא דְאִתִּי, כִּי הֵיִתָּה לוֹ עֵין רָעָה מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (אָבוֹת ה, כב): "עֵין רָעָה" וְכוּ' "מִתְלַמְּדֵי שֶׁל בִּלְעָם הִרְשָׁע"; וְאִמְרוּ בְּזִהַר (בְּרֵאשִׁית סח) בִּלְעָם עֵינָא בִּישָׂא הוּי לִיה וּבְכָל אַתְר דְּהוּה מְסַתְּפָל בִּיהַ הַנְּהָ אִמְשִׁיף רוּחַ מִחֲבָלָא; וּמִשָּׁם מַעֲיֵנו הִרְעָה נִמְשָׁכָה עֲקוּמוּמִיּוֹת בְּלָב הָאָדָם (עֵין לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, פּוּרִים, הַלְכָה ה), שְׂבָא עַל דְּעַתּוֹ אֵינָה הִרְהוּר רַע אוֹ קִשְׂיָה עָלָיו יִתְבָּרַךְ, לָמָּה נוֹתֵן הַגְּדוֹלָה, הַכְּבוֹד וְהַעֲשִׂירוֹת לְגוֹיִם, לְרִשְׁעִים וְלַמְתַּנַּגְּדִים אֶל הָאָמֶת, וַיֵּשׁ לָהֶם כָּל טוֹב, וְלֹא חָסַר לָהֶם שׁוּם דְּבָר, וְהַצְּדִיקִים וְהַפְּשָׁרִים הֵם מְנַחִים בְּבִזְיוֹן וּבְשִׁפְלוּת גְּדוֹלָה, בְּעֲנִיּוֹת וּבְדַחְקוֹת, כָּל זֶה נִמְשָׁף מַעֲיֵנו הִרְעָה שֶׁל בִּלְעָם הִרְשָׁע, שְׁטֵמְטֵם אֶת הַדְּעַת וְהַלֵּב, כִּי "שׁוּרֵינִי דְּעֵינָא בְּאוּבְנָתָא דְּלָבָא תְּלוּ"ח, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (עֲבוּדָה זָרָה כח:), וְדָבַר זֶה מוֹצִיא אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם, "עֵין הָרַע וַיִּצָּר הָרַע וְשִׁנְאָת הַבְּרִיּוֹת מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם" (אָבוֹת ב, יא); כִּי דָבַר זֶה הוּא חֲלֵי רַע,

ו) בִּלְעָם מְשַׁף בְּכַשְׂפֵּי הָיָה, וּמִקְדָּם טָמָא אֶת עֵצְמוֹ בְּטֵמְאָת זֶרַע רוֹתַחַת שְׁשִׁפְךָ בְּבִהְמָה.
 ז) בִּלְעָם עֵין רָעָה הֵיִתָּה לוֹ, וּבְכָל מְקוֹם שֶׁהִיָּה מְבִיט בוֹ, הֵיִה מִמְשִׁיף עָלָיו רוּחַ מִחֲבָלָת.
 ח) גִּידִים וְעֲצָמוֹת שֶׁל הָעֵין תְּלוּיִים בְּגִידֵי הַלֵּב.

קנב אֲשֶׁר תקמו בַּנְחַל

רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, לְהַסְתַּפֵּל בְּעֵינֵי רַעָה עַל חֻבְרוֹ — לְמָה יֵישׁ לוֹ וְלִי אֵינִי
 בְּלוּם, וְזֶה שְׁאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ ו'ל (בְּכָא מְצִיעָא קו:), "וְהִסִּיר ה' מִמֶּךָ כָּל
 חֲלִי" (דְּבָרִים ז, טו) — זֹו עֵינִי; וְכֵן אֲמָרוֹ (אָבוֹת ב, יא): אֵיזוֹ דְרַךְ רַעָה
 שְׂיִתְרַחַק מִמְּנָה הָאָדָם — עֵינִי רַעָה.

וְאִפְלוּ בְּרוּחָנִיּוֹת אֲסוּר לְהַסְתַּפֵּל עַל חֻבְרוֹ, לְמָה עֲבוּדְתוֹ הוֹלֵכֵת
 לוֹ בְּטוֹב, וְלִי הוֹלֵךְ קֶשֶׁה מְאֹד מְאֹד, וְעַדִּין אֲנִי מְסַבֵּב בְּפָגַם הַבְּרִית
 וּבְמַחְשָׁבוֹת זְרוֹת וּבַהֲרָהוּרִים רַעִים, כִּי גַם זֶה מְקַלְפֵת בְּלַעַם, שְׁהַכְנִיס
 עֵינֵי הַרַעָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְצָרִיךְ לְהַזְהֵר בְּזֶה בְּיוֹתֵר, כִּי גַם זֶה נִמְשָׁךְ מִפְּגָם
 הַבְּרִית, וְעַל-יְדֵי-זֶה יָכוֹל לִפְלֵ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, שְׁרוּאָה שְׁחֻבְרוֹ טוֹב מִמְּנוּ
 יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֲלֵפֵי וְרַבּוּבוֹת פְּעָמִים, וּכְבָר מוּבָא אֲצִלְנוּ שִׁיחוֹת רַבּוֹת
 וְיִקְרוֹת עַל זֶה עַל-פִּי הַמַּעֲשֵׂה מֵהֵתָם הַקְדוּשׁ (סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה ט),
 עֵינִי שָׁם; וְלֵךְ נָא וּרְאֵה מָה שְׁאִיתָא בְּאָבוֹת דְּרַבִּי נַתָּן (טז), בְּגִנּוֹת עֵינִי
 הָרַע, אִפְלוּ בְּרוּחָנִיּוֹת, שְׁלֵא תְהֵא עֵינֵי שֶׁל אָדָם צָרָה בְּמִשְׁנָתוֹ שֶׁל
 חֻבְרוֹ: מַעֲשֵׂה בְּאֶחָד שְׁהִיתָה עֵינֵי צָרָה בְּמִשְׁנָתוֹ שֶׁל חֻבְרוֹ, נִתְקַצְרוּ
 חַיֵּי וּנְפֻטָר וְהֵלֵךְ לוֹ וְכוּ', עֵינִי שָׁם; וּמְפַל שְׁכֵן לְקַנָּא בְּעוֹבְרֵי עֲבָרָה,
 שְׁהוֹלֵךְ לָהֶם בְּכָל טוֹב וְלָבָם בְּרִיא לָהֶם, וְאֵינִי לָהֶם שׁוֹם דְּאֲגוֹת, כִּי
 כְּבָר אֲמָרוֹ (בְּרֻכּוֹת ז:): "אֵל תְּקַנָּא בְּעֵשִׂי עוֹלָה" (תְּהִלִּים לז, א) — לְהִיּוֹת
 בְּעוֹשֵׂי עוֹלָה, כִּי דָבָר זֶה עוֹקֵר אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ,
 וְנִמְשָׁךְ מִפְּגָם הַדַּעַת וְהַבְּרִית וּמִכַּעַס; וְעֵינִי גַם בְּשׁוֹחַר טוֹב (תְּהִלִּים ע):
 וְיִ לְרַשָּׁעִים שְׁאֵינָם מֵתִים לְעוֹלָם הֵבָא אֲלָא מִן הַקְּנָאָה שְׁהֵם רוֹאִים,
 וְכֵן הַכַּעַס שְׁבָא אַחַר הַקְּנָאָה, וּמִן הַכַּעַס מֵתִים, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, נִמְצָא
 שְׁאֶחָד תְּלוֹי בְּחֻבְרוֹ — כְּפִי שְׁפּוּגָם בְּדַבּוּר, כֵּן פּוּגָם דַּעַתוֹ, [כְּמוֹ
 שְׁאֲמָרוֹ בְּזִהַר (שְׁמוֹת קכג): "דַּעַת גְּנִיז בְּפוּמָא"^ט], וּכְשׁוֹנְפָגְמַת דַּעַתוֹ בָּא
 לְפָגַם הַבְּרִית - הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, וּמִפְּגָם הַבְּרִית
 בָּא לְהִיּוֹת תְּמִיד בְּכַעַס.

עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה מְדָה טוֹבָה מְרַבָּה, כְּפוּלָה וּמְכַפְלֵת כְּשׁוֹזוּכָה
 לְקַדְשׁ וּלְטַהַר דְּבּוּרוֹ בְּתַפְלָה, בְּקֶשֶׁה וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, אִף
 שְׁכָבָר מְנַח בְּעַמְקֵי עַמְקִים בְּשִׁאוֹל תַּחְתִּיּוֹת, וּפְגָם מְאֹד מְאֹד בְּבְרִית

(ט) דַּעַת גְּנִיזוּהָ בְּפָה.

קֹדֶשׁ, אֵין לְשַׁעַר וְאֵין לְסִפּוּר מַה נַּעֲשֶׂה מִזֶּה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, כִּי נִתְגַּדֵּל מִחוּ וְדַעְתּוֹ, וְנִדְבֶק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעֶלְמָא דְאַתִּי, עוֹלָם הַחֲרוּת, חֲרוּת מִמְּלֵאךְ הַמַּוֶּת, חֲרוּת מִשְׁעֵבוּד הַגְּלוּת, וְאַף מִי שְׂכָר גְּסִתְבָּר בְּסִבּוּכִים כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר אֵין לוֹ שׁוּם אִפֵּן וְדָרָךְ לְצֵאת "עֲצָתוֹ הִיא רַק תְּפִלָּה, בְּקִשָּׁה וְהִתְבּוֹדָדוּת", שְׁתִּיחַד לְעֲצָמָךְ מְקוּם מִיחַד שְׂאֵין שָׁם בְּגִי-אָדָם, וְתִשִּׁיחַ וְתִסְפֹּר הַכֹּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִרְבֶּה בְּכִכּוּיֹת, לְכַפּוֹת וּלְהִתְחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ שְׂיִרְחַם עָלֶיךָ וְיִמְחַל לְךָ, וְיִוְצִיאֲךָ מִן הַמִּצָּר וְהַשְּׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת, כִּי תְפִלָּה הִיא הִיא הַמְקַשְׂרֵת אֶת הָאָדָם אֶל שְׂרֵשֶׁה הָעֲלִיּוֹן, וְכִכָּר גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר אֵין לְךָ דְבַר הָעוֹמֵד בְּפָנָי הַתְּשׁוּבָה, וְאַף בַּחֲטָא הַחֲמוּר הַזֶּה מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה, וְעַדִּין יֵשׁ לוֹ תְקִנָּה טוֹבָה לְתַקֵּן הַכֹּל (עֵין שִׂיחוֹת-הַר"ן, סִימָן ע"א), וְעַקֵּר הַתְּשׁוּבָה הוּא — לְבַל יַעֲשֶׂה עוֹד מִכָּאן וּלְהַבָּא, וְיִהְיֶה מְכַרַח לְעֵבֵר בְּאֵלוֹ הַמְקוּמוֹת וְהַעֲנִינִים שֶׁהִיָּה בַּתְּחִלָּה וּלְהַתְּנַסּוֹת שָׁם, וְכִשְׁמִרְחַם עַל עֲצָמוֹ עֲכָשׁוּ, וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה עוֹד מַה שְּׁעֲשֶׂה מִקֵּדָם, וּמִשְׁבַּר תְּאַוּתוֹ, זֶהוּ עַקֵּר הַתְּשׁוּבָה (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן מ"ט), [וְזֶה לְשׁוֹן הַרְמַב"ם (בְּהִלְכוֹת תְּשׁוּבָה, פָּרָק ב', הִלְכוֹת א, ב): אֵיזוֹהִי תְּשׁוּבָה גְּמוּרָה? זֶה שְׂכָא לִידּוֹ דְּבַר עֲבָרָה שְׁעֵבֵר בּוֹ, וְאִפְּשֵׁר בִּידּוֹ לְעֲשׂוֹתוֹ וּפְרָשׁ וְלֹא עֲשֶׂה מִפְּנֵי הַתְּשׁוּבָה, לֹא מִיִּרְאָה וְלֹא מִכְּשָׁלוֹן כַּח וְכוּ'; וּמַה הִיא הַתְּשׁוּבָה? שְׂעִיבֵז חֲחוּטָא חֲטָאוֹ וְיִסִּירוֹ מִמַּחֲשַׁבְתּוֹ, וְיִגְמַר בְּלִבּוֹ שְׂלֹא יַעֲשֶׂהוּ עוֹד, שְׁנֹאֲמַר (יִשְׁעִיָּה נה, ז): "יַעֲזֹב רָשָׁע דְּרַכּוּ" וְגו', וְכֵן יִתְנַחֵם עַל שְׁעֵבֵר, שְׁנֹאֲמַר (יִרְמְיָה לא, יח): "כִּי אַחֲרֵי שׁוּבֵי נַחֲמִיתִי", וְיַעֲזִיד עָלָיו יוֹדֵעַ תְּעִלּוּמוֹת שְׂלֹא יָשׁוּב לְזֶה הַחֲטָא לְעוֹלָם, שְׁנֹאֲמַר (הוֹשֵׁעַ יד, ד): "וְלֹא נֹאמַר עוֹד אֱלֹהֵינוּ לְמַעַשֵׂה יְדֵינוּ" וְגו', וְצָרִיךְ לְהִתְדוּדוֹת בְּשִׁפְתָיו וְלוֹמַר עֲנִינִים אֵלוֹ שְׁגַמַר בְּלִבּוֹ וְכוּ', עֵין שָׁם].

וְאִם תֹּאמַר, חֲמַדַּת לְכִבִּי וּמְחַמֵּד עֵינֵי, נִפְלְתִי כְּכָר בְּשִׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת כְּזֶה, וְנִסְתַּבְּכְתִּי כְּכָר בְּסִבּוּכִים כְּאֵלוֹ אֲשֶׁר קָשָׁה לִי לְצֵאת, כִּי בְּכָל פַּעַם אֲנִי מִתְגַּבֵּר עַל יְצָרֵי וְהוּא חוֹזֵר וּבָא, כִּי כְּבִד עָלֵי הַדְּבַר לְצֵאת, עַל-כֵּן, יְדִיד נִפְשִׁי, אֲשֶׁר אֶהְבַּת עוֹלָם אֶהְבְּתִיךָ, אֲשֶׁר נִפְשִׁי מְקַשְׂרֵת בְּנִפְשֶׁךָ, מִדּוּעַ לֹא תִזְכֹּר דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל (שִׂיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קכ"ט) שְׂאֵמַר: אִפְלוּ כְּשִׁנּוּפְלִין לְפַעֲמִים לְתוֹךְ רִפְשׁ וְטִיט, שְׂקָשָׁה לוֹ

מאד לצאת משם — צועקין וצוועקין; ואמר אז בזו הלשון: "און אַפּלו אז מעפאלט אין אַ בלאטע אריין שרייט מען, און מע שרייט און מע שרייט"א... והגביה ידיו ולא אמר יותר, וכונתו היתה, אשר אין שום עצה אחרת לצאת מהשאל תחתיית שגלפד בו, ובפרט בשאל תחתיית פזה של הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, כי אם על-ידי הצעקה והשוועה אליו יתברך, ועין שם (סימן שכ), אשר פעם עמד מוהרנ"ת ז"ל לפני רבנו ז"ל, והוא היה מנח על מטתו ונזרקו דבורים אלו מפיו הקדוש, ואמר אז בזו הלשון: דער עקר איז "מבטן שאל שוועתי" (יונה ב, ג), הינו אפלו מי שהוא נבלע כפר לגמרי בבטן הסטרא אחרא, גם משם אל יניח ידו מתפלה ובקשה, צעקות ושועות אליו יתברך: אוי טאטע נעם מיה פון בלאטע ארויס, העלפ מיר עס זאל מיר ווערן ליכטיג וכו', ויתודה בפה מלא כל מה שחטא ופגם בזה העולם, וירחיב דבורו מאד מאד בטענות יפות עד מאד, ויאריו בודיו, [ועין עוד שם ברמב"ם, הלכות ג, ד]: וצריך לפרט החטא, שגאמר (שמות לב, לא): "אנא חטא העם הזה חטאה גדלה ויעשו להם אלהי זהב", מדרכי התשובה להיות השב צועק תמיד לפני השם בבכי ותחנונים ועושה צדקה, כפי פחו ומתרחק הרבה מן הדבר שחטא בו" וכו'; עוד שם (בפרק א', הלכה א'): "כל מצוות שבתורה בין עשה בין לא תעשה, אם עבר האדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה, כשיעשה תשובה, וישוב מחטאו חיב להתודות לפני הקדוש-ברוך-הוא, שגאמר (במדבר ה, יז): "איש או אשה כי יעשו" וגו' "והתודו את חטאתם אשר עשו" — זה ודוי דברים; ודוי זה מצות עשה, כיצד מתודין? אומר: אנא השם, חטאתי, עויתי ופשעתי לפניך, ועשיתי כך וכך, והרי נחמתי ובשתי במעשי, ולעולם איני חוזר לדבר זה, וזה עקרו של ודוי, וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה, הרי זה משבח וכו', עין שם].

(א) אפלו אם נופלים לתוך הבוץ צועקים וצוועקים וצוועקים.

(ב) העקר הוא.

(ג) אוי, אבא, תוציא אותי מהבוץ תעזר לי שיאיר לי.

אֲשֶׁר תִּקְמוּ בְּנַחֵל קִנְיָה

וְעֵינַי בְּלִקְוֹטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן ד'), אֲשֶׁר עַל-יְדֵי הַיְהוּדִי שֶׁמִּתְוֹדֶה, יוֹצֵאִים הַצְּרוּפִין הַרְעִים מֵעֲצָמוֹתָיו, וְנִכְנֵית אֶצְלוֹ הַמְּלָכוֹת (שֶׁהִיא הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁמְקַבֵּל עָלָיו עַל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזוֹכֶה לְהַפְּלֵל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא בְּרִצּוֹא וְשׁוֹב וְכוּ', עֵינַי שָׁם), וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּתוֹרַת כְּהֻנִּים, אַחֲרֵי טז): "אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: מִיָּד שֶׁהֵם מִתְוֹדֵים עַל עֲוֹנוֹתֵיהֶם, מִיָּד אָנִי חוֹזֵר וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם; וְכֵן הוּא בִּזְהַר (בְּרֵאשִׁית נא.): כֹּל מֵאֵן דְּאוֹדֵי עַל חֲטָאִיהֶ, קָדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂבִיק לִיה וּמַחִיל עַל חוֹבֵיהִי וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וְעֵינַי בְּמִדְרַשׁ שֶׁחַר טוֹב (מְשַׁלֵּי יח): מִי גָרַם לְדוֹד שְׂיָבֵא לְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא? פִּיּו, שֶׁאָמַר חֲטָאֲתִי, וְכַנְזָכָר לְעִיל מַה שֶׁמוּבָא בְּלִקְוֹטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן ד'), אֲשֶׁר עַל-יְדֵי הַיְהוּדִי, זוֹכֶה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הָאֶרֶת הַדְּעַת שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא, לִידַע שֶׁשָׁם הַיְהוּדִי וְשָׁם אֱלֹקֵי"ם אַחֲדוּת אַחַת וְכוּ' (עֵינַי בְּפָנִים), וְזֶה גַם מַה שֶׁמוּבָא בְּמִדְרַשׁ שֶׁחַר טוֹב (תְּהִלִּים נא): לְשׁוֹנוֹ שֶׁל אָדָם מְבִיאֵו לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא; הֵינּוּ עַל-יְדֵי שֶׁמִּתְוֹדֶה וְשׁוֹמֵר דְּבוּרוֹ, זוֹכֶה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ שֶׁפַּע אִוֵּר הַדְּעַת שֶׁל עֲלָמָא דְאַתִּי, בְּרוּר וְזָכוּף הָאֲמוּנָה, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שָׁם אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲשֶׁר זֶהוּ יְחִוּד כֹּל הָעוֹלָמוֹת א"ל אֱלֹהֵי"ם, הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא, אַחֲדוּת אַחַת, כִּי נִכְלָל בֵּין קָדָם הַבְּרִיאָה לְאַחַר הַבְּרִיאָה (עֵינַי לִקְוֹטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נא); וְזֶה מַה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (סְנֵהֲדָרִין מג.): כֹּל הַזּוֹבַח אֶת יִצְרוֹ וּמִתְוֹדֶה עָלָיו, מַעֲלֶה עָלָיו הַפְּתוּב כְּאֵלוֹ כְּבָדוֹ לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשָׁנֵי עוֹלָמוֹת וְכַנ"ל, שֶׁמְקַשֵּׁר שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת וְדו"ק.

וְכָל הַדִּינִין וְהַקְּטוּרִיגִין בּוֹרְחִין מֵהָאָדָם אֲשֶׁר זוֹכֶה לְהַתְּוֹדוֹת בְּפָה מְלֵא, כְּמוּבָא בִּזְהַר (בא מא.): בֵּינָן דְּאֶקְדִּים בְּרַ נֶשׁ וּמְפָרִיט חֲטָאוֹי כֹּל חַד וְחַד לֹא אֲשָׁאִיר פְּטָרָא דְּפוּמָא לְהֵוּא מְקַטְרָגָא... בֵּינָן דְּמְקַטְרָגָא חָמֵי דָא לִית פְּטָרָא דְּפוּמָא עָלֵיהֶ, וּיְכַדִּין אֶתְפָּרַשׁ מִנִּיה מְכַל וְכִלֵּיה; וְכֵן הוּא בִּזְהַר (פְּנֻחַס רלא.): אֲצִטְרִיף לְבַר נֶשׁ לְפָרְשָׁא חוֹבֵוֹי כֹּל חַד

(ד) כֹּל מִי שֶׁמִּוֹדֶה עַל חֲטָאֵיו, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזֵב אוֹתוֹ וּמוֹחֵל עַל עֲוֹנוֹתָיו.
(ה) בֵּינָן שֶׁמְקַדִּים אָדָם וּמְפָרֵשׁ חֲטָאֵיו אַחַד לְאַחַד, לֹא מְשִׁאִיר פְּתַחוֹן פֶּה לְמַקְטָרֵג הַהוּא, בֵּינָן שֶׁהַמְקַטְרֵג רֹאֶה זֹאת, אֵין לוֹ פְּתַחוֹן פֶּה עָלָיו, וְנִבְדֵּל מִמֶּנּוּ מְכַל וְכִלֵּי.

קנו אשר תקמו בנחל

יחד כמה דאיהו, בגין דמאן דמפרש חטאוי לא אתמסר דיניה אלא בגידיה דמלפא קדשא בריה הוא בלחודוי וכו', ומאן דמפרש חוביה כי דינא בדלין מיניה בגין דבר נש קריב לגרמיה ולא אתדן על פומיה, ותו לא שביק למקטרגא לאולפא עליה חובא מומא דבר נש יקדים ויימא ולא יהיב דוכתא לאחרא למימר, כדן קדשא בריה הוא מחיל ליה וכו', עין שם באריכות.

ורק זה פחנו ואין לנו כח אחר להנצל מהסטרא אחרא, כמוכא במדרש שחר טוב (תהלים כב, ב): מה התולעת הזאת אין לה אלא פיה, כף ישראל אין להם אלא פיהם; עוד (שם): פיהם של ישראל הוא חרבם, שנאמר (תהלים קמט, ו): "וחרב פפיות בידם"; ומוכא בלקוטי מוהר"ן (חלק א', סימן ב), אשר חרבו של משיח יהיה תפלה; ובלקוטי הלכות (תפלין, הלכה ב) מוכא, אשר תקון חטא זה יהיה דיקא על-ידי משיח צדקנו וכו', עין שם.

על-כן צריך לידע אשר זה עקר תקונו — להיות רגיל מאד בשיחה בינו לבין קונו, ועל-ידי-זה ימשיך על עצמו אור הבינה שהוא שער החמשים של הקדשה, כי פגם הברית - הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, הוא מנו"ן שערי טמאה, אשר מחטא זה נמשכת כפירות ואפיקורסות, רחמנא לישזבן, שהיא קלפת בלעם הרשע ועמלק, ודיקא משיח צדקנו יבטל אותם לגמרי, והיתה לה' המלוכה, ובה שפוסק בחרב התפלה, ממשיך על עצמו אורו של משיח צדקנו, הארת עולם הבא, ואף שבתחלה קשה וכבד הדבר מאד מאד, כי הוא מסבב עם כפירות ודמיונות, והטפות התלבשו בבני-אדם רשעים ומצערים אותו, כמו שאומר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות נאוף, סימן כו): על-ידי הוצאת זרע לבטלה בורא

1) צריך אדם לפרש חטאיו כל אחד ואחד כמו שהוא, כי מי שמפרש חטאיו, לא נמסר דינו אלא בידי המלך הקדוש-ברוך-הוא בלבד, ומי שמפרש חטאיו, הדינים בטלים ממנו, כי אדם קרוב אצל עצמו, ולא גרוע על-פי עצמו, ויותר לא נותן למקטרג ללמד עליו חוב, המום של האדם — יקדים ויאמרהו ולא יתן מקום לאחר לאמרו, אז הקדוש-ברוך-הוא מחיל לו.

קְלָפוֹת הַמִּתְלַבְּשִׁים בְּבִנְי־אָדָם מִתְנַגְּדִים וְחוֹלְקִים עָלָיו וְעוֹשִׂין לוֹ יְסוּרִין, עֵינַי שָׁם; וְרוֹצִים לְרַחֵקוֹ הֵן מִהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ וְהֵן מִהַצְדִּיק וְכוּ'.

עַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, אַחֵרֵי שְׂפָכָר עֶבֶר עָלֶיךָ מִה שְׂעֵבֶר וְעַדִּין עוֹבֵר מִה שְׂעוֹבֵר וְכוּ', וּבִזְכוּיֹת חַנּוּם זְכוּיֹת לְהִתְנַדֵּעַ מִזֶּה הַצְדִּיק הָאֵמֶת אֲשֶׁר רוֹצֵה לְעַקֵּר אֶת קְלַפֹּת בְּלָעַם וְעַמְלָק הַמְסַתֵּר בָּךְ, וְרַק הוּא יְכוּל לְעֲשׂוֹת לָךְ טוֹבָה נְצַחִית וְכוּ', הָאֵם בְּשִׁבִיל פְּטוּיֵי עוֹפוֹת טְמֵאִים אֲשֶׁר מְדַבְּרִים כָּל מִינֵי שְׂקָרִים וּכְזָבִים עַל הַצְדִּיק — תִּתְרַחֵק וְכוּ'! הֲלֹא תֵאבֹד, חַס וְשְׁלוֹם, לְנִצַּח; עַל-כֵּן כָּלֶךְ מֵהֵם, וְלֹא תַעֲמֹד עַל יָדָם כָּלֵל, וּמְכַל שְׂפָן לְבָלִי לְהַכְנִס בְּוִפּוּחִים, וּבְרַח לָךְ אֶל צְדִיקֵי הָאֵמֶת שְׂבִדוֹר הַזֶּה, שֶׁהֵם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו הַיָּקָרִים "חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב", הַמְקַנְבִּים בְּאֵמֶת אֶל הַצְדִּיק הָאֵמֶת מִיַּחֲדֵי הַדּוֹרוֹת, שֶׁרַשׁ נְשִׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְתַתְּאֲבֵק בְּעַפָּר רַגְלֵיהֶם, וְתִשְׁתֶּה בְּצִמָּא דְבְרִיָּהֶם, וְתִבְטַל עֲצָמָךְ נִגְדָם כְּאִסְקָפָה הַנְּדֻרְסָת, וְקַבֵּל הָאֵמֶת מִמִּי שְׂאֵמְרָה, כִּי הַצְדִּיק הָאֵמֶת הוּא בֵּין אֲנָשָׁיו, וּבְכָל מְקוֹם שֶׁרַק מִתְקַבְּצִים — שָׁם הוּא מִמָּשׁ, וְאִז גַּם אֶתָּה תִּבּוֹא אֶל תְּקוּנָךְ הַנְּצַחִי, וְהַעֲקֵר לְרַחֵק אֶת עֲצָמוֹ מִן הַמִּחְלָקָת, אֶתָּה עֲשֵׂה אֶת עֲצָמָךְ כְּמִטְרָה לַחֵץ, וְכֹל מִה שְׂיִדְבְּרוּ עָלֶיךָ וַיִּשְׁפְּכוּ דָמָךְ בְּבִזְיוֹנוֹת, תִּקְבַּל בְּאַהֲבָה רַבָּה, כִּי זֶהוּ תְּקוּנָךְ הַנְּצַחִי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תְּקַמֵּז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשִׁי — עֶרְב־שַׁבַּת-קִדְשׁ לְסֹדֵר פִּינְחָס ה'תשל"א.

בְּבֵין הַמְּצָרִים יִמְתְּקוּ הַצָּרוֹת וְהַדִּינִים מֵעַל רֹאשׁ אַחֵי הַיָּקָר, חֵבֵר לְדַעַת הָאֵמֶת, אֲשֶׁר דָּרְכוּ בּוֹ אַבוֹת הָעוֹלָם הַצְדִּיקִים וְהַיִּשְׁרִים, שׁוֹתֶה מִמִּי הַדַּעַת הַיּוֹצֵאִים וְנוֹבְעִים מִמְּקוֹר הַחֲכָמָה עֲלָאָה ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

מכתבך היקר קבלתי, ושמחתי מאד לראות איך שפתה לאל, אתה מתחזק עצמך מאד על-פי דרכי הנחל נובע מקור חכמה, בן צריך להיות, כי בזה העולם צריכים להתחזקות עצומה בכל פסיעה ופסיעה, בכל שעה ושעה ובכל יום ויום מחדש בלי שום גזמה כפי רבוי הירידות והנפילות והחלישות הדעת שעוברת על כל אחד הבא להפגם אל תוך הקדשה, ובפרט על מי שנכשל כבר במה שנכשל, ונפל למקום שנפל, עליו עוברים ביותר סבוכים, דמיונות ופתויים — "חזר לאחוריה, אין לך כבר שום עצה ותקנה, מה לך להתיגע ולסבל כל-כך מרירות בשביל האמת, מאחר שאתה עדין רחוק מאד מאד, וכבר לא תוכל להפגם אל תוך שערי הקדשה, ולטיל בהיכלות המלך — מלכו של עולם, ולעלות ולבא מעולם אל עולם בעולמות העליונים, כי כל זה אינו בשבילך, כי אם לצדיקים יחידי סגולה אשר לא טעמו טעם חטא, אכל אתה הגרוע שבגרועים, הלואי שתהיה וכו' וכו'", וכדומה שטיות ופתויים כאלו אשר אין להם שום יסוד כלל, כי כבר ידוע מפי ספרים וסופרים ממעלת נשמות ישראל, אפלו הפחות וכו', וכל המדרגות השיכות למשה רבנו שיכות גם לפחות וכו', ובשביל זה נתן השם יתברך גדלה למשה רבנו, כדי שיוכל להרים ולהגביה אפלו את הפחות והנבזה וכו', וכעין שאמרו חכמינו ז"ל (ברכות לב.): אמר הקדוש-ברוך-הוא למשה, כלום נתתי לך גדלה אלא בשביל ישראל, עכשו שישראל חטאו וכו', כי בודאי אתה צריך להעלותם אל מדרגתך.

ובאמת משה רבנו הוא הרחמן האמתי ומנהיג הדור האמתי (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ז), כי מה שהיה הוא שיהיה כי נתעבר ביחידי הדורות אשר השם יתברך שולח לעולם לעלות ולהגביה כל נשמות ישראל אל תכלית המדרגה העליונה, כי משה רבנו היתה לו רחמנות גדולה על ישראל, ומסר נפשו מנגד, ולא היה חושש על עצמו כלל, כי השם יתברך אמר לו (שמות לב, י): "ואעשה אותך לגוי גדול", והוא לא השגיח על זה כלל, רק אמר: "אם תשא חטאתם וגו', כי הוא היה רחמן ומנהיג אמתי, והיה עוסק בישובו של עולם, והכניס את הדעת האמת בעולם, לידע, להודיע ולהודע

אָשֶׁר תַּקְמוּ בְּנַחַל קִנְט

אָשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאֹת בְּלַעַדְיוֹ יִתְבַּרַךְ, בְּחִינַת (דְּבָרִים ד, לה): "אַתָּה הִרְאֵת לְדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים", כִּי הוּא פָּתַח לָנוּ אֶת הַדַּעַת, וְגָלָה לָנוּ שֵׁשׁ אֱלֹקִים שְׁלִיט בְּאָרֶץ.

וְעַל-יְדֵי-זֶה מַעֲלָה אֶת יִשְׂרָאֵל מֵעוֹנוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי הָעוֹנוֹת הֵם כְּמִשָּׂא כְּבֹד מְאֹד מְאֹד עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר בְּשִׂרְשָׁן הֵן רוּחַנִיּוֹת דְּקָה מְאֹד וְכוּ', וְאֵין שִׁיף לָהֶן שׁוּם עוֹן לְפִי גִדְל קִדְשָׁתָן מִשִּׂרְשָׁן, וְגִדְל דְּקוּתָן וְרוּחַנִיּוֹתָן וְכוּ', וּמִשָּׁם בָּאָה כָּל הַכְּבוֹדוֹת עַל הָאָדָם, כִּי הַחֻטָּאִים וְהָעוֹנוֹת הֵם מִשָּׂא כְּבֹד עַל הָאָדָם, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְשׂוֹאת כָּלֵל הַמִּשָּׂא הַכְּבוֹד הַזֶּה, בְּבַחֲיִנַת (תְּהִלִּים לח, ה): "כְּמִשָּׂא כְּבֹד יִכְבְּדוּ מִמֶּנִּי" וְגו'.

וּמִזֶּה בָּא שְׁהוֹלֵף הָאָדָם בְּגוֹלָה וּבְשָׁבִי, בְּבַחֲיִנַת (ישעיה מו, ב): "לֹא יָכֹלוּ מְלֹט מִשָּׂא וְנִפְשָׁם בְּשָׁבִי הַלְכָה" וְגו', וְנִטְמָטֵם לְבוֹ וְדַעַתּוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ ז"ל (יומָא לט): עֲבָרָה מְטַמְטַמַּת לְבוֹ שֶׁל אָדָם וּמְסַלְקַת שְׁכִינָתוֹ יִתְבַּרַךְ מִן הָעוֹלָם, וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ (סוּטָה ג): בְּתַחֲלָה קָדָם שְׁחָטָאוּ יִשְׂרָאֵל, הִיָּתָה שְׁכִינָה שׁוֹרָה עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד וְכוּ'; וְנוֹפֵל עָלָיו פֶּחַד וְאֵימַת מוֹת, כְּמוֹבָא בְּגִמְרָא (בְּרַגוֹת ס): בְּהִהוּא תַלְמִידָא דְהוּוּ קָא אָזִיל בְּתַרְיָה דְרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בְּרַבִּי יוֹסִי בְּשׁוּקָא דְצִיּוֹן חֲזִיָה דְקָא מִפְחִיד אָמַר לִיהַּ חֻטָּאָה אַתָּא דְכַתִּיב: "פָּחַדוּ בְּצִיּוֹן חֻטָּאִים" (ישעיה לג, יד), עֵינִן שָׁם; וְכֵן הוּא בְּמִדְרָשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ג, יד): עַד שֶׁלֹּא יִחְטָא אָדָם [נְוֹתָנִים לוֹ אֵימָה וְיִרְאָה], וְהַבְּרִיּוֹת מִתְּפַחְחִין מִמֶּנּוּ, כִּינּוּן שֶׁהוּא חוֹטָא, מִתְּפַחַד הוּא מְאַחֲרִים; וְעֵינִן בְּסִפּוֹר הַמִּדּוֹת (אוֹת פֶּחַד, סִימָן לג): מִי שֵׁשׁ לוֹ פֶּחַד, הוּא סִימָן שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ, וְסִימָן שֶׁדִּינָיו שׁוֹרִין עָלָיו, בְּחִינַת: "הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ הַיִּתִּי נִבְהַל" וְגו' (תְּהִלִּים ל, ח); וְעֵינִן בְּקִהְלוֹת יַעֲקֹב (עֵרֶף פֶּחַד), אֲשֶׁר הוּא נִמְשָׁף מִמִּדַּת הַגְּבוּרָה הַמְּקַבְּלַת מִבִּינָה דְדִינֵין מִתְּעָרִין מִינָהּ וְכוּ', עֵינִן שָׁם; וְעֵינִן בְּזִהַר הַקְּדוֹשׁ (מִקֵּץ קִצָּח): אֵיִת מֵאֵן דְּדַחִיל וְלֹא יַדַּע מַמָּה אִיהוּ דְּחִיל בְּגִין אֵינּוֹן חֻטָּאִין דְּלֹא יַדַּע דְּאֵינּוֹן חֻטָּאִין²

(א) תַּלְמִיד הַלֵּךְ אַחֲרֵי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בֶּן רַבִּי יוֹסִי בְּשׁוּקֵי צִיּוֹן, וְרָאָהוּ שֶׁמִּפְחַד, אָמַר לוֹ: "חֻטָּא אַתָּה".

(ב) יֵשׁ מִי שֶׁמִּפְחַד וְלֹא יוֹדַע מַמָּה הוּא מִפְחַד, זֶה בְּגִלְל הַחֻטָּאִים, שֶׁאֵינּוּ יוֹדַע שֶׁהֵם חֻטָּאִים.

וכו', עֵינַי שָׁם; וְעֵינַי בְּלִקְוֹטֵי-מוֹהַר"ן (חלק ב', סימן מג): "אִישׁ הִירָא וְרַף הַלְבָב" (דברים כ, ח), וּפְרֵשׁ רַש"י: הִירָא מְעַבְרוֹת שְׂפִידוֹ, כִּי עַל-יְדֵי עֲבֻרוֹת נוֹפְלִים עָלָיו פְּחָדִים, וְאִינוֹ מִתְאַמֵּץ בְּעֻבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עֵינַי שָׁם.

ובְּלִקְוֹטֵי-מוֹהַר"ן (חלק א', סימן טו) אֵיתָא: כְּשֶׁשׁוֹפְטִין אֶת הָאָדָם לְמַעְלָה, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְלַבֶּשֶׁת מִדַּת הַדִּין וְהַמְשַׁפֵּט דְלַעֲלֵאֵי בְּכַל דְבָר שֶׁל זֶה הָעוֹלָם, וּמִזֶּה בָּא שְׁהָאָדָם מִפְּחָד מְאִיזָה דְבָר, מִשׁוֹר אוֹ מַגְנָבִים וְשָׂר פְּחָדִים, כִּי הִירָאָה נִתְלַבֶּשֶׁת בְּזֶה הַדְּבָר לְהַפְחִיד אֶת הָאָדָם, וְעֵינַי בְּזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ (מקץ רב.): כֹּל מֵאֵן דְּאִית חוּבִין בְּיַדוֹי דְּחִיל תְּדִיר כְּמָה דְּאֵת אָמַר: "וּפְחָדָת לִילָה וְיוֹמָם" (דברים כח, טו).

וְכַל זֶה נִמְשָׁף מִנְפִילַת הַדַּעַת שְׂבָאָה מִחֻטָּאִים, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ ז"ל (סוטה ג.): אֵין אָדָם עוֹבֵר עַבְרָה אֶלָּא אִם-כֹּן וְנִכְנָסָה בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת; וְהַצְדִּיק הָאָמֵת, בְּחִינַת מִשָּׁה רַבְּנוּ, מִמְּשִׁיף אֶת הַדַּעַת בְּאָדָם, וּמַעְלָהוּ וּמוֹרָהוּ דְרַף הָאָמֵת, אֲשֶׁר זֶהוּ עֶקֶר הַרְחֻמְנוּת — לְרַחֵם עַל הָאָדָם וְלְהוֹצִיאֵהוּ מִמְּעַבְרוֹת, וְאֶפְלוּ שְׂפָכָר נִלְכַּד בְּמִקּוֹם שְׁנִלְכַּד, גַּם מִשָּׁם יְכוֹל הַצְדִּיק לְהוֹצִיאֵהוּ, וְלְהַכְנִיֵס בּוֹ דַּעַת הָאָמֵת, כִּי מִשָּׁה רַבְּנוּ פָּתַח דְרַף כְּבוֹשָׁה לִילָף בָּהּ (עֵינַי לִקְוֹטֵי-מוֹהַר"ן, חלק ב', סימן פב), וְהַדְרַף שְׁעָשָׂה מִשָּׁה הִיא כָּף, שְׂקָשָׁר אֶת עֲצָמוֹ אֶפְלוּ לְפָחוֹת שְׂבִישְׂרָאֵל, וּמָסַר נַפְשׁוֹ עֲלֵיהֶם, כְּמוֹ שְׂכָתוּב (שמות לב, לב): "וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא" וְגו', וְזֶה פְּרוּשׁ (שמות לה, א): "וַיִּקְהַל מִשָּׁה" וְגו', שְׂמִשָּׁה הָיָה מְאֻסָּף וּמְיַחַד וּמִקְשָׁר אֶת עֲצָמוֹ עִם כָּל יִשְׂרָאֵל אֶפְלוּ הַפָּחוֹת שְׂבִיפְחוֹתִים.

וְזֶה פְּרוּשׁ (תהלים נג, ד): "כֹּל סֵג יַחְדָּו", אֶפְלוּ כְּשֶׁאֲנִי רוֹאָה אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שְׂסַג מְכַל וְכַל מִהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֶף-עַל-פִּי-כֹן צָרִיף אֲנִי שְׁנֵהִיָּה יַחְדָּו, צָרִיף לְיַחַד וּלְקָשָׁר עֲצָמוֹ עִמּוֹ, כִּי יֵשׁ בְּחִינַת הַתְּגַלּוּת

ג) שְׂלַמְעֵלָה.

ד) כֹּל מִי שֶׁיֵשׁ חֻטָּאִים בְּיַדוֹ, מִפְּחָד תְּמִיד, כְּמוֹ שְׂנֵאָמַר: "וּפְחָדָת לִילָה וְיוֹמָם".

אֲלֵקוּת אֶפְלוּ בְּדִיּוּטָא הַתְּחַתּוּנָה, אֶפְלוּ בְּעִשְׂרָה כְּתָרִין דְּמִסְאָבוּתָא^ה, לְקַיִם (תְּהֵלִים קג, יט): "וּמְלִכּוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה", וְזֶה בְּחִינַת חִירִיק, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב בְּתַקּוּנֵי זֶהר (תַּקּוּן י): וּבְחִירִיק לְאַנְחָתָא לָהּ לְתַתָּא לְהַמְלִיף לָהּ עַל תַּתְּאִין; נִמְצָא שְׁגָם בְּפָחוּת מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ בּוֹ אֲלֵקוּת, וְעַל-יְדֵי-זֶה אֲנִי יָכוֹל לְקַשֵּׁר עֲצָמֵי עַמּוֹ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

וַיֵּשׁ לוֹמַר וּלְפָרֵשׁ סוּד הַחִירִיק הַמּוּבָא בְּתַקּוּנֵים הַנִּלְ, כִּי יְדוּעַ אֲשֶׁר חִירִיק הוּא רַק נִקְדָּה אַחַת קְטַנָּה עַל פִּי מַה דְּאִיתָא בְּלִקּוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֵלֶק א', סִימָן רפב), אֲשֶׁר צָרִיף לְחַפְשׁ וּלְמִצָּא אֲצֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד אֶפְלוּ רְשַׁע גָּמוּר אִיזוּ נִקְדָּה קְטַנָּה מְאִיזָה טוֹב שְׁעֵשָׂה, וְעַל-יְדֵי שְׂמִימָצָא בּוֹ נִקְדָּה טוֹבָה אַחַת, יַעֲלֶהוּ בְּאַמַּת מִכָּף חוּבָה לְכָף זְכוּת, וְהֵבִין; וְעֵינֵי בְּלִקּוּטֵי-הַלְכוּת (הַשְּׁכֵמַת הַבְּקָר, הַלְכָה א), אֲשֶׁר הִנְקָדָה הַזֶּה הִיא עֲצָם אֲלֵקוּתוֹ יְתַבְּרָף, וְעַל-יְדֵי שְׂמִימָצָא מְשָׂה רַבְּנוּ הִנְקָדָה הַטּוֹבָה אֲצֵל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי-זֶה הִיָּה יָכוֹל לְהַתְקַשֵּׁר עִמָּהֶם וּלְהַתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם, שְׂמִימָחַל לָהֶם הַשֵּׁם יְתַבְּרָף, וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא בְּנָה אֶת הַמְשָׁפָן, שֶׁהוּא סוּד הַמְשָׁכַת שְׂכִינָתוֹ יְתַבְּרָף לְמַטָּה, שְׂשִׁשְׁכָן בֵּינֵינוּ אִוּר אֲלֵקוּתוֹ יְתַבְּרָף, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ ז"ל בְּמִדְרָשׁ (תַּנְחוּמָא תְּרוּמָה ח): וְלִכְךָ נִקְרָא מְשָׁפָן הַעֲדוּת שֶׁהוּא עֲדוּת לְכָל בְּאֵי עוֹלָם, שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹכֵן בְּמִקְדָּשְׁכֶם, וְכֵן הוּא (שָׁם, פְּקוּדֵי ב): מְשָׁפָן הַעֲדוּת, שֶׁהַמְשָׁפָן מַעִיד שֶׁהַשְּׂכִינָה בְּיִשְׂרָאֵל; וְעֵינֵי בְּמִדְרָשׁ (בְּמִדְבָר רַבָּה יב, ג): עַד שֶׁלֹּא הוּקָם הַמְשָׁפָן הָיוּ הַמְזִיקִין מִתְגַּרִּין בְּעוֹלָם לְבְרִיּוֹת, מְשָׁהוּקָם הַמְשָׁפָן שֶׁשָּׂרְתָה הַשְּׂכִינָה לְמַטָּה, כָּלוּ הַמְזִיקִין מִן הָעוֹלָם וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְעֵינֵי בְּלִקּוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֵלֶק א', סִימָן רפב): הַצְּדִיק שֶׁהוּא בְּחִינַת מְשָׂה (הֵינּוּ שְׂמִימָצָא רַבְּנוּ בָּא בְּעֵבּוּר בּוֹ) בּוֹנֵה מְשָׁפָן, וְהַמְשָׁפָן הַזֶּה הוּא מְכָל הַטּוֹב שְׂמוּצָא בְּיִשְׂרָאֵל (עֵינֵי בְּלִקּוּטֵי-הַלְכוּת, הַשְּׁכֵמַת הַבְּקָר, הַלְכָה א), בְּחִינַת "זֶהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֵׁת" וְגו' (שְׁמוֹת כה, ג) שֶׁהֵבִיא כָּל אֶחָד כְּפִי הִנְקָדָה הַטּוֹבָה שְׁבַלְבוּ, וּמִזֶּה דִּיקָא נִבְנָה הַמְשָׁפָן, הֵינּוּ עַל-יְדֵי שְׂמוּצָאִין הִנְקָדוֹת טוֹבוֹת אֲצֵל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי-זֶה מְמַשְׁכִּים אֶת שְׂכִינָתוֹ יְתַבְּרָף לְמַטָּה, כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא

(ה) עֶשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁל הַטְּמָאָה.

(ו) וּבְחִירִיק לְהוֹרִיד אוֹתָהּ לְמַטָּה, לְהַמְלִיכָה עַל הַתְּחַתּוּנִים.

נצוץ השכינה, ועל-ידי חטאיו ועוונותיו, רחמנא לצלן, מסלק ממנו השכינה כנ"ל, ועל-ידי שמוצאין בו הנקדה הטובה שהיא צלם אלקותו יתברך, על-ידי-זה נמשכת השכינה למטה.

ומזה נתגלית השמחה, כי השכינה היא שמחתן של ישראל, וזה (מועד קטן ט.): שמחים שנהנו מזיו השכינה, וזה שאמרו במדרש (שמות רבה נב, ג): "ביום שעמד המשכן, היתה שמחה גדולה בישראל", כי זה תלוי בזה, כפי שמוצאין בעצמן הנקדה הטובה וכן אצל אחרים, על-ידי-זה נמשכת עליו שמחה, ועל-ידי-זה נמשכת עליו הארת השכינה שהיא המשכן — אור אלקותו יתברך השוכן בינינו, וזה שאיתא בתנא דבי אליהו (פרק יז): פיון שקבלו ישראל על מלכות שמים בשמחה, ואמרו (שמות כד, ז): "כל אשר דבר ה' נעשה", מיד אמר הקדוש-ברוך-הוא למשה שיאמר לישראל שיעשו לו משכן ודו"ק; ואמרו בזהר הקדוש (פקודי רלו): בזה הוא יומא דאתקם משפנא אתבטל מותא מעלמא, אתבטל לא תימא אלא אסתלק מעלמא, דלא כיל לשלטאה וכו'; כי כשנתגלה אור אלקותו יתברך, ומדבק עצמו בו יתברך (עין לקוטי-מורה"ן, חלק א', סימן כא), אז חי חיים נצחיים, ואין שיף אצלו כבר מיתה, כי נתבטל בחייו אליו יתברך ודו"ק.

וכל זה נעשה על-ידי הצדיק האמת, בחינת משה, שמעלה את כל הנפשות המקרבות אליו אל השם יתברך, כי הוא מגלה להן הארת הדעת, כי הוא מוסר נפשו על כל אחד ואחד להוציאו מהמקום שנפל, ולהכניסו לפני ולפנים הקדשה וכו', וזה שאמרו חכמינו ז"ל (ברכות ז): משה בקש שתשרה שכינה על ישראל ונתן לו וכו'; וכן הוא במדרש (שיר השירים ה, א): עמד משה והוריד את השכינה למטה לארץ וכו', עין שם; כי הוא הוא האוהב ישראל האמתי, הרוצה להעלות ולהגביה כל הנשמות, ומגלה להן שעדין השם יתברך אתן, עמן ואצלן, וגם ממקום שהן מנחות, גם-כן יכולות לצאת יהיה איך שיהיה, וזה שאמרו חכמינו ז"ל (מנחות

ז) ביום ההוא שהוקם המשכן, התבטל המות מהעולם, אל תאמר "התבטל", אלא שהסתלק מהעולם שלא היה יכול לשלט.

סה.): מִשֶׁה רַבְּנוּ אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל הִיָּה, וְעַל-כֵּן נֶאֱמַר בּוֹ "כִּי טוֹב", (שמות ב, ב): "וַתֵּרָא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא" טוֹב שְׁמוֹ — טוֹבְיָה שְׁמוֹ (סוטה יב.), כִּי הוּא הָיָה יָכוֹל לְמַצֵּא הַטוֹב אֲצֵל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וְעַל-כֵּן בְּשִׁעָה שְׁנוּלֵד מִשֶׁה, נִתְמַלֵּא כָּל הַבַּיִת אוֹר (שם), כִּי זֶהוּ עֵקֶר הָאוֹר וְהַשְׂמִיחָה — כְּשִׁזְזוּכִים לְמַצֵּא הַטוֹב אֲצֵלוֹ וְאֲצֵל חֲבֵרוֹ, כִּי הַנִּקְדָּה הַטּוֹבָה שְׁמוּצָאִים בְּיִשְׂרָאֵל זֶהוּ עֵקֶר הָאוֹר, כִּי עֵקֶר הָאוֹר הוּא יִשְׂרָאֵל, כַּמּוּבָא בַּמְדָּרָשׁ (שיר השירים רבה א, כא; תנחומא תבא ג): מַה שְׁמֵן זֶה מְבִיא אוֹרָה לְעוֹלָם כֶּף יִשְׂרָאֵל אוֹרָה לְעוֹלָם; וְעַל-כֵּן חִפֵּץ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שִׁידְבְּרוּ רַק הַטוֹב עַל בְּנָיו, וַיֹּאֲרוּ אֶת הָעוֹלָם עִם אוֹר יִשְׂרָאֵל.

ומובא במדרש (ויקרא רבה י) דְּבָרִים וְעִנְיָנִים נִפְלְאִים מְאֹד מְאֹד, אִיךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל, אִף עַל הַגְּרוּעִים, וְאוֹהֵב אֶת מִי שְׁמַקְרָבֵן אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאִף שֶׁהֵם מְבִיזִין אֶת מִי שְׁמַקְרָבֵן, וְגוֹרְמִים לוֹ צָרוֹת וְיִסּוּרִים, עֲגַמַת נֶפֶשׁ, בְּזִיוּנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים, "אָמַר יִשְׁעִיָּה, מְטִיל הַיִּיְתִי בְּבֵית תַּלְמוּדִי, שְׁמַעְתִּי קוֹלוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹמֵר (ישעיה ו, ח): "אֶת מִי אֲשַׁלַּח וּמִי יֵלֵךְ לָנוּ", שְׁלַחְתִּי אֶת מִיכָה וְהָיוּ מִכֵּין אוֹתִי בַלְחִי, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב (מִיכָה ד, יד): "בְּשֹׁבֶט יָכוֹ עַל הַלְחִי", שְׁלַחְתִּי אֶת עֲמוּס וְהָיוּ קוֹרִין אוֹתוֹ פְּסִילִים, דְּאָמַר רַבִּי פִּינְחָס, לְמָה נִקְרָא שְׁמוֹ עֲמוּס? שֶׁהָיָה עֲמוּס בְּלִשׁוֹנוֹ (פְּרוּשׁ: מְגַמְגֵם בְּלִישְׁנִיָּה^ט), מַעֲתָה אֶת מִי אֲשַׁלַּח וּמִי יֵלֵךְ לָנוּ? וְאָמַר: "הַנְּנִי שְׁלַחְנִי", אָמַר לִי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: יִשְׁעִיָּה, בְּנֵי טַרְחָנִין סַרְבְּנִין הֵם, אִם אֲתָה מְקַבֵּל עָלֶיךָ לְהַתְּבַזּוֹת וְלִלְקוֹת מִבְּנֵי, אֲתָה הוֹלֵךְ בְּשְׁלִיחוּתִי, וְאִם לָאוּ — אֵין אֲתָה הוֹלֵךְ בְּשְׁלִיחוּתִי, אָמַר לִיָּה: עַל מְנַת כֵּן וְכוּ', אָמַר לִיָּה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: "אֲהַבֶּתָּ צְדָקָה" — אֲהַבֶּתָּ לְצַדִּיק בְּנֵי, "וַתִּשְׁנֵא רִשְׁעָה" — שְׁשִׁנְאָתָה מִלְּחִיבֵן, "עַל-כֵּן מִשְׁחָד אֱלֹקִים שְׁמֵן שְׁשׁוֹן מִחֲבָרִיד" (תהלים מה, ח), אֱלֹקִיךָ מַהוּ מִחֲבָרִיד, אָמַר לִיָּה: חֲיִיד כָּל הַנְּבִיאִים קָבְלוּ נְבִיאוֹת נְבִיא מִן נְבִיא וְכוּ' אֲכַל אֲתָה — מִפִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְכוּ', עֵינֵן שָׁם.

ח) מְחַלְקַת רַבִּי מַאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה, רַבִּי מַאִיר אוֹמֵר: "טוֹב" שְׁמוֹ, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: טוֹבְיָה שְׁמוֹ.
ט) בְּלִשׁוֹנוֹ.

וְנֹאגֵב יֵשׁ לְלַמֵּד מִזֶּה הַתְּחִיבֵנוּ גְדוּלָה, בְּפֶרֶט אֵלּוּ הַיְרָאִים
וְהַכְּשָׁרִים, הַעוֹסְקִים לְקָרֵב אַחֲרֵים תַּחַת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה בִּיגִיעוֹת
וּבְטָרְחוֹת רַבּוֹת, וְכַמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים נִתְבָּזִים מְאֹד מְאֹד עַל-יְדֵי אֵיזָה
מְקָרֵב שְׂמֵכֶזֶם כְּאֶחָד הַרִיקִים, וְצָרִיף הָאָדָם לֵהִיּוֹת סִבְלָן גְּדוּל, וְלִסְבֹּל
מְאֹד כָּל הָעוֹבֵר עָלָיו, כִּי כְּשִׁיזְכָּה שְׁתַּתְּקָרֵב הַנֶּפֶשׁ אֶל הַקְּדוּשָׁה, יִהְיֶה
לוֹ כְּדָאִי וְכְדָאִי כָּל הִיגִיעוֹת וְהַטָּרְחוֹת, הַבְּזִיווּנוֹת וְשִׁפְיכוֹת הַדָּמִים,
וְאֵל תִּפְלֵ בְּדַעְתָּךְ אִם בְּלִית זְמַן רַב מְאֹד, שְׁעוֹת אַרְכוֹת, יָמִים, חֳדָשִׁים
וְשָׁנִים עִם אֶחָד לְקָרְבוֹ אֶל הַקְּדוּשָׁה, וְלִבְסוּף בּוֹעֵט בָּךְ וּמְבַזָּה אוֹתְךָ,
כִּי כֵן הָיָה אֶצֶל הַנְּבִיאִים כַּנֵּ"ל, וּמוֹהַרְנֵ"ת ז"ל מְפָרֵשׁ (עֵינִי לְקוּטֵי-הַלְכוֹת,
נְזִיקִין, הַלְכָה ד, אוֹת כד) הַמְשַׁנָּה (אָבוֹת א, א): "הָיוּ מִתְנַיִם בְּדִין, וְהַעֲמִידוּ
תַלְמִידִים הַרְבֵּה" וְכַנֵּ"ל — אִם תִּהְיֶה מִתּוֹן בְּדִין, וְתִסְבֹּל מְאֹד
מְאֹד, וְלֹא תִדִּין אֶת חֲבֵרְךָ לְכַף חוֹב אִף שְׂמֵבָזָה אוֹתְךָ, עַל-יְדֵי-זֶה
וְהַעֲמִידוּ תַלְמִידִים הַרְבֵּה, כִּי בָזָה הָאִפֶּן שְׂתִסְבֹּל בְּסִבְלָנוֹת גְּדוּלָה
אֶת הַמְּקָרְבִים אֵלֶיךָ, עַל-יְדֵי-זֶה תַעֲמִיד תַלְמִידִים הַרְבֵּה וְדו"ק].

וְזֶה עָקֵר מַעֲלַת הַצְּדִיק הָאֵמֶת, בְּחִינַת מִשָּׁה, אֲשֶׁר יָכוֹל לְהוֹרִיד
אֶת עֲצָמוֹ אֶל תַּכְלִית הַמְּדַרְגּוֹת הַתְּחִתּוֹנוֹת, כִּי כָּכָל שְׁעוּלָה לְמַעְלָה
לְמַעְלָה בְּרוּם גָּבְהֵי מְרוֹמִים, וְנִכְלָל בְּמַקִּיפִים הָעֲלִיוֹנִים, כֵּן יֵשׁ
בְּכַחוֹ לְהוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֶל הַנֶּפְשׁוֹת הַפְּגוּמוֹת, הַנֶּפְּוֹלוֹת
וְהִירוּדוֹת, לְחִזְקָן וּלְאַמְצָן מְאֹד מְאֹד, שְׁלֹא תִפְלְנָה בְּדַעְתָּן כָּלֵל וְכָלֵל,
כִּי הוּא מַעֲלֵן בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה, וְזֶה שְׂאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (פְּסִיקְתָּא י):
אֲמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְמִשָּׁה: כָּל מָה שְׂאֵתָה יָכוֹל לְרוֹמֵם אִמָּה
זוֹ — תְּרוֹמְמָה, שְׂכָאֵלוּ לִי אֵתָה מְרוֹמֵם וְכו', עֵינִי שָׁם; כִּי נִשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל שְׂרָשָׁם בְּאֵלְקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹכָא בְּזִהַר הַקְּדוֹשׁ (אֲחֵרֵי עג):
קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא אוֹרִיתָא וְיִשְׂרָאֵל חַד; נִמְצָא כְּשִׁמְעָלָה אֶת יִשְׂרָאֵל
בְּזֶה מַעְלָה אֶת הַשְּׂכִינָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְדו"ק.

וְעֵינִי בְּלְקוּטֵי-הַלְכוֹת (תַּפְּלַת הַמְּנַחָה, הַלְכָה ז, אוֹת ט), אֲשֶׁר זֶה עָקֵר
עֲבוּדַת הַצְּדִיק — שְׂמִתִּיגַע מְאֹד מְאֹד לְהָשִׁיב אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה
אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל מָה שְׂמַגְלָה מְלָכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל הַנְּמוּכִים

(י) הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַתּוֹרָה וְיִשְׂרָאֵל הֵם אֶחָד.

אֲשֶׁר תִּקְמוּ בַּנֶּחֱל קֶסֶה

יותר שֶׁהֵם בְּתַכְלִית גְּשָׁמִיּוֹת הָעֵשִׂיָה, עַל-יְדֵי-זֶה עָקַר עֲלִית מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְזֶה בְּחִינַת מַלְכוּת מְקַנֵּן בְּעֵשִׂיָה הַמּוֹבָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, כִּי עָקַר רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ הוּא לְגַלוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּתַקָּף תַּחֲתִיּוֹת הָעֵשִׂיָה וְכוּ', כִּי אִזּוֹ דִּיקָא כְּשִׁמְלָכוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ עוֹלָה מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת הַנְּמוּכִים, עַל-יְדֵי שְׁפָלָם מִפִּירִין אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ וּמוֹדִים בְּמַלְכוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׁנֵתְקִים: "וַיֹּאמֶר כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ ה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל מְלֹךְ וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה" (מִתְפַּלֵּת יָמִים נוֹרְאִים), עַל-יְדֵי-זֶה עָקַר עֲלִית הַמַּלְכוּת כְּלִיּוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וְכוּ'.

וְזֶה עָקַר רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּבְרִיאַת כָּל הָעוֹלָמוֹת — כְּדֵי שְׁיַפְּיְרוּ אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ (עֵינִי בְּהַתְחַלַּת הָעֵץ חַיִּים), כִּי אֵינִי מְלֹךְ בְּלֹא עִם (כִּד הַקַּמַח לְרֹאשׁ הַשֵּׁנָה), וְרַק יִשְׂרָאֵל קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם עַל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (עֲבוּדָה זָרָה ב): מְלָמֵד שֶׁהַחֲזִירָה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל כָּל אָמָה וְלִשׁוֹן וְלֹא קִבְּלוּהָ, כְּשָׁבָא לְיִשְׂרָאֵל הַקְּדִימוֹ נַעֲשֶׂה לְנִשְׁמָע; וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל בְּמִדְרָשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ו, יז): כָּל מְקוֹם שֶׁהִשְׁרָה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא תוֹרָתוֹ הִשְׁרָה שְׁכִינָתוֹ, וְדוּ"ק.

וְעַל-כֵּן אוֹהֵב הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל מְאֹד מְאֹד וּמִשְׁתַּבַּח עֲצָמוֹ עִמָּהֶם, כְּמוֹבָא בְּגִמְרָא (בְּרִכוֹת ה.): הַגִּי תְּפִלִּין דְּמָרִי עֲלֵמָא, מַה כְּתִיב בְּהוּי אָמַר לִיָּה: "וַיִּמֵּי כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאָרֶץ" (דְּבָרֵי הַיָּמִים-א יז, כא), אָמַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: אַתֶּם עֲשִׂיתוּנִי חֲטִיבָה אַחַת בְּעוֹלָם, וְאֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶתְכֶם חֲטִיבָה אַחַת בְּעוֹלָם, כִּי זֶהוּ הַתְּפִלִּין שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּחִינַת "פָּאָר", בְּחִינַת "יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאָר" (יִשְׁעִיָה מֵט, ג), שְׁמַתְפָּאָר עִם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל; וְעֵינִי בְּקִדְשַׁת לִוִּי (פָּרֶשֶׁת בֵּא) וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: מִבְּאָר בְּתֵנָא דְּבִי אֱלֹהִי, שְׁמִצּוּהָ לְסַפֵּר בְּשִׁבְחֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְנִרְאָה הַטַּעַם מִשׁוּם דְּאֶסוּר לְהַפְסִיחַ דַּעְתּוֹ מִתְּפִלִּין וּמִצּוּהָ עַל כָּל אָדָם לְעַסֵּק תָּמִיד בְּתְפִלִּין, דְּהֵינּוּ אוֹ לְסַפֵּר שִׁבְחוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁזָה בְּחִינַת הַתְּפִלִּין שְׁלֵנוֹ, שְׁכַתוּב בְּפָרָשִׁיּוֹת שִׁבְחוֹ שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אוֹ לְסַפֵּר בְּשִׁבְחֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׁזָה בְּחִינַת תְּפִלִּין דְּמָרִי עֲלֵמָא שְׁכַתוּב בְּהֶם שִׁבְחָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל: "מִי כְּעַמְּךָ

(א) הַתְּפִלִּין הָאֵלוּ שֶׁל אֲדוֹן הָעוֹלָם, מַה כְּתוּב בְּהוּ.

יִשְׂרָאֵל", כַּמּוּבָא בַּגְּמָרָא (הַנ"ל) וְכוּ', עֵינֵי שָׁם, כִּי נִפְלָא הוּא, אֲשֶׁרִי שְׂיֵאֲחֻז בְּזֶה; כִּי כְּשִׁיחַבְּב אֶת יִשְׂרָאֵל וַיִּקְרַבְסֵם אֶל הַקְּדוּשָׁה אֶפְלוּ הַפְּחוֹת שְׂבַפְחוּתִים, יֵאֱהַבְנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל הַבְּרִיאָה עוֹמְדַת בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, שְׂיִדְבְּקוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ (עֵינֵי לְקוּיטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן נב).

וְזֶה שְׂאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (תַּעֲנִית ג'): כְּשֵׁם שְׂאִי אֶפְשָׁר לְעוֹלָם בְּלֹא רוּחוֹת, כִּי אִי אֶפְשָׁר בְּלֹא יִשְׂרָאֵל, כִּי הֵם הַמְּמַשִּׁיכִים אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ לְמַטָּה, וְעַל-כֵּן בְּמָקוֹם שֶׁהֵם הוֹלְכִים, הַשְּׂכִינָה הוֹלְכַת עִמָּהֶם, כִּמוֹ שְׂאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (מַגְלָה כט.): חֲבִיבֵינִי יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂבָכַל מְקוֹם שֶׁגָּלוּ שְׂכִינָה עִמָּהֶם, וְזֶה נֶאֱמַר אֶפְלוּ עַל הַפְּחוֹת שְׂבַפְחוּתִים הַמֵּנַח בְּעֶשְׂרֵה כְּתָרִין דְּמִסְאַבוּתָא, וּמְכַל שְׂכָן עֲלֵיךְ, שְׂעֲדִין אֵין אַתָּה בְּכָלֵל זֶה, כִּי יֵשׁ אֶצְלֶךָ, תִּהְלֶה לְאֵל, הַרְבֵּה נִקְדוּת טוֹבוֹת שֶׁל הַמְּצוּוֹת הַקְּדוּשׁוֹת, וְאִף שְׂנֵדָמָה לָךְ שְׂאֵתָה הַגְּרוּעַ שְׂבַגְרוּעִים, וְעִבְרַת כְּבֹר, חֵס וְשְׁלוֹם, עַל כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, עַל-כָּל-פְּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא אֵיךְ שֶׁהוּא בְּכַח הַצְּדִיק הָאֵמֶת — בְּחִינַת מְשָׁה, גַּם לָךְ יֵשׁ תְּקוּן, כִּי כְּבֹר אֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (סְנֵהֲדִין מַד'): יִשְׂרָאֵל אֶף-עַל-פִּי שְׂחָטָא יִשְׂרָאֵל הוּא; וּפְרַשׁ רַבְּנֵינוּ ז"ל (לְקוּיטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יד), כִּי כָּלֵלִיּוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שְׂרָשָׁן בְּמַחְשָׁבָה דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמֵאֲמַר הַמְּדַרְשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה א, ה'): יִשְׂרָאֵל עָלוּ בְּמַחְשָׁבָה תַּחֲלָה, וְהוּא נִתְחַלַּק לְשֵׁשִׁים רַבּוֹא נְצוּצוֹת, אֲשֶׁר מִשָּׁם מִשְׁתַּלְּשְׁלוֹת שְׂשִׁים רַבּוֹא אוֹתִיּוֹת לַתּוֹרָה, כִּי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאוֹרִיתָא וְיִשְׂרָאֵל חַד הוּא^ב (זֶהר אַחְרֵי עַג), (וְכַמּוּבָא בְּסַפְרֵים הַקְּדוּשִׁים: 'שִׁרְיָאֵל' רֵאשִׁי תַּבוֹת: 'יֵשׁ שְׂשִׁים רַבּוֹא אוֹתִיּוֹת לַתּוֹרָה), וְכֵן הוּא בְּמַדְרָשׁ (קֵהֶלֶת רַבָּה א, ט): מִי נִבְרָא בְּשִׁבִיל מִי, הַתּוֹרָה בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, אוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁבִיל הַתּוֹרָה? הֲגוֹי הַתּוֹרָה נִבְרָא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל וְכוּ', כִּי שְׂשִׁים רַבּוֹא אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה שְׂרָשָׁן בְּשֵׁשִׁים רַבּוֹא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַמִּיחָדוֹת בְּמַחְשָׁבָתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּכִיכּוֹל — בְּחִינַת הַכֶּתֶר.

(ב) הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא הַתּוֹרָה וְיִשְׂרָאֵל הֵם אֶחָד.

וְעַיִן בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חלק א', סימן ו), אִיךָ שְׁצָרִיכִין לְדוֹן אֶת כָּל אָדָם לְכַף זְכוּת, אֶפְלוּ הַחֹלְקִים עָלָיו וּמְבַזִּין אוֹתוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת כְּתוֹר לְמַלְךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים עַל-פִּי מַה דְּאִיתָא בַּמְדְרָשׁ (וַיִּקְרָא רַבָּה ב, ה): "מִשָּׁל לְאַחַד שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב וְעוֹשֶׂה עֲטָרָה לְמַלְךְ, אָמַר לִיה: כָּל מַה שְּׂאִתָּה יְכוּל לְקַבֵּעַ בָּהּ אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, זְמַרְגָדִין קִבֵּעַ..." כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת כְּתוֹר לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, (כִּי שָׂרְשׁוּ בְּמַחְשָׁבָה דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא), עַל-כֵּן צָרִיךְ לְהַכְנִיס בּוֹ כָּל מִינֵי אֲבָנִים טוֹבוֹת שְׂאֵפְשֵׁר לְמַצָּא, דְּהֵינּוּ שְׁצָרִיכִין לְהַשְׁתַּדֵּל לְחַפְּשׁ, לְבַקֵּשׁ וּלְמַצָּא אַחַר כָּל צַד זְכוּת וְדָבָר טוֹב לְדוֹנוֹ לְכַף זְכוּת, וּמְכַל שְׁכֵן בְּעַצְמוֹ צָרִיךְ לְמַצָּא נִקְדוּת טוֹבוֹת, וְצָרִיךְ שְׂיַדַע שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּתוֹר לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְכוּ', עַיִן שָׁם; וְזֶה שְׂאֵמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְמַשֶּׁה כַּמּוּבָא שָׁם בַּמְדְרָשׁ: כָּל מַה שְּׂאִתָּה יְכוּל לְשַׁבַּח אֶת יִשְׂרָאֵל — שַׁבַּח, לְגַדְלָן וּלְפֶאֶרְן וְכוּ', עַיִן שָׁם; כִּי בְּזֶה מִשְׁתַּבַּח שְׂמָא דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְכוּ', כְּשֶׁדִּין אֶת עַצְמוֹ לְכַף זְכוּת וְאֵת חֲבֵרוֹ וּמִשְׁבַּחִין וּמְפָאֲרִין אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה מְשַׁרְה שְׁכִינְתוֹ עָלֵיהֶם, כַּמּוּבָא בַּמְדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה מַח, ו; וְעַיִן מְדְרָשׁ שַׁחַר טוֹב יח, כט): עַל כָּל שַׁבַּח וְשַׁבַּח שִׁיִּשְׂרָאֵל מִשְׁבַּחִין לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא מְשַׁרְה שְׁכִינְתוֹ עָלֵיהֶם.

וְעַל-כֵּן גְּדוּל כַּח הַצַּדִּיק הָאֵמֶת מְאֹד מְאֹד, כִּי בְּשַׁעָה שְׁעוּסִק בַּתוֹרָה מְצַרֵף וּמְיַחַד נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמְעוֹרְרִין וּמְקִיְצִין מִשְׁנֵתָם, וּמְכַנִּיס בְּהֵן הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה, וְנִתְנוּצָצֵת נִשְׁמַתָּן, וְחוֹשְׁקוֹת לְשׁוּב לְשַׁרְשֵׁן הָעֲלִיּוֹן, וְזֶה בְּחִינַת הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה שִׁישׁ לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וְהַכֵּל עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֵמֶת הָעוּסִק בַּתוֹרָה בְּדַבְּקוּת אֵמֶתִית, וּמְכוּן לְעוֹרֵר אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּתְּשׁוּבָה, שְׂמִמְנוֹ כָּל הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה אֶפְלוּ לְרַחוּקִים בְּתַכְלִית הָרְחוּק וְהֵם בַּחוּץ מִמֶּשׁ; וְעַיִן בַּתּוֹלְדוֹת הַקְדוּשׁ (פְּרַשְׁת וַיִּקְהַל): הַצַּדִּיק שְׂבִדוֹר צָרִיךְ לְהַתְעוֹרֵר תַּחֲלָה בְּתְּשׁוּבָה, כִּי הוּא כּוֹלֵל כָּל הַדּוֹר, כִּי לְכַף נִקְרָא צַדִּיק שֶׁהוּא יְסוֹד הַנִּקְרָא כָּל, הַכוֹלֵל בְּתוֹכוֹ הַכֵּל.

וְזֶה שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (זהר הקדוש, ויקרא כ.): עֵינֵי עַמָּא אֵינוּן רִישֵׁיהוּ דְכָל עַמָּא וְכוּ' אִי רִישָׁא דְעַמָּא טב כַּל עַמָּא טב וְכוּ', כִּי פְּשֵׁה־צַדִּיק שָׁב בְּתִשְׁבָּה, אִזּוּ מְתַקֵּן אֶת כָּל בְּנֵי דִוְרוּ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְאוּלַי זֶה פְּנֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל (יומא פו.): יַחֲדֵי שְׁשָׁב מוֹחֲלִין לְכָל הָעוֹלָם, שְׁזֶה סוֹכֵב עַל הַצַּדִּיק שֶׁהוּא הַיַּחֲדֵי בְּדוֹר, וְאֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ לֹא נִבְרָא אֲלָא לְצוּת לְזֶה לְהִיּוֹת צְוֹתָא אֵלָיו (עֵין בְּרֻכּוֹת ו:), וְכֵן הוּא בְּגִמְרָא (יומא לח.): בְּשִׁבִיל צַדִּיק אֶחָד הָעוֹלָם נִתְקַיֵּם, וְכֵן הוּא מְאָמְרָם ז"ל (תְּגִינָה יב.): הָאֲרֵץ עוֹמֶדֶת עַל עַמּוּד אֶחָד וְצַדִּיק שְׁמוֹ, וְעַל-יְדֵי שְׁשָׁב בְּאֵמֶת בְּתִשְׁבָּה, עַל-יְדֵי-זֶה מְכַנְּסִים הַרְהוּרֵי תִשְׁבָּה בְּכָל יִשְׂרָאֵל, כִּי הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, בְּחִינַת מִשָּׁה רַבְּנוּ, כָּלוּל מִשְׁשִׁים רַבּוֹא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל בְּמִדְרָשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים א, סד): יְלֵדָה אִשָּׁה אַחַת בְּמִצְרַיִם שְׁשִׁים רַבּוֹא בְּכָרִס אֶחָד, זֶה יוֹכְבֵד שְׁיִלְדָה אֶת מִשָּׁה שְׁשִׁקוּל כְּנֶגֶד שְׁשִׁים רַבּוֹא; וְעֵינֵי סוּדָן שֶׁל דְּבָרִים אֵלוּ בְּלִקוּטֵי-מִוֶּהֳר"ן (חֶלֶק א', סִימָן רַעג), אֲשֶׁר הַצַּדִּיקִים בְּנֵי הָעֲלִיָּה הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה מְפֻלְגָת מְאֹד, כָּלוּלִים בָּהֶם שְׁשִׁים רַבּוֹא נִשְׁמוֹת וְכוּ'; וְדו"ק שָׁם מְאֹד, כִּי הוּא סוּד גְּנוּז מְגֻדֶלֶת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת — בְּחִינַת מִשָּׁה (שְׁנֵתְעַבֵּר בּו), עֵינֵי שָׁם; וְזֶה שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל בְּמִדְרָשׁ (בְּרַאשִׁית רַבָּה א, ה): הָעוֹלָם וּמְלוֹאוֹ לֹא נִבְרָא אֲלָא בְּזִכּוֹת מִשָּׁה, כִּי הוּא כָּלוּל מִנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעַל-כֵּן (שָׁם ל, ה): מִשָּׁה הִיָּה מְתַקֵּן לְגָאֵל, וְגַם מֵהַ שְׁהִיָּה הוּא שְׁהִיָּה, כִּי הוּא יְגָאֵל אֶת יִשְׂרָאֵל, כִּי עָלָיו אֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל בְּמִדְרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה נא, א): "אִישׁ אֲמוֹנוֹת" (מְשָׁלִי כח, כ) — זֶה מִשָּׁה, שֶׁהוּא נֶאֱמָנוּ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי הוּא הַמְּגַלָּה הָאֵמוּנָה לְכָל הָעוֹלָם, וְעַמּוֹ נִתְיַעַץ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּבְרִיאַת עוֹלָמוֹ (עֵינֵי לִקוּטֵי-מִוֶּהֳר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יז), וְהוּא מְגַלָּה הַהִתְפָּאָרוֹת שֵׁישׁ לְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ מְכַל אֶחָד וְאֶחָד בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

וְזֶה שֶׁהִזְהִיר רַבְּנוּ ז"ל מְאֹד מְאֹד (עֵינֵי שִׁחוֹת-הַר"ן, סִימָן צא) לְכָלִי לְדַבֵּר, חֵס וְשָׁלוֹם, עַל שׁוֹם בֵּר יִשְׂרָאֵל, כִּי עַל-יְדֵי שְׁיִדְבֵּר עַל אִישׁ אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי-זֶה תִּחַסֵּר אוֹת מֵהַתּוֹרָה, וּמִזֶּה יִשְׁתַּלְשַׁל אֲשֶׁר לֹא

ג) עֵינֵי הָעָם הֵם הָרִאשִׁים שֶׁל כָּל הָעָם, אִם רֹאשׁ הָעָם טוֹב, אִזּוּ כָּל הָעָם טוֹב.

יְהִי־לוֹ חֶשֶׁק לְלַמֵּד, חֶסֶד וְשִׁלּוּם, מֵאַחַר שֶׁפָּגַם בַּתּוֹרָה וְכוּ', עֵינַי שָׁם;
 וְעֵינַי בְּדַגְלֵי מַחְנֵה אֲפָרִים (פְּרַשְׁת כִּי תִשָּׂא), יָדוּעַ אֲשֶׁר כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל
 יֵשׁ לוֹ שָׂרֵשׁ וְאוֹת בַּתּוֹרָה, וּכְשִׁחוּטָא, חֶסֶד וְשִׁלּוּם, הוּא פּוֹגֵם בְּאוֹתָהּ
 אוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה אֲשֶׁר אֶחֱזִיתוּ מִשָּׁם וּמִחֲשִׁיף אוֹרָה, וּכְשִׁחוּזָר בַּתְּשׁוּבָה,
 הוּא חוּזָר לְמִקְוָמוֹ הֵרָאשׁוֹן לְהָאִיר אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה מִחֲדָשׁ וְכוּ', עֵינַי
 שָׁם; וְעֵינַי בְּסִפֵּר "פְּרִי הָאָרֶץ" (בְּסוּפּוֹ בְּמִכְתָּבִים) וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: שְׂרָשִׁי
 הַחַיּוֹת שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל הֵן הֵמָּה מֵאוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה כִּידוּעַ, וּכְמוֹ שֶׁכָּבַל
 פְּקוּדָא דְאוֹרִיָּתָא אִית כָּלְלָא דְכָל פְּקוּדֵינָא, וְכֵן בְּכָל אוֹת מִתּוֹרָתֵנוּ
 הַקְּדוּשָׁה נִכְלָלוֹת כָּל אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ-כֵן כָּלְלִיּוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
 וְחַיּוֹתֵיהֶן מִתְּנוּצָצוֹת זוֹ בְּזוֹ, וְאֶפְשָׁר שֶׁזֶה הַפְּרוּשׁ: "יִשְׂרָאֵל עֲרַבִים זֶה
 בְּזֶה" (סוּטָה לו.), שְׁמַעְרַבִים אוֹרוֹתֵיהֶם וְחַיּוֹתֵם אִישׁ בְּאַחִיו, וּמִחֲמַת
 זֶה מְצוּיִם וְעוֹמְדִים בְּמִצְוֹת "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ" (וַיִּקְרָא יִט, יח) מִמֶּשׁ
 וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וְעַל-יְדֵי שֶׁנִּכְלָל עִם חֲבֵרוֹ, בְּזֶה יְכוֹל לְהִגִּיעַ לְרַב טוֹב
 הַצָּפוֹן שֶׁבְּחֻלְקוֹ מִמֶּשׁ, מֵה שְׂאִין כֵּן כְּשֵׁרוּאָה פְּחִיתוֹת חֲבֵרוֹ, אֲזִ
 חֲשׂוֹף לְפָנָיו הַכֹּל, מֵאַחַר שֵׁרוּאָה פְּחִיתוֹת עֲצָמוֹ מִמֶּשׁ וְכוּ'.

וְזֶה שְׂאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (תְּנָא דְבֵי אֱלִיהוּ רַבָּה, פֶּרֶק כח): אָמַר לְהֵם
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְיִשְׂרָאֵל: בְּנִי, אֶהוּבִי, מֵה שְׂאֵנִי מִבְּקֵשׁ מִכֶּם אֵלָא
 שְׂתִּהְיִי אוֹהֲבִין זֶה אֶת זֶה, וְתִהְיִי מִכְּבָדִים זֶה אֶת זֶה וְכוּ', כִּי בְּזֶה תִּהְיִי
 נִכְלָלִין זֶה בְּזֶה, אֲשֶׁר זֶה מְאֹד מְאֹד מִכְּרַח לְכָל הַבָּא לְהַכְנִס אֶל תּוֹךְ
 הַקְּדוּשָׁה, וּבִפְרָטִיּוֹת לְקַבֵּל מֵהַצְדִּיק הָאָמֵת, כְּמוּבָא בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת
 (נִזְקֵי שְׁכָנִים, הַלְכָה ב): אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (וִירוּשְׁלַי גְּדִרִים ט, ד): וְאָהַבְתָּ
 לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ זֶה כָּלֵל גְּדוֹל בַּתּוֹרָה; כִּי עֵקֶר כָּלֵל הַתּוֹרָה הוּא לְגִלוֹת
 אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מִדְּבַר,
 הַכֹּל לְכָל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אִךְ זֶה הָאוֹר אֵי אֶפְשָׁר
 לְהִמְשִׁיף וּלְגִלוֹת, כִּי אִם עַל-יְדֵי כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל
 הוּא כְּלִי לְהִמְשִׁכַת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ לְמִטָּה [וְעֵינַי בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
 חֻלְק א', סִימָן ל', אֲשֶׁר הַצְדִּיק מִמִּשְׁיָף הַשְּׂגַת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי
 עֲמָצוּמִים רַבִּים וְכוּ'], אִךְ אֶחָד בְּעֲצָמוֹ, אֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְהִמְשִׁיף אוֹרוֹ

(ד) בְּכָל מִצְוָה מִהַתּוֹרָה יֵשׁ כָּלֵל שֶׁל כָּל הַמִּצְוֹת.

יתברך, כדי שלא יזיק לו רבוי האור, חס ושלום, אף כשמתחברין יחד ישראל באהבה, אחוה ורעות, על-ידי-זה יש להם כח להמשיך עליהם אור שכינתו יתברך, ועל-פני צרכים לאהב כל אחד מישראל כנפשו, כדי שיזכה להכלל עם כלם, ואזי תמשך אלקותו יתברך בצמצומים רבים, ולא יזיק לו רבוי האור, חס ושלום, כי כל אחד מישראל הוא כלי בפני עצמו, ועל-ידי אחדות כלם, אז יש להם כלים וצמצומים רבים לקבל בהם רבוי אור, ולא יזיק להם, חס ושלום.

ועל-פני הזהירונו חכמינו ו"ל מאד מאד (עין ספרי נשא מב; בראשית רבה לח, י; תנחומא צו ז.; יבמות סה: ועוד) על השלום והאהבה בין אדם לחברו, כי על-ידי-זה יהיה בכחו להמשיך שכינתו יתברך למטה בזה עולם העשיה, תכלית המדרגה התחתונה, ולהפך, חס ושלום, על-ידי מחלקת נעשה שבירת הכלים, ומחריב כל העולמות, רחמנא לצלן, וגורם צרות רבות לו ולכל העולם, חס ושלום, כי כשיש מחלקת ושנאה בין החברים, אז אין מתועדים יחד (עין לקוטי-מנהר"ן, חלק א', סימן כז), ואין מדברים יחד, ולהסביר אחד לזולתו התכלית הנצחית, ואדרבה כל אחד ואחד רץ ורודף אל תאנתו וממונו ונופל לגמרי בירידה אחר ירידה, רחמנא לצלן, כי כשמתחברין יחד, אז אחד מחזק את חברו ומגביהו, כמו שכתוב (קהלת ד, ט): "טובים השנים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם כי אם יפלו האחד יקים את חברו, ואלו האחד שיפל ואין שני להקימו"; כי כשנתועדים יחד וכל אחד מגלה הנקדה הטובה שבלבו, ומאירה בחברו, על-ידי-זה זוכים להמשיך עליהם אור הצדיק, שהוא בחינת אור השכינה, והוא ממשיך עליהם אור התורה (עין קהלת רבה ד, יד), שהוא השגת המחין הקדושים, כל אחד כפי בחינתו, כפי הכנתו ויגיעתו וכו', וכל מה שנתרבות הנפשות יחד, נכללות זו בזו באהבה עזה (עין לקוטי-מנהר"ן, חלק א', סימן יג), בין זוכה הצדיק, בחינת משה, להעלותן ולהמשיך עליהן אור התורה, ומשפך אצלן תאנתן הרעה

אָשׁוּר תְּקוּמָה בְּנַחֲל קַעֲבָה

— גַּאֲוֹף וּמְמוֹן, וְנִמְשָׁךְ עֲלֵיהֶן אֹר הַהִשְׁגָּחָה דְרָךְ הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת:
אַצִּילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָה, בְּחִינַת תְּלַת גְּוִיִּין דְּעִינָא וּבַת עִינִי.

וְעַל-כֵּן לֹא קִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה עַד שֶׁהָיוּ שְׁשִׁים רְבֹוא
כְּנֻגַד שְׁשִׁים רְבֹוא אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, כִּי עָקַר הַתְּקוּן הוּא עַל-יַדֵּי
יִשְׂרָאֵל שֶׁקִּבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה, כִּי עַל-יַדֵּי שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה,
בְּזָה נִשְׁלְמָה בְּנֻגַת הַבְּרִיאָה, כִּי יָרַד כְּבִיכּוֹל סוּד הַמַּחְשָׁבָה — אֹר
הַלְכֵן בְּפָלִים, וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (עֲבוּדָה זָרָה ג.): תְּנַאי הַתְּנָה
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עִם מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית וְאָמַר: אִם יִשְׂרָאֵל מְקַבְּלִין
אֶת תּוֹרָתִי — מוֹטָב, וְאִם לֹא, אֲנִי אֲחֻזֵּיר אֶתְכֶם לְתַהוּ וְכַהוּ וְכוּ';
וְכֵן אָמְרוּ (פְּסָחִים טו.): אֲלֵמָּלָא תּוֹרָה לֹא נִתְקַיְּמוּ שָׁמַיִם וְאָרֶץ וְכוּ', כִּי
זֶה תְּלוּי בְּזָה, כִּי הַבְּרִיאָה הִיְתָה שֶׁיִּקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא
הַמְּשַׁכַּת הָאֹר בְּתוֹךְ הַפָּלִים; וְדו"ק מְאֹד, כִּי הוּא סוּד גְּוִו.

וְעִינֵן בְּסִפּוּר "מִבְּשׁוֹר צְדָקָה" (פְּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית) עַל-פִּי מַה דְּאִיתָא
בְּכַתְבֵי הָאַרְיִז"ל, אֲשֶׁר בְּתַחֲלָה הָיָה בְּחִינַת שְׁבִירַת הַפָּלִים, כִּי עֲדִין
לֹא הִיְתָה תּוֹרָה, וְנִאֲוִלִי זֶה סוּד מַה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (עֲבוּדָה
זָרָה ט.): ו' אֲלָפִים שָׁנָה הָיָה עֲלֵמָא ב' אֲלָפִים תַּהוּ וְכַהוּ וְכוּ', הֵינּוּ
הַשְּׁבִירָה שֶׁהִיא "תַּהוּ וְכַהוּ וְחֻשְׁךְ" (בְּרֵאשִׁית א, ב) וְדו"ק], אַחֲרֵי-כֵן
נִתְקַנּוּ עַל-יַדֵּי קְבָלַת הַתּוֹרָה וְכוּ', וְזֶה שֶׁכָּתוּב בְּהַתְּחַלַּת הַתּוֹרָה (שֵׁם):
וְחֻשְׁךְ עַל פְּנֵי תַהוּם' סוּפֵי תְבוּת: פָּלִים וּבְסוּף הַתּוֹרָה (דְּבָרִים
לד, יב): מ'שָׁה ל'עִינֵי כ'ל יִשְׂרָאֵל רֵאשִׁי תְבוּת: פָּלִים, וְזֶה שֶׁאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ ז"ל (פָּלִים ל, ד): "אַשְׁרֵיךְ פָּלִים שְׁנַכְנַסְתָּ בְּטַמְאָה וְיָצֵאתָ
בְּטָהֳרָה"; כִּי בְּתַחֲלָה הָיוּ בְּעוֹלָם הַשְּׁבִירָה, וְאַחֲרֵי-כֵן בָּאוּ לְעוֹלָם
הַתְּקוּן וְכוּ', עִינֵן שֵׁם.

כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁעַר כְּבִיכּוֹל בְּדַעַתּוֹ, שְׂאִי אִפְשָׁר לְגַלּוֹת אֹר
אַלְקוּתּוֹ יִתְבָּרַךְ לְמַטָּה, כִּי אִם עַל-יַדֵּי שְׁשִׁים רְבֹוא אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה,
שֶׁיִּקְבְּלוּ שְׁשִׁים רְבֹוא יִשְׂרָאֵל, כִּי כָל אוֹת מֵהַתּוֹרָה וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל
הֵם בְּחִינַת פָּלִים וְצִמְצוּמִים לְהַמְּשַׁכַּת אֹר אֲלֵקוּתּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן

(ה) שְׁלֵשָׁה צְבָעֵי הָעִינֵן וְאִישׁוֹן הָעִינֵן.

על-ידי כל הפלים האלו, אז דיקא פּבִיכול יכולים לַקְבֵּל אור התגלות אלקותו יתברך, וכן כל זמן שלא היו ששים רבוא מישראל, לא היה אפשר לקבל אור התורה למטה, כְּדִי שֵׁלֵא יִזִיק רבוי האור, חס ושלום.

וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר בְּמִצְרַיִם (שמות א, ז): "וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצֵמוּ בְּמַאֲד" וגו', פִּי זֶה הָיָה עֵקֶר הַתְּקוּן וְהַתְּחִלַּת הַגְּאֻלָּה מַגְלוֹת מִצְרַיִם, פִּי בְּמִצְרַיִם שֶׁהִיְתָה אִזְ הַתְּגַבְרוּת הַתְּאוּהָ הָרָעָה שֶׁל נֶאֱוָף, בְּחִינַת זְהֻמַּת מִצְרַיִם, עֲרוֹת הָאָרֶץ פְּמוּבָא בַּמְדָּרָשׁ (ויקרא רבה כג, ז): כְּשֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם הָיוּ מִצְרַיִם בְּעֲלֵי זְנוּת וְכוּ' וְהִמְשִׁיכוּ אֶת יִשְׂרָאֵל אֲלֵיהֶם, וְכַמוּבָא בַּמְדָּרָשׁ (תְּנַחוּמָא שְׁמוֹת ה): מִשְׁמַת יוֹסֵף הִפְרוּ בְּרִית מִיְלָה, אָמְרוּ נִהְיֶה כְּמִצְרַיִם וְכוּ', פִּי הַמִּצְרַיִם הָיוּ הַגְּרוּעִים שֶׁבְּאַמּוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (תּוֹרַת כְּהֵנִים אַחֲרֵי יח): מִנֵּיִן שֵׁלֵא הִיְתָה אֵמָּה בְּאַמּוֹת שֶׁהִתְעִיבוּ מַעֲשֵׂיהֶם יוֹתֵר מִן הַמִּצְרַיִם וְכוּ', מֵהַ מַּעֲשֵׂיהֶם שֶׁל מִצְרַיִם שְׁטוּפִים בְּעַבּוּדַת כּוֹכָבִים, בְּגִלּוֹי עֲרִיּוֹת, בְּשִׁפְיכוֹת דָּמִים, בְּמִשְׁכָּב זָכָר וּבְהִרְבַּעַת בְּהֵמָה וְכוּ', מִגִּיד הַכְּתוּב, שֶׁמַּעֲשֵׂיהֶם שֶׁל מִצְרַיִם מְקַלְקְלִין מִכָּל הַעֲמָמִין וְכוּ', עֵינֵי שֶׁם בְּאַרְיִכוֹת קִצָּת. וְהָיוּ מְלֵאִים בְּכִשְׁפִּים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (קְדוּשֵׁין מֵט:): עֲשׂוּהָ קִבְּיִן כְּשִׁפִּים יִרְדּוּ לְעוֹלָם, תִּשְׁעָה נְטִלוּ מִצְרַיִם, וְאָמְרוּ (בְּאֲבוֹת דְּרַבֵּי נְתוּן, פֶּרֶק כח): אֵינִן לָךְ כְּשִׁפִּים כְּכִשְׁפִּים שֶׁל מִצְרַיִם וְכוּ', וְהוּא הַשֵּׁרֶשׁ פּוֹרָה רֵאשׁ וְלַעֲנָה — שְׁכוּפָרִים, רַחֲמָנָא לְעֻלָּן, בְּכַל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (סְנֵהֲדִין סז): לָמָּה נִקְרָאִים כְּשִׁפִּים? שֶׁמְכַחֲשִׁין פְּמִלְיָה שֶׁל מַעֲלָה, וְעֵינֵי בְּזִהָר הַקְּדוּשׁ (שְׁמוֹת יז): לֵית לָךְ אֵמָּה מְכִיבָא וְקַלִּילָא וְנִבְזִית קַמִּיהָ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פּוֹתִיָהוּ דְּמִצְרַאֵי וְיִהִיב לוֹן קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שׁוּלְטָנָא בְּגִינִיָהוּ דִּישְׂרָאֵלִי וְכוּ'; וְכֵן הוּא (בְּתַנְא דְּבֵי אֲלֵיהוּ, רַבָּה פֶּרֶק ז): אֵינִן לָךְ אֵמָּה בְּעוֹלָם שֶׁהִיְתָה שְׁטוּפָה בְּדָבָרִים מְכַעֲרִים וְחֲשׂוּדִין בְּכִשְׁפִּים וְזֻמָּה וּבְכָל מַעֲשֵׂים רְעִים, אֲלֵא הַמִּצְרַיִים בְּלָבָד, לְפִיכֵךְ בָּאָה לָהֶם תְּקֻלָּה עַל יָדָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

1) אֵינִן לָךְ אֵמָּה שְׁפֵלָה, נְקֻלִּית וּבְזוּיָה לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּמוֹ הַמִּצְרַיִם, וְנִתֵּן לָהֶם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁלֵטוֹן בְּגִלְלֵי יִשְׂרָאֵל.

ועל-כן קדם קבלת התורה הכרחו ישראל להתנסות ולהצטרף
 בגלות מצרים (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לו) שהיא רע הפולל
 של שבעים אמות — תאות נאוף, רחמנא לצלן, (וכן כל נפש
 פרטית מישראל קדם שיש לה התגלות בתורה ובעבודה, אז מנסים
 ומצרפים אותה בגלות של שבעים לשון, שהיא כלל המדות הרעות
 ובפרט בתאות נאוף, חס ושלום, על-כן אל תפל בדעתך כלל
 ממה שעבר עליך עד עכשו וכו', כי כל זה הוא בשביל הפחירה
 והנסיון, שמנסים אותך איך תתחזק ותעלה מירדותיך ולא תתיאש,
 חס ושלום), ומהרע הפולל הזה, רחמנא לצלן, נמשכת "שבירת
 הכלים", ובפרט על-ידי העון החמור מאד בתורה, והוא הוצאת
 זרע לבטלה, רחמנא לצלן (עין לקוטי-הלכות, תפלין, הלכה ב, אות יא),
 שגורם שבירת הכלים מחדש, רחמנא לצלן, ועוקר את מחו ודעתו
 לגמרי, ואין לו שום פלי לקבל בו השגות אלקות ועל-כן אמרו
 בתקונים (תקון כא), שגורם הסתלקות השכינה מהארץ, חס ושלום,
 וגורם כל הצרות והדינים בעולם, רחמנא לצלן, ועקר החשכות בא
 ממנו, כי על-ידי הטפות ה'ה יכול להוליד בנים חיים וקיימים, שהם
 יהיו כלים לקבל אור אלקותו יתברך (עין לקוטי-הלכות, יבום, הלכה ב),
 כי כל מה שנתרבין אנשי ישראל, נתרבה ונתרחב גבול הקדושה,
 ונתרבין הכלים לקבל החיות מחי החיים, שזה עקר שלמות ותקון
 הבריאה, ובשביל זה מחיב כל אחד להעמיד תולדות, כדי להגדיל
 ולהרבות הכלים, המדות והצמצומים לקבל אור אלקותו יתברך
 וכו'.

ועל-כן היא מצוה ראשונה שבתורה, כי כל המשכת אור
 אלקותו יתברך למטה בעולם תלוי בזה, ועל-כן החמירו חכמינו
 ז"ל מאד מאד לשא אשה, ואמרו (יבמות סב.): כל יהודי שאין לו
 אשה שרוי בלא שמחה, בלא ברכה, בלא טובה, בלא תורה, בלא
 חומה, בלא שלום; עוד (שם סג.): כל יהודי שאין לו אשה אינו אדם;
 ועין במדרש (בראשית רבה יז, ב): כל שאין לו אשה שרוי בלא טובה,
 בלא עזר, בלא שמחה, בלא ברכה, בלא כפרה, אף בלא שלום,
 אף בלא חיים, ואינו אדם שלם (ועין יבמות סב: פסיקתא זוטרתי בראשית

קעד אָשׁר תקמו בַּנְחַל

יח; מדרש שחר טוב נט, ב. ועוד); וְאָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה מֵה, ג; וְעַיִן בַּפְּסִיקְתָּא זוטֶרְתִּי לְדִלְף טז, ב): כָּל מִי שְׁאִין לוֹ בֵּן כְּאֵלוֹ הוּא מֵת, כְּאֵלוֹ הוּא הָרוּם; וּבִזְהַר הַחֲמִירוֹ עַל זֶה בִּיּוֹתֵר עַל מִי שְׁאִינוֹ מוֹלִיד בָּנִים בְּזֶה הָעוֹלָם (עַיִן נח טו): מֵאֵן דְּלֹא אוֹלִיד בְּנִין בְּהָאֵי עֲלָמָא כִּד נַפִּיק מִגְּנִיהַּ מִתְּרַכִּין לִיהַּ מִכָּל... וְלֹא שְׂרִיא לְמַחְמֵי בְּהָהוּא נְהוּרָא דְנְהִירָא; וְעַיִן בִּזְהַר (בְּרֵאשִׁית מ.ח): כִּד נֵשׁ דְּאֶתְפָּגִים דְּלֹא שְׂבַק בֵּר בְּהָאֵי עֲלָמָא כִּד נַפִּיק מִגְּנִיהַּ לֹא אֶתְדַבֵּק בְּשִׂמְאָא קְדִישָׁא וְלֹא עֲאֲלִין לִיהַּ בְּפִרְגוּדָא בְּגִין דְּאִיהוּ פָּגִים וְלֹא אֶשְׁתַּלִּים^ח; וְעַיִן (לְדִלְף צ): כִּד נֵשׁ דְּלֹא זְכִי לְבָנִין בְּהָאֵי עֲלָמָא לֹא זְכִי בְּהָהוּא עֲלָמָא לְאֶעְלָא גּוֹ פִּרְגוּדָא וְכוּ', וְכָל מֵאֵן דְּלִית לִיהַּ בְּרָא בְּהָאֵי עֲלָמָא אֶקְרִי עֲרִירִיט; וְעַיִן (וִיקְרָא): כָּל אֵינוֹן דְּלֹא אֶשְׁתַּדְּלוּ בְּהָאֵי עֲלָמָא בְּבָנִין כִּד נַפְקִין מֵהָאֵי עֲלָמָא קָרְבוּ גּוֹ הָאֵי כְּתָלָא וְנַפְקִין הִנְהוּ מְאָרִי תְרִיסִין, וְטֶרְדִי לְהוֹן בְּנוּרָא מְלֶהטָא וְכוּ'; וְעַיִן (אַחֲרֵי נו): כָּל מֵאֵן דְּלֹא זְכִי בְּבָנִין מֵת הוּא^ב; וְעַיִן (פִּינְחָס טו): מֵאֵן דְּלִית לִיהַּ בֵּן לֹא אִיהוּ מִבְּנֵי עֲלָמָא דְּאֶתִּי, כִּי כָּל מַה שְׂמִתְרַבִּים יִשְׂרָאֵל, בֵּן נִתְרַבִּים הַכֵּלִים לְקַבֵּל אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ. (הָאֶרְכֵּתִי קִצֵּת לְהִבִּיא מֵאֲמָרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל וְהִזְהַר הַקְּדוֹשׁ מִמְעַלְתַּת הַנוֹשָׂא אִשָּׁה וּמוֹלִיד בָּנִים, תּוֹכְחָה מְגַלָּה לְאֵלוֹ הַמְּתַעַפְכִּין מִלְּשָׂא אִשָּׁה וְהוֹלֵדֵת בָּנִים מִסִּבַּת דְּחֻקוֹת הַפְּרִנָּסָה אוֹ כְּדוּמָה, כִּי זֶה גּוֹרֵם לְסִלּוֹק הַשְּׂכִינָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן).

ועל-כן נאמר במצרים (שמות א, ז): "ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אתם" וגו' "וירב העם ויעצמו מאד" וגו' (שם א, כ), כי זהו התקון, כי על-ידי שנתרבו (ז) מי שלא הוליד בנים בעולם הזה, כשיוצא מהעולם מגרשים אותו מהכל... ואין לו רשות לראות באור ההוא המאיר.
 ח) האדם שנופגם, שלא השאיר בן בעולם הזה, כשיוצא מהעולם לא מתדבק בשם הקדוש, ולא מכניסים אותו בפרגוד, בגלל שהוא פגום ולא השתלם.
 ט) אדם שלא זכה לבנים בעולם הזה, אינו זוכה בעולם הבא להכנס לפרגוד וכו', וכל מי שאין לו בן בעולם הזה נקרא ערירי.
 א) כל אלו שלא עסקו בהולדת בנים בעולם הזה, כשיוצאים מהעולם הזה, מתקרבים ליד הכתל הזה, ויוצאים ה"מארי תריסין" [הבעלי-דינים] ומענישים אותם באש ליהטת.
 ב) מי שלא זכה לבנים — מת הוא.
 ג) מי שאין לו בן, אין הוא מבני עולם הבא.

יִשְׂרָאֵל, נִתְרַבּוּ וְנִתְּוֹסְפוּ כְּבִיכּוֹל בָּלִים וְצִנּוּרוֹת הַקְּדָשָׁה לְקַבֵּל הָאוֹר
בְּמִדָּה, שְׂזָה עֵקֶר הַתְּקוּן, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁנִּתְרַבּוּ יִשְׂרָאֵל עַד שֶׁהָיוּ שְׂשִׁים
רְבוּא, אִזּוּ נִגְמַר הַתְּקוּן וְיִצְאוּ מִגְּלוֹת מִצְרַיִם, וְזָכוּ לְהַתְּגַלּוֹת הַתּוֹרָה,
וְזֶה שֶׁהַזְּפִירָה הַתּוֹרָה מְנַיֵּם כַּמָּה פְּעָמִים וּבְפָרֵט בְּשַׁעַת יִצְיָאָתָם
מִמִּצְרַיִם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת יב, לז): וַיִּסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִרַעְמֶסֶס
סִכְתָּה כְּשֶׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי וָגו', כִּי עֵקֶר הַגְּאֻלָּה וְשִׁלְמוֹת הַקְּדָשָׁה
תָּלוּי בָּזֶה שֶׁיִּתְרַבּוּ נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר זֶהוּ תְּקוּן הַבָּלִים לְהַמְשִׁכַת
הָאוֹר, וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּבָא קָמָא פג.) לְעִנְיַן הַשְּׂרָאֵת הַשְּׂכִינָה,
שֶׁאִין הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה בְּפָחוֹת מִשְׁנֵי אֲלָפִים וּשְׁנֵי רַבְבוֹת מִיִּשְׂרָאֵל, הָרִי
שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל פְּחוּתִים אֶחָד אִין הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה, כִּי הַשְּׂרָאֵת הַשְּׂכִינָה
הֵינּוּ הַתְּגַלּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ אִי אֶפְשָׁר, כִּי אִם עַל-יְדֵי רְבוּי הַבָּלִים
כְּבִיכּוֹל, שֶׁהֵם נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל.

וְעַל-כֵּן צְרִיכִים דִּיקָא שְׁלֵא יַחְסֹר אֶחָד מִן הַמְּנִינֵי, כִּי דִיקָא
עַל-יְדֵי אֱלוֹ הַבָּלִים יְכוּלִים לְקַבֵּל אֱלֹקוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשְּׂרָאֵת
הַשְּׂכִינָה, וּמִכָּל שְׁכֵן כְּשֶׁיֵּשׁ כְּבָר הַבָּלִים שֶׁהֵם נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, בְּוֹדָא
צְרִיכִים לְהִיֹּת בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרַעוּת, לְדַבֵּר יַחַד וּלְהֵאִיר אֶחָד
בְּחִבְרוֹ הַעֲצוֹת שֶׁקַּבֵּל מֵהַצְּדִיק, וַיִּתְקַשֵּׁר וַיִּתְיַחַד עִם הַכֹּל, וְעַל-יְדֵי-זֶה
בְּעֲצָמוֹ תִּמְשָׁף עָלָיו הָאֲרַת הַתּוֹרָה וְהַמַּחֲיִן כְּמוֹ שֶׁהָיָה בְּשַׁעַת מַתַּן
תּוֹרָה, שֶׁהָיוּ כָּלָם בְּשָׁלוֹם וּבְאַחְוָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (הוֹבָא
בִּילְקוּט יתרו, רמז רעג): בְּקֶשׁ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לַתַּן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל
בְּשַׁעַת שִׁיצְאוּ מִמִּצְרַיִם, וְהָיוּ חִלּוּקִים אֱלוֹ עַל אֱלוֹ, הָיוּ נוֹסְעִין
בְּמַרְיָבָה וְחוֹנֵינן בְּמַרְיָבָה, כְּשֶׁבָאוּ לְסִינֵי הַשְּׁוֹי כָּלָם אֲגוּדָה אַחַת, אָמַר
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: הַתּוֹרָה כָּלָה שְׁלוֹם וְאֲנִי נוֹתְנָהּ, שֶׁהִיא אוֹהֶבֶת
שְׁלוֹם, עֵינן שָׁם.

וּמִכָּל שְׁכֵן וְקַל וְחִמֵּר אִיף צְרִיכִים לְאַחֲזוֹ עֲצָמָם בְּיַחַד בְּאַהֲבָה
יִתְרָה אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁכָּבָר זָכוּ לְהַתְּוֹדַע מֵהַצְּדִיק הָאָמֵת,
בְּחִינַת מֹשֶׁה, וּלְהַזְהֵר מְאֹד מְאֹד אֶחָד בְּכָבוֹד חִבְרוֹ, אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל
זֶה בְּעֲצָמוֹ יִתְגַּלֶּה אֲלֵיהֶם יוֹתֵר וְיוֹתֵר הַצְּדִיק, וַיַּעֲסֵק בְּתַקּוּנָם (עֵין
לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, נוֹיָקִין, הַלְכָה ד), כִּי הַצְּדִיק הוּא אִישׁ הַחֶסֶד, שֶׁהוּא מְטָה

כְּלִפֵּי חֶסֶד תִּמְיֵד, וּמוֹצֵא טוֹב בְּכֹל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי הוּא יוֹדֵעַ לְלַקֵּט כָּל בְּחִינּוֹת הַשְּׁעָרוֹת הַטּוֹבוֹת שֵׁישׁ בְּכֹל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וְעַל-יְדֵי-זֶה עוֹסֵק בְּרִפּוּאוֹת כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְאֶפְלוּ אִם הוּא חוֹלָה גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד בְּחִלֵּי הַנֶּפֶשׁ, וְנִפְּל בְּעַמְקָא דְתַהוֹמָא, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, עַל-יְדֵי חֻטְאֵיו וּפְגַמָּיו הַרְבִּים וּבְפִרְטוּיּוֹת בְּפִגְם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, גַּם בּוֹ מוֹצֵא נִקְדוּת וּשְׁעָרוֹת טוֹבוֹת, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מִמְשִׁיף גַּם עָלָיו שְׁכָלִיוֹת וְצִמְצוּמִים לְהַשִּׁיג הַשְּׂגַת אֱלֻקוֹת, כִּי עַל-יְדֵי הַטּוֹב שֶׁמוֹצֵא בָהֶם, בְּחִינַת נִקְדוּת, בְּחִינַת חִירִיק, עַל-יְדֵי-זֶה לְאַנְחָתָא לָהּ לְתַתָּא, שְׁמוּרִיד הַשְּׂכִינָה לְמַטָּה בְּאַרְץ, וּלְהַמְלִיף לָהּ עַל תַּתָּאִינָא, כִּי הַשְּׂכִינָה הִיא הַמְּלָכוֹת, כְּמוֹבָא בְּתַקוּנִים (תַּקוּן כ"א): שְׂכִינְתָא אִיהִי מְלָכוֹת עַל בַּר נָשִׁי, שְׁהַצְדִּיק מְכַנֵּס בּוֹ חֵיוֹת וְהַתְּעוֹרוֹת חֲדָשָׁה, בְּאַפֵּן שְׁמַקְבֵּל עַל עֲצָמוֹ עַל-יְדֵי בְּחִירַת עֲצָמוֹ עַל מְלָכוֹת שָׁמַיִם, כִּי צְדִיקֵי הָאָמֶת, בְּחִינַת מְשָׁה, מוֹרִידִים אֶת הַשְּׂכִינָה עַל הָאָרֶץ, וְאֶפְלוּ שְׁחֻטָּאוֹ יִשְׂרָאֵל, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, הַצְדִּיק מוֹצֵא בָהֶם נִקְדוּת טוֹבוֹת, וּמַעְלָם וּמַגְבִּיָּהֶם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְגַלָּה לָהֶם אֲשֶׁר "מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ" (יִשְׁעִיָּה ו', ג), וְאֵל יִתְיַאֲשׁוּ כָּלֵל יִהְיֶה אִיף שִׁיְהִיָּה, כִּי עַדִּין הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲתָךְ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ.

זֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (יוֹמָא נו:): "הַשְּׂכֵן אֲתָם בְּתוֹךְ טְמֵאתָם" (ויקרא טז, טז) — אֶפְלוּ בְּשַׁעָה שֶׁהֵם טְמֵאִים שְׂכִינָה עִמָּהֶן וְכוּ'; וְכֵן הוּא בְּמִדְרָשׁ (בְּמִדְבָר רַבָּה ז, ט; סְפָרֵי נְשֵׂא ה, ג): חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל, אֶף-עַל-פִּי שֶׁהֵן טְמֵאִין שְׂכִינָה [שְׂרוּיָה] בִּינֵיהֶן וְכוּ'; כִּי אֵין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְדוּמִם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, הַכֹּל לְכֹל עֲצָם עֲצָמֵיוֹת חֵיוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְכֹל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאֶפְלוּ בְּמִדְרָגוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת מְאֹד מְאֹד (עֵין לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, נְטִילַת יָדַיִם שְׁחָרִית, הַלְכָה ד) מְאִיר אֹרֶךְ הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹבָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, רַק שֶׁהוּא בְּהַעְלָם גְּדוֹל וּבְלִבּוֹשִׁים רַבִּים וְהַסְתָּרוֹת שׁוֹנוֹת וְכוּ', כִּי הֵקוּ הַמְּאִיר הַנִּמְשָׁף אֶפְלוּ בְּתַכְלִית הָעֲשִׂיָּה, מְאִיר מְאֹד מְאֹד וּמְחִיָּה

(א) וּמְמַלִּיף אוֹתָהּ עַל הַתַּחְתּוֹנִים.
(ב) הַשְּׂכִינָה הִיא מְלָכוֹת עַל בֶּן אָדָם.

ומהנה הכל, על-כן גם משם מתקף הקטנות, יכולים לדבק את עצמו אליו יתברך, כי אין מי שיסתירו, וכמו שאמרו חכמינו ז"ל (פסחים פה:): אפלו מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים, כי רחמיו יתברך מרבים מאד מאד אפלו על הירודים והנפולים בעוונותיהם מאד מאד, כמוכא (בתנא דבי אליהו רבה, פרק יח): רחמיו של הקדוש-ברוך-הוא מרבין על ישראל לעולם, בין על הרשעים שבהן, בין על הצדיקים שבהן וכו', עין שם; אף שם צריך להתחזקות ולהתאמצות גדולה ונוראה מאד מאד, שתדע שגם לה יש עדין תקנה ודרך לשוב אליו יתברך, אף שאתה פגום מאד מאד, ונפלת בירידות עצומות, ונטמאת, רחמנא לצלן, בפגם הברית וחלול שבת-קדש, רחמנא לצלן, ועברת על כל התורה כלה, חס ושלום, חס ושלום, כי על-פירב בא אז הבעל-דבר לפתות את האדם בפתויים ובדחיות שונות, כאלו כבר אבד תקנתו ותחלתו, חס ושלום, חס ושלום (לקוטי-הלכות, עדות, הלכה ה), כי בתחלה מחטיא את האדם בכל מיני חטאים ועוונות, על-ידי שבא אליו בנכלי ערמומיותו, ואחר-כך כשבא לשוב, מחליש דעתו מאד, ומכניס בלבו ספקות ובלבולים כאלו כבר נסתלק ממנו השם יתברך והוא כבר רחוק כל-כך, עד שאי אפשר לו כבר לעולם לשוב אליו יתברך, חס ושלום, וזה שאמרו חכמינו ז"ל (ירושלמי שבת יד, ג): יצר הרע — ראשו מתק וסופו מר; כי כשעושה ועובר, רחמנא לצלן, עברות, אז שוכח מהשם יתברך, ונעשה ונדמה לו למתק, אף בסוף כשבא לשוב, אז ממרר היצר הרע חזיו כאלו אין לו עוד תקנה, והוא נוקם בו, כי מסיתו בעולם הזה ומעיד עליו לעולם הבא כמו שאמרו חכמינו ז"ל (סנה נב.).

ובאמת הוא ההפוך לגמרי, כי הצדיק האמת בחינת משה רבנו, ממשיך דרך התשובה בעולם, ונתחדש בכל שנה ושנה בתוספת אור ודעת, ומודיע ומפרסם ומגלה בכמה מיני לשונות ואזהרות וכרוזים הרבה בלי מספר, שהשם יתברך עדין עמנו, עם כל אחד ואחד, אפלו עם החוטא והפגום והגרוע שבכל העולם כלו, כי "ומלכותו בכל משלה" (תהלים קג, יט), בחינת: "ואציעה שאול הנגד" (שם קלט, ח), וכל זמן שהאדם חוזר על זאת בדעתו ולבו, ומכניס זאת באמת

בְּלִבּוֹ, "כִּי הִוְיָה הוּא הָאֱלֹקִים בְּשָׂמִים מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד" (דְּבָרִים ד, לט), אַז בְּיַד יֵשׁ לּוֹ תִקְנֶה גְדוּלָה כָּל יְמֵי חַיָּו לְזָכוֹת לְדֶרֶךְ הַתְּשׁוּבָה שְׁעֵשֶׂה מִשָּׁה וְהַצְדִּיקִים יַחֲדֵי הַדּוֹרוֹת שְׁאַחֲרָיו, שְׁהוּא נִתְעַבֵּר בָּהֶם, בְּחֵינַת "הַנּוֹתֵן בֵּינֵם דֶּרֶךְ וּבְמִים עֲזִים נִתְיַבֵּה" וְגו' (יִשְׁעִיָּה מַג, טז), שְׁזֵה הַפְּסוּק הוּא סוֹד כְּוִנַּת אֱלֹוֹל, כְּמוֹכָא בְּכַתְּבֵי הָאֲרִיז"ל (וּבְלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ו, עֵין שֵׁם); וְהַכְּוִנָּה הַפְּשׁוּטָה שְׁיִוְצֵאת מִזֵּה לְכָל בְּנֵי-אָדָם הַפְּשׁוּטִים, שְׁהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ בְּרַחֲמָיו הַיּוֹדִיעַ לָנוּ עַל-יְדֵי מִשָּׁה רַבְּנוּ וְצְדִיקָיו מִיַּחֲדֵי הַדּוֹרוֹת, שְׁהוּא נוֹתֵן בֵּינֵם דֶּרֶךְ וְגו', דִּהְיֵנוּ שְׁאֲפָלוּ בְּתוֹךְ מְצוּלוֹת יַם הַרְבִּים מְאֹד הַשׁוֹטְפִים אֶת הָאָדָם בְּהַרְהוּרִים רָעִים וּבְתַאֲוֹת מְגִנּוֹת כְּהִמּוֹן גְּלִי הַיָּם מִמֶּשׁ, בְּחֵינַת (תְּהִלִּים מַב, ח): "כָּל מִשְׁפָּרֶיךָ וְגַלְיָךָ עָלֵי עַבְרֹו", בְּחֵינַת (יִזְנָה ב, ד): "וַתִּשְׁלִיכֵנִי מְצוּלָה בְּלִבְבַי יָמִים", בְּחֵינַת (תְּהִלִּים פַּח, ז): "שִׁתְּנִי כְּבוֹר תַּחֲתִיּוֹת בְּמַחְשָׁפִים בְּמַצְלוֹת", בְּחֵינַת (תְּהִלִּים סט, ג): "טָבַעְתִּי בִּיּוֹן מְצוּלָה וְאֵין מַעֲמָד בְּאִתִּי בְּמַעֲמָקֵי מַיִם וְשִׁבַּלְתָּ שִׁטְפָתַנִּי", בְּחֵינַת (יִרְמְיָה נֹא, נה): "וְהִמּוּ גְלִיָּהֶם כְּמַיִם רַבִּים", וְעוֹד פְּסוּקִים רַבִּים, מְכַל שְׁכֵן כְּמוֹ שְׁהָאָדָם יוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ בְּפִנִּימִיּוֹת לְכַבּוֹ וְדַעְתּוֹ מַה שְׁעוֹכֵר עָלָיו וְלִהְיֶכֶן יֵרֵד וְנִשְׁלַף עַל-יְדֵי מַעֲשָׂיו הַמְּגִנִּים, אַף-עַל-פִּי-כֵן גַּם שֵׁם יֵשׁ דֶּרֶךְ וְנִתְיַב תָּמִיד לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

וְעַקֵּר הַדֶּרֶךְ שְׁנַעֲשֵׂתָהּ וְנִתְקַנְּהָ עַל-יְדֵי מִשָּׁה רַבְּנוּ שְׁנִתְעַבֵּר בְּצְדִיקֵי הָאָמֶת מִיַּחֲדֵי הַדּוֹרוֹת, הִזֵּה עַל-יְדֵי דֶרֶךְ הַזֶּה — לְגַלוֹת וּלְפָרְסֵם אֱלֹקוֹתוֹ אֲשֶׁר מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְעַל-כֵּן קִדְּם שְׁיֵרֵד מִשָּׁה רַבְּנוּ לְמַצְרִים, נִתְגַּלָּה אֵלָיו הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּסִנְיָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (שְׁמוֹת ג, ב): "וַיִּרְא מְלֹאךְ ה' אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסִּנְיָה" וְגו', וּמוֹכָא בְּמִדְרָשׁ (שְׁמוֹת וָפָה ב, ט): מָה רָאָה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְדַבֵּר עִם מִשָּׁה מִתּוֹךְ הַסִּנְיָה? לְלַמְּדֵךְ שְׁאֵין מְקוֹם פְּנוּי בְּלֹא שְׁכִינָה — אֲפָלוּ בְּסִנְיָה, שְׁגַלָּה לּוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שְׁמֵלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֵה יוֹכַל לְהַחֲזִיר אֶת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

וְעַל-כֵּן גָּלָה לּוֹ אֶת שֵׁם אֱהִיָּה, שְׁעַל יְדוֹ יוֹצֵיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִמַּצְרַיִם, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (שְׁמוֹת ג): "וַיֹּאמֶר מִשָּׁה אֶל הָאֱלֹקִים הִנֵּה אָנֹכִי

בַּא אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתִּי: אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלַחוּנִי אֵלֵיכֶם וְאָמְרוּ לִי: מַה שָּׁמוֹ, מַה אָמַר אֲלֵיהֶם, וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֵל מִשָּׁה: אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה" וְגו', שֶׁהוּא סוּד הַפֶּתֶר, לְהוֹדִיעַ לוֹ אֲשֶׁר כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עָלוּ בְּמַחְשָׁבָה תַּחֲלָה (בְּרֵאשִׁית רַבָּה א, ה), וְאֲשֶׁר בְּשִׁבְלֵם בְּרֵא אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְעַל-כֵּן יָדוּן אוֹתָם לְכַף זְכוּת, כִּי הָעוֹלָם אֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְהִתְקִים בְּלַעֲדָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (שְׁמוֹת רַבָּה לֵא, ט): אֶפְלוּ אֲנִי מִחֲרִיב עוֹלָמִי אֵינִי מְגַרֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְכוּ', כִּי הֵם יִתְקִימוּ לְנִצָּח, כִּי אֶפְלוּ הַפְּחוֹת שְׁבִיִּשְׂרָאֵל מְלֵא מַצּוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (סְנֵהֲדָרִין לז): אֶפְלוּ רִיקְנִין שְׁבֶפֶךְ מְלֵאִים מַצּוֹת פְּרָמוֹן, (וְזֶה כּוֹלֵל גַּם אוֹתָךְ), וּבְשִׁבְלֵי זֶה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (שָׁם צ): כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא הַדְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבַּרֵךְ (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָן ד).

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (חֵלִין צא): חֲבִיבֵינּוּ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יוֹתֵר מִמְּלֶאכֵי הַשָּׁרַת, כִּי יִשְׂרָאֵל הֵם מִסוּד הַמַּחְשָׁבָה הָעֲלִיוֹנָה לְמַעַלָּה מִהַמְּלֶאכִים, וְעַל-כֵּן עֲלִיהֶם הָעוֹלָם עוֹמֵד, כְּמוֹכָא בְּמִדְרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה לח): יִשְׂרָאֵל שְׁבֻזְכוּתָן נִבְרָא הָעוֹלָם וְעֲלִיהֶם הָעוֹלָם עוֹמֵד, וְזֶה כְּשֶׁיֵּרֵד מִשָּׁה לְמַצְרַיִם נָתַן אֶל לְבוֹ לְהִבִּין מִדּוּעַ נִשְׁתַּנּוּ יִשְׂרָאֵל מִכָּל הָאֲמוֹת, כִּי מִשְׁתַּעֲבָדִין בְּגִלוֹת, כְּמוֹכָא בְּמִדְרָשׁ (שָׁם א, לה): בֵּינוֹן שְׁשִׁמְעַ שְׁיֵשׁ לְשׁוֹן-הָרַע וּדְלִטוּרִין ג' [וּמַחְלֶקֶת] בֵּינֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת ב, יג): "וַהֲנִיחָה שְׁנֵי אַנְשִׁים עֲבָרִים נֹצִים וַיֹּאמֶר לְרָשָׁע: לְמָה תִּכָּה רַעַךְ", כִּי לֹא הִיָּתָה אַחַדוֹת וְאַהֲבָה בֵּינֵיהֶם, עַל-כֵּן "וַיֹּאמֶר אֲכַן נוֹדַע הַדְּבָר" (שְׁמוֹת ב, יד), אָמַר לְשׁוֹן-הָרַע יֵשׁ בֵּינֵיהֶן, הֵיִאָּךְ יִהְיוּ רְאוּיִין לְגִאֲלָה, כִּי עַל-יְדֵי הַמַּחְלֶקֶת בֵּין יִשְׂרָאֵל (וּבְכַפְרֻטִּיּוֹת בֵּין תַּלְמִידֵי הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים), אֵי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ אוֹר הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם, וְאֲשֶׁר בְּשִׁבְלֵי זֶה עֶקֶר הַגְּלוּת הַמְרָה, [וְעֵין בְּלְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָן קצ"ז, שְׁעַל-יְדֵי לְשׁוֹן-הָרַע שֶׁל הָעוֹלָם מִזִּיק לְצַדִּיק], וְלִהְפֹּךְ עַל-יְדֵי אַחַדוֹת בֵּין הַחֲבָרִים הַיְקָרִים וּבֵין יִשְׂרָאֵל, נִמְשָׁךְ עֲלֵיהֶם אוֹר הַשְּׂכִינָה בְּאוֹר עֲלִיוֹן כְּזֶה, אֲשֶׁר

מלאכים ושופים אינן יכולים לעמד ביניהם, כמוכא בלקוטי אמרים (באגרת הקדש): שמתתי מרבותי, כי אלו נמצא מלאך אחד עומד במעמד עשרה מישראל ביחד, אף שאינם מדברים בדברי תורה, תפל עליו אמתה בלי גבול ותכלית, ושכנתא דשריא עליהו, עד שהוא מתבטל ממציאותו לגמרי מרב אור וקדשה השופע עליהם וכו', כמוכא בגמרא (סנהדרין לט): כל בי עשרה שכינתא שריא.

וזה שאמרו חכמינו ז"ל (ספרי ברכה): כשישוראל שוים בעצה אחת מלמטה, שמו הגדול משתבח מלמעלה וכו', "יחד שבטי ישראל" — כשהם עושים אגודה אחת ולא אגודות אגודות וכו', עין שם; ועל-כן אנו מזהרים (ספרי ראה יד, א; יכמות יג): "לא תתגדרו" (דברים יד, א) — לא תעשו אגודות אגודות, אלא כלכם אגודה אחת, וזה שצוה יעקב את בניו, הוכא במדרש (בראשית רבה צח, ב): תהיו כלכון אספה אחת, וכיון שנעשו ישראל אגדה אחת, התקינו עצמכם לגאולה וכו', עין שם; וזה שאמרו חכמינו ז"ל (הוכא בספר עולם רבה, פרק טו): אין השכינה שורה אלא בקהל, כי אז כשמתחדים יחד אחד עם חברו, ומחזק את חברו יהיה איה שיהיה, ומאיר בו נקדתו הטובה שקבל מהצדיק אז נמשך עליו אור הצדיק שהוא השכינה, כי אי אפשר לקבל מהצדיק האמת, כי אם על-ידי אחדות יחד, וזה שאמרו חכמינו ז"ל במדרש (שיר השירים רבה ב, טז): כל מי שמקבל פני חברים כאלו מקבל פני שכינה וכו', ועל-ידי כך כשאוחזים עצמם ביחד, אז יכול הצדיק להאיר בהם ולהעלותם ולדונם לכף זכות, ובונה את המשכן מזה, וזה שאמרו חכמינו ז"ל (תורת פהנים בחקתי כו): על מנת כן יצאו ממצרים, שיעשו את המשכן, ותשרה שכינה ביניהם, ואם יעשו רצוני אין שכינה וזה מהם, ודו"ק.

ועל-כן קודם שירד משה למצרים ואמר (שמות ד, א — ג, ו): "והן לי יאמינו לי ולא ישמעו בקלי כי יאמרו לא נראה אליך הויה", ויאמר אליו ה': מזה בידך" וגו' "וישלכהו ארצה ויהי לנחש" וגו'.

ד) השכינה ששורה עליהם.

ה) על כל עשרה יהודים השכינה שורה.

"וַיֹּאמֶר ה' לוֹ עוֹד: הֲבֵא נָא יָדְךָ בְּחִיקָךְ, וַיָּבֵא יָדוֹ בְּחִיקוֹ וַיּוֹצֵאֶהָ וַהֲנִיחָהּ יָדוֹ מְצֻרֶת כַּשְׁלֵג" וְגו'; וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל, שְׁאֵמַר לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ: מִשֶּׁהָ אֵל תִּדְבָּר עַל בְּנֵי, וּרְמָזוֹ: הַנֶּחֱשׁ שְׁדָבָר לְשׁוֹן-הָרַע וְכֵן צָרַעַת בָּא עַל לְשׁוֹן-הָרַע, (וְעַיִן בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת, עֲרוּבֵי תַחֲוּמִין, הַלְכָה ו), כִּי הָעֲנִין הַזֶּה לְדוֹן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוֹת אֲפִלוֹ הַגְּרוּעַ שְׁבַגְרוּעִים, הוּא לְמוֹד עֲמֵק עֲמֵק מְאֹד מְאֹד, וַיֵּשׁ בְּזָה לְמוֹדִים עֲמֵקִים מְאֹד, וְגַם חֲלוּקִים בֵּין הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים, כִּי לֹא כָּל אֶחָד זֹכֵה לְזֶה, רַק הַצְּדִיק הָאֵמֶת מִיַּחֲדֵי הַדּוֹרוֹת, שֶׁהוּא בַּחֲנִינַת מִשֶּׁהָ - מְשִׁיחַ, שְׁעַל יָדוֹ תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה, כִּי עֲכָשׁוּ בְּעַקְבָּתָא דְּמִשִּׁיחָא בְּיָמֵינוּ אֵלֶּה, שְׁמַתְגַּבְּרַת הַסְּטָרָא אַחְרָא מְאֹד מְאֹד, וּמַתְבָּרְרִים, מַתְלַבְּנִים וְנִצְטָרְפִים וְכוּ', וְעוֹבֵר מֵהַ שְׁעוֹבֵר, רַחֲמָנָא לְצִלָּן (עַיִן לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, הַשְּׁמַת הַבְּקָר, הַלְכָה א'), וְעַקֵּר הַתְּקוּן הוּא עַל-יַדֵּי גְדוֹלֵי הַצְּדִיקִים, שְׁיִכּוּלִים לְדוֹן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוֹת, וְעַל-יַדֵּי-זֶה יָבֵא מְשִׁיחַ, כִּי אָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל (וַיִּקְרָא רַבָּה ט, ט): כַּשְּׁמֵלָךְ הַמְּשִׁיחַ בָּא אֵינוֹ פּוֹתַח אֶלָּא בְּשָׁלוֹם, וְזֶה בַּחֲנִינַת (נַחֲוִים ב, א): "הֵנָּה עַל הַהָרִים רַגְלֵי מְבֹשֵׁר מְשִׁמֵּעַ שְׁלוֹם" וְגו', וְכֵן הוּא בְּמַדְרָשׁ (דְּבָרִים רַבָּה ה, יב): גְּדוֹל הַשְּׁלוֹם שְׁאִין הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְבֹשֵׁר אֶת יִשְׂרָאֵל שִׁיְהִיו נִגְאָלִים אֶלָּא בְּשָׁלוֹם וְכוּ'; כִּי דְבָר זֶה תְּלוּי בְּזָה, הֵינּוּ כְּפִי שְׁמַחְזִיקִים עֲצָמָם בְּיַחַד בְּשָׁלוֹם וּבְאַהֲבָה, בְּאַחְוָה וְרַעוּת, כֵּן יִכּוּלִים לְמַצֵּא הַטּוֹב בַּחֲבָרִים, וְעַיִן בַּסֵּפֶר "תְּשׁוּאַת חֵן" (בְּלִקוּטִים שְׁבַסוּף הַסֵּפֶר): קַבְּלַתִּי מִרְבוּתִי, שְׁבַחְחִינַת מְשִׁיחַ יִהְיֶה שְׁבִיכְלָתוֹ לְלַמֵּד זְכוֹת עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְעַל-יַדֵּי-זֶה יִפִּיל הַרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה בְּכֻלָּם, וַיְהִיו כָּלֵם צְדִיקִים וְכוּ', עַיִן שֵׁם עֲנִין נִפְלָא.

וְעַיִן בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (אֲפוֹתִיקָי, הַלְכָה ה): מְשִׁיחַ יַעֲסֵק בְּזָה בְּיוֹתֵר — לְהַעֲלוֹת אֶת הַכָּל מִבְּזִיוֹן לְכָבוֹד, וּלְקַיֵּם בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת מֵהַ שְׁאֵמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל (אֲבוֹת ד, ג): אֵל תִּהְיֶה כּוֹ לְכָל אָדָם, לְבָלִי לְבִזּוֹת שׁוֹם אָדָם שְׁבַעוּלָם, רַק לַעֲסֵק עִם הַכָּל לְתַקְּנוֹ וּלְהַעֲלוֹתוֹ מִכָּל מִיָּנִי בְּזִיוּנוֹת וְחֲרָפוֹת וּלְהַכְנִיסוֹ אֶל הַכָּבוֹד דְּקִדְשָׁה וְכוּ', עַיִן שֵׁם; כִּי הוּא יִמְשִׁיחַ אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ לְמַטָּה, וַיַּגְלֶה לְכָל הַנְּפוּלִים וְהִירוּדִים, שְׁעַדִּין הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אִתָּם וְעִמָּם, וְעַדִּין יֵשׁ לָהֶם תַּקְוָה לְהַתְּחִיל מֵהַמְּקוֹם

קפב אָשֶׁר תִּקְמוּ בַּנְּחָל

שָׁהֵם, וְלִזְכוּת לְהַכְנִס לְפָנָי וּלְפָנִים הַקְּדוֹשָׁה, וְזֶה שָׁאֲמְרוּ חַכְמֵינוּ וְ"ל
 (בְּרֵאשִׁית רַבָּה א, ח): "וְנִהְיֶה אֲנִי עִמָּךְ שָׂרָא" (דְּנִיָּאל ב, כב) — זֶהוּ מְלֶךְ
 הַמְּשִׁיחַ, כִּי הוּא יִמְשִׁיךְ וַיִּגְלֶה אֹרֹךְ יִתְבַּרְךָ לְכָל בְּאֵי עוֹלָם, וְהַפֵּל
 יִכִּירוּ אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (יִרְמְיָה לֹא, לג): "יִדְעוּ אוֹתִי לְמַקְטָנִם וְעַד
 גְּדוּלָם" וְגו', וְכֵן אָמְרוּ בַּמִּדְרָשׁ (דְּבָרִים רַבָּה יא, ו): אֹרֹךְ לִי לִימֹת
 הַמְּשִׁיחַ וְכוּ'; וּבַפְּסִיקְתָּא דְרַב כְּהֵנָּא רַבְתִּי (פְּרָשָׁה לו) אֵיתָא: "קוּמִי
 אוּרִי כִּי בָּא אוּרְךָ" (ישעיה ס, א) — זֶה אֹרֹךְ שֶׁל מְשִׁיחַ וְכוּ'; כִּי
 הוּא יֵאִיר אֹרֹךְ יִתְבַּרְךָ בְּכָל הָעוֹלָם, אֲשֶׁר גַּם הַפְּחוּתִים יִזְכוּ לְהִתְקַרֵּב
 אֵלָיו יִתְבַּרְךָ וְלִדְבַק עֲצָמָם עִמּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְעַל-כֵּן גַּם מֹשֶׁה בְּתַחֲלָה לֹא
 הָיָה רוֹצֵה לִילֶךְ בְּשְׁלִיחוֹתוֹ, אִף שֶׁהָיָה כְּלוֹ טוֹב, כִּי לֹא יָדַע בְּתַחֲלָה
 גְּדוּלַת עֲצָם וְרַחֲמֵי יִתְבַּרְךָ עַד הֵיכֵן מִגִּיעִים, וְהֵשֵׁם יִתְבַּרְךָ טָעַן עִמּוֹ
 כְּבִיכּוֹל, שְׁיִלֶךְ וַיִּגְאֹל אֶת יִשְׂרָאֵל, וְעַל-כֵּן הָרָאָה לוֹ אִיךְ שֶׁבִּנְקֵל נִהְפָּךְ
 הַנְּחָשׁ לְמִטָּה, בְּחִינַת (שְׁמוֹת ד, ד): "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה שְׁלַח יָדְךָ
 וְאַחֲזוּ בְּזַנְבוֹ, וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיַּחֲזֹק בּוֹ, וַיְהִי לְמִטָּה בְּכַפּוֹ", שְׁרַמְזוּ לוֹ,
 שְׂאֵף בְּתַקְיָה הַחֲשׂוֹף, הִירִידָה וְהַקְטָנוֹת שֶׁנִּבְלַע הָאָדָם בְּזִהְמַת הַנְּחָשׁ
 — עֲבוּדָה זָרָה, גְּלוּי עֲרִיּוֹת וְשִׁפְיכוֹת דָּמִים, חַס וְשְׁלוֹם, "שְׁלַח
 יָדְךָ וְאַחֲזוּ בְּזַנְבוֹ" וְגו' "וַיְהִי לְמִטָּה בְּכַפּוֹ" וְגו', אַחֲזוּ בְּאִיזָה טוֹב,
 בְּאִיזוֹ נִקְדָּה טוֹבָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְהַפֵּף לְטוֹבָה מִנְּחָשׁ לְמִטָּה, שֶׁהוּא
 סוּד הַבְּחִירָה (עֵין לְקוּיטִי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָן עט): וְדָא מֹשֶׁה מְשִׁיחַ
 דְּאֵתְמַר בֵּיה "וּמִטָּה הָאֱלֹקִים בְּיַדִּי" (שְׁמוֹת יז, ט), מִטָּה דָּא מִט"ט
 מִסְטָרִיהַ חַיִּים וּמִסְטָרִיהַ מִיתָהּ וְכוּ' וְדו"ק, (וְעֵין לְקוּיטִי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק
 ב', סִימָן קי), שֶׁנִּתְגַּלֶּה לָּךְ עַל-יְדֵי הַצְּדִיק, שֶׁעַדִּין הַבְּחִירָה בְּיָדְךָ, כִּי
 דָּרְךְ הַבְּעַל-דָּבָר שֶׁהוּא הַנְּחָשׁ — לְחֻטֵּף אֶת הָאָדָם וּלְבַלְעוֹ לְגַמְרֵי,
 עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ שֶׁאֵין לוֹ כְּבָר שׁוּם בְּחִירָה לְצֵאת מִמֶּנּוּ, וּכְבָר נִבְלַע
 לְגַמְרֵי בְּבֶטֶן הַנְּחָשׁ, וּבַפְּרָט אֵלּוּ הַפּוֹגְמִים בַּפְּגָם הַבְּרִית - הוֹצֵאת
 זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלְן, נִתְרַגְּלוּ כְּבָר כָּל-כּוֹף בְּזֶה, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן,
 עַד שֶׁנִּדְמָה לָהֶם כְּאֵלּוּ אֲבָדָה תְּקוּנָתָם, וּכְבָר נִבְלְעוּ לְגַמְרֵי בְּבֶטֶן
 הַקְּלָפָה, אִף כְּשִׁזְזָה לְהִתְקַרֵּב בְּאֵמַת אֶל הַצְּדִיק הָאֵמַת, בְּחִינַת

ו) (וְהָאֹרֹךְ עִמּוֹ נִמְצָא (שׁוֹרָה).

ז) וְזֶה מֹשֶׁה מְשִׁיחַ, שֶׁנִּזְמָר בּוֹ: "וּמִטָּה הָאֱלֹקִים בְּיַדִּי", מִטָּה זֶה (הַמְּלֶאךָ) מִט"ט, יֵשׁ בּוֹ צַד חַיִּים וְצַד מִיתָה.

אֲשֶׁר תִּקְמוּ בְּנַחֵל קִפְג

מִשֶּׁה - מְשִׁיחַ (עֵינַי שָׁם, סִימָן ח), אֲזוּ עוֹמֵד בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַנְּחָשׁ, וְהִתְכַּרַח לְנַחֵשׁ לְהִקְיֵא אוֹתוֹ, בְּחִינַת (אִיּוֹב כ, טו): "חֵיל בָּלַע וַיִּקְאָנוּ מִבִּטְנוֹ יִרְשָׁנוּ אֵל", כִּי מִשֶּׁה עוֹמֵד בֵּין שְׂמֵד לְרִצּוֹן (עֵינַי שָׁם, חֶלֶק א', סִימָן טו), כִּי הוּא מַעֲלָה אֶת כָּל הַנְּפֹשׁוֹת הַיְרֻדוֹת וְהַנְּפֹלוֹת לְעִמְקֵי עִמְקִים בְּשָׂאוֹל תַּחְתִּיּוֹת, בְּחִינַת שְׂמֵד, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וּמַעֲלָה אוֹתָם אֶל תְּכֵלִית הַמְּדֻרְגָה הָעֲלִיוֹנָה, רַעְוֵא דְרַעְוִין סוּד הַכְּתָר.

וְעַל-כֵּן כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִתְגַּלָּה מִשֶּׁה — מְשִׁיחַ, אֲזוּ וְאִ"ו דְּשָׁלוֹם קְטִיעָה (קְדוּשֵׁין טו:), וְעֵינַי בְּבַעַל הַטּוֹרִים^ח (בַּמְדָּבָר כה, יב), כִּי עֲדִין אֵין שְׁלֹום, שֶׁבְשֶׁבִיל זֶה הָיָה עֶקֶר הַחֲרָבָן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל (יִזְמָא ט:): בֵּית שְׁנֵי לְמָה חָרַב? מִפְּנֵי שְׁנֵאת חֲנָם, וְעַל-כֵּן הוּא וְ"ו דּוֹקֵא קְטִיעָה, כִּי הוּא וְ"ו הִיא סוּד הַלּוּחוֹת, כְּמוֹכָא כְּמָה פְּעָמִים בְּדַבְרֵי רַבְנֵנוּ וְ"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, סִימָנִים א, רִיז וְעוֹד), עַל-פִּי מָה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל (כְּבָא בְּתָרָא יד): הַלּוּחוֹת אָרְכָן וְ"ו וְרַחֲבָן וְ"ו, הֵינּוּ עַל-יְדֵי שְׂאֵין שְׁלֹום וְאַחַרָּה בֵּין אֶחָד לְחֵבְרוֹ וּמְדַבֵּר רַע אֶחָד עַל חֵבְרוֹ, חֵס וְשָׁלוֹם, עַל-יְדֵי-זֶה נִחְסְרוֹת אוֹתִיּוֹת מִהַתּוֹרָה, מֵאַחַר שְׁפוּגָם וּמוֹצֵא חֲסָרוֹת בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, עַל-כֵּן נִקְרְאִים הַלּוּחוֹת בְּחִינַת הַתּוֹרָה שְׁבוּרָה, כִּי נִחְסְרוֹת אוֹתִיּוֹת, וְזֶה וְ"ו דְּשָׁלוֹם קְטִיעָה וְדוּ"ק, וְעַל-כֵּן לֹא יִשְׁלַם כִּי אִם עַל-יְדֵי פִינְחָס בְּעֶצְמוֹ, שֶׁהוּא אֵלֵיהּ שְׁיָבֵא קֹדֶם הַתְּגַלּוֹת מִשֶּׁה - מְשִׁיחַ, הַצַּדִּיק הָאָמֵת.

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל (עֲדִיוֹת ח, ז; וְעֵינַי שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ד, כח): אֵין אֵלֵיהּ בָּא לֹא לְרַחֵק וְלֹא לְקָרֵב אֲלֵא לַעֲשׂוֹת שְׁלֹום; וְאֲזוּ יִתְיַחֲדוּ וַיִּצְטָרְפוּ יַחַד כָּל אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא סוּד כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, נְאוּלֵי זֶה סוּד: "כִּי תוֹרָה חֲדָשָׁה מֵאַתִּי תֵצֵא" (יִשְׁעִיָּה נא, ד) וְגו', וּבִתְנָא דְבֵי אֵלֵיהּ זוּטָא (פָּרָק כ): הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ תּוֹרָה חֲדָשָׁה שְׁעֵתִיד לְתַן עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ וְכוּ', וּבְאוֹתִיּוֹת דְּרַבֵּי עֲקִיבָא (אוֹת ז): הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ טַעְמֵי תּוֹרָה חֲדָשָׁה שְׁעֵתִיד

ח) בְּעַל הַטּוֹרִים מְסַבֵּיר שֶׁם עַל הַפְּסוּק: "הִגְנִי נַחַן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלֹום", מְדוּעַ עַל-פִּי חֲכָמֵינוּ וְ"ל הוּא וְ"ו שֶׁל שְׁלֹום קְטוּעָה? אֲלֵא "שְׁלֹום" בְּגִימְטְרִיָּה "וְהוּא מְשִׁיחַ".

לַתֵּן לָהֶם עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ וְכוּ', הִינּוּ שְׂמֵי תִּיחַדוּ וְיִתְלַקְטוּ הַנִּפְשׁוֹת יַחַד
סוּד צְרוּפֵי אוֹתִיּוֹת וְכוּ' וְדו"ק].

וְעַל-כֵּן פִּינְחָס דִּיקָא הַתְּפִלָּל בְּשָׂבִיל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, תְּפִלָּה שֶׁל
בְּחִינַת דִּין, בְּחִינַת: "וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס וַיִּפְלָל" (תהלים קו, ל), אֲשֶׁר תַּעֲמֵד
לְנַחֵשׁ בְּבַיִת הַבְּלִיעָה, בְּחִינַת (שְׁמוֹת ז, ט): "וַיִּהְיֶה לְפָנָי פְּרָעָה יְהִי
לְתַנּוּן", רֵאשִׁי תְּבוֹת "וַיִּפְלָל" (עֵינ לְקוּטִי-מִוְהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן יח), כִּי
הוּא יָכוֹל לְאַחֵז אֶת הַתַּנּוּן שֶׁהוּא הַנְּחָשׁ כַּנֶּל, כִּי הַצַּדִּיק הָאֵמֵת
הוּא דִיקָא הַחֲזוֹן (עֵינ שָׁם, חֶלֶק א', סִימָן רפב), שְׂכִיב לְהַתְּפִלָּל תְּפִלָּה
כְּזוֹת שְׂכִיב לְהַתְּפִלָּה מִכָּל הַנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְזֶה בְּחִינַת הַלְּבוֹשׁ
שְׂיֵהֵי מְלֻבָּשׁ מְשִׁיחַ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (הוֹבָא בְּפִסְקָתָא דְרַב
כְּהֵנָא רַבְחִי, פְּרָשָׁה כב): הַלְּבוֹשׁ שֶׁעָתִיד לְהַלְבִּישׁ לְמְשִׁיחַ יְהִיֵּה הוֹלֵךְ
וּמְבַהֵיק מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ, וַיִּשְׂרָאֵל מִשְׁתַּמְּשִׁין לְאוּרוֹ, כִּי סוּד
הַלְּבוֹשׁ הַזֶּה הוּא הַנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁיִּמְצָא בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל (עֵינ
לְקוּטִי-הַלְּכוֹת, הַשְּׂמֵת הַבְּקָר, הַלְּכָה א), כִּי הַלְּבוּשִׁין שֶׁל הַנְּשֻׁמָּה הֵם
הַנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁמוֹצָא בְּעֶצְמוֹ (עֵינ שָׁם, צִיצִית, הַלְּכָה ה), וְהוּא סוּד
הַשִּׁיר שְׂמֵי תַעֲר לְעָתִיד שֶׁהוּא פְּשׁוּט, כְּפוּל, מְשֻׁלָּשׁ, מְרַבֵּעַ, סוּד שָׁם
ע"ב, בְּחִינַת אוֹר הַחֹסֵד, שְׂזָה יְהִיֵּה הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים,
כִּי כָל אֶחָד יִמְצָא נְקֻדַּת הַטּוֹבָה בְּלְבוּשׁוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ וַיְהִינָה מְאוּרוֹ,
עַל-כֵּן אִזּוֹ דִיקָא יִתְקַבְּצוּ יַחַד נְשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וַיְהִיו נְבָנִים מֵהֶם
בְּתִים שֶׁהֵם הָאוֹתִיּוֹת וַיִּצְטָרְפוּ וַיִּתְיַחְדוּ בְּצְרוּפִים לְאֵלְפִים וּרְכָבוֹת
רְכָבוֹת (כְּמוֹבָא בְּפִינְחָס), וְאֲשֶׁר זֶהוּ תַקְוָה הַמַּעֲלָה — כְּשִׁזְזָה לְהַכְּנִס
לְבֵית-הַמִּדְרָשׁ שֶׁל הַצַּדִּיק, וְלְאַחֵז עֶצְמוֹ בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחֲוָה וְרַעוּת
עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שְׂעַל-יְדֵי-זֶה תִמְשָׁךְ עָלָיו הָאֶרֶת הַחֹסֵד
דַּעַת דַּעֲלָמָא דְאַתִּי, וַיְהִינָה מִזִּיו הַשְּׂכִינָה אִם יִזְכָּה.

וְזֶה מָה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (פְּסִיקָתָא דְרַב כְּהֵנָא, פָּרָק ל): כָּל זְמַן
שֶׁיִּשְׂרָאֵל מַעֲצָרִין בְּבִתֵּי-כְנִסְיוֹת וּבְבִתֵּי-מִדְרָשׁוֹת, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
עוֹצֵר שְׂכִינָתוֹ עִמָּהֶם (עֵינ לְקוּטִי-הַלְּכוֹת, נִזְקֵי שְׂכָנִים, הַלְּכָה ד), כִּי מִי שְׂרוּצָה
לְחוּס עַל חַיּוֹ, וְלִהְיוֹת עַל תְּכֵלִיתוֹ הַנְּצַחִית בְּאֵמֵת לְמַעַן יִיטִיב
לוֹ לְעַד, צָרִיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל בְּכָל כַּחוֹ שְׂיֵהֵי שָׂכָן לְכָל מְקוֹם שֶׁיִּמְצָא

אִיזָה קבוֹץ שֶׁל כְּשָׁרִים וִירָאֵי הַשֵּׁם הַמְקַרְבִּים אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, הַעוֹסְקִים לְגִשְׁתׁ אֶל הַקִּדְשׁ וְלִהְתַּפְּלֵל בְּכֹנֶה מְלֵה בְּמֵלֶה לְאֵט וּבְכַח גְּדוּל, וְאֵינָם מְדַבְּרִים בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, וְרַחוּקִים מְלִיצְנוּת וּלְשׁוֹן-הָרֶע וְכוּ', וְכוּ', רַק מִתְנַהֲגִים בְּתַמִּימוּת וּבְכַפְשִׁיטוּת לְגַמְרֵי בְּלֵי שׁוּם חֲכָמוֹת וְעַרְמוּמִיּוֹת שֶׁל שְׁטוּת וְהֶבֶל הַבָּלִים הַנְּהוּגִים עֲכָשׁוּ, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבֵּים וְכוּ', כִּי צָרִיךְ לְהִזְהָר מְאֹד מְאֹד לִהְיוֹת נִטְפָּל לְעוֹשֵׁי מַצּוּה, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל, שִׁישְׁלֵם שָׂכָר לְנִטְפָּל לְעוֹשֵׁי מַצּוּה כְּעוֹשֵׂה מַצּוּה בְּעַצְמוֹ, וְכָמוֹ שֶׁפָּתוּב (תְּהִלִּים קיט, טג): "חֲבָר אָנִי לְכָל אֲשֶׁר יִרְאוּךָ וְלִשְׁמֵרֵי פִקּוּדֶיךָ" וְכַנ"ל, כִּי אֵין עֲרַף לְעַבּוּדָה שְׁיַעֲבֹד הָאָדָם בְּעַצְמוֹ אֶפְלוּ כָּל הַיּוֹם, אִם הוּא חָלוּק מִיִּרְאֵי ה' הָאֵמֶתִיִּים, לְנִקְדָה טוֹבָה אַחַת שְׁעוֹשֶׂה כְּשִׁמְצֻטְרָף וּמִתְחַבֵּר לְקבוֹץ הַיִּרְאִים בְּאֵמֶת, כִּי טוֹב לְצַדִּיק וְטוֹב לְשָׂכְנוֹ (סְפָה נו:), כִּי כְּשִׁמְתַחֲבֵר לְקבוֹץ הַכְּשָׁרִים וְהַיִּרְאִים, הוּא בְּבַחֲיִנַת תּוֹסֶפֶת שָׂכָן אֲלֵיהֶם, שְׁעַל-יְדֵי-יְזֵה נִתְרַבֵּים וּמִתְגַּדְּלִים הַצְּרוּפִים אֲלֵפֵי אֲלֵפִים וְרַב רַבֵּי רַבְבוֹת וְכוּ', כְּמוֹכָא (בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ח, עִין שָׁם).

וְעַל-כֵּן מִתְגַּרְה וּמִתְגַּבֵּר הַבַּעַל-דָּבָר מְאֹד מְאֹד לְאָרְכוֹ וּלְרַחְבוֹ לְהַרְבּוֹת מִחִלּוּקוֹת וְקִטְרוּגִים וְקִשְׁיוֹת עֲצוּמוֹת עַל הַצַּדִּיק הָאֵמֶתִי הַגְּדוּל בְּמַעֲלֵה מַפְלְגַת מְאֹד מְאֹד הַעוֹסֵק בְּזֵה — לְצָרְף וּלְיַחַד וּלְבָנוֹת עֲצָם רַבּוּי בְּתִים הַקְּדוּשִׁים וְהַנְּפִלְאִים שֶׁהֵם צְרוּפֵי אוֹתִיּוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי שְׁמִקְבָץ וּמוֹסִיף בְּכָל פַּעַם נִפְשׁוֹת הַשְּׂכָנִים עַל הַקְּבוּץ הַקְּדוּשׁ, כִּי הַצַּדִּיק מֵיַחַד וּמִלְקֻט וּמִקְבָץ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמְכַנִּיֶסֶם מִחוּץ לְפָנִים הַקְּדוּשָׁה (עִין שָׁם, סִימָן טו), כִּי הוּא הַמְּאַחַד כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל יַחַד, עַל-יְדֵי שְׁמִגְלָה עֲלֵיהֶם אוֹר נִשְׁמַתָּם שֶׁהוּא אוֹר הַשְּׂכִינָה, וְעַל-כֵּן כְּנֶגֶד מִשָּׁה שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֵמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר, יֵשׁ כְּנֶגְדוֹ-קִרְחָ וְעַדְתּוֹ, שֶׁהֵם כָּלֵל הַחוֹלְקִים וְהַלִּיצִים, הַחוֹלְקִים עָלָיו וְרוֹצִים לְרַחֵק מִמֶּנּוּ, שְׂזֵה בְּחִינַת (בַּמִּדְבָּר טז, א): "וַיִּקַּח קִרְחָ", וּפְרָשׁ הַתְּרַגּוּם: וְאֵתְפַלֵּיג קִרְחָ, שְׁנַחֲלַק מֵעַדַת יִשְׂרָאֵל הַכְּשָׁרִים, וְהִתְחִיל לְחַלֵּק עֲלֵיהֶם, וְעָשָׂה לִיצְנוּת מִהַתּוֹרָה וּמִהַמְצוּוֹת, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (הוֹבָא בְּלִקוּט בַּמִּדְבָּר, רַמְזוֹ תִּשְׁנַב): "וַיִּקְהָלוּ עַל מִשָּׁה" (שָׁם טז, ג) — שֶׁהִקְהִילוּ עֲלֵיהֶם קְהִילוֹת וְכוּ', לֹא נִתֵּן לָנוּ אֵלָא עֲשֵׂרֶת

הַדְּבָרוֹת, וְלֹא חָלָה וְלֹא תְרוּמוֹת וּמַעֲשָׂוֹת וְלֹא צִיצִית שְׂמַעֲנוּ, אֲלֵא מַעֲצָמָךְ אֶתָּה אוֹמֵר, כְּדִי לַעֲשׂוֹת שְׂרָרָה לְעַצְמָךְ וְכו'.

וּמִבְּאֵר בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (נְטִילַת יָדַיִם, הַלְכָה ו, אוֹת ז) אֲשֶׁר עָקַר פָּגַם קִרְחַת וְכָל הַנְּלוּיִם אֵלָיו הָיָה — שְׁלֵא בִטֹל אֶת עֲצָמוֹ לִפְנֵי הַצַּדִּיק הַאֲמַת בְּחִינַת מֹשֶׁה, רַק הֶחְשִׁיב עֲצָמוֹ גַּם-כֵּן לְמֹשֶׁהוּ, כְּאִלוֹ גַּם לוֹ יֵשׁ אִיזָה שְׁכָל וְאִיזוֹ הַבְּנָה לְהַבִּין וְלְהַשְׁפִּיל, וְעַל-יְדֵי-זֶה עֵינֹו הִטְעָתָה אוֹתוֹ עַד שֶׁחָלַק עַל מֹשֶׁה, וְנָפַל נִפְיָלָה כְּזוֹ, אֲשֶׁר נִטְבַּע בְּשָׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת וּמִתַּחֲתָיו, כִּי נִדְמָה לוֹ אֲשֶׁר דְּבוּרֵי הַצַּדִּיק הֵם מִדַּעַת עֲצָמוֹ, וּכְאִלוֹ רוֹצִים רַק לְהִטְעוֹתוֹ שְׁלֵא יִפֹּל יוֹתֵר, וּמִשָּׁם בָּאוֹת מִחֲשָׁבוֹת לְאָדָם לְחַשֵּׁב כְּאִלוֹ הַצַּדִּיק רוֹצֶה רַק לְפַתּוֹתוֹ בְּאִפְּן שְׁלֵא יִהְיֶה גְרוּעַ יוֹתֵר, אֲבָל בְּאֲמַת לוֹ אֵין כְּכֹר שׁוּם תִּקְוָה טוֹבָה מִרְבוּי זְהֻמָּתוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, שְׁפָגַם וְחָטָא זֶה יָמִים וְשָׁנִים, אֲבָל בְּאֲמַת לֹא דַעַת וְלֹא תְבוּנָה לוֹ, כִּי הָיָה צָרִיף לְבִטֹל דַּעַתוֹ לְגַמְרֵי נִגְדַת הַצַּדִּיק, וְלִידַע אֲשֶׁר כָּל דְּבָרָיו קָבֵל מִמְדְּרָגָה עֲלִיוֹנָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד וְכו', וְעַל-יְדֵי-זֶה סוּף כָּל סוּף הָיָה גַּם-כֵּן זוֹכֶה לְהַגִּיעַ לְמִדְרָגָה עֲלִיוֹנָה, וְלִדְבֹק עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּכְעֵין שְׁפָרַשׁ רַבְּנֹו ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֵק א', סִימָן קכג) הַפְּסוּק (דְּבָרִים לב, ו): "עַם נָבָל וְלֹא חָכָם", וּפְרָשׁ הַתְּרַגּוּם: עֲמָא דְקָבִילוֹ אוֹרִיתָא וְלֹא חִכְמִיּוּט, אֲשֶׁר הִיא פְּלִיאָה נִשְׁגָּבָה, וְכָל הָעוֹלָם תְּמַהִים עָלָיו מָה עֲנִין תַּבַּת 'נָבָל' וְלִתְרַגְּמוֹ עַל קַבְלַת הַתּוֹרָה? אֵף הָעֲנִין הוּא, כִּי בִשְׁעַת קַבְלַת הַתּוֹרָה הָיוּ לָהֶם חֲכָמוֹת גְּדוֹלוֹת, כִּי אִזּוֹ הָיוּ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה שְׂבִימִיָּהֶם, שֶׁהִיָּתָה טְעוּתָם עַל-פִּי חֲכָמוֹת וְחֻקִּירוֹת גְּדוֹלוֹת כִּידוּעַ, וְלוּלֵי שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְשֻׁלְכִין מִעֲצָמָם הַחֲכָמוֹת, וּמְסַלְקִים אֶת חֲכָמָתָם הַמְדַמָּה, לֹא הָיוּ מְקַבְּלִים הַתּוֹרָה כְּלָל, כִּי הָיוּ יְכוּלִים לְכַפֹּר בְּכָל, חַס וְשָׁלוֹם, כְּאֲשֶׁר עָשָׂה קִרְחַת, וְכֵן הוּא בְּכָל דוֹר וְדוֹר, אֲשֶׁר הַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה [הֵינּוּ שְׁנִשְׁמַת מֹשֶׁה מְעַבְרַת בּוֹ כְּמוֹבָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל (לְקוּטֵי תוֹרָה, פְּרָשַׁת וְאַתְחַנֵּן), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: "דַּע כִּי בְּכָל דוֹר וְדוֹר בָּא מֹשֶׁה בְּסוּד הָעֵבֹוֹר" וְכו'], הוּא מְגַלֶּה נִפְלְאוֹת נוֹרָאוֹת מְרִזֵי וְסַתְרֵי

(ט) עַם שֶׁקָּבֵל אֶת הַתּוֹרָה וְלֹא הִתְחַכֵּם.

תורה, ורוצה להעלות ולהגביה את כל נשמות ישראל אף הגרועות
מאד מאד בעוונותיהן וחטאתיהן, ורוצה להכניסן אל הקדשה, אף
מתגברים עליו המחלקת והקטרוגים, אשר על-ידיה מתרחקים
ממנו, וכן אפלו בין אנשיו היקרים אשר כבר זכו לידע ממנו,
מתגבר הבעל-דבר מאד מאד, ומכניס בהם בכל פעם חלוקי דעות,
ומעורר ביניהם מחלקת וקטרוגים של שטות והבל, ואשר על-ידיה
מבלים את הימים והלילות הטובים אשר היו יכולים לקנות בהם
חיי עולם לנצח נצחים, ואדרבה, אם היה אחד עוזר לחברו, היתה
טובה לשניהם, והיה מתגדל ונתפשט ומתרבה שמו של הצדיק,
ועל-ידיה היו רבים יכולים להנות ממנו.

אף הבעל-דבר אורב על זה מאד מאד, ומכניס בלב חכמות
של שטיות והבלים והבלי הבלים, וזה הגורם לנו כל-כף הרבה
צרות ברוחניות ובגשמיות; ואמרו חכמינו ז"ל במדרש (במדבר רב
יח, ג; ועין תנחומא קרח ג): כמה קשה מחלקת, שכל העוזר במחלקת
הקדוש-ברוך הוא מאבד זכרו וכו', כל המחזיק במחלקת עובר
משום "ולא יהיה כקרח וכעדתו" (במדבר יז, ה) וכו', עין שם; ומעכב
את גאולתנו, אשר תהיה רק על-ידי שלום ואחדות, אהבה, אחוה
ורעות, ועל-כן אמרו חכמינו ז"ל (עדות ח, ז): אין אליהו (שהוא
פינחס) בא, אלא לעשות שלום בעולם; והשלום הוא שמו של
השם יתברך (שבת י), שדיקא על-ידי השלום מתגלה אחדותו יתברך
ואורו יתברך, וגם התורה היא שלום, כמו שכתוב (משלי ג, יז):
"וכל נתיבתיה שלום וגו', ועל-כן אז יתקבצו ויתיחדו ישראל, ואז
יתנוצצו כל נשמות ישראל יחד, ועל-כן אז תתגלה הארת התורה
מתדש כנ"ל, כי יהיה נשלם הנא"ו של שלום על-ידי פינחס [שהוא
אליהו (עין במדרש שיר השירים ב)], אשר יתפלל תפלה בבחינת דין,
שיוריד את עצמו בכטן הקלפה, ויוציא משם כל הנפשות הירודות,
הנפולות והשבורות מחמת עוונותיהן וכו'.

וזה שאמרו חכמינו ז"ל (מגלה יט): אלמלא נשתיר במערה
שעמד בו משה ואליהו כמלא נקב מחט סדקית, לא היו יכולין

לַעֲמֹד בְּפְנֵי הָאוֹרָה וְכוּ'; מִשָּׁה וְאַלְיָהוּ דִּיקָא, כִּי מִשָּׁה הוּא הַמְגָלָה אֹרֹו יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא הַצְדִּיק שֶׁבְכָל דּוֹר וְדוֹר, שֶׁמְגָלָה לְכָל אֶחָד הַשְּׂגָתוֹ יִתְבָּרַךְ, אִף מְרַבּוּי הַמַּחְלָקָת שֶׁעָלָיו, אֲזִי רַבִּים נִתְרַחֲקִים מִמֶּנּוּ, וְאִינָם זֹכִים לְהַתְגַּלּוֹת אֹרֹר הַגְּנוּז (עִין לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן לֵג), עַד שֶׁיָּבֹא אֲלֵיהֶוּ בְּהַתְגַּלּוֹת מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, שֶׁאֲזִי יִתְגַּלֶּה לְכָל בְּאֵי עוֹלָם אֹרֹו יִתְבָּרַךְ, אֲבָל לַעֲת עֵתָה מֵר מְאֹד לְאֵלוֹ אֲשֶׁר אִינָם זֹכִים לִידַע מֵהַצְדִּיק הָאֵמֶת, וְחֲשָׁף לָהֶם וְלֵא אֹרֹר בְּעַדָם.

וּמְכַל שְׂכָן אִם, חֵס וְשְׁלוֹם, הַמַּחְלָקָת בֵּין אֲנָשֵׁי הַצְדִּיק עַל-יְדֵי חֲכָמוֹת שֶׁל הֶבֶל גּוֹרְמִים רְעָה לַעֲצָמָן וּמְכַל שְׂכָן לְאַחֲרִים, אֲשֶׁר אִינָם שׁוֹמְעִים קוֹל הַצְדִּיק, כִּי אֵין אֹוִיר הַנַּח וְהַזָּף (עִין לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן יז), וְעַל-בֵּן צָרִיף כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְהַתְעוֹרֵר בְּאֵמֶת וְלַחֲשֹׁב עַל תְּכַלִּיתוֹ הַנְּצַחִית — מֵה יִהְיֶה בְּסוּפוֹ, וְיִזְהַר מְאֹד שֶׁלֹא יִהְיֶה חָכָם בְּעֵינָי עֲצָמוֹ, כִּי הַחֲכָמוֹת שֶׁל הָעוֹלָם מְזִיקוֹת מְאֹד לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שָׁם, חֶלֶק ב', סִימָן יב): "הַחֲכָמוֹת מְפִילוֹת אֶת הָאָדָם", וְכְמוֹ שֶׁפָּתוּב (מְשָׁלִי כו, יב): "רְאִיתָ אִישׁ חָכָם בְּעֵינָיו תִּקְוֶה לְכַסִּיל מִמֶּנּוּ", וּבַפְּרָטִיּוֹת כְּשֶׁבֵּא עַל-יְדֵי חֲכָמוֹת שֶׁלוֹ לְמַחְלָקָת, חֵס וְשְׁלוֹם, מְכַל שְׂכָן כְּשֶׁבֵּא לְחֶלֶק עַל כְּשָׂרִים מִמֶּנּוּ בְּתוֹרָה וּבְמִדּוֹת וְכוּ' וְכוּ', וַיֵּשׁ שְׂאוּמְרִים בְּפֹה מְלֵא: "אֵמֶת שֶׁהוּא יְרֵא הַשֵּׁם וְכִשֶׁר מִמֶּנּוּ, אֲבָל אִף-עַל-פִּי-כֵן אִינּוֹ מִתְנַהֵג כְּרֵאוֹי לְפִי דַעֲתִי", שֶׁנִּדְמָה לוֹ שֶׁהוּא חָכָם בְּעֵינָיו, כְּמַצּוֹי הַרְבֵּה בְּכֹמָה בְּחִינּוֹת, וְרוֹצֶה שֶׁחֲבָרְיוֹ עוֹבְדֵי הַשֵּׁם הָאֵמֶתִּים יִתְנַהֲגוּ לְפִי דַעֲתוֹ הַפְּגוּמָה וְהַמְּשֻׁמָּת, אֲשֶׁר עַדִּין לֹא נִטְהַרָה מִזְּהֵמַת חֲטָאוֹ, וְהוּא רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת סֹדֵר בְּבֵית-הַמְּדֻרָשׁ, כְּפִי מַחְשְׁבוֹתָיו הַפְּגוּמוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה מִתְחִיל לְרַדֵּף אֶת יְרֵאֵי הַשֵּׁם וְהַאֲנָשִׁים הַכְּשָׂרִים אֲשֶׁר דְּבָקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאֵמֶת.

וְעַנְיָן זֶה מְזִיק מְאֹד מְאֹד יוֹתֵר מְכַל הָעוֹנוֹת, כִּי מַחְלָקָת וְשִׁנְאָת חֲנָם קָשָׁה מֵהַכָּל, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִחְרַב בֵּית-הַמְּקַדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (יוֹמָא ט), וְעַדִּין הַשֵּׁטֶן מַעֲכָב בְּגִינְ-בֵּית-הַמְּקַדָּשׁ וְהַתְּגַלּוֹת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, עַל-יְדֵי שֶׁמְרַקֵּד בֵּינָן, עַל-יְדֵי רַבּוּי הַמַּחְלָקָת וְהַסְּכָסוּכִים שֶׁל הֶבֶל שֵׁישׁ בֵּין כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וּבַפְּרָטִיּוֹת כְּשֶׁהַסְּכָסוּכִים

הם בין אנשי הצדיק, ואיתא במדרש (שיר השירים רבה ח, טו):
הקדוש-ברוך-הוא אומר לישראל: בְּנִי, וְכוּ' תְּנוּ דַעְתְּכֶם שְׁלֹא
תִשְׁנְאוּ זֶה אֶת זֶה וְלֹא תִקְנְאוּ זֶה אֶת זֶה, וְלֹא תִחַרְחוּרוּ זֶה עִם זֶה, וְלֹא
תִבְיִשׁוּ זֶה לְזֶה, שְׁלֹא יֹאמְרוּ מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת לְפָנַי, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם,
תּוֹרָה שֶׁנִּתְּתָה לְיִשְׂרָאֵל אֵינָם עוֹסְקִין בָּהּ, וְהָרִי אֵיבָה וְקִנְאָה וְשִׁנְאָה
וְתַחֲרוּת בֵּינֵיהֶם וְכוּ' עוֹד שֵׁם: "הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגִנָּיִם חֻבְרִים מְקַשְׁיָבִים
לְקוֹלָךְ הַשְּׂמִיעָנִי" (שיר השירים ח, יג) — כְּשֵׁיִשְׂרָאֵל נִכְנָסִין לְבִתִּי
כְּנִסְיוֹת וְקוֹרִין קְרִיאַת שְׁמַע בְּכוּוֹן הַדַּעַת בְּקוֹל אֶחָד בְּדַעַה וְטַעַם
אֶחָד, (וּקְרִיאַת שְׁמַע הִיא סוּד הַתְּגָלוֹת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, לִידַע,
לְהוֹדִיעַ וְלְהוֹדִיעַ, כִּי מֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהוּא מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין
וְסוֹכֵב כָּל עֲלָמִין וְהוּא בְּתוֹךְ כָּל עֲלָמִין, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעְדָּיו
יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֵׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאֵז
כְּשֵׁיִשְׂרָאֵל נִכְנָסִין לְבִתִּי כְּנִסְיוֹת וְקוֹרִין וּמְגַלִּין אֶחָד לְחֻבְרוֹ הַתְּגָלוֹת
הָאֱמוּנָה, וְהַפֵּל מִסְפִּימִין בְּדַעַת וּבְטַעַם אֶחָד), אֵז הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
אוֹמֵר לָהֶם: כִּיִּן שְׁחֻבְרִים אַתֶּם בְּדַעַת אַחַת, אֵזִי אֲנִי וּפְמִלְיָה שְׁלִי
מְקַשְׁיָבִים לְקוֹלְכֶם, אֲבָל כְּשֵׁיִשְׂרָאֵל קוֹרִין קְרִיאַת שְׁמַע בְּטֵרוּף הַדַּעַת,
זֶה מְקַדִּים וְזֶה מְאַחֵר, וְאֵינָם מְכוּוֹנִים דַּעַתָּם בְּקְרִיאַת שְׁמַע, רַק לְכָל
אֶחָד יֵשׁ דַּעוֹת וְהַדְּרָכוֹת אַחֲרוֹת בְּאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, אֵז רוּחַ-הַקְּדוּשׁ
צוֹנְחַת וְאוֹמְרַת: "בְּרַח דּוּדֵי וּדְמָה לָךְ לְצַבִּי" (שיר השירים ח, יד) וְכוּ',
שְׁנִסְתַּלְקָה מִבֵּינֵיהֶם הַשְּׂכִינָה וְכוּ'.

ובענין זה יש עדין הרבה לדבר, כי איך אדע היכן היא האמת,
ובפרט עכשו בעקבתא דמשיחא אשר החשוף יכסה פני תבל, ונתקיים
(ישעיה נט, טו): "ותהי האמת נעדרת וסר מרע משתולל", ואמרו
חכמינו ז"ל (סנהדרין צו): האמת נעשית עדרים עדרים, וכל אחד
אומר שאצלו היא האמת ודרכו היא הישרה, שזה בעצמו גדל
הקטגוריה שיש בין תלמידי החכמים והיראים, ואפלו בין אנשי
הצדיק, יש אלו חלוקי הדעות וכו', אף צריך לזכר היטב היטב
דברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נא): אמת הוא אחד, למשל
על כלי כסף כשאומרים עליו שהוא כלי כסף, זוהי האמת, אבל
כשאומרים עליו שהוא כלי זהב זהו שקר, נמצא שהאמת היא אחת,

כִּי אֵי אָפּשֶׁר לֹמֵר אָמֶת — רַק שֶׁהוּא כְּלִי כֶסֶף לֹא יוֹתֵר, אֲבָל הַשֶּׁקֶר הוּא הַרְבֵּה, כִּי אָפּשֶׁר לֹמֵר שֶׁהוּא כְּלִי זָהָב וְכִלֵּי נַחֲשֶׁת וּשְׂאֵר שְׁמוֹת וְכוּ', כִּי הַשֶּׁקֶר הוּא הַרְבֵּה וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

וּמִבְּאֵר בְּאֵרִיכוֹת בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (רַבֵּית, הַלְכָה ה), אֲשֶׁר עָקַר שְׁלֵמוֹת הָאֱמֶת הוּא כְּשֶׁהֶעֱנִין מְקַרְבוֹ לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי מִלְּבַד זֶה הַכֹּל הֵבֵל הַבְּלִים, וְעַל-כֵּן בְּזֶה הָעוֹלָם עָקַר שְׁלֵמוֹת הָאֱמֶת הִיא הָאֱמוּנָה — לְהֵאֱמִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ עֵצֶם הָאֱמֶת, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (יִרְמְיָהוּ י, י): "וְהָ אֱלֹקִים אָמֶת", וְכַתִּיב (תְּהִלִּים קיז, ב): "וְאָמֶת ה' לְעוֹלָם", וְכַתִּיב (שָׁם לֹא, ו): "ה' אֵל אָמֶת", וְלֵאמֹנָה בְּעֶצְמָהּ אֵי אָפּשֶׁר לְהִגִּיעַ, כִּי אִם עַל-יְדֵי אָמֶת, כִּי הֵן תְּלוּיוֹת זֹו בְּזוֹ, כְּמוֹבֵא בַּזֶּהֱרֵר הַקְּדוֹשׁ (בְּלֶק קצח:): אָמוּנָה אֶתְקַרִּיאֵת כֹּד אֶתְחַבֵּר בָּהּ אָמֶת'.

וּבְאָמוּנָה בְּעֶצְמָהּ יֵשׁ אֶלְפֵי אֶלְפִים בְּחִינּוֹת, כִּי כָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מֵאֱמִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲפִלּוֹ הַגְּרוּעַ שֶׁבַּגְּרוּעִים, כִּי יִשְׂרָאֵל שָׁרָשׁם בְּאָמוּנָה שֶׁהִיא הַמְּלָכוֹת, וְעַל-כֵּן הָרָשָׁעִים הַכּוֹפְרִים עוֹבְדִים יָמִים וְשָׁנִים, חֵס וְשְׁלוֹם, לְעַקֵּר אֶת נִקְדַּת הָאֱמוּנָה מֵהֶם, אֲשֶׁר מְבַלְבֵּלֵת אוֹתָם מְאֹד (עֵינֵי לִקְוִטֵי-מוֹהֲרֵן, חֶלֶק א', סִימָן רַעֲד), וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵינָם יְכוּלִים לְהִגִּיעַ לְכַפִּירָה גְּמוּרָה, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי מִיָּד מֵתִים, עֵינֵי שָׁם, כִּי כָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שָׁרָשׁוֹ הוּא הָאֱמוּנָה, אֵף כָּל אֶחָד כְּפִי שְׂזוּכָה לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר עֲצָמוֹ בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת, כֵּן נִמְשָׁךְ עָלָיו יוֹתֵר בְּרוּר וְזָכוּף הָאֱמוּנָה, כִּי הַתּוֹרָה מְבִיאָה אֶת הָאָדָם לְאָמוּנָה, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (תְּהִלִּים קיט, פו): "כָּל מִצְוֹתֶיךָ אָמוּנָה", וְעַל-כֵּן הַצְּדִיקִים זוֹכִים עַל-יְדֵי תַקְוָה אָמוּנָתָם בּוֹ יִתְבָּרֵךְ לְמַדְרָגוֹת נִשְׁגָּבוֹת מְאֹד מְאֹד, כְּאֲשֶׁר גִּלָּה לָנוּ מוֹהֲרַנִּי"ת ז"ל בְּפֶסוּק (יִחְזַקְאֵל א, א): "נִפְתָּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאָרְאָה מִרְאֹת אֱלֹקִים", רְאִישֵׁי תְבוֹת הַצְּרוּף אָמוּנָה, כִּי עַל-יְדֵי תַקְוָה הָאֱמוּנָה זוֹכִים שֶׁנִּפְתָּחוּ לָהֶם שַׁעֲרֵי הַשָּׁמַיִם, וְרוֹאִים מִרְאֹת וְחִזְיוֹנוֹת נִפְלְאִים וְכוּ' וְכוּ', (וְאֵין כָּאֵן מְקוּמוֹ לְהִאָרִיף בְּזֶה), כִּי כָּל שְׁמַתְחַזְקִים בְּאָמוּנָה, יוֹתֵר מִתְקַרְבִּים אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, עַד שְׂזוּכִים לְכַטֵּל עֲצָמָם לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, בְּחִינַת: "וְאָמוּנָתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ" (תְּהִלִּים פט, ט), שֶׁהֵם מְסַבְּבִים בְּאֵלְקוֹתוֹ

(י) אָמוּנָה נִקְרָאת כְּשֶׁמִּתְחַבֵּרֵת בָּהּ אָמֶת.

יְתַבְרַךְ, שְׂרֹואִים אִיף שֶׁבְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּמְקִימִים בְּשִׁלְמוֹת (תהלים טז, ח): "שְׁוִיתִי ה' לְנִגְדֵי תְמִיד" וְכוּ', וּמוֹצְאִים אֱלֹקוֹתוֹ יְתַבְרַךְ בְּכָל דְּבָר, וְהֵם שׁוֹמְעִים הַפְּרוֹזִין עַל־אֵין הַיּוֹצֵאִין בְּכָל יוֹם מְהֵעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, בְּחִינַת הַרְמָזִים שֶׁמְרַמְזִין לְאָדָם מְכַל דְּבָר — דּוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, שְׂיִזְכָּה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יְתַבְרַךְ (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נד), שְׂזָה בְּחִינַת "לְאֹדְבָקָא מִחֻשְׁבְּתִיהָ בְּעֵלְמָא דְאֵתִי"א, כִּי מִסְתַּכְּלִין בְּשֶׁכָּל וּבְחִיּוֹת אֱלֹקוֹת שְׂיִשׁ בְּכָל דְּבָר (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן א), שְׂזָה הַתְּגַלּוֹת הָאֲמוּנָה "בְּרֵאשִׁית בְּרֵא' אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ" (בְּרֵאשִׁית א, א), שֶׁהִכַּל בְּרֵא הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, וְעַל-כֵּן סוֹפֵי תְבוֹת הֵם אָמֵת, כִּי חוֹתְמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא אָמֵת, כָּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל (שְׁבַת נה:); וְעַל-כֵּן אָדָם כְּזֶה הוּא תְּמִיד בְּשִׁלּוּם עִם חֲבֵרָיו, וְאִפְלוּ כְּשֶׁאֲחַד מְצַעְרוֹ, חֵס וְשִׁלּוּם, יוֹדֵעַ שֶׁהִכַּל שְׁלוּחֵי הַבּוֹרָא, כִּי אֵין בְּלִעְדָּיו יְתַבְרַךְ כָּלֵל, וְאֵינוֹ קוֹפֵץ לְכַעַס עֲלֵיהֶם, מֵאַחַר שֶׁאֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם — הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, עוֹמֵד עַל יָדָם, וְכָל מֵה שֶׁמְזַכֵּר אֶת עֲצָמוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת, זוֹכָה לְבְרוּר הָאֲמוּנָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְכֵן לְעוֹלָם, כִּי בְּכָל יוֹם וְיוֹם מְשַׁתַּנֵּה הַשְּׂגַת הָאָדָם בְּהֵאֲרַת אֱלֹקוֹתוֹ יְתַבְרַךְ, וְאִפְלוּ בְּכָל שְׁעָה וְשְׁעָה, "אֵין שְׁעָה דּוּמָה לְחִבְרָתָהּ" (עֵינִי עַץ חַיִּים, הֵיכַל אָדָם קְדָמוֹן, שַׁעַר א, עֲנָן א) כִּיּוֹדֵעַ לְמִי שֶׁנִּכְנַס קִצַּת בְּעִבּוּדָתוֹ יְתַבְרַךְ, וְכֵאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן א) בְּפִסְוִק (תהלים קלה, ה): "כִּי אָנִי יוֹדֵעִי כִּי גְדוֹל ה' וְאֹדֵינִי מִכָּל הָאֱלֹהִים", כִּי גְדֹלֵת הַבּוֹרָא יְתַבְרַךְ אֵי אִפְשָׁר לֹאמַר וּלְסַפֵּר לְחֲבֵרוֹ, וְאִפְלוּ לְעֲצָמוֹ אֵי אִפְשָׁר לְסַפֵּר מִיּוֹם לְיוֹם, לְפִי מֵה שֶׁמְזַרְיַח לוֹ וּמְתַנוּצֵץ לוֹ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, אֵינוֹ יָכוֹל לְסַפֵּר לְעֲצָמוֹ לְיוֹם הַשָּׁנִי.

וְעַל-כֵּן רְאוּי תְּמִיד לְהַמְשִׁיךְ רַק אֶל חֲבֵרִים יְקָרִים הַמְּדַבְּרִים רַק מִתּוֹרָה וְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ מִהַתְּכַלִּית הַנִּצְחִית, אֲשֶׁר רַק זֶהוּ עֵקֶר הָאָמֵת, וְרַק זֶה רְצָה רַבְּנוּ ז"ל, וּכְלָל זֶה תְּנַקֵּט בְּיָדָךְ: "עַל מֵה שֶׁמְּדַבְּרִים אֶת זֶה מִמְּשִׁיכִים לְשֵׁם", אִם מְדַבְּרִים מִרַבְּנוּ ז"ל, אִז

(א) לְהַדְבִּיק מִחֻשְׁבְּתוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא.

רַבְּנוּ וְ"ל שֵׁם מִמֶּשׁ, יְהִי־הֵיכֵן שְׂיִהְיֶה, בְּמִקּוֹם שְׂמִתְקַבְּצִים אֲנֹשִׁי
שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים, וּמְדַבְּרִים מִרַבְּנוּ וְ"ל, שֵׁם הוּא מִמֶּשׁ, וְעַל-כֵּן בְּכָל
הַתּוֹעֲדוֹתֵינוּ צְרִיכִים לְדַבֵּר רַק מִרַבְּנוּ וְ"ל, וְלֹא לְעַרְב דְּבָרִים אַחֲרָיִם,
וְאֵז הוּא אֲתָנוּ יַחַד.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תקמח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֹר לְיוֹם שְׁנֵי, לְסֹדֵר מִטּוֹת-מִסְעֵי ה'תשל"א.

בֵּין הַמְצָרִים יְאִיר אֹר לְיִשְׂרָאֵל, וַיִּמְתְּקוּ כָּל הַצָּרוֹת וְהַדְּיָנִים מֵעַל
כָּלֵל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַנֶּאֱהָבִים וְהַנְּעִימִים, וּבִפְרֹט מֵעַל רֹאשׁ יָדִיד
נִפְשֵׁי, אִישׁ חֶסֶד, הַיּוֹשֵׁב בְּאֶהְלֵה שֶׁל תּוֹרָה, וְשׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחַל
הַנוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲקָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרוֹךְ בְּשָׁבוּעַ שְׁעֵבֵר קִבְּלָתִי, וְאֲנִי מְצֻטָּעֵר מְאֹד בְּצַעֲרֶךָ
הַקָּשָׁה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִרְחַם עָלֶיךָ וְעָלֵינוּ וַיִּרְחִיב לָנוּ.

אָחִי הַיְקָר! חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד עַל-כָּל-פְּנִים מֵעַכְשָׁיו, מִזֶּה
הַרְגַע, וְתִשְׁכַּח וְתַעֲבִיר מִלִּבְךָ וְדַעֲתָךְ כָּל מֵה שְׁעֵבֵר עָלֶיךָ עַד עַכְשָׁיו
וְתִתְחִיל מִחֲדָשׁ לְגַמְרֵי — לְכָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתַפְלָה וְהַתְּבוֹדָדוֹת,
וְלִמְעַן הַשֵּׁם, לְטוֹבָתְךָ הַגְּשָׁמִית וְהַנְּצָחִית שְׂתִיחַד לְעֲצָמָךְ מְקוֹם
מִיחָד שְׂאִין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וְשֵׁם תְּשִׁיחַ וְתִסְפֹּר וְתִגְלֶה כָּל לִבְךָ וְדַעֲתָךְ
וּמִחֲשָׁבוֹתֶיךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְתִבְקֶשׁ רַחֲמִים
וְתִחַנּוּגִים שְׂיִמְחַל לְךָ וַיִּרְחַם עָלֶיךָ, וְתִרְחִיב אֶת הַדְּבוּר מְאֹד מְאֹד
בְּטַעֲנוֹת חֲדָשׁוֹת, בְּשִׁיחוֹת אֲרָכוֹת וּבְדַבְּרוּרִים יְפִים מִפְּנִימִיּוֹת הַלֵּב
וְקוֹלוֹת וְצַעֲקוֹת שְׂשֻׁבוּב וַיִּרְחַם עָלֶיךָ, וְאִם תִּהְיֶה עֲקָשָׁן גְּדוֹל עַל זֶה,
סוּף כָּל סוּף תִּרְאֶה עֲנִינִים גְּדוֹלִים וְכוּ', אֲשֶׁר לֹא שְׁעָרְתָּ מִיָּמֶיךָ.

וַתִּדַע שֶׁהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ כְּכֹחַ עוֹמֵד וּמְצַפֶּה וּמְחַכֶּה לְדַבּוּרֵיךָ
 וְשִׁיחוּתֵיךָ מִלִּבְּךָ הַנְּשָׁבֵר וְהַנְּדָכָא, כִּי זֶה עֵקֶר תַּעֲנוּגוֹ יִתְבָּרַךְ כְּכֹחַ
 — שֶׁהָאִישׁ הַשֹּׁפֵל, הַנִּבְזָה וְהַיְרוּד, מִתְחַזֵּק וּמִתְאַמֵּץ וּבוֹרַח אֵלָיו
 יִתְבָּרַךְ בְּשִׂיחָה — זוֹ תְּפִלָּה (עֵין בְּרִכּוֹת כו: עֲבוּדָה זְרָה ז:), וְאֵינוֹ מְנִיחַ
 לְהַפִּיל אֶת עֲצָמוֹ יְהִי אֵיךְ שִׁיְהִי, אֲפֹלוֹ אִם הוּא פָּגוּם מְאֹד מְאֹד,
 חֵס וְשָׁלוֹם, וְנוֹפֵל יוֹתֵר וְיוֹתֵר רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא אֵינוֹ
 מְסַתְּפֵל עַל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת כָּלֵל, וְהוּא שָׁב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, זֶה עֵקֶר
 שֶׁעֲשׂוּעֵיו יִתְבָּרַךְ, כִּי יֵשׁ לוֹ מְלֶאכִים וְשׂוֹרְפִים, אֲפָנִים וְחִיּוֹת הַקֹּדֶשׁ
 וְכוּ' וְכוּ' וְאֵלְפֵי אֵלְפִים וְרַב רַבֵּי רַבְבוֹת רַבְבוֹת וְכוּ' עוֹלָמוֹת לְמַעְלָה
 לְמַעְלָה בְּרוּם גְּבַהֵי מְרוֹמִים, אֲשֶׁר לֹא יִכִּילֵהוּ הַרְעִיּוֹן וְהַהֲשָׁגָה וְכוּ'
 וְכוּ', וּבָרָא אֶת הָאָדָם הַשֹּׁפֵל אֲשֶׁר מְסַבֵּב כָּל-כָּךְ בְּגִשְׁמִיּוֹת
 וּבִנְסִיוֹנוֹת וְכוּ', בְּחֻשְׁכוֹת וּבְהִסְתָּרָה וְכוּ', אֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא מְחַזֵּק
 אֶת עֲצָמוֹ וּבוֹרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, זֶהוּ עֵקֶר שֶׁעֲשׂוּעֵיו יוֹתֵר מִכָּל הַמְּלֶאכִים
 וְכוּ' וְהַעוֹלָמוֹת וְכוּ', וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן וְקַל וְחֹמֶר כְּשֶׁכָּבֵר אַחַד
 נִפְל בְּעַמֻּק הַחֹשֶׁף וְהָאֲפֵלָה וְהַתְּרַדְמָה בְּרַבּוּי מַעֲשָׂיו הַרְעִים, וּמְסַבֵּב
 כָּל-כָּךְ עִם זְהֵמַת מַחְשְׁבוֹתָיו הַרְעוֹת, הַמְּרוֹת וְהַמְּגַנּוֹת, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן
 אֵינוֹ מִתְיָאֵשׁ וְאֵינוֹ נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל, רַק חוֹזֵר וּבָא אֵלָיו יִתְבָּרַךְ
 בְּטַעֲנוֹת וּבִקְשׁוֹת, בְּצַעֲקוֹת וּבְשׂוֹעוֹת, בְּפִיּוּסִים וּדְבּוּרִים, שִׁימְחַל לוֹ
 וְיוֹצִיאֵהוּ מִהַחֹשֶׁף שְׁנֹלְכֵד לְשֵׁם וְכוּ', אֵין לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר מַה נַּעֲשֶׂה מִזֶּה
 אַז בְּכָל הַעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁזּוֹכֶה לְהַתְּעוֹרֵר
 בְּאַמֶּת, וּבוֹכֶה בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת כְּתִינוּק קִטָּן, וְשׁוֹפֵף דְּמַעוֹת
 כַּמִּים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֵלְפֵי אֵלְפִים וְרַב רַבֵּי רַבְבוֹת עוֹלָמוֹת מְזַדְּעִזְעִים
 בְּאוֹתוֹ רַגַע, וּמְסַתְּפֵלִין עֲלָיו מִכָּל הַעוֹלָמוֹת, וְיוֹצֵאִים כְּרוֹזִין עֲלָאִין
 בְּכָל הַעוֹלָמוֹת: "אֲשֶׁרֵי הַבֵּן הַחֲבִיב הַשָּׁב אֶל אָבִיו", וְזֶה עֵקֶר הַנְּסִיּוֹן
 וְהַבְּחִירָה שֶׁל הָאָדָם — שֶׁאֵינוֹ רוֹאֶה אֶת זֹאת וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ זֹאת, כִּי
 אִם הִיךְ זוֹכֶה לְרֹאוֹת וְלִשְׁמַע אֶת כָּל זֹאת, לֹא הִיךְ שִׁיף שׁוֹם בְּחִירָה,
 כִּי הַכֹּל הָיוּ רְצִים לְמָקוֹם מִיְחָד, וּבוֹכִים וּמִתְפַּלְלִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ,
 כִּי מַעֲלַת הַבְּכִיָּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ עוֹלָה עַל הַכֹּל, כָּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ חַכְמֵינוּ
 ז"ל (בְּרִכּוֹת לב: בְּכָא מְצִיעָא כּט.): שֶׁעָרֵי דְמַעָּה לֹא נִנְעָלוּ; וְאֲמָרוּ בְּזִהַר
 הַקֹּדֶשׁ (שְׁמוֹת קסה.): כָּל תְּרַעֲיִן נִנְעָלוּ וְאֲסָגִירוּ וְתְרַעֲיִן דְּדַמְעִין לֹא

אֶסְגִּירוּ וְכוּ', "וְנָפְאָה חוּלְקִיָּה דְהֵהוּא בַר נֶשׁ דְּאוּשִׁיד דְּמַעִין קַמִּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּצִלּוֹתֶיהָ" א וְכוּ', עֵינ שָׁם.

וּמוּבָא בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (עֲרַב, הַלְכָה ג), אֲשֶׁר עֵקֶר הַבְּכִיָּה שֶׁל יִשְׂרָאֵל צְרִיכָה לְהִיּוֹת כְּמוֹ תִּינוּק הַבּוֹכָה מִגְדָּל הַגְּעֻגּוּעִים שֵׁישׁ לוֹ לְאַבּוֹ, בְּחִינַת (שְׁמוֹת ב, ו): "וְהִנֵּה נֶעַר בָּכָה וַתַּחְמַל עָלָיו", וְנֶאֱמָרוּ בְּתַקוּנַי-זֶהָר (תַּקוּן מֵה): כָּל הַשְּׁעָרִים נִנְעָלוּ אַבְּל שְׁעָרֵי דְּמַעָּה לֹא נִנְעָלוּ, לִית מֵאֵן דְּאֶפְתַּח לוֹן לְאֵלִין שְׁעָרִים עַד דְּאֶתִּי מֵאֲרִיָּה דְּדַמְעָה דְּאֶתְמַר בֵּיהָ²: "וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד וְהִנֵּה נֶעַר בָּכָה [מִדָּר] וַתַּחְמַל עָלָיו" וְכוּ', עֵינ שָׁם], כִּי כְּשֵׁי-יִשְׂרָאֵל בּוֹכִים כְּתִינוּק הַבּוֹכָה לְשׁוֹב אֶל אָבּוֹ, אֲזוּ בּוֹדָאֵי "וַתַּחְמַל עָלָיו" וְכוּ', עֵינ שָׁם; וְהַבְּכִיָּה הַזֹּאת שְׁבוּכָה שְׂרוּצָה לְזָכוֹת לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, מְבַטְּלַת בְּכִיתוֹ שֶׁל עֶשׂוֹ הָרָשָׁע, אֲשֶׁר גָּרְמָה לָנוּ מֵה שְׁגָרְמָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן — חֲרַבְּן-בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, חֲרַבְּן כָּל הָעוֹלָמוֹת וְהָעֲלָמֹת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְמַנָּה נִמְשָׁכָה כָּל הַכְּפִירוֹת, בְּחִינַת (מְשָׁלֵי יח, ב): "לֹא יִחַפֵּץ כְּסִיל בְּתַבּוּנָה כִּי אִם בְּהַתְּגַלּוֹת לְבוֹ" (עֵינ לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן א), כִּי אֵינּוּ מְסַתְּפֵל עַל רוּחַנִיּוֹת אֱלֹקוֹת שֵׁישׁ בְּכָל דְּבָר — דּוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, וְאֵינּוּ מְבִיט עַל אוֹר הַשְּׁגָחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְשַׁגִּיחַ בְּהַשְּׁגָחָה פְּרִטִי פְּרִטִית; כִּי הוּא "מִצַּח הַנְּחָשׁ", וּמְמַנּוּ יוֹנְקִים כָּל הַמֵּינִים וְהָאֶפִיקוֹרְסִים הַמְכַנְיָסִים כְּפִירוֹת וְדַעוֹת נַפְסוֹת וְזוֹרוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, בְּרַבִּים מְבַנֵּי עֵמּוּנוּ, עַל-יַדֵּי דְּבוּרֵיהֶם וְסַפְרֵי פְּסִילֵיהֶם, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְכַעֲיִן שְׁאֶמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (סְנֵהֲדָרִין ע.ח): אָרַם נַחֲשׁ בֵּין שְׁנָיו הוּא עוֹמֵד וְדו"ק; [וְעֵינ בְּמִדְרָשׁ (בְּרַאשִׁית רַבָּה יט, א): נַחֲשׁ אֶפִיקוֹרְסִים הָיָה וְדו"ק], וְעֵינ בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן סג), וְהַנְּחָשׁ הֵם אֵלּוֹ הַחֲכָמִים לְהִרְעֵ, הַחוֹקְרִים פִּילוֹסוֹפִיָּה וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (וְיִמְיָה ד, כב): "חֲכָמִים הֵמָּה לְהִרְעֵ וּלְהִיטִיב לֹא יִדְעוּ", שְׁהֵם רַק חֲכָמִים לְהִרְעֵ, שְׁאֵם יִרְצוּ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּחֲכָמָתָם וּלְהִיטִיב — לֹא יִדְעוּ וְכוּ', עֵינ שָׁם.

(א) כָּל הַשְּׁעָרִים נִנְעָלוּ וְנִסְגְּרוּ, וְשְׁעָרֵי דְּמַעוֹת לֹא נִסְגְּרוּ וְכוּ', אֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל הָאִישׁ שְׁשׁוּפָּךְ דְּמַעוֹת לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתַפְלָתוֹ.
 (ב) אֵינ מִי שֵׁיִפְתַּח לְאוֹתָם שְׁעָרִים עַד שְׂיָבּוּא אַדּוֹן הַדְּמַעוֹת, שְׁכַתוּב בּו...)

כי עקר הטוב והנעם הוא — להסתכל בפשכול ובחיות אלקות שיש בכל דבר, כי בכל ענין וחדוש שרואה, תכף-ומיד יזכיר לעצמו — הלא אין בלעדיו יתברך כלל, והוא ברא ומחיה ומקים את זה הדבר, והוא יתברך נתן והכניס חכמה בלב האדם שיבנה דבר זה וכו', ועל-כן "מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה [נפלאה] עשית", וישבח ויהלל ויזמר לפניו יתברך שבחיים ותהלות על גדל רחמנותו שמרחם על בריותיו, ומכין להם כלים מכלים שונים להקל הטרחות והטרדות מבני-האדם וכו'; כמו שאמר התנא (ברכות נח.): פמה יגיעות יגע אדם הראשון עד שמצא פת לאכל, חרש וזרע וקצר ועמר ודש וזרה וברר וטחן, והרקיד ולש ואפה ואחר-כך אכל, ואני משכים ומוצא כל אלו מתקנין, וכמה יגיעות יגע אדם הראשון עד שמצא בגד ללבש, גזז ולבן ונפץ וטוה וארג, ואחר-כך מצא בגד ללבש, ואני משכים ומוצא כל אלו מתקנים לפני, כל האמות שוקדות ובאות לפתח ביתי, ואני משכים ומוצא כל אלו לפני, וזו מדרגת האיש הישראלי, בחינת "יעקב איש תם" (בראשית כה, כז), שהוא "האורח הטוב" שהוא "תמיד בשמחה" וכו', תמיד נותן "שבח והודאה" להשם יתברך, ואומר: פמה טרחות טרח בעל-הבית בשבילי, פמה בשר הביא לפני, פמה יין הביא לפני, פמה גלוסקאותי הביא לפני, וכך מה שטרח לא טרח אלא בשבילי, והוא "תמיד בשמחה", כי אומר (סנהדרין לז): כל העולם לא נברא אלא בשבילי, ומה שרק רואה הוא מתעורר תכף-ומיד לשבח את הבורא יתברך שברא את זה בשבילו, כדי שיהיה נקל לו, ולא יצטרך לטרח כל-כף, ועל-כן כשאוחז בזה, הוא תמיד דבוק בו יתברך, ועל-כן אחיזתו היא בעץ החיים, שנאמר בו (בראשית ג, כב): "וחי לעולם", כי אין חלוק אצלו בין חיים למיתה, מאחר שנכלל בו יתברך (עין לקוטי-מנהר"ן, חלק א', סימן כא); מה שאין כן עשו איש חכם, שהוא "האורח הרע", הוא "תמיד בעצבות", כי הלא נדמה לו כי הכל טבע, והוא תמיד מלא חסרונות ומרירות, ואומר: פת אחת אכלתי, חתיכה אחת אכלתי, כוס אחת שתיתי וכו', כי הוא חכם להרע,

קצו אֲשֶׁר תִּקְמַח בַּנְּחָל

ובְּחֻמְתּוֹ הִרְעָה, הַמְטָעִית וְהַמְשַׁבֶּשֶׁת, עוֹקֵר אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי מַמְנוֹ
 יִתְבָּרֵךְ "סִ'אִיז קִיין מְלֶךְ נִישְׁטֵא", "דוּ הָאָסֶט אִיְהִים דָּעֵן גִּיזְעֵן" ? !
 וְעַל־כֵּן הֵם נִקְרָאִים "חֻכְמִים לְהִרְעֵ וְלְהִיטִיב לֹא יָדְעוּ", מֵאַחַר שֶׁעָקַר
 הַטּוֹב הוּא רַק הָאֱמוּנָה, כִּי מִי שֶׁאֵין לוֹ אֱמוּנָה חָיָו אֵינָם חַיִּים, וְהוּא
 תָּמִיד בְּעֶצְבוֹת וּבְמִרְרוֹת וּבְרַע לֵב (עֵינֵי שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן נג).

וְעָקַר אַחֲזִיתוֹ הִיא בְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע (עַר אִיז אַ וְוִיסְנֶשְׁאֶפֶטֶס
 מֵאֲנִי^ה), שֶׁמִּפְרִיד בֵּין טוֹב וְרַע (עֵינֵי לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, כְּלָאֵי הַפְּרָם, הַלְכָה ב), כִּי
 נִדְמָה לוֹ שֶׁהוּא חֻכֵּם, עַר פֶּאֲרֶשְׁטֵיט אֵיין 'עֶסְק', וְעַל־כֵּן הִזְהִיר
 הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שֶׁלֹא יֵאָכֵל מֵעֵץ הַדַּעַת, שֶׁמִּפְרִיד בֵּין טוֹב וּבֵין רַע,
 "כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת" (בְּרֵאשִׁית ב, יז), כִּי תִתְאַחַז בְּסִטְרָא
 דְּמוֹתָא שֶׁהוּא "כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת", עֶצְבוֹת וּמִרְרוֹת וְכוּ'.

וְהַנְחֵשׁ מִסִּית אֶת הָאָדָם "נַעַם פֶּאֲרִיז" "שְׁטוּדִיר", "וּנְפָקָחוּ
 עֵינֵיכֶם" (שֵׁם) "וְוַעֲסֵט וְוַעֲרֵן קְלוּג", וְסוֹפֵם רוֹאִים בְּחוּשׁ מַה
 שֶׁנַּעֲשֶׂה עִמָּהֶם עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי הֵם תָּמִיד "נַעַ וְנָד" (שֵׁם ד, יב),
 וְאֵינָם מוֹצְאִים אֶת מְקוֹמָם, וּבְפִנִימִיּוֹת לָבָם הֵם מְבַלְבְּלִים וּמְבַלְבְּלִים
 בְּפִתְחֵיהֶם יִתְרִים וּבְמִרְרוֹת גְּדוּלָה וְכוּ', רַחֲמָנָא לְצַלֵּן.

וְעַל־כֵּן נוֹשֵׁף הַנְחֵשׁ בְּרַגְלָיו, "וְאִתָּה תִּשׁוּפְנוּ עָקֵב" (שֵׁם ג, טו),
 כִּי שֵׁם אַחֲזִיתוֹ, בְּחִינַת הַסְתָּרָה, מַחֲזִין דְּקִטְנוּת, "עַל גַּחְנֶךָ תִּלְךָ"
 (שֵׁם), עַל גְּשָׁמִיּוֹת הָאָרֶץ, וְאֲשֶׁר שֵׁם עָקַר שְׁלִיטַת עֲשׂוֹ הַרְשָׁע, כִּי הוּא
 לָקַח אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ ז"ל בְּמִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה
 ו, ה), וְאֵינּוּ מְקַשֵּׁר הַחִיצוֹנִיּוֹת אֶל הַפְּנִימִיּוֹת (עֵינֵי לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, פְּקָדוֹן,
 הַלְכָה ד), הָעוֹלָם הַזֶּה — (תְּכֵלִית הַגְּשָׁמִיּוֹת), אֶל הָעוֹלָם הַבָּא —
 (תְּכֵלִית הַרוּחָנִיּוֹת), וְעַל־כֵּן הוּא עָקַר הַחֲשָׁף כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ

ד) אֵין מְלֶךְ בְּכָלֵל, הָאֵם אִתָּה רְאִית אֹתוֹ? ! נִזְה מְדַבְּרֵי הַיְחָסֵם בְּ"סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת" שֶׁל רַבְנּוּ ז"ל,
 מַעֲשֶׂה ט' מַחֲסֵם וְחָם, עֵינֵי שֵׁם.
 ה) הוּא אָדָם "אֲנִטְלֶקְטוּאֵלִי".
 ו) הוּא מְבִין עֵינֵי.
 ז) תִּקְחָה, תִּטְעֵם, תִּרְכֵּשׁ "הַשְּׁכָלָה".
 ח) וְאִז תִּהְיֶה חֻכֵּם.

אֲשֶׁר תִּקְמַח בְּנַחֵל קִצּוֹ

ו"ל בַּמְדַּרְשׁ (שם ב, ה): "וְלַחֲשׂוֹף קָרָא לִילָה" (בְּרֵאשִׁית א, ה) — זֶה עָשׂוֹ, וַיְהִי עָרֵב — זֶה עָרְבוֹ שֶׁל עָשׂוֹ, כִּי כְּשֶׁנִּמְשָׁכִים אֶל גְּשָׁמִיּוֹת הָעוֹלָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, זֶהוּ עֵקֶר הַחֲשׂוֹף, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.

וְזֶה שְׂאֵמְרוֹ חֲכָמֵינוּ ו"ל (שם סג, טו): "וַיְהִי עָשׂוֹ אִישׁ יָדַע צִיד" (בְּרֵאשִׁית כה, כז) — צַד אֶת הַבְּרִיּוֹת בְּפִיו וְכִנ"ל, שֶׁהִיא מְטֵעָה אֶת הַבְּרִיּוֹת עִם נִכְלֵי עֲרֻמוּמִיּוֹת אָרֶס שֶׁבְּפִיו, לְהַחֲטִיא אֶת הָאָדָם וּלְרַחֲקוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ עֲכָשׂוֹ הַחֹזְקִים וְהַכּוֹפְרִים שֶׁבְּזַמְנֵנוּ, אֲשֶׁר מְטֵעִים אֶת כָּל הָעוֹלָם מְאֹד מְאֹד בְּרַבּוּי דְּבִרְיָהֶם הַנְּדַפְּסִים בְּכָל עֵבֶר וּפְנֵה בְּעֵתוֹנִים וּבְסִפְרֵי פְּסִילֵיהֶם לְאֲלָפִים וּלְרַבָּבוֹת, כְּאֵלוֹ יִשְׂאֵר הָאָדָם פֹּה לְנֹצֵחַ, וְכֵאלוֹ זֶהוּ עֵקֶר תְּכֵלִיתוֹ, וְעַל-כֵּן הֵהֱכִיחַ לוֹ לְרֹדֶף וּלְהַשִּׁיג יוֹתֵר וַיּוֹתֵר מִגְּשָׁמִיּוֹת הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה, אֲשֶׁר זֶה עֵקֶר הַחֲשׂוֹף וְהָאֲפֵלָה, וְזֶהוּ עֵקֶר נְשִׁיכַת הַנְּחֹשׁ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, שְׁנוֹשֵׁף אֶת הָאָדָם בְּכַפִּירוֹת וְאֲפִיקוֹרְסוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְעַל-כֵּן הִחְמִיר רַבְּנוֹ ו"ל מְאֹד מְאֹד (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נט), לֹא לְהַתְחַבֵּר עִם רְשָׁעִים, וְאֲפֵלוֹ מִי שֶׁנִּלְכַּד בְּסִפְרֵי פְּסִילֵיהֶם, צָרִיף לְבָרַח מִמֶּנּוּ כְּמַטְחֹוֵי קִשֶׁת, וְלֹא לְדַבֵּר עִמּוֹ (עֵינִי חֵי-מוֹהֲר"ן, סִימָן תז, אוֹת "לְהַתְחַזֵּק בְּאִמוּנָה"), וְזֶה מֵה שְׂאֵמְרוֹ חֲכָמֵינוּ ו"ל (יְרוּשָׁלַיִם תְּרוּמוֹת, פָּרָק ח, הִלְכָה ו): נְשִׁיכַת הַנְּחֹשׁ אֲסוּר מִפְּנֵי סַכְּנַת נַפְשׁוֹת וְדו"ק; לְמִי שֶׁנִּשְׁכַּח הַנְּחֹשׁ, צָרִיף לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ, כִּי זֹהוּ סַכְּנַת נַפְשׁוֹת מִמֶּשׁ וְכוּ', כִּי עָלָיו נֶאֱמַר (מִשְׁלֵי ב, יב-טו, יט): "לְהַצִּילֶךָ מִדְּרָף רַע מֵאִישׁ מְדַבֵּר תְּהַפְּכוֹת, הָעֹזְבִים אֲרַחֲוֹת יִשָּׁר לְלַכֵּת בְּדַרְכֵי חֲשָׁף, הַשֹּׁמְחִים לַעֲשׂוֹת רַע, יִגִּילוּ בְּתֵהֱפֹכוֹת רַע, אֲשֶׁר אֲרַחֲתֵיהֶם עֲקָשִׁים וַיִּנְלוּזִים בְּמַעְגְּלוֹתֵם כָּל בְּאִיָּה לֹא יִשׁוּבוּן וְלֹא יִשְׁיִגוּ אֲרַחֲוֹת חַיִּים"; וְעֵינִי בְּלְקוּטִי-מוֹהֲר"ן (חֶלֶק א', סִימָן לח), אֲשֶׁר עַל-יְדֵי הַנְּחֹשׁ בָּאָה עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת בְּתַקְּףָהּ הַשְּׁעֵבוֹד בְּל"ט [בְּשִׁלְשִׁים וְתַשְׁעַ] מְלֵאכוֹת, [כִּי עַל-יְדֵי הַנְּחֹשׁ נִתְקַלַּל הָאָדָם (בְּרֵאשִׁית ג, יט): "בְּזַעַת אִפְיָךְ תֹּאכַל לֶחֶם" וְגו' "בְּעֲצָבוֹן תֹּאכַלְנָה" וְגו'], וְכֵן הוּא בְּלְקוּטִי-מוֹהֲר"ן (חֶלֶק א', סִימָן קפט): עֵקֶר נְשִׁיכַת הַנְּחֹשׁ הוּא עֲצָבוֹת וְעֲצָלוּת, עֵינִי שָׁם; וְכִנ"ל — כִּי עֵקֶר הָעֲצָבוֹת בָּא עַל-יְדֵי כְּפִירוֹת וְאֲפִיקוֹרְסוֹת, וְלִהְפֹּךְ — עַל-יְדֵי אֲמוּנָה בְּרָה שְׂאִינִי בְּלַעֲדֵי יִתְבָּרֵךְ כָּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שָׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם מִמֶּשׁ, עַל-יְדֵי-זֶה בָּא

קצח אָשֶׁר תִּקְמַח בְּנַחֵל

לְתַקֵּף הַשְּׂמֵחָה וְהַדְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִזְ אֵין לְנַחֵשׁ שׁוּם שְׁלִיטָה עָלָיו, וְזֶה מָה שֶׁהִיָּה בְּזִמְנֵי בְּנֵי-בֵית-הַמֶּקְדָּשׁ, שֶׁהִיָּתָה אֶז הַתְּגָלוֹת הָאוֹר עַל כָּל הָעוֹלָם בְּהָאֶרֶת אוֹר הָאוֹרוֹת, בְּבַחֲיִנַת מְאוֹרֵי אוֹר (עֵין שָׁם, חֶלֶק ב', סִימָן טו), וְכַמוֹכָא בְּמִדְרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה לו): כְּשֵׁם שֶׁהִשְׁמָן מְאִיר, כִּי בֵית-הַמֶּקְדָּשׁ מְאִיר לְכָל הָעוֹלָם, כִּי הִיָּתָה אֶז הַתְּפֹשְׁטוֹת וְהַתְּגָלוֹת אֲמוּנָה בְּרָה לְכָל אֶחָד בְּפִרְטֵי פִרְטֵיּוֹת, וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (יוֹמָא כ.א.): לֹא הִזִּיק נָחַשׁ בִּירוּשָׁלַיִם מֵעוֹלָם, כִּי בְּזִמְנֵי הַתְּגָלוֹת אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ אֵין לָהֶם שׁוּם שְׁלִיטָה, וְהֵבִין.

אֶךְ מִחֲמַת הַדְּמָעוֹת שֶׁל עֵשׂוֹ נִגְרָמָה כָּל הַגְּלוֹת כְּמוֹכָא בְּזֶהֱרָה הַקְּדוֹשׁ (שְׁמוֹת יב): אוֹתוֹ בְּכִי דְבָכָה עֵשׂוֹ וְאֵינוֹן דְּמַעֲיָן אַחִיתוֹ לְיִשְׂרָאֵל בְּגְלוּתִיהָ, כִּיּוֹן דִּיכְלוֹן אֵינוֹן דְּמַעֲיָן בְּבַכְיָה דִּישְׂרָאֵל יִפְקוֹן מְגָלוּתִיהָ הַדָּא הוּא דְכְּתִיב^ט (יִרְמְיָהּ ל.א, ח): "בְּכִי יִבְאוּ וּבְתַחְנוּנֵי אוֹבִילָם" וְגו', הֵינוּ עֹקֵר הַגְּאֻלָּה תְּלוּי בְּדַמְעוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּשִׁיזְכּוּ לְבָכוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה יִתְבַטְּלוּ דְמָעוֹת עֵשׂוֹ וְיִתְקַשְּׂרוּ בְּשִׁרְשָׁן הָעֲלִיוֹן, בְּחִינַת רַעְוָא דְרַעְוִין וְכוּ', וְזֶהוּ בְּחִינַת הַבְּכִיָּה שְׁאֵנוּ בּוֹכִים עַל חֲרַבְיָן-בֵּית-הַמֶּקְדָּשׁ בְּכָל לַיְלָה בְּחִצּוֹת וּבִימֵי בֵין הַמְּצָרִים וְתַשְׁעָה בָּבֶא, כִּי נִתְעַלַּם הָאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְנִסְתַּם כָּל חִזּוֹן וְנִחְסְרָה הָאֲמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר מִשָּׁם נִמְשָׁכִים כָּל הַצְּרוֹת וְהִיסוּרִים מָה שְׁעוֹבֵר בְּכָלֵלִיּוֹת וּבְפִרְטֵיּוֹת, וְעֵין בְּזֶהֱרָה הַקְּדוֹשׁ (בְּרַאשִׁית רג): מִיּוֹמָא דְאִתְחַרְבַּב בֵּי מִקְדָּשָׁא, לֹא הָוָה יוֹמָא דְלֹא אֲשַׁתְּפַח בֵּיהּ לְוִטִין^א, שֶׁהוּא הַתְּגָלוֹת חֲכַמַת הַטָּבַע, אֲשֶׁר שָׁם עֹקֵר הַגְּלוֹת (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן רז), וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְבָכוֹת הַרְּבָה, כִּי עַל-יְדֵי הַבְּכִיָּה נִמְשָׁךְ עַל הָאָדָם אוֹר הַהַשְׁגָּחָה, שֶׁעַל יְדוֹ נִגְאָל מִכָּל צְרוּתָיו וְצִמְצוּמָיו וְכוּ', עֵין שָׁם; וְכַמוֹ שֶׁהוּא בְּכָלֵל הָעוֹלָם, וְהַגְּאֻלָּה הָעֵקֶרֶת תְּהִיָּה עַל-יְדֵי רַב בְּכִיָּה כַּנ"ל, וְכַמוֹכָא גַם בִּילְקוּט (וַיְגִשׁ, רַמְזוֹ קנב): כְּשֵׁם שֶׁלֹּא פִּיס יוֹסֵף אֶת אָחָיו אֶלָּא בְּכִי, כִּי אֵין הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא גּוֹאֵל אֶת בְּנָיו אֶלָּא

ט) אוֹתוֹ בְּכִי שֶׁבָכָה עֵשׂוֹ וְאוֹתָן דְּמָעוֹת הוֹרִידוּ אֶת יִשְׂרָאֵל לְגָלוּת, כִּיּוֹן שִׁיִּסְתִּים כַּחַן שֶׁל דְּמָעוֹת אֵלוֹ עַל-יְדֵי בְּכִי עִם יִשְׂרָאֵל, יִצְאוּ מֵהַגְּלוּת, וְזֶה שְׁנֵאמַר...
י) רַצּוֹן שְׁבָרְצוֹנוֹת.
א) מִיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמֶּקְדָּשׁ, לֹא הָיָה יוֹם שֶׁלֹּא נִמְצָאת בּוֹ קָלְלָה.

בבכּי; כּמו־כּן כּל הרוּצָה לְצֵאת מַגְלוֹתוֹ הַפְּרִטִית, וְלִזְכוּת לְגֵאֲלָהּ
בַּחֲיִנַּת (תהלים טט, יט): "קָרְבָּה אֶל נַפְשִׁי גֵאֲלָהּ", צָרִיף לִיחַד לְעֲצֻמוֹ
מִקּוֹם מִיחַד שְׁאִין שֵׁם בְּנֵי־אָדָם, וְיִתְבוּדַד עִמוֹ יִתְבָּרַף, וַיְדַבֵּר אֵלָיו
יִתְבָּרַף כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּהּ, וְיִתְחַנֵּן וַיִּבְקֶשׁ
מִלְּפָנָיו, שְׂיִזְכֶּה לְצֵאת מַגְלוֹתוֹ, וַיִּרְכֶּה בְּזֶה מְאֹד, וַיִּרְחִיב אֶת הַדְּבִוּר
עַד שְׂיִתְעוֹרַר לִבּוֹ בְּבִכְיָה אֵלָיו יִתְבָּרַף, מֵרַב תְּשׁוּקָתוֹ וְחִרְטָתוֹ אֵלָיו
יִתְבָּרַף, וַיִּבְקֶשׁ וְיִתְחַנֵּן שְׁלֵא יִפֹּל בְּחֻלְקוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ
חַכְמֵינוּ ז"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה ע, טו) עַל פְּסוּק: "וְעֵינַי לְאֵה רַפּוֹת" (בְּרֵאשִׁית
כט, יז), שְׁהֵיְתָה בּוֹכָה שְׁלֵא תִפֹּל בְּחֻלְקוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ; וְכַתֵּב מוֹהֲרֵינָּה
ז"ל (בְּלִקוּטֵי־הַלְכוֹת, ראש חֹדֶשׁ, הַלְכָה ה), שְׁכַל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיף
לְבַכּוֹת כָּל־כָּף כְּמוֹ לְאֵה, שְׁלֵא יִפֹּל בְּחֻלְקוֹ שֶׁל הַסֵּמ"ך־מ"ם, חס
וְשְׁלוּם, שֶׁהוּא בַּחֲיִנַּת עֲשׂוֹ, וּמְכַל שֶׁכֵּן וְכַל שֶׁכֵּן — מִי שֶׁנִּפְּל כְּבָר
בְּחֻלְקוֹ שֶׁל הַסֵּמ"ך־מ"ם, "אֵל יִתֵּן דְּמֵי לוֹ" (ישעיה סב, ז) מְדֵי יוֹם
בְּיוֹמוֹ, לִילֵף לְמִקּוֹם מִיחַד, וְלְבַכּוֹת וְלִהְתַּחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַף, שְׂיִזְכֶּה
לְצֵאת מִבֵּין שְׁנֵי הַסֵּמ"ך־מ"ם, וְעַל־יְדֵי תִקְוָה הַעֲקֻשָׁנוֹת יִזְכֶּה סוּף כָּל
סוּף לְצֵאת וְלִהְפֹּךְ אֶת כָּל הִירִידוֹת לְעֲלִיּוֹת גְּדוּלוֹת, כִּי עֵקֶר הַדְּבִקוֹת
בַּחֲיִנַּת מַחֵי הַתְּפִלִּין אֵי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ, כִּי אִם עַל־יְדֵי עֲקֻשָׁנוֹת גְּדוּלָה
בַּתְּפִלָּה, שְׂזָה בַּחֲיִנַּת מַה שְׁנִקְרָא נִפְתְּלִי (סוּד מַחֵי תְּפִלִּין) עַל שֵׁם
תְּפִלָּה, בַּחֲיִנַּת (בְּרֵאשִׁית ל, ח): "נִפְתְּלוּ אֱלֹקִים נִפְתְּלִיתִי", וְעֵין שֵׁם
בְּפִרּוּשׁ רִש"י מַה שְׁפִרַּשׁ בְּזֶה, שֶׁהוּא לְשׁוֹן "עֲקֻשׁ וּפְתִלְתוּל" (דְּבָרִים
לב, ה), נִתְעַקְשָׁתִי וְהַפְּצַרְתִּי פְּצִירוֹת וְנִפְתְּלוּ הַרְבֵּה לְמִקּוֹם לְהִיּוֹת
שְׁוֶה לְאַחֻתִי, "גַּם יִכְלֹתִי" — שֶׁהַסְּפִים עַל יְדֵי, עֵין שֵׁם (לִקוּטֵי־הַלְכוֹת,
תְּפִלִּין, הַלְכָה ה), עַל־כֵּן צָרִיף לְהַרְגִּיל אֶת עֲצֻמוֹ בְּדַרְךְ זוֹ בַּעֲקֻשָׁנוֹת זוֹ
— לְהִתְבוּדַד עִמוֹ יִתְבָּרַף כָּל יְמֵי חַיָּו, שְׂזָה הָעֵקֶר וְהִיסוּד שֶׁהַכֹּל
תְּלוּי בּוֹ, וּבִיסוּד זֶה תְּלוּיָה כָּל הַתְּקַרְבוֹתוֹ אֶל הַצְּדִיק הָאֱמֶת וְקִיּוּם
עֲצוּתוֹ הַקְּדוּשׁוֹת, אֲשֶׁר יִסוּד כָּל הָעֲצוּת שְׁלוֹ הוּא תְּפִלָּה וְהִתְבוּדָדוֹת,
וְצָרִיף לְהִיּוֹת עֲקֻשָׁן גְּדוּל מְאֹד מְאֹד, שְׂאֵף־עַל־פִּי שְׁנַדְמָה לוֹ שְׁדַבְּרִיו
אֵינָם מוֹעִילִים כָּלֵל, וְהוּא רְחוּק מִדְּבָרָיו מְאֹד, כִּי זֶה יָמִים וְשָׁנִים
שְׁעוֹסֵק בְּזֶה, וְעַדִּין לֹא פָעַל כָּלֵל, אֵף־עַל־פִּי־כֵן צָרִיף לְהִיּוֹת עֲקֻשָׁן
גְּדוּל בְּזֶה כְּמוֹ הָעֲקֻשָׁן מִמָּשׁ, שְׁעוֹשֶׂה הַדְּבָר כְּבִלִי טַעַם, כֵּן צָרִיף

בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, כִּי צָרִיךְ עֵקֶשׁנוֹת גְּדוּלָה מְאֹד בְּכָל עֲבֹדָה וְעֲבֹדָה וּבְכָל עֲצָה וְעֲצָה, אֲבָל עֵקֶר הָעֵקֶשׁנוֹת בְּיֹתֵר צָרִיכִים בְּתַפְלָה וּבְתַחֲנוּנִים, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י (דְּבָרִים ל, ה): נִתְעַקְשָׁתִי וְהִפְצַרְתִּי פְּצִירוֹת וְנִפְתּוּלִים הִרְבֵּה לְמָקוֹם, וְאִזּוֹ סוּף כָּל סוּף יִפְעַל בְּבִקְשָׁתוֹ, בְּחִינַת וְגַם יְכַלְתִּי לִהְיוֹת שְׁוֶה עִם אַחֵי הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהֵם הַצְּדִיקִים הַדְּבֻקִים בּוֹ יִתְבַּרֵךְ וְכו'.

וְיִדוּעַ בְּכַתְבֵי הָאָרִיז"ל, שֶׁלֹּאֵה הִיא סוּד הַבִּינָה — "הַנְּסֻתוֹת לֵה' אֱלֹקֵינוּ", עַל-יְדֵי שִׁירְבָה בְּבִכְיָה, תִּמְשֹׁף עָלָיו הָאָרֶה מִשְׁעַר הַנּוּן — סְפִירַת הַבִּינָה, וְיִזְכֶּה לְגִלּוֹי אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁר הָיָה נִסְתָּר מִמֶּנּוּ עַד עַכְשָׁו, וּבִפְרָט מִי שֶׁחָטָא בְּפָגַם הַבְּרִית - הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, צָרִיךְ לְבָכוֹת הִרְבָּה, וְעַל-יְדֵי אֵלוֹ הַדְּמָעוֹת יִמְחֲלוּ כָּל עֲוֹנוֹתָיו [בְּכִיָּה בְּגִימְטְרִיָּה זֶרַע לְבִטְלָה], וְיִפְתַּח מַחוּ וְדַעְתּוֹ.

עַל-כֵּן, אֶהוּבִי, אַחֵי, תִּתְעוֹרֵר מִשְׁנֵתְךָ הַעֲמָקָה שֶׁאַתָּה יִשְׁן בְּשִׁכְרוֹת הַכְּלִי הַזְּמַן, וּתְקִים (יֹאֵל א): "הַקִּיצוּ שְׁכֹרִים וּבְכוּ" וְגו', וְתִבְרַח לְךָ לְמָקוֹם מֵיַחַד שְׁאִין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, וּתְפָרֵשׁ שִׁיחַתְךָ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, עַד שִׁיתְעוֹרֵר לְבָךְ בְּבִכְיָה עֲצוּמָה, וְכֵן תִּעֲשֶׂה מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְאִזּוֹ אִם לֹא תִהְיֶה בְּטָלָן, תִּרְאֶה נִפְלְאוֹת רַבּוֹת, וְיִמְחֲלוּ לְךָ כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ; וְתִרְאֶה לְבָרַח מִכָּל הַשְּׁטִיּוֹת שֶׁנִּדְבְּקוּ בְּךָ — תַּעֲנִיּוֹת וְסִגּוּפִים, כִּי רַבְּנוּ ז"ל הִזְהִירוּנוּ עַל זֶה בְּיֹתֵר לְבַל נִקַּח לְעַצְמֵנוּ תַּעֲנִיּוֹת וְסִגּוּפִים, חֵס וְשָׁלוֹם, הַמְּכַלִּים אֶת הַמַּח וְאֶת הַדַּעַת, וּמְבַטְלִים מִתּוֹרָה, וְאָמַר בְּעֲצָמוֹ, שֶׁאִם הָיָה יוֹדֵעַ בִּימֵי נַעֲרוּתוֹ הַפְּלִגַּת מַעֲלַת תַּפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, לֹא הָיָה מְעַנֶּה אֶת גּוּפוֹ בְּתַעֲנִיּוֹת וּבְסִגּוּפִים, כִּי הַתַּפְלָה עוֹלָה עַל הַכֹּל, וְהִיא הַדְּרִיךְ הַקְּלָה וְהַבְּטוּחָה בְּיֹתֵר לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְעַיִן בְּדִבְרֵי הַחִיד"א (דְּבַשׁ לְפִי מַעֲרַכְתִּי, סִימָן ג): מְשִׁיחַ כְּמִסְפָּר נֹחַשׁ, כִּי כְּשֶׁמְלִיךְ הַמְּשִׁיחַ יְבוֹא יִכְנִיעַ אֶת הַנְּחָשׁ וְכו', עַיִן שָׁם; כִּי עֵקֶר חֲרָבוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, שֶׁעַל יְדוֹ יִכְבֹּשׁ אֶת כָּל הָעוֹלָם הוּא הַתַּפְלָה (עַיִן לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ב), וְעַל-יְדֵי תַּפְלָה שֶׁהִיא הַתְּגַלּוּת הַהִשְׁגָּחָה יִכְנַע הַנְּחָשׁ שֶׁהוּא הַטְּבַע כְּנ"ל, וְעַיִן בְּפִסְיֻקְתָּא דְּרַב כְּהֵנָּא (פָּרָק ל, סִימָן ו) כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית א, ב): "וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת", זֶהוּ מְלִיךְ הַמְּשִׁיחַ,

וְכֵן הוּא אוֹמֵר (יְשַׁעְיָה יא, ב): "וְנִחָה עָלַי רוּחַ ה'", וְאִמְתִּי מִרְחֹפֶת רוּחוֹ? "עַל פְּנֵי הַמַּיִם" — כְּשֶׁתִּשְׁפְּכוּ לְבַבְכֶם כַּמַּיִם, וְכֵן הוּא אוֹמֵר (אֵיכָה ב, יט): "שִׁפְכֵי כַמַּיִם לַבַּיִת נִכַח פְּנֵי ה'", הֵינּוּ בְּשַׁעֲהָ שֶׁתִּשְׁפְּכוּ לְבַבְכֶם כַּמַּיִם, אֲזוּ רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ תִּהְיֶה מִרְחֹפֶת עֲלֵיכֶם, וְדו"ק.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תְּקַמֵּט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר דְּבָרִים ה'תשל"א.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה אֶל מַעֲלַת הַבְּחוּר הַיָּקָר, הַחֶפֶץ בְּאַמֵּת לְהִתְקַרֵּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל-פִּי דְרָךְ הָאֵמֶת שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵהַר סִינַי, מִשָּׁה קִבַּל תּוֹרָה מִסִּינַי וּמִסֵּרָה לִיהוֹשֻׁעַ, וִיהוֹשֻׁעַ לְזַקֵּנִים, וְזַקֵּנִים לְנָבִיאִים וְכו', עַד שֶׁהִגִּיעָה אֵלֵינוּ הַשְּׁתַלְשֻׁלוֹת קִבְּלַת הַתּוֹרָה עַל-יְדֵי רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ, נַחַל גּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר קִבְּלָתִי זֶה שָׁבוּעַ, וְהִיָּה בְּדַעְתִּי לְהַשִּׁיבְךָ תְּכַף-וּמְיָד, אַךְ נִדְחָה הַדְּבָר עַד עַכְשָׁיו, שֶׁמְסֵרוּ לִי מִכְתָּב שְׁנֵי מִמֶּךָ, וְבוֹ אֶתָּה מִבְּקֵשׁ וּמִמְפָּצִיר לְהַשִּׁיב לָךְ, וְהִנֵּה בְּעֶצֶם עַל עֲנִיִן הַהִתְקַרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל דְּבָרְנוּ כְּכֹר הַרְבֵּה, שֶׁטוֹב וְנִכּוֹן הַדְּבָר לַעֲתָה שֶׁתִּסְתַּרְרוּ מְאֹד, וְלִבֵּל תִּגְלָה לְשׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם שְׁזָכִיתָ לְהִתְקַרֵּב, וְגַם לְאַבִּיךָ, גְּרוֹ יְאִיר, אֶל תֵּאמַר, כִּי בְּלִי שׁוֹם סִפְּק שְׁיִתְחִילוּ עָלֶיךָ מְנִיעוֹת וּבְלִבוֹלִים וְצִמְצוּמִים רַבִּים, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּאֲשֶׁר הַחוּשׁ יַעֲיֵד, וְגַם אֶתָּה מְסַפֵּר, כִּי כְּמָה מִחֲבָרֶיךָ מִתְחִילִים לִיעֵץ לָךְ שֶׁלִּבֵּל תִּלְמַד סִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וּמִצְעָרִים אוֹתָךְ בְּחֶרֶב לְשׁוֹנֵם בְּלִיצְנוֹת וּבְכַזִּיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים; כִּי אֵין לָךְ יָפָה מִן הַצְּנִיעוֹת (מְדַרְשׁ תַּנְחוּמָא תִּשְׁא לֵא), וְאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּמִדְבַר רַבָּה א, ג): יָפָה הִיא הַצְּנִיעוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (מִיכָה ו, ח): "וְהִצְנַע לְכַת עִם אֱלֹקֶיךָ" וְגו', (וּבִפְסִיקְתָא דְּרַב כְּהֵנָא, פָּרָק מו): אֵין לָךְ חֲבֵה לְפָנֵי הַמְּקוֹם מִן הַצְּנִיעוֹת וְכו'.

על-כֵּן מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים לְהִסְתִּיר אֶת הַתְּקַרְבוֹתוֹ, בְּאִפְסָן שֶׁלֹּא יִתְעוֹרְרוּ עָלָיו קִטְרוּגִים וּמְנִיעוֹת, צָרוֹת, יִסּוּרִים וּמַחְלָקַת וְכוּ', וּכְבָר אֶמְרָתִי לְאַחַד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִשָּׁל נֶאֱדָה עַל זֶה הָעֲנָן — לְמֵה טוֹב לְהִסְתִּיר אֶת הַתְּקַרְבוֹתוֹ בְּתַחֲלָה, כִּי אֲנִי רוֹאִים בְּשַׁעֲה שְׂאָדָם בָּא לְנִטֵּעַ אֵילָן, הַדֶּרֶךְ הַיָּא שְׂמִכְנִים גִּרְעִין אֶחָד בְּאֶרֶץ, וְהָאֶרֶץ מְכֻסָּתָהּ, וְכִף הוּא מִנַּח שָׁם עַד שְׂמַתְחִילִים לְצִמְחַ שְׂרָשִׁים, וְאִף שְׁבִין כֶּף וּבִין כֶּף עוֹבֵר עַל הַגִּרְעִין מֵה שְׁעוֹבֵר, כִּי נִתְקַלְקַל וְנִתְעַפֵּשׂ וְנִרְקַב לְגַמְרִי, אִז דִּיקָא עוֹשֶׂה שְׂרָשִׁים וְנִשְׂרַשׁ הַיֵּטֵב בְּאֶרֶץ, וְאַחֲרֵי-כֵן מִתְחִיל לְעֵלוֹת אֵילָן יָפָה וְנֶאֱדָה, וְכֹל מֵה שְׁנִשְׂתַּרְשׁ יוֹתֵר בְּאֶרֶץ, כֵּן חִזַּק יוֹתֵר הָאֵילָן, וְצוּמַח וְגָדַל הַיֵּטֵב, וְאִין שׁוּם רוּחַ סְעָרָה שְׂפַעְעָרָהּ, מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׂרָשִׁים טוֹבִים וְחִזְקִים, וְאִם הִיָּה הַגִּרְעִין מְגֻלָּה, לֹא הִיָּה יְכוֹל לְהַפּוֹת שְׂרָשִׁים כָּלֵל, כִּי הִיָּה הַגֶּשֶׁם וְהַרוּחַ וְכוּ' מֵאַבְדִים וּמִקְלָקֵלִים אוֹתוֹ לְגַמְרִי.

כֵּן הַדְּבָר בְּהַתְּקַרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל, הַדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה וְהַנְּעִימָה הַיָּא לְהִסְתִּיר הַתְּקַרְבוֹתוֹ וְלֹא לְפַרְסְמָהּ, רַק לְקַיֵּם בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת הָעֲצוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וּבְכַפְרֵי פְרָטִיּוֹת — תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּה, שְׂצָרִיף לְהִיּוֹת בְּמָקוֹם מִיְחָד שְׂאִין שָׁם בְּנִי-אָדָם, וְלִשְׁפֹּף נִפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, בְּאֲשֶׁר יִדְבַר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה שֶׁיְהִיָּה בְּהַצְנַע לְכַת, וְיִזְכֶּה שְׂתַשְׂרַשׁ בְּעֲצָמוֹ אֶמְתַּת עֲצוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, אִז כְּבָר יְכוֹל לְהִיּוֹת בְּהַתְּגַלּוֹת, כִּי כְּבָר נִשְׂרָשָׁה אֶצְלוֹ וּבְדַעְתּוֹ אֶמְתַּת רַבְּנוּ ז"ל, וְשׁוּם רוּחַ סְעָרָה לֹא תְּפִילוֹ וְלֹא תַעֲקְרוֹ, חַס וְשְׁלוֹם, וְזֶה בְּרוּר לְמִשְׁכִּיל עַל דְּבַר אֶמְתַּת, כִּי כְּשִׂזּוּכָה לְהִיּוֹת צַדִּיק מְצַנֵּעַ, וְכֹל הָעֲבוֹדוֹת שֶׁלוֹ עוֹשֶׂה בְּהַצְנַע, אִז גָּדַל וּמְצַלִּיחַ, כִּי אִין מִי שֶׁיִּפְרִיעַ לוֹ, [וְעֵין בְּסִפְרֵי הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּשׁוּבָה, אוֹת עוֹ: בְּזֶה יוֹדֵעַ הָאָדָם שְׂבָאֶמְתַּת הוּא רוֹצֵה לְעַבֵּד — כְּשִׂאִינוּ רוֹצֵה בְּפִרְסוּמוֹ], אִף דַּעַת לְנִבּוֹן, כִּי הַגִּרְעִין אִינוּ צוּמַח מֵעֲצָמוֹ, רַק צָרִיף מִים לְלַחֲלַחוֹ וּלְרַכְכוֹ, שְׂזֶה גוֹרֵם לוֹ לְצִמְחַ עִם שְׂרָשִׁים טוֹבִים, וְהַמִּים הָאֵלוֹ הֵם הָעֲצוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שְׂצָרִיף לְקַבֵּל מֵהַחֲבָרִים הַיְקָרִים, תְּלַמִּידֵי הַצַּדִּיק, בְּחִינַת "נִקְדַּת הַחֲבָר", וּמִקְבָּלִין דִּין מִן דִּין (עֵין לְקוּשִׁי-מוֹהָר"ן, חֵלֶק א', סִימָן לד), הִיָּנוּ אִף שְׂצָרִיף לְכַסּוֹת וּלְהַעֲלִים אֶת הַתְּקַרְבוֹתוֹ מֵהַכֹּל

בְּאִפְּן שֶׁלֹא יִחְלִישׁוּ אֶת דְּעָתוֹ, עַל-כָּל-פְּנִים צָרִיךְ לְהִתְוַעֵד יַחַד עִם אֲנָשֵׁי הַצְּדִיק, וּלְדַבֵּר וּלְשִׁיחַ עִמָּם רַק מִתּוֹרַת הַצְּדִיק, וַיִּגְלֶה לוֹ כֹּל אֶחָד נִקְדָּתוֹ שֶׁקִּבַּל מִהַצְּדִיק, וְעַל-כֵּן צָרִיךְ שְׂיִזְהַר מְאֹד מְאֹד בְּשַׁעֲה שְׂמִתּוֹעֵד עִם אֲנָשֵׁי הַצְּדִיק, שְׂיִהְיֶה דְבוּרוֹ רַק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּבְעִצּוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וְאִם שׁוֹמֵעַ אֲצֵל אֶחָד דְּבוּרֵי שְׂטוֹת וְחֻשְׁבוֹנוֹת הַנִּקְרָאִים פּוֹלִיטִיקָה, וּמְלִבִּישׁ אֶת עֵינָיו רַבְּנוּ ז"ל בְּאֵלוֹ חֻשְׁבוֹנוֹת עֲצָמִים, בָּרַח לָךְ מִשָּׁם כְּבוֹרַח מֵאֵשׁ, כִּי עֲסָקֵי רַבְּנוּ ז"ל הֵם רַק עִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְעִצּוֹת אֲמִתִּיּוֹת, נְכוֹנוֹת וּבְטוּחוֹת אֵיךְ לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ לְצֵאת מִהַחֲשָׁךְ שֶׁנִּלְכַּד בּוֹ, וְאֵיךְ שָׁגַם הוּא יָכוֹל לְהִגִּיעַ בְּזֶה הָעוֹלָם לְמַה שְׂצָרִיךְ לְהִגִּיעַ וְכוּ', כִּי דְבַר רַבְּנוּ ז"ל הוּא הַתְּגַלּוֹת כְּלִלִית לְכָל יִשְׂרָאֵל וּלְכָל הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יִתְגַּלֶּה מְהֵרָה עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדִקְנוֹ, וְאִינוּ תְלוּי בְּשׁוּם דְּבַר גִּשְׁמִי, וְאִינוּ מְצַמְצֵם אֲצֵל שׁוּם אָדָם פְּרָטִי, כִּי הַצְּדִיק הוּא לְמַעַלָּה מִהַמְּקוֹם וּלְמַעַלָּה מִהַזְּמַן, וְהוּא מִתְּנַה טוֹבָה לְכָל הָעוֹלָם, שֶׁהוֹרִיד וְשָׁלַח אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵלֵינוּ, וְעַקֵּר עִבּוּדָתוֹ הִיא לְרַחֵץ וּלְנַקוֹת וּלְטַהַר אוֹתָנוּ, בְּאִפְּן שָׁגַם אֲנַחְנוּ נִזְכָּה לְהִיּוֹת כְּלִים מְכֻשָּׁרִים לְקַבֵּל הַשְּׂגָת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַצְּדִיק הָאֵמֶת מוֹדִיעַ לָנוּ בְּכָל פֶּעַם אוֹצְרוֹתָיו וּמִתְּנוּתָיו הַטּוֹבוֹת שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ רוֹצֵה לְתַן וּלְהַשְׁפִּיעַ לָנוּ בְּרַחֲמָיו הָעֲצוּמִים, וְהוּא מוֹדִיעַ לָנוּ בְּכָל עֵת אֵיךְ לְהַכִּיֵּן אֶת עֲצָמָנוּ לְקַבֵּל, וְנוֹתֵן לָנוּ עִצּוֹת טוֹבוֹת אֵיךְ לְנַקוֹת וּלְטַהַר עֲצָמָנוּ וּלְבוֹשֵׁינוּ מִכָּל מַה שְׂנִכְשַׁלְנוּ עַד הַנָּה, כִּי הַצְּדִיק הָאֵמֶת חוֹפֵר בְּאֵרוֹת וּמַעְיָנוֹת חֲדָשִׁים, מַעְיָנֵי הִישׁוּעָה, שְׂאִינָם פּוֹסְקִים, בְּאִפְּן שְׂיִוָּכְלוּ לְהַטְהַר בָּהֶם כֹּל הַפְּגוּמִים וְהַמְּלַכְלָכִים וְהַמְּתַעֲבִים שְׂבָעוֹלָם, וּלְהַתְּרַפָּא בָּהֶם מִכָּל מִינֵי חֲלָאִים וּמְכֻאוּבִים רָעִים בְּגוֹף וּנְפֶשׁ, וּלְהַתְּרַחֵץ וּלְהַתְּבַשֵּׂם עַל יָדָם בְּכָל מִינֵי רֵיחוֹת טוֹבִים, כִּי הֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ מוֹדִיעַ דְּרָכֵי טוֹבוֹ וְחֻסְדָּיו הַנִּפְלְאִים לְצְדִיק הָאֵמֶת, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מִמְּשִׁיךְ חֻסְדִּים בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, וְעוֹשֶׂה חֻסֵּד חֲנָם בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, כִּי אֶפְלוּ בְּכָל יוֹם וְיוֹם נִמְשָׁכִים חֻסְדִּים חֲדָשִׁים, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב (אֵיכָה ג, כג): "חֲדָשִׁים לְבִקְרִים רַבָּה אֲמוּנָתְךָ", וְכְמוֹ שְׂפָרַשׁ רַש"י שֵׁם, שֶׁהַחֻסְדִּים מִתְּחַדָּשִׁים בְּכָל בִּקְרָה, מִכָּל שָׁפָן בְּכָל שְׂבוּעַ, בְּכָל חֲדָשׁ וּבְכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, וּמִכָּל שָׁפָן בְּכָל דּוֹר וְדוֹר מִתְּחַדָּשִׁים

חֲסָדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים, כִּי כָּל מֵה שֶׁהַדּוֹרוֹת נִקְטָנִים וּמִתְמַעְטִים וְנוֹפְלִים לְמָקוֹם שְׁנוּפְלִים, יוֹתֵר מִמְּשִׁיף הַשָּׁם יִתְבַּרַּךְ חֲסָדִים חֲדָשִׁים עֲלֵיהֶם, וּמִסְתַּכֵּל רַק עַל הַטּוֹב שֶׁבָּהֶם, בְּאִפְּן שִׁיְהִי לָהֶם קִיּוֹם וְכוּ', עַד שֶׁיָּבֹאוּ וַיִּתְגַּלֶּה בְּקִרְוֹב מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, אֲשֶׁר הוּא יִגְלֶה בְּשִׁלְמוֹת גְּדֹל חֲסָדוֹ יִתְבַּרַּךְ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוּאֵל-ב כב, נא): "וְעֹשֶׂה חֲסֵד לְמִשְׁיחוֹ" וְגו', וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לְהַגְאֵל מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַמְצוּקוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עָלֵינוּ, וּמִמֶּה שֶׁאֲנִי סוֹכְלִים בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, כִּי מְשִׁיחַ יִלְקֹט וַיִּקְבֹּץ אֶת כָּל הַטּוֹב שֶׁיֵּשׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד, וַיִּמְשִׁיף עָלָיו חֲסָדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה יִגְאֵל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יִשְׁעִיָּה נד, ז-ח'): "וַיִּבְרַח מִיָּמַי גְּדֹלִים אֶקְבֹּצֶנּוּ" וְגו', "וַיִּבְחַסְדוּ עוֹלָם רַחֲמֵיךָ אֲמֵר גּוֹאֲלֶךָ ה'" וְגו' "וְחֲסָדֶי מֵאֲתָךְ לֹא יִמוּשׁ" וְגו'; וּבְיַדְּאֵי כָּל שָׁנָה וְכָל יוֹם שֶׁבָּא מֵאֲחֵר, הוּא קָרוֹב יוֹתֵר לְבִיאַת וְהַתְּגַלּוֹת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, וְעַל-כֵּן כָּבֵד מִתְחִילִים לְהַמְשִׁיף הַחֲסָדִים הָאֵלּוּ מִיּוֹם שֶׁהוֹרְדָה נְשִׁמַּת רַבְּנוּ ז"ל אֶל זֶה הָעוֹלָם, אֲשֶׁר הוּא הַכִּיָּן כָּל הַכֹּלִים, שֶׁהֵם אוֹרֵיטָא דְעֵתִיקָא סְתִימָאָה, כִּי נְשִׁמַּתוֹ הִיא מֵהַאֵי רִישָׁא דְלֹא אֶתִידַע, וְלִית מֵאֵן דְּקִימָא בֵּיהִיא, מְסוּד שֶׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְעֵתִיק וְכוּ', וְהוּא מוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ בְּעַמְקֵי עַמְקִים בְּשִׂאוֹל תַּחְתִּיּוֹת וּמִתַּחְתִּיו, לְהַעֲלוֹת כָּל הַנְּפֹשׁוֹת הַנְּפּוּלוֹת, הַפְּגוּמוֹת וְהִירוּדוֹת בְּיוֹתֵר, וּמַעֲלֵן וְרוֹחֲצֵן וּמְנַקֵּן וּמְיַפֶּה אוֹתָן, עַד שֶׁזּוֹכוֹת בְּעֲצָמָן לְהִיּוֹת כֹּלִים לְקַבֵּל זֵיו אוֹר שְׁכִינַתוֹ יִתְבַּרַּךְ, וּמַעֲלָתוֹ גְּדוֹלָה וְנִשְׁגָּבָה כָּל-כָּף, כִּי הוּא הַשִּׁיג גְּדֻלָּתוֹ וְחֲסָדוֹ יִתְבַּרַּךְ כָּל-כָּף, עַד שֶׁיָּכוֹל לְהַגְבִּיֵה אֶת כָּל הַנְּשִׁמוֹת הַפְּגוּמוֹת בְּיוֹתֵר, אֲשֶׁר אַחֲרֵים רוֹאִים כְּבָר שֶׁאֵין בָּאֵלּוּ הַנְּשִׁמוֹת שׁוּם תַּקְנָה וְתַקְנוּהָ, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי עֲצָמוֹ וּגְבָהוֹ חֲטֹאתֵיהֶן וּפְשָׁעֵיהֶן מְאֹד מְאֹד, אִף הוּא מַגְדֵּל מִדְּרַגְתּוֹ וְקַדְשָׁתוֹ זָכָה לְהַתְּגַלּוֹת אֱלֹקוֹת בְּמִדְרַגָּה עֲלִיוֹנָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, עַל-כֵּן הוּא דִּיקָא יָכוֹל לְתַקֵּן אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְכָל מִי שֶׁמְקַרֵּב אֵלָיו, הוּא מוֹדִיעַ לוֹ רַחֲמָיו וְטוֹבוֹ הַגְּדוֹל יִתְבַּרַּךְ עַד אֵין חֶקֶר, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה גַּם הַגְּרוּעַ שֶׁבְּגְרוּעִים יָכוֹל לְהַכִּין אֶת עֲצָמוֹ לְקַבֵּל אוֹצֵר מִתְּנַת חֲנָם שְׁלוֹ.

(א) מֵהֵרָאשׁ שְׁלֹא נוֹדַע, וְאֵין מִי שֶׁמְשִׁיגוֹ, נִדְוַע שִׁישׁ עֶשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁל קְדוּשָׁה, הַנִּקְרָאוֹת עֶשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁל עֵתִיק: כְּתָר, חֲכָמָה, בִּינָה, חֲסֵד, גְּבוּרָה, תְּפָאֶרֶת, נִצְחָה, הוֹד, יְסוֹד, מְלַכּוּת, וְנִשְׁמַת רַבְּנוּ ז"ל הִיא מְסוּד הַשְּׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת שֶׁל עֵתִיק: כְּתָר, חֲכָמָה, בִּינָה, וְהוּא הֵרָאשׁ שְׁלֹא נוֹדַע].

וְהַעֲקֹר הוּא הָאֲמוּנָה וְהַרְצוֹן, שְׂיַדַע הָאֲמֵת בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה וּבִידִיעָה מְבֻרָרָת עַל מָה אֲתִינָא לְהָאֵי עֲלֵמָאֵי, וְמָה עָלַי לַעֲשׂוֹת וְכוּ', וְאִזּוּ בְּוַדַּאי יִרְצָה תְּמִיד לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וַיַּחֲתֹר בְּכָל כַּחוֹ לְהִתְקַרֵב לְאֲנָשִׁים נְאֻמָּנִים, עוֹבְדֵי הַשֵּׁם בְּתוֹרָה וּבְתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, שְׂיִוְדְעִים לְחִזְקוֹ וּלְיַעֲצוֹ עֲצוֹת אֲמִתִּיּוֹת וּנְכוֹנוֹת, כְּפִי שֶׁהֵם קִבְּלוּ מִרְבוּתֵיהֶם הַקְּדוּשִׁים, אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו, שְׁבָכָל דּוֹר וְדוֹר וְכוּ', וְאֲשֶׁר דְּבוּרִים כָּאֵלוֹ לֹא יִשְׁמַע בְּשׁוּם מְקוֹם שְׁפַעוּלָם, עַד אֲשֶׁר יִזְכֶּה וַיֵּשֶׁב אֶל ה' וַיִּרְחַמֵּהוּ, וְאֵל אֱלֹקֵינוּ כִּי יִרְבֶּה לְסְלוּחַ" (יְשַׁעְיָה נה, ז).

כִּי עַל-יְדֵי שְׂיִזְכֶּה לְחַפְּשׁ אַחַר חֲבָרִים טוֹבִים מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנו, עוֹבְדֵי ה' הָאֲמִתִּיִּים, הַדְּבָקִים בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁר הֵן הֵן צְדִיקֵי הָאֲמֵת שְׂבִדוּרְנוּ, הַמְּתַנְהִיגִים עַל-פִּי הַהִתְגַּלּוֹת שְׁקִבְּלָנוּ מִרְבָּנוּ ז"ל, עַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה גַם-בְּן לְהִתְעַלּוֹת וּלְהִגִּיעַ אֶל מָה שְׂאֵתָה צְרִיף לְהִגִּיעַ בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי הֵם יִחֲזְקוּ אוֹתָךְ, הֵם יֵאֲמְצוּ אוֹתָךְ, הֵם יִדְבְּרוּ עַל לְבָבְךָ, הֵם יֵאִירוּ בְּךָ הָאֲמֵת וְהָאֲמוּנָה וְהֵם יִגְלוּ לְךָ אֵת כָּל הָעֲצוֹת הַנוֹבְעוֹת אֶל תוֹךְ הַנִּחַל הַיּוֹצֵא מִמְּקוֹר הַחֲכָמָה הַקְּדוּמָה וְכוּ'.

וּכְבָר הַפְּלִיגוֹ חֲכָמֵינוּ ז"ל הַקְּדוּשִׁים מְגַדֵּל מַעֲלַת הַזּוֹכָה לְמִצְאָת חֲבָרִים טוֹבִים, כִּי (בְּרֻכּוֹת סג): אֵין הַתּוֹרָה נִקְנִית אֶלָּא בְּחִבּוּרָה; כִּי לְכָל אֶחָד יֵשׁ נִקְדָּה אַחֲרַת שְׂאִין בְּחִבּוּרוֹ, וְצְרִיף לְקַבֵּל אֵת כָּל הַנִּקְדוּת, כִּי כָל אֶחָד הוּא צְנוּר אַחַר הַנִּמְשָׁף מִהַצְדִּיק (עֵין לְקוּיטִי-מוֹהֲר"ן, חֲלֹק א', סִימָן לַד), וְאֶחָד מִהֵמ"ח [אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה] דְּבָרִים שֶׁהַתּוֹרָה נִקְנִית (אַבּוֹת ו, ו) הוּא: דְּבוּק חֲבָרִים, וּפְרִשׁ בְּ"תַפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל": כְּדִי שְׂיִשְׁמַע מָה שְׂיִדְקְדְּקוּ הֵם בְּלַמּוּד שֶׁל הָרַב, כִּי כָל אֶחָד מְדַקְדֵּק וְשֵׁם לֵב אֶל דְּבַר אַחַר מִהָרַב, וְאֵתָה תִּרְאֶה לְקַבֵּל אֵת כָּל אֵלוֹ הַנִּקְדוּת וְהַדְּקוּקִים וְהַהֲתַעוּרָרוֹת שְׂיֵשׁ בְּכָל אֶחָד מִהַחֲבָרִים הָאֲמִתִּיִּים, וְאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (תַּעֲנִית י'): הַרְבֵּה לְמַדְתִּי מִרְבוּתִי, וּמִחֲבָרֵי יוֹתֵר מִרְבוּתִי.

כִּי זֶה כָּלֵל גְּדוּל, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְשׁוּם אָדָם לְתַפְּסׁ וּלְהַשִּׁיג בְּדְבָרָיו שֶׁל הָרַב, אִם לֹא שְׂתַקַּן אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ כְּרֵאוּי (עֵין לְקוּיטִי-מוֹהֲר"ן, חֲלֹק

(ב) עַל מָה בָּאנוּ לְזֶה הָעוֹלָם.

א', סימן לו), כי הצדיק בעצמו אי אפשר להשיגו, כי אין בו שום תפיסה כלל, כי הוא למעלה משכלו (עין שם, סימן קמ), כי אם על-ידי אנשיו ותלמידיו וכו', אף גם למצא את אנשיו ותלמידיו האמתיים שיכולים להאיר בו הארת הרב, גם-כן צריכים לבקש הרבה ממנו יתברך, כי צריכים לבקש הרבה על זה, וכתפלתו של רבי אלעזר (ברכות טז): ותקננו בחבר טוב, כי אין זה דבר נקל למצא לעצמו חבר טוב כזה, אשר יוכל לחזקו ולהאיר בו הארת הרב, כי כבר אמרו חכמינו ז"ל (הובא בילקוט פנחס, רמז תשעו; ספרי וילף לא, יד): אין חבר נקנה אלא בקשי קשיין וכו', עין שם; כי הבעל-דבר אורב על זה מאד מאד להסתיר את החברים הטובים שיכולים לחזקו ולאמצו, ולתן לו עצות הנובעות מהצדיק האמת, ויגלה לו כל מיני חברים, אבל לא אלו אשר יכולים לעשות לו טובה נצחית, על-כן צריכים לבקש גם על זה מאד מאד, באפן שיתודע מהחברים אשר מוכנים לדבר עמו ולפקח ולהרחיב דעתו ולהחיותו, ואם כבר מוצא חברים טובים אמתיים, שיכול לדבר עמם רק בעבודת השם יתברך — תורה ותפלה, התחזקות והתעוררות, החזק בהם ואל תחליפם ואל תמירם בשום אפן שבעולם, כי על ידם תזכה גם-כן להתעלות ולצאת ממדרגתך הפחותה וכו', על-כן אף שאתה צריך להצניע את כל התקרבותך עכשו בתחלת התקרבותך, באפן שלא יבלבלו אותך, על-כל-פנים תראה להתועד תמיד עם החברים היקרים, אנשי שלומנו האמתיים, ולדבר עמם הרבה באפן שתקבל נקדתם הטובה וכו'.

ובפרט בענין סדר-דרך-הלמוד של רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן עו), ללמד בזריות ולבלי לדקדק הרבה, רק להתחיל משניות מהתחלה דיקא ולבלי לחזור, עד שיזכה לסיים ששה סדרי משנה, וכן להתחיל ש"ס מהתחלה דיקא ולבלי לחזור, עד שיזכה לסיים כל הש"ס, וכן להתחיל ארבעת חלקי שלחן ערוך מהתחלת האורח חיים ולבלי לחזור, עד שיזכה לסיים כל ארבעת חלקי שלחן ערוך, ואז יתחיל פעם אחר פעם כל ימי חייו; בודאי אתה צריך להסתירו ולבלי לפרסמו ולילף ולהתנכח עם חבריך בני הנעורים, ועל זה

אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (ירושלמי, בְּרֵכוֹת פָּרָק ה, הַלְכָה א): בְּרִית כְּרוּתָהּ הִיא, שְׁכָל הַיָּגֵעַ בְּתַלְמוּדוֹ בְּצִנּוּעָה, לֹא בְמַהְרָה מְשַׁכַּח, מֵה טַעַם (מִשְׁלִי יא, ב): "וְאֵת צִנּוּעֵי חֲכָמָה", [וְהִיא הַלְכָה מְפֹרֶשֶׁת בְּשִׁלְחָן עָרוּף (יִזְרָה דְעָה, הַלְכוֹת תַּלְמוּד תוֹרָה, סִימָן רמו, סְעִיף כב)], וּבִאֲמַת מֵה לֵךְ לְדַבֵּר וּלְפָרְסֵם בְּפָנָי הַכֹּל אֵת זֹאת, בְּאִפְּן שְׂיַעֲשׂוּ מִמֶּךָ לִיצְנוּת, וְהִנֵּה גַם רַבְּנוּ ז"ל הַזֵּהִיר לְלַמֵּד שְׁעוֹר עִיּוֹן, אִף מְלַבֵּד הַשְׁעוֹר עִיּוֹן, טוֹב לְלַמֵּד בְּדֶרֶךְ חֲזָרָה הַשְׁעוֹרִים הַנִּל — שֶׁהוּא שְׁעוֹר לְבִקְיָאוֹת, וּמִמָּה נִפְשָׁף, אִם אֶחָד הוּא טוֹב בְּעִיּוֹן, וַיֵּשׁ לוֹ שְׁכָל וְדַעַת רַחֲבָה לְהַבִּין הֵיטֵב הֵיטֵב סְגִיַת הַגְּמָרָא, וַיְכוּל לְבָרֵר לְעֲצָמוֹ הֵיטֵב הֵיטֵב הַדִּין וְהַמְּסַקְנָה עַל-פִּי שִׁיטַת הָרֵאשׁוּנִים וְהַפּוֹסְקִים אַחֲרֵיהֶם, בְּוֹדָאֵי מֵה טוֹב וּמֵה נָעִים, וְטוֹב שְׂיֵאֲחִזוּ בָּזֶה — הֵינּוּ שְׁעוֹר עִיּוֹן, וְגַם מְזֵה — הֵינּוּ שְׁעוֹר פְּשׁוּט לְבִקְיָאוֹת אֵל תַּנַּח יִדְךָ, וְאִם אֵין אֵתָּה בֵּר הַכִּי, וְאֵין לֵךְ שְׁכָל צַח וְנֹף לְהַבִּין הֵיטֵב סְגִיַת הַגְּמָרָא וּלְלַמֵּד בְּעִיּוֹן, עֲדִין לֹא נִפְטַרְתָּ מִמִּצְוֹת לַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְהַעֲצָה הַזֹּאת לְלַמֵּד בְּפִשְׁטוּת הַרְבֵּה הַרְבֵּה מְאֹד, הִיא עֲצָה וְדֶרֶךְ נִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד, וְעַל-יְדֵי-זֶה אִם תִּתְמִיד בְּדֶרֶךְ הַזֶּה, אִז בְּרַב הַיָּמִים תִּהְיֶה בְּקִי בְּכֹל הַתּוֹרָה בְּלִי שׁוּם גְּזוּמָא כָּלֵל, וְאִפְּלוּ שְׂאִין לֵךְ שְׁכָל וְדַעַת רַחֲבָה, וְהִיא עֲצָה נִפְלְאָה עַד מְאֹד, לְמִי שֶׁהוּא בְּטַבְּעוֹ קָשֶׁה עִיּוֹן; [וְעַיִן בְּסַפֵּר הַנִּפְלְאָ "אַרְחוֹת צְדִיקִים" (שַׁעַר הַתּוֹרָה) דְּבָרִים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים לְלַמֵּד עַל-פִּי דְרַבּוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל וְכוּ', עֵינִ שָׁם], וְעַל-כֵּן חֲבָרִיךָ שְׂאִינָם יוֹדְעִים שְׂאֵתָּה קָשֶׁה עִיּוֹן מְאֹד מְאֹד וְגַם בְּפִרְטֵי פִרְטוּיּוֹת מֵה שְׁעָבֵר עָלֶיךָ וְכוּ' וְכוּ' עַד עַכְשָׁו, וְאֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה נִתְעַקַּם וְנִתְקַטַּן מִחֶךָ וְדַעַתְךָ וְכוּ' וְכוּ', וְאֵתָּה עוֹד הוֹלֵךְ וּמִתְגַּרְהַ עִמָּהֶם לְהַפְגִּס בְּוִכּוּחִים לְלַמֵּד בְּדֶרֶךְ הַזֶּה, אֵין שׁוּם סִפְק שְׂיִחְלִישׁוּ אֵת דַּעַתְךָ וְיִרְבּוּ לִיצְנוּת עָלֶיךָ, וְיִבְיֵאוּ לֵךְ כֹּל הָרְאִיוֹת שְׁבַעוּלָם אֲשֶׁר אֵין לְלַמֵּד בְּדֶרֶךְ הַזֶּה, כִּי זֶה אֵינוֹ נִקְרָא לַמּוֹד וְכוּ' וְכוּ' וְכַדּוּמָה פְּתוּיִים וּשְׁטִיּוֹת כְּאֵלוֹ, לְזֹאת הַחֲפִץ בְּאֲמַת לְהַסְתַּפֵּל עַל תְּכֵלִיתוֹ הַנִּצְחִית, וְלַחֲשֵׁב הֵיטֵב עַל אַחֲרֵיתוֹ — שְׂיִצְטַרֵּף לְחֹזֵר אֶל עֲלֵמָא דְאַתִּי, וְצָרִיךָ לְהִתְיַשֵּׁב הֵיטֵב הֵיטֵב, שְׁסוּף כֹּל סוּף אֲנִי בְּעֲצָמִי יוֹדַע שְׂאֲנִי קָשֶׁה עִיּוֹן מְאֹד, וּמִחִי

מִבְּלִבְלֵ מָאד, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂיתִי בְּטֶלֶן גָּמוּר, וְעוֹבְרִים עָלַי הַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת, וְאֵינִי לוֹמֵד כָּלֵל, רַק אֲנִי מְסַתּוֹבֵב מִחֶדֶר אֶל חֶדֶר וּמַעֲלֶיָה אֶל עֲלֵיָה, וּמִבְּלָה אֶת הַזְּמַן הַיְקָר בְּשִׁטּוֹת וְהַבְּלִים, דְּבָרִים בְּטָלִים וְשִׁיחוֹת טְפִלוֹת שֶׁל מַה בְּכָף, פֶּעַם עִם זֶה וּפֶעַם עִם זֶה, וְאֵינִי פּוֹתַח סֶפֶר כָּלֵל, וְאֶפְלוּ כְּשֶׁאֲנִי כֹבֵר פּוֹתַח אֶת הַגְּמָרָא, אֲנִי לוֹמֵד שְׁתֵּים אוֹ שְׁלֹשׁ שׁוּרוֹת, וּמִתְחִיל לְדַבֵּר עִם חֲבָרֵי בְּדָבָרִים בְּטָלִים וְכוּ', וְכוּ', וְכֵא רַבְּנוּ ז"ל, וְנוֹתֵן לִי עֲצָה נִפְלְאָה כְּזוֹ, עֲצָה נְעִימָה כְּזוֹ, עֲצָה קְלָה כְּזוֹ, עֲצָה טוֹבָה כְּזוֹ, אֲשֶׁר תַּצְּלִיחֵנִי הַצְּלָחָה נִצְחִית, וְאֶזְכֶּה לְסִיִּים אֶת כָּל הַשֵּׁס כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים, וְאֶת כָּל אַרְבַּעַת חֻלְקֵי שְׁלֶחָן עָרוּף כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים בְּחִיּוּתִי, וְעוֹד לְמוֹדִים רַבִּים, וְעַל־כֵּן לָמָּה לִי לִילָף אַחֵר חֲכָמוֹת שֶׁל הַבָּל וְלִיצְנוּת חֲבָרֵי, וּמֵאוּמָה לֹא אֲשָׂא בְּעַמְלִי, יוֹתֵר טוֹב לִי לְצִיַּת אֶת רַבִּי וּמוֹרֵי הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, וְלִילָף בְּדַרְכּוֹ הַנּוֹרָאָה וְהַבְּטוּחָה, שְׁאֵמֶר, שְׁטוֹב לְלַמֵּד בְּמַהִירוֹת וְלִבְלֵי לְדַקְדָּק הַרְבֵּה בְּלַמוּד, רַק יֹאמֵר כְּסֻדְרוֹ, וּבְנוֹדָי הַדְּרוֹף הַנְּעִימָה וְהַבְּטוּחָה הַזֶּה תוֹלִיכֵנִי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּכְבָר יְדוּעַ לָךְ מֵאַמְרֵם ז"ל (עֲבוּדָה זָרָה י"ט): לְעוֹלָם לְגֵרָס אֵינֶשׁ אֵף עַל גֵּב דְּמִשְׁכַּח, וְאֵף עַל גֵּב דְּלֹא יְדַע מֵאֵי קֵאֲמֵר'; וְכָתַב עַל זֶה הַמְּהַר"ל מְפָרָאג, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, בְּ"חֲדוּשֵׁי אַגְדוֹת", כִּי אֵין הַמְּדָה שֶׁיִּלְמַד תּוֹרָה, וְיַעֲיֵן בְּאוֹתוֹ מְקַצֵּת מַה שֶׁלְּמַד, רַק יִלְמַד תּוֹרָה עַד שֶׁשְׁגוּרָה לוֹ עַל פִּיו, וְאַחֲרֵכֶף יַעֲיֵן, כִּי אֵין נִקְנָה הָעֵיּוֹן וְהַחֲכָמָה בַּתְּחִלָּה כְּאֲשֶׁר אֵין הָאָדָם בְּעַל תּוֹרָה, כִּי כְּאֲשֶׁר יִתְמִיד בְּלַמוּדוֹ אִזּוֹ יִקְרָא בְּעַל תּוֹרָה, וְאַחֲרֵכֶף יִזְכֶּהוּ הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא לְעֵיּוֹן וְכוּ', עֵיִן שָׁם; וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרַכּוֹת סג): כָּל הַמְּנַבֵּל עֲצָמוֹ עַל דְּבָרֵי תּוֹרָה סוֹפּוֹ לְהַתְּנַשֵּׂא, וְכֵן הוּא (בְּסוֹטָה כ"א): אֵין דְּבָרֵי תּוֹרָה מִתְקַיְּמִין אֲלָא בְּמֵי שְׁמַעְמִיד עֲצָמוֹ עִרְם עֲלֵיהֶם, לִידַע בְּכָל פֶּעַם שְׁעֵדִין לֹא יוֹדַע, וְצָרִיף לְהִיּוֹת כְּשׁוֹר לְעַל וְכַחֲמוֹר לְמִשָּׂא עַל דְּבָרֵי תּוֹרָה, לְלַמֵּד תְּמִיד (עֲבוּדָה זָרָה ה'), וְעֵיִן בְּתַנָּא דְּבִי אֵלֵיהּ רַבָּה (פָּרָק ד', ב'): חֲכָם שְׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה בְּכָל יוֹם תְּמִיד בְּשִׁבִּיל לְהַרְבּוֹת כְּבוֹד שְׁמַיִם, אֵינּוּ צָרִיף לֹא חֶרֶב וְלֹא חֲנִית אֲלָא הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְשַׁמְרוֹ בְּעֲצָמוֹ וְכוּ', עֵיִן שָׁם.

(ד) לְעוֹלָם יִגְרַס הָאָדָם אֶף־עַל־פִּי שְׁשׁוֹכַח, וְאֶף־עַל־פִּי שְׁאֵינוֹ יוֹדַע מַה הוּא אוֹמֵר.

ועל כָּלֵם, חֲמֻדַּת לִבִּי, תִּרְאֶה לְהִסְתִּיר אֶת עֲצָמְךָ בְּמָקוֹם מֵיֶחֱד
 שְׂאִין שֵׁם בְּגִי-אָדָם כְּגוֹן בְּחֶדֶר מֵיֶחֱד אוּ בְּמִרְתֶּף אוּ עַל הַגֶּגֶ, אוּ
 לְצֵאת בְּאִיזָה שְׂדֵה וַיַּעַר, וְשֵׁם תְּשִׁיחַ וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ אֶת כָּל
 לִבְךָ וְאֶת כָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפִרְטֵי פִּרְטִיּוֹת, כְּאֲשֶׁר יִדְבֵּר אִישׁ עִם
 רֵעֵהוּ, וְתִבְקֵשׁ וְתִפְצִיר בְּהַפְצָרוֹת, בְּבִקְשׁוֹת וּפִיּוּסִים, שְׂיִרְחַם עָלֶיךָ,
 שְׂתִזְכֶּה לְצֵאת מֵעִמְּךָ הַחֲשֵׁף שְׁנִפְלֵת לְשֵׁם, וְתִהְיֶה עֹקֵשׁן גְּדוֹל עַל
 דְּבַר זֶה, כִּי רַק זֶה יוֹשִׁיעֶךָ לְצֵאת מִכָּל צָרוֹתֶיךָ וּמִכָּל הִירִידוֹת שְׁנִפְלֵת
 לְשֵׁם, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל (מִדְּרַשׁ תַּנְחוּמָא, פְּרָשַׁת אֲמֹר טו): בְּזִכּוֹת הַתּוֹרָה
 שְׂאִתָּם עוֹסְקִים בָּהּ, הֵייתִי מִקְשִׁיב וְשׁוֹמֵעַ תְּפִלְתְּכֶם וְצַעֲקוֹתֵיכֶם וְכוּ';
 וְאֵל תִּפְלֵ בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל, אִף שְׂבִין כֶּף וּבִין כֶּף עוֹבְרִים עָלֶיךָ הַיָּמִים
 וְהַשָּׁנִים, אִתָּה עֲשֵׂה אֶת שְׁלֶךְ — לְשִׁיחַ וּלְסַפֵּר וּלְהַתְּוֹדוֹת אֲלֵיו
 יִתְבַּרֵךְ עַל כָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפִרְטֵי פִּרְטִיּוֹת, כִּי רַק בְּשִׁבִיל
 זֶה עוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ', כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִתְּאֵוָה לְתִפְלֵתְךָ, וְרוֹצֵה
 שְׂדִיקָא מִמָּקוֹם שְׂאִתָּה שֵׁם, מִירִידָה זוֹ שְׁנִפְלֵת בָּהּ, מִשֵּׁם תַּעֲשֶׂה
 שִׁיחָה נְאֻה וְתִפְלָה יִפָּה אֲלֵיו יִתְבַּרֵךְ, וּבִזְוָה אִתָּה מַעֲלָה שְׂעִשׁוּעִים
 אֲשֶׁר לֹא עָלוּ שְׂעִשׁוּעִים כְּאֵלוֹ מַעוֹלָם, כִּי בְּוֹדָאֵי מִכָּל בְּרִיָּה שְׁנִבְרָאָה
 וּמִכָּל אֶחָד עוֹלָה מִמֶּנּוּ דִּיקָא שְׂעִשׁוּעַ כְּזוֹ, אֲשֶׁר לֹא עוֹלָה מִחִבְרוֹ,
 כִּי אִם לֹא לֹא הִיָּה נִבְרָא כָּלֵל.

עַל-כֵּן חֲזַק וְאַמֵּץ "וְחִזְקֵת וְהֵייתְ לְאִישׁ" (מְלָכִים-א ב, ב), וְתִרְאֶה
 לְהִצְנִיעַ הַכָּל — הֵן הַתְּקַרְבוֹתֶיךָ וְהֵן לְמוֹדֶיךָ, וּבְפִרְטִיּוֹת הַהִתְבּוֹדְדוֹת,
 וּזְכוֹר מַה שְּׂכַתוֹב (מִיכָה ו, ח): "הַגִּיד לְךָ אָדָם מַה טוֹב וּמָה ה' אֱלֹקֶיךָ
 דּוֹרֵשׁ מִמֶּךָ, כִּי אִם עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת חֶסֶד, וְהִצְנִיעַ לְכַת עִם
 אֱלֹקֶיךָ".

וּמַחֲמַת טְרוֹדוֹתֵי הַרְבִּים, הַהֲכָרַח לִי לְקַצֵּר בְּמָקוֹם שְׂאִמְרוּ
 לְהֵאָרִיךְ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה מְאֹד מְאֹד ...

תִּקַּן.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר דְּבָרִים ה'תשל"א.

בֵּין הַמְצָרִים יִמְשְׁכוּ אֹר וְחֲסָדִים אֶל אֶהוּבֵי, יִקְרִי, הַבְּחוּר הַנְּחַמְד מְאֹד, הַחֲפֵץ וּמִשְׁתַּקֵּק לְצֵאת מֵהַחֲשָׁף, וּלְהַפְנֵס אֶל תּוֹךְ הַקְּדוּשָׁה, דַּעַת הָאֵמֶת, הֵלֵא הוּא נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עֲלֵינוּ ... גְּרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח.

אִף שְׂפָכָר דְּבַרְנוּ הַרְבֵּה, וּכְבֹד הַבְּנֵת הַרְבֵּה, לְהִבִּין דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר, אִיף שְׂצָרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּזֵה הָעוֹלָם, וּבְפָרְט מִי שְׂפָכָר נָפַל לְעַמֵּק הַחֲשָׁף, וּמְסַבֵּב בְּעֵנִים דְּמְכַסִּין עַל עֵינָיו, הוּא צָרִיף בְּיֹתֵר לְהִתְחַזֵּק וְכוּ', אִף עֲדִין אֲנִי רוֹאֶה שְׂיֵשׁ עוֹד מֵה לְדַבֵּר, כִּי עֲדִין אֲתָה נוֹפֵל בְּדַעְתְּךָ בְּכָל פֶּעַם, וְנִכְנָסִים בְּךָ סְפָקוֹת וּבְלִבּוֹלִים אִם כְּדָאי לְלַמֵּד סְפָרֵי רַבְנוּ ז"ל, או, חֵס וְשָׁלוֹם, חֵס וְשָׁלוֹם, לְפַל לְבָאֵר שַׁחַת, וּלְהַפְרִיד מִמָּאוֹר הָעֵינִים שֶׁהוּא הַצְּדִיק הָאֵמֶת (עֵין לְקוּיטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן סז), אֲשֶׁר עַל יְדוֹ נִפְתַּח מָאוֹר הָעֵינִים, וְזוֹכָה לְהִסְתַּפֵּל עַל עֲצָמוֹ, אִיף וּבְאִיזָה מַעֲמָד וּמַצָּב אֲנִי נִמְצָא, לְהִיכֵן יְרֵדְתִי וְנִפְלֵתִי וְהִיכֵן אֲנִי בְּעוֹלָם.

ב. כִּי קֹדֶם שְׂזוֹכִים לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הָאֵמֶת, אִז "כָּל הַדְּרָכִים דּוֹמוֹת לוֹ לְמִישׁוֹר" (עֵין יוֹמָא עה.), וְאִינוּ יוֹדְעַ שְׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ נִסְתָּר מִמֶּנּוּ, חֵס וְשָׁלוֹם, כִּי עַל-יְדֵי רַבּוּי עֲבָרוֹת נִפְגְּמוֹת הָעֵינִים וְהַדַּעַת (עֵין שֵׁם, חֵלֶק א', סִימָן נו), וּמִנַּח בְּהִסְתַּרְהָ שְׂבִתוֹף הַסְּתַרְהָ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וּבְפָרְט עַל-יְדֵי פִגְם הַבְּרִית - הוֹצָאת זָרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, נִפְגְּמוֹת הָעֵינִים בְּיֹתֵר, כִּי חֲטָא זֶה תְּלוּי בְּעֵינִים, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרִכוֹת יב:): אַחֲרֵי עֵינֵיכֶם — זֶה הִרְהוּר עֲבָרָה וְכוּ', שְׂנִסְתַּמִּים מִחוּ, דַּעַתוֹ וְעֵינָיו לְגַמְרֵי, וְאִינוּ רוֹאֶה שׁוֹם דְּבַר, אִף שְׂעֵינֵי יִשְׂרָאֵל רוֹאוֹת בְּכָל פֶּעַם מְרֵאוֹת נִפְלְאִים וְנוֹרָאִים (עֵין לְקוּיטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רנד) מְצַד שְׂרֵשׁ נִשְׁמַתָּם, אֲשֶׁר הֵם אוֹרוֹת נְאֻצְלִים מָאוֹר הָאֻצְלוֹת, כִּי יִשְׂרָאֵל שְׂרֵשׁ מִמְחֻשְׁבָה עֲלָאָה, בְּסוֹד (שְׁמוֹת ד, כב): "בְּנֵי כְּכוּרֵי יִשְׂרָאֵל"; [וְעֵין בְּתַקּוּינֵי-זֶהֶר: מִסְטָרָא דְּמִחְשְׁבָה דְּאֲתָמַר

בִּיה "יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשָׁבָה לְהַבְרָאוֹת" וְכוּ'; וְכֵן הוּא בְּמַדְרָשׁ (בְּרַאשִׁית רַבָּה א, ד): מַחְשַׁבְתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל קִדְמָה לְכָל דְּבַר וְכוּ', וְדו"ק]; אִף מַחְמַת קְלָקוּל מַעֲשָׂיו, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּפֶרֶט בְּפִגְם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצַלְן, נִסְתָּמוּ הָעֵינַיִם וְאֵינָן רוֹאוֹת כָּלֵל, "כִּי נִפְרְדוּ הָעֵינַיִם מִהַדְעַת", מֵרַב הַמְהִירוֹת, עַד שֶׁאֵין פְּנָאֵי לְעֵינַיִם לְהוֹשִׁיט לְדַעַת מַה שְׁרוֹאוֹת, וְזֶה (בְּרַאשִׁית ג, ז): "וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי שְׂנֵיהֶם", וּפְרָשׁ רַש"י: עַל שֵׁם הַחֲכָמָה נְאֻמָּר, כִּי עָקַר הָרְאִיָּה הוּא כְּשֶׁהַדְעַת מְקַשְׁרֶת לְעֵינַיִם, הֵינּוּ שְׂיוּדָע מַה שְׁרוֹאָה וְכוּ', וְלִהְפֹּךְ כְּשֶׁנִּפְרְדוֹת הָעֵינַיִם מִהַדְעַת, אַז הוּא עוֹר לְגַמְרֵי, וְאֵינוֹ רוֹאָה כָּלֵל שׁוֹם אֹר מְאוּרוֹ יִתְבַּרֵּךְ, אֲשֶׁר עַל-יַד־זֶה עוֹבֵר עָלָיו מַה שְׁעוֹבֵר.

ג. כִּי בְּאֵמַת אֹרוֹ יִתְבַּרֵּךְ מְאִיר תְּמִיד, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים יח, כט): "כִּי אֲתָה תְּאִיר נְרִי" וְגו', וְכִתִּיב (שֵׁם קיח, כז): "אֵל ה' וַיֵּאָר לְנוֹ" וְגו', וְכִתִּיב (מִיכָה ז, ח): "כִּי אֲשַׁב בַּחֲשָׁף ה' אֹר לִי" וְגו'; כִּי הוּא יִתְבַּרֵּךְ מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, אֲשֶׁר עַל-יַד־זֶה מְאִיר בְּכָל הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יִחְזְקְאֵל מג, ב): "וְהָאָרֶץ הָאִירָה מִכְּבוֹדוֹ" וְגו', כִּי אֵין חֲשָׁף שֶׁיִּכּוֹל לְהַחֲשִׁיף אֹרוֹ יִתְבַּרֵּךְ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קלט, יב): "גַּם חֲשָׁף לֹא יַחֲשִׁיף מִמֶּךָ וְלִילָה כִּיֹּם יֵאִיר בַּחֲשָׁכָה כְּאוֹרָה" וְגו', וְכִתִּיב (אִיּוֹב לד, כב): "אֵין חֲשָׁף וְאֵין צִלְמוֹת לְהַסְתֵּר שֵׁם" וְגו', כִּי הוּא מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין וּבְתוֹף כָּל עֲלָמִין, וְאֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, הַפֵּל לְכָל עֵצִים עֲצָמִיּוֹת חֵיּוֹת אֶלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּמְמַשׁ בְּכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֵׁם אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְעַל-כֵּן אֵין שׁוֹם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וּמְכַל הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת יְכוּלִים לְצַאת וּלְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְאֶפְלוּ כְּבָר נִפְל לְעַמְקָא דְתַהוֹמָא רַבָּא, גַּם מִשֵּׁם יְכוּלִים לְצַאת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קלט, ז): "אָנָּה אֵלֶךְ מְרוּיָחָךְ וְאָנָּה מִפְּנֵיךְ אֶבְרַח, אִם אֶסַּק שָׁמַיִם שֵׁם אֲתָה וְאֶצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּבֶךְ" וְגו'.

ד. אִף מֵרַב חֲטָאִים שֶׁחָטָא הָאָדָם וּבְפֶרֶט בְּפִגְם הַבְּרִית, עַל-יַד־זֶה נִסְתָּר מִמֶּנּוּ הַפֵּל, וְאֵינוֹ רוֹאָה אֶת כָּל זֶה כָּלֵל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (אִיּוֹב לח, טו): "וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אֹרָם" וְגו', וְאֵז הוּא עוֹר וְסוּמָא

לגמרי, וזה מה שאמרו חכמינו ו"ל (נדרים סד:): ארבעה חשובין כמת וכו' — סומא, דכתיב (איכה ג, ו): "במחשבים הושיבני כמתי עולם", כי מאחר שאינו רואה שום דבר — נדמה כמת, וזה שאמרו חכמינו ו"ל (ברכות יח:): רשעים בתייהם נקראים מתים, מאחר שהם רחוקים מאורו יתברך, ועל-ידי-זה עובר עליהם מה שעובר — צרות ויסורים, ומר ומרור להם מאד מאד במרירות עצומה, רחמנא לצלן, כי נכרתים לגמרי מהאור העליון - שרש נשמתם, ויצר הרע שופטם ומושל עליהם, כמו שאמרו חכמינו ו"ל (ברכות סא:): רשעים יצר הרע שופטן וכו', כי הרשעים הם עקר החשף, ושרויים בתהו ובהו, פמוכא במדרש (בראשית רבה ב, ז): "והארץ היתה תהו ובהו" (בראשית א, ב) — אלו מעשיהן של רשעים וכו', ויהי ערב — אלו מעשיהן של רשעים וכו'.

ה. וזה שאמרו חכמינו ו"ל (יומא עד:): סומא אין לו שבוע, פרש רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יג): עקר השבוע הוא האור שמאיר לו מאורות הצחצחות שזוכה לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו, ולהפך עקר הרעב — מחמת העדר האור, שאז נפשו מפזרת בפזור גדול, שמזה בא עליו מה שבא, רחמנא לצלן, וזה שאמרו חכמינו ו"ל (מדרש שחר טוב תהלים, סימן קמו): אין צער גדול ואין יסורים גדולים כעורון עינים וכו'; וכנ"ל — אשר זה עקר הצער והיסורים — שנתעורר ואינו רואה שום אור, ואינו משיג שום השגה רוחנית, ועל זה צוחו חכמינו ו"ל (חגיגה יב:): אוי להם לבריות שרואות ואינן יודעות מה רואות, כי נפרדות העינים מהדעת, וכנ"ל — אף שנדמה שעניו פקוחות ורואה, אף ברוחניות עניו סגורות לגמרי לגמרי, רחמנא לצלן, וסתום לפניו הכל, וזו, רחמנא לצלן, קללה מהתוכחה (דברים כח, כח-כט): "יפכה ה' בשגעון ובוערון ובתמהון לבב והיית ממשש בצהרים כאֶשֶׁר ימשש העור באפלה, ולא תצליח

את דְרָכֶיךָ וְגו' וְכַנ"ל, כִּי יִסְתַּר מִמֶּךָ אֹרֹךְ יִתְבַּרְךָ, וְאִז הוֹלֵךְ הָאָדָם בְּשִׁגְעוֹן וּבְתַמְהוֹן לִבָּב וְכו', רַחֲמָנָא לְצַלָן, וְרַע וְמָר לוֹ מְאֹד מְאֹד.

ו. אִךְ עַל-יְדֵי שְׂזוּכִים לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הָאֵמֶת, אִז נִפְתָּחוֹת עֵינֵי שְׂכָלוֹ לְגַמְרֵי, כִּי עָקַר הָאֹר הוּא אֲצֵל הַצְּדִיק הָאֵמֶת (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קלג), אֲשֶׁר הוּא הַמְּשִׁיף וּמַגְלָה אֹרֹךְ יִתְבַּרְךָ בְּעוֹלָם, בְּחִינַת (תְּהִלִּים צו, יא): "אֹר זְרוּעַ לְצְדִיק" וְגו', כִּי אֲצֵלוֹ הוּא הָאֹר שֶׁנִּבְרָא בּוֹ כָּל הָעוֹלָם, כִּי הָרִי נִגְנְזוּ לְצְדִיקִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (חֲגִיגָה יב): אֹר שֶׁבְּרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּיוֹם רֵאשׁוֹן אָדָם צוֹפֶה בּוֹ מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ וְכו', בֵּינָן שֶׁרָאָה אֹר שֶׁנִּגְנְזוּ לְצְדִיקִים שְׂמַח וְכו', עֵין שָׁם; וְזֶה (מְשָׁלֵי יג, ט): "אֹר צְדִיקִים יִשְׂמַח", כִּי עַל-יְדֵי הַצְּדִיק נִמְשָׁף וְנִתְגַּלָּה הָאֹר הַגָּנוּז, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִכְנָסֶת שְׂמֵחָה בְּלִב הָאָדָם, כִּי כְּשֶׁזּוּכִים לְבָרוּךְ וְזוֹכֵף הָאֵמֶת, שֶׁהִיא הָאֵרֶת הָאֹר הַגָּנוּז, אִז הוּא תָּמִיד בְּשְׂמֵחָה, בְּחִינַת (תְּהִלִּים צו, יב): "שְׂמֵחוּ צְדִיקִים בְּה'" וְגו', בְּחִינַת (אִיּוֹב כב, ט): "יִרְאוּ צְדִיקִים וַיִּשְׂמְחוּ" וְגו', בְּחִינַת (תְּהִלִּים סד, יא): "יִשְׂמַח צְדִיק בְּה'" וְגו', כִּי שׁוֹם דָּבָר לֹא יִפִּילוּ, וּמִכָּל הַמְּקוֹמוֹת יָשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרְךָ.

ז. אִךְ לָזֶה אֵי אִפְשָׁר לְהַגִּיעַ, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַצְּדִיק הָאֵמֶת, כִּי לֹא כָּל אֶחָד זוֹכֶה לָזֶה, כִּי אִם הַצְּדִיק, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (תַּעֲזִיב טו): "לֹא הִכַּל לְאוֹרָה צְדִיקִים לְאוֹרָה", וְעַל יְדוֹ כָּל אֶחָד הַזּוֹכֶה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, יְכוּל גַּם-כֵּן לְזַכּוֹת לָזֶה הָאֹר, כִּי הַצְּדִיק הוּא הַצָּנוּר שֶׁעַל יְדוֹ עוֹבְרוֹת כָּל הַשְּׂפָעוֹת (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רמ), וְעַל-כֵּן כָּכָל שְׂמֵקָרֵב יוֹתֵר אֶל הַצְּדִיק, יוֹתֵר נִשְׁפָּע עָלָיו אֹר וְדַעַת וְחַיִּים לְהַנּוֹת מִזֵּיו שְׂכִינְתּוֹ יִתְבַּרְךָ; וְעֵין בַּתּוֹלְדוֹת הַקְּדוֹשׁ (פֶּרֶשֶׁת שְׁלַח): מִשָּׁה אָמַר: "מִי לֵה' אֵלֵי" (שְׁמוֹת לב, כו), הַכּוֹנֵה מִי

שִׁירָצָה לְהַדְבִּיק בְּהֶשֶׁם יִתְבָּרַךְ יִדְבֵּק אֵלַי תְּחִלָּה, וְעַל-יְדֵי-זוֹה יִזְכֶּה לְהַדְבִּיק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, "וַיֵּאָסְפוּ אֵלָיו כָּל בְּנֵי לְוִי" (שם) מִי שֶׁנִּלְוָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ נֶאֱסַף אֶל מִשֶׁה וְכוּ', עַיִן שָׁם; וְעַיִן בְּאֹר תּוֹרָה (פְּרָשַׁת נח): הַצַּדִּיק הוּא כְּמוֹ צִנּוֹר הַמְּשַׁפֵּיעַ לְכָל הַדּוֹר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (תַּעֲנִית י:): כָּל הָעוֹלָם לֹא נִזּוֹן אֶלָּא בְּשִׁבִיל חֲנִינָא בְּנֵי; רָצָה לוֹמַר שֶׁעַל יְדוֹ בָּא הַשֹּׁפֵעַ לְעוֹלָם, כְּמוֹ הַשִּׁבִּיל שֶׁהַפֶּל עוֹבֵר דְּרָף שָׁם, בֵּן הָיָה רַבִּי חֲנִינָא בְּעֶצְמוֹ כְּמוֹ הַשִּׁבִּיל בְּעֵנֵן הַהִשְׁפָּעָה, הָאוֹר, הַחַיּוֹת וְהַהֲרָהוּר תְּשׁוּבָה לְכָל הָעוֹלָם וְכוּ', עַיִן שָׁם; וְעַיִן בְּנֵעַם אֱלִימֶלֶךְ (פְּרָשַׁת לֶךְ-לָךְ, דְּבִיבּוֹר הַמַּתְחִיל: "וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גְּדוֹל" וְגו') "וְהָיָה בְּרָכָה": הַצַּדִּיק [הַנִּכְלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ], אֲשֶׁר מְקַדֵּשׁ וּמְטַהֵר עֲצָמוֹ, נֶעֱשֶׂה הוּא בְּעֶצְמוֹ בְּרָכָה דְּהֵינּוּ הַבְּרָכָה עֲלִיוְנָה לְהַשְׁפִּיעַ לְכָל, אִף אוֹתָם הַרוֹצִים לְקַבֵּל הַשִּׁפְעָה עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק, צְרִיכִים לְהִסְפִּים עִם הַצַּדִּיק, וְאִזּוּ הֵם מְמִילָא מְתַבָּרְכִים בְּשִׁפְעַ רַב, אֲבָל מִי שֶׁאֵינּוּ מְסַפִּים עִם הַצַּדִּיק, בְּוֹדָאֵי לְזָה בְּלַתִּי אֲפֹשְׁרִי שִׁישְׁפַע לוֹ הַהִשְׁפָּעָה עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק וְכוּ', עַיִן שָׁם.

ח. כִּי הַצַּדִּיק הָאֵמֶת הוּא הַעוֹשֶׂה וּמְתַקֵּן לְבוֹשִׁים וְכֻלָּים וְצִמְצוּמִים מְשֻׁכָּל עֲלִיּוֹן לְשֻׁכָּל תַּחְתּוֹן (עַיִן לְקוּטִי-הַלְכוּת, כְּלָאֵי בְּגָדִים, הַלְכָה ד), וְיִכּוֹל לְהָאִיר הָאֶרֶת הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא גַם לְקֻטְנִים בְּמַעֲלָה (עַיִן לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ל), כִּי הוּא מְצַמְצֵם אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכַמָּה מִינֵי כָּלִים וְלְבוֹשִׁים, כִּי בְּרוּחָנִיּוֹת יֵשׁ לְבוֹשִׁים, וְלְבוֹשִׁים עַל לְבוֹשִׁים, כִּי עֵקֶר עֵצִים הָאוֹר הוּא אוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, דְּלִית מַחְשְׁבָה תְּפִיסָא בֵּיהַ כְּלָלִיא, כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׁבִרְחָמִיו צִמְצֵם אֶת עֲצָמוֹ וְהִלְבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּכַמָּה תְּקוּנִים וְלְבוֹשִׁין, כְּדֵי שֶׁנוֹכַח כְּלָנוּ לִידַע מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן אֶפְלוּ הַנְּשֻׁמוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁהֵן עֵצִים הָאוֹר בְּעֶרְכָּנוּ, הֵן גַּם-כֵּן לְבוֹשִׁים לְגַבֵּי הָאוֹרוֹת הַגְּבוּהִים מֵהֶם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּקוּנַיִי-זִהַר בְּהַקְדָּמָה יז): לְבוֹשִׁין תְּקִינַת לְהוֹן דְּמִינִיהוּ פְּרַחִין נִשְׁמַתִּין לְבַנֵּי נִשְׂא וְכוּ', וְכָל הַלְבוֹשִׁין וְהַצִּמְצוּמִים כָּלֵם נִתְקַנִּין וְנִמְשָׁכִין רַק עַל-יְדֵי הַצַּדִּיקִים הָאֵמֶתִיִּים, שֶׁהֵם עֵקֶר קִיּוּם וְיִסוּד כָּל הָעוֹלָמוֹת, שְׁזָה כָּל עֶסְקָם וְעַבּוּדָתָם — לְתַקֵּן לְבוֹשִׁין דְּמַלְכָּא, וְלְהַמְשִׁיךְ תְּקוּנִים לְהַלְבִּישׁ

(א) שֶׁאֵין מַחְשְׁבָה תּוֹפְסַת בּוֹ כָּלֵל.

(ב) לְבוֹשִׁים תְּקַנְתָּ לָהֶם שְׁמֵהֶם פּוֹרְחוֹת נִשְׁמוֹת לְבַנֵּי-אָדָם וְכוּ'.

האור העליון בכמה צמצומים ולבושין, באפן שנוזקה כלנו לקבל כל האורות הגבהים, כדי שגדע ונאמין בו יתברך, כי עקר עבודתם להכניס בעולם ידיעת אמתת אלקותו יתברך, למען דעת כל עמי הארץ, כי השם הוא האלקים אין עוד מלבדו.

ט. וזה עקר גדלת הצדיק — שיכול להלביש אורו יתברך בלבושים כאלו — לגלות ולפרסם לכל הירודים והנפולים בתאוותיהם הרעות ובמדותיהם המגנות, אשר עדין השם אתם, עמם ואצלם, שזה סוד (דניאל ז, ט): "לבושה כתלג חור ושער ראשה כעמר נקאי, שהוא בחינת סוד הי"ג [השלשה-עשר] תקונין, י"ג מדות של רחמים שהשם יתברך מרחם על כל הירודים והנפולים וכו'.

י. ומי שזוכה להתקרב לצדיק כזה שיש לו זה הפח — לגלות ולפרסם אמתתו יתברך, בודאי יזכה לכל טוב לנצח, אשרי לו, ואפלו אם קלקל מאד מאד בפרטיות בפגם הברית, ורחמנא לצלן, אף-על-פי-כן הפל תקן בודאי על-ידי הצדיק הזה שיש לו כח לתקן כל מיני חטאים וקלקולים, עוונות ופשעים שבעולם, כי הצדיקים יכולים לכפר עוונות, כמו שכתוב (משלי טו, יד): "ואיש חכם יכפרנה" (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ד), כי הם ממשיכים אורות כאלו דרך לבושים נפלאים כאלו, אשר על-ידי-זה נתקן הכל, וגם לו יהיה תקון נפלא ונורא מאד מאד.

יא. אבל צריך לידע ולהבין היטב, כי אור הצדיק גדול ונורא מאד, ואי אפשר להשיגו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לו): דזה כלל גדול, שאי אפשר לשום אדם להשיג ולתפס דבורו של הצדיק, אם לא שתקן אות ברית קדש כראוי, ואזי יכול להבין ולתפס דבורו של הצדיק, כי אף-על-פי שהוא מכסה ומלביש אורו הגדול בכמה לבושים נפלאים בתורות והשגות נוראות ונחמדות, ערבות ומתקות, אף-על-פי-כן עדין אין העולם כדאי לקבל אורו, "ומחמת

ג) לבושו בשלג לכן ושער ראשו כעמר נקי.

זֶה נִמְצָאִים מוֹנְעִים וּמַעֲכָבִים וּמַסְכִּים הַמְכַדִּילִים מְלַקְבֵּל אֹר הַצְדִּיק
הַזֶּה, וְהֵם כָּל עֲסָקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה וְהַמְחַלְקֵת שֶׁהֵם מוֹנְעִים מִלְּהִתְקַרֵּב
אֵלָיו.

יב. וְזֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת ל, לד): "וַיֵּרָא אֶהָרֶן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶת מֹשֶׁה, וְהָיָה קִרְן אֹר פָּנָיו וַיֵּירָאוּ מִגִּשְׁתֵּי אֵלָיו" וְגו', כִּי אֹר
הַזֶּה גְדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, וַיִּתֵּן מִסְנֶה עַל פָּנָיו וְגו', שֶׁהוּא כָּלֵל
הַמְנִיעוֹת וְהַהֲסָתָרוֹת, שֵׁשׁ מְנִיעוֹת וְקַטְרוּגִים וּמַעֲכָבִים לְהִתְקַרֵּב אֶל
זֶה הַצְדִּיק, כִּי לֹא הָיָה הָעוֹלָם יָכוֹל לְסַבֵּל אֹר וְכָלֵל, אֲבָל עֲתָה
שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה חוֹצֵץ וּמְפַסֵּיק מִלְּהִתְקַרֵּב לְצְדִיק הָאֱמֵת, אֲזִי מִי שְׁזוֹכָה
לְשֹׁבֵר הַמְנִיעוֹת וְלְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, נַעֲשִׂים עַל-יְדֵי-זֶה לְבוֹשִׁים וְכָלִים,
וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא יָכוֹל לְקַבֵּל אֹר הַגְּדוֹל.

יג. כַּמּוֹבָא (בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קפ"ה), שֶׁעַל-יְדֵי שְׁבִירַת
הַמְנִיעוֹת נַעֲשִׂים כָּלִים וְלְבוֹשִׁים לְקַבֵּל הָאֹר, וְכָל מִי שֶׁמְשַׁבֵּר מְנִיעוֹת
רַבּוֹת בְּיֹתֵר, יֵשׁ לוֹ כָּלִים וְלְבוֹשִׁים רַבִּים יוֹתֵר לְקַבֵּל הָאֹר, וּמִי
שֶׁאִינוֹ מִתְגַּבֵּר לְשֹׁבֵר הַמְנִיעוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, אֲזִי הָעוֹלָם הַזֶּה
עוֹמֵד בְּפָנָיו עֵינָיו, וְחוֹצֵץ מִלְּרֹאוֹת אֹר הַצְדִּיק, וְגַם זֹו טוֹבָה, כִּי
עַל-יְדֵי-זֶה אֵין הַכֹּל רוֹאֵין אֹר הַצְדִּיק, כִּי בְּוֹדָאֵי מִי שֶׁאִינוֹ כְּדָאֵי
דְּהֵינּוּ שְׁלֵא שְׁבֵר מְנִיעוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, בְּוֹדָאֵי אֵין צְרִיךְ לְרֹאוֹת אֶת
אֹר הַצְדִּיק, כִּי הָיָה מְסַמָּא עֵינָיו, כִּי רַבּוּי אֹר אֵין יְכוֹלִים לְקַבֵּל,
וְכַמּוֹבָא (בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קיד) עַל פְּסוּק (תְּהִלִּים קמז, ח):
"הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בְּעָבִים", שֶׁהִיא טוֹבָה לְצְדִיק שֶׁחוֹלְקִין עָלָיו וְכו'.

יד. וְכֵן הוּא (שָׁם, סִימָן רח): כִּי מְעַט הַמְחַלְקֵת הִיא טוֹבָה שְׁלֵא
יִתְפָּרְסֵם יוֹתֵר מִהַצְרִיף וְכו', עֵינֵי שָׁם; כִּי "יִשְׂרָאֵל דְּרַכִּי ה' וְצְדִיקִים
יִלְכוּ בָּם וּפְשָׁעִים" וְגו' (הוֹשֵׁעַ יד, י), כִּי אֵלּוּ הַמְתַּקְרָבִין לְצְדִיק הָאֱמֵת,
טוֹבָה לָהֶם מְאֹד מֵאֹד מֵהָיָה לָהֶם מְנִיעוֹת מִזֶּה הָעוֹלָם, כִּי דוֹקָא
עַל-יְדֵי-זֶה הֵיוּ יְכוֹלִים לְקַבֵּל אֹר הַצְדִּיק, וְאֵלּוּ שֶׁאִינֵם מִתְגַּבְּרִין
לְשֹׁבֵר הַמְנִיעוֹת, וְאִינֵם יְכוֹלִים לְקַבֵּל אֹר, כִּי הָעוֹלָם חוֹצֵץ בְּפָנֵיהֶם,
גַּם זֹו לְטוֹבָה, "כְּדִי שְׁלֵא יִתְפָּרְסֵם הַצְדִּיק יוֹתֵר מְדִי", נִמְצָא כִּי

דְּרָכֵי הַשֵּׁם יִשְׂרָאֵל וְהַלֵּל לְטוֹבָה, רַק שֶׁהַפּוֹשְׁעִים נִכְשָׁלִים בְּעֶצְמוֹן, כִּי לְעֶצְמוֹן מֵגִיעַ מְכֻשׁוֹל שְׂאִינָם זֹכִים לְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיק, אֲבָל לְהַעֲוֹלָם הוּא טוֹב מְאֹד.

טו. וּבִקְאֻמַּת גַּם בְּרַחֲוִקִים יֵשׁ חֲלוּקִים רַבִּים מְאֹד, כִּי רוֹאִים בְּעוֹלָם, שְׂאֵפְלוֹ הַכְּשָׁרִים וְהִירָאִים קָצֵת, שְׂאִינָם זֹכִים לִידַע מְזָה הַצַּדִּיק, כִּי אִינָם מְשַׁבְּרִים אֶת הַמְּנִיעוֹת שֵׁישׁ לְכָל אֶחָד כְּפֹהֵם דְּרָגָא דִּילִיָּהּ, עַל-כָּל-פְּנִיָּם אִיף שֶׁהוּא אִינָם מְתַנַּגְדִּים, חֵס וְשְׁלוֹם, לְגַמְרֵי עַל הַצַּדִּיק, רַק אִינָם יוֹדְעִים מְאֹרֵוֹ הַמְּאִיר מְאֹד לְכָל הָעוֹלָם כְּנִ"ל, אֲבָל יֵשׁ כְּאֵלוֹ שְׂמַחְמַת גְּשָׁמִיּוֹת הָעוֹלָם שְׁעוֹמֵד בְּפְנֵיהֶם, הֵם חוֹלְקִים עַל הַצַּדִּיק הָאֻמַּת בְּלִיצְנוּת וּבְשִׁפְיכוּת דְּמִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, הֵם הַמְּנַחִים בְּחֶשֶׁף הַגְּדוֹל.

טז. וְגַם בֵּין שְׁתֵּי בְּחִינּוֹת אֵלוֹ, יֵשׁ בְּחִינַת "צַדִּיקִים יִלְכוּ בָּם וּפּוֹשְׁעִים יִכְשָׁלוּ בָּם" (הוֹשַׁע יד, י'), כִּי אֵלוֹ הַחוֹלְקִים הֵם בְּחִינַת "וּפּוֹשְׁעִים יִכְשָׁלוּ בָּם", כִּי רַק הֵם נִכְשָׁלִים עַל-יְדֵי חֲצִיצַת הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהִתְגַּבֵּר כְּנִגְדָם כָּל-כָּף, עַד שֶׁנִּכְשָׁלוּ לְגַמְרֵי וְחוֹלְקִים עַל הַצַּדִּיק הָאֻמַּת, אֲבָל אֵלוֹ שְׂאִינָם חוֹלְקִים, עַל-כָּל-פְּנִיָּם נִחְשָׁבִים צַדִּיקִים נִגְדָם, וְהֵם בְּחִינַת "צַדִּיקִים יִלְכוּ בָּם", כִּי אֲצֵלָם טוֹבָה מֵה שֶׁנַּעֲלָם מֵהֶם אֹרֵוֹ הַצַּדִּיק, מְאֹחַר שְׂאִינָם זֹכִים לְשַׁבֵּר הַמְּנִיעוֹת, וְאִין לָהֶם כְּלַיִם לְקַבֵּל הָאֹר, אִין צְרִיכִים לִידַע מִמֶּנּוּ, כִּי יָכוֹל לְהִיּוֹת שְׂאֵם יִרְאוּ אֹרֵוֹ הַצַּדִּיק, הוּא יִסְמָא אֶת עֵינֵיהֶם מִרְבוּי הָאֹר, וְיִהְיוּ נֹעֲשִׂים מְתַנַּגְדִּים וְחוֹלְקִים לְגַמְרֵי, חֵס וְשְׁלוֹם, וּמְזָה בָּא שְׂכַמָּה פְּעָמִים יֵשׁ מְקַרְבִּים, אִף אִינָם יָכוֹלִים לְשַׁבֵּר אֶת רְבוּי הַמְּנִיעוֹת הַסּוֹכְבוֹת אוֹתָם, עַל-כֵּן מִתְּהַפְּכִים וְנֹעֲשִׂים מְתַנַּגְדִּים גְּדוֹלִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.

יז. וּבִקְאֻמַּת צְרִיכִים לְדַעַת, אֲשֶׁר כָּל אֵלוֹ הַמְּנִיעוֹת וְהַמְּסַכִּים וְהַבְּלוּלִים הַמְּסַכְּבִים אוֹתוֹ, בָּאִים מִחֻטְאֵי הַרְבִּים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וּבְפִרְטִיּוֹת עַל-יְדֵי פְּגָם הַבְּרִית - הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, הַמְּסַכְּבִים דַּעַתוֹ וּמַחוּ לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְנִתְלַבֵּשׁ בְּכַגְדִּים צוֹאִים (עִין לְקוּיטִי-מוֹהֵר"ן,

חלק א', סימן יד), אֲשֶׁר מִזֶּה בָּאוֹת לוֹ כָּל הַמְּנִיעוֹת, הַכְּבוֹדוֹת וְהִיסוּרִים בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁרוּאָה הָאָדָם שְׂמֵת־פְּשׁוּטוֹת עָלָיו הַמְּנִיעוֹת מְאֹד מְאֹד, אֵל יְבָרַח, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, אֲדַרְבֵּה יִתְעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה, וְיֹאמֶר: אֵין זֶה, כִּי אִם רַבּוּי עוֹנוֹתַי הַרוּצִים לְמַנַּע אוֹתִי מִלְּהִבִּיט כְּאוֹר הַגְּנוּזָה הַזֶּה, וְאֲנִי מְסַכֵּב כָּל-כָּף בְּחִשְׁףָהּ, עַד שֶׁבָּאוֹת לִי בְּכָל פַּעַם מִחֲשָׁבוֹת לְבָרַח מִמְּקוֹר חַיּוּתִי, מִהַמְּעִין אֲשֶׁר יְכוּל לְרַחֵץ אוֹתִי מִכָּל הַזֵּהמָה שֶׁנִּכְנָסָה בִּי, וְהוּא "נִהַר הַמְּטַהֵר מִכָּל הַכֹּתָמִים" (חַי-מוֹהַר"ן, סימן שלב).

יח. וְעֵינַי בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חלק א', סימן ה) עַל הַפְּסוּק (מְשַׁלִּי טו, לא): "אֵינִי שֹׁמֵעַ תּוֹכַחַת חַיִּים בְּקִרְבִּי חֲכָמִים תְּלִין" וְכוּ', הֵינּוּ כְּשֶׁאֲתָה שׁוֹמֵעַ מִחֻלְקַת אוֹ מִדְּבָרִים נֶגֶד הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, וְעַל-יְדֵי-זֶה רוּצִים לְרַחֵק אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ, אֲזַ תִּדַּע שֶׁזֶה מְשַׁמֵּיעִים לָהּ עַל שֶׁפָּגַמְתָּ בְּטַפְּי מִחֶף, כִּי עַל חֲטָא זֶה נֶאֱמַר (מְשַׁלִּי ב, יט): "כָּל בְּאִיָּה לֹא יִשׁוּבוּן וְלֹא יִשְׁיִגּוּ אַרְחוֹת חַיִּים", וְכִמְאֹר הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ (וְיַחֲי רִיט): מֵאֵן דְּאוֹשִׁיד זְרַעָא בְּרִיקְנִיא לִית הוּא חֲמָא אֲנָפִי שְׂכִינְתָא^ה; וְעַל-כֵּן זֶהוּ הַנְּסִיּוֹן שֶׁלָּהּ, כִּי מְשַׁמֵּיעִים לְאֲזַנֶּיהָ דְּבָרֵי הַתְּנַגְּדוֹת, בְּאִפְּן שֶׁאִם לֹא תַעֲמֹד בַּנְּסִיּוֹן, תִּתְרַחַק וְתִהְיֶה אֲבוּד מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, כְּאֲשֶׁר כָּבַר הַכֹּהֵן.

יט. וְעֵינַי בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חלק א', סימן קטו) עַל הַפְּסוּק (שְׁמוֹת כ, יח): "וַיַּעֲמֹד הָעָם מִרְחוֹק וּמִשָּׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹקִים", כִּי מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּגִשְׁמִיּוֹת כָּל יָמָיו, וּבִפְרָטִיּוֹת כְּשֶׁחֲטָא וּפָגַם מְאֹד מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְאַחֲר־כֵּן נִתְלַהֵב וְרוּצָה לִילֵךְ וּלְהִתְקַרֵּב בְּדַרְכֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי מֵדַת הַדִּין מְקַטְרֶגֶת עָלָיו, וְאֵינָה מְנִיחָה לוֹ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמְזַמְּנָת לוֹ מְנִיעוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, סְפָקוֹת וּבִלְבוּלִים רַבִּים, כְּדִי לְרַחֵקוֹ, אִךְ בְּאֲמַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ חֲפִץ וּמְרַבֵּה לְהִיטִיב, וְרוּצָה בְּתִשׁוּבָתָן שֶׁל רְשָׁעִים, אֲזִי הוּא מְסַתֵּיר אֶת עַצְמוֹ בְּאֵלוֹ הַמְּנִיעוֹת וְהַבְּלָבוּלִים, וְכִשְׁאִין לְאָדָם שְׂכָל, אֲזַ נִתְרַחַק, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, לְגַמְרֵי אֲבָל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַעַט דַּעַת, וְיִוְדַע וּמֵאֲמִין כִּי אֵין בְּלַעֲדָיו (ה) מִי שֶׁשׁוֹפֵךְ זֶרַע לְבִטְלָה, אֵין הוּא רוּאָה פְּנֵי הַשְּׂכִינָה.

יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּבְנֹדָאֵי אֱלוֹהֵי הַדְּבָרִים שֶׁשְׂמַעְתִּי לְדַבֵּר נֶגֶד הַצְּדִיק, הֵם לְנִסּוֹת אוֹתִי אִם אֶזְכֶּה לַעֲמֹד עַל עַמְדִי, כִּי בְּנֹדָאֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא בְּתוֹךְ אֱלוֹהֵי הַדְּבָרִים, וְאִזּוֹ כְּשִׁיזְכֶּה לְהַתְּגַלּוֹת הַזֶּה, אֲזִי בְּרַגַע "יִתְפָּרְדוּ כָּל פּוֹעְלֵי אֲנִי" (תְּהִלִּים צב, ט), וְיִתְגַּלֶּה לוֹ מְלֶךְ עֲלִיוֹן בְּהֶאֱרַת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה "נִיַּעֲמֵד הָעַם מֵרְחוֹק" (שְׁמוֹת כ, יח), הֵינּוּ מִי שֶׁאֵין לוֹ דַּעַת, וְהַגּוֹף וְהַחֲמֵר הַנִּקְרָא עִם (עֵין לְקוּטֵי-מִוְהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כב) מֵתְגַבֵּר עָלָיו, אֲזִי הוּא עוֹמֵד מֵרְחוֹק, אֵךְ "וּמִשָּׁה" — סוּד הַדַּעַת, מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַעֲט דַּעַת, נִגְשׂ אֶל הָעֶרְפֵּל אֲשֶׁר שֶׁם הָאֱלֹקִים, כִּי אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְדו"ק.

כ. וְאִזּוֹ כְּשֶׁתְּתַגַּלֶּה לָךְ יְדִיעָה זֹה, אֲזִי יֵאוּרוּ עֵינֶיךָ, וְיִקָּים אֶצְלֶךָ: "וַיּוֹצִיאֵם מִחֹשֶׁךְ וַצִּלְמֹת" וְגו' (תְּהִלִּים קז, יד), "וַזְּרַח בַּחֹשֶׁךְ אוֹרְךָ" וְגו' (יִשְׁעִיָּה נח, ט), "זְרַח בַּחֹשֶׁךְ אוֹר לְיִשְׂרָאֵל" וְגו' (תְּהִלִּים קיב, ד), "ה' אֱלֹקֵי יִגִּיָּה חֹשֶׁכִי" וְגו' (שֵׁם יח), "וּמֵאֶפֶל וּמִחֹשֶׁךְ עֵינַי עוֹרִים תִּרְאֶינָה" (יִשְׁעִיָּה כט, יח), כִּי הַצְּדִיק יִפְתַּח עֵינָיִךְ, וְזֶה (יִשְׁעִיָּה מב, ז): "לִפְקֹחַ עֵינַיִם עוֹרוֹת לְהוֹצִיא מִמֶּסְגַּר אֶסִיר, מִבַּיִת כָּלֵל יִשְׁבֵי חֹשֶׁךְ", כִּי קֹדֶם הַהִתְקַרְבוֹת הָיָה יוֹשֵׁב בַּחֹשֶׁךְ וּבִסְתֵר כְּמוֹ בְּבֵית-הַסֵּהַר, וְעַל-יְדֵי הַצְּדִיק זוֹכֶה לְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים, בְּחִינַת (אִיּוֹב לג, כח): "פָּדָה נַפְשִׁי מֵעֶבֶר בְּשַׁחַת, וַחֲתִיתוּ בְּאוֹר תִּרְאֶה" וְגו', (שֵׁם לג, ל): "לְהַשִּׁיב נַפְשׁוֹ מִנִּי שַׁחַת לְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים" וְגו', וְזוֹכֶה לְגֵאֵל נַפְשׁוֹ מִחֹשֶׁךְ הַגְּלוּת.

כא. וְזֶה שֶׁאָמַר הַנְּבִיא (יִשְׁעִיָּה ב, ה): "לָכוּ וְנִלְכֶה בְּאוֹר הַנִּי"ה", שְׂזָה נֶאֱמַר בְּשַׁעַת הַגְּאֻלָּה, וְזֶה (שֵׁם ס, א—ג): "קוּמִי אוּרִי כִּי בָּא אוֹרְךָ, וּכְבוֹד ה' עֲלֶיךָ זָרַח, כִּי הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יִכְסֶה אֶרֶץ וְעֶרְפֵּל לְאֲמִים, וְעֲלֶיךָ זָרַח ה', וּכְבוֹדוֹ עֲלֶיךָ יִרְאֶה, וְהִלְכוּ גוֹיִם לְאוֹרְךָ וּמְלָכִים לְנֹגֵה זָרַחְךָ", וְכֵן זֶה יִקָּים גַּם בְּכֻלְלִיּוֹת הָעוֹלָם בְּבִיאַת מְשִׁיחַ צְדָקְנוֹ, וְעַכְשָׁיו בְּפִרְטִיּוֹת אֶצְלֵךְ כָּל אֶחָד עַל-יְדֵי הַצְּדִיק הָאֲמֵת שֶׁרַשׁ נִשְׁמַת מְשִׁיחַ הַיּוֹצֵא מִשְׁלַשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דַּעַתִּיק וְכוּ', כִּי הוּא פּוֹתַח אֶת הָעֵינַיִם (עֵין לְקוּטֵי-מִוְהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן סז).

כב. ועל-כן נקראים הצדיקים עיני העדה, כמובא במדרש (שיר השירים ובה א, סג): "עיניך" הן סנהדרין, שהם עינים לעדה, רמ"ח איברים יש באדם וכלם אינם הולכים וחוזרים אלא אחר העינים, כך אין ישראל יכולים לעשות דבר חוץ מסנהדרין שלהם וכו', עין שם; וכן הוא במדרש (תנחומא תצוה ה): מה העינים הללו כל הגוף מהלך אחריהן, אף ישראל כלם מהלכין אחר סנהדרין וכו', עין שם; וכן הוא בזהר הקדוש (ויקרא כ.): עינא עמא אינון רישייהו דכל עמא אתמשכן אבתריהו.

כג. ועין בכתנת פסים (פרשת קדושים): הצדיקים, שהם עיני הדור וראשי הדור, הם לבם של ישראל ודעתם ונשמתם, וכל נשמות הדור כלולות בהם, ועל-כן כאשר תלמידי החכמים והצדיקים עוסקין בשלמות בעבודת הבורא יתברך, אז מרבים השלמות גם-כן בעולם, בבחינת (ברכות סד.): תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם (שמרבים השלמות בכל העולם), כי בני העולם כלולים בהם והם האמצעים להמשיו שפע הקדשה על כל ישראל, וכאשר תלמידי החכמים מדבקים עצמם בו יתברך, אז נדבקים עמם כל הנשמות הנכללות בו וכו', עין שם; ועל-כן כשבא האדם אל הצדיק האמת "ומקבל דעתו", שזה בחינת ראיה שרואה את הצדיק, בחינת (ישעיה ל, כ): "והיו עיניך ראות את מוריך" כנ"ל, אשר עקר הראיה הוא כשמשקשר העינים אל הדעת, בחינת (בראשית ג, ז): "ותפקחנה עיני שניהם" — על שם החכמה נאמר, כי כשרואה את גשמיות הצדיק, זה אינו נקרא ראיה כלל, מאחר שלא נקשרה הראיה בדעתו, הינו מאחר שאינו מקבל דעת הצדיק, ועקר הדעת הוא להפיר אותו יתברך, ולדבק עצמו אליו יתברך, כי מלבד זה הכל הבל הבלים, ועל-כן כשמקרב אל הצדיק האמת ומקבל דעתו, שזה נקרא ראיה באמת, אז נפתחות עיניו שיראה היכן הוא בעולם ומה פגם וחסא, כי קדם ההתקרבות נדמה לאדם שהוא אינו פגום כלל, כי כיון שעבר ושנה נעשית לו כהתר, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (יומא פו:),

(ו) "עיני העם" הם הראש שקל העם הולך אחריהם.

ומתגברת עליו ההסתרה, אף על-ידי הצדיק שיש לו עיני השם (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן צח), כמו שכתוב (תהלים לד, טז): "עיני ה' אל צדיקים" נפתחות גם עיניו, שיזכה לראות מה שפגם בעולם באפן שיזכה לעשות תשובה.

כד. וזה סוד מה שאמרו חכמינו ז"ל בכמה מקומות (ברכות נח. שבת לז. בבא בתרא עה. סנהדרין ק.): נתן בו עיניו, ונעשה גל של עצמות, גל מלשון התגלות וכו', דהינו שהצדיק מכניס בו עיניו, באפן שיראה האדם מה שפגם, ונתגלה לו מה שהיה נסתר ממנו עד עכשו, ועל-פי זה יובן היטב מה שהתנאים נתנו עיניהם באחד שחטא ופגם, ולא פרוש הפשוט שהענישו אותם, כי כבר כתיב (משלי יז, כו): "גם ענוש לצדיק לא טוב", וכמעשה דברוריה אשת רבי מאיר (ברכות יז.), שהוכיחה אותו בשעה שרצה להעניש הרשעים שצערו אותו, ואמרה לו שאינו ראוי לעשות כן וכו', עין שם; ואמרו (שבת קמט:): כל שחברו נענש על ידו, אין מכניסין אותו במחיצתו של הקדוש-ברוך-הוא וכו', עין שם; אף אדרבה, מזה רואים גדל הרחמנות של הצדיקים הגדולים והמפלגים במעלה, שאפלו רשעים כאלו שחטאו למקום וחתאו וצערו אותם, אף-על-פי-כן קרבו אותם אליהם, והכניסו בהם עיניהם הקדושות שיראו מה שפגמו וחתאו, ועל-ידי-זה חזרו בתשובה, כי זה היה להם הענש, כי כשמתחילים להשיג בהשגות אלקות ורואים לפני מי חטאו, כי בתחלה קדם ההתקרבות לצדיק, האדם מנח בחשף, בתרדמה ובמחין דקטנות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס), ואז ישן לגמרי, ואינו רואה כלל לפני מי חטא, ועד שעל-פי-רב נדמה לו שאין זה חטא כלל, אבל הצדיק האמת מעוררו מהשנה, וזוכה לראות לפני מי פגם, וזה לו עקר הענש, כי מתמרר בלבו מאד מאד, אוי מה עשיתי ולפני מי חטאתי ונגד מי פגמתי, ומתחיל לצעק לפניו יתברך, אוי לי וי לי, עד שנתעורר לכו ולכב זרעו שהשליף על הארץ לבטלה, רחמנא לצלן (עין שם, סימן קמא), בסוד (דברים ל, ו): "את לבבך ואת לבב זרעך" וכו', עין שם.

כה. וְעַל-יְדֵי שְׁמֵת־מֶרֶר בְּחַיּוֹ וּמִתְבַּיֵּשׁ מְאֹד מְאֹד מִלְּפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ
 מֵה שְׁפָגָם, עַל-יְדֵי-זֶה בְּעֶצְמוֹ נִמְתָּק מִמֶּנּוּ הַכֹּל, וְאֵין עָלָיו שׁוֹם
 דִּין לְמַעְלָה, כִּי כְּשֵׁישׁ דִּין לְמַטָּה אֵין דִּין לְמַעְלָה (עֵין שָׁם, סִימָן טו,
 וְהוּא מִהַמְדַּרְשׁ דְּכָרִים רַבָּה ה, ה), וְנִתְפַּרְרִים לוֹ כָּל הָעוֹנוֹת, וְעֵין בְּסִפְר
 "צְדָקַת הַצְּדִיק" (סִימָן נו) מִהֶרֶב הַקְּדוּשׁ רַבִּי צְדוּק הַפְּהֵן, זְכוּתוֹ יִגַּן
 עָלֵינוּ: הָעֲגֻמַּת נִפְשׁ שֵׁישׁ לְאָדָם עַל הָעֲבֵרוֹת שֶׁעָשָׂה הִיא מִמֶּשׁ
 יְסוּרֵי גֵיהֲנוֹם עַל אוֹתָהּ עֲבָרָה, וְלִכֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרֻכּוֹת יב:),
 דְּהִתְבַּיֵּשׁ בָּהּ מוֹחֲלִין לוֹ, כִּי כָּבֵד סָבַל עֲנֹשׁ גֵּיהֲנוֹם, וְמִי שֶׁזֹּכָה,
 עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת אֶל הַצְּדִיק, מִן הַשָּׁמַיִם מְזַכְרִין לוֹ בְּכָל עֵת
 הָעֲבִירוֹת שֶׁעָשָׂה, וּמִתְמַרְמֵר עֲלֵיהֶם, עַד שֶׁסּוֹבֵל שְׁעוֹר גֵּיהֲנוֹם הַמְּגִיעַ
 לוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְזֶה הַפְּרָעוֹן מִן הָעֲבֵרוֹת שֶׁנִּפְרָעִים מִן הַצְּדִיקִים
 בְּעוֹלָם הַזֶּה וְכוּ', עֵין שָׁם; כִּי עַל-יְדֵי הַצְּדִיק נִפְתַּח פִּיּוֹ, וְזוֹכָה לְדַבֵּר
 וְלְהַתְּרוֹת אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת, וּמְשִׁיחַ עִם קוֹנוֹ כְּאִשֶּׁר
 יְדַבֵּר הָעֶבֶד אֶל אֲדוֹנָיו וְהֵבֵן לְפָנָיו אָבִיו וְאִישׁ עִם רַעְהוֹ, וְעַל-יְדֵי
 תַּפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת וְוִדוּי דְּכָרִים, מוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עוֹנוֹתָיו, כְּמוֹכָא
 בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (בְּרֵאשִׁית נא.): כָּל מֵאן דְּאוֹדֵי עַל חֲטָאֵיהּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא שְׂבִיק לֵיהּ וּמְחִיל עַל חוֹבֵיהּ וְכוּ'; וְעֵין שָׁם (שְׁמוֹת יב:): כָּל מְלִין
 דְּעֵלְמָא תִּלְיָן בְּתַשׁוּבָה וּבְצִלוֹתָא דְּצִלֵי בְרַשׁ לְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָל
 שְׂכָן מֵאן דְּאוֹשִׁיד דְּמַעִין בְּצִלוֹתֵיהּ דְּלִית לָהּ תַּרְעָא דְּלֵא עֲאֲלִין אֵינוֹן
 דְּמַעִין וְכוּ'; וְעֵין שָׁם (בא מא.): בֵּינָן דְּאֶקְדִּים בְּרַשׁ וּמְפָרִיט חֲטָאוֹ
 לֵא אֶשְׁתָּאֵר פְּטָרָא דְּפוּמָא לְהֵהוּא מְקַטְרָגָא וְכוּ'; וְעֵין שָׁם (פְּנִיחַס
 וְלֵא.): אֶצְטְרֵךְ בְּרַשׁ לְפָרְשָׁא חוֹבָא כָּל חַד וְחַד כְּמָה דְּאֵיהּ, בְּגִין
 דְּמֵאן דְּמְפָרֵשׁ חֲטָאוֹ לֵא אֶתְמַסֵּר דִּינֵיהּ אֶלֵא בְּיָדָהּ דְּמִלְכָּא קִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי וְכוּ'; וְעֵין בְּזִהַר חֲדָשׁ (בְּרֵאשִׁית): כָּל הַמוֹדָה עַל
 חֲטָאתָיו וּמִתְבַּיֵּשׁ מֵהֶן, מוֹחֲלִין לוֹ מִיָּד כָּל עוֹנוֹתָיו וְכוּ', וְכֵן הוּא

ז) כָּל מִי שֶׁמוֹדָה עַל חֲטָאוֹ, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזֵב אוֹתוֹ וּמוֹחֵל עַל חוֹבוֹתָיו.
 ח) כָּל הַדְּכָרִים בְּעוֹלָם תְּלוּיִים בְּתַשׁוּבָה וּבְתַפְלָה שֶׁמִּתְפַּלֵּל הָאָדָם לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכָל שְׂכָן
 מִי שֶׁשׁוֹפֵף דְּמַעוֹת בְּתַפְלָתוֹ, שְׂאִין לָהּ שְׁעַר שְׁלֵא נִכְנָסוֹת בּוֹ אֵלּוֹ הַדְּמַעוֹת.
 ט) בֵּינָן שֶׁמְקַדִּים אָדָם וּמְפָרֵשׁ חֲטָאוֹ, לֵא נִשְׁאֵר פֶּתַחֲוֹן פֶּה לְמַקְטְרָג הֵהוּא.
 י) צְרִיךְ הָאָדָם לְפָרֵשׁ חֲטָאוֹ כָּל אֶחָד כְּמוֹ שֶׁהוּא, כִּי מִי שֶׁמְפָרֵשׁ חֲטָאוֹ לֵא נִמְסֵר דִּינוֹ אֶלֵא בְּיָדֵי
 הַמְּלַךְ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

בַּגְמָרָא (בְּרֻכּוֹת יב): כָּל הָעוֹשֶׂה דְבַר עֲבֵרָה וּמִתְבַּיֵּשׁ בּוֹ, מוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו וְכוּ', וְאָמְרוּ בַּמְדָּרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה ל, טו): נִתְבַּיֵּשֶׁת בְּעוֹלָם הַזֶּה, אִין אַתָּה מִתְבַּיֵּשׁ מִן הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעוֹלָם הַבָּא וְכוּ'.

כו. כִּי עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה הִיא הַבּוֹשָׁה (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ו'), כִּי עַל-יְדֵי-זֶה נִכְנָע וְנִתְקַרַר הַדָּם שֶׁבְּחֻלְלֵי הַשְּׂמָאֵלִי שֶׁשָּׂם מִשְׁכָּן הַיֵּצֵר הָרַע וְכוּ'; וְעֵין שָׁם (סִימָן כב), אֲשֶׁר צֵעַר הַבּוֹשָׁה גְדוֹל מְאֹד מְאֹד יוֹתֵר מֵעֲנֵשׁ הַגִּיהֵנוּם וְכוּ', כִּי כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא, חַס וְשְׁלוֹם, בְּפֶרֶט בַּתְּאוּת הַמְּגִנּוֹת מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצַלּוּן, פִּגְמֵי הַבְּרִית - הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, חַס וְשְׁלוֹם, אֲזִי מִתְחַבֵּא וְאִינוּ רוֹצֵה שְׂשׂוּם בְּרִיָּה תִרְאֶהוּ, וְאִם הִיא אֶחָד רוֹאֶה אוֹתוֹ, בְּיָדָאֵי הִיתָה בְּשִׁתּוֹ מְרַבָּה מְאֹד מְאֹד, וְהִיא מִחְבִּיא פָּנָיו בְּקַרְקַע מְרַב בּוֹשָׁה, עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה כְּשִׁיתְעוֹרֵר הָאָדָם מִשְׁנֵתוֹ וַיִּתְיַשֵּׁב — הֲלֵא "מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ [יִתְבַּרֵךְ]" (יִשְׁעִיה ו, ג), וְהוּא עוֹמֵד עָלָיו וְרוֹאֶה בְּמַעֲשָׂיו, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמִיָּה כג, כד): "אִם יִסְתֵּר אִישׁ בְּמַסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה', הֲלֵא אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ אֲנִי מְלֵא נְאֻם ה'", מִיָּד תִּגִּיעַ אֵלָיו הִירְאָה וְהַהֲכַנְעָה מִפְּחַד הַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ, וּבְשִׁתּוֹ תִּמְיֵד מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ (לְשׁוֹן רַמ"א, אֲרַח חַיִּים, סִימָן א, סְעִיף א).

כז. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁמִּתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, אֲזִי נּוֹפֶלֶת עָלָיו בּוֹשָׁה וְשִׁפְלוּת גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן עב), וּמִתְחִיל לְהִסְתַּפֵּל עַל עֲצָמוֹ וְכוּ', וְזֶהוּ סִימָן שֶׁזָּכָה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, (וְלִהְפֹךְ כְּשֶׁבָא אֶל מְפָרְסָם שֶׁל שָׂקָר, נּוֹפֶלֶת עָלָיו גְּדוֹלוֹת וְגִאוֹת וְכוּ'), כִּי עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֵת מִתְנוֹצְצֵת דַּעְתּוֹ וּמַחוּ, כִּי לְכָל אֶחָד בַּפְּרָטִיּוֹת יֵשׁ מִחַ וְדַעַת, אִךְ מִנַּח בְּקִטְנוּת וּבְצַמְצוּם, (וּבַפְּרָטִי פְּרָטִיּוֹת מִי שֶׁחָטָא וּפְגַם הִרְבֵּה מְאֹד מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצַלּוּן, בְּפִגְמֵי הַבְּרִית - הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, שְׂאֲזוּ בְּיָדָאֵי מַחוּ מִנַּח בְּקִטְנוּת, בְּצַמְצוּם וּבְדַחְקוֹת עֲצוּמָה מְאֹד מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצַלּוּן).

כח. וְהַצַּדִּיק שֶׁהוּא שֶׁכֵּל הַכּוֹלֵל, כִּי הוּא זָכָה לְהִגִּיעַ אֶל תְּכֵלִית הַמְדַרְגָּה הָעֲלִיּוֹנָה לְמַקִּיפִים הָעֲלִיּוֹנִים (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן

ז) שָׁהם שֶׁעָשׂוּ עוֹלָם הֵבֵא, שְׁהַמְקִיפִים הָאֵלוֹ הֵם סוּד הַעֲגוּלִים וְכוּ', כִּי עָלָה מֵעוֹלָם אֶל עוֹלָם סוּד הַיֵּשֶׁר וְכוּ', עַד שֶׁזָּכָה לְהַכְלִיל בּוֹ יִתְבַּרְךָ לְגַמְרֵי (עֵין שָׁם, חֶלֶק א', סִמְנִים ד, כב, נב), וְזָכָה בְּשִׁלְמוֹת לְהַכְלִיל אֶל הָאֵי אֹר שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִנְפָשֵׁינ וְרוּחֵינ וְנִשְׁמָתֵינוּ (שָׁם, סִמְנֵי כד), בְּסוּד מְטִי וְלֹא מְטִי, שֶׁהוּא שֶׁלֹּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק דְּלֹא יָדַע וְלֹא אֶתְיָדַע וְכוּ', "תְּכָלִית הַיְדִיעָה שֶׁלֹּא גִדַּע" וְכוּ', אָשׁר שָׁם הוּא בְּטוֹל הַזְּמַנִּים וְכוּ' (שָׁם, חֶלֶק ב', סִמְנֵי סא), וְאָשׁר שָׁם נִמְתָּקִים כָּל הַדִּינִים וְהַצְּמֻמִּים שֶׁבְּעוֹלָם (שָׁם, חֶלֶק א', סִמְנֵי סא).

כט. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁהֲצַדִּיק מְכַנֵּס בּוֹ עֵינָיו, עַל-יְדֵי-זֶה מֵאִיר בּוֹ חֻכְמָה וּמַחֲוֶה וּמַתְנוּצֵץ מִחוּ וְדַעְתּוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִפְתָּח פִּיו לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ בְּשִׁלְהֶבֶת הַגְּבוּרוֹת (עֵין שָׁם, סִמְנֵי לח), כִּי עַד עַכְשָׁו הָיָה הַדְּבֹר מְצַמְצֵם אֶצְלוֹ, וְכִשְׁמַתְחִיל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, אֲזוּ מִתְחִיל לְרֵאוֹת גְּדֹל עֶצֶם פְּחִיתוֹתוֹ וּגְדֹלַת הַבּוֹרָא, כִּי עַד עַכְשָׁו הַשְּׁלִיף חֲטָאֲתָיו אַחַר כְּתַפְּיוֹ, וְלֹא עֵין בָּהֶם, וְעַכְשָׁו כְּשִׁיּוֹדַע אוֹתָם, אֲזִי נִכְנָסֶת בּוֹ בּוֹשָׁה גְדוּלָה עַל גְּדֹל פְּשָׁעָיו שֶׁחָטָא וּפְשָׁע כְּנָגַד רַב וְשִׁלֵּט, עֲקָרָא וְשָׂרִישָׁא דְּכָל עַלְמִין וְכוּ'.

ל. וְכָל מָה שֶׁמִּתְקַרֵּב יוֹתֵר אֶל הַמְּלָךְ, וְנִתְגַּלִּית לוֹ הָאָרָה מִהַשְּׁגָת אֶלְקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, הוּא בּוֹשׁ יוֹתֵר מִהַמְּלָךְ, עַד שֶׁעַל-יְדֵי הַבּוֹשָׁה הַזֹּו, זוֹכָה שֶׁיִּמְחַלּוּ לוֹ עַל עֲוֹנוֹתָיו, וְיִזְכָּה לְאוֹר הַתְּפִלִּין סוּד פְּנִימִיּוֹת הַמּוֹחִין, וְתִתְגַּלֶּה עַל פְּנֵיו יְרָאָה וּבּוֹשָׁה גְדוּלָה, שֶׁהִיא תְּכָלִית הַמְּדַרְגָּה הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁהִיא יְרֵאת הַרוּמָמוֹת, בְּגִין דְּאִיהוּ רַב וְשִׁלֵּט וְעֲקָרָא וְשָׂרִישָׁא דְּכָל עַלְמִין, וְזֶה (שְׁמוֹת כ, יז): "וַיִּבְעָבוּר תִּהְיֶה יְרֵאתוֹ עַל פְּנֵיכֶם לְבַלְתִּי תַחֲטְאוּ", וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (נְדָרִים כ.). זֹו הַבּוֹשָׁה, מְלַמֵּד שֶׁהַבּוֹשָׁה מְבִיאָה לִיְדֵי יְרֵאת חֲטָא, מְכַפֵּן אִמְרוּ סִמְנֵי יְפָה בְּאָדָם — שֶׁהוּא בִּישׁוֹן, וְכָל אָדָם הַמִּתְבַּיֵּשׁ, לֹא בְּמַהְרָה חוֹטָא, וְסִמְנֵי שֶׁקָּבֵל מִהַצַּדִּיק הָאָמֵת - בְּחִינַת מְשָׁה, הָאָרֶת קַבְּלַת הַתּוֹרָה, כִּי

א) הָאוֹר הַזֶּה שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִהַנְּפָשׁוֹת, רוּחוֹת וְנִשְׁמוֹת.
 ב) מְגִיעַ וְאִינוּ מְגִיעַ.
 ג) הַגְּדוּל וְהַשְּׁלִיט — הַעֲקָר וְהַשְּׂרִישׁ שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת.

אֲשֶׁר תִּקַּן בְּנִחָל רִכָּה

לְהַפִּיךְ — מִי שֶׁאֵין לוֹ בִּשְׁת, שֶׁאֵינוֹ נִתְעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה — זֶה הַבּוֹשָׁה,
בְּיָדוֹעַ שֶׁלֹּא עָמְדוֹ רַגְלָיו וְכוּ', הֵינּוּ שֶׁלֹּא קָבַל עֲדִין כָּלֵל מִהַצְדִּיק
הַאֲמֵת שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה, וְדו"ק.

לא. אִךְ צָרִיף שֶׁתִּדַּע הַיֵּטֵב וְתִבִּין מְאֹד מְאֹד, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ
נִתַּן בְּחִירָה לְאָדָם, וְעַקֵּר הַבְּחִירָה בְּעֶצְמָהּ הִיא בְּעֵינַיִם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(בְּמִדְבָּר טו, לט): "וְלֹא תִתּוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם", וְדַרְשׁוּ
חֲכָמֵינוּ ז"ל (עֵין בְּרִש"י הַקְדוּשׁ תַּנְחוּמָא טו): הַעֵין רוֹאֶה וְהַלֵּב חוֹמֵד וְכוּ',
כִּי גַם חֲמֻדַת הַלֵּב הִיא בְּחִינַת עֵינַיִם, דְּהֵינּוּ עֵינֵי הַדַּעַת וְהַמְחַשְׁבָּה
שֶׁבַלֵּב, שֶׁרוֹאֶה הַדְּבָר בְּלִבּוֹ וְחוֹמֵד אוֹתוֹ, חָס וְשָׁלוֹם, וּבִשְׂבִיל
הַבְּחִירָה הַעֲמִיד הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ לְפָנֵי הַעֵינַיִם גְּשָׁמִיּוֹת הָעוֹלָם — שֶׁהֵם
כָּל עֲסָקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְאִזּוֹ יֵשׁ בְּחִירָה לְאָדָם, אִם רוֹצֶה — מִטָּה
עֵינָיו מִגְּשָׁמִיּוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְאִזּוֹ רוֹאֶה בְּעֵינָיו אֹרֵךְ הַגְּדוֹל הַנִּפְלָא
וְהַנְּעֻרֵב שֶׁל הַצְּדִיקִים וְהַתּוֹרָה, שֶׁאֲצֵלֵם כָּל הָאֹר, וְזוֹכֶה שְׂיֵאִיר לוֹ
גַם-כֵּן, וְעַל-יְדֵי הָאֹר הַגְּנוּז הַזֶּה יִזְכֶּה לְצֵאת מִתַּקְּף הַזִּהְמָה וְהַחֲשָׁף
שֶׁנִּלְכַּד לְשֵׁם, שֶׁהוּא עַקֵּר הַמְּוֹת, רַחֲמָנָא לְצֻלָן, וְעַל זֶה אָנוּ מְבַקְּשִׁים
וּמְתַפְּלִים (תְּהִלִּים יג, ד): "הַבִּיטָה עֲנֵנִי הַנּוֹי" הַאֲלֵקִי, הַאִירָה עֵינֵי פִּי
אִישׁן הַמְּוֹת" וְגו'.

לב. כִּי הַתְּגִלוֹת הָאֹר הַגְּנוּז, זֶהוּ בְּחִינַת הָאֲרֵת פָּנִים (הַמּוֹכָא בְּכַמָּה
פְּעָמִים בְּסִפְרֵי רַבְנּוּ ז"ל), הֵינּוּ שְׂזוּכִים לְהַסְתַּפֵּל בְּשֹׁכֵל שֶׁהוּא הַחִיּוֹת
אֲלֵקוֹת שֵׁשׁ בְּכָל דְּבָר (עֵין לְקוּיטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן א), כִּי מִכָּל דְּבָר
שְׂזוּכָה לְהַפִּיר תִּכְּף-וּמִיָּד אַחַדוֹת וְאֲמַתַּת אֲלֵקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, זֶה נִקְרָא
הָאֲרֵת פָּנִים, בְּחִינַת (תְּהִלִּים קיט, קלה): "פָּנֵיךְ הָאֵר בְּעַבְדֶּךָ", בְּחִינַת
(שֵׁם לֹא, יז): "הַאִירָה פָּנֵיךְ עַל עַבְדֶּךָ", וְזֶה עַקֵּר הַיְשׁוּעָה — כְּשֶׁזּוּכָה
לְהָאֲרֵת פָּנִים, בְּחִינַת (תְּהִלִּים פ, ד): "וְהָאֵר פָּנֵיךְ וְנִגְשָׁעָה", וְזֶהוּ עַקֵּר
הַחִיּוֹם, בְּחִינַת (מְשָׁלִי טז, טו): "בְּאֹר פָּנֵי מִלֶּךְ חִיּוֹם".

לג. וְזֶה בְּחִינַת "בְּרִכַּת כְּהֵנִים" שֶׁמְבָרְכִים אֶת כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, כִּי
הַכְּהֵנִים הֵם בְּחִינַת הַצְּדִיקִים הַאֲמֵתִיּוֹם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מְלָאכִי ב, ז): "כִּי
שִׁפְתֵי כֹהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקָשׁוּ מִפִּיהוּ", וְדַרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל

(מועד קטן יז): אם הרב דומה למלאך ה' צבאות, תורה יבקשו מפיהו; ועל־פֶּן בְּרַכְתָּם היא (במדבר ו, כה): "יֵאָר ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ" וגו', וְדַרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (ספרי נשא): יתן לך מאור עינים, כי רק זה הוא העקר שאנו מקבלים מהצדיק האמת, שהוא בחינת פהן - איש החסד, שנוזקה שיפתחו עינינו, ונוזקה להמשיך עלינו אור השגחתו יתברך, כי כפי שהאדם מסתפל עליו יתברך, כפיכול השם יתברך מביט עליו וכו' (עין לקוטי־הלכות, שלוחין, הלכה ג), וזה בחינת (תהלים יט, ט): "מַצּוֹת ה' בָּרָה מְאִירַת עֵינַיִם", כי ההשגחה נמשכת על האדם כפי קימו התורה והמצוות (עין לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן יג), שאז נמשך עליו אור העינים, וזה שאמרו חכמינו ז"ל (מגלה טז): אורה זו תורה ודו"ק; וזה בחינת (משלי ו, כג): "כִּי גַר מִצְוָה וְתוֹרָה אֹר" וכו"ל.

לד. אכל אם אינו רוצה להטות עיניו ודעתו ומחשבתו מגשמיית העולם הזה, אזי גשמיית העולם הזה עומדת בפני עיניו וחוצצת בפניו מלראות האור הגדול של הצדיק והתורה שהיא אור הגנוז, ואז חשך ולא אור לו, בחינת (איוב יח, ו): "אֹר חֹשֶׁךְ בְּאֵהָלוֹ", בחינת (תהלים ל, ח): "הַסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ הַיִּתִּי נִבְהַל", כי הסתרת פנים היא עקר החשך ועורון העינים, כמו שאמר דוד המלך, עליו השלום, על הרשעים (שם סט, כד): "תַּחֲשַׁכְנָה עֵינֵיהֶם מֵרְאוֹת" וכו', שזה עקר הגלות, רחמנא לצלן, שהסתיר פניו, חס ושלום (ישעיה ס, ב): "הַחֹשֶׁךְ כִּסָּה אֶרֶץ וְעֶרְפֶּל לְאֻמִּים" וכו', בחינת (דברים לא, יז-יח): "וְחָרָה אִפִּי בּוֹ בַיּוֹם הַהוּא וְעִזְבוּתִים וְהַסְתַּרְתִּי פָּנָי מֵהֶם" וגו' "וּמִצְאָהוּ רַעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת" וגו' "וְאֵנֹכִי הַסְתַּר אֶסְתִּיר פָּנָי בַּיּוֹם הַהוּא עַל כֹּל הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה" וגו'; ואז הולך נע ונד, רחמנא לצלן, בחינת (איוב ג, כב): "לִגְבַר אֲשֶׁר דָּרְכוּ נִסְתָּרָה" וגו', וכל זה בא מרב חטאים ועוונות, רחמנא לצלן, כמו שכתוב (ישעיה נט, ב): "כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מִבְּדָלִים בֵּינְכֶם לְבֵין אֱלֹקֵיכֶם וְחַטָּאתֵיכֶם הַסְתִּירוּ פָּנִים מִכֶּם" וגו', וזה בחינת (קהלת ב, יד): "וְהִפְסִיל בַּחֹשֶׁךְ הוֹלֵךְ", כי אמרו חכמינו ז"ל (סוטה ג): אין אדם עובר עברה אלא אם־כן נכנסה בו ריח שטות, ואז הולך בחשך וכו'.

לה. וְזֶה מֵה שֶׁנִּקְרָא עֲבָרָה, רַחֲמָנָא לְצַלְן, מְלִשׁוֹן "רַע בְּעֵינַי ה'" (בְּרֵאשִׁית לח, ז), כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב הַרְבֵּה בַּמִּלְכִּים (מִלְכִּים-א יא, ו; יד, כב): "וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינַי ה'" וְגו', כִּי עֵינַי ה' הֵם בְּחֵינַת הָאֲרֶת הַשְּׁגָחָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים יא, יב): "תְּמִיד עֵינַי ה' אֶלְקִיךָ בָּה" וְגו'; וְעַל-כֵּן כְּשֶׁמְקִימִים רְצוֹנוֹ יתְבַרֵךְ, נִקְרָא בְּמִשְׁנֵה תוֹרָה כְּמֵה פְעָמִים (דְּבָרִים יב, כח, וְעוֹד מְקוּמוֹת רַבִּים שָׁם): "כִּי תַעֲשֶׂה הַטּוֹב וְהֵיָשֵׁר בְּעֵינַי ה'" וְגו' "וַעֲשִׂיתָ הַיָּשֵׁר וְהַטּוֹב בְּעֵינַי ה' אֶלְקִיךָ" וְגו' (דְּבָרִים ו, יח), כִּי בְּזֶה מִמְּשִׁיב עָלָיו הַשְּׁגָחָתוֹ יתְבַרֵךְ (עֵינַי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יג), אֲכַל עַל-יְדֵי חֲטָא וְעוֹן, רַחֲמָנָא לְצַלְן, מְסַלֵּק מִמֶּנּוּ אֶת הַשְּׂכִינָה — הַשְּׁגָחָתוֹ יתְבַרֵךְ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (חֲגִיגָה טז): כֹּל הַעוֹבֵר עֲבָרָה בַּסֵּתֶר, כְּאִלוֹ דוֹחֵק רַגְלֵי שְׂכִינָה; (וּבְסוּטָה ג): כִּינּוֹן שְׁחָטָאוֹ נִסְתַּלְקָה שְׂכִינָה מֵהֶם, וּבַמְדָּרֶשׁ (בַּמְדָּבָר רַבָּה יג, ד): הָרָשָׁעִים סִלְקוּ הַשְּׂכִינָה מִן הָאָרֶץ; וְעֵינַי בְּאֲגַדַּת בְּרֵאשִׁית (טט): גְּרָמוֹ הַעוֹנוֹת וְנַעֲשׂוּ יִשְׂרָאֵל עוֹרִים, לְפִיכָךְ נִסְתַּמוּ עֵינֵיהֶם מִלְּרֵאוֹת הַשְּׂכִינָה וְכו', עֵינַי שָׁם.

לו. וּבִיּוֹתֵר מְסַתַּלְקָת הַשְּׂכִינָה, רַחֲמָנָא לְצַלְן, עַל-יְדֵי הַחֲטָא הַחֲמוֹר בִּיּוֹתֵר בַּתוֹרָה, שֶׁהוּא הוֹצָאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלְן, חֲטָא עַר וְאוֹנוֹן, וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (בְּרֵאשִׁית לח, ז): "וַיְהִי עַר בְּכוֹר יִהוּדָה רַע בְּעֵינַי ה'" וְגו', וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בַּמְדָּבָר רַבָּה ט, א): הַנוֹאֵף הַזֶּה מְסַלֵּק וּמְרַשֵּׁל כַּח הַשְּׂכִינָה וְכו'; וּבַתְּקוּוֹנִים (תְּקוּוֹן כא): מֵאֵן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית גָּרִים לְאִסְתַּלְקָא מֵינִיָּה שְׂכִינְתָא' וְכו', עֵינַי שָׁם; כִּי עַל-יְדֵי חֲטָא עַר וְאוֹנוֹן פּוֹגְמִים בְּעֵינַיִם בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, בְּגִשְׁמִיּוֹת — כִּי שְׂכַבְתָּ זֶרַע הִיא מְאוּר הַעֵינַיִם וְכַח הַגּוֹף (כְּמוֹכָא בְּשַׁלְחֵן עֲרוּף, אֲרַח חַיִּים, סִימָן רמ, סְעִיף יד), וּבְרוּחָנִיּוֹת — מִסִּיר הַהַשְּׁגָחָה מִהָעוֹלָם, וְהַקְּלָפוֹת וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא מְקַבְּלוֹת הַטְּפוֹת שֶׁהֵן אוֹר הַעֵינַיִם, וְהֵם הַמְזִיקֵי עֲלָמָא, הַמְזִיקִים אֶת הָעוֹלָם, כִּי אִלוֹ הַקְּלָפוֹת בָּאוֹת אַחֲרֶיךָ וּמְכַנְיִסוֹת כְּפִירוֹת וּבִלְבוּלִים וְעַקְמוּמִיּוֹת בְּלָב, וְרוּצוֹת לְהַסְתִּיר, לְהַעֲלִים וּלְהַרְחִיק הַהַשְּׁגָחָה מִן הָעוֹלָם.

(ד) מִי שְׂפוּגִים בְּבְרִית, גוֹרֵם לְסַלֵּק מִמֶּנּוּ אֶת הַשְּׂכִינָה.

לז. וְזֶה מֵה שֶׁכְּתוּב בְּפִסְקֵתָא דְרַב כְּהֵנָא (לִד-לד; וְעַיֵן בְּמִסְכַּת פְּלֵה ב:): דוֹר הַמְבוּל הָיָה חֲטָאִים גַּם-כֵּן בְּהוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ו, יב): "כִּי הִשְׁחִית כָּל בְּשָׂר אֶת דְרָכָו" וְגו', וְעַל-כֵּן מִכָּל הַנִּפְשוֹת שֶׁאֲבָדוּ וְזָרְקוּ לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, מִזֶּה נַעֲשׂוֹת רוּחוֹת וְנִבְרָאִים מְזִיקִים בְּעוֹלָם לְהִסְתִּיר הַשְּׁגָחָתוֹ יְתַבְּרֵךְ, כִּי הַרוּחוֹת וְהַשְּׂדִים הֵם כַּח הַדְּמִיוֹן הַמְסַבֵּב בְּעוֹלָם (עַיֵן לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִמָּנִים כה, נד), וְאֶלְמָלָא הַשֵּׁם יְתַבְּרֵךְ מְצִילָנוּ מֵהֵם, עַל-יְדֵי קִיּוּם הַמְצוּוֹת, לֹא הָיָה לָנוּ קִיּוּם כָּלֵל, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרֵכוֹת ו): אֶלְמָלִי נִתְּנָה רְשׁוּת לְעַיֵן לְרֵאוֹת, אֵין כָּל בְּרִיָּה יְכוּלָה לְעַמֵּד מִפְּנֵי הַמְזִיקִין, כִּי אֵינְהוּ נִפְשֵׁי מִיָּנ וְקִיּוּמֵי עֲלֵן, כִּי כִּסְלָא לְאוּגְיָא כָּל חַד וְחַד מִיָּנ אֶלְפָא מִשְׁמַאֲלִיָּה וְרַבְכָּתָא מִימִינֵיהּ" וְכוּ'; וְהֵם מְשׁוֹטְטִים וּמְסַבְּבִים בְּעוֹלָם, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְהֵם הַטְּפוֹת זֶרַע לְבִטְלָה שֶׁאֲבָד הָאָדָם לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אֲשֶׁר הֵם נִגְעֵי בְּנֵי-אָדָם, וְאֲמָרוּ בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ (בְּרֵאשִׁית מז): מֵאֵן "נִגְעֵי בְּנֵי-אָדָם" (שְׁמוּאֵל-ב ז, יד) אֵלֵין אֵינוֹן מְזִיקֵינִי וְכוּ'.

לח. וְעַל-יְדֵי קִיּוּם הַמְצוּוֹת וּבְכַפְרֵט בְּשִׁמְחָה, עַל-יְדֵי-זֶה מְכַנְיַעִים אֶת אֱלוֹ הַקְּלָפוֹת וְהַמְשַׁחִיתִים (עַיֵן לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִמָּן כה), וְאֵין לָהֶם כְּהֵם שׁוֹם שְׁלִיטָה כָּלֵל, כִּי עַל-יְדֵי קִיּוּם הַמְצוּוֹת, וּבְכַפְרֵטִיּוֹת כְּשֶׁהוּא בְּשִׁמְחָה, אִזּוּ נִתְּגַלִּית גְּדֻלַּת הַבוֹרָא, הַתְּגַלּוֹת אוֹר אֶלְקוּתוֹ יְתַבְּרֵךְ הַמְעַנְרַת עֵינֵי אֱלוֹ הַקְּלָפוֹת.

לט. וּבְכַפְרֵטִיּוֹת כְּשֶׁנִּזְזָהר בְּמַצְנוֹת מְזוּזָה, מְבָרִיחַ אֶת אֱלוֹ הַשְּׂדִים וְהַקְּלָפוֹת מִבֵּיתוֹ, כְּמוֹכָא בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ (וַיִּקְרָא עו:): בְּרַ נֶשׁ דְּאִשְׁתַּכַּח בְּפִתְחָא דְּבֵיתֵיהּ שְׁמָא קְדִישָׁא שְׂד"י בְּכַתְרִין עֲלָאִין כְּלָהוּ עֲרַקְאָן וְאִתְרַחֲקוּן מִגֵּיהּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב' (תְּהִלִּים צא, י): "וְנִגַּע לֹא יִקְרַב בְּאֵהָלָךְ" וְכוּ', אֲשֶׁר הֵם אֱלוֹ נִגְעֵי בְּנֵי-הָאָדָם שֶׁיִּתְרַחֲקוּ מֵאֵהָלָךְ, וְכֵן

(ה) כִּי הֵם (הַמְזִיקִים) רַבִּים מֵאֲתָנוּ וְקִיּוּמֵם עֲלִינוּ כַּחפִּירוֹת שֶׁסָּבִיב הַצְּרוּגָה, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲתָנוּ (בְּנֵי-אָדָם) אֶלְף נִמְצְאִים מִשְׁמַאֲלוֹ וְרַבְכָּה מִימֵנוּ.

(ו) מֵהֵם "נִגְעֵי-בְּנֵי-אָדָם"? אֱלוֹ הֵם הַמְזִיקִים.

(ז) הָאָדָם שֶׁנִּמְצָא בְּפִתַח בֵּיתוֹ הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ 'שְׂד"י' בְּכַתְרֵים הָעֲלִיוֹנִים, כְּלָם בּוֹרְחִים וּמִתְרַחֲקִים מִמֶּנּוּ, וְזֶה מֵה שֶׁכְּתוּב...

אֲשֶׁר תִּקַּן בְּנִחָל רִכַּח

הוא בְּזֶהֱרַח חֲדָשׁ (רות): פֶּתַח הַמְצוּי בְּמִזְוֶה, אֵין מִזִּיק וְאֵין שְׁטָן וְאֵין פֶּגַע רַע מִתְקַרֵב אֵלָיו, אֶפְלוּ בְּשַׁעַה שְׁנַתְנָה רְשׁוֹת לְמִלְאָךְ הַמְשַׁחִית לְחַבֵּל זְקִיף עֵינוּיִי וְרוּאָה שְׁשֵׁם שְׁדִי עוֹמֵד עַל הַפֶּתַח וּבֹרַח וְכוּ'.

מ. וּמוֹבָא בְּלִקוּטֵי־מִוֶּהֶרֶן (חֶלֶק א', סִימָן כג), שְׁעַל־יְדֵי מַצּוֹת מִזְוֶה, מְכַנְיַעִין תַּאֲנוֹת מְמוֹן שֶׁהִיא גְרוּעָה יוֹתֵר מִכָּל הַתַּאֲנוֹת, כִּי הָאֵדָם רוֹדֵף יוֹמָם וְלַיְלָה אַחַר הַהֶבֶל, וְאֵין לוֹ פְּנָאֵי לְהַתְיַשֵּׁב, וְהַתַּאֲנוֹה הַזֶּה נִמְשַׁכֵּת מִנְאוּף (עֵין לִקוּטֵי־הַלְכוֹת, קְדוּשִׁין, הַלְכָה ג), כִּי אִם אֵינוֹ מִתְקַן פְּגַם הַבְּרִית, אֲזִי נּוֹפֵל אֶל תַּאֲנוֹת מְמוֹן, אֲשֶׁר קָשָׁה מְאֹד לְהוֹצִיאֹ אַחֲרֵי־כֶף מִזֶּה, כִּי מִכָּל הַתַּאֲנוֹת עֲדִין יְכוּלִים לְצַאת, וְאֶפְלוּ מִתַּאֲנוֹת נְאוּף, אִף מִי שְׁנוֹפֵל לְטַרְדַּת הַמְמוֹן אֲזִי נְטָרֵד לְגַמְרֵי וְכוּ' (עֵין שָׁם בְּפָנִים דְּבָרִים נְפִלְאִים בְּאַרְיִכוֹת, וּכְדָאֵי שְׁתַּלְמֵד אֶת כָּל הַהֲלָכָה וְתִרְאָה נְפִלְאוֹת).

מא. וַיֵּשׁ עוֹד לְהוֹסִיף לָמָּה יִהְיֶה כֵן, שְׁעַל־יְדֵי פְּגַם הַבְּרִית בָּא לְתַאֲנוֹת מְמוֹן, אִף כְּבָר יְדוּעַ בְּסִפְרֵי רַבְנֵי ז"ל, אֲשֶׁר פְּגַם הַבְּרִית הוּא פְּגַם הַדְּעַת, כִּי סְלוּקָא דִּיסוּדָא עַד אַבָּא וְאַמָּא^ט (עֵין לִקוּטֵי־מִוֶּהֶרֶן, חֶלֶק א', סִימָן לו), וְעַל־כֵּן כְּשֶׁפּוֹגֵם בְּבְרִיתוֹ בְּפָרֵט בְּחֻטָּא הַחֲמוּר הוֹצֵאת זָרַע לְבִטְלָה, אֲזִי נִפְגָּמֵת וְנִתְקַלְקַלֵּת דְּעֵתוֹ לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לְצַלָן, וּכְשֶׁדְּעֵתוֹ מְקַלְקַלֵּת, אֲזִי נִדְמָה לוֹ שְׁכַחוּ וְעַצְמוֹ יָדוּ עוֹשִׂים לוֹ הַחֵיל, כִּי עַל־יְדֵי פְּגַם הַבְּרִית, פּוֹגְמִים בְּאִמוּנָה שֶׁהִיא הַמְלָכוֹת וְכוּ' בִּידוּעַ, וְנִדְמָה לוֹ שֶׁהֶפֶל תְּלוּי בּוֹ וּבְבַחֲרֵיתוֹ, וְעַל־כֵּן רוֹדֵף וּמִתְיַגַּע מְאֹד אַחֲרַי הַמְמוֹן בְּטַרְדוֹת וּבִיגִיעוֹת רַבּוֹת וּבְדַאָגוֹת עֲצוּמוֹת וְכוּ'.

מב. וּמִזֶּה בָּא שְׁנַעֲשֶׂה מִתְנַגֵּד עַל הַצְדִּיק הַאֲמֵת, כִּי הַמְמוֹן מְסַמָּא עֵינוּי, וְאֵינוֹ זוֹכֵה לְרִאוֹת אֶת הָאוֹר הַגְּנוּז, אוֹר אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת (אֵיוב יט, כו): "וּמִבְּשָׂרֵי אַחְזָה אֱלֹקִים", שֶׁהוּא אֲנַפִּין נְהוֹרִין־אִי (וּכְמִרְגָּלָא בְּפוּמִיָּה דְּאַנְשֵׁי שְׁלוּמֵנוּ: "הַמְטַבֵּעַ עוֹמֵדֵת נִגְדַת עֵינוּי", וְהוּא עַל־פִּי לִקוּטֵי־מִוֶּהֶרֶן (חֶלֶק א', סִימָן קלג, עֵין שָׁם) וְעֵין בְּנַעֲם

(ח) זִקְיָה עֵינוּי.

(ט) מִדַּת הַיְסוּד נִמְשַׁכֵּת מִהַמְחִין שְׁנִקְרָאִים בְּחִינּוֹת "אַבָּא וְאַמָּא".

(א) פְּנִים מְאִירוֹת.

אֲלִימְלֶךְ פִּרְשֵׁת כִּי תִשָּׂא בְּדַבּוּר הַמִּתְחִיל: "זֶה יִתְנוּ" עַל־פִּי מֶה שְּׂאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (פְּסָחִים קד.) אֵיזָה בְּנֵן שֶׁל קְדוּשִׁים? דִּלָּא יַדַּע בְּצוּרְתָא דְּמִטְבְּעֵי... כִּי הַצּוּרָה שֶׁל מִטְבְּעַי הִיא מְכַבֶּה אוֹר נְשִׁמַּת הָאָדָם, כְּאֲשֶׁר יָבִין מִדַּעְתּוֹ, אִם נוֹתֵן דַּעְתּוֹ עַל הַמִּטְבְּעַי נְכַבֶּה אוֹר הַשֶּׁכֶל מִמֶּנּוּ וְכוּ', עֵינַי שָׁם, וְעַל־כֵּן עוֹבְרֵת עָלָיו מְרִירוֹת הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד, וְאֵין לוֹ בְּמֶה לְהַחֲיוֹת נַפְשׁוֹ, מֵאַחַר שֶׁהוּא רְחוּק מֵהַצְּדִיק שֶׁהוּא "בְּרִית מְלַח עוֹלָם" (בַּמִּדְבָּר יח, יט), כִּי הוּא הַמִּמְתִּיק מְרִירוֹתָא דְּהֵאֵי עַלְמַאי, אֲשֶׁר זֶהוּ סוּד הַמְזוּזָה שֶׁהוּא הַצְּדִיק — שָׁם שְׂדִי שֶׁהוּא בִּיסוּד.

מג. וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי הַמְזוּזָה שֶׁזֶהוּ הַצְּדִיק, נִצּוּל מִנְאוּף וּמְמוֹן, כִּי הוּא פּוֹתַח עֵינָיו וְדַעְתּוֹ אֲשֶׁר אֵין בְּלַעְדָּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאֵין שׁוּם דְּבָר נֶעֱשֶׂה מֵעֲצָמוֹ, כִּי הַכֹּל מִשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחַת פְּרִטֵי פְּרִטִית, וְהַצְּדִיק הָאֵמֶת מְכַנֵּס בּוֹ שִׁיְהִיָּה שְׂמַח בְּחֻלְקוֹ תְּמִיד, וְהוּא הַמִּמְתִּיק הַמְרִירוֹת מֵהַמְקַרְבִּים אֵלָיו, כִּי הַצְּדִיק הָאֵמֶת הוּא בְּחִינַת מְלַח וְהוּא פּוֹתַח אֶת עֵינֵיהֶם.

מד. זֶה שְּׂאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל מְלַתָּא דְּבְדִיחוּתָא כְּמָה פְּעָמִים (עֵין שַׁבַּת ד.; חֲלִין יב. וְעוֹד כְּמָה מְקוּמוֹת בְּש"ס): בְּשַׁעָה שְׂחַבְרוּ לֹא הִבִּין מֶה שֶׁהוּא אוֹמֵר "לְכִי תִיכּוֹל עֲלֶה כּוֹרָא דְּמִלְחָא", הִיָּנוּ כְּשֶׁתְּהִיָּה מְקַרְבַּ לְצְדִיק שְׁבַדוֹר, אִזּוּ יִפְתָּחוּ עֵינֵיהֶם לְהִבִּין וְכוּ'.

מה. אִךְ כְּכֹר הַזֶּהִירָנוּ רַבְּנוּ ז"ל מְאֹד מְאֹד (עֵין לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֲלֵק ב., סִימָן ח), שְׁלֵבֵל נִטְעָה אֶת עֲצָמֵנוּ, חֵס וְשְׁלוֹם, רַק לְחַפְּשׁ וּלְבַקֵּשׁ אַחַר הַצְּדִיק הָאֵמֶת הַמְּפֹלֵג בְּמַעֲלָה מְאֹד, אֲשֶׁר יֵשׁ בְּכַחוֹ לְבַרֵּר אֶת הַמְּדַמָּה וּלְזַכְּכוֹ, עַד שִׁיִּזְכֶּה לְהַתְּגַלּוֹת אֱלֹקוֹת, בְּחִינַת (יִשְׁעִיָּה ו, א): "וְאָרְאָה אֶת ה'", שֶׁהוּא רוּחַ נְבוּאָה - זְכוּףָּה הָאֵמוּנָה, כִּי לְהַפּוּף כְּשֶׁמְתַקְרְבִים אֵל מְנַהִיג שְׂקָר, אִזּוּ לֹא דֵי שְׂאִין נִפְתָּחוֹת עֵינָיו, עוֹד נִסְתָּמוֹת עֵינָיו וְנִתְעוּר, רְחֻמָּנָא לְצֻלָּן, לְגַמְרֵי.

ב) מִיָּהוּ בְּנֵם שֶׁל קְדוּשִׁים? זֶה שֶׁלֹּא יוֹדַע צוּרַת מִטְבְּעַי מִהֵי.

ג) הַמְרִירוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה.

ד) שְׂחַלְךָ לְאֶכַל עַל זֶה מִדַּת כּוֹר שֶׁל מְלַח, כְּלוֹמֵר שְׂחַחְרִיף יוֹתֵר.

אשר תקנ בנחל רלא

מו. וְזֶה בְּחִינַת (חלין קה): מֶלֶח סְדוּמִית שְׁמֶסְמָא אֶת הָעֵינַיִם, שֶׁהֵם הַמְּנַהֲיָגִים שֶׁל שֶׁקֶר שְׁמַעְשִׂיהֶם מַעֲשֵׂי סְדוּם, כִּי מִטְעִים אֶת הַמְּקַרְבִּים לָהֶם, וְעַלֵּיהֶם נֹאמֵר (ישעיה ז, יג): "הַמְּעַט מִכֶּם הַלְּאוֹת אֲנָשִׁים כִּי תֵּלְאוּ גַם אֶת אֱלֹקִים", כִּי מִיַּגְעִים אֲנָשִׁים שְׂבָאִים לְשִׁמְעַ דְּרוּשָׁם וְתוֹרָתָם, וְאֲנָשִׁים חוֹשְׁבִים שִׁיגְיָעוּ לְאִיזוֹ תוֹעֵלַת עַל יָדָם, הֵינּוּ שְׂיָבֹאוּ לְדַעַת אֶת הַשֵּׁם אִיף לְעַבְדוֹ, אִף אֵינָם מְרַגְּשִׁים שׁוֹם תוֹעֵלַת, כִּי תוֹרָתָם שֶׁל אֱלוֹ תַלְמִידֵי הַחֲכָמִים, אֵין לָהּ כַח לְהַדְרִיף אֶת הָאָדָם בְּדֶרֶךְ הַטּוֹבָה, כִּי "מִבִּישָׂא לֹא הוּי טְבָא", וְלֹא עוֹד כִּי תֵּלְאוּ גַם אֱלֹקִים, כְּכִיכּוֹל נִלְאָה הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ הוּא מְלַעְזוֹר לְעוֹבְדֵי אֹתוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה אֱלוֹ בְּנֵי-אָדָם נוֹפְלִים בְּכַפְּרִיּוֹת גְּדוּלוֹת, וְחוֹשְׁבִים, שְׁחַס וְשָׁלוֹם, לֹא יֵרָאֶה וְלֹא יִבִּין אֱלֹקִים בְּמַעֲשֵׂה בְּנֵי-אָדָם וְכו' (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כח).

מז. וּבְאֵמַת יֵשׁ עוֹד הֶרְבֵּה דְּבוּרִים בְּכָל זֶה שְׂאִין הִפָּה יְכוּל לְדַבֵּר, וְאֵלוֹ כָּל הַיָּמִים דִּיּוֹ וְכָל הָאֲגָמִים קוּלְמוּסִים וְכָל בְּנֵי-אָדָם לְבָלָרִים, אֵי אֲפֹשֶׁר לְכַתְּבָם בְּסִפְרָא, וְאֵין זוֹ שׁוֹם גְּזָמָא כָּלָל, כִּי נִתְעַרְבַּ הָעוֹלָם מְאֹד מְאֹד, עַד שְׂאִין אֶחָד יוֹדַע אֵיפֹה הַצְּדִיק הָאֵמַת, כְּמוֹ שְׁפַתוֹב (ישעיה נט, טו): "וַתְּהִי הָאֵמַת נְעֻדְרַת", וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (סנהדרין צו.), מְלַמֵּד שֶׁהָאֵמַת נַעֲשִׂית עֲדָרִים עֲדָרִים, וְכָל אֶחָד צוֹעֵק שְׂאֲצֵלוֹ הָאֵמַת, וְהַבְּעַל-דְּבָר הַתְּגַבֵּר וּבִלְבָל אֶת הָעוֹלָם, וְהַכְּנִיס מַחְלַקַת גְּדוּלָה בְּעוֹלָם וְעַרְבּוּבָה גְּדוּלָה, וְגַם בֵּין "הַצְּדִיקִים הָאֵמַתִּים" הַכְּנִיס מַחְלַקַת גְּדוּלָה, עַד שְׂאִין אֶחָד יוֹדַע הֵיכַן הָאֵמַת.

מח. וְעַקֵּר מְרִירוֹת הַצָּרָה וְהַמְּרָה הַזֶּה הִיא מַחְמַת מִי שְׂאִינוֹ מְקַרְב "בְּאֵמַת" אֶל הַצְּדִיק הָאֵמַת הַגְּדוֹל בְּמַעֲלָה מְפֻלְגַת מְאֹד מְאֹד, יֵשׁ אֲצֵלוֹ לְמוֹדִים נְפוּלִים, לְמוֹדִים זָרִים וְרַעִים, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, הַמְּרַחֲקִים אֶת הָאָדָם מִשְׁרָשׁוֹ הָעֵלְיוֹן, כִּי בְּלַמּוּדֵיהֶם הָרַעִים מְלַמְּדִים אֶת הָאָדָם כְּאֵלוֹ דְּרָךְ הָאֵמַת הִיא רְבוּי אֹר, וְאֵין נְאָה וְרֵאוּי לְהַתְּפַלֵּל תְּפִלָּה בְּכַח וּבִיגִיעוֹת וּבְמִסִּירוֹת נְפֶשׁ, וּבְכַפְּרִיּוֹת עַל הַתְּבוּדוֹת חוֹרְקִים שְׁנִיהֶם מְאֹד מְאֹד, כְּאֵלוֹ הִיא דְּרָךְ רַק לְצְדִיקִים יַחֲדֵי הַדּוֹרוֹת, וְאֵינָה

(ה) מרע לא יכול להיות טוב.

ראויה לפשוטי עם ולקטני ערך כמונו, וממשיכים סברות מהפכות מן האמת, כאלו לקטנים במעלה ומכל שכן לבעלי עברה, חס ושלום, אין כבר עצה לשוב ולהתקרב אליו יתברך, וכזה שילכו אל תלמידי חכמים — שדין יהודאין, כבר ממילא יהיו מתקנים, ועבודות ויגיעות בעבודת השם יתברך אינן שיכות להם כלל, ומכל שכן חצות ושיחה בינו לבין קונו וכו' אין שיף לדורות אלו, ורחמנא לצלן, מדעות זרות ונפסדות אלו, כי הן הן המרחקות את השכינה מהעולם, כי מחשבתם היא רק הממון, שיקבלו מהמון-עם הפרוכים אחריהם, ואין הם מאירים באנשים הבאים אליהם שום הנהגות ישרות ושום התחזקות להוציאם ולהגביהם ולהקל מהם על גלותם הקשה, על שעבוד הפרנסה, ולשבר המדות הרעות והתאוות המגנות, ולתת להם עצה אמתית איף להתחזק ולעמד על עמדו ולכלי להתיאש.

מט. ואפלו תורתם שאומרים היא — שדורשים על איזה פסוק, ומפרשים אותו בדרך נאה ומתקבלת (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נד), כי הוא בא מכח המדמה, שהוא מדמה מלתא למלתא, והעולם יש להם הנאה גדולה מזה, אבל באמת אין יוצא מזה שום תועלת, והלואי שלא יקלקל, כי מה יהיה לך אם הפסוק מפרש בטוב טעם ודעת כפי המדמה שאינו מברר וכו', מאחר שאין יוצאת לך מזה שום עצה ותחבולה איף להנצל מהמים הזדונים הרודפים אותך, ואין לך שם שום התחזקות, שיש לך תקנה טובה להגיע לכל המדרגות שבעולם, אפלו אם פגמת ונפלת למקום שנפלת בשאול תחתיות ומתחתיו, אדרבה תכלית ההפוך תשמע — סברות מהפכות מן האמת כמו שמרגלא בפיהם (עין לקוטי-הלכות, ברכות השחר, הלכה ג), שכשמדברים מהצדיקים הקדמונים, הם אומרים: מי יכול להדמות אליהם, אשר היו קדושים מנעוריהם וכו', אבל אנו אין פנינו יפות כלל, וכזה מחלישין דעת השומעין תורתם ודבוריהם, ועל-ידי-זה מתרחקים ממנו יתברך.

אֲשֶׁר תִּקַּן בְּנִחָל רִלְג

נ. כִּי בְּאֵמֶת אֵין זֶה שׁוּם עֲנֻה כָּלֵל לְהִקְטִין מַעֲלַת נַפְשׁוֹ וּמַעֲלַת נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר בְּשִׁרְשָׁהּ הִיא גְדוּלָּה וִיקָרָה מְאֹד מְאֹד, וְאֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַב רַבֵּי רַבּוֹת עוֹלָמוֹת תְּלוּיִים בְּכֹל נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל אֲשֶׁר לֹא יְכִילָהּ הַרְעִיּוֹן וְהַשְׂגָּה, וְכִמּוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (חֵי-מוֹהַר"ן, סִימָן תִּקְה), שֶׁאִם הָיָה מְהַפְכִין אֶת הָאָדָם, (הֵינּוּ לְגִלּוֹת פְּנִימִיּוֹתוֹ), הָיָה רוֹאֵין שֶׁבְּכֹל גֵּיד וְגֵיד מְגִידֵי הָאָדָם תְּלוּיִים בּוֹ אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַבּוֹת עוֹלָמוֹת, וְאֶפְלוּ נַפְשׁוֹת שֶׁל הַפְּחוּתִים מִיִּשְׂרָאֵל גְּבוּהוֹת מְאֹד מְאֹד.

נא. וְרַבֵּנוּ ז"ל הִקְפִיד מְאֹד מְאֹד עַל דְּבוּרִים כְּאֵלוֹ, וּבְכַפְרוֹשׁ אָמַר, אֲשֶׁר עַקֵּר צְדָקָת וּמְדַרְגַת הַצְּדִיקִים הֵיחָה מַחֲמַת גְּדָל יְגִיעָתָם וְטָרְחָתָם בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁיִּגְעוּ וְטָרְחוּ הַרְבֵּה מְאֹד בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדָה וְשִׁנּוּי וְכוּ', וְהָיוּ חֲכָמִים גְּדוּלִים, וְלֹא הִנִּיחוּ עֲצָמָן לְפַל מְשׁוּם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי גַם עָלִיהֶם עָבְרוּ כָּל מִינֵי מְנִיעוֹת וּבְלִבּוּלִים, חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת, צָרוּת, יִסּוּרִים, קִטְנוּת וְהַרְפָּתָקְאוֹת הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד (עֵיִן לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן מח), אִךְ הֵם חִזְקוּ עֲצָמָם, וְהִתְחִילוּ בְּכֹל פֶּעַם מְחֻדָּשׁ וְכוּ'; וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד יְכוּל לְהִיּוֹת כְּמוֹתָם, כִּי הַבְּחִירָה חֲפְשִׁית לְכֹל, וְכִתְרָ שֵׁם טוֹב מִנַּח וְכֹל הַרוּצָה זוֹכָה בּוֹ.

נב. וְכֹל הַסְּכָרוֹת הַמְּדַמּוֹת שֶׁהֵן הַפֶּה זֶה הַדַּעַת — אֲשֶׁר אָדָם שֶׁכָּבַר פָּגַם כְּמוֹ שֶׁפָּגַם, אֵין בְּכַחוֹ לְתַקֵּן וּלְהַתְּעִלוֹת וּלְחַזֵּר וּלְהַדְּבִק לְשִׁרְשׁוֹ הַעֲלִיּוֹן, זֶה נִמְשָׁךְ מִהַתּוֹרוֹת הַנְּפוּלוֹת שֶׁמְקַבְּלִין מִהַשְּׂדִין יְהוּדָאִין — מִפְּרָסְמִים שֶׁל שֶׁקֶר, וְהֵם הַמְּרַחֲקִים נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מֵאֲבֵיהֶם שֶׁבְּשָׂמַיִם, כִּי לֹא דֵי שֶׁאֵינָם יְכוּלִים לְהִנְהִיג אֶת עֲצָמָם, וְאִיךָ יְכוּלִים לְהִנְהִיג אַחֲרֵיהֶם (עֵיִן שָׁם, חֶלֶק א', סִימָן סא) !

נג. וְדָבָר זֶה נוֹהֵג גַּם אֶצֶל שְׂאֵר הָאֲנָשִׁים, אֲשֶׁר עֲדִין אֵינָם מְקַרְבִים אֶל הַצְּדִיק הָאֵמֶת בְּשִׁלְמוֹת, וְעֲדִין לֹא נִתְבָּרַר הַמְּדַמָּה שֶׁלָּהֶם, אֵין עָלֵיהֶם לְהִיּוֹת הַדְּיוּטוֹת הַקּוֹפְצִים בְּרָאשׁ, וְלוֹמַר דְּבָרִים שֶׁהֵם הַפֶּה דַּעַת הָאֵמֶת, כִּי עֲדִין לֹא נִטְהָרוּ מִהַסְּכָרוֹת שֶׁל שֶׁקֶר שֶׁנִּכְנְסוּ בָּהֶם מִחֲטָאתֵיהֶם וְעוֹנוֹתֵיהֶם, וּבְכַפְרֵט כְּשֶׁהֵם מְדַבְּרִים נִגְד

התבודדות ושיחה בינם לבין קונם, ידעו שעדין הם מבחוץ לגמרי, ועדין אינם שומעים את קול הצדיק האמת, וכפי התבודדותו פן נשמע לאזניו קול שופר ההתעוררות של הצדיק האמת, כמובא (שם סימן ס) על המשנה (תרומות א, ב): סתם חרש — אינו שומע ואינו מדבר; כי כשאין שומע קול הצדיק; אינו יכול לדבר דבורים אליו יתברך, וההפוך מוכן — אם מתמיד בהתבודדות, פן נשמע לו קול ודעת הצדיק.

נד. ועל-פן אם עדין לא נזדכך מחך, למה לך לבלבל דעתם של אחרים, ולהחליש דעתם בשטיות והבלים, כי על-ידי-זה באים האנשים השומעים דבוריך לכפירות גדולות, וחושבים, שחס ושלום, לא יראה ולא יבין אלקים במעשי בני-אדם, מאחר שאינם באים על-ידי דבוריך לדבר ולברח אליו יתברך, על-פן צריכים להרבות בתפלה ובתחנונים, כדי שיזכה להנצל מכל מיני למודים רעים וסברות מהפכות מן האמת, ושיזכה להתקרב אל הצדיק האמת הפותח עיני שכלו להבין ולהשפיל את כל זאת, אשר עדין גם הוא במקום שהוא, יכול לצאת ולתקן כל הפגמים שפגם עד עכשו.

נה. כי הצדיק האמת ותלמידיו הקדושים ותלמידי תלמידיו וכו' וכו' בכל דור ודור, אשר קבלו דעתו באמת, הם מגלים ומודיעים לנו בכל פעם אוצרות מתנודתיו יתברך הטובים (עין לקוטי-הלכות, מתנה, הלכה ד), אשר הוא יתברך רוצה לתן לנו ברחמיו, ומודיעים לנו בכל עת, איך להכין את עצמנו לקבלם, ונותנים לנו עצות איך לנקות ולטהר את עצמנו מכל מה שנכשלונו עד הנה, כי כל צדיק הוא בחינת משה (הינו שנשמת משה מעפרת בו), אשר השם יתברך מודיע על ידו כל המתנות הטובות שרוצה לתן לנו, כמו שכתוב: "יודיע דרכיו למשה" (תהלים קג, ז) וכו'.

נו. כי הצדיק האמת שבכל דור ודור הוא חופר בארות ומענינות חדשים, מענינות הישועה, שאינם פוסקים, באפן שיוכלו לטהר בהם את כל הפגומים, המלכלכים והמתעבים שבעולם, ולהתרפא בהם

אֲשֶׁר תִּקַּן בְּנִחָל רֵלָה

מִכָּל מִינֵי חֲלָאִים וּמִכְאוּבִים רְעִים בְּגוּף וּבְנַפֶּשׁ, וְלִהְתַּרְחֵץ וְלִהְתַּבְּשֵׁם
עַל יָדָם בְּכָל מִינֵי רִיחוֹת טוֹבִים.

נו. כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ מוֹדִיעַ דְּרָכּוֹ וְטוֹבוֹ וְחֻסְדּוֹ הַנִּפְלְאִים לְצַדִּיק
הָאֱמֶת, כִּי הוּא יִתְבַּרֵךְ מִמְּשִׁיךְ חֻסְדִים חֲדָשִׁים בְּכָל דוֹר וְדוֹר, וְעוֹשֶׂה
חֻסֵד חֲנֻם בְּכָל דוֹר וְדוֹר, כִּי אֶפְלוּ בְּכָל יוֹם נִמְשָׁכִים חֻסְדִים חֲדָשִׁים,
כְּמוֹ שִׁפְתוֹב (אֵיכָה ג, כב-כג): "חֻסְדֵי ה' כִּי לֹא תִמְנּוּ כִּי לֹא כָלוּ
רַחֲמָיו", "חֲדָשִׁים לְבָקָרִים רַבָּה אֲמוֹנֶתְךָ", וְכְמוֹ שִׁפְרֵשׁ רַש"י שֵׁם:
שֶׁהַחֻסְדִים מִתְחַדָּשִׁים בְּכָל בִּקְרָה, וּמִכָּל שָׁפָן בְּכָל שָׁבוּעַ, בְּכָל חֲדָשׁ
וּבְכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, וּמִכָּל שָׁפָן בְּכָל דוֹר וְדוֹר, כִּי סוּף פֶּל סוּף יִתְגַּבֵּר
עֲלֵינוּ חֻסְדּוֹ, עַד שֶׁיָּבִיא לָנוּ מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, וַיִּגְאֲלֵנוּ מִכָּל הַצָּרוֹת
וְהַמְצוּקוֹת שֶׁסָּבְלָנוּ, וְכָל שָׁנָה וְכָל יוֹם מְאַחֵר, הוּא קָרוֹב יוֹתֵר לְבִיאַת
מְשִׁיחַ וְלִהְתַּגְּלוֹת הַחֻסֵד הַנִּפְלְאָה, בְּחִינַת (שְׁמוּאֵל-ב כב, נא): "וְעוֹשֶׂה
חֻסֵד לְמְשִׁיחוֹ", כִּי הוּא יִקְרַב אֶת כָּל הָעוֹלָם אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְהוּא
יִמְצָא אֶת הַטוֹב שֶׁזָּה בְּחִינַת חֻסֵד אֲצֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

נח. וְזֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת לד, ז): "נִצְרַח חֻסֵד לְאֱלֹפִים", וּפְרָשְׁתִּי
בְּמָקוֹם אַחֵר עַל-פִּי מָה שִׁכְתַּב מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל (לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, עֲרוּבֵי
תְחוּמִין, הַלְכָה ו, אוֹת ו) לְפָרֵשׁ אֶת הַפְּסוּק (אֵיוב לג, כג): "אִם יֵשׁ
עָלָיו מִלְאָךְ מְלִיץ אֶחָד מִנֵּי אֱלֹהִים לְהַגִּיד לְאָדָם יִשְׂרָאֵל וַיִּחַנְנוּ, וַיֹּאמֶר
פְּדֵעֵהוּ מִרְדַּת שַׁחַת מְצֵאתִי כֹפֵר", וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (שְׁבֵת לב):
אֶפְלוּ תִתְקַצ"ט [תִּשְׁעֵ-מֵאוֹת תִּשְׁעִים וְתִשְׁעָה] חֲלָקִים בְּאוֹתוֹ מִלְאָךְ
אוֹמְרִים לְחֹב וְאֶחָד לְזָכוֹת, גַּם-כֵּן נִפְדָּה, וְאֵינוּ יוֹרֵד שַׁחַת מִגְדָּל כַּח
הַצַּדִּיק אֲשֶׁר יַעֲלֶהוּ לְכַף זָכוֹת, וְזֶה "נוֹצֵר חֻסֵד לְאֱלֹפִים" — אֶפְלוּ
בְּתוֹךְ הָאֱלֹהִים חֲלָקִים שֶׁל הַמְּלָאָךְ, גַּם-כֵּן יִמְצָא אֵיזָה טוֹב.

נט. וְאֲשֶׁר זֶה תִּהְיֶה עֲבוֹדַת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ — לְמִצָּא וּלְחַפֵּשׂ
הַטוֹב אֲצֵל כָּל הַיְרֻודִים וְהַשְּׁפֵלִים (עֵינֵי לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, הַשְּׁפֵמַת הַבִּקְרָה, הַלְכָה
א), כִּי אֵין מִי שֶׁיִּשְׁדַּע מִהַחֻסְדִים הַגְּדוֹלִים אֲשֶׁר אֲצֵלוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי אִם
מִשֶּׁה שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת — שֶׁרֵשׁ נִשְׁמַת מְשִׁיחַ, שֶׁהִשְׁגָּתוֹ הִיא
מִשְׁלֵשׁ רֵאוּנוֹת דְּעֵתִיק, וְכָל מִי שֶׁמְקַרֵב אֵלָיו, הוּא מוֹדִיעַ לוֹ רַחֲמָיו

וְטוֹבוּ יִתְבָּרַךְ, בְּחֵינַת (תהלים לג, ה): "חֶסֶד ה' מְלֵאָה הָאָרֶץ" וְגו',
 (שם נב): "חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם" וְגו', (שם קל, ז): "כִּי עִם ה' הַחֶסֶד
 וְהִרְבָּה עִמּוֹ פְדוּת" וְגו', אֲשֶׁר חֶסְדּוֹ גָּבַר מְאֹד מְאֹד, אֶפְלוּ עַל הַגְּרוּעַ
 שְׁבַגְרוּעִים, בְּחֵינַת (ישעיה סג, ז): "וְרַב טוֹב לְבַיִת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר גָּמְלָם
 כְּרַחֲמָיו וְכָרַב חֶסְדָּיו", וְאִתָּא (בְּתַנָּא דְּבֵי אֱלִיהוּ רַבָּה, פְּרָק יח): רַחֲמָיו שֶׁל
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְרַבֵּים עַל יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם, בֵּין עַל הַרְשָׁעִים שְׁבָהֶן
 וּבֵין עַל הַצְּדִיקִים שְׁבָהֶם וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְעַל-כֵּן אֶפְלוּ הַפְּחוּת וְהַגְּרוּעַ
 יְכוּל לְהִכִּין עֲצָמוֹ לְקַבֵּל אוֹצַר מִתְּנַת חֲנֻם שְׁלוֹ, וְהַעֲקָר הוּא הָאֲמוּנָה
 וְהַרְצוֹן — שְׂיַדַע וַיִּבִּין וַיִּרְגִּישׁ הָאֲמַת בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, וּלְהִתְיַשֵּׁב
 עַל מָה אֲתִינָא לְהָאִי עֲלֵמָא, וְאֵז בְּנֻדָּאֵי יִרְצָה וַיִּשְׁתַּוְּקַק תְּמִיד לְשׁוֹב
 אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וַיַּחֲתֹר בְּכָל פֶּחֹו לְהִתְקַרֵּב אֶל אַנְשִׁים נְאֻמָּנִים שְׂיִוְדָעִים
 לְחֻזְקוֹ וְלִיעָצוֹ עֲצוֹת אֲמַתִּיּוֹת וּנְכוֹנוֹת כְּפִי מָה שְׁקַבְלוּ מֵרַבֵּם הַקְּדוֹשׁ,
 עַד אֲשֶׁר יִזְכָּה לְשׁוֹב אֶל הַשֵּׁם וַיִּרְחַמְהוּ, וְאֵל אֱלֻקֵּינוּ כִּי יִרְבֶּה לְסִלְחָ.

ס. וְכָל זֶה הָיָה עֲקָר עֲבוּדַת הַפְּהֵן הַגְּדוֹל מְאֻחָיו, שֶׁהוּא
 הַצְּדִיק הָאֲמַת, אִישׁ הַחֶסֶד, וְתַלְמִידָיו הַכְּהֻנִּים בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, כִּי שָׁם
 בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ הָיָה עֲקָר הָאוֹר וְהַתְּגַלּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שְׂאֻמְרוֹ
 חֲכַמֵּינוּ ז"ל (שְׁמוֹת רַבָּה לו, ב): כְּשֵׁם שֶׁהַשָּׁמֶן מֵאִיר, כִּף בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ
 מֵאִיר לְכָל הָעוֹלָם וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְכֵן הוּא (בְּרֵאשִׁית רַבָּה ג, ד): מֵהִיכָן
 נִבְרָאת הָאוֹרָה? ... מִמְּקוֹם בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְכוּ' עֵינֵי שָׁם; וְכֵן הוּא
 (תַּנְחוּמָא בְּהַעֲלוֹתָךְ ב): כְּשֶׁאָדָם בּוֹנֶה בֵּית, עוֹשֶׂה לוֹ חֲלוֹנוֹת צְרוֹת
 מִבְּחוּץ וּרְחֻבוֹת מִבְּפָנִים, וְכִשְׁבָּנָה שְׁלֵמָה בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, עֲשֶׂה חֲלוֹנוֹת
 צְרוֹת מִבְּפָנִים וּרְחֻבוֹת מִבְּחוּץ, כְּדִי שְׂיֵצֵא הָאוֹר מִבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וּמֵאִיר
 מִבְּחוּץ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְכֵן הוּא (בְּרֵאשִׁית רַבָּה ב, ז): בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ קְרוִי
 אוֹר וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; כִּי שָׁם הָיְתָה הַתְּגַלּוֹת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּחֵינַת פָּנִים
 אֶל פָּנִים וְכוּ', בְּחֵינַת (דְּבָרֵי הַיָּמִים-ב ז, טז): "וְהָיוּ עֵינָי וְלִבִּי שָׁם כָּל
 הַיָּמִים", כִּי הַתְּגַלּוֹת אֱלֻקוֹת פָּנִים אֶל פָּנִים נִקְרָא הַתְּגַלּוֹת הָעֵינַי, כְּמוֹ
 שְׁכַתּוֹב (בַּמְדָּבָר יד, יד): "כִּי אֲתָה ה' בְּקִרְבִּי הָעַם הַזֶּה אֲשֶׁר עֵינַי בְּעֵינַי
 נִרְאָה אֲתָה ה' וְעַנְנְךָ עֹמֵד עֲלֵהֶם" וְגו', וְזֶה בְּחֵינַת (דְּבָרִים יא, יב):

אֲשֶׁר תִּקַּן בְּנִחָל רְלוּ

”תְּמִיד עֵינַי ה' אֶלְקֶיךָ בָּה' וְגו', וְעַל-כֵּן שָׁם הָיָה מְשַׁכְּן הַצַּדִּיקִים, בְּחֵינַת הַסְּהֵדָרִין שֶׁהֵם עֵינַי הָעֵדָה כְּנ"ל, כִּי הֵם גִּילּוֹ וּפְרָסְמוֹ אֹרֹז יִתְבָּרַךְ לְכָל יִשְׂרָאֵל.

סא. וּכְשֶׁאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל חוֹטֵא, חָס וְשָׁלוֹם, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זוֹה נִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ מְאוֹר עֵינָיו, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְאֵינּוּ רוֹאֶה אֹרֹחַ הַשְּׂכִינָה, כִּי הַפֶּשַׁע שֶׁל הָאָדָם מְכַנֵּס כְּפִירָה לְאָדָם (עֵין סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת אָמוּנָה, סִמָּן כב), כִּי עַל-יְדֵי הַחֲטָאִים נִמְשָׁכֶת עַל הָאָדָם רוּחַ הַבְּהֵמִיּוֹת, שֶׁהוּא פֶּחַ הַמְדַמָּה, וְנִחְשָׁף מִמֶּנּוּ הָאֹרֹחַ לְגַמְרִי, בְּחֵינַת (תְּהִלִּים לח, יא): ”לְבִי סָחַרְחַר עֲזוּבֵנִי כַחֵי וְאוֹר עֵינַי גַּם הֵם אֵין אִתִּי”, בְּחֵינַת (שִׁם פח, י): ”עֵינַי דָּאֲבָה מִנִּי עֵנִי” וְגו', בְּחֵינַת (שִׁם סט, כד): ”תַּחֲשַׁכְנָה עֵינֵיהֶם מִרְאוֹת” וְגו', בְּחֵינַת (אִיּוֹב יא, כ): ”וְעֵינַי רָשָׁעִים תִּכְלִינָה” וְגו', אֲזַי בָּא אֶל בֵּית-הַמֶּקְדָּשׁ וְהִבִּיא קָרְבָּנוֹ, וְסָמַךְ יָדוֹ עַל קָרְבָּנוֹ, וְהִתְוֹדָה אֶת חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא, וְשָׁבַר לְבָבוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זוֹה נִמְשָׁכּוּ כָּל הַחֲטָאִים וְהַפֶּחַ הַמְדַמָּה עַל הַבְּהֵמָה, וְנִכְנַע וְנִשְׁבַּר הַמְדַמָּה שְׁלוֹ (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִמָּן כה), וְיֵצֵא שְׁכָלוֹ מֵהַפֶּחַ אֶל הַפְּעַל, כִּי הִכְהֵן שֶׁהַקָּרִיב קָרְבָּנוֹ לְמִדּוֹ וְגִלָּה לוֹ עֲצוֹת וְהִתְחַזְּקוֹת וְהִנְהִיגוֹת יִשְׁרוֹת, עַד שֶׁהֵאִיר הַשֶּׁם עֵינָיו, וְחִזַּר וְרָאֶה מָה שֶׁנִּסְתַּר מִמֶּנּוּ עַד עַכְשָׁיו, וְנִתְגַּלָּה לוֹ אֹרֹז יִתְבָּרַךְ.

סב. וְעַל-כֵּן נִקְרָא הַכֹּהֵן ”אִישׁ הַחֶסֶד”, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים לג, ח): ”תְּמִידָה וְאוֹרֶיךָ לְאִישׁ חֶסֶדֶךָ” וְגו', כִּי הֵם מְטִיִּים כְּלָפֵי חֶסֶד תְּמִיד, וּמוֹצְאִים רַק הַטּוֹב אֲצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְדֹנֵיִם אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, וְעַל-יְדֵי-זוֹה מְעַלִּים אוֹתוֹ בְּאֶמֶת מִכַּף חוֹבָה לְכַף זְכוּת, כִּי אֶפְלוּ מִי שֶׁנִּפְּל כְּבָר בְּעִמְקָא דְתַהוּמָא רַבָּא, וְשָׁב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַדִּין יֵשׁ לוֹ תִּקּוּהַ טוֹבָה שֶׁיִּתְכַּפְּרוּ כָּל עֲוֹנוֹתָיו, וּבְכַפְּרִיּוֹת כְּשֶׁהִתְוֹדָה וְהִתְבּוֹדַד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּפְרַשׁ כָּל שִׁיחָתוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְגִלָּה לוֹ יִתְבָּרַךְ כָּל מִצְפּוּנָיו לְבוֹ בְּכַפְּרִי פְּרִטִיּוֹת וְכָל מָה שֶׁעָבַר עָלָיו, וְכָל הַהִשְׁתַּלְּשְׁלוֹת אִיךָ בָּא לְחֲטָא הַזֶּה, וּבְכָה וְהִתְחַנַּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּמְחַל לוֹ וַיִּכַּפֵּר לוֹ כָּל מָה שֶׁפָּגַם, אֲזַי אֵינּוּ חוֹזֵר רִיקָם, עַד שֶׁמִּתְכַּפֵּר לוֹ, וְחוֹזֵר וְרוֹאֶה אֹרֹחַ הַשְּׂכִינָה, שֶׁהוּא בְּחֵינַת בְּרוּר וְזַכּוּף הָאָמוּנָה, כִּי עַל-יְדֵי תִּקּוּף

הָאֱמוּנָה, זֹכָה לְהַתְגַּלּוֹת אֹר הַשְּׂכִינָה, וְזֹכָה לְרְאוֹת מְרְאוֹת אֱלֹקִים בְּאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ מוֹהֲרֵינֵנוּ, וְזֹכָתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, אֲשֶׁר נִפְתָּחוּ הַשָּׁמַיִם וְנִרְאָה מְרְאוֹת אֱלֹקִים” (יחזקאל א, א), רְאֵשֵׁי תְבוֹת צְרוּף אֶמְוִינָה, כִּי עַל-יְדֵי תִקּוּף הָאֱמוּנָה, אֲזַ פְּתוּחִים לְפָנָיו כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכוּ’.

סג. וְזֶה שֶׁהִיָּתָה מְצוּה לְעֵלוֹת בְּכָל רֶגֶל אֶל בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, וְלִקְבֹּל פָּנָיו יִתְבַּרֵךְ, וְלִהְמַשִּׁיף עַל עַצְמוֹ הַתְּחַדְּשׁוֹת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, וְלִהְאִיר עַצְמוֹ בְּאוֹרוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-כֵּן נִקְרְאָת מְצוּה זוּ בְּלִשׁוֹן רְאִיָּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת לז, כג): “שָׁלַשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה יִרְאֶה כָּל זְכוּרָךְ אֶת פְּנֵי הָאֵדֶן הַ” וְגו’, “וְלֹא יִרְאוּ פְנֵי רִיקָם” וְגו’ (שָׁם לז, כ) “בְּעֵלוֹתְךָ לְרְאוֹת אֶת פְּנֵי ה’ אֱלֹקֶיךָ” וְגו’ (שָׁם כד), וְכֵן הִתְנָא נִקְט (תְּחִינָה ב): הַכֹּל חִיבִין בְּרְאִיָּה וְכוּ’, עֵינֵי שָׁם; כִּי שָׁם הָיוּ יְכוּלִים לְרְאוֹת הַתְּגַלּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ פְּנִים אֶל פְּנִים, וְכַעֲיֵן שְׁאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ ז”ל (סְפָה נ: עֵין תּוֹסֵפוֹת שָׁם, דְּבוּר הַמִּתְחִיל: “חַד תְּנִי” בְּשֵׁם הִירוּשָׁלַיִם): כִּי שָׁלַא רְאָה שְׁמַחַת בֵּית הַשְּׁאוּאָבָה, לֹא רְאָה שְׁמַחָה מִיָּמָיו, כִּי מִשָּׁם שְׁאָבוּ רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ; וְכֵן הוּא בְּמִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה ע, ח): הָיוּ קוֹרְאִים אוֹתוֹ בֵּית הַשְּׁאוּאָבָה שְׁמִשָּׁם הָיוּ שׁוֹאֲבִים רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֹר הַתְּגַלּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ; וְזֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כב, יד): “אֲשֶׁר יֹאמֵר הַיּוֹם בְּהַר ה’ יִרְאֶה” וְגו’, כִּי שָׁם הָיוּ יְכוּלִים לְרְאוֹת אוֹרוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי כְּשֵׁשׁ הַתְּגַלּוֹת אֱלֹקוֹת, זֶה נִקְרָא רְאִיָּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישַׁעְיָה ס, ב): “וְעֲלִיף יִזְרַח ה’ וְכַבּוֹדוֹ עֲלִיף יִרְאֶה” וְגו’, וְכְמוֹ שֶׁכְּתוּב (זְכַרְיָה ט, יד): “וְהָ עֲלִיָּהֶם יִרְאֶה” וְגו’; וְעֵינֵי בְּלִקּוּטֵי-מוֹהֲרֵינֵנוּ (חֶלֶק ב’, סִימָן סז), אֲשֶׁר בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ בְּעַצְמוֹ הוּא גַם-כֵּן בְּחִינַת עֵינַיִם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יחזקאל כד, כא): “גִּאוֹן עֲזָכֶם וּמַחְמַד עֵינֵיכֶם”, וְעַל-כֵּן כְּשָׁבָא לְשֵׁם נִפְתָּחוֹת עֵינָיו.

סד. אָךְ, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, הָיָה מֵה דְהוּהָ, וְנִחְרַב בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִחְשְׁכוּ עֵינֵינוּ, וְנִסְתָּר הָאוֹר מֵאֲתָנוּ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (אִיכָה ה, יז): “עַל זֶה הִיָּה דָוָה לִבְנוֹ עַל אֵלֶּה חֲשָׁכוּ עֵינֵינוּ” וְגו’, וְכְמוֹ שְׁאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ ז”ל (בְּלִקּוּט וַיִּלְךְ, רַמְזוֹ תַחֲקַמ): “כִּי אֲשַׁב בַּחֲשָׁךְ” (מִיכָה ז, ח) — בְּחֶרֶבֶן בֵּית רְאִשׁוֹן וּבֵית שְׁנֵי וְכוּ’; וְזֶה שְׁאֲמָר הַנְּבִיא (עֲמוֹס

ה, יח-כ): "הוי המתאונים את יום ה' וגו' "הוא חֶשֶׁךְ וְלֹא אֹרֶךְ וְגו' "הלא חֶשֶׁךְ יום ה' וְלֹא אֹרֶךְ וְאֶפֶל וְלֹא נִגְהָ לֹ"ו"; כִּי נִתְעַלַּם הָאֹרֶךְ שֶׁהוּא עֵצֶם הַשְּׂגָחָתוֹ, בְּחֵינַת מְאֹרֵי אֹרֶךְ, וְנִדְמָה לוֹ שֶׁהִפְלֵ טֻבֵּעַ, חֶסֶם וְשִׁלּוּם, בְּחֵינַת מְאֹרֵי אֵשׁ, שֶׁהוּא בְּחֵינַת עֲבָדֵי דְחַלְא "כְּחֵי וְעֵצֶם יְדֵי עֲשָׂה לִי אֶת הַחֵיִל הַזֶּה" (דְּבָרִים ח, יז), וּמִזֶּה בָּאָה כְּבִדּוּת הַשְּׁעָבוּד וְהַגְּלוּת (עֵינִי לְקוּשֵׁי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רנ), כִּי נִתְעַלְמָה הַדַּעַת לְגַמְרֵי.

סה. וְעַקֵּר מְרִירוֹת צְרוּת אַרְךָ הַגְּלוּת וְהַחֲרָבָן הוּא — שְׁנִסְתַּלְקוּ וְנִסְתַּרְוּ הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּם, אֲשֶׁר הָיָה בְּכַחֵם לְעֵלוֹת וְלַהֲגַבִּיָּה אֶפְלוֹ הַשְּׁפִלִים וְהַנְּבֻזִים וְהַפְּחוּתִים בְּיוֹתֵר בְּמַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים, וְלַגְּלוּת לָהֶם אֲשֶׁר אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְאֶפְלוֹ הַמְּנַחֵם בַּעֲשָׂרָה כְּתָרִין דְּמִסְאָבוּתָא, גַּם-כֵּן יְכוּלִים לְצִאת וְלַהֲגִיעַ לְמָה שְׁצָרִיכִים לַהֲגִיעַ בְּעוֹלָם, וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (אִיכָה רַבָּה א, לט): קָשָׁה סְלוּקָן שְׁל צְדִיקִים כְּפִלִים כְּחֲרָבָן-בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ; וְאָמְרוּ (יְרוּשָׁלַּיִם יוֹמָא, פָּרָק א', הַלְכָה א): לְלַמְדָּךְ שְׁמִיתָן שְׁל צְדִיקִים קָשָׁה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּשֶׁבִירַת לוֹחֹת וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְכֵן אָמְרוּ (רֵאשׁ הַשְּׁנָה יח): לְלַמְדָּךְ שְׁשִׁקוּלָה מִיתָתָן שְׁל הַצְּדִיקִים כְּשֶׁרַפַּת בֵּית אֱלֹקֵינוּ; כִּי כְּשֶׁנִּתְעַלַּם וְנִסְתַּלַּק הַצְּדִיק הָאֲמִתִּי שֶׁהוּא בְּחֵינַת רֵאשׁ בֵּית, שְׁמֵלֶקֶט וּמְקַבֵּץ כָּל הַנְּשֻׁמוֹת הַנִּדְחוֹת בְּעוֹנוֹתֵיהֶן, וּמְכַנְיֵסֵן וּמְחַזְיֵרֵן לְתוֹךְ הַבַּיִת, אִזּוֹ נִתְפָּרְסָמִים מִפְּרִסְמִים שְׁל שְׁקָר אֲשֶׁר אֵין בָּהֶם מַמַּשׁ לְהַעֲלוֹת וְלַתְקַן הַנְּפֹשׁוֹת הָרְחוּקוֹת, וְאִדְרָבָה עוֹד מִחֲלִישִׁים דַּעַתָּן וּמְרַחֲקִים אוֹתָן כְּאֵלוֹ אֵין לָהֶן כְּבֹר שׁוּם תְּקִנָּה, וְהֵן אֵינָן יְכוּלוֹת לְשׁוּב, וּמִכָּל שְׁכָן לַהֲגִיעַ לְאִיזוֹ מַעֲלָה וְדַרְגָּה בְּעַבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן אֵין לָהֶם שׁוּם בֵּית, וְהַנְּפֹשׁוֹת מִתְגַּלְגְּלוֹת בְּחוּצוֹת, חֶסֶם וְשִׁלּוּם, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (אִיכָה ד, א): "תְּשַׁתְּפַכְנָה אֲבָנֵי קִדְשׁ בְּרֵאשׁ כָּל חוּצוֹת בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים הַמְּסֻלָּאִים בְּפֹז" וְגו', דִּהְיִנוּ מִחֲמַת שְׁנִסְתַּר הַצְּדִיק הָאֲמִתִּי בְּמַחֲלַקַת וּבְקִטְרוּגִים וּבְמַנְיַעוֹת עֲצוּמוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה הַנְּשֻׁמוֹת מִתְגַּלְגְּלוֹת בְּרֵאשׁ כָּל חוּצוֹת, כִּי נִסְתַּר הָרֵאשׁ בֵּית וְאֵין בֵּית לְכַנֵּס לְשָׁם.

(א) מַעֲשֵׂי חֵלִין.

סו. וענין הבית המבאר שם, יש לומר על-פי דברי התקונים, אשר רשות היחיד — זוהי רשות של יחידו של עולם, רשות הרבים — זוהי רשותו של הסטרא אחרא, על-פני מאן דגזיל בבכרית ואפיק זרעא מגייה לרשו נוכראה כאלו אפיק מרשות היחיד לרשות הרבים, וגרים למהוי שכינתא נפקא מאתרה^כ וכו' (ענין כל זה בתקון כא), כי עקר עבודת האדם בזה העולם — לגלות ולפרסם אלקותו יתברך, ולהסתכל בכל דבר מפרטי הבריאה — דומם, צומח, חי, מדבר, איך שהשם יתברך מחיה ומקים ומהוה את זה הדבר, ואיך ששלא כל הארץ כבודו יתברך, ואז מגלה ומיחד שאין בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ומכניס כל דבר אל פנימיות הקדושה, שהיא רשות היחיד — יחידו של עולם, בחינת בית, וכמו שבית מסבב עם מחיצות, והוא משמר מכל דבר רע ומכל מיני מזיקין, כמו-כן פשמהפך הצורה אל יוצרה, ומגלה אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, על-ידי-זה נשמר מכל דבר רע ומכל צער ונוק, מאחר שמתחבא בצל כנפיו יתברך, בחינת (תהלים צא, א): "יִוֹשֵׁב בְּסֹתֵר עֲלִיוֹן בְּצֵל שֶׁדִי יִתְלוֹנֵן" וגו'.

סז. וזה שאמרו חכמינו ז"ל (שחר טוב, תהלים א, ד): אשריהם הנביאים שהם מדמים את הצורה ליוצרה; כי הם המהפכים יש לאין, כי הם כוללים העולם הזה, שהוא בחינת אחר הבריאה, בחינת צורה — רשות הרבים, אל העולם הבא, שהוא בחינת קדם הבריאה, בחינת היוצר — רשות היחיד — יחידו של עולם, ועל-פני הברכה מצויה בידם, מאחר שנכללים בו יתברך, וזה שאמרו חכמינו ז"ל (בראשית רבה עג, ו): כל מקום שהצדיקים הולכים, ברכה משתלחת וכו'; כי בכל מקום שהולכים, מיחדים יחודים קדושים, ומקשרים ומיחדים העולם הזה בעולם הבא, ועל-פני בזמן שהצדיק בעיר — הוא זיוה, הוא הדרה, יצא משם — פנה זיוה, פנה הדרה (ענין שם סח, ז), כי הצדיק הוא בחינת ראש בית שמכניס הכל אל הבית, הינו (ב) מי שגזול (ופוגם) בבכרית, ומוציא זרעו לרשות אחרת, כאלו הוציא מרשות היחיד לרשות הרבים, וגורם שתהיה השכינה יוצאת ממקומה.

שֶׁהוּא הַמְקַשֵּׁר בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה לְעוֹלָם הַבָּא, וְעַל-כֵּן נִקְרָא הַצַּדִּיק בְּחִינַת "יְסוּד" פְּדוּעַ.

סח. וְזֶה בְּחִינַת "מְזוּזָה", שֶׁהִיא הַמְקַשֶּׁרֶת בֵּין הַפִּיט לְבֵין הַחוּץ, כְּמוֹ-כֵן "הַצַּדִּיק" שֶׁהוּא "הַיְסוּד" — "הַמְזוּזָה" כְּנ"ל, הוּא הַמְקַשֵּׁר אֶת כָּל מְקַרְבָּיו אֵלָיו אֶל שְׂרָשֵׁם הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא אוּרוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמַעֲלָה אוֹתָם אֶפְלוֹ שֶׁנִּפְּלוּ כְּבָר לְמָקוֹם שֶׁנִּפְּלוּ, כִּי עָקַר הַמְזוּזָה שֶׁמְזַכֵּרָה לְאָדָם אַחֲדוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁזֶה בְּחִינַת "שָׁמַע יִשְׂרָאֵל הוֹי"ה אֱלֹקֵינוּ הוֹי"ה אֶחָד" (דְּבָרִים ו, ד) הַמְזַכֵּר בְּמְזוּזָה, כִּי זֶה עָקַר עֲבוֹדַת הַצַּדִּיק — לְגַלוֹת וּלְפָרְסֵם לְכָל דָּרֵי מִטָּה הַמְנַחִים בְּתַאוּתֵיהֶם וּבְמַדוּתֵיהֶם הַמְגַנּוֹת אֲשֶׁר "מֵלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ" (יִשְׁעִיָּה ו, ג), וְעַדִּין הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אִתָּם, עִמָּם וְאַצָּלָם, וְעַדִּין יֵשׁ לָהֶם תִּקְוָה טוֹבָה לְחֹזֵר, אִף שֶׁפָּגְמוּ כְּבָר כְּמוֹ שֶׁפָּגְמוּ, רַחֲמָנָא לְצַלָן, כִּי אֵין שׁוּם יְאוּשׁ כָּלֵל, וְעַל-כֵּן נִקְרָא הַצַּדִּיק מְזוּזָה [עֵין קְהֵלוֹת יַעֲקֹב, עֶרְךָ מְזוּזָה, רְשִׁים שְׁד"י צַדִּיק וְכוּ', מְזוּזָה כָּלֵל דְּזָכַר וְנוֹקְבָא וְכוּ', וְהַיְצָר הָרַע וְהַשְּׂדִים נִכְנָעִים עַל-יְדֵי מְזוּזָה וְכוּ', עֵין שָׁם], כִּי הוּא הַמְקַשֵּׁר בֵּין הַחוּץ לְפָנִים.

סט. וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר דְּבוּק וּמְקַרְבֵּ אֶל צַדִּיק בְּזָה, אִף שֶׁהוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא, סוּף כָּל סוּף בְּכַח הַצַּדִּיק יִזְכֶּה גַם הוּא לְהַגִּיעַ אֶל שְׁלֵמוֹתוֹ, וְיִזְכֶּה לְהַפְּנֵס אֶל פְּנִימִיּוֹת הַקְּדוּשָׁה, וְיֵשֵׁב בְּתוֹךְ הַיְכָלוֹ וּבֵיתוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים — הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (מִדְּרַשׁ תְּנַחוּמָא וִירָא): "אֲשֶׁרֵיהֶן הַצַּדִּיקִים וְאֲשֶׁרֵי דְבִקִּיָּהֶם וְכוּ'; וְאָמְרוּ (פְּלִים יב, ג): וְהַמְּחַבֵּר לְטָהוֹר — טָהוֹר וְכוּ'; וְכֵן הוּא (שְׁבַת מח:): כָּל הַמְּחַבֵּר לוֹ הָרִי הוּא כְּמוֹהוּ וְכוּ'; כִּי הַצַּדִּיק יַעֲלֶה גַם אוֹתָךְ שֶׁתַּגִּיעַ לְמִדְּרָגָה זוֹ, וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (שָׁם כג:): הַזִּהִיר בְּמְזוּזָה זֹכֶה לְדִירָה נְאֻה; אִם תִּהְיֶה נִזְהָר בְּהַתְקַרְבוֹת אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת מְזוּזָה, אִז תִּזְכֶּה לְדִירָה נְאֻה, שֶׁתִּהְיֶה מְסַבֵּב עִם אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְתִזְכֶּה לְבְּחִינַת גְּאֻלָּה, שֶׁתִּהְיֶה מְסַבֵּב עִם אֲמוּנָה, בְּחִינַת (תְּהִלִּים פט, ט): "וְאֲמוּנָתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ" וְכוּ', וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל

ג) רְשׁוּם: "שְׁד"י" וְצַדִּיק וְכוּ', מְזוּזָה הִיא כָּלֵל זָכַר וְנוֹקְבָה וְכוּ'.

רמב אָשֶׁר תִּקַּן בְּנַחֲל

(הובא בילקוט הושע, רמז תקיט): אַתָּה מוֹצֵא שְׂאִין הַגְּלִיּוֹת מִתְּפִנְסוֹת אֶלָּא בְּשֹׁכֵר אֲמוּנָה וְכוּ', עֵינַן שָׁם; (ועינן בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ז).

ע. וְזֶה שְׂאֵמְרוּ בְּשִׂמוּאֵל: כָּל מְקוֹם שֶׁהָלַךְ בֵּיתוֹ עִמּוֹ (בְּרִכּוֹת ז:), כִּי הָיָה מְסַבֵּב עִם אֱלֻקוֹת כְּמוֹ בֵּי"ת, וְעַל-פִּי זֶה תִּבְיֵן עֲנִינֵי נִפְלְאָה מֵהַ שְׂמוּבָא בְּקִהְלוֹת יַעֲקֹב (עֲרֹךְ בֵּית) בְּשֵׁם הָאֲרִיז"ל, אֲשֶׁר בֵּי"ת עוֹלָה שְׁתֵּי פְעָמִים אֱלֻקִּים, אֲשֶׁר יֵשׁ בָּהֶם שְׁתֵּי פְעָמִים ק"כ צְרוּפִים כִּידוּעַ, וְאֲשֶׁר שָׁם יֵשׁ אַחִיזָה לְקַלְפוֹת עֲמַל"ק שֶׁהוּא עוֹלָה שְׁתֵּי פְעָמִים ק"כ, וְעַל-כֵּן שְׁתֵּי פְעָמִים אֱלֻקִּים וּשְׁתֵּי פְעָמִים ק"כ — עוֹלָה בֵּית, עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ; כִּי עָקַר קַלְפַּת עֲמַל"ק הוּא — לְהַכְנִיֵס סִפְקוֹת בְּאֲדָם, "הַיֵּשׁ ה' בְּקַרְבָּנוֹ אִם אֵינִי" (שְׁמוֹת יז, ז), כִּי עֲמַל"ק עוֹלָה סִפְ"ק, וְלִהְסֵתִיר אִוְרוֹ יִתְבַּרְךָ שֶׁהוּא הַגְּבֻרַת רְשׁוֹת הַרְבֵּים — כְּפִירוֹת, וְלִהְרַחֵק אֶת הַרְחֻקִּים וּבְכַרְטִיּוֹת אֵלּוֹ שֶׁפָּגְמוּ בְּבִרְיַת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים כה, יח): "וַיִּזְנֹב בָּךְ כָּל הַנְּחָשָׁלִים" וּגו', וְאָמְרוּ בְּסִפְרֵי (תצא, סימן רצו): מְלַמֵּד שֶׁלֹּא הָיָה הוֹרֵג אֶלָּא בְּגִי-אָדָם שֶׁנִּמְכּוּ מִדַּרְכֵי הַמְּקוֹם וְנִחַשְׁלוֹ מִתַּחַת כַּנְּפֵי הַשְּׂכִינָה וְכוּ', עֵינַן שָׁם.

עא. וְעַל-כֵּן שְׂמוּאֵל הָיָה הָרֵאשׁוֹן שֶׁשָּׁלַח אֶת מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל אֶת עֲמַלְק, וְגַם הוּא חָתַף וְשִׁפָּף אֶת אָגַג מֶלֶךְ עֲמַלְק, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׂמוּאֵל-א טו, לג): "וַיִּשְׁפָּף שְׂמוּאֵל אֶת אָגַג, וַיִּפְרֹשׁ רֶשֶׁ"י: שֶׁחֲתָכוּ לְאַרְבָּעָה, וּמִוּבָּא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימנים ל, קלה), שֶׁחָתַף הָאֲרָבַע מַלְכֵיּוֹת שֶׁל הַסְּטָרָא אַחְרָא, לְבַל יִהְיֶה לָהֶם כַּחַ וּמְמַשְׁלָה, כִּי הוּא גָּלָה אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ בְּיֹתֵר בְּעוֹלָם, וּבְכַרְטִיּוֹת עַל-יַדֵּי הַתַּגְּלוֹת כַּח הַתַּפְּלָה, שֶׁהָאִיר עֲבוּדַת הַתַּפְּלָה בְּיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל בַּמִּדְרָשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה לח, ז): בְּיַמֵּי שְׂמוּאֵל בְּתַפְּלָה שֶׁמְעַתִּי לָהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׂמוּאֵל-א ז, ט): "וַיִּזְעַק שְׂמוּאֵל אֶל ה' בְּעַד יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲנֵהוּ ה'".

עב. כִּי עָקַר הַכְּנַעַת עֲמַלְק שֶׁהוּא הַכְּפִירוֹת וְהַסְּפָקוֹת, הוּא עַל-יַדֵּי תַפְּלָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמִלְחַמַּת עֲמַלְק שֶׁלַּחַם מִשֶּׁה רַבְּנֵי (שְׁמוֹת יז, יא): "וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מִשֶּׁה יְדוֹ וְגַבְרַת יִשְׂרָאֵל, וְכַאֲשֶׁר יִנִּיחַ

ידו וגבר עמלק", ואמרו חכמינו ז"ל (ראש השנה כט): וכי ידיו של משה שוברות מלחמה או נוצחות מלחמה? אלא בזמן שהיו ישראל מסתפלין כלפי מעלה היו נוצחים; וכמו שכתוב (שם) "ויהי ידיו אמונה" וגו', ופרש התרגום: פריסן בצלו וכו', עין שם; ועל-ידי תפלה נעשה בבית זזכה להפנס בו, כמו שכתוב (ישעיה נו, ז): "כי בתי בית תפלה יקרא לכל העמים", כי תהיה התגלות אלקות נפלאה, ויקים (ישעיה נב, ח): "כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון", כי תהיה פקחת העינים, ועל-פן (צפניה ג, ט): "אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה'", כי הכל יעסקו בתפלה.

עג. ועל-פן נאמר (שמואל-א טו, לו): "וישפ"ף" שהוא ראשי תבות: ש'בועות, ס'כות, פ'סח (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימנים ל, קלה), שאז הוא הזמן של עליית הרגל, ולהמשיך על עצמו ראית אור שכינתו יתברך, בחינת הארת פנים כנ"ל, וכזה שעסק בתפלה, ונכנס בבחינת בית, על-ידי-זה הכניע את עמלק, והמשיך אותה ההארה של שלש רגלים: שבועות, סכות, פסח, שהיא התגלות אורו יתברך.

עד. ועל-פן דיקא הוא הנה יכול להכניע את עמלק, כי על-ידי בחינת בי"ת, כל מקום שהלך שם — ביתו עמו (נדרים לח.), שתי פעמים אלקים שהוא בחינת עקב, שהוא מחיץ דקטנות (שתי פעמים אלקים עולה עקב), שעל ידו היא ההליכה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן מ, וחלק ב', סימן סב), אשר עקר ההליכה הוא מחמת פגם אמונה שהוא הספקות, ועל-פן עקר אחיזת הסטרא אחרא הוא בעקבים, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (ברכות ו): הני ברפי דרבנן דשלהי מנייהו; ועל-פן אחיזת עמלק היא בדרך דיקא, כמו שכתוב (במדבר כא, א): וישמע הפנעני מלך ערד ישב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחכ בישראל" וגו', ופרש רש"י: זהו עמלק שנאמר בו (שם יג, כט): "עמלק יושב בארץ הנגב" וכו', עין שם.

(ד) אותם הברכים של החכמים, שנעשות ציפות מהם (מהמזיקים).

עה. ועל-כן שמואל שעסק בתקון מלכות שד"י — לגלות אלקותו יתברך בעולם, ולהכניע את עמלק שהוא הספקות, על-כן הלה וסבב בדרך דיקא, כמוכא במדרש (במדבר רבה יח, ט): שמואל הצדיק אמר: "הנני ענו בי" (שמואל-א יב, ג), דרך העולם בעלי דינין הולכין אצל הדין, ואני הייתי הולך וסובב מעיר לעיר וכו', עין שם; פי על-ידי שסבב והלה בדרכים, בזה הכניע את קלפת עמלק, פי גלה שגם החוץ הוא אלקותו יתברך.

עו. פי כל מקום שהצדיק הולך, השכינה והתורה עמו, ובשכיל זה מגלגל ומסבב השם יתברך, שהצדיק ילך ויסבב בדרכים, באפן שיעלה ויגביה כל הנצוצות הקדושות שהן האותיות שיש בכל דבר מהבריאה, ועין בדגל מחנה אפרים (פרשת מסעי): קבלתי מרבותי, זכרונם לחיי העולם הבא, על הפסוק (תהלים לו, כג-כד): "מה מצעדי גבר כוננו ודרךו יחפץ, פי יפל לא יוטל, פי ה' סומך ידו" וגו', הינו שכל מצעדי גבר מאתו יתברך כוננו, לאיזו סבה אשר יחפץ השם בדרך ההוא להוליכו בדרך הזו לצדך עצמו, ובאמת הפל דרך השם, והשם עושה שיחפץ וילך בדרך הזו לסבה הצריכה לו יתברך, וזה שמפרש: "פי יפל לא יוטל", הינו הנצוצות של הקדשה שנפלו ונטבעו בעמק הקלפות, לא יטל, לשון התנשאות, כמו "וינטלם וינשאם" (ישעיה סג, ט), הינו לשון תמיהה, לא יטל? איך אפשר שלא תנשא ויתרומם לשרשם ומקורם, "לבלתי ידח ממנו נדח" (שמואל-ב יד, יד), על-כן שולח השם יתברך רצון לצדיק לילך בדרך ההיא, בדרך שנזדמנה לפניו, ועל-ידי עבודתו בתורה ובתפלה, ביחודים ובמחשבות קדושות, הוא מעלה ומנשא הנצוצות הקדושים לשרשם ולמקורם וכו', עין שם; ועל-ידי-זה מגביה הפל אליו יתברך, ומגלה אלקותו יתברך בכל מקום, שבו נכנע עמלק.

עז. על-כן בימי שמואל נתעלתה המלכות דקדשה, וקבלו עליהם ישראל על מלכות שמים, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (תנא דבי אליהו רבה, פרק יז): בימי שמואל קבלו עליהם ישראל על מלכות שמים באהבה ובריאה וכו', והוא עורר את ישראל שיעסקו בתפלה

והתבודדות תמיד, כי על-כן נקרא שמואל "פתואל" עין במדרש (במדבר רבה י, יד), שפתה להקדוש-ברוך-הוא בתפלתו, וקבץ תמיד את ישראל לעסק בתפלה והתבודדות, כמו שכתוב (שמואל-א ז, ה-ו): "ויאמר שמואל קבצו את כל ישראל המצפתה" וגו' "וישאו מים וישפכו לפני ה'" וגו', ודרשו חכמינו ז"ל (ילקוט שמואל, רמז קג), ששפכו לבם פמים וכו', וכן הוא בתרגום שם: "ושפכו ליהוון בתיובתא כמאי קדם השם"י וכו', וזה — "כל מקום שהלך" — "ביתו עמו", שהוא העלה את העק"ב שהוא שתי פעמים אלקים, מחין דקטנות, והכניע את עמל"ק, כי נעשה צרוף בי"ת כנ"ל, והוא, בעזרת השם יתברך, סוד נפלא ודו"ק מאד.

עח. ועל-כן יעקב אבינו שעבודתו היתה להסתפל בשכל ובחיות אלקות שיש בכל דבר (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן א), על-כן נאמר בו (בראשית לג, יז): "וייעקב נסע סכתה ויבן לו בי"ת" וגו', סכה היא בחינת שפכה ברוח-הקדש (עין שם, סימן כא) שהוא בחינת התגלות אלקות יתברך פנים אל פנים (שם): כי ראיתי אלקים פנים אל פנים, ואז ויבן לו בי"ת — סוד התגלות אלקותו יתברך שמשבב כמו בי"ת, וזה סוד (שם כה, כו): "וידו אחזת בעק"ב עשו", כי עמל"ק הוא מזרע אליפז בן עשו, כי על-ידי בחינת בי"ת מכניע את העק"ב — שתי פעמים אלקים, מחין דקטנות, ועמל"ק שעולה ביחד בי"ת כנ"ל, ודו"ק מאד.

עט. ועל-פי זה יובן גם למה עקר התגלות אלקותו יתברך הוא על-ידי בחינת יעקב (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן י), כמו שכתוב (ישעיה ב, ה): "בית-יעקב לכו ונלכה באור ה'", כי הוא גלה אלקותו של הקדוש-ברוך-הוא יותר משאר האבות, כי אברהם קראו הר, יצחק קראו שדה ויעקב קראו בי"ת (פסחים פח.), שהוא מקום בית-המקדש, בי"ת דיקא וכנ"ל, ודו"ק מאד.

(ה) וישפכו לבם בתשובה פמים לפני השם.

(ו) כי עמל"ק גימטריה 240 ועק"ב גימטריה 172 ביחד הם גימטריה 412 במנין בי"ת.

פ. וזה שנאמר בשבט דן, שהוא היה המאסף לכל המחנות, שהיה נגד והפך קלפת עמלק "הנושף עקבי סוס" (בראשית מט, יז), סוד הכנעת הסוס שהוא סמ"ך-מ"ם, הקלפה הקשה, שזהו (שמות טו, א): "סוס ורכבו רמה בים", סמ"ך-מ"ם ולילי"ת מחטיאים את האדם בפגם הברית - הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, וזה "עקבי" דיקא, המתקת "עקב" הנ"ל, והבן מאד.

פא. ועקר עבודת שבט דן, שהיו מאספין לכל המחנות, היה — להטות כלפי חסד ולמצא הטוב בכל הירודים והנפולים מאד מאד, מחמת חטאתיהם, עוונותיהם ופשעיהם, ובפרטיות פגם הברית - הוצאת זרע לבטלה, וכן יהיה התקון לעתיד — על-ידי שבט יהודה שפמנו יצא משיח בן דוד, שהוא יתקן החטא הזה ביותר, ועתה תראה נפלאות, אשר על-בן בנן המשפן שהיה מכל הטוב בישראל (עי' לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב, ולקוטי-הלכות, השפמת הבקר, הלכה א), פי המשפן שנבנה מכל הנקודות הטובות שיש בישראל, נבנה דיקא על-ידי שבט דן ושבט יהודה, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (פסיקתא דרב כהנא רבתי, פרק ו) כשנעשה המשפן שני שבטים היו שתפים במלאכתו — שבטו של דן ושבטו של יהודה — בצלאל ואהליאב וכו', עין שם; והמשפן הוא בחינת התגלות השכינה, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (מדרש תנחומא פקודי ב): משפן העדות — שהמשפן מעיד שהשכינה בישראל וכו', עין שם; וכן הוא (שם תרומה ח): משפן העדות הוא עדות לכל באי עולם, שהקדוש-ברוך-הוא שוכן במקדשכם וכו', עין שם, שהוא בחינת בית גלוי אורו יתברך.

פב. וזה שאיתא בקהלות יעקב (ערך פי"ת) שהוא ראשי תבות: פי תמכה ימינך (תהלים סג, ט), גם ראשי תבות: ביד ימינך תחבקני (מלשון שיר השירים ב, ו) וכנ"ל, אשר עקר בנן הבית שהוא המשפן — על-ידי בחינת ימין — בחינת חסד, להטות כלפי חסד תמיד, ולדון את כל אחד לכף זכות, ולמצא נקודת טובות אצל הירודים והפחותים, שזה בחינת עבודת אברהם — איש החסד, שקרב

אָשׁר תִּקַּנ בְּנַחֵל רמז

רחוקים תחת כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה, כַּמּוֹבָא בַּמְדְּרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פד, ד):
מְלַמֵּד שֶׁהִיא אַבְרָהָם אָבִינוּ מְכַנְיָסֵן לְתוֹךְ בֵּיתוֹ, וּמְאַכִּילֵן וּמְשַׁקֵּן
וּמְקַרְבֵּן וּמְכַנְיָסֵן תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה וְכוּ'.

פג. כִּי הוּא הִיָּה הָרֵאשׁוֹן שֶׁגָּלָה וּפְרָסָם אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ בְּעוֹלָם
בְּמִסְרֵי נֶפֶשׁ, וְלֹא הִיָּה אָדָם שֶׁקָּרָא לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָדוֹן, עַד
שֶׁבָּא אַבְרָהָם וּקְרָאוֹ אָדוֹן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (בְּרֵאשׁוֹת ז:), שֶׁגָּלָה
וּפְרָסָם שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא אָדוֹן לְכָל הָעוֹלָם, וְאִין בְּלִעְדֵּי
יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה שֶׁם הַשְּׁגָחְתוֹ יִתְבַּרְךָ בְּפִרְטֵי פְּרִטֵיּוֹת, וְרַק
בְּזֶה הִיָּה עֶקֶר עֶסְקוֹ, וְדַבֵּר עִם מְקַרְבָּיו, תְּלַמִּידוֹ וְאֲנָשָׁיו, רַק דְּבוּרֵי
אֲמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (סוֹטָה י:): הַקְרִיא אַבְרָהָם שְׁמוֹ שֶׁל
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּפִי כָּל עוֹבֵר וְשׁוֹב וְכוּ' בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפִּישִׁיטוֹת בְּלִי
שׁוּם חֲכָמוֹת כָּלֵל, וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (מְכוֹת כד.): "הוֹלֵךְ תָּמִים"
— זֶה אַבְרָהָם, וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (עֲבוּדָה זָרָה יד:): "גְּמִירֵי,
דְּעֲבוּדָה זָרָה דְּאַבְרָהָם אָבִינוּ מֵאָה פְּרָקִין הַיּוֹנִין"א, כִּי הָיוּ אֲצִלוֹ
לְמוּדִים רַבִּים בְּאֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה, וּלְבַטֵּל הַכַּפִּירוֹת וְהַאֲפִיקוֹרְסוֹת
שֶׁהִיא הָעֲבוּדָה זָרָה מִהָעוֹלָם.

פד. וְעַל-כֵּן הוּא דִּיקָא הָאִיר אֶת הָעוֹלָם עִם אוֹרוֹ יִתְבַּרְךָ, כְּמוֹבָא
בַּמְדְּרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה ב, ג): "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אוֹר" (בְּרֵאשִׁית א, ג)
— זֶה אַבְרָהָם, הִדָּא הוּא דְכָתִיב: "מִי הָעִיר מִמְּזֻרַח צֶדֶק" (ישַׁעְיָה
מא, ב), אֵל תִּקְרָא הָעִיר אֵלָא הָאִיר וְכוּ', עֵינֵן שָׁם; וְגָלָה וּפְרָסָם
אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, וְכַמּוֹבָא בַּמְדְּרָשׁ (שָׁם פְּרָשָׁה מג): אָמַר
לוֹ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: אֲנִי לֹא הִיָּה שְׁמִי נִכְרַ לְבְרִיּוֹתֵי וְהַפְרַת אוֹתֵי
בְּבְרִיּוֹתֵי, מַעַלָּה אֲנִי עָלֶיךָ כְּאֵלוֹ אֲתָה שְׁתַּף עָמִי בְּבְרִיאָתוֹ שֶׁל עוֹלָם.

פה. וְעַל-כֵּן מֵרַב דְּבִקּוֹתוֹ בּוֹ יִתְבַּרְךָ וּמֵרַב אֲמוּנָתוֹ שֶׁהִיָּתָה לוֹ,
כְּמוֹבָא בַּמְדְּרָשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה): "תְּבוֹאֵי תְּשׁוּרֵי מֵרֵאשׁ אֲמָנָה" (שִׁיר
הַשִּׁירִים ד, ח) — זֶה אַבְרָהָם, עַל-כֵּן הִיָּה פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת נִפְלָא וְנוֹרָא
מֵאֵד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה לט, יא): אַבְרָהָם הִיָּה

(א) קִבְּלָה בְּיַדְנוּ, שְׁמִסְכַּח "עֲבוּדָה זָרָה" שֶׁהִיָּתָה בְּיַדֵי אַבְרָהָם אָבִינוּ הַכִּילָה מֵאָה פְּרָקִים.

מתפלל על עקרות — והן נפקדות, ועל החולים — והם מרויחים וכו', עין שם; כי כל עבודתו היתה להפיל בחיות אלקות שיש בכל דבר — דומם, צומח, חי, מדבר, וכמוכא במדרש (קהלת רבה): "החכם עיניו בראשו" (קהלת ב, יד) — זה אברהם אבינו, שזכה לגלוי עינים לראות באור אין סוף ברוך הוא.

פו. ועל-כן בקש מהקדוש-ברוך-הוא, שיתן לו את בית-המקדש, אשר שם הוא עקר אור התגלות האין סוף ברוך הוא כנ"ל, כמוכא במדרש (שמות רבה טו, ט): נתן האלקים לאברהם העולם וכו', וכיין שנתן לו הכל, אמר לו: אם אין אפה נותן לי בית-המקדש חמש מאות אמה על חמש מאות אמה לא נתת לי כלום וכו', עין שם; והוא הכניע את קטנות המחין, שמשם בא פגם אמונה, רק גלה אורו יתברך, ואשר אין שום יאוש בעולם כלל, ואפלו שכבר נפלת בעמקי עמקים בשאול תחתיות, עדין יש לך תקנה טובה לתקן הכל, זהו היה למודו שלמד עם כל מקרביו ותלמידיו.

פז. ועל-כן כשהבטיח הקדוש-ברוך-הוא לאברהם על ירושת הארץ ושיתרבה זרעו כחול הים, אמר לו בלשון (בראשית כב, יח): "עק"ב אשר שמעת בקלי" וגו', וכן כשהבטיח הקדוש-ברוך-הוא ליצחק על ירושת הארץ ושיתרבה זרעו כחול הים ואמר לו (שם כו, ה): "עק"ב אשר שמע אברהם בקלי" וגו', הינו כנ"ל — שהכניע את ב' אלקי"ם המחין דקטנות, שמשם אחיזת הפירות והאפיקורסות וכנ"ל, והבן.

פח. וזה שנאמר (זכריה יד, ד): "ועמדו רגליו ביום ההוא" וגו', שאז בשעת הגאולה תהיה עלית הרגלין שזהו העקבים, כי יתעלו כל הנצוצות הקדושים מעמקי הקלפות, ויתגלה לכל אור גלוי שכינתו יתברך, כמו שכתוב (ישעיה יא, ט): "ומלאה הארץ דעה את ה'", ויקבץ וילקט כל הטוב שבכל אחד, וידונו לכף זכות, ועל-ידי-זה יעלהו אל תכלית העליה, וזה שאמרו חכמינו ז"ל (הובא בילקוט ויחי,

אֲשֶׁר תִּקַּן בְּנִחֻל רִמָּט

רמז קסא): מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד יֵצֵא מִשְׁנֵי שְׁבָטִים, אָבִיו — מִיְהוּדָה, וְאִמּוֹ — מִדָּן וְכוּ', עֵינַי שָׁם וְכַנּו"ל.

פ.ט. וַיֵּשׁ עוֹד לְהוֹסִיף עַל-פִּי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק ב', סִימָן ז), שְׁעַל-בֶּן נִקְרָא הַצְּדִיק, בְּחִינַת מְשִׁיחַ — "כָּל", כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (דְּבָרֵי-הַיָּמִים א כט, יא): "כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאָרְץ" וְתַרְגּוּמוֹ: דְּאֶחִיד בְּשָׂמִיא וְאָרְעָא, שְׁלוּמֵד עִם הַדְּרֵי מַעְלָה שְׁהֵם הַגְּבֹהִים בְּהַשְׁגָּה וּבְמַעְלָה נִפְלְאָה, וּמְאִיר לָהֶם הַבְּחִינָה שֶׁל "אֵי"ה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ, שְׁעֲדִין אֵין אַתָּם יוֹדְעִים כָּלֵל וְכוּ', וְעַם הַדְּרֵי מַטָּה שְׁהֵם הַיְרוּדִים, הַנְּפֹלִים וְהַשְּׁבוּרִים, מְאִירָה לָהֶם הַבְּחִינָה שֶׁל "מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ" (יִשְׁעִיָּה ו, ג), אֲשֶׁר עֲדִין יֵשׁ לָהֶם תִּקְוָה טוֹבָה, כִּי אֵין בְּלַעְדֵּי וְתִבְרָךְ כָּלֵל, וְאֵין שׁוֹם יְאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְעַל-כֵּן הוּא כְּלוֹל מִשְׁנֵי שְׁבָטִים אֵלוֹ דִּיקָא — מִיְהוּדָה וּמִדָּן, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל בַּמְדַּרְשׁ (שְׁמוֹת רַבָּה מ, ד): אֵין לָךְ גְּדוּל מִשְׁבֵּט יְהוּדָה, וְאֵין לָךְ יְרוּד מִשְׁבֵּט דָּן וְכוּ', שְׁזַהוּ בְּחִינַת דְּרֵי מַעְלָה וְדְרֵי מַטָּה, כִּי הַצְּדִיק לוֹמֵד עִם כָּלֵם, וּמַגְלָה לְכָל אֶחָד דְּרָךְ הַשָּׁם, וּמְכַנְּסוֹ בְּתוֹךְ הַקְּדוּשָׁה, בְּחִינַת בֵּי"ת הַשָּׁם כַּנּו"ל, וּמְשִׁיחַ יְכַבֵּשׁ אֶת הָעוֹלָם בְּדַעַת הַזֵּו, וְעֵינַי בְּלַקוּטֵי-הַלְכוֹת (תְּפִלָּה, הַלְכָה ה, אוֹת ג) שְׁמִפְרֵט שְׁתִּים-עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת הָאֲמֻצָּעִיּוֹת שֶׁל הַשְּׂמוּנָה-עֶשְׂרֵה, אֵיךְ נִרְמְזֹת כָּל בְּרָכָה לְשִׁבְט פָּרְטִי, וּמְחַשֵּׁב בְּרַכַּת "גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל" ל"יְהוּדָה", שְׁמֵמְנוּ יֵצֵא הַגּוֹאֵל צְדֵק, וּבְרַכַּת "תִּקְעוּ בְּשׁוֹפָר" שֶׁהִיא קְבוּצַת נְדָחִים ל"דָּן", כְּמוֹ שְׁאוּמְרִים: "מִקְבֹּץ נְדָחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל", כִּי הוּא הִיָּה מְאֻסָּף לְכָל הַמַּחֲנוֹת דְּקְדוּשָׁה, כִּי עֲמָלֵק רָדַף אַחֲרֵיהֶם לְהַכְשִׁילֵם בַּפָּגֶם הַבְּרִית שֶׁהוּא פְּזוּר הַנְּצוּצוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, וְעַל-כֵּן אָנוּ מְבַקְשִׁים וּמִתְפַּלְלִים שְׁנִזְכֶּה לְגֵאֵלָה שְׁלָמָה, וּלְאַסֵּף וּלְקַבֵּץ כָּל נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי יְהוּדָה וְדָן, וּלְהַכְנִיסֵם בְּפָנִים הַבֵּית וְכוּ', עֵינַי שָׁם.

צ. וְעַל-כֵּן בְּיָמָיו תִּכְנַע קְלַפַּת עַמְל"ק שֶׁהִיא הַסְּפָקוֹת, וַיִּתְבַּטַּל הַשְּׁטָן וַיִּתְגַּלֶּה אוֹרוֹ יְתִבְרָךְ, כְּמוֹבָא (פְּסִיקְתָא דְּרַב כְּהֵנָא רַבָּה, פָּרָק לוז): "קוּמִי אוּרִי כִּי בָא אוֹרְךָ" (יִשְׁעִיָּה ס, א) — זֶה אוֹרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ: אָמַר הַשְּׁטָן לִפְנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: הֲרָאֵהוּ לִי, וְכִינּוּן שְׂרָאָה אוֹתוֹ, נִזְדַּעְזַע

וּנְפֵל עַל פָּנָיו, וְאָמַר בְּנֻדָּאֵי זֶה אֹר שֶׁל מְשִׁיחַ שְׁעֵתִיד לְהַפִּיל אוֹתִי וְכוּ', וְעַל-כֵּן יַעֲלֶה וְיֵאִיר אֶת כָּל הַדְּרָכִים וַיִּתְגַּלֶּה בְּשִׁלְמוֹת "עֵתִיקָא קַדִּישָׁא", שְׁאֵז בְּשִׁעֲתִיקָא גְלִיָּא רַעֲוָא דִּילֵיהּ, עוֹבְרוֹת וְנִתְבַטְּלוֹת כָּל הַקְּלָפוֹת, וְזֶה שְׁאִיתָא בְּקַהֲלוֹת יַעֲקֹב (עֲרֹךְ "עֲקָב"), שֶׁהוּא מְלָכוֹת דְּמְלָכוֹת, רְאִשֵׁי תְבוֹת ע'ק'ב', ב'חִינַת עֵתִיקָא קַדִּישָׁא, וְנוֹדַע אֲשֶׁר בְּקַדְשָׁה נְעוּץ סוּפָה אֶל תְּחִלָּתָהּ, בְּחִינַת: אֹר יֵשֶׁר וְאֹר חוּזֵר, עַל-כֵּן "מְלָכוֹת דְּמְלָכוֹת" גִּימַטְרִיָּה "עֵתִיקָא קַדִּישָׁא" בְּמַכְנֵן מַמְשׁ, עֵינ שָׁם.

צא. וְעַל-פִּי זֶה תְּבִין רְמֵז נִפְלָא בְּמַעֲשֵׂה הַנוֹרָא מְאֹד מְאֹד ז' בְּעֵטְלִירְסִי (סְפֻרֵי-מַעֲשִׂוֹת, מַעֲשֵׂה יג), מִהַבְּעֵטְלִיר בְּלֹא רְגָלִים, שְׁמַקְשֶׁר לְהִתְחַלֵּת הַסְּפֹר, שֶׁהוּא מְתַקֵּן אֶת הָאֲמוּנָה, עֵינ שָׁם; הֵינּוּ שְׁזָה עֲקָר עֲבוֹדַת מְשִׁיחַ צְדָקְנוֹ — לְתַקֵּן הַרְגָּלוֹת, וְלְגַלּוֹת הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וּבְיָמֵינוּ יִכְנַע הַנְּחָשׁ, וַיִּקְיָם (בְּרֵאשִׁית ג, טו): וְאֵת"ה תְּשׁוּפְנוּ עַק"ב" וְגו' וְדו"ק מְאֹד.

צב. וְעוֹד תִּרְאֶה וְתִשְׁפִּיל כְּמַצִּיץ מִן הַחֲרָפִים רְמֵז דֵּק מְאֹד, אֲשֶׁר עַל-כֵּן הִצְדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא פָּתַח תְּרַעֲוִין דְּעֵתִיקָא קַדִּישָׁא, שֶׁהִיא הַתְּחִלַּת צְמִיחַת קֶרֶן הַגְּאֻלָּה שְׁאֲנוּ מְחַכִּים לָהּ (עֵינ לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ס), וְהוּא מְעוֹרֵר מִהַשְׁנָה הַעֲמֻקָּה שֶׁנִּפְלְנוּ בְּגִלְיוֹתֵינוּ, עַל-כֵּן פָּתַח תְּקוּנָיו שֶׁהֵם הִכְנִה לְמְשִׁיחַ צְדָקְנוֹ בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "אֵינן יוֹעֵג' הָאֵב אֵיף דְּעַרְצִיילֵט א' מַעֲשֵׂה' וּוַאֵס וּוְעַר עָס הָאֵט זִי גִיְהֶעֶרֶט הָאֵט גְּעֵהֵאֵט אֵיין הֶרְהוּר תְּשׁוּבָה"א, "בְּדֶרֶךְ" דִּיקָא, שְׁזָהוּ תְּקוּנָה שֶׁל הִצְדִּיק שְׁרֵשׁ נִשְׁמַת מְשִׁיחַ — לְגַלּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ גַּם "בְּדֶרֶךְ" שֶׁהִיא הַחוּץ, וְלְהַכְנִיס הַכָּל אֶל תוֹךְ רְשׁוֹת הַיְחִיד — יְחִידוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְלְהַכְנִיס הֶרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה נִפְלָאִים מְאֹד מְאֹד בְּמַקְרָבֵינוּ, (כַּאֲשֶׁר רוֹאִים וּמְרַגְּשִׁים אֶת זֹאת בְּחוּשׁ, אֲשֶׁר תִּכְרֹם-וּמִיד כְּשִׁמְתְּקָרְבִים אֵלָיו, נִתְעוֹרֵר וְנִתְלַהֵב הַלֵּב בְּהִתְלַהֲבוֹת וּבְתִשׁוּקָה נִפְלָאָה מְאֹד אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ); וְעֵינ בְּפָנִים (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז) סוּד מַעֲשֵׂה"ה שֶׁהוּא

(ב) מְגַלֶּה אֶת הַרְצוֹן שֶׁלוֹ.

(ג) שְׂבָעָה קְבָצוּנִים.

(ד) שְׁעָרִים.

(א) בְּדֶרֶךְ סְפֻרַתִּי מַעֲשֵׂה, שֶׁכָּל מִי שֶׁהִיָּה שׁוֹמְעוֹ, הִיָּה לוֹ הֶרְהוּר תְּשׁוּבָה.

אֲשֶׁר תִּקַּן בְּנַחֵל רְנָא

ש"ע נהורין^ב, ומוכא (כעץ חיים, שער אריז אנפין), אֲשֶׁר הֵן עֶשֶׂר סְפִירוֹת ד' "עתיקא".

צג. כי הצדיק האמת הוא פותח תרעין ד' "עתיקא", והוא הכנה וגאלתנו, כי האי נחלא נגיד ונפיק מקורא דחכמתא עלאהי בכנסת ישראל, ועל ידי זה תצמח גאלתנו, כי הגאלה תהיה על ידי התגלות מקור אור החכמה (עין קהלות יעקב ערך שער), וידוע אֲשֶׁר עקר הגאלה תהיה על ידי תשובה, שהיא סוד תשובה ה' — להחזיר ולהעלות את נשמתו אל אתר דאיתגטילת משם, ומאן האי אתר? דא חכמה^ד (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לה), שהוא סוד התגלות אלקותו יתברך, כי כל הבריאה יוצאת מחכמה, כמו שכתוב (תהלים קד, כד): "כָּל־סֵדֶה בְּחִכְמָה עָשִׂיתָ וְגו', וְאוֹמֵר (משלי ג, יט): "הַיְוִי"ה בְּחִכְמָה יִסַּד אָרֶץ" וְגו', כי על ידי תשובה תהיה הגאלה, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (סנהדרין צו): כָּל־כֶּלֶה בְּחִכְמָה יִסַּד וְגו' — אִם יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים תְּשׁוּבָה — נִגְאָלִין, וְאִם לֹא — אֵין נִגְאָלִין וְכו', וכן הוא (בילקוט מלאכי, רמז תקצה): אִם אֵין יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין תְּשׁוּבָה אֵין נִגְאָלִין וְכו', וְאֵין יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין תְּשׁוּבָה עַד שְׁיָבוֹא אֵלֵיהֶם וְכו', עֵינֵי שָׁם; וְאֵז עַל־יְדֵי תְּשׁוּבָה יִתְגַּלֶּה אֹרֶךְ הַחַכְמָה, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל (נדרים לב): "הַח'כ'מ'ה' תְּעוֹז לְחַכְמָה" (קהלת ז, יט) — זו תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים וְכו', וְכֵן אָמְרוּ (ברכות יז): תְּכַלִּית ח'כ'מ'ה' — תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים.

צד. ועין בילקוטי מוהר"ן (חלק א', סימן ו), אֲשֶׁר סוד התשובה הוא מפתח, בחינת עתיקא, בחינת שם אהי"ה פידוע, אָנָּא זְמִין לְמַהוּיָה, ועקר התשובה הוא על ידי שתיקה, שישתק למחרפהו ולמבזהו, כי בזה ששותק, בזה מגלה שאין בלעדיו יתברך, והכל ממנו יתברך, שזהו עלית המלכות תשובה ה' כנ"ל, כי מבטל עצמו אליו יתברך, וזה מה שאמרו חכמינו ז"ל (אבות ג, יז): "סִיג לְח'כ'מ'ה' שְׁתִּיקָה", כי

(ב) שלש מאות ושבעים אורות.

(ג) הנחל הזה מושף ומוציא מקור החכמה העליונה.

(ד) למקום שגשג משם, ומה המקום הזה? זו חכמה.

(ה) אני מוכן להיות.

הַשְּׁתִּיקָה הִיא סוּד הַפֶּתֶר, שֶׁהִיא בְּחִינַת "עֲתִיקָא קִדִּישָׁא", כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה — כְּשִׁזְזָה לְהַתְּגַלּוֹת אֹר הָעֲלִיּוֹן מִיַּם הַחֲכָמָה, הַמְּאִיר בְּאוֹר מְפֹלָא מְאֹד מְאֹד, וְעַל-כֵּן שׁוֹתֵק לְמַחְרָפֶהוּ, וְאִינוּ מְשִׁיב, כִּי יוֹדֵעַ אֲשֶׁר הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְהֵם שְׁלוּחֵי הַמְּקוּם בְּרוּךְ הוּא, וְסוֹבֵל הַכֹּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, וְאִינוּ כּוֹעֵס עָלֵיהֶם, חֵס וְשְׁלוֹם, מֵאַחַר שֶׁאֵין בְּלִעְדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְאִי אֶפְשָׁר לְשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם לְנַגֵּעַ בּוֹ בְּלִי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִזּוּ יוֹשֵׁב בְּתוֹךְ בְּחִינַת בֵּי"ת.

צה. וְזֶה בְּחִינַת (מְשַׁלֵּי כד, ג): "בְּחֻכֵּי מוֹהַר יִבְנֶה בַּיִת", עַל-יְדֵי בְּחִינַת חֲכָמָה שֶׁהִיא "כַּח מֵה" (עֵינ לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פב), שֶׁמְבַטֵּל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֱלֹו יִתְבָּרֵךְ, וְיוֹדֵעַ וּמְאַמֵּן שֶׁבְּכֹל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁם אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, עַל-יְדֵי-זֶה נִכְנָס מְחוּץ לְבְּחִינַת "דְּרָךְ", לְפָנִים בְּחִינַת "רְשׁוּת הַיְחִיד" — יְחִידוֹ שֶׁל עוֹלָם, בְּחִינַת בַּיִת.

צו. וְזֶה בְּחִינַת (יִשְׁעִיָה מד, יג): "כְּתַפְאֶרֶת אָדָם לְשֶׁבֶת בַּיִת", כִּי עַל-יְדֵי שֶׁמְבַטֵּל עֲצָמוֹ אֱלֹו יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת אָדָם שֶׁהוּא מוֹהַר, וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכֶה לְ"שֶׁבֶת בַּיִת", וְדו"ק מְאֹד מְאֹד.

צז. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (סְנֵהֲדִין לח): "חֲכָמוֹת בְּנִתָּה בֵּיתָה" (מְשַׁלֵּי ט, א) — זוּ מִדְּתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁבָּרָא אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּחֲכָמָה וְכוּ', כִּי עַל-יְדֵי הַתְּגַלּוֹת אֹר הַחֲכָמָה נַעֲשֶׂה כָּל הָעוֹלָם כְּבֵית, שֶׁהוּא רְשׁוּת הַיְחִיד וְכוּ', וְאִזּוּ הוֹלֵךְ לוֹ כְּסִדֵּר, וְהוּא בְּשְׁלוֹם עִם הַכֹּל, וְעֵינ בְּלְקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן סד), אֲשֶׁר עַל-יְדֵי הַשְּׁתִּיקָה עוֹלָה אֶל סוּד הַמַּחְשָׁבָה שֶׁרֵשׁ הַחֲכָמָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְבַּטְּלוֹת כָּל הַכְּפִירוֹת וְהָאֶפִיקוֹרְסוֹת אֲשֶׁר יֵשׁ בְּחָלָל הַפְּנוּי, כִּי בְּזֶה שֶׁשׁוֹתֵק לְמַחְרָפֶהוּ וְלִמְבִּזָּהוּ וְלִמְצַעַר אוֹתוֹ, בְּזֶה מְגַלֶּה שְׁגָם בְּתוֹךְ הַחָלָל הַפְּנוּי יֵשׁ גַּם-כֵּן אֱלֻקוֹת, הֵינּוּ שְׁדוּמִים, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר בְּעֲצָמָם, הֵם עֲצָם עֲצָמֵי חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

צח. וְזֶה בְּחִינַת (אִיּוֹב יג, ה): "מִי יִתֵּן הַחֲרָשׁ תַּחְרִישׁוֹן וְתֵהִי לְכֶם הַחֲכָמָה", עַל-יְדֵי שֶׁיִּשְׁתַּק יַעֲלֶה אֶל סוּד הַחֲכָמָה הַתְּגַלּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ — כַּח מֵה, וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרִכוֹת סב): קִבְּלָהּ

דיסורִי שְׁתִּיקוּתאִי, וְכֵן הוּא בִירוּשְׁלָמִי (בְּרִכּוֹת פָּרָק ט', הַלְכָה א): סְמָא דְכָלָא מִשְׁתּוּקָא, כִּי עַל-יַדֵּי שְׁשׁוּתָק, עַל-יַדֵּי-זֶה מִתְגַּלְגֵּל עָלָיו אֹר גְּדוּל וְנִפְלָא עַד מָאד, וְכַמּוּבָא (בְּאַגְרַת הַמּוּסַר לְהַגְרָא), אֲשֶׁר יֵשׁ מְדַרְשׁ, שְׁעַל כָּל רַגַע שְׁהָאֲדָם חוּסָם פִּיּו מְאִיר עָלָיו אֹר כְּזֶה אֲשֶׁר מְלֹאכִים אֵינָם יְכוּלִים לְעַמֵּד עַל יָדוּ.

צט. וְזוּ מַעֲלַת הַזּוּכָה לְשֹׁמֵר אֶת דְּבִירוֹ, שְׁמַגִּיעַ עַל-יַדֵּי-זֶה לְרוּחַ-הַקֶּדֶשׁ, כַּמּוּבָא בְּזֶהר הַקֶּדוֹשׁ (חֻקַּת קַפְג'): כָּל מֵאן דְּנָטַר פּוּמִיָּה וְלִישְׁנִיָּה זָכָה לְאַתְלָבְשָׁא בְּרוּחָא דְקִדְשָׁא וְכוּ', עֵינִ שָׁם; שֶׁהוּא אֹר אֲלֻקוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ שֶׁנִּתְגַּלְגֵּל עָלָיו, וְעַל-כֵּן הִתְחַמְּרוּ חֻכְמֵינוּ ז"ל כָּל-כַּף עַל פְּגָם הַדְּבִיר, עַד שְׁאָמְרוּ (דְּבָרִים רַבָּה ה, י'): כָּל שְׁאוּמֵר לְשׁוֹן הָרַע מְסַלֵּק הַשְּׂכִינָה מִלְמַטָּה לְמַעְלָה וְכוּ'; וְאָמְרוּ (הוּבָא בְּיַלְקוּט תְּהֵלִים, רַמְזוֹ תרנ"ו): כָּל הַמְּסַפֵּר לְשׁוֹן-הָרַע כְּאִלוֹ כּוֹפֵר בְּעֶקֶר וְכוּ'; כִּי עַל-יַדֵּי שְׁאִינוּ נִזְהָר בְּדְבִירוֹ, כְּזֶה מְגַלְגֵּל שְׁאִין אֲמוּנָתוֹ שְׁלֵמָה, כִּי אִם הִיא יוֹדַע וּמְאָמִין שְׁאֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם הַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ עוֹמֵד עַל יָדוּ, לֹא הִיא מְדַבֵּר מֵה שְׁאִינוֹ צְרִיף, וּמְכַל שְׁכֵן לְדַבֵּר רַע עַל חֻבְרוֹ; וְעֵינִ בְּדַבְּרֵי רַבְּנֵינוּ הַב"ח (אַרְח חַיִּים, סִימָן ב', דְּבִיר הַמִּתְחִיל: וַיְכַסֵּהוּ רֵאשׁוֹ וְכוּ'): גְּדוּלֵי חֻכְמֵינוּ הָיוּ נִמְנָעִים מִלְּגַלּוֹת רֵאשִׁים לְהִיּוֹת הַשְּׂכִינָה מְחוּפֶפֶת עַל הָאֲדָם וּמְסוּכֶכֶת אוֹתוֹ, וְכֵן הָיוּ "מְמַעֲטִים בְּדַבְּרֵיהֶם", וְזֹאת הַכּוֹנֵה וְכוּ', עֵינִ שָׁם; כִּי עַל-יַדֵּי הַתְּגַלּוֹת אֹר הַשְּׂכִינָה, כְּזֶה מְמַעֲטִים הַדְּבִיר, וַיִּלְהַפֵּף עַל-יַדֵּי פְּגָם הַדְּבִיר — מְסַלֵּקִין הַשְּׂכִינָה, שֶׁהִיא הַתְּגַלּוֹת אֹר הַחֻכְמָה כַּנ"ל.

ק. וְזֶה בְּחִינַת (דְּבָרִים כג, טו'): "וְהָיָה מִתְחַנֵּף קְדוֹשׁ וְלֹא יִרְאֶה כֶּף עֲרוֹת דְּבַר וְשֵׁב מֵאַחֲרָיָהּ" וְגו', וְדַרְשׁוּ חֻכְמֵינוּ ז"ל בְּמְדַרְשׁ (וַיִּקְרָא רַבָּה כד; וְעֵינִ יְרוּשְׁלָמִי תְּרוּמוֹת א, ד): וְלֹא יִרְאֶה כֶּף עֲרוֹת דְּבִירוֹ וְכוּ', הֵינּוּ אִם אֵתָּה רוֹצֶה שְׁיִהְיֶה מִתְחַנֵּף בְּחִינַת "בֵּית" קְדוֹשׁ, אֲזִי תִרְאֶה שְׁלֹא יִהְיֶה אֲצֻלָּף פְּגָם הַדְּבִיר, כִּי אֲזִי וְשֵׁב מֵאַחֲרָיָהּ, כִּי תִתְגַּרֵּשׁ הַשְּׂכִינָה

(1) קְבֻלַּת הַיִּסּוּרִים — הִיא הַשְּׁתִּיקָה.

(2) סָם נְהוּעִיל לְכָל — הַשְּׁתִּיקָה.

(3) כָּל הַשּׁוֹמֵר פִּיּו וְלִשְׁוֹנוֹ, זּוֹכֵה לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּרוּחַ-הַקֶּדֶשׁ.

ממך, חס ושלום, כי רבוי הדבור שאינו מכרח, זהו הפך החכמה, וזה בחינת (קהלת ה, ב): "וקול כסיל ברב דברים" וגו', (שם י, יד): "והסכל ירבה דברים" וגו', והבן.

קא. ומשם באות לאדם כל הצרות והיסורים, הבלבולים, הדחקות והצמצומים, כמובא בזהר הקדוש (ויקרא מב.): "כל עמל אדם לפינהו" (קהלת ו, ז) — בגין פיהו דלא נטיר ליהא וכו'; וכן פירש רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לח) הפסוק (תהלים קמח, ח): "רוח סערה עשה דברו" — על-ידי פגם הדבור נעשה אצלו במחו רוח סערה; ועל-פן אמרו חכמינו ז"ל (קדושין עא:): שתיקותא דבבל — הינו יחוסאי, כי על-ידי שמירת הדבור נתגלית מעלתו, כי זהו סימן שמאיר עליו אורו יתברך בחינת התגלות אור החכמה.

קב. ועל-פן מפל הירידות, הקטנות והבלבולים שעוברים עליך, עצתך שתשתק ואל תענה שום דבר, ועל-ידי-זה יתגלה עליך אור החכמה, שהוא התגלות אור השכינה, כי בזה ששיתק, על-ידי-זה יתעלה אל מחשבה עלאה, שזהו סוד מה שאמרו חכמינו ז"ל (מנחות כט:): שתק, כך עלה במחשבה; וזה שגלה לנו רבנו ז"ל (ספורי-מצשיות, מעשה יג, מיום החמישי), אשר אחד אמר שהשתיקה שלו היא בחינת "מועט המחזיק את המרבה" (בראשית רבה ה, ו; ויקרא רבה י, ט), כי יש עליו מקטרגים הרבה ובעלי לשון-הרע שמלשינים עליו הרבה מאד, וכל מה שמלשינים ומקטרגים עליו בלשון-הרע הרבה, הוא בשתיקתו מתרץ הכל על-ידי זה ששיתק לבד, כי הוא עושה רק איזו שתיקה, והיא תרוץ על הכל, נמצא ששתיקתו היא מועט מחזיק את המרבה, (ואף שבדבורים אלו יש סודות וסתרי תורה, אף-על-פי-כן בפשיטות, והמוסר היוצא מזה לעבדה ולמעשה הוא נושא מאד מאד, אשרי הזוכה לקימם באמת), ומרגלא בפומיה דאנשי שלומנו לחזור על זאת תמיד: "און וואס מ'רעדט אויף איהם און וואס מ'קריגט אויף איהם, און וואס מ'זאגט

(א) בגלל פיו שאינו שומר עליו.

(ב) שתיקתם של הבבלים, הוא הסימן על יחוסם השחור.

אויף איהם טוט ער איין שווייג איז דאס א תרוץ אויף אַלְדִינְגִי, כי בְּזָה מְגִלָּה שֶׁהוּא דְבוּק בּוֹ יִתְבַרֵךְ, וּמְאִיר עָלָיו אֹר הַ"חֲכָמָה" וְהוּא בְּפָנִים הַ"בֵּית".

קג. וְזֶה שֶׁפְּתוּב (מְשָׁלִי יז, כז): "חֹשֶׁף אֶמְרֵי יוֹדֵעַ דַּעַת, יִקַּר רוּחַ אִישׁ תְּבוּנָה", רְצָה לוֹמַר כִּי מִי שֶׁהוּא מוֹנֵעַ הַדְּבֹר שְׁלוֹ, מוֹרָה שֶׁהוּא יוֹדֵעַ דַּעַת וְהַתְּגִלוֹת הַחֲכָמָה הִיא אֶצְלוֹ; וְכַתֵּב הַמֶּהֱרֵ"ל, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ, בְּסִפְרוֹ נְתִיבוֹת עוֹלָם (שְׁעַר הַשְּׂתִיקָה, פָּרָק א), כִּי פֶּאֶשֶׁר מְרַבָּה דְבָרִים, בְּזָה מְתַגְּלָה אֲשֶׁר הַחֲמֵר גּוֹבֵר בּוֹ, כִּי אֵין נִפְרָד אֶצְלוֹ הַשֶּׁכֶל מִן הַחֲמֵר כָּלָל, וְלִהְפֹךְ פֶּאֶשֶׁר מוֹנֵעַ הַדְּבֹר, אִז מוֹרָה שֶׁהָאֵרֶת הַשֶּׁכֶל בּוֹ, וְהוּא נִפְרָד מִן הַחֲמֵר בְּיוֹתֵר וְכוּ', עֵינֵי שָׁם, שְׁמֵאֲרִיךְ בְּדְרוֹשׁ נִפְלָא, וְכַתֵּב הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבֵּי חַיִּים וַיִּטָּאֵל בְּהַקְדָּמְתוֹ לְכַתְּבֵי רַבּוֹ הָאֲרִיזֵ"ל: לְהַשְׁגַּת הַחֲכָמָה תְּנַאי הָרֵאשׁוֹן — צָרִיךְ לְמַעַט דְּבוּרוֹ וְלִשְׁתַּק כָּל מַה שְּׂיָכוֹל, כְּדֵי שְׁלֹא לְהוֹצִיא שִׁיחָה בְּטִלָּה וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

קד. וְזֶה בְּחִינַת (מְשָׁלִי י, יט): "בְּרַב דְּבָרִים לֹא יִחַדֵּל פֶּשַׁע וְחֹשֶׁף שְׁפָתָיו מִשְׁפִּיל", כִּי בְּזָה שְׁמוֹנֵעַ שְׁפָתָיו מִלְדַּבֵּר דְּבָרִים בְּטִלִּים — מִשְׁפִּיל, סִימָן שֶׁהָאֵרֶת הַחֲכָמָה וְהַשֶּׁכֶל עִמּוֹ, וְאֶמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (הוֹבָא בְּיַלְקוּט מְשָׁלִי, רַמְזוֹ תַתְקִמוֹ): חֹשֶׁף שְׁפָתָיו מִלְדַּבֵּר עַל חֲבֵרוֹ, הָרִי זֶה מִשְׁפִּיל, כִּי זֶהוּ עֵקֶר גְּדוֹל בְּהַשְׁגַּת הַחֲכָמָה הָעֲלִיוֹנָה — שִׁתְּגַלֶּה עָלָיו אֹר שְׁכִינָתוֹ יִתְבַרֵךְ, שְׁיִמְנַע עֲצָמוֹ מִלְדַּבֵּר מִחֲבֵרוֹ אֶפְלוֹ דְבַר טוֹב, בְּאֶפֶן שְׁלֹא יִכָּשֵׁל מִלְדַּבֵּר רַע, חַס וְשְׁלוֹם, שֶׁהוּא עוֹן קָשָׁה מְאֹד, וּמְסַלֵּק מִמֶּנּוּ חֲכָמָתוֹ, וְזֶה (שָׁם יג): "בְּשִׁפְתֵי נְבוֹן תִּמְצָא חֲכָמָה" וְגו', כִּי הוּא הַשׁוֹמֵר אֵיךְ לְדַבֵּר בְּאֶפֶן שְׁלֹא יְדַבֵּר מֵאַחַר כָּלָל.

קה. וְזֶה (מְשָׁלִי טז, כג): "לֵב חָכָם יִשְׁכִּיל פִּיהוּ וְעַל שְׁפָתָיו יִסִּיף לִקְח", כִּי מַה שֶׁהוּא חָכָם, דְּבַר זֶה הוּא מְפִיהוּ שְׁשִׁמְרוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכֵה לְהַתְּגַלוֹת אֹר הַשֶּׁכֶל וְהַחֲכָמָה.

ג) וְיִמָּה שְׁמֵדְבָרִים עָלָיו, וְיִמָּה שְׁחוֹלְקִים עָלָיו, וְיִמָּה שְׁאוּמְרִים עָלָיו, הוּא "עוֹשֶׂה" שְׂתִיקָה אַחַת, וְזֶה בְּכַר תְּרוּץ עַל הַכֵּל.

קו. ובשבת מוסר (פרק מג) האריך לדבר מהדבור, ואיך שקבלה בידו ממורו, אשר כל דבור הוא שם הוי"ה אחד, ועל-כן כשפסקיר דבורו ענשו קשה וכבד מאד, כי מסלק שכינתו משם ומכניס הקדשה בתוך הטמאה, רחמנא לצלן, וכו', עוד שם מה שאמרו חכמינו ז"ל (אבות ד, כא; ועין בפרקי דרבי אליעזר, פרק יג): "שלשה דברים מוציאים את האדם מן העולם, שהם הקנאה, התאנה והכבוד", שגנאה שהוא מטעם דשלשה דברים אלו גורמים לאדם להרבות הדברים הבטלים, כי מי שיש בו מדת "הקנאה" תמיד, לא פוסק לשון-הרע מפיו, כדי להשפיל בעיניו הכל, כל מי שהוא גדול ממנו בחכמה, או בעשר, או בכבוד, או באיזו מדה טובה, מסבת הקנאה הוא מדבר הרבה רע על חבירו, מדת "התאנה" — כדי שיוכל להשיג תאוותו, מכרח להרבות בדברים לאלפים ולרכבות עם כל אדם, אולי יחנן בעיניהם להשיג על ידם תאוות לבו, מדת "הכבוד" — הרודף אחריו מוציא זמנו שלא לדבר בשבח שום אדם בעולם, כדי שימצא הוא גדול מכלם ויתרבה פבודו, ועל-כן מרבה לדבר מאד רק מעצמו לגדל פבודו המדמה בפני אחרים וכו', עין שם.

קז. וכן בשל"ה הקדוש (חלק א', אות ש) האריך ביותר ממעלת מדת השתיקה, ואיך שאם זוכה לקדש דבורו הוא משתנה עם המלאכים וכו', והקדוש-ברוך-הוא לאהבתו את האדם קבע בפיו כ"ב [עשרים ושתיים] האותיות, כדי שיוכל להתדבק בבורא, כי בהזכירו למטה אותיות אלו בתורה ובתפלה, מנענע למעלה השרשים העליונים וכו', ונמשכת ונתגלית עליו הארת החכמה, אור שכינתו יתברך וכו', ולהפך כשפסקיר דבורו, בא על-ידי-זה לפגם הברית — פגם הדעת, כי הדבור קרוב אל המחשבה, וכשמוציא דבורים לבטלה כאלו מוציא מחו' שהוא זרעו לבטלה, רחמנא לצלן, וכו' עין שם.

קח. ובספר "חסד לאברהם" (מעין ב', עין הקורא נהר ס"ח) מאריך דברים נפלאים, איך אם האדם חוטא, חס ושלום, אזי נסתמות אצלו עיני הנשמה ונתכסות בקלפה, ואינו רואה הרוחניות, ואינו

רוֹאֵה סוּדוֹת הַתּוֹרָה וְהַסֵּפֶר לְפָנָיו, וְהוּא אֵינוֹ מְבִין שׁוֹם דְּבָר, וְאֲזַנּוֹ שׁוֹמְעוֹת נִפְלְאוֹת, אֲךָ הוּא אֵינוֹ מְבִין מָה יִרְמְזוּ וְכוּ', וְעַקֵּר הַחֻטָּא מִתְחִיל מִהֶפֶה, כִּי הוּא יוֹתֵר מְמַהֵר לְחַטֵּא מִשָּׂאֵר אֵיבָרִים, וְקָשָׁה מְאֹד לְשַׁמְרוֹ, כִּי הֵלֵא הוּא מְעַרְבֵי בֵּין בְּנֵי-אָדָם שְׂאִינָם נִזְהָרִים בְּזָה, וְעַל-כֵּן הִזְהִירוּ בְּזָה מְאֹד (מִיכָה ז, ה): "שְׁמֹר פֶּתַח פִּיךָ", כִּי הַשִּׁיחָה הִיא חֶלֶק מִהַנֶּפֶשׁ שְׂיוֹצֵאת לְחוּץ, וּבְכָל דְּבָר וְדְבָר אִם הוּא שִׁיחַת מְצֹוה — עוֹשֶׂה מִלְּאָף אֶחָד, וְאִם הִיא שֶׁל טְמֵאָה — נִבְרָא מִלְּאָף רַע וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

קט. וְרַבְּנּוּ וְ"ל פֶּרֶשׁ (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כט): "בְּכָל עֵת יְהִי בְּגִידֶיךָ לְבָנִים וְשִׁמָּן עַל רֵאשֶׁיךָ אֶל יַחְסֵר" (קִהְלֵת ט, ח), אֶל תִּקְרָא "בְּגִידֶיךָ" אֶלֶּא "בְּגִידֶיךָ", שְׁזוּהִי כָּל־לִיּוֹת הַגִּידִין, שֶׁהִיא בְּרִית הַלְּשׁוֹן וּבְרִית הַמַּעֲוֹר, שֶׁתִּרְאֶה שֶׁיְהִי לְבָנִים בְּלִי שׁוֹם כְּתָמִים, חֵס וְשָׁלוֹם, וְאֲז יֵאִיר מִחֶד בְּשִׁמָּן, שֶׁהוּא סוּד הַדַּעַת, וְהַתְּגַלּוֹת הַחֻכְמָה וְהַדַּעַת זֶהוּ בְּנִין בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יג), וְכִמּוֹ שְׂאִמְרוּ חֻכְמֵינוּ וְ"ל (בְּרִכוֹת לג.): מִי שֵׁשׁ בּוֹ דַּעַת כְּאֵלוֹ נִבְנָה בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו.

קי. נִמְצָא, מִי שְׁזוּכָה לְשִׁמִּירַת הַדְּבוּר, אֲז מֵאִיר עָלָיו אֹר הַחֻכְמָה וְהַשְּׂכָל, שֶׁהוּא הַתְּגַלּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאֲז הוּי כְּאֵלוֹ בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ בְּנוֵי בְּיָמָיו, וּמֵאִיר עֵינָיו וְזוּכָה לְרֵאוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ מְכָל דְּבָר — דוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, וְהוּא מְסַבֵּב עִם אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ כְּבִי"ת, וְעֵינֵי בְּ"קֵהלוֹת יַעֲקֹב": בִּי"ת הוּא הַמְּלָכוֹת וְכוּ' עֵינֵי שָׁם; וְיִדוּעַ אֲשֶׁר גַּם הַדְּבוּר הוּא מְסוּד הַמְּלָכוֹת, כְּמוֹ שְׁמוּבָא (תְּקוּנַי-זֶהַר בְּהַקְדָּמָה, דף יז.): מְלָכוֹת פֶּה וְדוּ"ק.

קיב. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁהָאָדָם הוּא בְּפָנִים הַקְּדוּשָׁה, בְּחִינַת "בֵּית", מִתְּגַלֶּה עָלָיו אֹר הַחֻכְמָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּנִין-בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ כְּנ"ל, שֶׁהָאֵרַת "עֵתִיקָא קְדִישָׁא" מֵאִירָה עָלָיו, שֶׁהִיא הָאֵרַת הַצַּדִּיק הָאָמֵת הַפּוֹתַח עֵינָיו, אֲז זוּכָה לְבְּחִינַת גְּדֻלָּה, וְהוּא סוּד הַמְּזוּזָה, שְׂאוּחַז אֵת

עצמו תמיד ביחידו של עולם, ומכסה ומסתר מהכל, ואינו מתפחד משום בריה, מאחר שהוא מסתתר אצלו יתברך.

קיב. וזה (משלי יא, ב): ואת צנועים ח'כ'מ'ה' — על-ידי שמסתיר את עצמו, ואינו מראה ומתגלה לאחר על-ידי הדבור, בזה מגלה שמאיר בו אור החכמה העליונה, ועל-כן מפל מה שעובר עליו, הוא רק מסתיר ומצניע את עצמו בסתר כנפיו יתברך.

קיג. וזה (משלי כח, כו): "והולך בח'כ'מ'ה' הוא ימלט", כשיבטל את עצמו בכ"ח מ"ה, אז ימלט מפל צרה וצוקה ויתפרדו ממנו כל פועלי און.

קיד. וזה (קהלת ט, טז-יח): "טובה ח'כ'מ'ה' מגבורה וגו' "טובה ח'כ'מ'ה' מפלי קרב וגו', כי על-ידי שמבטל עצמו אליו יתברך, בחינת "כח מה" — מה חיינו מה כחנו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פב), ומגלה שהכל ממנו ושותק, אזי אינו צריך ללחם עם שונאיו בכלי קרב וגבורה, כי הכל יפלו תחתיו, בחינת "דום לה' והתחולל לו" (תהלים לו, ז), והוא יפיל לה חללים (כמו שדרשו חכמינו ז"ל בגטין ז).

קטו. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קלו), כי כשיש מחלקת עליה, הוי דן את כל החולקים עליה לכף זכות, ואל תשיב להם, ועל-ידי-זה גחלים אתה חותה על ראשיהם וכו', עין שם; ועוד אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רעז): כשיש מחלקת על האדם, אין להעמיד עצמו כנגד השונאים לו: כמו שעושה לי כן אעשה לו כנגדו, כי זה גורם שהשונא יבא למבקשו לראות בו, חס ושלום, מה שהוא רוצה לראות בו, רק אדרבה ראוי לדון אותם לכף זכות ולעשות להם כל הטובות, ועל-ידי-זה מפר מחשבות השונא, ואזי "כרה שחת בה יפל" (משלי כו, כז), כי נופל ונשאך בשחת שפרה על חברו וכו', עין שם, שכל זה הוא ענין שמירת הדבור ששותק למחרתו, ואינו משיב להם שום דבר, שאז מאיר עליו אור עליון מהארת בנין-בית-המקדש, וזה שאמרו חכמינו ז"ל (שבת

פ"ח:): הַנְּעֻלְבִים וְאֵינָם עוֹלְבִים, שׁוֹמְעִין חֲרַפְתָּם וְאֵינָם מְשִׁיבִין, עוֹשִׂים מֵאֲהָבָה וּשְׂמֵחִין בְּיִסּוּרִים, עֲלֵיהֶן הַכְּתוּב אוֹמֵר (שׁוֹפְטִים ה, לא): "וְאֲהָבִיו כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בַּגְּבֻרָתוֹ", כִּי נִתְגַּלָּה עָלָיו אֹר הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁהוּא עֶצֶם הַתְּגֻלוֹת אֹר אֲלֵקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן א), וְאִזּוּ הוּא בְּפָנִים הַקְּדוּשָׁה, בְּכַחֲנִיַת בִּי"ת, וְזֶה הִיָּה בְּזִמְן בְּנִינְ-בֵית-הַמְּקֻדָּשׁ, אֲשֶׁר הִפְלִ זָכוּ לְזֶה, וְהָיוּ עֵינֵיהֶם פְּתוּחוֹת, וְהָיוּ יְכוּלִים לְרֹאוֹת אֹר שְׂכִינְתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהִתְעַנְּגוּ מִזִּיו כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן שָׁמְרוּ אֶת פִּיהֶם וְלֹא דִבְרוּ רַק דְּבוּרִים קְדוּשִׁים, כִּי הִיָּתָה עֲלֵיהֶם הַתְּגֻלוֹת הַחֲכָמ"ה הָעֲלִיוֹנָה וְהָרֵאשׁ בִּי"ת שֶׁהוּא הַצַּדִּיק, גְּלָה לְכָל אֶחָד עֲצוֹת אֵיךְ לְזַכּוֹת לְזֶה.

קטז. אֲכַל עֶכְשׁוֹ, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, נִחְרַב בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, וְאֵין אָנוּ זוֹכִים לִידַע וּלְהַשִּׁיג שׁוֹם הַשְּׂגָה, כִּי נִסְתָּמוּ עֵינֵינוּ וַחֲשָׁף בְּעַדְנוּ וְלֹא אֹר לָנוּ, וְכָל דוֹר שֶׁלֹּא נִבְנָה בֵּית-הַמְּקֻדָּשׁ בְּיָמָיו (הֵינּוּ שְׁנֵי תְּגֻלוֹתָהּ לוֹ הָאָרֶת הַדְּעוּת) כְּאֵלוֹ נִחְרַב בְּיָמָיו (יְרוּשָׁלַיִם יוֹמָא, פָּרָק א', הַלְכָה א), וְנִסְתַּר הַצַּדִּיק הָאָמֵת מִיַּחֲדֵי הַדּוֹרוֹת שֶׁנִּשְׁמַת מִשָּׂה מְעַבְרַת בּוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה רַע וְמָר לָנוּ מְאֹד מְאֹד, וְנִחְשָׁף מְאֹר עֵינֵינוּ, וְאֵין אָנוּ זוֹכִים לְעֲלוֹת וּלְרֹאוֹת אֹרוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְּאִיר בְּכָל הָעוֹלָם, וְאָנוּ מְשֻׁלְכִים בְּרֵאשׁ כָּל חוּצוֹת, "חוּץ" דִּיקָא, שֶׁהוּא רְשׁוֹת הָרַבִּים — תַּחַת יַד הַקְּלָפוֹת, וּכְשֶׁרַחֲזוּק מִהַצַּדִּיק, עֵינָיו סְתוּמוֹת, וְאֵינוּ רוֹאֵה שׁוֹם דְּבָר, כִּי אֵינוּ זוֹכֵה לְבִירוֹ וְזַכּוּף הָאָמוּנָה, וְלַחֲזוֹת בְּנַעַם זִיו שְׂכִינְתוֹ יִתְבָּרַךְ.

קיז. וְעַל-כֵּן אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְקוֹם בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת מְמָשׁ, וְכֵן בֵּימֵי בֵּין הַמְּצָרִים הָאֵלוֹ, וּבַפְּרָטִיּוֹת בְּתַשְׁעָה בָּאָב, וּלְכַפּוֹת בְּכַכּוּיֹת עֲצוּמוֹת הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד עַל שְׁנִסְתָּר מֵאֲתָנוּ הַצַּדִּיק הָאָמֵת, וְאֵפְלוּ מִי שֶׁכָּבַר זָכָה לְמִצָּא אֶת הַצַּדִּיק, צָרִיף לְכַפּוֹת וּלְבַקֵּשׁ עוֹד וְעוֹד אוֹלֵי מְטַעָה אֶת עֲצָמוֹ, אוֹלֵי עֲדִין אֵינוּ מְקַרְבֵּ בְשִׁלְמוֹת, אוֹלֵי חֲשׁוּף אֲצֵלוֹ אֹר הַצַּדִּיק, וּמְכַל שְׂכָן וְעַל אַחַת כְּפָה וְכַמָּה צָרִיף לְכַפּוֹת וּלְשַׁפֵּף דְּמַעוֹת כְּמֵים, מִי שֶׁעוֹלָה בְּדַעְתּוֹ מִחֲשׁבוֹת לְהִתְרַחֵק מִהַצַּדִּיק הָאָמֵת וּמִסְפָּרָיו הַקְּדוּשִׁים, שֶׁכָּל אֵלוֹ הִמְחֲשׁבוֹת בָּאוֹת לוֹ מִחֲמַת פֶּגַם הַבְּרִית - הוֹצֵאת זָרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, שֶׁהוּא מְסַבֵּב עִם

קלפות רבות, ועל-כן צריך להתמרר מאד באמירת חצות, ולצעק: "באו גוים בנחלתך", שהם כלל התאוות שנקנסות באדם שהוא נחלת ה', "טמאו את היכל קדשך", שהיא הנשמה הקדושה — היכל הקדשה, "שפכו דמם כמים" (מסדר תקון חצות — תהלים עט, א), שהשליך זרעו על הארץ, רחמנא לצלן, כמים וכו', "נחלתנו נהפכה לזרים", "אוי נא לנו כי חטאנו", "על זה היה דוה לבנו", "על אלה חשכו עינינו" (מסדר תקון חצות — איכה ה, טז-יז), בי"ת קדשנו ותפארתנו שהוא בחינת מאורי אור, בחינת בי"ת המאיר לו, היה לשרפת אש — התגברות המאורי אש, שהוא התגברות אש התאוות שבוערות בו, מחמת שרחוק מהצדיק.

ק"ח. ועל-כן (שם א, טז): "על אלה אני בוכיה, עיני עיני ירדה מים, כי רחוק ממני מנחם", שהוא הצדיק האמת (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ב), שהוא מנחם הכל ומשמח הכל, שהוא "משיב נפשי" ויכול לקרב אותי אליך, ומאחר שאני רחוק ממנו, על-ידי-זה "היו בני שוממים", שהוא, רחמנא לצלן, פגם הברית - הוצאת זרע לבטלה, "כי גבר אויב", וכן על קטב זה יבכה כל סדר החצות, כי העקר צריך לבקש על עכשו, כי מה דהנה הנה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן טז), וצריך להתחנן אליו ותברך שירחם עליו ויזכה להתקרב אל דרך האמת, ולכל יטעה את עצמו, כי מינו כצל עובר, וכמו שאמרו חכמינו ז"ל במדרש (קהלת רבה א, ג): כצל עוף הפורח ואין בו ממש, ומי יודע מה ילד יום, ולמה תרצה לברח ממקור החיות שלך, מהמקום שיכול להצילך מרדת שחת, ויתמרר מאד מאד בכל קינה בפרטיות, ויבכה בדמעות עיניו ממש כנגד שפגם עד עכשו בעיניו — בהסתכליות רעות, שבא על ידן לפגם הברית - הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, ויצעק: "חשכתי ימים הייתי גברת, ביד ה' עטרת תפארת", הינו קדם שירדתי לזה העולם, ועתה אני שחרחרת טבעתי בבור ביון מצולה, ויצעק מאד: "בני היקרים ובחורי הלכו בשבי, ועוללי בגולה" (מהקינות של תקון חצות), שהן הטפות שאבד, רחמנא לצלן, וכו' וכו', וכן יבקש בפרטי פרטיות בכל קינה, שיזכה

לשוב בתשובה על עוונותיו שפגם, ויזכה למצא את הצדיק האמת מנחם משיב נפשי.

קיט. וזה שהזהיר האריז"ל לומר תקון חצות ליד המזוזה דיקא, שהוא רמז לצדיק כנ"ל, ולבכות שיזכה להתקרב אליו, ואשר על ידו יזכה שיתגלה מאור עיניו, וכמבאר באריכות גדולה בלקוטי-הלכות (שלוחין, הלכה ה): אפלו מי שזוכה למצא לעצמו רבי או חבר אמתי שקבל מהצדיק האמת דברי אמת המועילים לנפשו באמת, אף-על-פי-כן צריך לחפש הרבה בכל יום, כי אין אדם עומד על מדרגה אחת, מפל שפן וכל שפן כשמעשיו אינם עולים יפה כלל, ונופל בכל פעם עוד יותר, באשר יודע בנפשו, בודאי צריך לבקש ולחפש עוד ועוד אולי מטעה את עצמו, כי יכול להיות שישב אצל הצדיק, והאור חשוף אצלו, כמובא בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן יז).

קכ. וזה שצוּעַק הנביא (ישעיה נז, א): "הצדיק אבד ואין איש שם על לב ואנשי חסד נאספים באין מבין כי מפני הר'עה' נאסף הצדיק", כי מחמת שחטא האדם בפגם הברית הנקרא ר'ע', נפגמה דעתו, ואינו יכול להבין דברי הצדיק, ועל-כן צריכין לחפש את הצדיק האמת תמיד ביגיעות עצומות יותר ויותר, כדי לקבל ממנו בכל פעם עצות חדשות כפי שצריך לנפשו, שנופלת ויורדת בירידות ובנפילות חדשות, רחמנא לצלן, והצדיק מסתתר בכל פעם מאנשי העולם מחמת קלקולם, ונתרחק מהם הרבה, עד שקשה להם לקבל ולינק מאורו הגדול, כי אם על-ידי יגיעות ובקשות וחפוש הרבה, וזה גם בחייו, מפל שפן אחר הסתלקותו לעילא ולעילא צריכין לחפשו ולבקשו יותר ויותר, ולסלסל ולחפש בתורתו הקדושה עצות יקרות והתחזקות חזקה, ולילף בדרךיו ובארחותיו הקדושות, בפרטיות בדרך התפלה וההתבודדות, שיזכה ליחד לעצמו מקום מיוחד, ולבכות אליו יתברך, ויבקש הרבה מאד תמיד, שיזכה למצא ולהשיג ולהבין הפנימיות שיש בתורתו, דרכיו, עצותיו ורמזיו הקדושים, שיכולים להחיות את הכל, כי "אין דור יתום" (עין אבות

ד) למעלה ולמעלה.

דרכי נתן יח, ב), ובוודאי לא נסתלק הצדיק עד שהשאיר אתריו ברכה שהם התלמידים שלו, ההולכים בדרךיו, ואצלם היא כל ההשארה של הצדיק, והם יכולים להחיותו ולקרבו אל הקדשה, עד שיזכה למה שיזכה.

ככא. וזה מה שאנו צועקים ובוכים בתשעה באב על זה שנגרם על-ידי פגם הברית - הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, שנחשף האור מאתנו לגמרי וחשף בעדנו, וזה שאנו אומרים (איכה ג, ב): "אותי נהג וילך חשף ולא אור", כי על-ידי פגם הברית גורם לעצמו הסתרה שנסתר ממנו אור שכיתו יתברך, וזה (שם ג, ד): "בלה בשרי ועורי, שבר עצמותי", כי על-ידי חטא זה מאבד הגוף ובשרו ועורו נתבלה ונתקלקל (כמוכא בשלחן ערוך, ארח חיים, סימן רמ, סעיף יד), ונשפרות כל עצמותיו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נ), וזה (שם ג, ו): "במחשבים הושיבני כמתי עולם", כי על-ידי חטא זה שהוא גלוי עריות, רחמנא לצלן, בא פרת, שנכרת משרשו העליון, ואז הוא כמת לגמרי, ויושב בחשף ואפלה, עד שנדמה לו שהוא מסבב בגדר וחומה, ואי אפשר לו כבר לצאת, כי היצר הרע שהוא הנחש, אינו מניחו לצאת, וזה (שם ג, ז): "גדר בעדי ולא אצא הכביד נחשתי", כי נדמה לו שהוא מסבב בגדר, ואינו יכול לצאת, כי כבודות היצר הרע שהוא הנחש מנחת עליו (עין בספר "פלגי מים" מהרב מליסא ז"ל, שפרש פן: נחשתי הוא היצר הרע - הנחש, עין שם), ועל-ידי התגברות היצר הרע והנחש, מנח עליו חשף והסתרה, כי הנחש הביא חשף בעולם, כי הוא גרם לאדם הראשון שיחטא ויטעם מעץ הדעת טוב ורע (עין לקוטי-הלכות, פלאי הפרס, הלכה ב), הינו שיפריד בין העולם הזה לעולם הבא, שזהו פגם הברית, שהפריד עצמו מהמלכות - "אשה יראת ה'" (משלי לא, ל) ודו"ק; שאז עוברת עליו מרירות הרבה מאד מאד, ושום דבר אינו הולך לו כסדר (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פב).

ככב. וזה (שם ג, טו): "השביעני במרורים הרוני לענה", כי אני מלא ושבע כבר במרירות הרבה, וטעמתי לענה שהיא חמיצות צרותי כלענה, עד אשר (שם ג, יח): "ואמר אבד נצחי ותחלתי מה",

שָׁאֲנִי אוֹמֵר בְּלִבִּי מְרֹב צְרוּתִי אֶבֶד עוֹלָמִי, אֲשֶׁר כָּל זֶה עוֹבֵר עַל מִי שְׁפָגַם בְּבְרִיתוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלְן, וְאֶפְלוּ שְׁכַבְרֵי הַתְּחַלְתִּי קִצַּת לְצֵאת, וְהַתְּפַלְלִיתִי קִצַּת, נִדְמָה לִי שְׁאִין שׁוֹמְעִים אוֹתִי, וְזֶה "גַּם כִּי אֲזַעַק וְאֲשׁוּעַ שְׁתֵּם תְּפַלְתִּי" (שם ג, ח), "סְפוּתָה בְּעֵנִן לָךְ מֵעֲבוּר תְּפִלָּה" (שם ג, מד), וּבְאֵמֶת אֵין זֶה אֵמֶת כָּלֵל, רַק מַחֲמַת רַבּוּי עוֹנוֹתָיו, שְׁחֻטָּא וּפְגָם בְּעֵינַיִם — עֵינַי הַשְּׁגָחְתוּ יִתְבַּרְךָ, עַל-יְדֵי-זֶה נִסְתָּרָה מִפְּנֵי אֱלֹקוֹתָיו יִתְבַּרְךָ לְגַמְרִי, עַד שֶׁנִּכְנָסוּ מַחֲשָׁבוֹת בְּלִבּוֹ וּבְדַעְתּוֹ שִׁיעֲזוּב אֶת דְּרָכּוֹ הַטּוֹבָה שֶׁהִתְחִיל לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקִּדְשָׁה, וַיִּתְרַחַק מֵהַצְּדִיק הָאֵמֶת הַפּוֹתַח עֵינָיו, וְכַבֵּיכּוֹל מִמְּשִׁיף גַּם עֵינַי הַשְּׁגָחְתוּ יִתְבַּרְךָ עָלָיו כַּנ"ל.

קבג. וְכָל זֶה בָּא לוֹ מִחֲמַת שְׁנִפְל מְאֻמוֹנַת חֲכָמִים (עֵין לְקוּיטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סא), שְׁמֵזָה בָּאִים לוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלְן, עֲשֵׂנִים סְרוּחִים בְּמַחוּ וּבְדַעְתּוֹ, שְׁמִסְבָּבִים וּמְבַלְבְּלִים מַחוּ וְדַעְתּוֹ, וְנִתְעַקַּם מַחוּ וְדַעְתּוֹ לְגַמְרִי, רַחֲמָנָא לְצַלְן, כִּי עַל-יְדֵי פְגָם הַבְּרִית - הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלְן (עֵין לְקוּיטִי-הַלְכוֹת, פְּרִיָה וּרְבִיָה, הַלְכָה א), עַל-יְדֵי-זֶה פּוֹגֵם בְּחַיֵּי מַחֲשָׁה, כִּי חֻטָּא זֶה מִתְחִיל בְּמַחֲשָׁבָה, כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (עֲבוּדָה זֶרָה כ:): "וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבָר רַע" (דְּבָרִים כג, י) — שְׁלֵא יִהְיֶה אָדָם בַּיּוֹם וַיְבֹא לִידֵי טְמֵאָה בְּלִילָה, (וְעֵין בְּרִיךְ אֶרֶץ זוּטָא, פָּרֶק ו, תְּחִלַּת עֲבָרָה הַרְהוּר הַלֵּב וְכו'), וְהוּא פָּגַם וְעוֹן חָמוּר מְאֹד מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצַלְן, כִּי הוּא פָּגַם בְּמַחֲשָׁבָה הַעֲלִיּוֹנָה, בְּחִינַת חֲכָמָה שְׁבַמַּח, וְאֵמְרוּ בְּזֶהֱרַק הַקִּדּוּשׁ (וַיִּקְרָא ה): מַחֲשָׁבָה רִישָׁא דְכְּלָאִי, כִּי הַנְּשָׁמָה הִיא הִיא הַמַּחֲשָׁבָה, וְעַל-כֵּן בְּמָקוֹם שֶׁהָאָדָם חוֹשֵׁב, שֵׁם כָּל הָאָדָם (עֵין לְקוּיטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כא), עַל-כֵּן צָרִיף לְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד, לְשַׁמֵּר אֶת הַמַּחֲשָׁבָה מֵהַרְהוּרִים רָעִים, רַחֲמָנָא לְצַלְן, כְּאֲשֶׁר הִזְהִירָנוּ רַבְּנֵינוּ ז"ל עַל זֶה פְּעָמִים אֵין מְסֻפֵּר, כִּי הַמַּחֲשָׁבָה הִיא גְבוּהָה מְאֹד מְאֹד לְמַעְלָה לְמַעְלָה מִכָּל הַחוּשִׁים (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן מו), כְּגוֹן: הָרֵאָה וְהַשְּׁמִיעָה וְהַדְּבֹר וְכו', כִּי הֵם רַק כְּלִים שֶׁל הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁהִיא הַנְּשָׁמָה, כִּי הַגּוֹף הוּא רַק הַכְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ הַנְּשָׁמָה.

(ה) הַמַּחֲשָׁבָה רֵאשִׁית הַכָּל.

קכד. וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ו"ל (סנהדרין קי:): שָׂרֵשׁ — זוּ נִשְׁמָה, וְעֵנָף — זֶה הַגּוֹף, כִּי הַנִּשְׁמָה הִיא מִשָּׂרֵשׁ הָעֲלִיּוֹן נִצּוֹץ אֶחָד מֵאוֹר הַשְּׂכִינָה, וְהַגּוֹף הוּא הָעֵנָף וְהַכְּלִי הַמְקַבֵּלוֹ, עַל־כֵּן הַמַּחְשָׁבָה גְבוּהָה מִהַכֵּל, וְיִכּוּלָה לַעֲלוֹת וּלְהִגִּיעַ וּלְבוֹא אֶל רוּם גְּבוּהֵי מְרוֹמִים, וּלְהַשִּׁיג וְכוּ' וְכוּ', עַל־כֵּן צְרִיכִין לְשַׁמְרָה מְאֹד מְאֹד, וּבִיּוֹתֵר צְרִיף לְשַׁמְרָה מִהֲרֵהוּר (עֵיִן לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קיד), כִּי הִהְרֵהוּר מְזִיק וּפּוֹגֵם מְאֹד מְאֹד מֵהַ שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְצִיר בְּדַעַת וּבִשְׂכָל אֲנוּשֵׁי עַד הֵיכָן עֲצָם הַפָּגַם מִגִּיעַ, כִּי מוֹרִיד אֶת נִשְׁמָתוֹ, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, בְּמָקוֹם הַטְּנֵפֶת, וּמִשָּׂרָה עַל עֲצָמוֹ רוּחָא מְסַאָבָא, שֶׁהִיא רוּחַ הַטְּמָאָה וְהַזְהָמָה.

קכה. וְכַמוֹכָא בְּסֵפֶר אוֹר הַמַּאִיר (פְּרֻשַׁת קְדוּשִׁים) עַל הַפְּסוּק: "אֵל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים" (ויקרא יט, ד) אֲפֹלוּ בְּמַחְשָׁבָה קְלָה, שֶׁ"פּוֹנֵה אֵל מִדַּעַתוֹ" (עֵיִן שֶׁפֶת קמט). וּמִהֲרֵהוּר בְּדָבָר אַחַר, נַעֲשֶׂה מְרַכְבָּה לְסֵטְרָא אַחְרָא עִם מְלֵא קוּמָתוֹ, וְזֶה "וְאֵלֵהִי מִסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם" — כְּלוּמַר לַעֲצָמְכֶם, שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּעֲצָמוֹ עִם מְלֵא קוּמָתוֹ בְּחִינַת מִסְכָּה, וְשׁוֹרָה עָלָיו רוּחַ טְמָאָה, וְגַמְר אָמַר: "אֲנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם", הֵינּוּ חִיוֹת פְּנִימִיּוֹת מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם דְּבוּקָה לְרוּמָמוֹת אֱלֹקוֹת, אֲזִי נַעֲשִׂים מְרַכְבָּה לְהַשְׂרָאת הַקְּדוּשָׁה, וּמִמְשִׁיכִין עַל עֲצָמָם אֲדָנוּתוֹ וְאֱלֹקוּתוֹ לְהַקְרִיא ה' אֱלֹקֵיכֶם וְכוּ', עֵיִן שָׁם, כִּי כְּפִי שֶׁהָאָדָם מְבַטֵּל כָּל מַחְשְׁבוֹתָיו, וּמְדַבֵּק אוֹתָן בְּמַחְשְׁבוֹת שֶׁל תּוֹרָה וְעִבּוּדָה, וּדְבָקוֹת אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, כֵּן נִמְשַׁכֶּת עָלָיו רוּחַ־הַקְּדוֹשׁ וְנִבּוּאָה וְכוּ' וְכוּ'.

קכו. וְלִהְפֹךְ בְּשָׂאָדָם חוֹשֵׁב מַחְשְׁבוֹת זָרוֹת וְרַעוֹת (עֵיִן לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לה), וּמְכַנֵּיס בְּדַעַתוֹ הֲרֵהוּרֵי זְנוּת וְנִאוּף, וְנִכְנָסוֹת בְּשְׂכָלוֹ — שֶׁהִיא נִשְׁמָתוֹ, מַחְשְׁבוֹת חִיצוֹנִיּוֹת שֶׁהֵן הַקְּלָפוֹת, כֵּן גְּבוּהוֹת עָלָיו כָּל הַמַּדּוֹת הַרַעוֹת, וְנִתְרַחַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וְגוֹרֵם לְהִמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ דִּינִים וְצָרוֹת, וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ו"ל (פְּסִיקְתָא דְּרַב כְּהֵנָא, פָּרָק כה): "לֹא תִנְאַף" (שְׁמוֹת כ, יג) — לֹא תִגְרֵם לְאַף שְׂיָבוֹא וְכוּ', עֵיִן שָׁם; וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן בְּשָׂאָחַד חוּטָא, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, בְּעוֹן הַחֲמוּר שֶׁל הוֹצָאת זָרַע לְבִטְלָה, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּזֶה בְּעֲצָמוֹ פּוֹגֵם בְּחַקְמָה,

ויממשיך בחינת החכמה בעצמה, דהינו טפי המלח למטה, בלי שום לבוש, וכאלו נותן להם, חס ושלום, יניקה ואחיזה בחכמה בעצמה.

קכו. ועל-כן בזה שיתמרר ויבכה הרבה בכל לילה בחצות, ובפרטיות עכשיו בעשרים ואחד הימים שבין המצרים, אז יזכה שיתגלה אליו עתיקא קדישא שהוא השם אקי"ק', אשר שם הוא תכלית התגלות רצוא דרצוין, שהוא החרות, ויזכה לגלוי אלקות בהתגלות נפלאה מאד, שהוא סוד הידיעה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כא) שהיא דעתו של משיח, ויאחז את עצמו בעץ החיים וחי לעולם, פי על-ידי שיאחז את עצמו בצדיק, יזכה לכל טוב אמתי ונצחי גם בזה העולם, מפל שפן מה שיזכה בעולם העליון, דבר זה "עין לא ראתה".

קכח. וכבר דברנו הרבה מאד, אשר עקר התקרבות אל הצדיק האמת הוא על-ידי שקידה רבה ונפלאה בספריו הקדושים, אשר שם גנוזים ומסתרים פניו הקדושים (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קצב), וכן לאחז את עצמו עם תלמידיו הקדושים, אנשי שלומנו היקרים שבכל דור ודור, והם יחזקו ויאמצו אותך שתזכה לצאת ממה שאתה צריך לצאת, ולהפגס למקום שאתה צריך להפגס.

קכט. אחי היקר, חמדת לבבי! אל תהיה בטלן לברח ממאור עינינו, רק ברח לך אל מקום מיחד שאין שם בני-אדם, ושם תשיח ותספור לפניו יתברך כל מה שעובר עליך, ותפציר הרבה בתפלה, בקשה והתבודדות, שיאירו עיניך במאור התורה ובמאור הצדיק האמת, ועל-ידי תפלה תפעל הכל, בעזרת השם יתברך, ותזכה להתקרב באמת אל הצדיק האמת, ולעמד בנסיון על כל הבלבולים העוברים עליך, ותזכה לגאולה שלמה לגאל נפשך מפל המצרים, בחינת (תהלים סט, יט): "קרבה אל נפשי גאולה".

קל. אַקְנָה לְהַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, שֶׁהַדְּבָרִים הָאֵלּוּ יַעֲזֹרְרוּ אוֹתְךָ וַיַּחֲזִקוּ אוֹתְךָ, כִּי הַכֹּל נִכְתָּב בְּעִזְרָתוֹ יְתַבְרַךְ, כִּי לֹא עָלָה עַל דַּעְתִּי לְהַאֲרִיךְ כָּל-כֶּךָ בַּפֶּרֶט בִּימֵי בֵּין הַמְּצָרִים אֵלּוּ, וְטְרַדוֹתֵי רַבּוֹ כְּמוֹ שֶׁרַבּוֹ, וְהַמְּנִיעוֹת וְהַבְּלוּלִים מִתְּפַשְׁטִים בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וְעַל-כֵּן תִּדְרִין אוֹתִי לְכַף זְכוּת אִם יִדְמָה לְךָ כַּמָּה פְּעָמִים שֶׁאֵין לְדְבָרֵי קֶשֶׁר עִם מַה שֶׁכָּתוּב לְפָנָיו, אֲבָל הָאֲמַת, שֶׁאִם תַּעֲמִיק, תִּרְאֶה שֶׁהַכֹּל מְקַשֵּׁר בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, וְכֵן אִם יִהְיֶה מְקוֹמוֹת שֶׁלֹּא תִּבִּין, אֲבַקֶּשְׁךָ לְעֵין בְּפָנִים הַ"לְקוּטִי-מוֹהֵר"ן", כִּי עַל-פִּי-רַב הֵם בְּדְבָרֵי רַק כְּמֵאן דְּמַחְוֵי בְּמַחְוֵי, וְאִם תִּעֲיֵן בְּכָל הַצִּיּוּנִים בְּפָנִים הַ"לְקוּטִי-מוֹהֵר"ן", אֲזוּ תִּרְאֶה שֶׁהַכֹּל אֲמַת וְנִכּוֹן וּמְבָרָר. וּמַהֲשֵׁם יְתַבְרַךְ אֲבַקֶּשׁ, שֶׁאֲזַכֶּה לְהַגִּיעַ לְכָל הַנְּאָמֵר פֹּה, שֶׁאֲזַכֶּה לְהַתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל בְּאֲמַת, וַיִּפְתַּח עֵינַי לְרֵאוֹת וּלְהִבִּין עִמָּךְ סוּדוֹתֶיךָ, וְאֲשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה עִם כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, וְנִנְזָכָה שְׂיִתְגַּלֶּה מְשִׁיחַ צְדִקְנוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, וַיִּפְרָסֶם אֶת הַדַּעַת הָאֲמַת לְכָל בְּאֵי עוֹלָם, וַיְקַיֵּם (זְכַרְיָה יד, ט): "וַהֲיָה ה' לְמִלְךָ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד".

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

תְּקַנָּא.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, מוֹצְאֵי-שִׁבְת־לְדָשׁ לְסִדְר וְאֶתְחַנֵּן, שְׁבַת נַחְמוּ ה'תשל"א.

שְׂשׂוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂיִגוּ לְאַהוּבֵי, יָדִיד נְפָשִׁי, וְתִיק וְחִסִּיד, הַחֶפֶץ וּמִשְׁתוֹקֵק לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ עַל-פִּי הַדֶּרֶךְ הַתָּם וְהַפְּשׁוּט שֶׁקִּבְּלֵנוּ מִהַנַּחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נִרוּ יְאִיר לְנִצָּח.

מְכַתְּבְךָ הַיְקָר קִבְּלֵתִי, וּלְחַזְזֵךָ וּלְנַחֲמֵךָ אִף לְמוֹתְךָ, כִּי הֲלֹא סְפָרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּיָדֶיךָ, הִפְּךָ בְּהֵם בְּהַתְמַדָּה רַבָּה מְאֹד, וְשֵׁם תְּמַצָּא מְרַגּוּעַ לְנַפְשֶׁךָ הַעֲיִפָה וְהַצְּמָאָה, אִף מֵאַחַר שֶׁרַבְּנוּ ז"ל הִזְהִירָנוּ בְּיִתְרָה

(ח) כְּמוֹ שֶׁמֵרְמוֹ וּמִרְאָה בְּאַצְבָּעוֹ לְסִימָן.

על נקדת הַחֵבֶר, בְּחִינַת: "וּמְקַבְּלֵינָּהּ מִן דֵּינָּה" (עֵינָּה לְקוּטֵי-מוֹהָרֵינוּ, חֵלֶק א', סִימָן לד), לְדַבֵּר אֶחָד עִם חֵבְרוֹ בְּיִרְאַת שָׁמַיִם, כִּי בְּכָל אֶחָד יֵשׁ נִקְדָּה טוֹבָה מֵהַ שְׂאֵינָּה בְּחֵבְרוֹ, וְעַל-יְדֵי שְׁמִצְטָרְפִין וְנִתְאַחֲדִין יַחַד, וּמְסַלְּסִין יַחַד בְּדַבְרֵי הַצְדִּיק, בֶּן נִמְשָׁף עֲלֵיהֶם יוֹתֵר אֹר הַצְדִּיק, כִּי אֵינּוּ דוֹמָה אֶחָד הַשּׁוֹאֵב מִיָּם לְרַבִּים הַשּׁוֹאֲבִים, כִּי כָּל מֵהַ שְׁנִצְטָרְפוֹת וּמְתִיחָדוֹת הַנִּפְשׁוֹת יַחַד, וּמְדַבְרִים וְעוֹסְקִים בְּתוֹרַת הַצְדִּיק, בֶּן נִמְשָׁכֵת עֲלֵיהֶן הָאֶרֶת הַצְדִּיק הָאֵמֶת, כִּי לְאֶחָד בְּלִבְד קֶשֶׁה וְכָבֵד מְאֹד לְהִמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ אֹר הַצְדִּיק, כִּי כְּמֵה וְכְמֵה עֵתִים עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפִרְטֵי פִרְטֵי יוֹם, בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה, הַפְּלוּלִים מֵהַעֲשָׂרִים וּשְׁמוֹנֵה עֵתִים, אֲרַבְּעַ עֶשְׂרֵה לְטוֹב וְאֲרַבְּעַ עֶשְׂרֵה לְהַפֵּךְ וְכוּ', כִּי נִשְׁתַּנֵּה הָאָדָם כְּמֵה וְכְמֵה פְעָמִים בְּכָל שָׁעָה וְשָׁעָה, עֲכָשׁוּ יֵשׁ לוֹ תְּשׁוּבָה גְדוֹלָה לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּבִשְׁעָה הַשְּׂנִיָּה נוֹפֵל מֵהַתְּשׁוּבָה, עֲכָשׁוּ רְצוֹנוֹ לְעִסְקַת בְּצַדִּיקָה, וּבִשְׁעָה הַשְּׂנִיָּה רוֹצֵה לְלַמֵּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְכֵן הַבְּטוּלִים, אֵינָּה לְשַׁעַר מֵהַ שְׁעוֹבֵר בְּכָל שָׁעָה וְשָׁעָה טְרָדוֹת מְטְרָדוֹת שׁוֹנוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְעַל-כֵּן נִשְׁתַּנֵּים הָעֵתִים, וְיָכוֹל לְהִיּוֹת שְׁעֲכָשׁוּ אֶתְּהָ בְּקִטְנוֹת הַדַּעַת, וְאֵי אֶפְשָׁר לָךְ לְהַשִּׁיג שׁוֹם הַשְּׂגָה וְכוּ' וְשׁוֹם עֲנִיָּן שְׁבַע עוֹלָם וְכוּ', כִּי נִפְלְתָּ מִמְּדַרְגָּתְךָ, אִךְ קְשִׁיתְּךָ אֶל חֵבְרֶךָ, וְהוּא עֲכָשׁוּ בְּגִדְלוֹת הַמַּחֲזִין, הוּא יֵאִיר לָךְ עַד שְׁתִּזְכֶּה לְחֹזֵר וּלְהַתְּעַלּוֹת אֶל מְקוֹמְךָ הָרֵאשׁוֹן, עַל-כֵּן הַהִכָּרַח גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד בְּדַרְכֵי רַבְּנוֹ ז"ל לְהִיּוֹת מְאֹד עִם חֵבְרִים טוֹבִים הַעוֹסְקִים בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּלְדַבֵּר עִמָּם וּלְשַׁיַח יַחַד בְּכָל יוֹם מֵהַעֲצוֹת הַנוֹרְאוֹת וְהַנִּפְלְאוֹת שְׁקִבְּלֵנוּ מִרַבְּנוֹ ז"ל, כְּדֵי שְׁיִקְבַּל תּוֹסֶפֶת אֹר וְהַתְּחַדְּשׁוֹת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (תַּעֲנִית ז.): מֵהַ אֵשׁ אֵינָּה דוֹלְקֶת יְחִידִית, אִךְ דְּבָרֵי תּוֹרָה אֵינָּה מִתְקַיְּמִין בִּיחִידִית, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר: "חָרַב אֶל הַבַּדִּים" (יִרְמְיָה נ, לו) — חָרַב עַל שׁוֹנְאֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׁעוֹסְקִין בַּד בְּבַד בְּתוֹרָה, וְלֹא עוֹד שְׁמִטְפָּשִׁין וְכוּ' וְכַנ"ל, כִּי בּוֹדָאֵי יִטְפָּשׁ שְׁכָלְךָ, וְסוּף כָּל סוּף תִּפֹּל, מֵאַחַר שְׂאֵינָּה אֶתְּהָ אוֹחֵז אֶת עֲצָמְךָ יַחַד עִם הַחֵבְרִים הַיְקָרִים, תְּלַמִּידֵי הַצְדִּיק הָאֵמֶת, שְׁהֵם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַקְּדוּשִׁים, אֲשֶׁר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִתְּפָאֵר בָּהֶם וְכוּ', כִּי בִּיחַד הוֹלְכֵת הָעִבּוּדָה בְּנִקְלָה, וְכָל אֶחָד רוֹאֵה מַעֲלַת נִקְדַּת חֵבְרוֹ

מה שאין בו, ועל-ידי-זה בא לבחינת קנאת סופרים שמרבה החכמה (בכא בתרא כא.) פידוע וכו'. העקר כשהוא ביחד, אז לעולם לא יפל, כי חבריך יחזקוך ויאמצוך, ואל תאמר מה לי ולהם, כי הלא אני גדול מהם בתורה ועבודה וכו', אל תאמר זאת, בני, חביבי, חברי היקר, כי כבר אמרו חכמינו ז"ל (אבות ב, ד): "אל תאמין בעצמך עד יום מותך" וכו', ופרש מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי-הלכות, בשר וחלב, הלכה ה, אות ח): כל זמן שאתה "בעצמך" נחלק מהצדיק האמת, ובפרטיות מאנשיו מאיזו סבה שרק תהיה, אז אל תאמין בך, כי בודאי סוף כל סוף תתקרר מעבודת השם יתברך, ותפל נפילה אחר נפילה ברוחניות ובגשמיות, ואמרו חכמינו ז"ל (סוטה מד:): "תחלת נפילה — ניסה", והבן היטב למעשה.

כי על-פירב האדם הוא מלא צרות ויסורים, דינים וצמצומים, ובפרטיות פשחס ושלום, פגם בפגם הברית, רחמנא לצלן, ועל-ידי-זה לבו מעקם מאד בעקמומיות רבה, והוא תולה את זאת בחבריו היקרים, כאלו הם הגורמים לו חלישות הדעת, ובאמת לא כן הוא, רק כל מה שעובר עליך, הוא מצד עצמך וכו', כי מצד חבריך היקרים, אנשי שלומנו היקרים, אתה רק יכול לקבל טובות, דבורים, התחזקות ורעיונות אמתיים בדרך רבנו ז"ל, מה שיש אצל כל אחד ואחד ואין בחברו, וההכרח לך להתאבק באבק רגליהם, כי עקר הנחמה על כל מה שעובר על האדם, זה אי אפשר לקבל, כי אם על-ידי-זה הצדיק שנשלח עכשו בעולם, שהוא המנחם הכל ומשמח הכל (ועין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ב), כי עליו נאמר (בראשית ה, כט): "זה ינחמנו ממצעשנו ומעצבון דינו מן האדמה אשר אררה ה'", כי כל הצרות, היסורים והבלבולים שעוברים על כל אחד ואחד, זה נמשך מפגם וחרבן הדעת, שזה בחינת בית-המקדש שיש אצל כל אחד, שמרב קלוקל מעשיו נחרב בית המחין (בית-המקדש) שלו, ועל-ידי-זה הולך וסובב "נע ונד בארץ" (בראשית ד, יד), רחמנא לצלן, ואין מוצא מקומו וכו'.

ועקר הנחמה הוא על-ידי הצדיק האמת, שהוא מגלה את גדל הדעת, לידע ולהודע שאין בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, כי דומם, צומח, חי, מדבר, הכל לכל עצם עצמיית חיות אלקותו יתברך (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כא), שזהו בחינת (ישעיה מ, א): "נחמו נחמו עמי" וגו', שהם התגלות המקיפים — מקיף למקיף, כי "הידיעה באלקותו יתברך אשר הכל ממנו יתברך, היא היא עקר הנחמה מכל הצרות", כי כל זמן שהאדם תולה הכל בידו, ונדמה לו אשר כל מה שנאָרע לו — בין ברוחני ובין בגשמי, נאָרע לו מרצון עצמו או על-ידי חבריו, אז הוא בצרות ובעגמת נפש גדולה, ומתקוטט ורב עם חבריו שבשכילם ארע לו הרע, או הוא שבור כי הוא היה שלומיאלא כזה, ועל-ידי-זה נאָרע לו ההפסד הזה, וכדומה כל מיני צער ועגמת נפש שנאָרע לאדם כל זמן שחושב שתלוי בו או בבעל בחירה, ונפרד ממנו יתברך, אז הוא מלא יסורים ועגמת נפש גדולה, ומלא טענות, מחלקת ומרירות גדולה ועצבות נוראה, אבל כשזוכה להתקרב אל הצדיק האמת שהוא מגלה לו את הדעת האמת, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והכל בהשגחתו יתברך הפרטי פרטית, ו"אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה (חליו ז:), "ואפלו ריש גרגיתא מן שמיא מנו ליה" (ברכות נו:), אז הוא תמיד בשמחה, מאחר שהכל בידו יתברך, וזו שלמות הדעת האמת שמקבלין מהצדיק האמת, שעל-ידי-זה נגאל מכל צרותיו, כי זהו עקר הנחמה מכל מה שעובר עליו, בחינת (ישעיה נא, יב): "אנכי אנכי הוא מנחמכם" וגו', ופרשו בספרים הקדושים: "אנכי" — שתדע שכל מה שעובר עליך, שהוא בחינת "אנכי", הכל בא מהשם יתברך, שהוא "אנכי" ה' אלקיך" (שמות כ, ב), וכשתדע ידיעה זו, אזי "הוא מנחמכם" — זה בעצמו ינחם אותך ודו"ק; ועל-כן בעת הגאולה אשר תהיה בהתגלות מלך המשיח במהרה בימינו אמן, קנים (ירמיה לא, יב): "אז תשמח בתולה במחול, ובחרים וזקנים יחדו והפכתי אבלם לששון ונחמתים" ושמחתים מיגונם", כי אז תהיה גדל התפשטות הדעת,

ו"מְלֵאָה הָאָרֶץ דְּעָה [לְדַעַת] אֶת הַיּוֹי"ה" (יְשַׁעְיָה יא, ט), וְעַל-כֵּן עַל-יַדֵּי הַדְּעַת תִּבְטַל אֶת הַפְּעַס וְהַמַּחְלָקָת, וְיִתְפַּשֵּׁט הַשְּׁלוּם הַנִּפְלֵא בְּעוֹלָם, כִּי יִדְעוּ אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ וְיִפְּירוּ אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ כָּל הַבְּרִיאָה וְכוּ'.

וְהִנֵּה שֶׁבַת נַחֲמוּ הִיא אַחֲרֵי הַחֲרָבֵן דִּיקָא, אַחֲרֵי שֶׁעָבְרוּ עָלֵינוּ עֲשָׂרִים וְאַחַד יוֹם שֶׁל אַבְלוּת, וְאִיתָא שֶׁהַעֲשָׂרִים וְאַחַד יוֹם שֶׁל אַבְלוּת הֵם עַל-יַדֵּי פֶגַם הַפְּתָר, שֶׁהוּא שֵׁם אֲקִי"ק, שֶׁהוּא אוֹר הַמַּקִּיף, (כִּי הַשֵּׁם הַזֶּה בְּמַלּוּי יוֹדִי"ן עוֹלָה צָל"ם עִם הַפּוֹלְלֵיב, שֶׁהוּא אוֹר הַמַּקִּיף וְכוּ'), וְעַל-יַדֵּי פֶגַם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, עַל-יַדֵּי זֶה מְסַלֵּק אֶת הָאוֹר הַמַּקִּיף מִמֶּנּוּ, וּמֵאֲבֵד אֶת הַצֵּלָם אֱלֹקִים מִמֶּנּוּ, וְעַל-יַדֵּי זֶה עוֹבֵר עָלָיו מַה שֶׁעוֹבֵר — "כָּלֵל הַחֲרָבֵן", כִּי עַל-יַדֵּי פֶגַם הַבְּרִית, נִפְגַּמַת הַדְּעַת לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כִּיְדוּעַ, וְאֵז כְּשֶׁאֵין לוֹ דְּעַת, אֵז הוּא מוֹעֵד לְקַבֵּל כָּל הַנְּזָקִים שֶׁבְּעוֹלָם, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְעַל-יַדֵּי שְׂזוּכָה בְּאֵלוֹ הַעֲשָׂרִים וְאַחַד יוֹם דִּיקָא לְצַעַק וְלִזְעַק הַרְבֵּה קוֹלוֹת מְקוֹלוֹת שׁוֹנִים: "אִיָּה מְקוֹם כְּבוֹדָךְ" (עֵין לְקוּשִׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן יב), שְׂאֵז עוֹלָה אֶל הַתְּגָלוֹת "הַכְּתוּר", אֵז מוֹלִיד דִּיקָא מַחֲזִין חֲדָשִׁים, כִּי עַל-יַדֵּי הַצֵּעָקָה וְהַזְעָקָה שֶׁל ע' קָלִינִי, שֶׁהוּא כָּלֵל הַקּוֹלוֹת וְהַזְעָקוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, עַל-יַדֵּי זֶה זוֹכָה לְמַחֲזִין חֲדָשִׁים, שְׂאֵז מְאִירָה בּוֹ הַדְּעַת שֶׁל הַנְּחֻמָּה וְהַשְּׂמֻחָה הַעֲתִידָה לְהַתְּגָלוֹת בְּקָרוֹב עַל-יַדֵּי מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ.

וְעַל-כֵּן, אֶהוּבֵי, אַחֲרֵי הַיָּקָר, אַף שֶׁנִּפְלְתָ כְּבָר בְּמְקוֹם שֶׁנִּפְלְתָ, עַקֵּר עֲצָתָךְ — שֶׁתְּבָרַח לָךְ בְּמְקוֹם מִיְחָד שֶׁאֵין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם בִּיעֵר אוֹ בְּשׂוּדָה אוֹ בְּמִרְתָּף, וְתִצְעַק אֵלָיו יִתְבַּרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד שִׁירְחַם עָלֶיךָ וְיִוְצִיאֲךָ מֵהַחֲשֵׁךְ וְהַתְּרַדְמָה שֶׁנִּלְכַדְתָּ בָּהֶם, וְתִפְצִיר בְּתַפְלָה, שֶׁתִּזְכָּה לְצִאת מִמַּעַשְׂיָךְ הַמְּגַנִּים, וְתִרְחִיב בְּזֶה אֶת הַדְּבוּר מְאֹד מְאֹד בְּעַקְשָׁנוֹת גְּדוּלָה, כִּי עַל-יַדֵּי רַבּוּי הַשִּׁיחוֹת וְהַתְּפִלוֹת תִּזְכָּה לְהוֹלֵדַת הַמַּחֲזִין — לִישׁוֹר מַחֲדָ וְדַעְתָּךְ בְּכָל פֶּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְעַל כָּלֵם תִּרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ בְּמִדַּת הַשְּׂמֻחָה וְהַחֲדוּהָ, אַף שֶׁבְּפִנְיָמִיּוֹת לְבָבְךָ, אַתָּה עֹדִין שְׂבוּר וּמְשַׁבֵּר, כִּי עֹדִין אֵינְךָ יוֹדֵעַ בֵּין יְמִינְךָ וּשְׂמָאלְךָ, עַל-כָּל-פָּנִים

(ב) אל"ף ה"י יו"ד ה"י — 161, צ"ל"מ' עם הפולל — 161.

(ג) שבועים קולות.

תְּרָאָה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם לְשִׁמְחַן נִפְשֵׁךָ הָאֲמֻלָּה, כִּי הַשְׂמֻחָה הִיא הַרְפוּאָה לְכָל (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָנִים כג, כד), וְעַל יְדֵה זֻכִּים לְמַח מִיִּשְׁב וְלִצְאָת מַגְלוֹתוֹ הַפְּרָטִית (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ט), וְדַע לָךְ, שְׁפָל הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא אֶלָּא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, וְעַל-כֵּן מָה שֶׁנִּתְגַּלְּו עֲכָשׁוּ כְּלֵי זְמַר חֲדָשִׁים, הַכֹּל לֹא נִתְגַּלְּה אֶלָּא בְּשִׁבִילֵנוּ יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּהְיָה רְגִילִים לְשִׁמְעַ כְּלֵי זְמַר אֶף בְּבִיתֵנוּ, בְּאִפְּן שֶׁנִּשְׂמַח אֶת עַצְמֵנוּ, וְנִזְכֶּה לְרִקְד מְרַב שְׂמֻחָה, וְכֻדָּאי וְכֻדָּאי לְבָלוֹת כַּמָּה שְׁעוֹת בַּיּוֹם לְשִׁמְעַ קוֹל שְׁשׁוֹן וְקוֹל שְׂמֻחָה, וְלְרִקְד מִחַמַּת שְׂמֻחָה, כִּי זֶהוּ תִקּוּן גְּדוֹל וְנִפְלֵא מְאֹד מְאֹד, וּמִשְׁבַּר אֶת הַגְּאוּת שֵׁישׁ בְּאָדָם, שֶׁנִּמְשַׁכֵּת מִפְּגָם הָאֲמוּנָה (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ט), וְרַבְּנוּ ז"ל גִּלְּה שֶׁעֵקֶר רְפוּאָת הַבַּת מִלְּפָה הוּא עַל-יַדֵי תִקְוָה הַשְׂמֻחָה, וְכֵן הֵבִין מְלִיךְ שֶׁנִּפְּל מִמְּדַרְגָּתוֹ לְכַפִּירוֹת וְאִפִּיקוֹרְסוֹת, עֵקֶר תִּקּוּנוֹ — עַל-יַדֵי תִקּוּן הַרְגָּלִים דִּיקָא, הֵינּוּ רְקוּדִין וְשְׂמֻחָה (עֵין כָּל זֶה בַּמַּעֲשֵׂה הַנוֹרָא מִהַשְׁבָּעָה בְּעֻטְלִירֵס, בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה יג, עֵין שָׁם).

אָחִי הַיְקָר! אַל יְהִיָּה דְבָר זֶה נֶקַל בְּעֵינֶיךָ, כִּי הַשְׂמֻחָה בְּאֵלְקוּתוֹת יִתְבָּרַךְ הִיא דְבָר גְּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, וְעוֹשֶׂה יְחוּדִים גְּדוֹלִים לְמַעַלָּה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְיִהְיֶה נִמְחָלִים כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ, כָּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קד, לד-לה): "אֲנֹכִי אֶשְׂמַח בֶּה" יִתְמוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם" וְגו'.

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל (תַּעֲצִית כו:): בַּיּוֹם שֶׁמִּחַת לְבוֹ (שִׁיר הַשִּׁירִים ג, יא) — זֶה בְּנִין בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְכַנ"ל, כִּי עַל-יַדֵי תִקְוָה הַשְׂמֻחָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל-יַדֵי-זֶה יִבְנֶה בֵּית מִקְדָּשׁוֹ הַפְּרָטִי, שֶׁהוּא בֵּית-הַמִּחִין שְׁלוֹ, וְתִתְגַּלְּה לוֹ אַחַדוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּבְזֶה יִשׁ לְרַמֵּז מָה שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל בִּירוּשְׁלָמִי (מוֹעֵד קָטָן, פָּרָק ב, הִלְכָה ד): שְׂמֻחָה לְאָדָם בְּשַׁעָה שֶׁהוּא דָר בְּתוֹךְ שְׁלוֹ; הֵינּוּ כִי עֵקֶר הַמְרִירוֹת מָה שֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם, הוּא עַל-יַדֵי פְּגָם הָאֲמוּנָה, שֶׁאֵז כְּפִי פְּגָם הָאֲמוּנָה, כֵּן נִחְסַר מִהַשְׂמֻחָה, כִּי כְּשֶׁאֵין לוֹ אֲמוּנָה, חַס וְשְׁלוֹם, אֵז הוּא אֵינוֹ דָר בְּשְׁלוֹ, כִּי אֵין לוֹ מְקוֹם כָּלֵל, וְסוֹבֵב וּמִהֲלֵךְ נֶעַ וְנָד בְּאָרֶץ, וְאֵינוֹ מוֹצֵא מְקוֹמוֹ, מָה שֶׁאֵין כֵּן כְּשִׁזְזוּכָה לְתַכְלִית שְׁלֵמוֹת

ערב אָשֶׁר תְּקַנָּא בְּנַחַל

הָאָמוּנָה שְׁאִין בְּלִעְדֵּיּוֹ יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּמִכְנִיעַ אֶת עֲצָמוֹ אֱלִיוֹ יִתְבָּרַךְ, אַז הוּא דָר בְּשָׁלוֹ, כִּי בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּלָךְ — שָׁם בֵּיתוֹ וּמְקוֹמוֹ (עֵינִי לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן נו).

וְעֵינִי בְּ"נַעַם אֱלִימֶלֶךְ", פְּרִשְׁת וְאַרְא, בְּפִסּוּק (שְׁמוֹת ו, ט) : "וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה" — "כְּשֶׁרוֹצִים לְהַכְנִיעַ הַקְּלָפָה, צָרִיף לֵהיִת בְּשִׁמְחָה, כִּי כִשְׁהוּא שְׂמַח, אִין שׁוּם עֲצָבוֹת וְתוּגָה, כְּשִׁנְהָ קָם זֶה נוֹפֵל" וְכוּ', עֵינִי שָׁם; וְעֵינִי בְּ"מֵאוֹר וְשִׁמְשׁ", פְּרִשְׁת בְּהַעֲלוֹתְךָ, בְּפִסּוּק (בְּמִדְבָר יא, א) : "וַיְהִי הָעַם כְּמִתְאוֹנְנִים" — "יְסוּד גְּדוֹל בְּעֲבוּדַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ — לְהִרְחִיק עֲצָמוֹ מֵעֲצָבוֹת וּמְרָה שְׁחוּרָה בְּכָל הָאֲפִשְׁרִיּוֹת, כִּי עֲצָבוֹת הִיא שְׂמִיץ עֲבוּדָה זְרָה, וְהַמוֹפֵת לְזֶה דְּמִי שֶׁהוּא בְּעֲצָבוֹן, מְשׁוֹטְטוֹת בְּמַחְשְׁבָתוֹ וּבְמַחֲוֹ מַחְשְׁבוֹת שֶׁל עֲבוּדָה זְרָה, עַל-כֵּן צָרִיף לְהִתְרַחֵק מִהַעֲצָבוֹת מְאֹד מְאֹד, כִּי הוּא מְבִיא אֶת הָאָדָם לְכָל מִינֵי עֲבֻרוֹת" וְכוּ', עֵינִי שָׁם; וְצָרִיף שְׁתַּדַּע, שְׁעָקֵר הַשְׂמִיחָה תִּזְכֶּה דִּיקָא עַל-יְדֵי הַחֲבָרִים הַיְקָרִים, כְּשֶׁתִּזְכֶּה לֵהיִת עִמָּהֶם בְּצוֹמָא חֲדָא, כִּי הֵם יִשְׁמַחוּךָ בְּשִׁמְחָה אֲמִתִּית לְרַקוֹד עִמָּם תָּמִיד, מַה שְׁאִין כֵּן כְּשֶׁאַתָּה בְּעֲצָמְךָ, יְכוּלִים לְעַבֵּר יָמִים וְלֹא תִרְקַד וְכוּ'.

עוֹד שָׁם: כִּי בְּאַמֶּת בְּצַדִּיק אֵי אֲפִשֶׁר לְתַפְס כָּלֵל, כִּי אִין שׁוּם מַחְשְׁבָה תְּפִיסָה בֵּיהַ כָּלֵל, כִּי אִין בּוֹ שׁוּם תְּעַרְבֶת פְּסוּל כָּלֵל, כִּי הוּא נִכְלָל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאִם-כֵּן אֵיף יוּכְלוּ אֲנָשִׁים מְגַשְׁמִים לְשׁוֹב אֱלִיוֹ יִתְבָּרַךְ, מֵאַחַר שְׁאִין לָהֶם שְׂיִכוֹת כָּלֵל עִם הַצַּדִּיק, אֵף צָרִיף לְהִדְבֵּק לְתַלְמִידֵי שְׁהֵם עֲדִין לֹא זָכוּ לְהַגִּיעַ אֶל תְּכֵלִית מְדַרְגָתָם, וְלָהֶם עֲדִין יֵשׁ לָךְ שְׂיִכוֹת גְּדוֹלָה, כִּי אַתָּה רוֹאֶה לְפַעְמִים, שְׁעַל אֶחָד עוֹבְרִים אוֹתָם הָעֲנִינִים שְׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ, וְהוּא גּוֹדֵר אֶת עֲצָמוֹ בְּגִדְרִים וּבְסִיגִים לְשׁוֹב אֱלִיוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאַתָּה רוֹאֶה אֶת עֲבוּדָתוֹ בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת, בְּתַפְלָה וּבְהַתְּבַדְּדוֹת, וְאֵיף שְׁמִזְכֵּךְ מְדוּתִיו, אַז גַּם בְּךָ תִּכְנֶס תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה לְעִשׂוֹת כְּמַהוּ, וְעַל-כֵּן לֹא כְּמוֹ שְׁאַתָּה כּוֹתֵב אֵלֵי, שְׁאִין אַתָּה מוֹצֵא תוֹעֵלַת בָּהֶם כָּלֵל, וְאִם הִנֵּה וְכוּ', אַז בּוֹדָאֵי הֵיית רַץ וְכוּ', זוֹהֵי טְעוֹת גְּדוֹלָה כַּנֵּ"ל, כִּי דִיקָא עַל-יְדֵי אֲנָשֵׁי הַצַּדִּיק, תִּזְכֶּה לֵהיִת מְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק, וְרַק בְּגִלְל שְׁאִין אַתָּה אוֹחֵז אֶת עֲצָמְךָ

בַּיַחַד עִם אַנְשֵׁיוֹ, עַל־יַד־זֶה עוֹבְרוֹת עָלֶיךָ מְרִירֹת כְּאֵלוֹ, וְאַתָּה תְּמִיד בְּמֶרֶה שְׁחוּרָה וּבְעֻצְבוֹת, עַל־כֵּן לָךְ וּבְרַח לָךְ אֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, וְתִרְבֶּה לְדַבֵּר עִמָּהֶם רַק דְּבוּרֵי הַתְּכִלִּית וְהַתְּחִזְקוֹת וְעֻצּוֹתֵיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, וְשִׂמַּח תְּשִׂמַּח אֶת נַפְשְׁךָ הַעֲלוּכָה וְהַצְּמָאָה וְהִרְעֵבָה, כִּי תִהְיֶה תִקְוָה טוֹבָה לְאַחֲרִיתֶךָ, כִּי רַבֵּנוּ ז"ל הִבְטִיחֵנוּ אֲשֶׁר לֹא רַק מִי שְׁאוּחֵז אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יַעֲשֶׂה לוֹ טוֹבָה בְּזֶה וּבְכָא לְנִצַּח, כִּי אִם גַּם מִי שְׂיַחֲזִיק אֶת עֲצָמוֹ בְּאַחַד שְׁאוּחֵז בּוֹ וְכוּ' לְהֵלֵן וְכוּ' וְכוּ', גַּם־כֵּן יַעֲשֶׂה לוֹ טוֹבָה נְצַחִית.

עַל־כֵּן, אַחֵי הַיְקָר, הֶעֱבַר אֵין, תַּעֲשֶׂה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה עַל־כָּל־פְּנִים מֵהַיּוֹם לְדַבֵּר עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּכָל יוֹם, וְתִרְאֶה לְכַתֵּב אֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַגָּרִים בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, לְמַעַן שָׁגֵם הֵם יַחֲזִקוּךָ לְקִים עֻצּוֹתֵיו שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, וּבְפֶרֶט הַעֲצָה הָעִקְרִית — "שְׂמַחָה וְהַתְּבוּדוֹת", אֲשֶׁר הֵם שְׁנֵי הַגְּדָרִים עַל הַגָּשֶׁר הַצָּר שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לַעֲבֹר בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי בְּלֹא שְׁנֵי הַגְּדָרִים הָאֵלוֹ, גְּדֵר מְזָה — "שְׂמַחָה" — לְשִׂמַּח אֶת נַפְשׁוֹ, וְגְדֵר מְזָה — "הַתְּבוּדוֹת" — לְבַקֵּשׁ עַל נַפְשׁוֹ, בְּוַדַּאי יִפֹּל מֵהַגָּשֶׁר הַצָּר, וְלֹא תִהְיֶה לוֹ תְּקוּמָה, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי צָרִיךְ שְׂיִהְיֶה הָאָדָם בְּקִי בַּהֲלָכָה עַל "הַדְּרֹךְ", לִידַע אֵיךְ לִילֵךְ (עֵינֵי לְקוּטִי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ו) בְּקִי בְּ"שׁוֹב" — זֶהוּ תִקְוָה מְדֻרְגֶת הַשְּׁשׁוֹן וְהַשְּׂמַחָה — לְהַתְּחַזֵּק בְּשְׂמַחָה עֲצוּמָה, אִף שְׂעֵדִין הוּא רְחוּק לְגַמְרֵי, לִידַע כִּי הַשֵּׁם עֲמוּ, אֲתוֹ וְאַצְלוֹ, כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֵין שׁוּם יְאוּשׁ כָּלֵל וְכוּ', וּבְקִי בְּ"רִצּוֹא" — זֶהוּ תִקְוָה הָעֵקֶשׁנוֹת עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, לִידַע תְּמִיד שְׂעֵדִין אֵינוֹ יוֹדַע כָּלֵל, כִּי לְגַדְּלָתוֹ אֵין חֶקֶר, כִּי "אֵיִה מְקוּם כְּבוֹדוֹ", עֵדִין אֵינֶךָ יוֹדַע כָּלוּם (עֵינֵי לְקוּטִי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ז), וְאִזּוּ כְּשֵׁישׁ לוֹ שְׂתֵי הַבְּקִיאִיּוֹת הָאֵלוֹ — "שְׂמַחָה וְהַתְּבוּדוֹת", אִזּוּ יַעֲבֹר בְּשְׁלוֹם עַל גָּשֶׁר הָעוֹלָם הַזֶּה, וְיִבּוֹא בְּשְׁלוֹם אֶל עַלְמָא דְאַתֵּי וְכוּ'.

וְעֵינֵי בְּלְקוּטִי־הַלְכוֹת (עֵרוּכֵי תְּחוּמִין, הַלְכָה ו), שְׂמַגְלָה שָׁם מוֹהֲרַנ"ת ז"ל בְּרוּחַ קְדָשׁוֹ נִפְלְאוֹת רַבּוֹת, אֲשֶׁר אֵלוֹ שְׂתֵי הַבְּקִיאִיּוֹת הֵן סוּד הַשְּׂתֵי אֶלְפִין, שֶׁהֵן סוּד שְׁנֵי אֶלְפִים אִמָּה תְּחוּם שַׁבָּת, כִּי שַׁבָּת קְבִיעָא

וְקִימָאֵי סוּד קְדִשְׁתִּי יִשְׂרָאֵל, וְעַל-יְדֵי שְׁנֵי שְׂכָלִיּוֹת אֱלוֹ, מִצַּד אֶחָד — לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׁמְחָה, וּלְהִיּוֹת אֶת עֲצָמוֹ עִם נִקְדוּת טוֹבוֹת שֵׁישׁ בּוֹ, וּמִצַּד שְׁנֵי — לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ תָּמִיד אַחֲרָיו יִתְבַּרְךָ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה נִשְׂאָר תָּמִיד בְּתוֹךְ תַּחֲוֹם הַקְּדוּשָׁה, וְלֹא יֵצֵא לְחוּץ כָּלֵל, כִּי מִי שֵׁישׁ לוֹ שְׁתֵּי בְּקִיאוֹת אֱלוֹ, לְעוֹלָם לֹא יִפֹּל וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וּבְאֵמֶת כְּשֶׁתּוֹכָה לְהִתְיַשֵּׁב בְּאֵמֶת, וּלְעֵינֵי הַיֵּטֵב בְּדַבְּרָיו הַנּוֹרְאִים שֶׁל רַבְּנֵנוּ ז"ל, תִּרְאֶה אֲשֶׁר שְׁתֵּי הַבְּקִיאוֹת הָאֵלוֹ הֵן הֵן בְּחִינַת הַנִּקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה וְהַנִּקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה, דְּרִי מְעֵלָה וְדְרִי מֵטָה, הַנִּקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה — בְּחִינַת דְּרִי מֵטָה, לוֹמֵד עִמָּהֶם "הַתְּגָלוֹת הַשְּׂמֻחָה", בְּחִינַת (יִשְׁעִיהַ כו, יט): "יְקוּמוּן הַקִּיצוֹ וְרַנְּנוּ שְׂכֵנֵי עֶפְרָיִם", וּמְגַלֶּה לָהֶם כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ אִתָּם, עִמָּם וְאֶצְלָם, וְהַנִּקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה — בְּחִינַת דְּרִי מְעֵלָה, לוֹמֵד עִמָּהֶם "הַתְּגָלוֹת הַתְּפִלָּה", בְּחִינַת (שָׁם סד, ג): "עֵינֵי לֹא רִאֲתָה אֱלֹקִים זוֹלָתָךְ יַעֲשֶׂה", וּמְגַלֶּה לָהֶם כִּי עֲדִין אֵינָם יוֹדְעִים כָּלֵל, וְשְׁתֵּי יְדִיעוֹת הָאֵלוֹ שֵׁיכוֹת לְכָל אֶחָד בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת, כִּי לְפַעְמִים נִדְמָה לוֹ שְׂאִפְסָה תַקְנוֹתוֹ, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, אֲזִי צָרִיף לְחִזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּתַקְּףָה מְדֻרְגַת הַשְּׂמֻחָה, וּלְהַפְּרֹךְ — כְּשֶׁחֹשֵׁב שֶׁכָּבֹד הַגִּיעַ לְאִיזוֹ דְרָגָה, צָרִיף לְחִזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּתַקְּףָה עֲבוּדַת הַתְּפִלָּה, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהַפְּצִיר שְׂיִזְכָּה לְעֵלוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְצָרִיף לְכָלֵל שְׁתֵּי הַדְּרָכִים יַחַד, לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׁמְחָה, וּלְהַתְּפַלֵּל תָּמִיד, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכָּה לִילָף לְכַטֵּחַ דְרָכּוֹ וְלֹא יִפֹּל מִהַגָּשֶׁר לְעוֹלָם וְכוּ', כִּי תְּפִלָּה שְׁהִיא בְּשִׁמְחָה, עֲרֻבָה וּמְתַקָּה לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, וְעַל-יְדֵי שִׁמְחָה תִּבּוֹא תְּפִלָּתְךָ בְּהִיכָל מְלֶךְ (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּפִלָּה, סִימָן ע).

וְעֵינֵי נִפְלְאוֹת רַבּוֹת בְּלִקְוִטֵי-הַלְּכוֹת (שְׂפַת, הַלְּכָה ז), שְׂמֻבָּאָר, שֶׁהֵן שְׁלֵשֶׁת הַשְּׂבוּעוֹת שֶׁל בֵּין הַמְּצָרִים, שֶׁנִּפְגַּמְתָּ כָּל הַדֶּרֶךְ הַזֶּה, וְזֶה בְּחִינַת עֲשָׂרִים וְאֶחָד יוֹם שֵׁישׁ בֵּין הַמְּצָרִים, כִּי נִסְתַּר "הַכְּתָר" שֶׁהוּא עֶקֶר דֶּרֶךְ הַתְּשׁוּבָה אֶקִי"ק דָּא אֲנָא זְמִין לְמַהוּיָהּ, וְיָדוּעַ מֵאִמְרָם ז"ל (יוֹמָא ט:), אֲשֶׁר חֲרַבֵּן הַבֵּית הוּא בְּשִׁבִיל שְׁנֵאת חֲנָם, שְׁזָהוּ גַם-כֵּן פְּגַם הַכְּתָר, כִּי מוּבָא בְּסוּף סִימָן ו', כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא אֶבֶן טוֹבָה שֶׁבְּכַתֵּר הַמְּלֶךְ, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁמְבַזֶּה וְשׁוֹנֵא, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, אֶת אֶחָד

(ד) שְׂפַת קְבוּצָה וְקִימָת.

(ה) הַשֵּׁם אֶהִיָּה שְׁפָרוּשׁוֹ: הַנְּנִי מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְהִיּוֹת (עַל-יְדֵי תְּשׁוּבָתִי יֵשׁ לִי "הַוִּיָּה" בְּעוֹלָם).

אָשֶׁר תְּקַנָּא בְּנַחֲל עֵרָה

מִיִּשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי-זֶה מְחַסֵּר אַבְנֵים טוֹבוֹת שְׁבָכְתָּר הַמְּלֶךְ וְכוּ', וְאִזּוּ כְּשֶׁדָּן אֶת אַחֲרִים לְכַף חוֹב, אֲזִי גַם בְּעֶצְמוֹ אֵינוֹ מוֹצֵא טוֹב, וְדָן אֶת עֶצְמוֹ לְכַף חוֹב, כַּמּוֹכָא אֲצִלְנוּ שִׁיחוֹת רַבּוֹת עַל זֶה, וְאִין כָּאן מְקוּמוֹ לְהֶאֱרִיךְ בְּזֵה.

וְעַל-כֵּן אַחַר הַחֲרָבָן זֹהֵי "שְׁבַת נַחְמוּ", שְׁזֵהוּ סוּד הַתְּגִלוֹת הַדַּעַת הָאֵמֶת, וְלָדוֹן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת כְּנִ"ל, וְעַל-כֵּן מוֹכָא בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, שְׁאִזּוּ כָּבֵר מִתְחִילָה לְהַתְנוּצֵץ הָאָרֶה מְרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקְּדוּשׁ, כִּי תִכְף-וּמִיד אַחַר "שְׁבַת נַחְמוּ", זֵהוּ ט"ו בָּאָב, שֶׁהוּא אַרְבָּעִים יוֹם קִדְם בְּרִיאַת הָעוֹלָם שֶׁהָיָה בְּכ"ה בְּאֵלוּל, כַּאֲשֶׁר הֶאֱרִיךְ בְּזֵה ה"בְּנֵי יִשְׁשָׁכָר" (מֵאֲמָרֵי חֲדָשֵׁי תַמּוּז אָב, מֵאֲמָר ד, אוֹת ב), עֵינֵן שָׁם, (וְכָל הַהִתְחַלּוֹת הֵן מִהַשְׁבַּת שְׁקִדְם), וְכָבֵר יַדְעָתָּ מִהַהִתְגַּלוֹת שֶׁל הָאוֹרִיתָא דְעֵתִיקָא סְתִימָאָה, שְׁקִבְלָנוּ מִרְבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר כָּל עֲנִיָן רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקְּדוּשׁ (עֵינֵן לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן א) — לָדוֹן אֶת הַכָּל לְכַף זְכוּת, וְזֵהוּ בְּעֶצְמוֹ תְּקוּנָן הָעוֹלָם וְהַתְּגִלוֹת הַדַּעַת שֶׁל מְשִׁיחַ צִדְקָנוּ (עֵינֵן לְקוּטֵי-הַלְכוּת, הַשְּׁכֵמַת הַבְּקָר, הַלְכָה א) — לְמַצָּא אֶת הַטוֹב שְׁבָכָל אֶחָד וְאֶחָד, וְלִהְיוֹת מְאֹד מְאֹד לְבָלִי לָדוֹן אֶת חֲבֵרוֹ לְכַף חוֹב, רַק לְרַחֵם עָלָיו, לְחַזְקוֹ, לְאַמְצוֹ וּלְקַרְבוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל זֶה הוּא הַהִתְגַּלוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל: "גָּאֵר מֵיִין זַאֲרָ אִיז רֹאשׁ הַשָּׁנָה", שְׁאִזּוּ הוּא יוֹם הַדִּין וְהַמְּשַׁפֵּט, וְהוּא דָן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת, וְעַל-כֵּן אָנוּ צְרִיכִים לִילָף בְּדַרְכּוֹ וְלָדוֹן אֶת חֲבֵרֵינוּ רַק לְכַף זְכוּת, וּלְקַרְבֵי רַחוּמִים תְּמִיד וְכוּ', וְזֵה בְּעֶצְמוֹ יִהְיֶה הַתְּקוּנָן שֶׁל הַפְּגָם שֶׁל שְׁנֵאת חֲנָם, שְׁמִזְזָה הִיא הַחֲרָבָן בְּכֻלְלִיּוֹת וּבְפְרָטִיּוֹת אֲצִל כָּל אֶחָד וְאֶחָד; וְעַל-כֵּן הַהֲכָרַח לְהַתְחַבֵּר עִם חֲבֵרִים טוֹבִים כְּנִ"ל, אֲרָ צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּהְיֶה מְאֹד עִם חֲבֵרִים הַמְּדַבְּרִים עִמּוֹ רַק בְּעִבּוּדַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאֵינָם מְלַבִּישִׁים עֲנִיָן רַבְּנוּ ז"ל בְּפוֹלִיטִיקָה שֶׁל שְׁקָר בְּאִיזָה מְקוּם וְזִמָּן וְכוּ' וְכוּ', כִּי דְבַר רַבְּנוּ ז"ל הוּא רַק תּוֹרָה וְתַפְלָה וְדַבְּקוֹת הַבוֹרָא בְּהַתְּגַלוֹת תְּשׁוּקַת הָאֱמוּנָה, וּבְמְקוּם שְׂאִין אֶתָּה שׁוֹמֵעַ זֹאת, תְּבָרַח מִשָּׁם כְּמוֹ מֵאֵשׁ מִמֶּשׁ וְכוּ' וְכוּ'.

(ו) כָּל הָעֲנִיָן שְׁלֵי הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה (מֵאֲמָר רַבְּנוּ ז"ל).

וְהָיָה רְאוּי לְהֶאֱרִיף לָךְ עוֹד בְּעֵנִינְךָ זֶה, כִּי הוּא עָקֵר גְּדוֹל
בְּהִתְקַרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל, "אִיֶּהָר זְאֵלֵט זִיף נִישְׁט לְאֶזֶן נֶאֱרָן" (עֵינְךָ
שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן נא), אִף הֶהְכַּרְח לְקַצֵּר עֲכָשׁוּ בְּאִישׁוֹן לִילָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

תְּקַנְב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר עֵקֶב ה'תשל"א.

חַיִּים וְשְׁלוֹם, יְשׁוּעוֹת וְהַמְתַּקֵּת הַדֵּינִים יִמְשְׁכוּ לְאַהֲבָי, יְדִידֵי
הַיֶּקֶר, חֲמֻדַּת לְבָבִי, שׁוֹתֵה מִמֵּי הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוֹתוֹ
יִגַּן עֲלֵינוּ, הַחֲפִיץ וּמִשְׁתַּוְּקֵק מְאֹד לְעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ ... גֵּרוּ יְאִיר
וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הַיֶּקֶר הַיּוֹם קִבַּלְתִּי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד לְקִרְאַת הַחֲדוּשִׁים
שֶׁלְךָ, כֵּן תִּתְחַזַּק וְתִתְאַמֵּץ מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ — לְחַדֵּשׁ חֲדוּשִׁים נְאִים
צִיּוּנִים וּפְרָחִים יְקָרִים עַל-פִּי יְסוֹד הַהַקְדָּמוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שְׁאֲנוּ שׁוֹתִים
מִהַמְעִין הַיּוֹצֵא מִבֵּית הַשֵּׁם הַאִי נִחְלָא דְנִגִּיד וּמְשִׁיף מְקוֹרָא דְחֲכָמָתָא
עֲלֵאָהָא; וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קה), אָשֶׁר הוּא
תְּקוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד עַל הָעֵבֶר, שְׁחָטָא וּפְגַם הָאָדָם בְּהִרְהוּרִים
רְעִים, רַחֲמָנָא לְצֻלָן, וּמוֹהַר"ן ז"ל גְּלָה לָנוּ (חֵי-מוֹהַר"ן, סִימָן פג),
אָשֶׁר זֹהֵי זְכוֹת גְּדוֹלָה לְאָדָם כְּשִׁזְכָּה שְׁתֵּהֵינָה מְחֻשְׁבוֹתָיו מְשׁוֹטְטוֹת
בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל וְכוּ', עֵינְךָ שָׁם, וּמִבְּאֵר בְּלְקוּטֵי-הַלְכוֹת (שְׁלוּחִין, הַלְכָה
ה, אוֹת יח), אָשֶׁר הַפְּלֹפּוּל וְהַסְּלִסּוּל בְּתוֹרַת הַצַּדִּיק, זֶהוּ בְּחִינַת הַחֲפוּשׁ
וְהַבְּקָשָׁה אַחַר רֵיחַ-הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַצַּדִּיק, שְׁאֲנוּ מְזַהְרִין עַל זֶה בְּיִתְרָא
(עֵינְךָ לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ח), כִּי אָנוּ צְרִיכִים לְעֵינְךָ וּלְחַפֵּשׂ בְּתוֹרָתוֹ
הַקְּדוּשָׁה אַחַר אֲמַתַּת עֲמָקוֹת הָעִצּוֹת הַקְּדוּשׁוֹת לְעִבְדָּה וּלְמַעֲשָׂה, כִּי

ז) שְׁלֵא תִתְנוּ שִׁיטְעוּ אֲתָכֶם.

א) הַנַּחֵל הַזֶּה שְׁנוֹבֵעַ וּמוֹשֵׁף מְקוֹר הַחֲכָמָה הָעֲלִיוֹנָה.

לא המדרש הוא העקר אלא המעשה (אבות א, יז), כמו שאמרו חכמינו ז"ל במדרש (במדבר רבה יד), ועל קטב זה צריכים להיות חדושינו — לשאב ולדלות ממי החכמה, באפן שהתלמוד יביאנו לידי קיום התורה, פי בזה העולם צריכים התחזקות והתאמצות עצומה מאד מאד, פי הבעל-דבר אורב בנכלי ערמומיותו להפיל ולהחליש את האדם, ולקררו מהקדשה ולרחקו ממנו יתברך, וכא אליו בכל יום ויום מחדש, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (קדושין ל:): יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום, ואי אפשר לבטלו, פי אם על-ידי מעין התורה, כמאמרם (שם): בראתי יצר הרע, בראתי לו תורה תכלין; ואמרו (עבודה זרה ח:): אשריהם ישראל בזמן שעוסקין בתורה, יצרו מסור בידם, ואין הם מסורים ביד יצרום; וכן הוא במדרש (בראשית רבה כב, טו): אם בא יצרף להשחיקך, דחהו בדברי תורה; והתורה פלה היא בחינת עצות, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (תנחומא בראשית א): כשברא הקדוש-ברוך-הוא את העולם נתיעץ בתורה וברא את העולם, שנאמר (משלי ח, יד): "לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה"; וכן הוא (אבות ו, א): "הלומד תורה לשמה" וגו' "נהנין ממנו עצה ותושיה", עין שם; פי היא המגלה ומורה לאדם, שידע רצונו יתברך ומה לעשות ואיך להתנהג, באפן שידבק עצמו אליו יתברך, וכמו שאמרו חכמינו ז"ל (במדבר רבה יד, כב): נקראת התורה אור — שהיא מאירה לאדם מה יעשה וכו'; ובהר הקדוש (מצרע נב): אמרו: אמאי אקרי תורה בגין דאורי וגלי במה דהנה סתום דלא אתידעי וכו', והתרי"ג [שש מאות ושלש עשרה] מצוות הן נקראות בזהר הקדוש (יתרו פב:): תרי"ג עיטיגי דקדשה וכו'; וכל התורה והמצוות הן בחינת עצות איך להגיע לאמונה, פי יסוד כל התורה והמצוות הוא האמונה, כמו שכתוב (תהלים קיט, פו): "כל מצותיך אמונה", וכמו שאמרו חכמינו ז"ל (מכות כד:): בא חבוק וקדש על אחת — "יצדיק באמונתו יחיה" (חבוק ב, ד) וכו'.

(ב) למה נקראת תורה? בגלל שמורה ומגלה במה שהיה סתום ולא נודע.
(ג) עצות.

ועל-כן תחלת הדבור הִיא "אֲנֹכִי הַיּוֹנֵי" הַאֶלְקִיךָ וְגו', כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַיְסוּד וְהַתְחִלָּה וְהַתְּכָלִית שֶׁבְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה — שְׂאִיר בּוֹ אֹר אֲמַתְתּוּ וְאֲמוֹנְתּוּ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, עֶצֶם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי כָּל מְצוּהָ וּמְצוּהָ, וְעַל-יְדֵי כָּל יְדִיעָה מִיְדִיעַת הַתּוֹרָה, נִמְשָׁכִים עָלָיו אֹר וְדַעַת וְאֲמוּנָה בְּהַשְׁגַּחַת הַמַּאֲצִיל הַעֲלִיּוֹן הַמְּחִיָּה וּמְקִיָּים וּמְהִיָּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, כִּי עַל-יְדֵי כָּל מְצוּהָ וּמְצוּהָ, אָנוּ מְקַשְׂרִין וּמְיַחְדִּין כָּל הָעוֹלָמוֹת לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, וְנִמְשָׁךְ עַל הָאָדָם מִחַדְשׁ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרִטִי פְּרִטִית, וּלְהַפְּךָ — עַל-יְדֵי עֲבֻרוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, נִמְשָׁכַת כְּפִירוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּמוּבָא בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת (אוֹת אֲמוּנָה, סִמָּן כב): "הַפֶּשַׁע שֶׁל הָאָדָם מְכַנֵּס כְּפִירָה לְאָדָם"; כִּי עֲבָרָה מְטַמְטַמֶּת לְבוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (יוֹמָא לט), וְדוּחַק רַגְלֵי הַשְּׂכִינָה (תְּגִינָה טז), כִּי נִפְרָד לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, שְׂזָהוּ הָעֲנָשׁ שֶׁל כְּרַת, רַחֲמָנָא לְצַלּוֹן, שְׁנִכְרַת מֵהָאֹר הָעֲלִיּוֹן, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים לז, לח): "אַחֲרִית רְשָׁעִים נִכְרַתָּה", (שָׁם קט, יג): "יְהִי אַחֲרִיתוֹ לְהַכְרִית", (שָׁם לז, לח): "בְּהַכְרַת רְשָׁעִים", (מְשָׁלִי ב, כב): "וּרְשָׁעִים מֵאֲרָץ יִכְרַתוּ", וְאֵין יְכוּלִין לְהַכְּלִל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ וּלְהַמְשִׁיךְ אֲמוּנַת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ עֲלֵיהֶם, וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְדָלוֹת תְּמִיד מִיָּם שְׂהִיא הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (תְּנַחֲוּמָא תְּבֵא ג): מַה הַמַּיִם אֵין הָעוֹלָם יְכוּל לְעַמֵּד בְּלֹא הֵם, וְאָדָם מְטַהֵר עֲצָמוֹ בָּהֶם, כִּי אֵין הָעוֹלָם יְכוּל לְעַמֵּד בְּלֹא תוֹרָה, וְהַתּוֹרָה מְלַמְּדַת אֶת הָאָדָם הַיֵּאֵךְ יִטְהַר וְכוּ'; וְעַל מַיִם אֵלוֹ גְּדֻלָּה אֲמוּנַת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ עֲלֵיהֶם, וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְדָלוֹת תְּמִיד מִיָּם שְׂהִיא הַתּוֹרָה, שְׂהֵן הָעֲצוֹת, בְּאִפְּן שְׂתַתְּחִזַּק וְתַתְּחַדְּשׁ אֲמוּנַתוֹ בְּכָל פַּעַם בְּגִלּוּי יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ', כִּי זֶה תְּלוּי בְּזָה — כִּל מַה שְׂיִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הָעֲצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שְׂהֵן מִימֵי הַתּוֹרָה, כֵּן תַתְּחִזַּק אֲמוּנַתוֹ בְּיוֹתֵר, וְכֵל מַה שְׂתַתְּחִזַּק אֲמוּנַתוֹ, כֵּן יְהִיּוּ נִמְשָׁכִים עָלָיו מַחֲזִין וְדַעַת דְּקַדְשָׁה, שְׂהֵם בְּעֲצָמָם הָעֲצוֹת (עֵין לְקוּטִי־הַלְכוֹת, עֲרוּבֵי תְּחוּמִין, הַלְכָה ה, אוֹת טו), כִּי כָּל הַמַּחֲזִין וְהַחֲכָמוֹת שְׂמַשִּׁיג הָאָדָם, אִם אֵינּוּ יוֹדְעֵי עַל יָדָם עֲצוֹת אֲמַתִּיּוֹת לְעִבּוּדַת הַבּוֹרָא, אֵינָם נִקְרָאִים בְּשֵׁם מַחֲזִין וְחֲכָמוֹת כְּלָל, וְעַל חֲכָמוֹת כְּאֵלוֹ נֹאֲמַר

(ישעיה מז, י): "חֲכָמְתֶךָ וְדַעְתֶּךָ הִיא שׁוֹבְבֶתְךָ", וְאָמַר (קהלת א, יח):
 "כִּי בָרַב חֲכָמָה רַב כְּעַס", וּכְתִיב (ירמיה ט, כב): "אֵל יִתְהַלֵּל חֲכָם
 בְּחֲכָמָתוֹ" וְגו' "כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל, הַשֶּׁכֶל וְיַדַע אוֹתִי"
 (שם ט, כג); שְׁעָקַר הַחֲכָמָה — כְּשֹׁזְכִין עַל יָדָהּ לְעֲצוֹת לְהַשְׁכִּיל
 וְלִידַע אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׁזָהוּ כְּלָלִיּוֹת תּוֹרַתְנוֹ הַקְּדוֹשָׁה, שְׁנִקְרָאת בְּשֵׁם
 עֲצוֹת — לִידַע אֵיךְ לְקַיֵּם רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי לְמִדָּן בְּעֲצָמוֹ, הֵינּוּ שְׂאִינוֹ
 לוֹמֵד בְּשִׁבִיל קִיּוּם הַתּוֹרָה, רַק לְהִתְיַהֵר וּלְקַנְטֵר (עַיֵן לְקוּיטִי-מוֹהֲר"ן, חֲלָק
 א', סִימָן לא), זֶה אֵינוֹ כְּלוּם, כִּי יָכוֹל לְהִיּוֹת לְמִדָּן וְרָשָׁע גָּמוּר וּיְקַצֵּץ
 בְּנֻטִיעוֹת וְכו', וְעַל זֶה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל בִּירוּשָׁלַיִם (שֶׁבֶת פ"א):
 הַלּוֹמֵד שְׁלֹא עַל מְנַת לְעֲשׂוֹת, נִחַ לוֹ שְׁלֹא נִבְרָא וְכו'; וְעָקַר הַלְמוּד
 צָרִיךְ לְהִיּוֹת — שְׂיִזְכֶּה לִידַע רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְהִרְבּוֹת בְּמַעֲשֵׂים
 טוֹבִים, שְׁזָהוּ בְּחִינַת צְדִיק וְלְמִדָּן יַחַד (כַּמּוּבָא שָׁם בְּלְקוּיטִי-מוֹהֲר"ן),
 שְׂיִרְבֶּה בְּמַעֲשֵׂים יוֹתֵר מִחֲכָמָתוֹ, וְאֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה תִּתְקַיֵּם חֲכָמָתוֹ,
 כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל (אָבוֹת ג, יב): "כֹּל שֶׁמַּעֲשִׂיו מְרַבִּין מִחֲכָמָתוֹ
 — חֲכָמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת" וְגו'.

וְאִיתָא בְּתַנָּא דְבֵי אֱלִיָּהוּ רַבָּה (פְּרָק ה): יַעֲשֶׂה אָדָם מַעֲשֵׂים
 כְּשָׂרִים וְאַחֲרֵיכֶן יִשְׁאַל חֲכָמָה מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְכו', כִּי
 צָרִיכִים הָעָקַר לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת, וְלְעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ,
 אִךְ עַל זֶה צָרִיכִין לְעֲצוֹת רַבּוֹת עַד מְאֹד, וּבְכַפֵּרֵט בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֲשֶׁר
 הוּא מְסַבֵּב כָּל-כֶּף עִם קְלָפוֹת, שֶׁהֵן כָּלֵל הַדְּמִיוֹנוֹת וְהַכְּפִירוֹת
 וְהָאֶפִיקוֹרְסוֹת, הַמְּסַתִּירִים אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעוֹבֵר עַל הָאָדָם מֵה
 שְׁעוֹבֵר, מְכַל שֶׁכֵּן מִי שֶׁנִּכְשַׁל כְּבָר בְּמָה שֶׁנִּכְשַׁל, חַס וְשָׁלוֹם,
 בּוֹדָאֵי צָרִיךְ לְעֲצוֹת חֲדָשׁוֹת בְּכָל יוֹם, וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לְקַבֵּל בְּכָל
 יוֹם וְיוֹם אֶת הַתּוֹרָה מִחֲדָשׁ, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (שְׁמוֹת לד, יא): "אֲשֶׁר
 אֲנִכִי מִצִּוּוֹת הַיּוֹם", וְדַרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל: בְּכָל יוֹם יִהְיוּ בְּעֵינֵיךְ
 כְּחֲדָשִׁים (פְּסִיקְתָא זוֹטָא וְאַתְחַנּוּ ו, ו), שְׁלֹא יִהְיוּ בְּעֵינֵיךְ כְּדִיּוּטְגָמָא
 יִשְׁנָה אֱלֹא כְּחֲדָשָׁה (סְפָרֵי דְבָרִים ו, ו), וְעָקְרָה נֶאֱמַר עַל אַמוּנָה, וּמוּבָא
 בְּלְקוּיטִי-הַלְכוֹת (קְרִיאַת שְׁמַע, הִלְכָה ה, אוֹת א), שְׂצָרִיךְ לְפַשְׁטֵשׁ עֲצָמוֹ

בְּאֶמוּנָה, וְלִרְאוֹת לְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ תְּשׁוּקַת הָאֶמוּנָה מִחֲדָשׁ בְּכָל יוֹם
וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה, וְעַל-כֵּן צְרִיכִים עֲצוֹת חֲדָשׁוֹת בְּכָל יוֹם וְכֵן
צְרִיכִין עֲצוֹת לְעֲצוֹת, דִּהְיִנוּ שְׁעֵדִין צְרִיכִין עֲצוֹת וְתַחֲבוּלוֹת אִיף
לְהַתְּגַבֵּר וּלְקַיֵּם כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה בְּכָל דְּקִדּוּקִיהֶן וּפְרָטִיהֶן וְכוּ',
וְלִסוּר מֵרַע לְגַמְרֵי וְלַעֲשׂוֹת הַטּוֹב בְּשִׁלְמוֹת, וְאֵלוֹ הָעֲצוֹת הֵן עַד אֵין
סוּף, וּבְזֶה עוֹסְקִים כָּל הַצְּדִיקִים הָאֱמֵתִים שְׂבֻכְל דּוֹר וְדוֹר, שְׂזָה
כָּל תּוֹרָה שְׂבֻעַל-פֶּה שְׂצוּהָ אוֹתָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, לְבָלִי לִסוּר מִדְּבָרֵי
הַחֲכָמִים וְהַצְּדִיקִים הָאֱמֵתִים שְׂבֻכְל דּוֹר, שְׂזָה (דְּבָרִים יז, יא): "לֹא
תִסּוּר מִן הַדְּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לָךְ יָמִין וּשְׂמָאל" וְגו'; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
וְ"ל (סְנֵהֲדָרִין פֹּט. וְעִין סְפָרֵי יז, כד): אֶפְלוֹ אוֹמֵר לָךְ עַל יָמִין שֶׁהוּא
שְׂמָאל וְעַל שְׂמָאל שֶׁהוּא יָמִין, וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁאוֹמֵר לָךְ עַל יָמִין —
יָמִין וְעַל שְׂמָאל — שְׂמָאל וְכוּ'; כִּי אָנוּ מְחֻיָּבִים לְשַׁמֵּעַ בְּקוֹלָם,
וּלְקַבֵּל עֲצוֹתֵיהֶם הָאֱמֵתִיּוֹת, וְהֵם מְבַרְרִים אֶת סִפְקוֹתֵינוּ, וּמְשִׁיבִים
עַל קִשְׁיוֹתֵינוּ וּבְלִבוֹלֵינוּ וְכוּ', כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יָדַע בְּחֻכְמָתוֹ, שְׂאֵי
אֶפְשָׁר לְבָאֵר כָּל הָעֲצוֹת לְתַכְלִיתָן בְּכֹתֵב בְּפִרְטִיּוֹת כִּי מִשְׁתַּנָּה בְּכָל
רִגַע וְרִגַע כָּל מַצָּב הָעוֹלָמוֹת וְכוּ', כְּמוֹכָא (בְּעֵץ חַיִּים, שַׁעֲרֵי א),
וּכְמוֹ-כֵן מְסוּבֶכֶת עַל כָּל קְדוּשָׁה קְלִפָּה קָשָׁה וְחֻזְקָה, עַל-כֵּן עָקַר
שְׁלֵמוֹת הָעֲצוֹת שְׂאָנוּ מְקַבְּלִים מִהַצְּדִיק הוּא — עַל-יַדֵּי בְּחִינַת
הַרְמַזִּים (עֵין לְקוּיִטִּי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז), שֶׁהוּא מְרַמֵּז לָנוּ לְמַעַן גִּדַע
וְנִשְׁפִּיל מֵעֲצָמֵנוּ מֵהַ לְעֲשׂוֹת וְאִיף לְהַתְּנַהֵג, וְאִיף לְהַתְּחַזֵּק מִכָּל
יְרִידוֹתֵינוּ וּנְפִילוֹתֵינוּ וְכוּ', שְׂזָה בְּחִינַת "אֲשֶׁפִּילָךְ וְאוֹרָךְ בְּדָרְךָ זוֹ
תִלָּךְ אֵי עֲצָה עֲלֶיךָ עֵינַי" (תְּהִלִּים לב, ח), שֶׁהוּא מְרַמֵּז לָנוּ רְמָזִים, וְזֶהוּ
סוּד הַמְּשַׁכֵּת הַתּוֹרָה שְׂבֻעַל-פֶּה (אֲבוֹת א, א): "מִשָּׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינֵי
וּמִסְרָה לִיהוֹשֻׁעַ וִיהוֹשֻׁעַ לְזִקְנִים וְזִקְנִים לְנָבִיאִים וְנָבִיאִים מִסְרִיהָ
לְאֲנָשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָּה" וְכוּ', וְכֵן מִדּוֹר דּוֹר עַד יָמֵינוּ אֵלֶּה וְכוּ', כִּי
אֶף-עַל-פִּי שְׂכָבֵר הָיָה כְּמָה צְדִיקִים שֶׁתְּקַנּוּ תְּקִנּוֹת וּגְדָרִים נְפִלְאִים,
שְׂכָלָם הֵם עֲצוֹת לְקִיּוֹם הַתּוֹרָה, וְאָנוּ מְחֻיָּבִים לְקִיּוֹם, אֶף-עַל-פִּי-כֵן
עֵדִין הַסְּטָרָא אַחֲרָא מִתְּגַבְּרַת בְּכָל יוֹם נֶגֶד הָעֲצָה בְּעֲצָמָה, וְהָעֲצָה
בְּעֲצָמָה קָשָׁה לְקִיּוּמָה, וְעַל-כֵּן בְּאֵמַת צְרִיכִים מְלַחֲמָה חֲדָשָׁה בְּכָל
יוֹם, לְחַתֵּר בְּדְבָרֵי הַצְּדִיקִים, וְלִשְׂאֵב מִיָּם שֶׁהֵם הַחֲדוּשִׁים שְׂלָהֶם,

שֶׁהֵם "בְּאֵר מַיִם חַיִּים" (שיר השירים ד, טו), "נַחֵל נֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה" (משלי יח, ד), וְכֹל מֵה שֶׁתִּשְׁאֵב בָּהֶם יוֹתֵר, יִהְיוּ נֹבְעִים, כַּמְעֵין הַזֶּה, שֶׁכֹּל מֵה שֶׁשׂוֹאֲבִים מִמֶּנּוּ, יוֹתֵר נִתְרַבֵּים בּוֹ הַמַּיִם, וּכְמֵאמָרָם ו"ל (ערובין נד.): דְּבָרֵי תוֹרָה כָּל זְמַן שֶׁאָדָם הוֹגֵה בָּהֶם, מוֹצֵא בָּהֶם טַעַם וְכוּ'; וְאָמְרוּ (תְּגִיגָה ג.): מֵה נְטִיעָה זֹה פוֹרֵה וְרָבָה, אִף דְּבָרֵי תוֹרָה פּוֹרִים וְרַבִּים וְכוּ'; וּבִפְרָטִיּוֹת בְּתוֹרָתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ו"ל, שֶׁהִיא אוֹרִיתָא דְעֵתִיקָא קְדִישָׁא דְעֵתִידָא לְאַתְגְּלִיאָהּ לְכָל הָעוֹלָם בְּהַתְגַּלוֹת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, שֶׁהֵן עֲצוֹת עֲמֻקּוֹת מְאֹד מְאֹד הַנִּמְשָׁכוֹת מִיַּחֲדוֹ הַפְּנִימִי, מְשַׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְעֵתִיק וְכוּ', וְעַל-כֵּן נִקְרְאוֹת "פְּלֵא יוֹעֵץ" (ישעיה ט, ה), שֶׁהֵן עֲצוֹת פְּלֵאִי פְּלֵאוֹת, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד יָכוֹל לַחְזוֹר וְלָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ עַל יָדוֹ, וְעַל דְּבָר זֶה נֹאמֵר (דְּבָרִים ח, ז): "כִּי הִנְנִי הָאֱלֹקִים מְבִיאֲךָ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה, אֶרֶץ נַחֲלֵי מַיִם, עֵינַת וּתְהַמַּת יִצְאִים בְּבִקְעָה וּבְהָר"; אֶרֶץ טוֹבָה הִיא סוֹד הַתְּגַלוֹת יָם הַחֲכָמָה, שֶׁשָּׁם אֲרֻצוֹת הַחַיִּים, אֲשֶׁר נֹבְעִים בָּהֶם נַחֲלֵי מַיִם, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (בְּבֵא קמ"א יז.): אֵין מַיִם אֵלָא תוֹרָה וְכוּ', וְכֵן הוּא בְּמִדְרָשׁ (בְּרַאשִׁית רַבָּה מ"א, יב): מֵה עֶפֶר הָאֶרֶץ אֵינוֹ מִתְבָּרֵךְ אֵלָא בְּמַיִם, אִף יִשְׂרָאֵל אֵינוֹ מִתְבָּרֵכִים אֵלָא בְּזִכּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁנִּמְשָׁלָה לְמַיִם וְכוּ', וְהֵם עֵינַת וּתְהוֹמוֹת יוֹצְאִים בְּבִקְעָה וּבְהָר, כִּי מְחַבְּרִין וּמְשַׁלְּבִין אַחַת לַחֲבֵרָתָהּ בְּאִפְּן נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, כִּי כָּל הַתְּגַלוֹת וְהַשְׂגָּה הוּא מְעֵין שֶׁל הַקְּדָמוֹת יְקָרוֹת, חֲדָשׁוֹת וְנִפְלְאוֹת, וְהוּא בְּנֵן גְּדוֹל וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד כְּעִיר שְׁלֵמָה אֲשֶׁר יֵשׁ בָּהּ הָרִים וּגְבָעוֹת, שְׂדוֹת, יַמִּים וּנְהָרוֹת, חֲצָרוֹת וּבְתִים, וְאֲשֶׁר אֶחָד נִכְנָס בְּחֵבְרוֹ בְּדֶרֶךְ חֲדוּשׁ כְּזֶה, אֲשֶׁר אֵין לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כָּלֵל, כִּי מִחֲדָר אֶחָד נִכְנָס לְחֲדָר שֵׁנִי, וְכֵן מִבַּיִת לְעַלְיָה, וּמִבְּנֵן לְבְּנֵן, וּמִחֲדָר לְחֲדָר, וּמִהָר אֶל הָר, וְדָבָר זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְמַסוֹר אֶחָד לַחֲבֵרוֹ אֶפְלוּ מִפֶּה לְאֵזֶן מִכָּל שְׂכָן בְּכַתֵּב, כִּי עַל זֶה נֹאמֵר (משלי לא, כג): "נוֹדַע בְּשַׁעֲרִים בְּעַלְיָה", וְאָמְרוּ בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ (וִירָא קג.): כָּל חַד כְּפּוּם מֵה דִּמְשַׁעַר בְּלִבְיָהּ וְכוּ', וּכְפִי שֶׁמְרַבָּה בְּתַפְלָה

(ה) הַתּוֹרָה שֶׁל "עֵתִיק" הַקְּדוּשׁ שֶׁעֲתִידָה לְהַתְּגַלוֹת.
(ו) כָּל אֶחָד לְפִי מֵה שֶׁמְשַׁעַר בְּלִבּוֹ.

וְהַתְּבוּדוֹת בְּהַתְּמַדָּה רַבָּה, בְּן נִפְתָּח לוֹ מַעֲיֵן הַחֲכָמָה וְהַשְּׂגָה לְרֵאוֹת וְלִהְשִׁיג בְּדַבְּרָיו פְּלֵאֵי פְּלֵאוֹת, אֲשֶׁר לֹא יִכִּילֵהוּ הַרְעִיּוֹן וְהַמְּחַשְׁבָּה כָּלֵל, כִּי הֵם אוֹרִיתָא דְעִתִּיקָא סְתִימָאָה, אֲשֶׁר עַל-פִּי הַקְּדָמוֹתָיו יְכוּלִים לַעֲבֹר וּלְשַׁלֵּב כָּל הַתַּנְ"ךְ וְתוֹרָה שְׂפָעַל-פָּה וְכוּ' (שִׁיחֹת-הַר"ן, סִימָן רֵא), וְיְכוּלִים לְמַצֵּא וּלְגַלּוֹת כָּל הַסֵּתְרֵי תוֹרָה שְׂמִסְתָּרִים וּמְכַסִּים בְּדַבְּרֵי הָעוֹלָם (שָׁם, סִימָן רד, וּבְלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז), וְזוֹכָה לְהִיּוֹת בְּעַל הַשְּׂגָה וּבְעַל מַח גְּדוֹל עַל יָדָם (תִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן שִׁמז), וְיְכוּל לְרֵאוֹת בְּהֵם הַפְּנִימִיּוֹת שְׁיֵשׁ בְּהֵם מֵה שְׂאִין חֲבָרוֹ רוֹאָה, כִּי הֵם עֲמָקִים מְנִי יָם וְכוּ', עַל-בֶּן צְרִיכִים לְשֹׂאֵב וּלְדָלוֹת בְּכָל יוֹם מִמֵּי הַחֲכָמָה חֲדוּשֵׁין דְּאוֹרִיתָא, וּלְקַשְׂרָם וּלְשַׁלֵּבָם יַחַד לְבָנוֹת בְּהֵם בְּנִינִים נִפְלְאִים וְנוֹרְאִים, וְזֶה יִהְיֶה חֶלְקוֹ לְנֻצַח, כִּי הַחֲדוּשִׁים שְׁהֶאֱדָם מְחַדָּשׁ וּמְלַקֵּט וּבוֹנֶה, נִשְׁאָרִים כָּל הַיָּמִים שְׁיִתְקִימוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת כָּל זְמַן אֲשֶׁר הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְכוּ' וְכוּ' (עֵיִן לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן נג).

אִךָ לְחֲדוּשֵׁין כָּאֵלוֹ לְבָנוֹת בְּנִינִים נִפְלְאִים שְׁיַעֲמָדוּ כָּל הַיָּמִים וְכוּ', צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְלְכַפּוֹת בְּכִיּוֹת רַבּוֹת, כִּי אוֹלֵי מְטֵעָה אֶת עֲצָמוֹ, וְאוֹלֵי הַחֲדוּשִׁים שְׁלוֹ בָּאִים מֵהִיכָלֵי הַתְּמוֹרוֹת (עֵיִן שָׁם, חֶלֶק א', סִימָן רמח), כִּי "אֶת זֶה לַעֲמַת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹקִים" (קֹהֶלֶת ז, יד); וְאִךָ שְׁנַדְמָה לְאָדָם לְהַשְּׂגָה גְּדוֹלָה וּגְבוּהָה מְאֹד מְאֹד, בְּאֲמַת אֵין זֶה כִּי אִם רַק דְּמִיּוֹן מִכַּח הַמְּדַמָּה שְׂאִינוֹ מְבָרַר הַיֵּטֵב (שָׁם, סִימָן נד), וְעַל חֲדוּשִׁים כָּאֵלוֹ הַקְּפִידוֹ בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ מְאֹד מְאֹד (בְּהַקְּדָמָה), עַד שְׂאֲמָרוֹ: הַהוּא דְּלָאוֹ אוֹרְחִיָּה בְּרִזִּין דְּאוֹרִיתָא, וְחַדָּשׁ מְלִין דְּלָא יָדַע עַל בּוֹרְגֵן כְּדָקָא יְאוֹת הַהִיא מְלָה סְלָקָא וְנִפְיָק לְגַבֵּי הַהִיא מְלָה אִישׁ תְּהַפּוּכוֹת שְׁקָר וְכוּ', וּבְנֵי רְקִיעֵין דְּשׂוּא, וְוִי לִיָּה, טֹב לִיָּה דְּלָא אֶתְבָּרִי, רַחֲמָנָא לִישִׁזְבֹּן, וְכוּ', עֵיִן שָׁם; וְכָל זֶה כְּשִׁבוּנָה בְּנִינֵיו עַל-פִּי הַקְּדָמוֹת שֶׁל שְׁקָר, וְאֵין יוֹצֵאת מִזֶּה שׁוֹם תּוֹעֵלַת בְּעַבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּאִפְסָן שְׁיִזְכֶּה לְהַתְּקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,

(ז) מִי שְׂאִין דְּרַכּוֹ בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה, וְחַדָּשׁ בְּדַבְּרֵי תוֹרָה עֲנִינִים שְׂאִינוֹ יוֹדְעִם עַל בּוֹרִים כְּרֵאוֹי, מְלָה זֹו שְׁחַדָּשׁ עוֹלָה, וְיוֹצֵא לְמְלָה הַהִיא "אִישׁ תְּהַפּוּכוֹת שְׁקָר" וְכוּ', וּבוֹנֶה רְקִיעִים שֶׁל שְׂוָא, אוֹי לוֹ! טוֹב הִיָּה לוֹ אִם לֹא הִיָּה נִכְרָא הַשֵּׁם יִצִּילֵנוּ.

אֲשֶׁר תִּקְנֶב בְּנַחֵל רִפְג

אֲכַל חֲדוּשֵׁי הַתּוֹרָה הַמְּבִיאִים לַיָּדֵי קִיּוֹם הַתּוֹרָה וְלְהַתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמַגְלִים אֲמוּנָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמְחַזְּקִים וּמְאַמְצִים כָּל הַנְּפֹשׁוֹת הַעֵיפוֹת, הַנְּפוּלוֹת, הַשְּׁבוּרוֹת וְהַמְרַחְקוֹת, וּנְבָנִים עַל יְסוּד מוֹסֵד, עַל זֶה אָמְרוּ (שׁ): בְּכָל מְלָה דְאַתְחַדְּשָׁא בְּאוּרֵיתָא עַל יְדָא דִּיהוּא דְאַשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵיתָא עָבִיד רְקִיעַ חָדָא וְכוּ', וּבָהּהוּא שְׁעַתָּא דְמְלָה דְאוּרֵיתָא מִתְחַדְּשֵׁת מִפּוּמִיָּה דְבַר נֶשׁ הַהוּא מְלָה סְלָקָא וְאַתְעַדַּת קָמִי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְטִיל לְהַהוּא מְלָה וְנִשְׁק לִיה וְעַתִּיר לָהּ בְּשִׁבְעִין עֶטְרִין גְּלִיפִין וּמְחַקְקִין וְכוּ', וְקִימִי קָמִי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְסְלָקִין וְאַתְעַבִּידוּ "אַרְצוֹת הַחַיִּים" ט וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; כִּי אִם לּוּמֵד תּוֹרָתוֹ לְשִׁמְהָ, וּמְחַדְּשׁ בָּהּ חֲדוּשִׁים אֲמַתִּיִּים אֵיף לְהַתְחַזֵּק וְלְהַתְאַמֵּץ בְּעַבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי זוּכָה לְהַפְגִּס מֵהִכָּל אֶל הִיכָל וְכוּ' עַד אָבִיו שֶׁבְּשָׁמַיִם, כְּמוּבָא בְּזִהַר הַקְּדוּשׁ (בְּלָק קיב.): מֵאֵן דִּישְׁתַּדַּל בְּאוּרֵיתָא לְמַנְדַּע לִיה לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְאִינוּן גְּנִיזִין דִּילִיה אֲקָרִי בֵּן לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל חִילֵי שְׁמִיָּא לִית מֵאֵן דִּימְחִי בִּידִיה בְּכָל שְׁעַתָּא דְאַצְטָרִיף לְמִיעַל לְגַבֵּי אָבוּי, וְזַפְּאָה חוּלְקִיָּה בְּעַלְמִין כּוּלְהוּא וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְכֵן שָׁם (שְׁלַח קס): וְזַפְּאָה חוּלְקִיָּהוּן דְּאִינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרֵיתָא לְשִׁמְהָ דִּיהָ מִתְקַשְּׁרַת בְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִמֶּשֶׁב וְכוּ'; עוּד שָׁם (בְּדוּף קעד.): כְּמָה יָקָר עַל יָקָר וְעַטְרָה עַל עַטְרָה מְעַטְרִין לְאַבוּהָ דִּיהוּא בַר נֶשׁ תִּמְן בְּשְׁעַתָּא דְּאִמֵּר קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַכְּנָשׁוּ לְמִשְׁמַע חֲדוּשָׁא וּמְלִין חֲדַתִּין דְּאוּרֵיתָא מִשְׁמִיָּה דְּפְלוּנֵי בַר פְּלוּנֵי, כְּמָה אִינוּן דְּנִשְׁקִי עַל רִישֵׁיהֶן וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וּבְכַפְרֵט שָׁם (בְּלָק רב.): מֵאֵן דְּאַשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵיתָא יוּמָם וְלִילָה לֹא לִיהוּי כְּאַעָא יְכִישָׂא אֶלָּא "כְּעֵץ שְׁתוּל עַל

(ט) בְּכָל מְלָה שְׁמִתְחַדְּשֵׁת בַּתּוֹרָה עַל-יָדֵי הַהוּא שְׁעוּסָק בַּתּוֹרָה, נַעֲשֶׂה רְקִיעַ אָחַד, וּבִשְׁעָה הַהִיא שְׁמֵלַת הַתּוֹרָה מִתְחַדְּשֵׁת מִפְּהָ הָאָדָם, הִיא עוֹלָה וּמַעֲרִיָּה לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לּוֹקֵחַ מְלָה זוֹ וּמַנְשֵׁק אוֹתָהּ וּמַעֲטֵר אוֹתָהּ בְּשִׁבְעִים עַטְרוֹת גְּלוּפוֹת וְחֻקוֹת וְכוּ', וְעוּמְדוֹת לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְנַעֲשׂוֹת "אַרְצוֹת הַחַיִּים".

(א) מִי שֶׁעֲסַק בַּתּוֹרָה לְדַעַת אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּבְאֵלוֹ הָאוּצְרוֹת הַגְּנוּזִים שְׁלוֹ, נִקְרָא "בֵּן" לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּכָל צָבָא הַשָּׁמַיִם אֵין מִי שִׁימְחָה בִּידוֹ בְּכָל פַּעַם שִׁיצְטָרֵף לְהַפְגִּס לְפָנֵי אָבוּי, אֲשֶׁרֵי חָלְקוּ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.

(ב) אֲשֶׁרֵי חָלְקִיהֶם שֶׁל אֱלוֹ שְׁעוּסָקִים בַּתּוֹרָה לְשִׁמְהָ, שֶׁהִיא מִתְקַשְּׁרַת בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִמֶּשֶׁ. (ג) כְּמָה כְּבוֹד עַל כְּבוֹד וְעַטְרָה עַל עַטְרָה מְעַטְרִים אֶת אָבוּי שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם אֲזִי בְּשַׁעֲהָ שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹמֵר: הַתְּאַסְפּוּ לְשִׁמְעַ חֲדוּשׁ וּמְלִים חֲדוּשׁוֹת שֶׁל תּוֹרָה מִשְׁמוֹ שֶׁל פְּלוּנֵי בֵּן פְּלוּנֵי, כְּמָה הֵם אֱלוֹ שְׁמִנְשָׁקִים עַל רִאשׁוֹ.

(ד) מִי שְׁעוּסָק בַּתּוֹרָה יוּמָם וְלִילָה, לֹא יִהְיֶה כְּעֵץ יָבֵשׁ.

פִּלְגֵי מַיִם" (תהלים א, ד), שְׁיַחְדֵּשׁ וַיִּטַּע אֵילָנוֹת יְקָרוֹת צִיְצִיִּים וּפְרָחִים, כִּי כָל אֵינוֹן דְּמַשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרֵיתָא וּמַחְדָּשֵׁי בְּהַ חֲדוּשֵׁין מִיַּד אַכְתָּב לְגַבֵּי בְּנֵי מְתִיבְתָא אֵינוֹן מְלִין וְכַדִּין כָּל בְּנֵי מְתִיבְתָא אַתָּאן לְמַחְמֵי לִיהַ וּמִיּוּמֵי דְאַתְחַרְבַּ בֵּיהַ מַקְדָּשָׁא וּבְטָלוּ קַרְבָּנִין לִית לִיהַ לְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא אֱלָא אוֹרֵיתָא וְאֵילִין מְלִין דְאַתְחַדְשָׁא^ה.

עֲמַד וּרְאֵה וְהִתְבּוּנָן אִם בְּעַל נַפְשׁ אַתָּה, מַה נַּעֲשֶׂה מַחְדוּשֵׁי תוֹרָה אֲמַתִּיִּים הַמְקַרְבִּים אֶת הָאָדָם אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וּבְפִרְטוּיֹת כְּשֶׁהֵם בְּנוּיִים וְעוֹמְדִים עַל יַד הַנַּחַל (מְלָכִים-ב ג, יז): "וְהַנַּחַל הַהוּא יִמְלָא מַיִם וְשִׁתִּיתֶם אֹתָם" וְגו', כִּי (יִרְמִיָּה מו, ב): "וְהָיוּ לְנַחַל שׁוֹטֵף וַיִּשְׁטְפוּ אַרְץ וּמְלוֹאָה עֵיר וַיִּשְׁבִּי בָהּ" וְגו', כִּי (יִחְזְקְאֵל יז, ח): "אֶל מַיִם רַבִּים הִיא שְׁתוּלָה לַעֲשׂוֹת עֲנָף וְלִשְׂאֹת פְּרִי לַהֲיוֹת לְגִפְן אֲדָרֶת" וְגו'; עַל-כֵּן אָנוּ מְחַיְבִים לְחַפֵּר בְּאֲרוֹת חֲדָשִׁים וּלְמַצֵּא שָׁם מַיִם חַיִּים, וְלִקְשֹׁר וּלְחַבֵּר כָּלִים מְכַלִּים שׁוֹנִים, בְּאִפְּן שֶׁנִּקְבַּל בְּזֶה מִימֵי הַתּוֹרָה, כִּי הַתּוֹרָה מְחַבֵּרֶת וּמְשַׁלֶּכֶת אִשָּׁה אֶל אַחֻתָּהּ כְּמוֹ מַיִם, שֶׁבְּכָל קִצָּה שֶׁתִּגַּע אֶל מַיִם אַחֲרִים, תִּכָּף וּמִיַּד יִתְעַרְבוּ וַיְהִיו לְאַחַדִּים, וְכֵן אָמְרוּ בְּמִדְרָשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה א, נג): פְּרִשְׁיוּתֶיהָ שֶׁל תּוֹרָה הֵן חֲרוּזוֹת זוּ בְּזוּ וּמוֹשְׁכוֹת זוּ בְּזוּ וּמְדַלְגוֹת זוּ מִזוּ וּדּוֹמוֹת זוּ לְזוּ וְכוּ'; וּבְמִדְרָשׁ (בְּמִדְבָר רַבָּה יט, טו): כָּל דְּבָרֵי תּוֹרָה צְרִיכִין זֶה לְזֶה שֶׁמָּה שֶׁזֶה נוֹעֵל זֶה פּוֹתַח וְכוּ'; וּבִירוּשָׁלַיִם (רֵאשׁ הַשָּׁנָה, פָּרָק רְאוּהוּ בֵּית דִּין) אָמְרוּ: דְּבָרֵי תּוֹרָה עֲנִיִּים בְּמָקוֹם זֶה וְעֲשִׂירִים בְּמָקוֹם אַחֵר, וְצְרִיכִים לְחַבֵּר דְּבָרֵי תּוֹרָה מִמְּקוֹמוֹת מְפֹזְרִים שֶׁהֵם רְחוּקִים זֶה מִזֶּה וּמְחַבְּרִים אוֹתָם יַחַד, וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה הַחֲדוּשׁ שֶׁמַּחְדָּשִׁים (עֵין לְקוּיטִי-מוֹהֲרֵ"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פט), וְהַתּוֹרָה שֶׁאָדָם מַחְדָּשׁ פּוֹתַחַת גִּידֵי קִשְׁיוֹת לְבוֹ, וְשׁוֹבְרֶת אֶת לְבוֹ הָאֶבֶן, וְזוֹכָה "לְלֵב בְּשׂוֹר", כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (תַּנְחוּמָא, פֶּרֶשֶׁת הָאֲזִינוּ): נִמְשְׁלָה תּוֹרָה לְמֶטֶר, לוֹמֵר מַה מֶטֶר מְשַׁחֶקֶת אֲבָנִים,

(ה) כָּל אֵלוֹ שְׁעוֹסָקִים בַּתּוֹרָה וּמַחְדָּשִׁים בְּהַ חֲדוּשִׁים, מִיַּד נִכְתְּבִים לְפָנֵי בְּנֵי הַיְשִׁיבָה אֵלוֹ הַחֲדוּשִׁים, וְכָל בְּנֵי הַיְשִׁיבָה (שְׁלֻמְעֵלָה) בָּאִים לְרְאוּתוֹ, וּמִיּוֹם שֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּבְטָלוּ הַקְּרָבָנוֹת, אֵין לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֱלָא הַתּוֹרָה וְאֵלוֹ הַמַּלְאָכִים שֶׁהִתְחַדְּשׁוּ.

אֲשֶׁר תִּקְנַג בְּנַחֵל רִפָּה

שְׁנֵאמַר: "אֲבָנִים שִׁחְקוּ מֵיִם" (איוב יד, יט), אִף הַתּוֹרָה מְשַׁחֶקֶת לִב הָאָבֶן וְכוּ', כִּי חֲדוּשֵׁי הַתּוֹרָה שְׂמַחְדָּשִׁים בְּכָל יוֹם, בְּזֶה מְגִלָּה אֲמַתְתּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וְאֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדָּיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וַתְּנוּעָה שֶׁם אֱלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם כַּמּוּבָא בְּלִקוּטֵי הַלְכוֹת (ערוֹת, הַלְכָה ה).

אֲשֶׁרִינוּ מַה טוֹב חֻלְקָנוּ וּמַה נְעִים גּוֹרְלָנוּ, שְׂזַכִּינוּ לִידַע מְרַבֵּי אֲמַת כְּזֶה, טוֹב לְהוֹדוֹת לַהֵשֶׁם יִתְבַּרֵּךְ; הַהֶכְרַח לִי עַכְשָׁו לְקַצֵּר מִהַטְרָדָה שְׂבָאָה לִי בְּרַגַע זֶה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָךְ...

תִּקְנַג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, אֹר לְיוֹם שְׁנֵי לְסֵדֵר שׁוֹפְטִים ה'תשל"א.

בְּכַתִּיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה יִפְתַּב וַיִּחַתֵּם אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, חֻמְדַת לְבָבִי, שׁוֹתָה מִהַמְעִיֵן הַיּוֹצֵא מִבֵּית ה', הֵלֵא הוּא נַחַל נוֹבַע מְקוֹר הַחֻכְמָה הַעֲלִיוֹנָה ... גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר קִבְּלִתִּי קֶדֶם שְׂבַת שְׁעֵבְרָה, וּמַחֲמַת טְרַדוֹתֵי בְרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת לֹא הָיָה לִי הַפְּנָאֵי לְהַשִּׁיבָךְ.

וְהִנֵּה מַה שְׂאֵתָה מְבַקֵּשׁ — דְּבָרֵי הַתְּחַזְּקוֹת לְחִזּוֹק אוֹתָךְ בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, הֵלֵא כָּל סִפְרֵי רַבְּנֵי ז"ל בְּיַדְךָ, הַפֶּה בָּהֶם בְּהַתְּמַדָּה רַבָּה, וּבְפָרֵט עַכְשָׁו בִּימֵי אֱלוֹל הַקְּדוּשִׁים אָמַר מוֹהֲרַנ"ת ז"ל, אֲשֶׁר אֲמִירָה בָּהֶם לְבַד מוֹעֲלֵת מְאֹד מְאֹד לְנִשְׁמָה, וְצָרִיף לְהַתְּמִיד בָּהֶם מְאֹד מְאֹד כָּל הַשָּׁנָה, וּבְפָרֵטִיּוֹת בִּימֵי הַרְחָמִים הָאֵלֹו, צָרִיף לְהַמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ אוֹרוֹ הַגְּנוּז בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, בְּאִפְּן שְׂיִהְיֶה לוֹ לְהַתְּחַזְּקוֹת וּלְמַשִּׁיבַת נֶפֶשׁ וּלְהַחֲיוֹת עֲצָמוֹ בְּמִקּוֹם שְׁנִמְצָא שָׁם, "כִּי אֵין לָךְ טוֹב בְּעוֹלָם מִסִּפְרֵי רַבְּנֵי ז"ל", הַמְּחַיִּים וּמַעוֹרְרִים כָּל נֶפֶשׁ — דְּרֵי מַעֲלָה וְדְרֵי מִטָּה, כָּלֵם יְכוּלִים לְמַצֵּא אֶת עֲצָמָם בָּהֶם; וְדַע לָךְ, שְׂבַפְרוּשׁ אָמַר

לְנוּ רַבְנוּ ו'ל (שיחות-ה'ר"ן, סימן קפה), אֲשֶׁר יִתְגַבְּרוּ וַיִּתְפַּשְׁטוּ כָּל מִינֵי
 קְבָדוֹת עַל הָאָדָם לְפֶתַח סְפָרֵי הַקְּדוּשִׁים מֵעַצָּם מֵעֲלֹתָם וּקְדֻשָּׁתָם
 וְכו', עַל-כֵּן הִחָכְם עֵינָיו בְּרֵאשׁוֹ, וּבִתְחִילוֹת תַּעֲשֶׂה עִמּוֹ מִלְחָמָה,
 בְּאִפְּן שֶׁתִּבְרַח תָּמִיד אֶל תוֹף דְּלֹתוֹת סְפָרֵי הַקְּדוּשִׁים, וְאִז תִּזְכֶּה לְכָל
 טוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי, וְלִתְקֵן מֵה שֶׁפָּגַמְתָּ וְשַׁחַתְתָּ, חֵס וְשְׁלוֹם, וְתִגִּיעַ אֶל
 מֵעֲלֹתָךְ אֲשֶׁר בְּשִׁבְלָה נִבְרָאת וְכו'; וְעַל סְפָרֵי רַבְנוּ ו'ל נֶאֱמַר (משלי
 ח, לג-לד): "שִׁמְעוּ מוֹסֵר וְחֻכְמוֹ וְאֵל תִּפְרָעוּ", "אֲשֶׁרִי אָדָם שׁוֹמֵעַ לִי
 לִשְׁקֹד עַל דְּלֹתַי יוֹם יוֹם לִשְׁמֹר מְזוֹזוֹת פִּתְחָי"; וּבְכָר אֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ
 ו'ל בַּמְדָּרֶשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ה, ג): אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לִישְׂרָאֵל:
 בְּנִי, פִּתְחוּ לִי פֶתַח אֶחָד שֶׁל תְּשׁוּבָה כְּחוּדָה שֶׁל מַחֲט, וְאֲנִי פּוֹתַח
 לָכֶם פִּתְחִים שֶׁיְהִיוּ עֲגָלוֹת וּקְרוֹנוֹת נִכְנָסִים בּוֹ וְכו', עֵינַי שָׁם; וְכֵן
 הוּא לְשׁוֹן הַזֵּהָר (וַיִּקְרָא צה): פִּתְחִי לִי פֶתַחא כְּחִידוּדָא דְמַחֲטָא, וְאֲנָא
 אֶפְתַּח לָךְ תַּרְעִין עֲלֵאִינָא וְכו'; וַיֵּשׁ לְרַמּוֹ שְׁסוּבָב וְהוֹלֵךְ עַל פֶּתַח
 דְּלֹתוֹת סְפָרֵי הַצְּדִיק, אֲשֶׁר עָקַר הַתְּעוֹרְרוֹת הַתְּשׁוּבָה מִקְבָּלִין מִמֶּנּוּ,
 וְעַל-יַדֵּי שֶׁיִּפְתַּח רַק מְעַט דְּמְעַט סְפָרֵי הַקְּדוּשִׁים, יִתְעוֹרֵר וַיִּתְּלַחֵב
 לְכַבּוֹ בְּהַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁלְהוֹבִין דְּאֶשְׂאֵי, וַיִּבְעַר מֵאֵד אֱלֹוֵי יִתְבָּרַךְ, וַיִּפְתַּחוּ
 לְפָנָיו תַּרְעִין עֲלֵאִינַי בְּהַשְׁגוֹת נִפְלְאוֹת וּגְבוּהוֹת מְאֹד מְאֹד; וְרַמּוֹ לָזֶה
 תִּמְצָא בְּתֵנָא דְבִי אֱלִיהוּ רַבָּה, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: "עֲלִינוּ לְמִצָּא פֶתַח לְפָנָיו
 בְּדַבְּרֵי תוֹרָה, שֶׁהוּא פֶתַח גָּדוֹל מִכָּל הַפִּתְחִים" וְכו', עֵינַי שָׁם וְהֵבֵן;
 כִּי מִבְּאֵר בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן ס), אֲשֶׁר קָדָם הִתְקַרְבוּתוֹ
 אֶל הַצְּדִיק (הֵינּוּ שְׁמִיעַת הַתְּעוֹרְרוֹת קוֹל שׁוֹפֵר תוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה),
 אִז הוּא בְּבַחֲיַנַּת אֱלֹם, שְׂאִינוּ יָכוֹל לְדַבֵּר שׁוֹם דְּבוּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ,
 כְּמֵאֲמָרָם ו'ל (תְּרוּמוֹת א, ב; וְעֵינַי חֲגִיגָה ב:): סֵתָם חֲרַשׁ — שְׂאִינוּ שׁוֹמְעִים
 וְאִינוּ מְדַבְּרִים, דִּהֵינּוּ מִחֲמַת שְׂאִינוּ שׁוֹמְעִים הַתְּעוֹרְרוֹתוֹ שֶׁל הַצְּדִיק,
 עַל-יְדֵי-זֶה אִינוּ יָכוֹל לְדַבֵּר אֱלֹוֵי יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֶהוּ עָקַר הַתְּשׁוּבָה,
 כְּמוֹ שֶׁאֲמַר הַנְּבִיא (הוֹשֵׁעַ יד, ג): "קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל ה'",
 וְזֶה בְּבַחֲיַנַּת (תְּהִלִּים יט, ד): "אִין אֲמַר וְאִין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמַע קוֹלָם",
 הֵינּוּ מִחֲמַת שְׂאִינוּ שׁוֹמְעִים קוֹל הַתְּעוֹרְרוֹתוֹ שֶׁל הַצְּדִיק, עַל-יְדֵי-זֶה

(א) תִּפְתַּח לִי פֶתַח כְּחוֹד הַמַּחֲט, וְאֲנִי אֶפְתַּח לָךְ שְׁעָרִים עֲלֵיוֹנִים.

(ב) לְהַבֹּחַ אֶשׁ.

(ג) שְׁעָרִים עֲלֵאִיִּם.

אין לו שום דבורים לדבר אליו יתברך; נמצא, כל מה שיפתח דלתות ספרי הצדיק וישמע קולו, כן יתעורר לבבו וישפך נפשו אליו יתברך, אשר זהו עקר התשובה — לשוב ולדבק נשמתו אל אתר דאיתגטילת משם, וכן כל מה שייתמיד על פתח הצדיק, כן יזכה שיפתח פיו יותר ויותר לדבר אליו יתברך, אשר זוהי שלמות מעלת התשובה, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (שחר טוב תהלים קיט): וישאבו מים, ואילו מים היו שואבים ושופכים? אלא שעשו תשובה ושפכו לבם פנים לפני הקדוש-ברוך-הוא בתשובה שלמה, ואמרו חכמינו ז"ל (ברכות לב): גדולה תפלה יותר ממעשים טובים ומקרבות וכו', עין שם; ואמרו בתקונים (תקון כב): שקולא צלותא ככל פקודייה וכו', עין שם; ועל-כן זה צריך להיות לאדם סימן — אם נפתח פיו ומדבר אליו יתברך כאשר ידבר איש עם רעהו, זהו סימן ששומע קול התעוררותו של הצדיק, ומקבל דעתו הקדושה בשלמות, ואם אינו מדבר אליו יתברך בתפלה ובהתבודדות, זהו סימן שעדין לא קבל כלל מהצדיק, ועדין כל התקרבותו היא מהשפה ולחזן וכו', וכמו-כן להפך — כל מה שייתמיד בתפלות ושיחות בינו לבין קונו, כן יזכה להעשות כלי המחזיק ברבת אור נשמת הצדיק ביותר, ויאיר בו אור נשמתו הקדושה.

וכבר גלה לנו רבנו ז"ל נפלאות רבות למי שיזכה להתמיד בספריו הקדושים, ובפרוש אמר (עין חיי-מוהר"ן, שיחות ממעלת תורתו וספריו הקדושים), שבכל שיחה ושיחה שלו יכולים להיות על ידה איש כשר ואפלו צדיק גדול ונורא כל ימיו כמו שאני רוצה וכו' (אזוי ווי איך מיין איין גוטער יוד), כי כל שיחה שלו היא התעוררות נפלאה ונוראה מאד, ודרך ישרה ונכונה לעבודת השם יתברך לכל אחד לפי מדרגתו, יהיה באיזו מדרגה שיהיה, הן מי שהוא כבר במדרגה עליונה מאד, יכול לקבל דרך ישרה ועצות נפלאות מכל שיחה ושיחה שלו, והן להפך — מי שהוא עדין, חס ושלום, בתכלית

(ד) המקום אשר נטלה משם.

(ה) שקולה התפלה ככל המצוות.

(ו) כמו שאני חושב יהודי טוב.

הַמְדַרְגָּה הַתַּחְתּוֹנָה, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּשָׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת וּמַתְחַתִּיו, גַּם־כֵּן יְכוּל לְקַבֵּל דְּרָךְ וְעֲצוֹת לְמַלְט נַפְשׁוֹ מִנִּי שַׁחַת, וְלָשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ בְּאַמֶּת.

יָדַע לָךְ, שֶׁהַעֲקָר שֶׁבְּכָל הָעֲקָרִים וְשֶׁרֶשׁ כָּל הַשְּׂרָשִׁים בְּהַתְקַרְבוֹת אֶל רַבְּנוּ ז"ל, תְּלוּי בְּמַדְרַגַּת הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת, שִׁישְׁלִיךְ שְׂכָלוֹ הַמְדַמָּה וְהַפְּגוּם לְגַמְרִי, וְיִקְיִים בְּאַמֶּת וּבְתַמִּים רַק מַה שֶׁשׁוֹמֵעַ מִרַבְּנוּ ז"ל, וְזֶה נִקְרָא: "שְׁלֵמוֹת הַהַתְקַרְבוֹת" (עַיֵן לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קכג), כִּי כָּל זְמַן שֶׁנִּדְמָה לוֹ שִׁישׁ לוֹ אֵיזָה שְׂכָל עֲצָמִי, וְחוֹשֵׁב שִׁישׁ לוֹ דְרָכִים אַחֲרוֹת וְכוּ', יָדַע שֶׁבּוֹדָאֵי עוֹמֵד מִבְּחוּץ, וְחֵס וְשְׁלוֹם, אֵין לוֹ תַקְנָה, מֵאֲחֵר שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְשִׁמְעַ אֶל הַצְּדִיק שֶׁהוּא הַחֲכָם הָאֲמִתִּי, וְכִבֵּר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן טו), אֲשֶׁר עָקַר הַשְּׂגָעוֹן שֶׁל כָּל הַמְּשַׁגְּעִים הוּא רַק מַחֲמַת שֶׁאֵינָם מְצִיִּתִים וְשׁוֹמְעִים לְדַבְרֵי בְּעַל הַשְּׂכָל, כִּי אִם הָיוּ שׁוֹמְעִים וּמְצִיִּתִים לְבַעַל הַשְּׂכָל, בּוֹדָאֵי לֹא הָיוּ מְשַׁגְּעִים כָּלֵל, וְאִף שֶׁלְּפִי דַעְתּוֹ הַמְּטַרְפֵּת וְהַהַפּוּכָה שֶׁל הַמְּשַׁגֵּעַ, נִדְמָה בְּבִרוֹר גָּמוֹר, שֶׁהוּא צָרִיךְ לִילֵךְ קְרוֹעַ וְלַהֲתַגְלַגֵּל בְּאִשְׁפָּה וְכִדּוּמָה, אֶף־עַל־פִּי־כֵן כְּשֶׁמְסַלֵּק דַעְתּוֹ הַמְּטַרְפֵּת, וְשׁוֹמֵעַ מַה שֶׁהַחֲכָם אוֹמֵר לוֹ, הוּא יְכוּל לְהַתְרַפֵּא מְשַׁגְּעוֹנוֹ, וּכְשֶׁמַּתְעַקֵּשׁ שֶׁהוּא בְּעַל הַשְּׂכָל, וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְשָׂאֵל שׁוֹם בְּרִיָּה, אֲזַ נִשְׂאָר בְּשִׁטּוֹתוֹ וּבְשַׁגְּעוֹנוֹ רַחֲמָנָא לְצַלָּן; נִמְצָא, שֶׁעָקַר הַשְּׂגָעוֹן הוּא רַק מַחֲמַת שֶׁהוּא אֵינוֹ רוֹצֶה לְשִׁמְעַ וְלְצִיֵּת לְחַכָּם.

וְהִנֵּה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (סוֹטָה ג'): אֵין אָדָם עוֹבֵר עַבְרָה אֶלָּא אִם־כֵּן נִכְנָסָה בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת; וְכֵן הוּא בְּמַדְרָשׁ (תַּנְחוּמָא נְשֵׂא ה'): אֵין הַמְּנַאֲפִים נוֹאֲפִים עַד שֶׁתַּכְּנִס בָּהֶם רוּחַ שְׁטוּת; נִמְצָא אֲשֶׁר כָּכָל שְׂמֵרָבָה לְחֻטָּא, חֵס וְשְׁלוֹם, יוֹתֵר נִכְנָסַת בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת וְשַׁגְּעוֹן, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כִּי כְּפִי עֲוֹנוֹתָיו וְחֻטְאָיו, כֵּן נִטְפֵּשׁ וְנִשְׁתַּגֵּעַ שְׂכָלוֹ וְחֲכָמְתּוֹ, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאֵינוֹ זוֹכֶה לְסַלֵּק חֲכָמְתּוֹ הַמְּטַרְפֵּת, וְלְשִׁמְעַ בְּקוֹל הַצְּדִיק — הַחֲכָם הָאֲמִתִּי, אֲזַ נִשְׂאָר בְּשַׁגְּעוֹנוֹ, וְאִף שֶׁנִּדְמָה לוֹ שִׁישׁ לוֹ כְּבֹר דְרָכִים וּמַחֲשָׁבוֹת וְהִנְהִיגוֹת וְכוּ' בְּעַבּוּדָה, אִף מֵאֲחֵר שֶׁאֵינָן נוֹבְעוֹת מִדַעַת הַצְּדִיק, יָדַע שֶׁעַל זֶה נֶאֱמַר (מִשְׁלֵי יד, יב; שֵׁם טז, כה):

"יש דָּרֶךְ יֵשֶׁר לְפָנַי אִישׁ וְאַחֲרֵיהָ דְרָכֵי מוֹת"; כִּי הֲלֹא הוֹלֵךְ אַחַר דַּעַתּוֹ הַפְּגוּמָה וְהַמְעַרְבֶת כָּל-כֶּף, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כַּאֲשֶׁר יוֹדַע כָּל אֶחָד בְּנַפְשׁוֹ נִגְעֵי לְבָבוֹ וּמַכְאוּבָיו, וְאִיךָ הִיא תִצְיָלְנוּ מִמָּה שְׁצָרֶיךָ לְהִנְצִיל? ! וְעַל זֶה נֶאֱמַר (שֵׁם טו, ב): "כָּל דְרָכֵי אִישׁ זֶה בְּעֵינָיו", וְאָמְרוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ ו'ל (שְׁחַר טוֹב מִשְׁלֵי טו): זֶה הַשּׁוֹטֵה שְׂמַחֲכִים עֲצָמוֹ בְּעֵינָיו, וְאִז רַחֲמָנוֹת גְּדוּלָה עָלָיו, אֲכַל כִּשְׂזוּכָה לְהִתְיַשֵּׁב בְּאַמֶּת, כִּי סוּף כָּל סוּף אֲנִי יוֹדַע אֶת נִגְעֵי לְבָבִי וְאֶת כָּל אֲשֶׁר פְּגַמְתִּי מִנְעוּרַי וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה, וּבְיָדָי דַּעֲתֵי מְבַלְבְּלֶת וּמְטַרְפֶת, וְאִף שְׂנַדְמָה לִי כִּי מִצְאָתִי לְעֲצָמִי אִיזוֹ דְרָךְ, עַל-כָּל-פָּנִים אִיךָ שֶׁהוּא, מִי יוֹדַע מֵאֵין בָּאָה לִי זֹאת הַדְּרָךְ, אוּלַי בְּסוּף תּוֹלִיכְנִי דְרָךְ זוֹ לְשֹׂאֹל תַּחֲתִיּוֹת וּמִתַּחֲתָיו.

עַל-כֵּן עַקֵּר הַעֲצָה — לְהַשְׁלִיךְ שְׂכָל עֲצָמוֹ, וּלְדַבֵּק עֲצָמוֹ אֶל הַחֶכֶם הָאֱמֶת, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק מִיחֲדֵי הַדּוֹרוֹת, וְלִקְיָם כָּל מָה שְׂמַצְיָה, וְלִבְלִי לְנִטּוֹת מִדְּכָרָיו כִּהוּא זֶה — לֹא לְיָמִין וְלֹא לְשִׂמְאֹל, חֵס וְשְׁלוֹם, וְאִז בְּיָדָי יִזְכֶּה לְהִתְרַפֵּא מִמַּכְאוּבָיו שֶׁהִיא שְׁטוּתוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן; וְזֶה בְּחִינַת (מִשְׁלֵי יב, טו): "דְרָךְ אֲוִיל יֵשֶׁר בְּעֵינָיו וְשִׁמְעַ לְעֲצָה חֶכֶם"; הֵינּוּ אִם הוֹלֵךְ אַחַר דְרָךְ עֲצָמוֹ שְׂבַחַר לוֹ, אִז הוּא אֲוִיל, אִךְ אִם שׁוֹמֵעַ לְעֲצָה שֶׁל הַצַּדִּיק, אִז הוּא חֶכֶם.

וּמוֹהַרְנֵ"ת ו'ל מְפָרֵשׁ בְּזֶה (עֵינֵי לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, תַּפְלִין, הַלְכָה ה), שְׂכָל זֶה הוּא בְּחִינַת מָה שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו'ל (שִׁבְתָ קח, וְהוּבָא בְּשִׁלְחַן עֲרוּף, אַרְבַּח חַיִּים, סִימָן לב, סְעִיף יב): יִהְיֶה הַקְּלָף מְעוֹר בְּהֵמָה מִחֲזֵה וְעוֹף הַשָּׁהוּרִים דִּיקָא, מִמִּין הַמְּתָר לְפִיד, אֲפֵלוּ נְבִלוֹת וּטְרַפּוֹת שְׁלָהֶם, וּבְלִבָּד שְׁלֹא יִהְיֶה מִמִּין בְּהֵמָה וְחֲזֵה טְמֵאָה; וְגַם צָרִיךְ שִׁיְהִיָּה הָעוֹר מְעַבֵּד לְשֵׁמָה — לְשֵׁם קְדֻשַׁת תַּפְלִין, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל אוֹר קְדֻשַׁת הַמַּחֲזִין שֶׁל הַתַּפְלִין, כִּי אִם כְּשֶׁמְעַבְדִּין אֶת עוֹר הַגּוֹף לְגַמְרֵי, שְׁלֹא תִהְיֶה בּוֹ שׁוּם אַחֲזִינָה וְשׁוּם שְׂמִיךְ מִשׁוּם תַּאֲוָה שְׂבַעְעוֹלָם, אֲפֵלוּ רִיחַ בְּעֵלְמָא מָהֶם לֹא יִהְיֶה נִשְׁאָר בּוֹ, וְזֶה שְׂדֵדְקָדֵק רַבְּנוֹ הַנוֹרָא ו'ל בְּלִשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה בְּשִׁיחוּתָיו הַקְּדוּשׁוֹת, וְאָמַר (חַיִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן רלד), שְׁצָרִיךְ לְעַבֵּד אֶת הַגּוֹף כְּמוֹ עוֹר שְׂמַעְבְּדִין אוֹתוֹ הֵיטֵב, עַד שִׁיְהִיו יְכוּלִים

לְהִפְכוּ וְלִרְאוֹת בְּעֵינַיִם שֶׁהוּא נָקִי לְגַמְרֵי; גַּם אָמַר (שם), שִׁישׁ גְּדוֹלִים שֶׁשָּׁכְרוּ תַּאֲוֹת הַגּוֹף, אֲבָל הוּא עֲדִין כְּמוֹ עוֹר הַמַּעֲבָד שִׁישׁ לוֹ עֲדִין אִיזָה רֵיחַ רַע, רַק צְרִיכִין לְזַכֵּךְ וּלְעַבֵּד אֶת הַגּוֹף כָּל-כָּף, עַד שֶׁלֹּא יִשְׁאָר לוֹ שׁוֹם רֵיחַ רַע מִשׁוֹם תַּאֲוָה, כִּי זְכוּף הַגּוֹף הוּא הוּא בְּחִינַת עֲבוֹד הָעוֹר, שֶׁהוּא הַמְדַמָּה נִגְהַ, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַתַּאֲוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה הֵם זוֹכִין לְמַחִין שְׁלֵמִים וְלֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, אֲשֶׁרֵי לָהֶם.

וְהַמּוֹן-עַם שְׂאִינָם זוֹכִין לְזֶה — לְזַכֵּךְ הַגּוֹף כָּל-כָּף, כִּי אֶפְלוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים לְאוֹ כֹּל אֶחָד זוֹכֵה לְזַכּוּף כְּזֶה, עַל-כֵּן עָקַר הַתְּקוּן שֶׁלָּהֶם הוּא — עַל-יְדֵי קִרְבַּת הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁזָּכוּ עַל-יְדֵי זְכוּף גּוֹפָם לְמַחִין גְּדוֹלִים וְאֲמִתִּיִּים, וְלִרְוַח נְבוּאָה, רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ אֲמִתִּית, וְעַל-יְדֵי-זֶה הֵם יְכוּלִים לְכַרֵּר הַמְדַמָּה שֶׁל כָּל הָעוֹלָם גַּם-כֵּן, כְּדֵי שִׁיזְכוּ כָּלֵם לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּתַכְלִית, אֲבָל צְרִיף שִׁיְהִיָּה לָהֶם עַל-כָּל-פָּנִים אִיזוֹ אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָא' כִּידוּעַ, שֶׁבְּלֹא אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָא אִי אֶפְשָׁר לְהוֹצִיאֵם מִמְּקוֹם שֶׁהֵם בְּעַל כְּרַחֵם, וְעָקַר אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָא שֶׁלָּהֶם הוּא — שִׁיפְשִׁיטוּ אֶת דַּעְתָּם וַיִּסְלְקוּ אֶת חֲכָמָתָם וְשִׁכְלָם לְגַמְרֵי, כְּאִלוֹ אֵין לָהֶם שׁוֹם שִׁכָּל כָּלֵל, רַק יִטּוּ אֲזַנָּם וּלְבָבָם הֵיטֵב לְקוֹל דְּבַרֵי הַצְּדִיק הָאֲמִתִּי, וַיִּמְסְרוּ לָבָם וְשִׁכְלָם אֵלָיו לְגַמְרֵי, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קכג), שֶׁכָּל זְמַן שֶׁנִּשְׁאָר לְאָדָם שִׁכָּל עֲצָמוֹ, אֵינּוּ מְקַרֵּב כָּלֵל, כְּמַבְאָר עַל פְּסוּק (דְּבָרִים לב, ו): "עַם נִבָּל וְלֹא חָכָם" — עָמָא דְקַבִּילוּ אוּרִיתָא וְלֹא חִכְמִי, שֶׁעָקַר קַבְּלַת הַתּוֹרָה הִיְתָה רַק עַל-יְדֵי-זֶה שֶׁסְּלָקוּ חֲכָמָתָם לְגַמְרֵי, כִּי אִם הָיוּ מְעַמִּידִים עַל חֲכָמָתָם וְשִׁכְלָם, לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, עַיִן שָׁם.

כִּי כָּל הַשִּׁכָּל שֶׁל כָּל הָעוֹלָם אֶפְלוּ שֶׁל הַיְרֵאִים וְהַכְּשָׁרִים, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא זָכוּ לְשִׁבְרַת תַּאֲוֹת לָבָם לְגַמְרֵי כְּמוֹ עוֹר הַמַּעֲבָד מִמֶּשׁ, בְּלִי

ז (התעוררות שמלמשה).

ח) עם שקבלו את התורה ולא "התחכמו".

שום שֶׁמֶץ רֵיחַ בְּעֵלְמָא, עֲדִין אֵין לָהֶם שׁוּם שְׁכַל כָּלָל וְכַל שְׁכַלְם
הוא רק בְּבַחֲיַנַּת הַמְדַמָּה מֵהַבְּהִמְיוּת, וְגַם הַמְדַמָּה שְׁלָהֶם אֵינוֹ מְבָרַר
עֲדִין לְגַמְרִי, עַל-כֵּן עֵקֶר תְּקוּנָם לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא —
עַל-יְדֵי אֲמוּנַת חֻכְמִים, בְּחִינַת (שְׁמוֹת יד, לא): "וַיֵּאֱמִינוּ בֵּה' וּבִמְשָׁה
עַבְדוֹ", דְּהֵינּוּ לְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים וּלְהֶאֱמִין בָּהֶם וּלְבַטֵּל
דַּעְתּוֹ נִגְדָם לְגַמְרִי, כְּאֵלוֹ אֵין לוֹ שׁוּם שְׁכַל כָּלָל, וְזֶהוּ בְּחִינַת שְׁמַתָּר
לְכַתֵּב סֵפֶר תּוֹרָה, תְּפִלִּין וּמְזוּזוֹת אֶפְלוֹ עַל גְּבִי עוֹר נִבְלָה וּטְרָפָה,
וּבִלְבָד שְׁיִהְיֶה מִמֵּין טְהוֹר, לְהוֹרוֹת — שֶׁהַכֹּל יְכוּלִין לְהִתְקַן, וְהַכֹּל
יְכוּלִים לְקַבֵּל אוֹר הַמַּחִין שֶׁל הַתְּפִלִּין, וּבִלְבָד שְׁיִהְיֶה עוֹר בְּהֵמָה
טְהוֹרָה הַמְעַבֵּד לְשֵׁמָה — לְשֵׁם קְדֻשַׁת סֵפֶר תּוֹרָה, תְּפִלִּין וּמְזוּזוֹת,
דְּהֵינּוּ שְׁמַפְשִׁיטִין וּמְעַבְדִּין אֶת מַחֵם, שְׁכַלְם וְדַעְתָּם מִכֹּל דַּעְוִיתִיהֶם
וּסְבֻרוֹתִיהֶם וְעַקְמוּמִיּוֹת שְׁבִלְבָם שְׁהִיוּ לָהֶם עַד הֵנָּה, וּמְכִינִים דַּעְתָּם
וּכְחֵם וְכֹל גּוֹפֵם לְקַבֵּל קְדֻשַׁת הַתְּפִלִּין, שְׁהִיא קְדֻשַׁת הַמַּחִין שֶׁל
הַצַּדִּיקִים עַל כָּל אֲשֶׁר יֵאמְרוּ כִּהוּא זֶה, וְלִבְלִי לְסוּר מִדְּבַרְיָהֶם
וּמִדַּעְתָּם יְמִין וּשְׂמָאל, וְאִז אֶף-עַל-פִּי שְׁקַלְקַל הָאָדָם כָּל-כָּף, עַד
שֶׁהוּא בְּבַחֲיַנַּת עוֹר נִבְלָה וּטְרָפָה, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא יְכוּל לְהִתְקַן
וּלְקַבֵּל אוֹר קְדֻשַׁת הַתְּפִלִּין, וּבִלְבָד שְׁלֵא יִהְיֶה בְּחִינַת מִין טָמֵא,
דְּהֵינּוּ שְׁלֵא יָבֹא לְצַדִּיק עִם חֻכְמוֹת וְחֻקִּירוֹת לְחַקְרוֹ וּלְנַסּוֹתוֹ, וְלֵא
תִּהְיֶה טִינָה בְּלִבּוֹ, שְׁכַל זֶה הוּא בְּחִינַת מִין טָמֵא, כִּי עֵקֶר הַטְּמֵאָה
זֶהוּ בְּחִינַת חֻקִּירוֹת וּכְפִירוֹת, שֶׁהֵן בְּחִינַת הַחִיּוֹת הַרְעוֹת הַדּוֹרְסוֹת
וְטוֹרְפוֹת כְּמִבְּאָר, אָבֵל כְּשֶׁאֵינוֹ בְּבַחֲיַנַּת מִין טָמֵא, רַק עוֹשֶׂה עֲצָמוֹ
כְּבֵהֵמָה טְהוֹרָה, וּמְכִין וּמְעַבֵּד עֲצָמוֹ וְדַעְתּוֹ לְשֵׁם קְדֻשַׁת תְּפִלִּין,
דְּהֵינּוּ לְקַבֵּל הָאֶרֶת הַמַּחֵם שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי עַל כָּל אֲשֶׁר יֵאמֵר כִּהוּא
זֶה, אִז אֶף-עַל-פִּי שְׁקַלְקַל כָּל-כָּף, עַד שֶׁהוּא בְּבַחֲיַנַּת נִבְלָה וּטְרָפָה,
הוּא גַם יְכוּל לְקַבֵּל אוֹר קְדֻשַׁת מַחוֹ, שֶׁהוּא קְדֻשַׁת הַתְּפִלִּין שְׁנִכְתָּבִים
עַל גְּבִי עוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה אֶפְלוֹ שֶׁל נִבְלוֹת וּטְרָפוֹת שְׁלָהֶן, וּבִלְבָד
שְׁיִהְיֶה מִמֵּין הַמַּתָּר לְפִידָה, וְכֵן מְבֹאֵר בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרָ"ן (חֻלְק א', סִימָן ס),

רצב אָשֶׁר תִּקְנֵד בְּנִחַל

שְׁכֵתִיבַת תְּפִלִּין עַל גְּבִי הָעוֹר הוּא בְּחִינַת הָאָרֶת הָרַב בְּלֵב הַתְּלָמִיד, וּמִבְּאֵר שָׁם, שְׁתַּלְמִיד הַגּוֹן הוּא בְּחִינַת "הַמֶּתֶר לְפִיךָ", עַיִן שָׁם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמֶךָ...

תִּקְנֵד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שֵׁבֶת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים הִתְשַׁל"א.

אָף טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי יְדִידֵי הַיָּקָר שׁוֹתֵה מִמִּי הַנִּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר הַחֲכָמָה הָעֲלִיוֹנָה ... גֵּרוּ יְאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח נִצְחִים.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר קִבְּלָתִי, וְשִׂמְחָתִי מְאֹד מְאֹד עַל שְׁתִּהְלָה לְאֵל, קִבְּלָתְךָ מִשְׁרָה טוֹבָה בְּעֶבֶר פְּרָנְסָה, וְכִידוּעַ לָנוּ שׁוֹרְבָנוּ ז"ל רָצָה שְׁתִּהְיֶה לְכָל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אִיזוּ מִשְׁרָה טוֹבָה בְּעֶבֶר פְּרָנְסָה (עַיִן חַיִּי-מוֹהֵר"ן, סִימָן תִּקְא), וַיִּתְפָּרֵן בְּנִקְל, וְעַקֵּר שִׂמְחָתִי הוּא, שְׁתִּהְלָה לְאֵל, אֲתָה מוֹדָה שְׁזָכִיתְ לָזֶה בְּזָכוֹת הַתְּפִלָּה וְהַהֲתַבּוּדוֹת שְׁעוֹרְרָתִי אוֹתְךָ אֵלֶיָּהּ.

אֲחֵי הַיָּקָר! עֲדִין אֵין אָנוּ יוֹדְעִים מַעֲלַת הַתְּפִלָּה וְהַהֲתַבּוּדוֹת, רַק אָנוּ מֵאֲמִינִים מִרְחוֹק בְּדַבְרֵי הַצְּדִיק הָאֲמֵת, שְׁמַעוֹרֵר אוֹתָנוּ תְּמִיד לְעֶסֶק בְּתִפְלָה וּבִקְשָׁה וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וְכָל מָה שְׁצָרֶיךָ — הֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת וְהֵן בְּרוּחָנִיּוֹת, יִבְקֶשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְכָל הַצְּמָצוּמִים, הַדְּחָקוֹת וְהִיסוּרִים שְׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם, הַכֹּל מִפְּנֵי שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רוֹצֵה וּמִתְאַוֶּה לְתִפְלָתוֹ, וְעַל-כֵּן מְסַבֵּב עִמּוֹ סְבוּבִים כְּאֵלוֹ, שְׁיַעֲבֹר עָלָיו מָה שְׁיַעֲבֹר, בְּאִפְּן שְׁיַצְעַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכַמוּבָא בַּמְדָּרָשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ב, ל): מִשָּׁל לְמֶלֶךְ שְׁהִיתָה לוֹ בֵּת יַחֲדָה, וְהִזָּה מִתְאַוֶּה לְשִׁמְעַ שִׂיחָתָהּ, מָה עָשָׂה? הוֹצִיא כְּרוּז וְאָמַר: כָּל עַמָּא יִפְקוּן לְקַמְפוּן" (קַמְפוּן הוּא פְּלִטְרִין רַחֵב שְׁשׁוּחַק שָׁם הַמֶּלֶךְ), כְּשִׁינְצָאוּ

(א) כָּל הַעֵם יִצְאוּ לְמִקּוֹם הַמִּינְעַד לְשַׁעֲשׂוּעֵי הַמֶּלֶךְ.

מה עֲשֶׂה? רָמוּז לְעֵבְדֵי וְנִפְלוּ לָהּ פְּתָאוֹם כְּלִיסְטִינְיָ, הַתְּחִילָה צוּנַחַת וְאוֹמְרָת: אַבָּא, אַבָּא, הַצִּילֵנִי. אָמַר לָהּ: אֵלֹהֵי לֹא עָשִׂיתִי לָךְ כָּךְ, לֹא הָיִית צוּנַחַת וְאוֹמְרָת: אַבָּא, הַצִּילֵנִי. וְכֵן כָּשְׁהוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, הָיוּ הַמִּצְרַיִם מְשַׁעֲבְדִין אוֹתָם, וְהַתְּחִילוּ צוֹעֲקִין וְתוֹלִין עֵינֵיהֶם לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (שְׁמוֹת ב, כג): "וַיְהִי בַיָּמִים הַרְבֵּים הֵהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם, וַיֵּאָנְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבָדָה, וַיִּזְעַקוּ" וְגו', מִיָּד "וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם", שְׁמַע הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְתַפְלָתָן וְהוֹצִיאָם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזוּרֹעַ נְטוּיָה, וְהָיָה הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְתַאֲוֶה לְשִׁמְעַ קוֹלָם וְלֹא הָיוּ רוֹצִים, מָה עָשָׂה הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? חֲזַק לְבוֹ שֶׁל פְּרַעֲזָה, וְרַדְף אַחֲרֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (שָׁם יד, ח): "וַיִּחַזַּק ה' אֶת לֵב פְּרַעֲזָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיַּרְדֵּף" וְגו', וְכָתִיב (שָׁם יד, י): "וּפְרַעֲזָה הַקָּרִיב" — מַהוּ הַקָּרִיב? שֶׁהַקָּרִיב אֶת יִשְׂרָאֵל לְתִשׁוּבָה, כִּינּוּן שָׂרְאוֹ אוֹתָם, תָּלוּ עֵינֵיהֶם לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וַיִּצְעַקוּ לְפָנָיו, שְׁנֹאֲמַר (שָׁם): "וַיִּשְׂאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵינֵיהֶם וְהִגָּה מִצְרַיִם נוֹסַע אַחֲרֵיהֶם, וַיִּירָאוּ מְאֹד וַיִּצְעַקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה'", בְּאוֹתָהּ צָעָקָה שִׁצְעַקוּ בְּמִצְרַיִם, כִּינּוּן שֶׁשָּׁמַע הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אָמַר לָהֶם: אֵלֹהֵי שְׁעֵשִׂיתִי לָכֶם כֵּן לֹא שְׁמַעְתִּי אֶת קוֹלְכֶם וְכוּ' וְכוּ', עוֹד שָׁם עַל פְּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים ב, יד): "וַיִּוְנָתִי בַּחֲגוּי הַסֵּלַע בְּסִתְרַ הַמַּדְרַגָּה הָרְאִינִי אֶת מַרְאִיךְ הַשְּׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלְךָ" וְגו', בְּשַׁעֲזָה שִׁיִּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם לְמַה הָיוּ דוֹמִין? לְיוֹנָה שֶׁבְּרַחָה מִפְּנֵי הַנֶּץ, וְנִכְנְסָה לְנִקְיָה הַסֵּלַע, וּמִצְאָה שָׁם הַנְּחָשׁ מְקַנָּן, וְנִכְנְסָה לְפָנִים וְלֹא הָיְתָה יְכוּלָה לְצַאת — שְׁעַדִּין הַנְּחָשׁ מְקַנָּן, תַּחֲזוֹר לְאַחֲרֵיהָ לֹא הָיְתָה יְכוּלָה — שֶׁהַנֶּץ עוֹמֵד בַּחוּץ, מָה עָשָׂתָה הַיּוֹנָה? הַתְּחִילָה צוּנַחַת וּמְטַפַּחַת בְּאַגְפֵיהָ, כְּדֵי שִׁישְׁמַע לָהּ בְּעַל הַשׁוֹבֵף וַיָּבֵא וַיִּצִּילָהּ; כָּךְ הָיוּ יִשְׂרָאֵל דוֹמִים עַל הַיָּם, לִירֵד לַיָּם לֹא הָיוּ יְכוּלִין — שְׁעַדִּין לֹא נִקְרַע לָהֶם הַיָּם, לְחֲזוֹר לְאַחֲרֵיהֶם לֹא הָיוּ יְכוּלִים — שֶׁכָּבַר פְּרַעֲזָה הַקָּרִיב, מָה עָשׂוּ (שְׁמוֹת יד, י): "וַיִּירָאוּ מְאֹד וַיִּצְעַקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה'", מִיָּד (שָׁם ל): "וַיִּוָּשַׁע ה' בַּיּוֹם הַהוּא" וְכוּ' וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְכֵן הוּא בְּגִמְרָא (בְּמֹת סד.): מִפְּנֵי מַה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ עֹקְרִים? מִפְּנֵי שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְתַאֲוֶה לְתַפְלָתָן

שֶׁל צְדִיקִים וְכוּ', וְעַל-כֵּן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְסַבֵּב עִם הָאָדָם סְבוּבִים וְהִרְפְּתָקָאוֹת כְּאֵלוֹ, בְּאִפְּן שְׂיִתְּלֶה עֵינָיו לְמָרוֹם וַיִּבְקֹשׁ רַחֲמִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אִף הַבְּעַל-דָּבָר מְעַקֵּם אֶת הַלֵּב עַד שֶׁתְּכַלִּית הַהִפְךָ נִדְמָה לוֹ, כְּאֵלוֹ אֲבָד מְנוּס מִמֶּנּוּ, חֵס וְשְׁלוֹם, וּכְאֵלוֹ אֵין הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה אוֹתוֹ כְּלָל, חֵס וְשְׁלוֹם, מֵאַחַר שֶׁאֲנִי רוֹאֶה כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלַי — יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת, דֵּינִים וְצַמְצוּמִים וְכוּ', וּבְאֵמֶת לֹא דַעַת וְלֹא תְבוּנָה לוֹ, אֲדַרְבֵּה כָּל זֶה מְרַב אֶהְבֶּה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אוֹהֵב אוֹתָךְ וְרוֹצֵה לְשַׁמֵּעַ קוֹלְךָ, עַל-כֵּן מְסַבֵּב עִמָּךְ סְבוּבִים כְּאֵלוֹ, בְּאִפְּן שֶׁתְּבַקֵּשׁ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְגִדְל הַשְּׁעֵשׂוּעִים שְׁגוּרָמִים עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה, זֶה אֵין לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כְּלָל, כִּי כָּל הָעוֹלָם מְסַבֵּב בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְהִסְתָּרוֹת שֶׁבְּתוֹךְ הַסְתָּרוֹת, עַד שֶׁקִּשְׁתָּ לְהִפִּיר הָאֵמֶת, וְהָאָדָם זוֹכֶה מִתְּכַלִּית הַחֲשׂוֹת וְהַהִסְתָּרָה לְגִלוֹת אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, זֶהוּ עֵקֶר הַשְּׁעֵשׂוּעַ לְפָנָיו, (וְהוּא עַל דֶּרֶךְ שְׁתִּינוּקוֹת קְטָנִים מְשֻׁחָקִים בְּמִשְׁחָק מַחְבּוּאִים, שֶׁמִּתְחַבְּאִים וְאֶחָד הוֹלֵךְ לְחַפֵּשׂ אַחֲרֵיהֶם עַד שֶׁמוּצָאֵם, וְאֵז הַשְּׂמִיחָה אֲצֵלוֹ כְּפוּלָה וּמְכַפְּלָת, כְּמוֹ-כֵן כְּבִיכּוֹל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְסַתֵּיר אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ כָּל דָּבָר וְדָבָר, כִּי אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאָנוּ צְרִיכִים לְגִלוֹת אוֹתוֹ מִכָּל דָּבָר, וְאֵז כְּשׁוֹזְכִים לְמַצְאוֹ, נִתְגַּדְּלַת הַשְּׂמִיחָה לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה וְכוּ' וְכוּ'); אֲשֶׁרִינוּ מָה טוֹב חֲלַקְנוּ שְׁזָכִינוּ לְהִתְוַדַּע מִרְבֵּי אֵמֶת כְּזֶה, הַמֵּאִיר עֵינֵינוּ בְּתַקְףָּ חֲשֻׁכוֹתֵנוּ, וְאָנוּ זוֹכִים לְהִתְוַדַּע עִם אֲנָשֵׁי הַיְּקָרִים שֶׁהֵם צְדִיקֵי הָאֵמֶת שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה, וְאָנוּ מִתְמַיְדִים בְּסִפְרֵי הַקְדוּשִׁים; טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסָד חֲנֻם הַזֶּה, חֲבָלִים נִפְלוּ לָנוּ בְּנְעִימִים.

וְהִנֵּה מִי שֶׁשָּׁשְׂקַע בְּאוֹר, אֵינוֹ מְרַגֵּישׁ טַעַם הָאוֹר, כִּי "לִית נְהוּרָא אֵלָא הֵהוּא דְנִפִּיק מִגּוֹ חֲשׂוּכָא"^ג (זֶהר תְּצַוֶּה קַסד.), וְעַל-כֵּן לְמָה אַתָּה שְׂבוּר כָּל-כֶּף, וּבְאֵמֶת כְּשֶׁתְּסַתְּפֵל בְּהַאי חֲשׂוּכָא, אֲשֶׁר עֲדִין יֵשׁ מִי שֶׁמְזַלְזֵל בְּסִפְרֵי הַקְדוּשִׁים, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם אֲנַחְנוּ מְשֻׁתְּדָלִים לְלַמַּד בְּהֵם, וְהֵם חֲשׂוּבִים בְּעֵינֵינוּ מְאֹד מְאֹד, תְּהִלָּה לָאֵל, אֵז דִּיקָא תְּתַחִיל מִחֲדָשׁ לְהִרְגִישׁ אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב.

ג) אין אור אלא זה שיוצא מתוך החשך.

ד) בחשך הזה.

אֲשֶׁר תִּקְנֶד בְּנַחֵל רָצָה

וּבְאֵמַת צְרִיכִים לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה לְהִתְקַרֵּב מִחֲדָשׁ אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וְאֶסוּר לְדַמּוֹת בְּדַעְתּוֹ: "אֲנִי כְּבֹר מְקַרְבִּי", וְעַיִן בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֵלֶק א', סִימָן סב בְּסוּפּוֹ): עֶקֶר כָּל הַדְּבָרִים הֵם הַהִתְחַלָּה, וְעַל-כֵּן בְּכָל פֶּעַם בְּפַעַם שְׁנוּסֵעַ לְצַדִּיק, צְרִיף שִׁירָאָה לְבֹא בְּכָל פֶּעַם מִחֲדָשׁ, לֹא כְּמוֹ שֶׁכְּבָר הָיָה אֶצֶל הַצַּדִּיק וְעִכְשָׁו הוּא בָּא בְּפַעַם שְׁנִיָּה, רַק כְּמוֹ שֶׁלֹּא הָיָה מְעוֹלָם אֶצֶל הַצַּדִּיק, וַיְהִיָּה אֶצְלוֹ כְּמוֹ שֶׁבֹא עִכְשָׁו מִחֲדָשׁ בְּפַעַם הַרְּאִשׁוֹנָה וְכוּ', עַיִן שָׁם.

וְדַע לָךְ, חֲבָרִי, יְקִירִי, כִּי שְׂמַעְתִּי מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַקְּדוֹשִׁים, כִּי בָּזָה תְּלוּי עֶקֶר הַהִצְלָחָה שֶׁל הַהִתְקַרְבוּת אֶל רַבְּנוּ ז"ל — לִידַע בְּכָל פֶּעַם שֶׁעִכְשָׁו אֲנִי מִתְקַרֵּב מִחֲדָשׁ, וְאִז לְעוֹלָם יִבְעַר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, לְצַדִּיק וְלַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה כְּמוֹ בְּפַעַם הַרְּאִשׁוֹנָה כְּשִׁזְכָּה לְהִתּוֹדֵעַ מִזֶּה הָאוֹר, שֶׁאִז בְּעַר מְאֹד מְאֹד אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ-כֵן צְרִיף שִׁיעֲשֵׂה דְבַר זֶה בְּכָל יוֹם וְיוֹם כָּל יְמֵי חַיָּיו — לְהִתְקַרֵּב מִחֲדָשׁ אֶל הַצַּדִּיק, וְאֵל יִסְתַּפֵּל עַל שׁוֹם מוֹנֵעַ וְלִץ, כִּי אֵין לִי אֶלָּא דְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וְהוּא אָמַר לִי לְהִתְנַהֵג בְּדַרְךְ זוֹ, וְאִז דִּיקָא תְּהִיָּה לוֹ הַצְּלָחָה רַבָּה בְּהִתְקַרְבוּת אֵלָיו ז"ל, כִּי אִז תְּמִיד יִשְׁקֹד עַל דְּלַתוֹת סְפָרְיוֹ הַקְּדוֹשִׁים.

וּמוֹהַר"ן ז"ל נִסַּע פֶּעַם בְּדַרְךְ עִם ר' נַחֲמָן טוֹלְטְשִׁינְעֵר, וְחִזַּר אִז עַל הַתּוֹרָה "אַזְמַרָּה לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי" (לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רפכ), וּכְשִׁפְסִים, פָּנָה אֶל ר' נַחֲמָן וְאָמַר: אַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁזֶּה יִשָּׁן אֶצְלִי? לֹא, נָאֵר עֵס אִיז שְׁפִיגַעַל נִי, וְעַל-פִּי-רַב אַחֲרֵי שְׁעוֹבְרִים יָמִים וְשָׁנִים רַעֲדֻט מְעַן זִיף אִיִּין אִיף... בֵּינן שׁוִיִּין אִיִּין אֶלְטֵעַר מְקַרְבִּי, וְעַתָּה עָלִי לְעֲשׂוֹת מְקַרְבִּים חֲדָשִׁים, וְלֹא דַעַת וְתַבּוּנָה לוֹ אֲשֶׁר גַּם אַתָּה עֲצָמוּ צְרִיף לְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִחֲדָשׁ, וְאִז יִרְגִישׁ כָּל מִינֵי אוֹר וְנֵעַם בְּסְפָרְיוֹ הַקְּדוֹשִׁים כְּאֲשֶׁר הִרְגִישׁ בְּפַעַם הַרְּאִשׁוֹנָה.

חֲמֻדַת לְבָבִי, יֵשׁ הַרְּבָה לְדַבֵּר, אִיף אֵין הַפְּנָאִי מְרַב טְרֻדוֹת, אִיף הַהִכְרַח לְדַבֵּר מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְלִקְבֹּל נִקְדַּת הַחֲבֵר (עַיִן לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן).

ה) זֶה חֲדָשׁ מְבָרִיק כְּמוֹ מְרָאָה, וְעַל-פִּי-רַב אַחֲרֵי שְׁעוֹבְרִים יָמִים וְשָׁנִים מְטַעִים אֶת עַצְמָם: "אֲנִי כְּבֹר מְקַרְבִּי יִתִּיק".

רצו אֲשֶׁר תקנה בנחל

חלק א', סימן לד), כי כִּשְׁהוּא בְּעֶצְמוֹ סוּף כָּל סוּף יִפְלֵ וַיִּתְקַרֵּר, חס ושלום, כי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד מֵה שְׁעוֹבֵר מִבֵּית וּמִבְּחוּץ, עַל-כֵּן עֲשֵׂה מֵה שֶׁתַּעֲשֶׂה שְׂיִהְיֶה לָּךְ חֵק קְבוּעַ לְהִתְוַעַד בְּכָל יוֹם עִם אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, עִם זֶה אוֹ עִם זֶה, וּלְדַבֵּר רַק מֵהַתְּכַלִּית הַנִּצְחִית, וּלְדַבֵּר מִרְבֵּנוּ ז"ל שֶׁהוּא הַצְּלָחָה נִצְחִית; אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכָה לְקַיֵּם זֹאת מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ.

הדורש שלומך...

תקנה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא ה'תשל"א.

בְּחַיִּים וְשָׁלוֹם, בְּכַתִּיבָה וְחַתִּימָה טוֹבָה יִזְכֵּר וַיִּפְתַּח וַיִּחַתֵּם בְּסִפְרָן שֶׁל צְדִיקִים גְּמוּרִים הַבְּחוּר הַיָּקָר לִי מְאֹד, הַרוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקִּדְשָׁה עַל-פִּי יְסוּד דְּעַת הָאֵמֶת הַיּוֹצֵא מְשָׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיקָה, הֵלֵא הוּא נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נִרוּ יֵאִיר וַיִּזְרַח לְנִצְחָה.

בְּרוּךְ הַשֵּׁם בְּאֵתִי לְבֵיתִי עוֹד בְּתַחֲלֵת הַשָּׁבוּעַ, וְאֲנִי מְשִׁתַּוְּקֵק לְדַבֵּר עִמָּךְ, וְאִמְרֵתִי לְנִטּוֹת יָדַי עַל-כָּל-פָּנִים בְּכַתֵּב וּלְקַיֵּם (שְׁבַת קה): אֲנִי נִפְשִׁי כְּתִבִּית יְהִיבִיתִי, וְכִמּוֹ שְׁפִירֵשׁ רִבְנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חלק א', סימן קעג), לְהַכְנִיֵס אֶת הַנֶּפֶשׁ בְּתוֹךְ הַכְּתָב, וַיְהִי נַחֲשָׁב כְּאִלוֹ אֲנִי מְדַבֵּר עִמָּךְ פָּנִים אֶל פָּנִים וְכו'.

אֲחִי הַיָּקָר, חֲמִדַת לְבָבִי! זְכֹר וְאַל תִּשְׁכַּח אֶת כָּל אֲשֶׁר דִּבְרַנּוּ כָּל יְמֵי הַקִּיץ, וְחִזּוֹק וְאִמָּץ מְאֹד מְאֹד, וְאַל תִּירָא וְאַל תַּחַת מְשׁוּם דְּבָר וּמְשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲתָךְ, עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, כִּי מְלֵא

אֲנִי אֶת נַפְשִׁי הַכְּנֻסִית בְּכַתִּיבִתִּי, רֵאשִׁי חֲבוּת: אֲיִנְכִי.

כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, מִמְּלֵא כָּל עֲלָמִין וְסוֹכֵב כָּל עֲלָמִין, וּבְכָל תְּנוּעָה
 וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֶף צָרִיף שֶׁתִּדַּע כִּי מִלְחַמַת הַיֵּצֵר
 הִיא מִלְחָמָה אֲרֻכָּה, כְּמֵאֵמֶר הַחֲכָם: שִׁבְתֶּם מִמִּלְחָמָה קְצָרָה, הַכִּינוּ
 עֲצֻמְכֶם לְמִלְחָמָה הָאֲרֻכָּה, שֶׁהִיא מִלְחַמַת הַיֵּצֵר, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר הַפְּתוּב
 (פְּרָאשִׁית ח, כא): "כִּי יֵצֵר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעֻרָיו" וְגו', וְנִאָּמַר (שֵׁם ו,
 ה): "וְכָל יֵצֵר מִחֻשְׁבֹת לְבוֹ רַק רַע כָּל הַיּוֹם" וְגו', וְיִדְוַע אֲשֶׁר פָּגַם
 הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, נִקְרָא רַע, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (פְּרָאשִׁית לח, ז): "וַיְהִי
 עַר כְּכֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי ה'" וְגו', וּפִרְשׁ רַש"י: מִשְׁחִית זָרְעוֹ, וְאָמְרוּ
 בַּזְהַר הַקְּדוֹשׁ (וַיִּקְרָא טו): עֲקָרָא דִּיֵּצֵרָא בִּישָׂא עַל עָרְזוֹ, וְהִיא עֲקָרָא
 דְּמִסְאָבוּתָא; וּבִכְפֻרְט בְּחֻטָּא הוֹצֵאת זָרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ (שֵׁם
 וַיֵּשֶׁב קפח): דָּא אִיהוּ חוֹבָא דְאִסְתָּאב בֵּיה בְּרַשׁ יִתִּיר בְּהֵאִי עֲלָמָא
 וּבְעֲלָמָא דְאִתִּי, כִּי מֵאֵן דְּאוֹשִׁיד זָרְעִיה בְּרִיקְנִיא וְאָפִיק זָרְעָא לְמַגְנָא
 בְּיָדָא אוּ בְּרַגְלָא וְאִסְתָּאב בַּה דָּא לֹא עֵאל לְפִרְגוּדָא, וְלֹא חָמֵי סְבָר
 אִפִּי עֲתִיק יוֹמִין, כְּמָה דְאִתָּא אֲמַרְי (תְּהֵלִים ה, ה): "כִּי לֹא אֵל חֲפִץ רַשָּׁע
 אִתָּה, לֹא יִגְרַף רַע", כִּי עַל-יְדֵי הַחֻטָּא הַזֶּה, אֵינּוּ יְכוּל לְהַפְּנִס לְפָנִים
 הַקְּדוֹשָׁה, כִּי הַיֵּצֵר הָרַע לוֹהֵט וּבוֹעֵר בּוֹ פֶּאֶשׁ חֲזָקָה מְאֹד, וּבִכְפֻרְט מִי
 שְׁנֹכָשֶׁל בְּחֻטָּא הַזֶּה הִרְבֵּה פְּעָמִים, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, קָשָׁה וְכָבֵד
 לוֹ מְאֹד לְסַלֵּק אֶת זֶה הַיֵּצֵר, כִּי בְּכָל פְּעַם שְׁרוּצָה לְבָרַח מִמֶּנּוּ, הוּא
 רִץ וְרוֹדֵף אַחֲרָיו, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, כִּי הוּא בָּא אֵלָיו בְּעֶרְמוּמִיּוֹת גְּדוֹלָה
 מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (פְּרָאשִׁית ג, א): "וַהֲנַחֵשׁ הָיָה עֲרוּם", וְאָמְרוּ
 בַּזְהַר הַקְּדוֹשׁ (פְּרָאשִׁית לה): דָּא יֵצֵר הָרַע, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הָאָדָם נִבְרָא
 עַל מְנַת שְׁיִלְחָם עִם יֵצֵרוֹ הָרַע, עַד שְׁיִזְכָּה לְהַכְנִיעוֹ לְגַמְרֵי וּלְסַלְקוֹ
 וּלְבִטְלוֹ מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי, וְזֶה (דְּבָרִים כא, י): "כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה", וְאָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ ז"ל (קְדוּשִׁין כא): לֹא דְבִרְהַ תוֹרָה אֵלָא כְּנֻגַד יֵצֵר הָרַע, הֵינּוּ
 רְמִזוּ אֲשֶׁר מִלְחָמָה זֹו כְּוִנָּה הַתּוֹרָה עַל מִלְחַמַת הַיֵּצֵר הָרַע (וּכְמוֹכָא
 זֹאת בְּכָל הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים), "עַל אוֹיְבֵיךָ", עֵינִן בְּאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוּשׁ

(ב) עֲקָר הַיֵּצֵר הָרַע הוּא עַל עֲרִיּוֹת, וְזֶה עֲקָר הַשְּׂמָאָה.

(ג) זֶה הוּא חֻטָּא שְׂאָדָם מִשְׂמָא בּוֹ בִּיּוֹתֵר בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, כִּי מִי שֶׁשׁוּפֵף זָרְעוֹ לְכַטְלָה
 וּמוֹצִיא זָרַע בְּחֻטָּא בְּיָדוֹ אוּ בְּרַגְלָיו, וּמִשְׂמָא אֶת עֲצָמוֹ בְּזוֹה, [אָדָם] זֶה לֹא נִכְנָס לְפִרְגוּד וְלֹא
 רוֹאָה אֶת תְּאֵר פְּנֵי "עֲתִיק יוֹמִין" [הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּכִיכּוֹל], כְּמוֹ שֶׁנִּאָּמַר וְכו'.

(ד) זֶה הַיֵּצֵר הָרַע.

(דברים יט, יא): "וכי יהיה לאיש שנא לרעהו וגו' — זה היצר הרע — הסמ"ך-מ"ם הרשע, כי אין עוד שונא ואויב לאדם כיצרו הרע וכו', עיני שם, אז התורה מבטיחה לה "ונתנו ה' אלקיך בידך ושכית שכיו", כי מאחר שנתעוררת אתה בעצמך, אז תזכה אשר "ונתנו ה' אלקיך בידך", כמאמרם (יומא לח:): הבא לטהר מסייעין לו; ואמרו (שיר השירים רבה ח, ג): אמר הקדוש-ברוך-הוא: פתחו לי פתח כחודה של מחט, ואני אפתח לכם ארבות וכו'; ועל-ידי-זה "ושכית שכיו" — שפזה שתתעורר מעצמך לצאת למלחמת היצר הרע, אז תזכה להוציא כל הטפות שנשבו בין הקלפות, רחמנא לצלן, וכדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קמא): אם יזכה שירגיש באמת כאב חטאיו כשימול את לבבו, אז ירגישו גם הטפות שנאבדו ממנו, וגם הם יתעוררו וישובו אל הקדשה וכו', והזמן המסגל לזה הוא חדש אלול, כי 'אלול' ראשי תבות: א'ת ל'בבך ו'את ל'בב ורעך" (דברים ל, ו), שהם הזרע שהוצאת לבטלה, חס ושלום; ועל-פן לעולם קורין פרשת כי תצא בימי אלול, כי אז הוא הזמן המסגל ביותר לצאת למלחמה עם יצרו הרע, ויזכה שישפכה שכיו, הינו הנצוצות שנשבו ממנו והלכו בגולה, רחמנא לצלן, ויחזירם אל הקדשה; וזה שפתבו הקדמונים, שאלול מרמז בפסוק (שיר השירים ו, ג): "אני לידודי וידודי לי", שהוא רמז שקדם אני צריך להתעורר לדודי — באתערוותא דלתתא, ואז ודודי לי — ימשך עלי אתערוותא דלעילא וכו'.

והנה כשיוצאים למלחמה צריכים כלי זין, כי בלא כלי זין אי אפשר להלחם, ומובא בדברי רבנו ז"ל (עיני קצור לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ב): עקר הכלי זין של איש הישראלי היא התפלה, וכל המלחמות שצריך האדם לכבש — הן מלחמות היצר הרע והן שאר מלחמות עם המונעים והחולקים, הכל על-ידי תפלה, ומשם כל חיותו, וכמו שכתוב (בראשית מח, כב): "בחרבי ובקשתי" ופרש רש"י: תפלה ובקשה, וכן תרגומו: בצלותי ובבעותי, עיני שם; ועל-פן מי שרוצה לזכות לקדשת ישראל באמת ולצאת מהחשך שנלכד בו, ובפרט כשנסתבך בחטא החמור — הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן,

צָרִיף לְיַחַד לְעֲצָמוֹ מְקוֹם מֵיָחָד שֶׁאֵין שֵׁם בְּנִי-אָדָם, וַיִּפְרֹשׂ שִׁיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וַיִּגְלֶה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כָּל מִצְפוּנָיו לְכַבּוֹ וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּפָרְטֵי פְרֻטִיּוֹת, וַיִּסְפֹּר לוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּהּ (בְּמַדִּינַתְנוּ בְּאִיִּדִישׁ), כְּאֲשֶׁר יִדְבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וַיִּתְמַיד בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי זֶה עֵקֶר הַכְּלִי זַיִן לְנֹצֵחַ בְּמִלְחָמָה, וּבְפְרֻטִיּוֹת מִי שֶׁנִּכְשֵׁל בְּפָגַם הַבְּרִית, אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְצֹאת מִזֶּה הַחֲשָׁף כִּי אִם עַל-יְדֵי תִּפְלָה וּבִקְשָׁה, וְאִף שְׂמוּכָא בְּפָנִים, אֲשֶׁר לְתִפְלָה אִי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת, כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת תְּקוּן הַבְּרִית, וְאִם-כֵּן, לְכַאוּרָה, אֲבָדָה תִּקְנֹתוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, אִף מַה שֶׁקִּשָּׁה לְהִתְפַּלֵּל הוּא, כִּי עַל-יְדֵי פָגַם הַבְּרִית הוּא מְסַבֵּב עִם עֲנָנֵין שֶׁהֵם הַמַּחְשְׁבוֹת הַזְּרוֹת, וְנִדְמָה לוֹ שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ מְסַתִּיר פָּנִים מִמֶּנּוּ, חֵס וְשְׁלוֹם, וְאִם יִתְחַזֵּק וַיִּתְגַּבֵּר עַל כָּל הַבְּלִבוֹלִים שְׂרוּצִים לְבַלְבְּלוֹ בְּשַׁעַת הַתִּפְלָה, וַיְהִיָּה עֲקֻשָׁן גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וְלֹא יְהִיָּה בְּטָלָן וְטַפֵּשׁ לְבָרַח, חֵס וְשְׁלוֹם, וְלֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ בְּשׁוּם אַפֵּן שֶׁבְּעוֹלָם, וַיִּתְחַזֵּק וַיִּתְמַיד בְּתִפְלָה יוֹתֵר וַיּוֹתֵר, אֲזִי עַל-יְדֵי רְבוּי הַתִּפְלוֹת יִכְמְרוּ רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ יִפְנֶה אֵלָיו וַיֵּאִיר לוֹ פָּנָיו, וַיִּמְלֵא חֻפְצוֹ וַרְצוֹנוֹ, וַיִּזְכֶּה לְהַכְּנִס לְתוֹךְ הַקְּדוּשָׁה וְכוּ'. וְכוּ'.

וְהִנֵּה אָנוּ רוֹאִים בְּגִשְׁמִיּוֹת, כְּשֶׁחָיִל יוֹצֵא לְצָבָא לְמִלְחָמָה, הַהִכְרַח לוֹ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד, וְלִהְיוֹת עֹז וְאַמִּיץ וְעֲקֻשָׁן מְאֹד, וְלֹא לְהִתְיַרֵּא וּלְהִתְפַּחַד מִשׁוּם דְּבָר וּמִשׁוּם בְּרִיָּה, וְרֵץ בֵּין קִשְׁרֵי הַמִּלְחָמָה, וְאִף שְׁנוּפְלִים הָרוּגִים בֵּין יְמֵינוּ לְשִׁמְאָלוֹ, הוּא אֵינוֹ מְסַתְּפֵל עַל שׁוּם דְּבָר, רַק מִתְקַדֵּם בְּתַפְקִידוֹ בְּתַקְוָה חֲשָׁפָה וְהַלְלָה, וְהַחֲצִים נוֹפְלִים מִהַשׁוֹנֵא בְּכָל תְּנוּעָה וַתְּנוּעָה, וַיֵּשׁ רִיחֹת רְעִים מִהַפִּילוֹוִירָה, וְכַמָּה פְּעָמִים שֵׁשׁ קוֹצִים וּפְחָתִים שְׁנוּפֵל בִּינֵיהֶם, הוּא אֵינוֹ מְסַתְּפֵל עַל זֶה כָּלֵל, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ לְשׁוּם דְּבָר, רַק תִּכְף-וּמִיד קָם וְרֵץ הִלָּאָה, וְאִף שֶׁבְּאַמְצֵע הַדְּרָף יֵשׁ הָרִים וּגְבָעוֹת, אֵינוֹ שֵׁם לֵב לְזֶה כָּלֵל, רַק מְטַפֵּס וְעוֹלָה, מְטַפֵּס וַיּוֹרֵד, וְאִף שֶׁהוּא בֵּין כֶּף מְכָה וּפְצוּעָה, וְכַמָּה חֲצִים כְּבֵר נִגְעוּ בּוֹ, הוּא אֵינוֹ פּוֹנֶה אֶל זֶה כָּלֵל, רַק רֵץ וּמִתְקַדֵּם בְּתַקְוָה הַמִּלְחָמָה, וַיּוֹרֵה מְכָלֵי זַיִן חָץ אַחַר חָץ בְּעֲקֻשָׁנוֹת גְּדוֹלָה עַד

מאד, עד שזוכה לנצח במלחמה, ואז כשעובר על הכל זוכה ונעשה (גנרל) שר גדול, כי כל מה שהאדם יש בו עזות ועקשנות גדולה, ואינו מתירא משום דבר במלחמה, בן מגביהו המלך להיות שר גדול וכו'.

אחי היקר, חמדת לבבי! על אחת כמה וכמה צריכים להתחזק במלחמת היצר, ולצאת למלחמה עמו בתפלה והתבודדות, ולהיות עקשן גדול על זה מאד מאד, ואף שבין כך ובין כך נעשה עמך מה שנעשה, רחמנא לצלן, שאתה נופל בכל פעם בירידות יותר מגנות, ומתגברת עליך המחלקת והליצנות, ומחלישים את דעתך מאד מאד, ועוברת עליך מרירות דמרירות עצומה מאד, אל תסתכל על זה, כי כל זה הוא החצים שהבעל-דבר יורה עליך, ואף שאומרים לך, שכבר אין לך שום תקנה ואבדה, חס ושלום, תקנתך, תדע שזהו הקוצים והפחתים וההרים והגבעות שאתה צריך לעבר עליהם, ואף שאתה מכה ונפצע קשה מאד מאד בכל פעם, על-ידי חטאים חדשים, רחמנא לצלן, אל תחזור, חס ושלום, אחורנית, רק תרוץ בכל פעם אל מקומך המיוחד לך לתפלה והתבודדות, ושם תשיח ותספור לפניו יתברך הכל — כל מה שעובר עליך במחשבה, דבור ומעשה, ותצעק אליו יתברך שיעזרך להיות כרצונו יתברך.

ילמען השם לטובתך הנצחית, אל תהיה בטלן, חס ושלום, לברח ממנו יתברך, כי סוף כל סוף אם תהיה עקשן גדול, אז יתפרדו ממך כל פועלי און, ותזכה לכל טוב לנצח נצחים.

זוהי מה שנאמר לעיל (דברים כ, א): "כי תצא למלחמה על איבך, וראית סוס ורכב עם רב ממך 'לא תירא מהם' כי ה' אלקיך עמך המעלך מארץ מצרים", אף שאתה רואה סוס ורכב שהוא הסמ"ך-מ"ם ונוקביה שמסבבים אותך, ורוצים לעקרך, חס ושלום, כי הם עם רב ממך, אף-על-פי-כן "לא תירא מהם" כי ה' אלקיך עמך המעלך מארץ מצרים", שהיו אז משקעים במ"ט [ארבעים ותשעה] שערי טמאה, רחמנא לצלן, ואף-על-פי-כן הוציאם.

אף לזכות לשמע את ההתחזקות הזו — "לא תִירָא מֵהֶם", אֶל
זֶה צְרִיכִים לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הָאֱמֵת וּלְתַלְמִידָיו וּלְתַלְמִידֵי תַלְמִידָיו
וְכוּ', אֲשֶׁר הֵם יֵאִירוּ בָּךְ אֶת הַדַּעַת הָאֱמֵת, וְזֶה "וְהָיָה כְּקִרְבְּכֶם אֶל
הַמְּלַחְמָה, וְנִגַּשׁ הַכֹּהֵן וְדַבֵּר אֶל הָעָם" (שם כ, ב), הַכֹּהֵן הוּא הַצְּדִיק
הָאֱמֵת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְלָאכֵי ב, ז): "כִּי שִׁפְתֵי כֹהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה
יִבְקְשׂוּ מִפִּיהוּ כִּי מִלֶּאֱפֹה ה' צָבָאוֹת הוּא", וְדַרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל (מוֹעֵד קָטָן
ז): אִם דּוֹמָה הָרַב לְמִלֶּאֱפֹה ה' — יִבְקְשׂוּ תוֹרָה מִפִּיהוּ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם;
"וְאָמַר אֲלֵהֶם: שִׁמְעוּ יִשְׂרָאֵל, אַתֶּם קָרְבִים הַיּוֹם לְמַלְחָמָה עַל אֵיבֵיכֶם
'אֵל יִרְךָ לְבַבְכֶם' 'אֵל תִּירָאוּ' 'וְאֵל תַּחְפְּזוּ' 'וְאֵל תַּעֲרָצוּ' מִפְּנֵיהֶם כִּי
ה' אֱלֹקֵיכֶם הֵהָלֵךְ עִמָּכֶם לְהַלְחֵם לָכֶם עִם אֵיבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם"
(דְּבָרִים כ, ג-ד), וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל (סוֹטָה מ.ב): "אֵל יִרְךָ לְבַבְכֶם"
— מִפְּנֵי צְהִלַת סוֹסִים וְצַחְצוּחַ חֲרָבוֹת, "אֵל תִּירָאוּ" — מִפְּנֵי
הַגִּפְתַּת תְּרִיסִין וְשִׁפְעַת הַקְּלָגְסִין, "אֵל תַּחְפְּזוּ" — מִקּוֹל קִרְנוֹת, "אֵל
תַּעֲרָצוּ" — מִפְּנֵי קוֹל צְנוּחוֹת, "כִּי ה' אֱלֹקֵיכֶם הוּא הֵהָלֵךְ עִמָּכֶם"
— הֵם בָּאִין בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל בֶּשֶׁר וְדָם, וְאַתֶּם בָּאִים בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם
וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וּבְדַבְּרוֹרִים אֵלֵינוּ יֵשׁ הַתְּחַזְּקוֹת עֲצוּמָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד
לְמִי שְׂזוּכָה לְהִבְיָנֵם, הֵיטֵב כִּי הַתּוֹרָה הִיא נִצְחִית וְשִׁיכָת לְכָל אָדָם,
בְּכָל מְקוֹם וּבְכָל זְמַן, (פְּאֲשֶׁר הָאָרֶץ בְּזֶה הַתּוֹלְדוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּשֵׁם
רַבּוֹ הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ, שֶׁקָּבַל מִרְבוֹ הַקְּדוֹשׁ אַחֲזֵה הַשִּׁילוּנִי,
שֶׁקָּבַל מִמֶּשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁקָּבַל מִפִּי הַגְּבוּרָה), כִּי דַבֵּר זֶה עוֹבֵר עַל כָּל מִי
שֶׁבָּא לְהַפְּנִים אֶל תּוֹךְ הַקְּדוּשָׁה, שֶׁתַּכְּפֹּי-וּמִיד מִתְּחִילִין לְרַדְּפוֹ וּלְגַרְשׁוֹ
בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְעוֹבֵר עָלָיו מֶה שֶׁעוֹבֵר — מְנִיעוֹת וּבְלִבּוּלִים
עֲצוּמִים, הֵן מִמֶּנּוּ בְּעֲצָמוֹ, שֶׁהוּא מְסַבֵּב בְּחֻשָׁף גְּדוֹל עַד מְאֹד, בְּרַבּוּי
מַחְשְׁבוֹת זְרוֹת, הִרְהוּרִים מְגַנִּים, הַסְּתַפְּלִיּוֹת רְעוֹת וְתַאֲוֹת וּבְלִבּוּלִים
מְגַנִּים מְאֹד מְאֹד, וְהֵן שֶׁמִּתְּחִילִין לְרַדְּפוֹ בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ וְחֻבְרָיו,
וּמִתְּחִילִין לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ לִיצְנוּת, אֲשֶׁר כָּל אֵלֵינוּ הַבְּלִבּוּלִים וְהִירִידוֹת,
הַקְּטָנוֹת וְהַמְּרִירוֹת שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו בְּכֻלָּל — צְהִלַת סוֹסִים וְצַחְצוּחַ
חֲרָבוֹת, הַגִּפְתַּת תְּרִיסִין וְשִׁפְעַת הַקְּלָגְסִין, קוֹל קִרְנוֹת וְקוֹל צְנוּחוֹת,
וְצִרִיף רַק לְזִכּוֹ דַבֵּר אַחַד — אֲשֶׁר הֵם בָּאִים בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל בֶּשֶׁר וְדָם
(מִפְּרָסְמִים שֶׁל שְׁקָר), וְאַתֶּם בָּאִים בְּנִצְחוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם וְכוּ'.

ועקר עצתנו — לדם ולשתק למחרפינו, ולקבל את זאת לתשובה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ו, וחלק ב', סימן פב), אשר זוהי כונת אלול בפשיטות לעבדה ולמעשה — לדם ולשתק על כל הבזיונות והבלבולים שעוברים עליו וכו', עין שם, ולהתמיד ביותר בחרב התפלה; ואמרו חכמינו ז"ל (הובא בילקוט תהלים, רמז תשסד): "תגני אלקים פתסדך כרב רחמיך מחה פשעי" (תהלים נא, ג) וכו' — מכאן שמי שידע בו שחטא, ומתפלל בכל יום על החטא, ונושא ונותן עם הקדוש-ברוך-הוא — מוחל לו וכו', עין שם; כי מעלת התפלה עולה על הכל, פמוכא בתקונים (תקון כא): צלותא שקילא ככל פקודין וכו', עין שם; ואמרו (ברכות לב:): גדולה תפלה יותר ממעשים טובים, שאין לה גדול במעשים טובים יותר ממשה רבנו, אף-על-פי-כן לא נענה כי אם בתפלה וכו'; עוד שם: גדולה תפלה יותר מהקרבנות וכו', והיא מהדברים אשר צריכים חזיק וכו', עין שם; כי הבעל-דבר מעקם את הלב מאד מאד פאלו לו אין כבר שום תקנה, חס ושלום, וכאלו נאבד, חס ושלום, משני העולמות, על-פני צריך להתחכם פנגדו מאד, ולהרבות מאד בתפלה והתבודדות ושיחה בינו לבין קונו בעקשנות גדולה; ואמרו חכמינו ז"ל (ירושלמי, ברכות; פרק ד, הלכה א) על הפסוק (שמואל-א א, יב): "והיה כי הרבחה להתפלל לפני ה'" — מכאן שכל המרבה בתפלה — נענה; ואמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ק), שמקטן ועד גדול אי אפשר להיות איש כשר באמת, כי אם על-ידי התבודדות, והיה מזכיר כמה צדיקים אמתיים, ואמר שכלם לא באו למדרגתם, כי אם על-ידי תפלה והתבודדות וכו', עין שם; ואמר (שיחות-הר"ן, סימן רכח): בודאי נמצאים פשרים אף-על-פי שאין להם התבודדות, אבל אני קורא אותם מבהלים ומבלבלים (הינו בלי ישוב הדעת), אבל מי שיש לו התבודדות דומה לאדם אחר השנה, שדעתו נוחה ומישבת מאד בלי מהומה ובלבול, פאשר נראה דבר זה בחוש וכו', כי צריך להרגיל עצמו לדבר ולפרש שיחתו אליו ותברך על כל דבר ודבר שנצרך בפרטי פרטיות, ואף שהוא דבר קטן מאד (עין שיחות

(ו) שקולה התפלה בכל המצוות.

הַר"ן, סימן רלג), אַל יִמְנַע אֶת עֲצָמוֹ מִלְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ בְּתַמִּימוֹת
 וּבִפְשִׁיטוֹת בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּהּ, וּיְכַבֵּר אֶמְרוֹ חֲכָמֵינוּ ו"ל (בִּילְקוּט וְאֶתְחַנֵּן,
 רִמּוֹ תַתְּכָה; וְעֵינַי מִדְּרַשׁ שֶׁחַר טוֹב קִיח, ט): "בְּכָל קְרָאֵנוּ אֵלָיו" (דְּבָרִים ד,
 ז) — בְּכָל לִשׁוֹן שְׂיִשְׂרָאֵל קוֹרְאִין לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹנֶה אוֹתָם
 וְכו', עֵינַי שָׁם; וְרַבְּנֵנוּ ו"ל בְּעֲצָמוֹ גְּלָה לָנוּ (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קנד),
 שְׁהַעֲקֹר מַה שְּׁזָכָה לְמַה שְּׁזָכָה הִיָּה שְׁהִתְנַהֵּג בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת,
 וְעָשָׂה אֶת עֲצָמוֹ כַּפְּרָאֶסְטִיקוֹ, וְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ הַרְבֵּה כַּאֲשֶׁר יִשְׁיַח
 וַיִּסְפֹּר אִישׁ עִם רַעְהוּ, אֲשֶׁרֵי שְׂיֵאֲחִז בְּזֶה, וְאֶמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (הוֹבָא
 בִּילְקוּט תְּהֵלִים, רִמּוֹ תַרְכָּג): בְּשַׁעַה שְּׁאָדָם עוֹמֵד בְּתַפְּלָה, יֵהָא שְׂמַח
 שְׁעוֹבֵד לְאַלּוֹק שְׂאִין כְּמוֹתוֹ בְּכָל הָעוֹלָם, וְאֵל תְּהִי נוֹהֵג קְלוֹת רֵאשׁ
 לְפָנָיו אֲלֵא בִּירְאָה וְכו'; וְעֵינַי בְּ"שַׁעַר הַתְּפִלָּה" (שַׁעַר ד): כָּל הָעַפְכָּה
 שְׂאֲתָה מִתְּעַפֵּב אֲצֵלוֹ יִתְבַּרֵךְ, תְּהִיָּה לָךְ מִזֶּה שְׂמַחַת לֵב, מֵאַחַר
 שְׁזָכִיתָ לְעַבֵּד לְאֱלֹקִים שְׂאִין כַּיּוֹצֵא בּוֹ, וְכָל מַה שְּׂמוֹסִיף לְעַמֵּד לְפָנָי
 הַמְּלִיךְ — מוֹסִיפִין לוֹ מִן הַשְּׂמִים אֹר וְשְׂמַחַת הַלֵּב, מֵאַחַר שְׂחָבִיב
 עָלָיו כְּבוֹד הַבוֹרָא יִתְבַּרֵךְ וּלְכָבוֹד וְלִזְכוּת גְּדוּלָה יִחָשֵׁב לוֹ כְּשִׁזְזָה
 לְעַמֵּד לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ וְכו', עֵינַי שָׁם; וְאֶף-עַל-פִּי שְׂאִין הָאָדָם יְכוֹל
 לְדַבֵּר כָּלֵל (עֵינַי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רַעַט), וְנִדְמָה לוֹ שְׂאִינוּ יְכוֹל
 לְפַתַּח פִּיו בְּתַפְּלָה וְהַתְּבוֹדְדוֹת מִגְּדֵל הַגְּשָׁמִיּוֹת שְׁלוֹ וּמִכְּבוֹד צְרוֹת
 הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף שְׁעוֹבְרוֹת עָלָיו, אֶף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיף לְהִתְחַזֵּק אֲזוֹ דִּיקָא
 לְהִכְרִיחַ אֶת עֲצָמוֹ לְקָרָא לֵה' מִתּוֹף הַמְּצַר וְהַדְּחָק, בְּחִינַת (תְּהֵלִים קִיח,
 ה): "מִן הַמְּצַר קָרָאתִי יְהוָה", פִּי עָקַר הַהִתְעוֹרְרוֹת — שְׂיִתְעוֹרֵר הָאָדָם
 מִן הַמְּצַר וְהַדְּחָק תַּחֲלָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה אַחֲרֵי-כֵן עַל-פִּי-רֹב לְבָא
 לְהִרְחֵבָה גְּדוּלָה, עַד שְׂיִוָּכַל לְפָרֵשׁ שִׁיחַתוֹ וְלְהִתְפַּלֵּל כְּרָאוּי וְכו', עֵינַי
 שָׁם.

אֲחֵי הַיְקָר, חֲמֵדַת לְכַבֵּי! יֵשׁ הַרְבֵּה הַרְבֵּה לְדַבֵּר בְּכָל זֶה, אֲךָ
 אִין הַפְּנָאִי מַעְצָם טְרוֹדוֹתֵי הַרְבִּים וְהַבְּלוּלִים שְׁעוֹבְרִים עָלֵי עֲכָשׁוּ,
 הָעָקַר לְהִיּוֹת חֲזָק וְאֲמִיץ מְאֹד מְאֹד, וְלִבְלֵי לְהִתְפַּחַד מִשׁוּם דְּבַר
 כָּלֵל.

וְהִנֵּה מִבְּאֵר בְּלִקְוֹטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן ב'), כַּאֲשֶׁר הִמְחָשׁוּבוֹת
הַזְּרוֹת וְהַבְּלוּלִים מְסַבְּבִים אוֹתוֹ בְּשַׁעַת תְּפִלָּתוֹ עַד שְׂאִינוֹ יָכוֹל
לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאִינוֹ יָכוֹל לְאַחֵז חֶרֶב הַתְּפִלָּה בְּיָדוֹ, וְאִינוֹ יוֹדֵעַ
אִיךָ לְנִטּוֹת עִם הַחֶרֶב, שִׁיְהִיָּה "קוֹלֵעַ בְּאֶבֶן אֶל הַשַּׁעֲרָה וְלֹא יַחְטֵא"
(שׁוֹפְטִים כ, טז), עֲצָתוֹ — שְׂיִרְבֶּה בְּצַדִּיקָה, כִּי עַל-יְדֵי צַדִּיקָה יִכְלַפֵּל
דְּבָרָיו בַּמִּשְׁפָּט, וַיִּזְכֶּה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּבִשְׂבִיל זֶה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
ז"ל (בְּבֵא בַתְּרֵא י'): רַבִּי אֶלְעָזָר יְהִיב פְּרוּטָה לְעֵנִי וְהִדַּר מְצָלֵי אָמַר
דְּכַתִּיב"י (תְּהִלִּים יז, טו): "אֲנִי בְּצַדִּיק אֶחְיֶה פְּנִיד" וְגו', עֵינַי שָׁם; וְכֵן
כְּתִב הַרְמַב"ם (פָּרָק י מֵהַלְכוֹת מִתְּנוּת עֲנִיִּים, הִלְכָה טו): גְּדוּלֵי הַחֲכָמִים
הֵיוּ נוֹתְנִים פְּרוּטָה לְעֵנֵי קִדְּם כָּל תְּפִלָּה, וְאַחֲרֵי-כֵן מִתְּפִלָּלִים וְכוּ'
עֵינַי שָׁם; וְכֵן נִפְסָק לְהִלְכָה בְּשִׁלְחַן עֲרוּף (אֲרוֹחַ חַיִּים, סִימָן צב, סְעִיף
י'): טוֹב לִתֵּן צַדִּיקָה קִדְּם תְּפִלָּה; וְכֵן מוּבָא בַּיּוֹרָה דְּעָה (סִימָן רמט,
סְעִיף יד): טוֹב לִתֵּן פְּרוּטָה לְעֵנֵי קִדְּם כָּל תְּפִלָּה, שְׁנֹאֲמַר: "אֲנִי בְּצַדִּיק
אֶחְיֶה פְּנִיד", עֵינַי שָׁם; וּמִבְּאֵר בְּלִקְוֹטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק ב', סִימָן ד), אֲשֶׁר
הִצְדִּיקָה מְרַחֶכֶת וּפּוֹתַחַת כָּל הַפְּתָחִים שֶׁל הַקִּדְּשָׁה, בְּחִינַת (דְּבָרִים
טו, ח): "פֶּתַח תְּפִתַּח", כִּי בְּשַׁעֲרָה שֶׁהָאָדָם נִכְנָס בְּאִיזוֹ דְּרָף וְעַבּוּדָה
מֵעַבּוּדַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי הוּא צָרִיף לְפִתַּח שָׁם פֶּתַח לְהַכְנִס בְּאוֹתָהּ
הַדְּרָף, וּבִשְׂבִיל זֶה כָּל הַתְּחִלוֹת קְשׁוֹת (עֵינַי רש"י יתרו יט, ה. בְּשֵׁם הַמְּכִילְתָּא
שָׁם), וְעַל-יְדֵי הִצְדִּיקָה מְרַחֶיב הַפֶּתַח, וְאֶפְלוֹ שִׁישׁ כְּבָר פֶּתַח, הִצְדִּיקָה
מְרַחֶכֶת וּפּוֹתַחַת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַל-כֵּן קִדְּם כָּל מְצוּהָ וְעַבּוּדָה טוֹב לִתֵּן
צַדִּיקָה, כְּדֵי לְהִרְחִיב אֶת הַפֶּתַח בְּכָל פְּעַם וְכוּ', עֵינַי שָׁם.

וְאִיתָא בְּלִקְוֹטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק ב', סִימָן פד), אֲשֶׁר הַתְּפִלָּה הִיא
הַשַּׁעַר שֶׁדְּרָף שָׁם נִכְנָסִין לְהַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ וּמִשָּׁם אֲשַׁתְּמוּדְעִין לִיהִט,
וְכָל דְּבָר שֶׁבְּקִדְּשָׁה — אִיזוֹ תוֹרָה, אוֹ אִיזוֹ מְצוּהָ, אוֹ אִיזוֹ עַבּוּדָה,
עַקֵּר שְׁלֵמוֹתָהּ כְּשֶׁעוֹבֵר דְּרָף הַשַּׁעַר הַזֶּה — שֶׁהוּא תְּפִלָּה, וְזוּהִי
הַמְעֵלָה — לְעֲשׂוֹת מִתּוֹרוֹת תְּפִלוֹת וְכוּ' [עֵינַי לִקְוֹטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב',
סִימָן כה), וְאִין כָּאֵן מְקוֹמוֹ לְהֵאָרִיף בְּזֶה].

(ח) רַבִּי אֶלְעָזָר נָתַן פְּרוּטָה לְעֵנִי, וְאַחֲרֵי-כֵן הִתְפַּלֵּל, אָמַר הָרִי כְּתוּב וְכוּ'.
(ט) מִשָּׁם מְפִירִים אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

הַהֲכָרַח לְקַצֵּר עֲכָשׁוּ מִהִטְרָדָה שְׁנִכְנָסָה בְּרַגַע זֶה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

תְּקַנּוּ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֵּין כֶּסֶה לְעֵשׂוֹר ה'תשל"ב.

חַיִּים, חַן וְחֶסֶד יִמְשְׁכוּ אֶל אֶהוּבֵי, יְדִידֵי, הַבְּחוּר הַמְּשֻׁתָּקֵי
לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל-פִּי הַדֶּרֶךְ הָאֵמֶת שֶׁקִּבְּלָנוּ מִהַנְּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר
חֻמָּה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר.

בְּרוּךְ הַשֵּׁם, הָרֹאשׁ הַשָּׁנָה עָבַר אֶצְלָנוּ יָפָה מְאֹד, וְהָיָה קְבוּץ
גָּדוֹל מְאֻנְשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ הַיְקָרִים, וְגַם הָיוּ הַרְבֵּה מְקַרְבִּים חֲדָשִׁים וּקְצַת
מְקַרְבִּים מְכֻבָּר, וְעֲכָשׁוּ הָיְתָה הַפְּעַם הָרִאשׁוֹנָה שֶׁבָּאוּ לְקְבוּץ הַקְּדוֹשׁ,
אֲקוּהָ שֶׁבְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בַּשָּׁנָה הַבָּאָה תִּשְׁבֹּר אֶת כָּל הַמְּנִיעוֹת,
וְתִבּוֹא אֶל קְבוּץ חֲסִידֵי בְּרִסְלָב, כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (ח"י-מוה"ר"ן, סִימָן
תו): וְיִי אֲזוּי זָאל אֵיךְ אֵיךְ זָאגֵן קֵיין גְּרַעסְעֶרס דָּעֵר פּוֹן אִיז נִיט
פֶּאֶר הַאֲנֻדֵן, וְאָמַר, שְׂיִכּוּלִים אִז אֲנָשִׁים לְקַבֵּל תְּקוּנִים אֲשֶׁר בְּכָל
הַשָּׁנָה לֹא הָיָה אֲפָשָׁר שְׂיִהְיֶה לָהֶם תְּקוּן כָּלֵל בְּשׁוּם אֲפֹן שֶׁבְּעוֹלָם,
אִךְ אֶצְלוֹ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה גַּם אֵלּוֹ הָאֲנָשִׁים יְכוּלִים לְקַבֵּל תְּקוּן; גַּם אָמַר
(ש"ס, סִימָן תג): הַדְּבָר פֶּלֶא אֶצְלִי, מֵאַחַר שֶׁהַמְּקַרְבִּים שְׁלִי מְאֻמִּינִים
לִי, וְלָמָּה לֹא יִזְהָרוּ כָּל הָאֲנָשִׁים הַמְּקַרְבִּים אֵלַי, שְׂיִהְיוּ כָּלֵם עַל רֹאשׁ
הַשָּׁנָה, אִישׁ לֹא יַעֲדֵר, כִּי כָּל הָעֲנָנִים שְׁלִי הוּא רַק רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּמִי
שִׁזְוָכָה לְהִיּוֹת אֶצְלִי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, רָאוּי לוֹ לְשִׁמּוֹחַ מְאֹד מְאֹד.

עַל-כֵּן, חֻמַּדַּת לְבָבִי, תִּתְחִיל עֲכָשׁוּ לְהַתְּפַלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,
שֶׁתִּזְכָּה לְהִיּוֹת בְּצוּתָא עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ חֲסִידֵי בְּרִסְלָב לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה
הַבָּא, כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר פְּעַם (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן רטו): אֶצְלִי הָעֶקֶר רֹאשׁ

(א) מִה אָמַר לָכֵם, עֲנָנִים גָּדוֹל יוֹתֵר מִזֶּה אֵינוֹ בְּנִמְצָא.

הַשָּׁנָה, וְתִכְּף כְּשִׁחּוּלָף וְעוֹבֵר רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֲנִי מֵטָה אֲזַנִּי וְשׁוֹמֵעַ אִם מַכִּים בַּכֶּתֶל לְעוֹרֵר לְסִלִּיחוֹת לַשָּׁנָה הַבָּאָה, כִּי אֵין שׁוֹם זְמַן כָּלֵל, כִּי כָּל הַשָּׁנָה חוֹלֶפֶת וְעוֹבֵרֶת כְּהֶרֶף עַיִן.

וּלְמַעַן הַשֵּׁם, אֵל תְּהִיָּה בְּצַעַר וּבְעִגְמוֹת נַפְשׁ, שְׁלֵא זְכִיתָ לְנִסְעַ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁנָה זוֹ לִהְיוֹת בְּצוֹתָא עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, בְּיִדְאֵי בְּנֵיתוֹ יִתְבָּרַךְ לְטוֹבָתְךָ, וְיָבוֹא וְיִגִּיעַ יוֹם יְשׁוּעָתְךָ, שְׁתִּזְכֶּה לְזֶה אִם תִּתְמַד בַּתְּפִלָּה עַל זֶה מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים (עַיִן לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן כ), וְגַם מֵה שְׁעֵבֵר עֲלֶיךָ בַּשָּׁנָה שְׁעֵבֵרָה, אֵל תִּתְבַּלְּבַל כָּלֵל, כִּי כָּבֵר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו'ל בַּמִּדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה נו, יט): אָמַר רַבִּי חֲנִינָא בַר רַבִּי יִצְחָק: כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה יִשְׂרָאֵל נֶאֱחָזֵין בְּעֵבְרוֹת וּמִסְתַּבְּכִין בְּצָרוֹת, וּבְרֵאשׁ הַשָּׁנָה הֵם נוֹטְלִין שׁוֹפֵר וְתוֹקְעִין בוֹ, וְנוֹזְקִים לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהוּא מוֹחֵל לָהֶם וְכוּ', עַיִן שָׁם; וּבְפָרֹט לְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ מִכָּאן וּלְהַבֵּא שְׁלֵא יַעֲשֶׂה עוֹד מֵה שְׁעֵשֶׂה וּפְגַם עַד עַכְשָׁו; וּמִבְּאֵר בְּלְקוּטֵי-הַלְכוֹת (תְּפִלִּין, הַלְכָה ה), אֲשֶׁר עָקַר קִדְשֵׁת רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא יוֹם רֵאשׁוֹן לְעֵשְׂרֵת יְמֵי תְּשׁוּבָה, שְׁנִזְכֶּה לְחִדּוֹשׁ יְמֵינוּ שְׁעֵבֵרוֹ בַּחֲשָׁף עַד עַכְשָׁו, וְלִהְיוֹסִיף מַעֲתָה תוֹסֶפֶת קִדְשָׁה וְעֵבֹדָה מְחֻדָּשׁ, שְׁזֶה בְּחִינַת "חִדּוֹשׁ עֲלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה" שְׁאֵנוּ מְבַקְשִׁים בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, וְעַל-כֵּן רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּרֵאשׁ חִדּוֹשׁ דִּיקָא, כְּדֵי שְׁנִזְכֶּה לְהַתְחַדֵּשׁ מֵרֵאשׁ, וְלִהְתַּחֵיל מְחֻדָּשׁ בְּעֵבֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵעַכְשָׁו דִּיקָא, וְלִשְׁכַּח כָּל מֵה שְׁעֵבֵר עֲלֵינוּ עַד עַכְשָׁו וְכוּ', עַיִן שָׁם, וְזֶה בְּחִינַת (יְחִזְקֵאל יח, לא): "הַשְּׁלִיכוּ מֵעֲלֵיכֶם אֶת כָּל פְּשָׁעֵיכֶם אֲשֶׁר פָּשַׁעְתֶּם בָּם, וַעֲשׂוּ לָכֶם לֵב חִדּוֹשׁ וְרוּחַ חִדּוֹשָׁה" וְגו', הֵינּוּ שְׁמֹזְהִיר שְׁתַּשְׁלִיף מֵעֲלֶיךָ וְתִשְׁכַּח אֶת כָּל מֵה שְׁפָשַׁעְתָּ עַד עַכְשָׁו, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה לְעֵשׂוֹת לָךְ לֵב חִדּוֹשׁ וְרוּחַ חִדּוֹשָׁה לְהַתְחַיל עַכְשָׁו מְחֻדָּשׁ בְּעֵבֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאֵל דַּעַת וְהַשְׁגָּה זוֹ — לְהַתְחַיל בְּכָל פַּעַם מְחֻדָּשׁ וְלִשְׁכַּח הָעֵבֵר, אִי אֶפְשָׁר לְהִגִּיעַ, כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׁקִידָה רַבָּה בְּסַפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל וְאֱמוּנַת חֲכָמִים בּוֹ ז"ל, וְאֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה יְהִי נֹטֶהר מַחוּ מִכָּל הַמּוֹתָרוֹת וְהַגְּלוּלִין וְהַטְּנַפֹּת שְׁנֹתֵלְכֵךְ הָאָדָם מִחַמַּת עוֹוֹנוֹתָיו הַרְּבִים (עַיִן לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן סא), כִּי עַל-יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים — לְסַלֵּק דַּעַתוֹ לְגַמְרֵי, וּלְקַיֵּם כָּל מֵה שְׁרַבְּנוּ ז"ל מְגִלָּה, עַל-יְדֵי-זֶה יִמְשְׁכוּ

עָלְיוּ מִיַּם שֶׁהֵם "מִי הַדַּעַת" הַנוֹבְעִים מִהַנְּחַל הָעֲלִיּוֹן אֲשֶׁר שָׁם מְקוֹר
הַחֲכָמָה הַקְּדוּמָה, וְעַל מַיִם אֵלּוּ נֶאֱמַר (יִחְזַקְאֵל לוֹ, כַּה־כּו): "וְיִזְרְקֶתִי
עַלְיֶכֶם מַיִם טְהוֹרִים וְטִהַרְתֶּם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם אֲטַהֵר
אֶתְכֶם", וְעַל־יַד־זֶה "וְנִתַּתִּי לָכֶם לֵב חֲדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם,
וְהִסְרֹתִי אֶת לֵב הָאָבֶן מִבְּשָׂרְכֶם וְנִתַּתִּי לָכֶם לֵב בֶּשֶׂר" וְדו"ק, וּבְכַבֵּר
הַרְגָּשָׁתָּ בְּמַעַט הַשָּׁנִים שֶׁחָלְפוּ עָלֶיךָ מִיּוֹם שֶׁנִּתְקַרְבַּת אֶל רַבְּנוּ ז"ל
נָעַם עֲצוּתֵי הַקְּדוּשׁוֹת הַמְּחִיּוֹת וְהַמְּחִזְקוֹת הַרְבֵּה, וְהַגְּרוּעַ שֶׁבְּגֵרוּעִים
יָכוֹל לְהַתְעַלּוֹת עַל־יַד־יְדֵי עֲצוּתֵי הַקְּדוּשׁוֹת, וּבְכַפְרֻטִּיּוֹת עַל־יַד־יְסוֹד
כָּל הָעֲצוּת הַפּוֹלֵל הַכּל, שֶׁהוּא — תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָה, שֶׁהוּא בְּעֲצָמוֹ
סוֹד הַמַּיִם הַנוֹבְעִים בַּנְּחַל, בַּחֲיִנַּת (אֵיכָה ב, יט): "שִׁפְכִי לִבִּי כַּמַּיִם"
נִכַח פְּנֵי ה'", וְעַל־יַד־יְדֵי "מִי הַתְּפִלָּה" יִמְשְׁכוּ עָלָיו "מִי הַדַּעַת".

חֲמִדַּת לְבָבִי ! חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד לְשַׁכַּח כָּל מַה שֶׁעָבַר עָלֶיךָ עַד
עַכְשָׁו, וְתַתְּחִיל בְּרַגַע זֶה מְחַדָּשׁ לִיחַד לְעֲצָמְךָ מְקוֹם מֵיחַד שֶׁאֵין שָׁם
בְּגִי־אָדָם, וְתַשִּׁיחַ וְתַסְפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתִבְקֶשׁ
רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרֵט, וְזֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב
(הוֹשַׁע יד, ג): "קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֵל ה'"; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל
(שְׁמוֹת רַבָּה לַח, ד): אֵינִי מְבַקֵּשׁ מִכֶּם אֶלָּא דְּבָרִים, בָּכוּ וְהַתְּפַלְלוּ לְפָנָי,
וְאֵנִי מְקַבֵּל אֶתְכֶם; וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (תַּנְחוּמָא אָמַר, סִימָן כב): עֲשׂוּ
תְּשׁוּבָה מְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, וְהֵם נִכְנָסִים וּבָאִים בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים וּמִתְעַנִּים בּוֹ
וְעוֹשִׂים תְּשׁוּבָה, וְהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מוֹחֵל לָהֶם, וּבּוֹדֵאֵי סוּף כָּל סוּף
נִזְכָּה לְתַקּוּן טוֹב וְנִצְחֵי עַל־יַד־רַבְּנוּ ז"ל, וְחֲזַק וְאַמֵּץ לְהִיּוֹת תָּמִיד
בְּשִׂמְחָה וּבְכַפְנִים שׁוֹחֲקוֹת, שֶׁעַל־יַד־זֶה תִּזְכָּה לְהַכְּנִס אֵלָיו יִתְבַּרְךָ,
בַּחֲיִנַּת (שִׁיר הַשִּׁירִים א, ד): "הִבִּיאֵנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו נְגִילָה וְנִשְׂמְחָה בְּךָ",
עַל־יַד־יְדֵי הַשְּׂמִחָה תִּזְכָּה לְבוֹא לְחֲדָרֵי הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, וּבְכַפְרֻטִּיּוֹת
עַל־יַד־יְדֵי עֲשִׂיַת הַמְּצוּוֹת בְּשִׂמְחָה זוֹכִים לְעֲלוֹת לְמַעְלָה לְמַעְלָה וְכוּ'
(עֵינִי לְקוּי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כד), "מְחַמַּת שְׂמִחָה נִפְתַּח הַלֵּב" (סֵפֶר
הַמִּדּוֹת, אוֹת שְׂמִחָה, סִימָן א), "וּבְרַבּוֹת הַשְּׂמִחָה נִתְחַזַּק כַּח הַשְּׂכָלִי" (שָׁם,
סִימָן ג), "עַל־יַד־יְדֵי שְׂמִחָה תִּפְּיֶסֶת הַמֶּלֶח נִתְגַּדֵּל" (שָׁם, סִימָן כא), "עַל־יַד־יְדֵי
שְׂמִחָה שֶׁל מְצוּוֹת הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְסַבֵּף עָלָיו" (שָׁם, סִימָן כד);
וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּתַנָּא דְּבֵי אֵלֵיהּ רַבָּה, פָּרָק טז): מִפְּנֵי מַה נִּשְׂתַּנָּה

יִשְׁעֶיהוּ בֶן אֲמוּץ יוֹתֵר מִכָּל הַנְּבִיאִים? מִפְּנֵי שֶׁהוּא הָיָה מְקַבֵּל עָלָיו
עַל מַלְכוּת שְׁמַיִם בְּשִׁמְחָה יוֹתֵר מִשְׂאֵר נְבִיאִים וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְאָמַר
רַבְּנּוּ ו'ל' (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן מַח), שֶׁתִּכְרַף-וּמְיָד כְּשֶׁאָדָם רוֹצֶה
לְהַכְנִיס אֶל תּוֹךְ הַקְּדוּשָׁה וְלַעֲסֹק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, אֲזַי עֲבָרָה
גְּדוּלָה כְּשֵׁיִשׁ לוֹ עֲצָבוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי עֲצָבוֹת הֵיא הַסְטֵרָא אַחְרָא
וְכוּ', עֵינֵי שָׁם, וְצָרִיף לַעֲשׂוֹת כָּל הַפְּעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם שִׁיזְכָּה לְהַגִּיעַ אֶל
מִדַּת הַשִּׁמְחָה שֶׁמַּעֲלֶתָהּ גְבוּהָה מְאֹד מְאֹד, וְזֶה עֶקֶר גְּאֻלַּת יִשְׂרָאֵל,
כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (יִשְׁעִיָּה לֵה, י'): "וּפְדוּיֵי ה' יִשְׁבּוּן וּכְאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְשִׁמְחַת
עוֹלָם עַל רֵאשִׁים, שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיִגּוּ וְנָסוּ יִגּוֹן וְאַנְחָה"; וְכַתִּיב
(שָׁם נֹא, ג): "כִּי נַחֵם ה' צִיּוֹן נַחֵם כָּל חֲרֻבְתֶיהָ, וַיִּשֶׁם מִדְּבָרָהּ כְּעֵדֶן
וְעִרְבָתָהּ כְּגֵן ה', שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִמְצָא בָּהּ תוֹדָה וְקוֹל זְמִרָה"; וְכַתִּיב
(שָׁם סֵא, ז): "תַּחַת בְּשִׁתְּכֶם מִשְׁנֵה וּכְלָמָה יִרְנוּ חֲלָקִים לְכֵן בְּאַרְצָם
מִשְׁנֵה יִירָשׁוּ שִׁמְחַת עוֹלָם תִּהְיֶה לָהֶם".

וּמַחֲמַת טְרִדוֹתֵי הָרַבִּים עֲכָשׁוּ בְּעִשְׂרֵת יְמֵי תְּשׁוּבָה בְּרוּחַ חַיִּימוֹת
וּבְגִשְׁמִיּוֹת — אֶקְצֹר, וְאִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, עוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד, שְׁנִזְכָּה
לְהַתּוֹעֵד יַחַד וְלִשְׁמַח בְּיַחַד וְלִדְבַר יַחַד מְנַעֵם צוּף אִמְרוּתֵיו הַקְּדוּשׁוֹת,
וְנִזְכָּה לְשֵׂאֵב תְּמִיד מִהַנְּחַל עֲצוֹת וְהַתְּחַזְּקוֹת אֵיף לְחַזֵּק אֶת עֲצָמָנוּ
מִכָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֵינוּ, וְלִבֵּל גַּפְל, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּדַעַתְנוּ מִשׁוּם דְּבַר,
רַק לְבוֹרַח תְּמִיד אֵלָיו יִתְבַּרַךְ בַּתְּפִלָּה וְשִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָף בְּאַהֲבָה רַבָּה, וּמְבַרְכֵף בְּכַתִּיבָה וְחַתִּימָה טוֹבָה...

תקנו.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי עִשְׂרֵת יְמֵי תְּשׁוּבָה ה'תשל"ב.

הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם יִרְדְּפוּ לְאַהֲבָה, יְדִידֵי הַיְקָר, הַשׁוֹתָה מִמֵּי הַנְּחַל
נּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, הַבְּחוּר הַנְּחַמֵּד ... גְּרוּ יְאִיר
וַיִּזְרַח.

ברוך השם, עבר עלינו הראש השנה הקדוש בהתעוררות רבה, והיה תהלה לאל קבוץ גדול של אנשי שלומנו היקרים, כאשר הזהירנו על זה ביותר רבנו ז"ל, להתפלל יחד אצלו בראש השנה, ומוהרנ"ת ז"ל אמר (אבני ברזל): בכל מקום שמתקבצים עדה מאנשי שלומנו, ראוי לנסע מסוף העולם ולתחב ראשו ביניהם, ודבר זאת לענין ראש השנה, כי בכל קבוץ שנתקבצים אנשי שלומנו בהתקשרות לרבנו ז"ל, ומתפללים שם בראש השנה, אז רבנו ז"ל עמהם, כאשר אמר רבנו ז"ל בעצמו (חיי-מור"ן פתב ד): פון "היכל קן צפור" וועל איך ארויס גיין צו זייא, אקנה להשם יתברך, אשר בשנה הבאה תשבר את כל המגיעות, ותזכה גם-כן לתחב ראשך בין אנשי שלומנו היקרים.

לעת עתה, חמדת לבבי, נכנסה שנה חדשה, שנה שעוד לא הייתה בעולם, שנה שכל תקוני העולמות תלויים בנו החיים עכשו דיקא על-כן תקבל על עצמך התחדשות חדשה לשכח כל מה שעבר עליך עד עכשו, אפלו שנפלת בירידה הכי גרועה בפגם הברית, הכל לכל תשפח ותסירו מדעתך לגמרי, ותתחיל מחדש מרגע זה, כאלו ברגע זה נולדת, ובאמת מבאר בכתבי האריז"ל (עץ חיים, שער א, ענה ה), שבכל עת ורגע הוא ענין אחר לגמרי, ואין רגע זה דומה לרגע שני, כי בכל רגע משתנה כל סדר מעמד ומצב כל העולמות וכו', עין שם, על-כן יכולים להתחיל בכל רגע מחדש (עין לקוטי-הלכות, בשר וחלב, הלכה ד), ובפרטיות על-ידי העצה הנוראה היוצאת ממקור החכמה הקדומה, שהיא "תפלה", כי על-ידי עצת התפלה, לעולם לא יפל, כי באיזה מקום שרק יהיה, יקשר עצמו אליו יתברך בשיחה בינו לבין קונו בלשון שרגיל בה, ויספר הכל לפניו יתברך כאשר ידבר איש עם רעהו, ואפלו אם יפל כל-כף, חס ושלום, שנסתם ממנו דבורו, ואין לו דבורים לדבר עמו יתברך, מזה בעצמו יעשה שיחה ותפלה: "ראה, רבוננו של עולם, איך נפלת ונשלתתי ממך כל-כף, עד שאין לי אפלו דבורים לדבר עמך, ולבי כבד וקשה עלי

(א) מהיכל "קן צפור" (שהוא היכל בעולמות העליונים, שקפי הידוע שם מקום רבנו ז"ל), אני אצא אליהם.

כְּאֶבֶן, וְאִינִי מְרַגֵּישׁ שׁוּם תְּשׁוּקָה אֶלֶיךָ וְכוּ' וְכוּ', וַיֵּאָרֶיךָ בְּזֶה מְאֹד וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעֶצְמוֹ יִזְכֶּה שֵׁשֶׁשׁפַע עָלָיו אַחֲר־כֵּךְ אֹר, דַּעַת, חַיִּית, נֶעַם וְזִיו שְׁכִינְתּוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי בְּאֶמֶת אֹרֹו יִתְבַּרְךָ מְאִיר תְּמִיד, כִּי הוּא מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין וּבְתוֹךְ כָּל עֲלָמִין, כִּי הוּא מְחַיֶּה אֶת הַכֹּל, וְאֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, דּוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הַכֹּל לְכָל עֵצִים עֲצָמִיּוֹת חַיִּית אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, אִף הָאָדָם עַל-יְדֵי חֻטְאָיו הַרְבִּים, וּבְפָרֵט עַל-יְדֵי פָגַם הַבְּרִית שֶׁהוּא פָּגַם הַדַּעַת עַל-יְדֵי-זֶה נִסְתָּר מִמֶּנּוּ הַכֹּל, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, וְחֻשְׁף בְּעֵדוֹ וְלֹא אֹר לּוֹ, וְאֹז הוֹלֵךְ נֶע וְנֹד, וְאֵין מוֹצֵא מְקוֹם, חֶסֶם וְשְׁלוֹם, מֵאַחַר שְׁאֵין לוֹ "אֶאֱמוּנָה", וְרַבְּנוּ ז"ל הִזְהִירוּנוּ עַל זֶה בְּיוֹתֵר בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה שְׁנַת תַּק"ע (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ה'), שְׁצָרֶיךָ כָּל אֶחָד לְחַפֵּשׁ בְּעֶצְמוֹ הַיֵּאָךְ אוֹחֹז "בְּאֶמֶנָה", כִּי בּוֹדָאֵי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אֶפְלוּ הִרְשַׁע הִכִּי גְרוּעַ, יֵשׁ בּוֹ נִצּוּץ הָאֶמּוּנָה שֶׁהִיא נִקְדַּת נִשְׁמָתוֹ, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי נִקְדַּת זוֹ, הוּא מוֹכֵן לְמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ בְּשַׁעַת שְׁרוּצִים, חֶסֶם וְשְׁלוֹם, לְהַעֲבִירוֹ עַל דָּתוֹ (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן פ'), אִף נִקְדַּת הָאֶמּוּנָה הִיא אֶצְלוֹ מְצַמְצָמֶת וְנִקְטְנֶת מְאֹד, וְכָל עֲבוּדָתָנוּ בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת הִיא עַל נִקְדַּת זוֹ — לְגִדּוֹל וּלְגִלּוֹת "הָאֶמּוּנָה", שְׁיֵאִיר בּוֹ אֹרֹו יִתְבַּרְךָ, שְׁזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים קִיט, פו): "כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֶמּוּנָה" — כָּל תְּכֵלֶת הַמִּצְוֹת שְׁיִבּוֹא עַל יְדֵן לְאֶמּוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְעַל-כֵּן גְּדוֹל כַּח הַצְּדִיקִים מְאֹד מְאֹד, כִּי עַל-יְדֵי קִדְשָׁתָם וְטְהָרָתָם וְעִסְקָם בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת לְשִׁמָּה, אֹז מְזַדְּבָךְ מִחֶם וְדַעַתָּם מְאֹד מְאֹד, וְזוֹכִים לְבִירוֹ וְזַכּוּיָךְ הָאֶמּוּנָה, עַד שְׁזוֹכִים לְבַטֵּל וְלַהֲפֹךְ כָּל גְּשָׁמִיּוֹתָם אֶל רִוְחָנִיּוֹת, וְאֵינָם רוֹאִים רַק אֹרֹו יִתְבַּרְךָ הַמְּחַיֶּה וְהַמְּהַיֶּה הַכֹּל, וְכִמוֹ שְׁאֶמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל: אֲשֶׁרִיָּהֶם הַצְּדִיקִים שְׁמֵהֶפְכִים הַצְּוֹרָה לְיוֹצְרָה, וּמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל גִּלָּה, שְׁעַל-יְדֵי אֶמּוּנָה, אֹז (יְחֻזְקָאֵל א, א): "נִפְתָּחוּ הַשָּׁמַיִם וַיֵּאָרָא מִרְאוֹת אֱלֻקִּים", וְכִמוֹבָא בְּסִפְרֵי הַמְּקַבְּלִים, אֲשֶׁר לְהַכְּנִס אֵלָיו יִתְבַּרְךָ הוּא רַק עַל-יְדֵי הַשַּׁעַר הַזֶּה הַנִּקְרָא "אֶמּוּנָה" (עֵין בְּשַׁעֲרֵי אוּרָה, שַׁעַר א), וּבְדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן פד) מְבֹאֵר, אֲשֶׁר הַשַּׁעַר הַזֶּה הוּא "תְּפִלָּה", שְׁעַל יְדֵה נִכְנָסִים אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וּבְאֶמֶת תְּפִלָּה וְאֶמּוּנָה תְּלוּיּוֹת זוֹ בְּזוֹ (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סב), כִּי מֵה שְׁאֵין

הָאָדָם מִתְחַזֵּק לְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ — הֵן הַשֵּׁלֶשׁ תְּפִלוֹת הַקְּבוּעוֹת מֵאֲנָשֵׁי כְּנֻסַת הַגְּדוּלָה וְהֵן שִׂיחָה בֵּינֵנו לְבֵין קוֹנֵנו, מִפְּנֵי שְׂאִין אֲמוּנָתוֹ שְׁלֵמָה, כִּי אִם הִיָּה יוֹדֵעַ בְּכַרְוֹר וְזַכּוּף, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹמֵד עַל יָדוֹ וְשׁוֹמֵעַ דְּבוּרוֹ, בְּיָדָאֵי הִיָּה מִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוְנָה גְּדוּלָה פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת, וְהִיָּה מְרַבֶּה בְּשִׂיחָה בֵּינֵנו לְבֵין קוֹנֵנו, וְלֹא הִיָּה רֵץ אַחַר הַהֶבֶל, וְלֹא הִיָּה בּוֹטֵחַ בְּשׁוֹם אָדָם כָּלֵל, וְלֹא הִיָּה מִתְפַּחַד מִשׁוֹם בְּרִיָּה כָּלֵל, כִּי הִיָּתָה נְחֻקְקָת בּוֹ אֲמַת, שְׂאִין שׁוֹם בְּרִיָּה יְכוּלָה לַעֲשׂוֹת לוֹ טוֹב אוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, רַע, כִּי הַכֹּל מְשַׁנָּח בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלְאָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאִין בְּלַעֲדֵיּוֹ יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֵׁם אֱלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאִזּוֹ כְּשֶׁהָאָדָם זוֹכֶה לְכַרְוֹר וְזַכּוּף אֲמוּנָה זֶה, אִזּוֹ מְאִיר לוֹ תְּמִיד וְאִין לוֹ שׁוֹם קְשִׁיּוֹת, הֵן בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה זוֹכֶה שְׁנִתְיָשֵׁב לוֹ הַכֹּל, וְאִין עוֹלָה עַל דַּעְתּוֹ שׁוֹם קְשִׁי"ה וְחִמ"ר, כִּי מִתְרַץ לוֹ הַכֹּל, וְכֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת אִין קְשָׁה לוֹ כָּלֵל אֶפְלוֹ הַשְּׁנוּיִים שְׁנַעֲשׂוּ בֵּין הַצְּדִיקִים, כִּי יוֹדֵעַ שְׂאֵלוֹ וְאֵלוֹ דְּבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים, וּמִכָּל שְׂכֵן מַה שְׁנַעֲשָׂה בֵּין הָעוֹלָם, רוֹאֶה וְיוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל לְכָל הָאָרֶת עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמַנְהִיג כֶּף אֶת עוֹלָמוֹ; אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקֵנוּ שְׁזַכִּינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבֵּי אֲמַת כְּזֶה, הַמְּלַמְּדֵנוּ עֲצוֹת נִפְלְאוֹת כְּאֵלוֹ, וּמַגְלֶה לָנוּ רִזִּים וְסִתְרֵי תוֹרָה כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר גַּם לָנוּ בְּאִיזָה מְקוֹם שְׂאֵנוּ מְנַחִים עַל-יָדֵי מַעֲשֵׂינוּ הָרָעִים, רַחֲמָנָא לְצַלּוּ, גַּם-כֵּן תְּהִיָּה לָנוּ תְּקוּנָה טוֹבָה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ; טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסָד חֲנֻם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, אִךְ צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד בְּעַקְשָׁנוֹת גְּדוּלָה לְאַחֲזוֹ אֶת עֲצָמוֹ עִם רַבְּנוּ ז"ל בְּשִׁקִּידָה נִפְלְאָה בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וְכֵן לְאַחֲזוֹ אֶת עֲצָמוֹ בְּצוּמָא אַחַת עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, כִּי הִבְעַל-דְּבָר אֹרֵב עַל זֶה מְאֹד, כִּי לֹא נִיחָא לֵיהּ אֲשֶׁר הָאָדָם יֵצֵא מִכֹּפּוֹ שְׁלֵכַד בְּהָ אֶת הָאָדָם, וּבִכְפֻרְט שִׁיכְנֵס אֶל שַׁעַר הָאֲמוּנָה, זֶה לוֹ חֲצִים שְׁיִוְרָה בּוֹ הָאָדָם, כִּי עַקֵּר עֲבוּדַת הַסֵּטְרָא אַחְרָא הִיא הַסֵּתְרָה — לְהַסְתִּיר אֲמַתּוֹ יִתְבָּרַךְ מִן הָעוֹלָם, וּמְרַבֶּה קְשִׁיּוֹת וְסִפְקוֹת אֶצְלוֹ — "הִישׁ ה' ... אִם אִין" (שְׁמוֹת יו, ז), וְעַל-יָדֵי שֶׁהָאָדָם זוֹכֶה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הָאֲמַת, אִזּוֹ נִפְתָּח פִּיו וְעֵינָיו לְרֹאוֹת הַתְּגִלוֹת אֲמַתּוֹ יִתְבָּרַךְ וְנֵעַם זִיו שְׁכִינָתוֹ

שיב אָשֶׁר תִּקְנַח בְּנַחֵל

יְתַבְרֶךְ, וּמְדַבֵּר אֵלָיו יְתַבְרֶךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם אָחִיו, אֲשֶׁר זֶה עוֹלָה עַל הַכֹּל — לְיַחַד לְעַצְמוֹ מְקוֹם מְיַחָד שְׂאִין שָׁם בְּנִי-אָדָם, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יְתַבְרֶךְ כָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת, וְלִבְקֵשׁ מִמֶּנּוּ יְתַבְרֶךְ שְׂיִזְכֶּה לְצֵאת מֵהַחֲשָׁף שְׁנֹלְפֵד בּוֹ, וַיִּתְמִיד בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, וְאִף שְׁבִתְחִלָּה יְדַמָּה שְׂאִין מִי שְׁשׁוֹמֵעַ לוֹ, אִךְ אִם יִרְבֶּה בְּתַפְלָה, אִז "יְתַפְרְדוּ [מִמֶּנּוּ] כָּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן" (תהלים צב, י), וַיִּזְכֶּה שְׂיֵאִיר אֵלָיו ה' פָּנָיו.

אָחִי הַיְקָר! חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד בְּמְקוֹם שְׂאִתָּה שָׁם, כִּי גַם מִשָּׁם אַתָּה יָכוֹל לְצֵאת עַל-יְדֵי עֲצַת הַתְּפִלָּה, שְׂתִשְׁקַד בְּזֶה מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ כְּאֲשֶׁר דְּבַרְנוּ הַרְבֵּה בְּזֶה, וְכֵן שְׂתִתְמִיד מְאֹד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שְׁעוֹרִים כְּסֻדְרָן — גְּמָרָא, שְׁלַחַן עָרוּף וּמִשְׁנָיוֹת, וְאִז טוֹב לָךְ לְנִצָּח.

וּמְחַמַּת טְרוֹדוֹתֵי הַרְבִּים עֲכָשׁוּ — אֶקְצֹר, וְאֲנִי מְבַקֵּשׁ מִמֶּךָ שְׂתִרְאֶה לְכַתֵּב לִי, וְגַם תִּרְאֶה אֶת הַמְּכַתֵּב לְבַחּוֹר ... וְאַחֲרֵי-כֵן תִּפְגְּעַנִּיעַ אֶת הַמְּכַתֵּב אֶצְלֶךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

תִּקְנַח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתַבְרֶךְ, מוֹצְאֵי-שְׁבִת-קֹדֶשׁ לְסֻדְרֵי הָאֲזִינוּ ה'תשל"ב.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׂיִגּוּ אֶל אֶהוּבֵי, אָחִי, יְדִידֵי הַיְקָר, הַבַּחּוֹר הַמְּשִׁתּוֹקֵק לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יְתַבְרֶךְ עַל-פִּי דְרָךְ הָאֲמֵת שְׂקִפְלָנוּ מֵהַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נִרוֹ יֵאִיר.

אָחִי הַיְקָר! חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד בְּנִקְדַּת הָאֲמוּנָה, לִידַע, לְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדִיעַ כִּי ה' הוּא אֱלֹקִים וְאִין בְּלַעֲדֵנוּ יְתַבְרֶךְ כָּלֵל, וְאִין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבְּעוֹ מִלְמַטָּה אֶלָּא אִם-כֵּן מְכַרְיִזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה, כְּמוֹ שְׂאִמְרוּ

שיג בַּנְחַל תקנח אֲשֶׁר

חַכְמֵינוּ ז"ל (חלין ז:), וְכָל מַה שְּׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם — הֵן בְּרוּחָנוּ
וְהֵן בְּגִשְׁמֵי הַכֹּל לְכָל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית, וּכְשִׁידַע יְדִיעָה זו, אָז תָּמִיד
יִזְכֶּה לְצִמּוּחַ וְלַגְדֵּל בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ כְּאֲשֶׁר דִּבְרָנוּ מִזֶּה בְּסַעֲדָה
שְׁלִישִׁית שְׁבַת זו עַל־פִּי לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן (חֶלֶק א', סִימָן קנ"ה), שְׁפָרַשׁ
רַבְּנוּ ז"ל מַה שְּׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל (שְׁבַת לא): אֲמוּנָה זֶה סֵדֶר זִרְעִים,
אִם יֵשׁ לוֹ תִקְוָה הָאֲמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַל־יְדֵי־זֶה שׁוֹם דְּבָר שְׁבַעֲוֹלָם
לֹא יִפְּלוּ, אֲדוּרְבָה יַעֲשֶׂה בְּכָל פֶּעַם הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְשִׁמְחָה תְּלוּיָה
בְּאֲמוּנָה, כִּי אִם אֲמוּנָתוֹ בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת שְׂאִין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל
וְהַכֹּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנוּת וּבְגִשְׁמֵיּוֹת הַכֹּל לְטוֹבָתוֹ, אֲזַי הוּא
תָּמִיד בְּשִׁמְחָה, שְׂזָה בְּחִינַת (תְּהִלִּים צז, יב): "שִׁמְחוּ צְדִיקִים בַּיהוָה",
וּכְתִיב (שִׁם קד, לד): "אֲנֹכִי אֶשְׂמַח בַּיהוָה", שְׁמִשְׂמַח אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ,
שְׂזָה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַקְּדוּשָׁה — כְּשִׁזְזָה לְהַגִּיעַ לְאֲמוּנָה פְּשוּטָה כְּזוֹ
עַד שִׁשְׂמַח מְאֹד עִם קְדוּשַׁת יְהוָה.

וּדְבָרָנוּ הִרְבֵּה אֵיךְ שְׁעַל נִקְדַּת הַשִּׁמְחָה מִתְגַּבֵּר הַסְטָרָא אַחֲרָא
מְאֹד לְמַנַּע וְלַעֲכָב לְשִׂמְחָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל־כֵּן צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי
פְּעֻלוֹת שְׁבַעֲוֹלָם לְשִׂמְחָה נְפִשׁוּ, וְאֶפְּלוּ שְׁכָבָר נָפֵל לְמָקוֹם שְׁנַפְּל
עַל־יְדֵי חֲטָאִיו וְעוֹנוֹתָיו יִחֲזַק אֶת עַצְמוֹ בְּשִׁמְחָה, וְעַל־יְדֵי שִׁמְחָה
יִזְכֶּה לְצִאֵת מֵהַחֲשָׁךְ שְׁנֹלְכָד בּוֹ, בְּסוּד (יִשְׁעִיָּה נה, יב): "כִּי בְּשִׁמְחָה
תִּצְאוּ" וְגו', וְעֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַשִּׁמְחָה תְּלוּיָה בְּאֲמוּנָה, וְכָל מַה שְּׁמִתְחַזֵּק
יֹתֵר בְּאֲמוּנָה שְׂאִין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְאִין אָדָם יָכוֹל לְהִיטִיב
לוֹ אוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, לְהִרְעֵ לוֹ מִבְּלַעֲדֵי רְשׁוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, בֵּן מִתְחַזֵּקַת
אֲצִלוֹ נִקְדַּת הַשִּׁמְחָה; וּרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קסט),
שְׁעַל־יְדֵי שִׁמְחָה תִּזְכֶּה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִשְׁמְרֵךְ מִפְּגַם הַבְּרִית, עֵינֵי שָׁם;
כִּי עֵקֶר פְּגַם הַבְּרִית נִמְשָׁךְ מֵהַקְּלָפָה הַנִּקְרָאֵת יְלָלָה כְּפִדּוּעַ, וְעַל־יְדֵי
שִׁמְחָה מִבְּטָלִים קְלָפָה זו, וַיֵּשׁ גַּם אִיזָה רְמֵז בְּדַבְּרֵי חַכְמֵינוּ ז"ל (שְׁבַת
קל:): כָּל מִצְוָה שְׁקָבְלוּ עֲלֵיהֶם בְּשִׁמְחָה כְּגוֹן מִילָה, וְלִמְדוֹ מֵהַפְּסוּק
(תְּהִלִּים קיט, קסב): "שֵׁשׁ אֲנֹכִי עַל אִמְרָתְךָ כְּמוֹצֵא שְׁלָל רַב", עֵינֵי שָׁם;
וַיֵּשׁ לוֹמַר: עַל־יְדֵי תִקְוָה הַשִּׁמְחָה שֶׁל הַמִּצְוֹת שֶׁהֵן אֲמֵרוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ,
עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְהוֹצִיא שְׁלָל רַב, שֶׁהֵם הַנְּצוּצוֹת שְׂאֵבֶד, חֵס וְשְׁלוֹם,
עַל־יְדֵי פְּגַם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וּמוּבָא בַּמְדְּרָשׁ (תַּנְחוּמָא תּוֹרֵיע ה):

שִׁיד אֲשֶׁר תִּקְנַח בְּנִחַל

אמר הקדוש-ברוך-הוא: אתם משמרים את המצוות ותשמחו בהן, אני מוסיף לכם שמחה, שנאמר (ישעיה כט, יט): "ויספו ענוים בה' שמחה", ומוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כד): שעל-ידי עשיית המצוות בשמחה, זוכה לעלות מעולם אל עולם, עד שיזכה להגיע אל מדרגת מטי ולא מטיא, שהיא השגת אלקותו יתברך למעלה מכל העולמות.

עמד והתבונן מה יכול ילוד אשה לזכות בזה העולם, והכל אם יזכה לקיים בתמימות ובפשטות עצות רבנו ז"ל — לשמח את עצמו עם כל מצוה שזוכה לקיים, והאריו"ל גלה לאיש סודו, אשר הוא זכה להגיע למדרגתו רק על-ידי תקיף השמחה, ששמח מאד מאד בשעה שקיים איזו מצוה, וכל זה נובע מאמונה, כי בזה ששמח בעשיית כל מצוה, בזה מגלה גדל בטחונו בו יתברך, וכתב הרמב"ם (פרק ח, הלכות לולב, הלכה טו): השמחה — שישמח האדם בעשיית המצוה ובאהבת האל שצוה בהם, עבודה גדולה היא, וכל המונע את עצמו משמחה זו, ראוי להפריע ממנו, שנאמר (דברים כח, מז): "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב", ואין הגדלה והכבוד אלא לשמח בה', עיין שם; וכתב על זה הרב המגיד דברים אלו מבארים בגמרא (שבת ל:): "ושבחתני אני את השמחה" (קהלת ח, טו) — זו שמחה של מצוה, ועקר הדבר הוא, שאין ראוי לו לאדם לעשות המצוה מצד שהיא חובה עליו, והוא מכרח לעשותה [רק מאהבת האל שצוה על זה], והשמחה בעשיית המצוות וכלמוד התורה היא השמחה האמתית. וכו', עיין שם; ועיין בפלא יועץ (אות שמחה): מה טוב ומה נעים שישמח ישראל בעושיו שמחה של מצוה, על כל מצוה ומצוה שעושה יגיל וישמח יותר ויותר ממוצא שלל רב, ובפרט בשבתות ובכימים טובים, דכתיב (ישעיה נח, יד): "אז תתענג על ה'", וכתוב (דברים טז, יד): "ושמחת בחגך", ובפרט בשעת עבודת התפלה צריך לשמח שמחה רבה ועצומה בתקיף הדבקות בו יתברך, וכן ברפת-המזון צריך להזהר מאד מאד

לְכַרְךָ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְהַפְּלִיגוּ עַל זֶה בְּיֹתֵר בְּזֵהָר הַקְּדוֹשׁ (תְּרוּמָה קסח:) בְּגִדְל הַחַיִּיב לְאָמְרוֹ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵב, עַד שְׂאֲמְרוּ שְׂרָאוּי שְׂיֵאכֹל וַיִּשְׂתֶּה דְבָרִים הַמְּשֻׁמָּחִים אֶת הַלֵּב, כְּדִי שְׂיִכְרְךָ בְּרִפְת־הַמְּזוֹן בְּשִׂמְחָה וְכוּ', וַיְדוּעַ שְׂבָכֵל מְצֹנָה וּמְצֹנָה "לְפוּם צַעְרָא אֲגְרָא"^ב (אָבוֹת ה, כב), בֵּן לְעֲנִין הַשְּׂמֵחָה, הָאִישׁ אֲשֶׁר הוּא מֵר נֶפֶשׁ מְקוּרוֹת וּפְגַעֵי הַזְּמַן, וְכֵן הַטְּבָעִיּוֹת שֶׁלוֹ לְהַמְשִׁיךְ אֶל הָעֲצָבוֹת וְהַמְרָה שְׁחוּרָה, אִם יִחַזַק אֶת עֲצָמוֹ וַיִּפְנֶה לְכָבוֹ וְדַעְתּוֹ וַיִּשְׁכַּח עֲצָבוֹנוֹ וְרָגְזוֹ, וַיִּשְׂמַח אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְפַּרֵּךְ, אִף שֶׁבָּא לוֹ בְּקִשְׁי גְדוֹל מִחֲמַת הַטְּבָע הַהִפְכִי שְׂיֵשׁ בּוֹ, יִגְדַל שְׂכָרוֹ וּמַעֲלָתוֹ וּמְדַרְגָּתוֹ מְאֹד מְאֹד בְּשָׂמִים וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וּבִסְפָר הַמִּדּוֹת (אוֹת שְׂמֵחָה, סִימָן א) אֵינִי: בְּשִׂמְחָה עוֹשֶׂה מְצֹנָה בְּשִׂמְחָה, זֶה סִימָן שֶׁלְּבוֹ שָׁלֵם לְאֶלְקִינוּ, עֵינַי שָׁם; וּמִבְּאֵר בְּאַרְיִכוֹת בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (פְּרִיָה וְרִבְיָה, הַלְכָה ג), אִיךָ שֶׁהֶעֱקָר בְּעִבּוּדַת הַשָּׁם יִתְפַּרֵּךְ וּבְפִרְטִיּוֹת לְרַחֲוִקִים שֶׁפָּכַר נִכְשְׁלוֹ כְּמוֹ שֶׁנִּכְשְׁלוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, בְּפִגְם הַבְּרִית בְּמַעֲשֵׂיהֶם וּבַתְּאוּבוֹתֵיהֶם הַרְעוֹת, הֶעֱקָר שְׂיִתְגַּבְּרוּ בְּכָל עֵז לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וְצָרִיךְ לְהַכְרִיחַ אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל הַפְּחוֹת לְהִיּוֹת אִךְ שְׂמֵחַ תָּמִיד, וְעֶקֶר שְׁלֵמוֹת הַשְּׂמֵחָה — שְׂיִתְגַּבְּרַחטף גַּם אֶת הַיְגוֹן וְהָאֲנָחָה בְּשִׂמְחָה, הֵינּוּ שְׂיִהֶפְךָ אֶת כָּל הַיְרִידוֹת שֶׁלוֹ, וַיְדוּן אֶת עֲצָמוֹ לְכַף זְכוֹת שֶׁכָּף סָבְבוּ עִמּוֹ מְלִמְעָלָה, וְעַל-יַד־זֶה גוֹרֵם שְׂנַעֲשִׂים עַל יְדוֹ יְחוּדִים גְּדוֹלִים וְשַׁעֲשׂוּעִים נוֹרְאִים מְאֹד לְמַעְלָה לְמַעְלָה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים; וּמִבְּאֵר שָׁם, שֶׁעֶקֶר חַיּוֹת שֶׁל הָאָדָם בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׂמִיּוֹת תְּלוּי בְּמִדַּת הַשְּׂמֵחָה, וְכִמוֹ שְׂאֲמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לִקְוִטֵי מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כד), שֶׁגַּם הַחוֹלָאֵת בְּגִשְׂמִיּוֹת נִמְשַׁכֶּת עַל הָאָדָם בְּשַׁעֲה שְׂמֵחָה אֶת עֲצָמוֹ אֶל הָעֲצָבוֹת וְהַמְרָה הַשְּׁחוּרָה, חַס וְשָׁלוֹם, וְאִף אִם חָטָא הָאָדָם וּפִגְם מְאֹד מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אִף-עַל-פִּי-כֵן אֵל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ, וַיִּתְחִיל בְּכָל עֵת וְרָגַע מִחֲדָשׁ כְּאֵלוֹ נוֹלָד עֲכָשׁוּ.

וּמוֹכָא בְּצוּאֵת הַבְּעַל-שָׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ: אֵל יְרֵבָה הָאָדָם בְּדִקְדוּקִים יְתָרִים בְּכָל דְּבָר שְׂעוֹשָׂה, שְׂזוֹ כְּוֹנֵת הַיְצָר הָרַע —

(ב) לְפִי גִדְל הַצַּעַר שֶׁהִיָה לְאָדָם בְּקִיּוֹם הַמְצֹנָה, בֵּן גִּדְל הַשְּׂכָר שֶׁהוּא מְקַבֵּל עֲלֵיהָ.

לַעֲשׂוֹת לְאָדָם מוֹרָא וּפְחָד שֶׁמָּא אֵינוּ יוֹצֵא הָאָדָם יְדֵי חוֹכְתוֹ
בְּמַצּוֹתָיו וּבְחֻמְרוֹתָיו, וְכָל אֵלֹהֵי הַדְּקוּדָקִים יִתְּרִים מִכְּנִיס הַיָּצָר הָרַע
בְּלֵב הָאָדָם, כִּדְבַר הַיְהוָה עַל-יְדֵי-זֶה לַעֲצָבוֹת וּלְעַצְלוֹת, וְהֵם מְנִיעָה
גְּדוּלָה לַעֲבוֹדַת הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ, וְאֵפְלוּ אִם נִכְשַׁל בְּעִבְרָה, חֵס וְשְׁלוֹם,
לֹא יִרְבֶּה בְּעַצְבוֹת שֶׁתְּבַטֵּל הָעֲבוֹדָה, רַק יִתְעַצֵּב עַל הָעִבְרָה (וַיִּתְּנָהּ).
וְתִכְרַף-וּמְיָד יִחֹזֵר לְשִׂמְחַת בְּבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ, כִּינּוֹן שֶׁהוּא מִתְחַרֵּט בְּחֻמְרוֹ
גְּמוּרָה, וְדַעְתּוֹ שֶׁלֹּא יֵשׁוּב לְכַסְלָהּ בְּשׁוֹם פֶּעַם, וְאֵפְלוּ כִּשְׂיֹדֵעַ בְּוִדְאֵי
שְׂאֵינוּ יוֹצֵא בְּדָבָר אֶחָד מִחֻמְרוֹת מְנִיעוֹת הַרְבֵּה, לֹא יִהְיֶה עֲצוֹב,
וַיִּחְשֹׁב שֶׁהַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ בּוֹחֵן לְבוֹת וּכְלִיוֹת, וְהוּא יוֹדֵעַ שֶׁרְצוֹנוֹ
לַעֲשׂוֹת מִן הַמְּבַחֵר רַק אֵינוּ יָכוֹל, וַיִּחְזַק אֶת עַצְמוֹ מְאֹד מְאֹד לְשִׂמְחַת
אֶת עַצְמוֹ בְּבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ וְכוּ', עַיִן שָׁם; וְכִבְרַת יְדוּעַ לָנוּ מֵה שֶׁאָמַר
פֶּעַם מוֹהֲרַן"ת ז"ל לְאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ (פּוֹכְבֵי-אוֹר, חֶלֶק אֲנָשֵׁי מוֹהֲרַן,
סִימָן כז): אִם הָיִיתָ תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, לֹא הָיִיתָ רוֹאֶה פְּנֵי גֵיהֲנוֹם, אֲשֶׁרִי
הַזּוֹכֶה לְהֵיחֹל תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְלֹא יִרְאֶה פְּנֵי גֵיהֲנוֹם, כִּי עַל-יְדֵי
שִׂמְחָה מְגַלֶּה פְּנִימִיּוֹת לְבָבוֹ שֶׁמֵּאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ שֶׁאֵין בְּלִעְדָיו יִתְבָּרֵךְ
כָּלֵל, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (תָּמִיד כח): אֵיזוֹהִי דְרָךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּבְוֹר לוֹ
הָאָדָם, יֵשׁ אוֹמְרִים — יִחְזִיק בְּאִמּוּנָה יִתְרָה; וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (סֵפֶר
הַמִּדּוֹת, אוֹת אִמּוּנָה, סִימָן לג): עַל-יְדֵי אִמּוּנָה, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִסְלַח
לָךְ עַל עֲוֹנוֹתֶיךָ; וְצִיֵּן הַרְבֵּי רַמְזוֹ (יְרֵמְיָה ה, א-ג): "מִבְּקֵשׁ אִמּוּנָה
וְאִסְלַח לָהּ" וְגו', "ה' עֵינֶיךָ הִלּוּא לְאִמּוּנָה", כִּי אִמּוּנָה הִיא הַשְּׁעָר
וְהַפֶּתַח לְהַפְּנֵס אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאֵין נִבְיָא שֶׁיִּכְנַס אֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ כִּי אִם
עַל-יְדֵי מִדַּת הָאִמּוּנָה (עַיֵן שְׁעָרֵי אוֹרָה, שְׁעָר א), וְדָבָר זֶה מְבֹאֵר אֶצְלָנוּ,
אֲשֶׁר תִּפְלֶה וְאִמּוּנָה תְּלוּיּוֹת זוּ בְּזוּ, כִּי כִּשְׂמֻחָה אֶת עַצְמוֹ בְּתִקְוָה
הָאִמּוּנָה שֶׁאֵין בְּלִעְדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, הַכֵּל
לְכָל עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חֵיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲזַנְפֶּתַח פִּיּוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ, מֵאַחֵר שֶׁהַכֵּל תְּלוּי רַק בְּיְדָיו יִתְבָּרֵךְ, וְזֶה (שְׁמוֹת יז, יב): "וַיְהִי
יְדָיו אִמּוּנָה", וְתִרְגּוּמוֹ: פְּרִיִסָן בְּצֵלוֹ, כִּי אִמּוּנָה תְּלוּיָהּ בְּתִפְלָה (עַיֵן
לְקוּשֵׁי-מוֹהֲרַן, חֶלֶק א', סִימָן סד), וְשִׁתִּיחָן תְּלוּיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְעַל-כֵּן אָמַר
רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן כ): כִּשְׂאָדָם כָּל הַיּוֹם בְּשִׂמְחָה, אֲזִי בְּנִקְל

ג) הַכְּנֵנָה לְרַב הַקְּדוֹשׁ מִשְׁשֶׁהֲרִין ז"ל, בְּעַל מֵרָאֵה הַמְּקוּמוֹת לְסֵפֶר הַמִּדּוֹת.

לו לַיַּחַד לְעַצְמוֹ שְׁעָה לְשַׁבֵּר לְכַבּוֹ וּלְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ; וְאָמַר רַבְּנּוּ ו"ל (שם, סימן עד), שְׁבִיּוֹתֵר צָרִיף לְהִתְחַזֵּק בְּשִׁמְחָה בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, וְצָרִיף לְהִכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ בְּכָל הַפְּחוֹת, שֶׁהַתְּפִלָּה תִּהְיֶה בְּשִׁמְחָה, וְאִם דַּעַתוֹ מְבַלְבֵּלֶת וְאִינוּ יָכוֹל בְּשׁוּם אִפֶּן לְהִגִּיעַ לְשִׁמְחָה, יַעֲשֶׂה אֶת עַצְמוֹ כְּאִלוֹ הוּא שְׂמֵחַ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה אַחֲר־כֵּף לְהִגִּיעַ אֶל שְׁלֵמוֹת הַשִּׁמְחָה, וְעַיִן בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת (אוֹת תְּפִלָּה, סימן פא): תְּפִלָּה שְׂהִיא בְּשִׁמְחָה, הִיא עֲרֵבָה וּמְתַקָּה לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ; (וּבְסִימָן ע): עַל-יְדֵי שִׁמְחָה תְּבוֹא תְּפִלָּתְךָ בְּהִכָּל מְלֶךְ; וְאִיתָא בְּשַׁעַר הַפְּנוּת (פָּרָק א): אֲסוּר לְאָדָם לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ בְּעַצְבוֹן, וְאִם מִתְפַּלֵּל בְּעַצְבוֹן אֵין נִפְשׁוֹ יָכוֹלָה לְקַבֵּל הָאוֹר הָעֲלִיּוֹן הַנִּמְשָׁף עָלָיו בְּעַת הַתְּפִלָּה, רַק בְּשַׁעַת שְׁמִתוּדָה עַל חֲטָאֵיו יָכוֹל לְשַׁבֵּר לְכַבּוֹ, אֲבָל בְּשָׂר הַתְּפִלָּה נִמְשָׁף עָלָיו נֶזֶק גָּדוֹל וְנוֹרָא, חֵס וְשְׁלוֹם, עַל-יְדֵי עַצְבוּתוֹ, וְתִהְיֶה רַק שְׂמֵחַ כָּכָל הָאִפְשָׁר כְּדַמְיוֹן הָעֶבֶד הַמְּשַׁמֵּשׂ אֶת רַבּוֹ בְּשִׁמְחָה יִתְרָה, וְאִם מְשַׁמְשׁוֹ בְּעַצְבוּת, עַבְדוּתוֹ נִמְאָסֶת לְפָנָיו, וְכַמְעַט שַׁעֲקָר הַמַּעֲלָה וְהַשְׁלֵמוֹת וְהַשְּׂגָת רוּח־הַקֹּדֶשׁ תְּלוּי בְּדָבָר זֶה — בֵּין בְּעַת תְּפִלָּתוֹ וּבֵין כְּשֶׁעוֹשֶׂה אִיזוֹ מִצְוָה, וְאֵל תְּבוּז לְעַנְיָן זֶה, כִּי שִׁכְרוֹ גָּדוֹל מְאֹד, עַיִן שָׁם.

עוֹד אָמַר רַבְּנּוּ ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חֶלֶק א', סימן קעה): עֲקָר מַעֲלַת הַבְּכִיָּה — כְּשֶׁהִיא מִחֲמַת שִׁמְחָה וְחֻדוּהָ, וְאִפְלוּ הַחֲרֻטָּה טוֹב מְאֹד שֶׁתִּהְיֶה מִחֲמַת שִׁמְחָה, שְׁמֵרֵב שִׁמְחָתוֹ בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, הוּא מִתְחַרֵּט וּמִתְגַּעְגַּע לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, עַיִן שָׁם; וְעוֹד אִיתָא (שָׁם סִימָן קעח), שְׁעַל-יְדֵי תַקְוָה הַשִּׁמְחָה שֶׁל מִצְוָה יִזְכֶּה לְהִזְכִּיר לְעַצְמוֹ מַה שֶּׁחָטָא וְיִתְנוּדָה אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-יְדֵי וְהוּי דְּבָרִים יִכְפְּרוּ כָּל עוֹנוֹתָיו וְכוּ', עַיִן שָׁם; וְכִבְר יִדְעַת מַה שֶּׁהַמְּלֶךְ הַשָּׂאִיר צוּאָה לְבָנוּ (עַיִן סְפוּרֵי-מַעֲשִׂוֹת, מַעֲשֶׂה יג, מִהַשְּׂבָעָה בְּעַטְלִירִס¹), אִיף זָעָה אִז דִּי וְוַעֲסֵט אַרְאֵפ גִּיִּין פּוֹן דִּי מְלוּכָה בְּכֵן זְאֻלְסְטוֹ זָעֵן וְוַעֲן דּוֹ גִּיִּיסֵט אַרְאֵפ פּוֹן דִּי מְלוּכָה זְאֻלְסְטוֹ פְּרִיִּילְעָף זִיִּין אױן אִז דּוֹ וְוַעֲסֵט פְּרִיִּילְעָף זִיִּין וְוַעֲל אִיף אױף פְּרִיִּילְעָף זִיִּין, אױן אױב דּוֹ וְוַעֲסֵט זִיִּין בְּעַצְבוּת וְוַעֲן דּוֹ בִּיסֵט

אָראַפּ פּוֹן די מלוכה וועל איך אויף זיין פּריילעך וואס דו ביסט
 נישט קיין מלך, באַשׂר די קענסט זיך נישט דער האלטן ווען די
 פאלסט אָראַפּ פּוֹן די מלוכה, אָבער אויב די וועסט זיין פּריילעך
 ווען דו ביסט אָראַפּ פּוֹן די מלוכה וועל איך זיין משונה פּריילעך
 וכו', עיין שם, ודו"ק מאד, כי הוא מרמז למלך מלכי המלכים
 הקדוש-ברוך-הוא ולכל אחד מישׂרָאֵל שהם בני הקדוש-ברוך-הוא
 וכו'; ועיין ברמזי-המעשיות מהרב מטשעהרין ז"ל, מוכן מזה איך
 צריך האדם להתחזק ולהיות בשמחה תמיד גם בעת ירידתו מן
 המלוכה, חס ושלום, (ומי שאינו יכול לחזק את עצמו בשמחה גם
 בעת הירידה, אזי נכון והגון מאד שירד ממעלתו, מאחר שאינו
 יכול לחזק את עצמו בשמחה בשעת הירידה, חס ושלום), עיין שם;
 ועל-כן כפי שאדם מחזק את עצמו באמונה שאין בלעדיו תברך
 כלל, פן נמשכת עליו מדת השמחה — לשמח ולהדבק בו יתברך,
 וכן נפתח פיו לדבר אליו יתברך, ועל-כן צריך להתחזק מאד מאד
 יהיה איך שיהיה, אפלו שנופל בכל פעם מן המלוכה שהיא האמונה
 הקדושה, ונופל בירידות עצומות, חס ושלום, אף-על-פי-כן אל
 ייאש את עצמו ויחזק את עצמו מאד מאד אף בשעת ירידה מן
 המלוכה — להיות תמיד בשמחה רבה, וירקד מחמת שמחה עד
 שיזכה לחזר אל המלוכה, ואל יהיו דברים אלו קלים בעיניך, כי
 הם עקרים גדולים בעבודת השם יתברך ובקיום האדם בגשמיות;
 וכבר אמר מוהרנ"ת ז"ל: אם היו לדורות שהיו מלפנינו דבורים
 כאלו, היה נעשה אצלם בטול הבחירה, ועכשו החשוף והתרדמה
 גדולים מאד, שאפלו עם דבורים אלו עדין הבחירה גדולה מאד
 מאד, כולי האי ואולי נזכה להתחזק בעבודת השם יתברך, ולהיות
 תמיד בשמחה, ולשמח בנקודת יהדותנו, ונזכה לפרש שיחתנו אליו
 יתברך כל מה שעובר עלינו ברוחניות ובגשמיות בכל יום ויום.

(ה) אני רואה שאתה עוד תרד ממלכותך, ככן תראה כשתרד מהמלוכה — להיות שמח, וכשאתה
 תהיה שמח, גם אני אהיה שמח, אכל אם תהיה בעצבות כשירדת מהמלוכה, אני גם אהיה
 שמח שאינך מלך עוד, כי אם אינך יכול להתחזק בירידתך מהמלכות, אינך ראוי לזה, אכל אם
 תהיה אז בשמחה, אזי אהיה שמח במיוחד.

ודע לך, אחי, אֲשֶׁר לְשִׁלְמוֹת הַשְּׂמִיחָה אֵי אֶפְשָׁר לְהִגִּיעַ כִּי אִם
 עַל-יְדֵי בֶן הַשְּׂמִיחָה שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, אֲשֶׁר עַל יְדוֹ זוֹכִים לְאֻמוֹנָה
 וְלַתְּפִלָּה (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז), וּבְזֶה יוֹכְנֵנוּ דְבָרֵי הַקְּהִילוֹת
 יַעֲקֹב (עֵרֶךְ שְׂמִיחָה) שֶׁכָּתַב: סוּד הַשְּׂמִיחָה הוּא מְגִבּוּרוֹת מִמִּתְקוֹת,
 וְאֵין לָךְ גְּבוּרָה נְמִתְקֶת יוֹתֵר מְגִבּוּרָה דְעֵתִי"ק וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וּכְבָר
 יְדַעַתְּ אֲשֶׁר דַּעְתּוֹ שֶׁל רַבְּנּוֹ ז"ל הִיא מְשַׁלֵּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְעֵתִי"ק, וְהֵם
 הַמִּמְתִּיקִים כָּל הַגְּבוּרוֹת שֶׁהֵם הַדֵּינִים וְהַצְּמֻצוּמִים שֶׁבְעוֹלָם, כִּי הוּא
 מְגַלֵּה שֶׁהַכֹּל לְטוֹבָתּוֹ, שֶׁהִיא דַּעְתּוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ שִׁיתְגַּלֵּה לְכֹל הָעוֹלָם
 בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ, שֶׁהַדַּעַת הַזֶּה הִיא מְעֻלְמָא דְאַתִּי (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק
 א', סִימָן ד), וְשֵׁם הוּא לְמַעְלָה מִהַזְּמַן וּלְמַעְלָה מִהַמְּקוֹם, אֲשֶׁר שָׁם
 נִמְתְּקִים כָּל הַדֵּינִים וְהַצְּמֻצוּמִים, וְיוֹצֵא לְחֵירוֹת מִמֶּשׁ (עֵינֵי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
 חֶלֶק ב', סִימָן סא), וְכֵן מְבַאֵר בְּלְקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק ב', סִימָן ט): הַצַּדִּיק
 הָאֵמֶת הוּא הַמְּנַפֵּחַ וּמְנַשֵּׁב אֶת הָעֲפָרוֹרִית שֶׁהִיא הַמְּרָה שְׁחוּרָה מִלֵּב
 הָאָדָם וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְדָבָר זֶה רוֹאִים בְּחוּשׁ, כִּי תַכְּף-וּמִיד כְּשׁוֹזְכִים
 לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, תַּכְּף-וּמִיד מִתְחִיל לִכְעוֹר לֵב הָאָדָם אֶל
 הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְזוֹכָה לְפָתוּחַ פִּיּוֹ אֱלֹיוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ כְּאֲשֶׁר
 יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וּמְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ כֹּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו כְּאֲשֶׁר
 יְסַפֵּר הַבֵּן לְפָנָי אָבִיו, וְכֵן נִכְנָסֵת בְּלִבּוֹ שְׂמִיחָה עֲצוּמָה מְרֹב דְּבִקּוּתוֹ
 שְׁזוֹכָה כְּפִי הַהִשְׁעָרָה שֶׁבְּלִבּוֹ לְהַשִּׁיג בְּהַשְׁגַּת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, בְּחִינַת
 (תְּהִלִּים ט, ב): "אֲשֶׁמְחֶה וְאֶעֱלֶצָה בָךְ אֲזַמְרָה שִׁמְךָ עֲלִיּוֹן", וְאָמְרוּ
 בַּמִּדְרָשׁ (שַׁחַר טוֹב, סִימָן ט): "אֲשֶׁמְחֶה וְאֶעֱלֶצָה בָךְ" — בָּךְ בְּתוֹרַתְךָ
 בָּךְ בִּישׁוּעַתְךָ וְכוּ', כִּי הַצַּדִּיק הָאֵמֶת פּוֹתַח אֶת עֵינָיו לְרֵאוֹת וּלְהִרְגִישׁ
 נְעִימוֹת דְּבִקּוּת הַשְּׁגַת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְזוֹכָה לְהִרְגִישׁ וּלְטַעַם וּלְהִבִּין
 הַיְשׁוּעוֹת שֶׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּכֹל עֵת וְרִגַע, וְכֵן זוֹכָה לְהִרְגִישׁ
 טַעַם וְנֹעַם חֲדָשׁ בְּתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אֲשֶׁר עַד עַכְשָׁיו לֹא זָכָה לָהֶם.

וְזֶה בְּחִינַת (שָׁם לֵא, ח): "אֲגִילָה וְאֲשִׁמְחֶה בְּחִסְדְּךָ" וְגו', כִּי
 כְּשֶׁמְרַגִּיל אֶת עֲצָמוֹ בְּעִבּוּדַת הַתְּפִלָּה וְהַהֲתַבּוּדוֹת, וְכֹל מַה שֶּׁצָּרִיךְ
 — הֵן בְּרוּחָנִיּוֹת וְהֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת, הוּא בּוֹרַח לְמִקּוֹם סִתּוֹ וּמִיַּחַד שֶׁאֵין
 שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וּמְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ אֱלֹיוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן לְפָנָיו
 יִתְבָּרֵךְ כְּאֲשֶׁר יְבַקֵּשׁ הַבֵּן אֶת אָבִיו, אֲזוֹ זוֹכָה לְרֵאוֹת אֵיךְ שֶׁכֹּל מַה

שׁוֹשׁ לוֹ, הַכֹּל רַק מִיָּדוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְזוֹכָה לְגִיל וְלִשְׂמֹחַ בְּחִסְדּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, כִּי אִם אֵין הָאָדָם מְרַגֵּיל אֶת עַצְמוֹ בְּעִבּוּדַת הַתְּפִלָּה, אִף שְׂגָם אֲזוֹ נוֹתֵן לוֹ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ מֵהַשְּׂצָרִיף, אִף הוּא נִדְמָה לְבִהְמָה, שְׂגָם לָהּ נוֹתֵן הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ הַצְּטֻרְכוּתָהּ (עֵיִן שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן רלג), וְעוֹד זֹאת שְׂאֵינוֹ זוֹכָה לִשְׂמֹחַ בִּישׁוּעָתוֹ כִּי אֵינוֹ זוֹכָה לִידַע אֲשֶׁר הַכֹּל בָּא לוֹ רַק בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלְאָה מֵהַמְּאֻצִּיל הָעֲלִיּוֹן, מֵהַשְּׂאִין בֶּן, כְּשֶׁמְרַגֵּיל אֶת עַצְמוֹ בְּתִפְלָה, אֲזוֹ רוֹאֵה בְּעֵינָיו וּמְרַגֵּישׁ חִסְדּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְנוֹתֵן לוֹ תְּמִיד תּוֹדָה וְהוֹדָאָה, וּמְבַקֵּשׁ עַל לְהַבֵּא, וְנִתְגַּלֶּה לוֹ בְּדַעְתּוֹ, אִיף שֶׁהַכֹּל בָּא רַק מִמְּנוֹ יִתְבַּרֵּךְ — אָב הַרְחֵמֵן, וְאֲזוֹ הוּא שֶׁשׁ וְשִׂמְחָה עַל עֵין הַהַשְׁגָּחָה.

וְזֶה (שָׁם לג, יח): "הִנֵּה עֵין ה' אֵל יִרְאִיו לְמִיִּחְלִים לְחִסְדּוֹ", וְכַנֵּ"ל אֲשֶׁר עַל-יְדֵי שְׂמִיחָל וּמְחִכָּה וּמְקִינָה לְחִסְדּוֹ, אֲזוֹ נִמְשָׁף עָלָיו עֵין ה', שֶׁהוּא סוֹד הַתְּגַלּוֹת אוֹר הַשְּׁגָחָתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ שׁוֹמְרוֹ וּמְצִילוֹ מִכָּל דְּבַר רַע, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּחִינַת (שָׁם לג, יט-כב): "לְהַצִּיל מִמּוֹת נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם בְּרַעֲב", וְעַל-יְדֵי-זֶה "נִפְשָׁנוּ חִפְתָּה לָהּ עֲזָרְנוּ וּמִגִּנּוֹנוֹ הוּא", כִּי כְּשֶׁמוֹסֵר אֶת עַצְמוֹ לְגִמְרֵי אֱלֹהֵי יִתְבַּרֵּךְ, אֲזוֹ רוֹאֵה שְׂאִין מִי שֶׁיַּעֲזוֹר לוֹ, רַק הוּא יִתְבַּרֵּךְ בְּעַצְמוֹ, וְאֲזוֹ הוּא שְׂמִיחַ וְטוֹב לֵב תְּמִיד, וְזֶה "כִּי בּוֹ יִשְׂמַח לְבַנּוֹ כִּי בְשֵׁם קְדֻשׁוֹ בְּטַחְנוֹ", "יִהִי חִסְדְּךָ ה' עָלֵינוּ כְּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ", כִּי "בְּאֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא אֲתַעַר דְלַעֲלִילָא" (וְהִר לָךְ-לָךְ פ.ח.), כְּשֶׁאָדָם מִתְעוֹרֵר לְמַטָּה לְבָרַח אֱלֹהֵי יִתְבַּרֵּךְ וּלְהִסְתִּיר אֶת עַצְמוֹ בְּצַל כְּנַפְיּוֹ, בֶּן כְּבִיכּוֹל מִתְגַּלֶּה וּמְקִיף אֶת הָאָדָם בְּהֶאֱרַת זִיו שְׂכִינָתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, שְׁנִתְגַּלִּית עָלָיו אֱמוּנָתוֹ כְּסֻכָּה, בְּחִינַת (תְּהִלִּים פט, ט): "וְאֱמוּנָתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ" וְגו', שֶׁהָאָדָם מְסַבֵּב עִם אֱמוּנָה, שְׂאֲזוֹ זוֹכָה לְהַוָּשֵׁעַ מִכָּל צְרוּתָיו, כִּי אָדָם שְׁנִתְבַּרֵּר וְנִזְדַּבֵּף מֵחוּ, וְזוֹכָה לְאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, אֲזוֹ "יִתְפָּרְדוּ [מִמְּנוֹ] כָּל פּוֹעֲלֵי אֲוֶן" (תְּהִלִּים צב, י), וְזוֹכָה לְרֵאוֹת רַק יִשׁוּעוֹת וְחִסְדִּים, [וְעֵיִן בְּסִפְרֵי הַמִּדּוֹת, אוֹת שְׂמִיחָה, סִימָן כד), עַל-יְדֵי שְׂמִיחָה שֶׁל מִצְוָה, הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְסַבֵּף עָלָיו].

וְזֶה (מִשְׁלֵי כח, כ): "אִישׁ אֱמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת", שְׂעַל-יְדֵי שְׁזוֹכָה לְאֱמוּנָה, אֲזוֹ נִשְׁפָּע עָלָיו רַב בְּרָכוֹת וְיִשׁוּעוֹת וְחִסְדִּים, כִּי הָעֵקֶר הוּא

אֲשֶׁר תִּקְנַח בְּנַחֵל שְׂכָא

הָאֱמוּנָה, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שיחות-הַר"ן, סימן לג): אֶצֶל הָעוֹלָם
אֱמוּנָה הוּא דְבַר קָטָן, אֲבָל אֶצְלֵי אֱמוּנָה הוּא דְבַר גָּדוֹל, וְעַקֵּר
שְׁלֵמוֹת הָאֱמוּנָה הוּא בְּפִשְׁיטוֹת וּבְתַמִּימוֹת, וְעַל-יַדֵּי תַקָּף הָאֱמוּנָה
הַפְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַרֵּךְ, יְכוּל לְהַגִּיעַ אֶל הַפְּלִגָּת מְדַרְגַּת מֵדַת הַשְּׂמֻחָה
בּוֹ יִתְבַרֵּךְ, וְעַיִן בְּסֵפֶר הַמֵּדוּת (אוֹת שְׂמֻחָה, סימן יט): עַל-יַדֵּי אֱמוּנָה
שְׁלֵמָה תְּבוֹא לְמְדַרְגָּה שֶׁתִּתְאַוֶּה בְּגוֹף וְנִפְשׁ לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַרֵּךְ.

וְעַל-כֵּן כְּשֶׁגִּלָּה מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ אֶת הַדַּעַת הָאֵמֶת לְכָל הָעוֹלָם,
נֶאֱמַר (ישעיה כה, ח-ט): "וְחָרַפְתָּ עִמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי ה' דִּבֶּר,
וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֶלְקֵינוּ זֶה קוֹיֵנוּ לוֹ וַיּוֹשַׁעֲנוּ, זֶה ה' קוֹיֵנוּ לוֹ
נִגְלִיהַ וְנִשְׂמַחָה בִּישׁוּעָתוֹ", כִּי מֵאַחַר שֶׁתִּתְגַּלֶּה אֶלְקוּתוֹ יִתְבַרֵּךְ עַד
שֶׁכָּל אֶחָד יִהְיֶה מֵרָאה בְּאֶצְבָּעוֹ "זֶה ה' קוֹיֵנוּ לוֹ", עַל-כֵּן "נִגְלִיהַ
וְנִשְׂמַחָה בִּישׁוּעָתוֹ", שְׁזֶה תַקָּף הַשְּׂמֻחָה — שֶׁיִּתְגַּלֶּה אֲזַי אֲשֶׁר כָּל־
יְהִיו שְׂמֻחִים בּוֹ יִתְבַרֵּךְ; וְכַמוֹכָא בְּפִסְיִקְתָּא דְרַב כְּהֵנָא (פ' לח): "שׂוֹשׁ
אֲשִׁישׁ בִּימֹת הַמְּשִׁיחַ", עַיִן שָׁם; וְזֶה (ישעיה נו, ז): "וַהֲבִיאֹתִים
אֶל הַר קְדוֹשִׁי וְשִׂמְחָתִים בְּבֵית תְּפִלָּתִי וְגו', "כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה
יִקְרָא לְכָל הַעַמִּים", וְשִׂמְחָתִים דִּיקָא בְּבֵית תְּפִלָּתִי דִּיקָא וְכַנ"ל, שְׂאֲז
תִּתְגַּלֶּה אֵמֶת אֱמוּנָתוֹ יִתְבַרֵּךְ, "וַיֵּדַע כָּל פְּעוּל כִּי אֵתָּה פְעַלְתּוּ,
וַיִּבִין כָּל יְצוּר כִּי אֵתָּה יִצְרָתוֹ", וְאֲזַי יִתְגַּלֶּה תַקָּף הַשְּׂמֻחָה בּוֹ יִתְבַרֵּךְ,
וַיִּתְפַּלְּלוּ הַכֹּל רַק אֵלָיו יִתְבַרֵּךְ, עַל-כֵּן וְשִׂמְחָתִים בְּבֵית תְּפִלָּתִי דִּיקָא,
כִּי זֶה תְלוּי בְּזֶה — כְּפִי שְׂאֲדָם זוֹכָה לְהִתְגַּלוֹת אֱמוּנָה, כֵּן זוֹכָה
לְמֵדַת הַשְּׂמֻחָה וְכֵן זוֹכָה לְתִפְלָה.

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל בְּמִדְרַשׁ (קֹהֶלֶת רַבָּה ט, א): בְּשַׁעָה
שֶׁיִשְׂרָאֵל נִפְטָרִין מִבְּתֵי-כְּנִסְיֹת וּמִבְּתֵי-מְדַרְשׁוֹת, בֵּת קוֹל יוֹצֵאת
וְאוֹמֶרֶת: "לֵךְ אֲכַל בְּשִׂמְחָה לְחֻמְךָ" (קֹהֶלֶת ט, ז), כְּבָר נִשְׂמַעָה
תְּפִלָּתְכֶם לְפָנַי כְּרִיחַ הַנִּיחּוּחַ; בְּשִׂמְחָה דִּיקָא, כִּי עַל-יַדֵּי שְׂאֲדָם זוֹכָה
לְתִפְלָה, זוֹכָה שְׂנַמְשַׁכֵּת לוֹ פְּרַנְסָתוֹ (עַיִן לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סימן
ט), וְזוֹכָה לְשִׂמְחָה, וְזֶה שֶׁאֵיתָא (דְּבָרִים טו, טו): "וַהֲיִיתָ אִדָּךְ שְׂמֻחַ",
אֲשֶׁר הֵם סוֹפֵי תְבוֹת: הַשֵּׁם ח'ת'ך' הַמְּמַנֶּה עַל הַפְּרַנְסָה וְדו"ק; וְעַיִן
בְּמִדְרַשׁ שַׁחַר טוֹב (סימן ק, ב): בְּשַׁעָה שֶׁאֵתָּה עוֹמֵד לְפָנַי וּמִתְפַּלֵּל,

יֵהָא לְבָרַךְ שְׂמֵחַ, שְׂנֵאָמֵר (תְּהִלִּים ק): "עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה" וְכוּ', עֵינֵי שָׁם; וְכֵן הוּא בְּיַלְקוּט תְּהִלִּים (רַמְזוֹ תְּרַכַּג): בְּשִׁעָה שְׂאָדָם עוֹמֵד בְּתַפְלָה יֵהָא שְׂמֵחַ, שְׂעוֹבֵד לְאַלּוֹךְ שְׂאִין כְּמוֹתוֹ בְּעוֹלָם, וְאֵל תְּהִי נוֹהֵג בְּקִלּוֹת רֵאשׁ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ; וּבְאֵמֶת כְּשׁוֹכָה לִישָׁב אֶת עֲצָמוֹ לְרַגַע אֵיפָה הוּא נִמְצָא בְּעוֹלָם, וּמוֹצֵא אֶת עֲצָמוֹ הֲלֵא יִהְיֶה אֵיךְ שְׂיִהְיֶה אֲנִי נִמְצָא עוֹמֵד לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ וּמְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ, אִין עוֹד שְׂמֵחָה בְּעוֹלָם כְּשִׂמְחָה זו, בְּשִׁעָה שְׁוֹכָה לְמִצָּא אֶת עֲצָמוֹ עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל וּמִתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי "יִמְיָנוּ כְּצֵל עוֹבֵר" (תְּהִלִּים קמ"ד, ד), וְהַיָּמִים פּוֹרְחִים וְיִגִּיעַ קֶצְנוֹ שְׂנֵצְטֵרֵךְ לְזוּזוֹ מִפֶּה וּלְחִזּוֹר אֶל הַמְּקוֹם שְׂשִׁמְשֵׁם נִחְצָבְנוּ, וְאִזּוֹ יִרְגִישׁ וְיִבִּין לְמִפְרַע עֲצָם הַפְּלֶגֶת מַעֲלַת הָאָדָם הַזּוֹכָה לְעִמּוֹד לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם הַמְּלֵא מְנִיעוֹת וְחֲשָׁכוֹת גְּדוֹלָה, וְאִף-עַל-פִּי-כֵן אֵינוֹ מִסְתַּפֵּל עַל זֶה, וְשׁוֹבֵר אֶת כָּל הַמְּנִיעוֹת וְהַבְּלוּלִים וְהַסְּפָקוֹת שְׂעוֹלִים עַל לְבוֹ בְּכָל פַּעַם — אוּלַי יִחֲזוֹר, חֵס וְשֵׁלוֹם, לְאַחֹר, "מֵאַחַר שְׂעִדִּין אֵינִי רוֹאֶה וּמִרְגִישׁ שׁוֹם אוֹר וְכוּ', רַק מְבַטֵּל אֶת דַּעְתִּי לְגַמְרֵי מִנְגֵד דַּעַת הַצַּדִּיק הַאֲמֵת, וּמֵאַחַר שְׂהַצַּדִּיק הַאֲמֵת גִּלָּה לִי אֲשֶׁר רַק זוֹ יִשׁוּעָתִי, וְרַק עַל-יְדֵי-זֶה אֲזַכֶּה לְהַנְצִיל מִמֶּה שְׂאֲנִי צָרִיךְ לְהַנְצִיל, וְאֲזַכֶּה רַק עַל-יְדֵי-זֶה לְצֵאת מִטְּנוּף מַעֲשֵׂי", עַל-כֵּן אֵינוֹ מִסְתַּפֵּל עַל שׁוֹם דְּבָר וְעַל שׁוֹם מוֹנֵעַ וּמַעֲכָב, וּבוֹרַח תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּמִקוֹם מֵיחָד וּמִפְּרֵשׁ כָּל שִׂיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצָמוֹ זוֹכָה לְבֵא אַחֲרֵי-כֵן לְשִׂמְחָה עֲצוּמָה וְהַשְׂתוֹקָקוֹת עֲצוּמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּכָלֹת הַנֶּפֶשׁ בְּבִטּוֹל הַמְּצִיאוֹת מִמֶּשׁ וְכוּ'.

אֲחֵי הַיָּקָר, חֲמִדַת לְבָבִי! כָּבֵר טְעָמָה וְהַרְגֵּשׁתָּ אֶת כָּל זֹאת כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים, עַל-כֵּן חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מִחֲדָשׁ יִהְיֶה אֵיךְ שְׂיִהְיֶה, אִף שְׂבָרַגַע זֶה נִסְתָּם מִמֶּךָ הַכֹּל, זָכֹר דְּבָרֵי רַבְּנוֹ ז"ל (לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רַכ"ב), אֲשֶׁר צָרִיךְ לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה וְלַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְאַפְלוֹ אִם לְפְעָמִים נוֹפֵל מִמְּדַרְגָּתוֹ, צָרִיךְ לְחֲזֹק אֶת עֲצָמוֹ בְּיָמִים הַקּוֹדְמִים שְׂהִיְתָה זוֹרַחַת לוֹ אִיזוֹ הָאָרֶה, אִף שְׂעַכְשׁוֹ נִפֵּל מִזֶּה וְנִסְתָּמוֹ עֵינָיו וְלְבוֹ, עִם כָּל זֹאת רְאוּי שְׂיִחֲזַק עֲצָמוֹ וְיִאחֲזוּ בְּיָמִים הַקּוֹדְמִים וְיִלְךְ אַחֲרֵיהֶם, דְּהֵינּוּ כְּמוֹ שְׂאִזּוֹ הָיָה לְבוֹ בּוֹעֵר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כֵּן עַכְשָׁו יִחֲזַק אֶת עֲצָמוֹ וְיִהְיֶה בְּשִׂמְחָה וְיִבְעֵר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ

וכו', עינן שם; ודבר זה נוהג בכל פעם, כי תענוג תמידי אינו תענוג, על-כן כשאתם זוכה כבר לאיזו הרגשה באמתתו יתברך, וזוכה לאיזו בחינת התגלות אמונה, אז לבו בוער מאד אליו יתברך, ומחמת שאי אפשר לעולם לעמוד על מדרגה אחת, על-כן צריך לעלות עוד יותר, וקדם העליה יש ירידה, והירידה היא לצורך העליה, וכשיש לו ירידה, אז נחשף אצלו האור לגמרי, וכאלו עוד לא ראה טוב כל ימי חייו, ואז הוא בסכנה גדולה, כי הסטרא אחרא רוצה להפילו לגמרי כאלו אבד תקותו, חס ושלום, וכאלו לעולם ישאר בחשך, חס ושלום, על-כן עצתו — שילך אחר ימיו הראשונים כמו הסומא ההולך אחר מקלו.

וצריך שיידע, בין וישפיל, שההכרח שיהיה בן ברישא חשוך וקדר נהורא (שבת עז:), שבאפן זה ברא השם יתברך את כל הבריאה: "ויהי ערב ויהי בקר" (בראשית א, ה), ודבר זה נוהג בכל יום ויום ואפלו בכל עת ובכל שעה, ואם אין לאדם דעת ושכל, אז חושב שמרחקים אותו מלמעלה ואין רוצים בו כלל, חס ושלום, ובאמת לא כן הוא, כי תכף-ומיד כשנכנס בעבודת השם יתברך, ומקשר את המלכות אל זעיר אנפין, שזהו סוד היחוד קדשא בריהו וישכנתיה שמתפלל אליו יתברך, ועל-ידי-זה מדבק את עצמו אליו יתברך, אז נכנס בסוד העבור, ובשעת העבור עובר עליו כל מיני יסורים וכאבים, צמצומים ומרירות עד שזוכה לבחינת לידה, שזהו סוד התגלות ולידת המחין, שזוכה שנתגלית לו הארת המחין — התגלות אלקות, ודבר זה נוהג בקביעות לכל הפא להפנס אל הקדש פנימה, שעוסק תמיד בתפלה והתבודדות, שזהו סוד היחוד, ועל-ידי-זה בא אחר-כך לבחינת עבור, שהוא כלל כל הירידות שעוברות עליו, ואם על-כל-פנים יהיה איה שיהיה יחזק את עצמו, אז יזכה להולדה שהיא סוד התגלות המחין, בחינת בקיעת ים החכמה עלאה, מה שאין בן כשלא יחזק עצמו, חס ושלום, וידחק

את השָׁעָה, מִזֶּה בָּא שְׁמֶפֶל הָעֵבֹר יֵצֵא, חֵס וְשְׁלוֹם, נִפְּל, שֶׁהוּא סוּד
הַנְּפִילָה, שְׁנוּפֵל מִמְדַּרְגָּתוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם.

וְדו"ק מֵאֵד לְהִבִּין וּלְהַשְׁפִּיל לְהוֹצִיא מִדְּבָרִים אֱלוֹ הַתְּחִזְקוֹת
וְרַמְזִים, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְהִסְבִּיר הַכֹּל בְּכֶתֶב, אֵיךְ שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לִהְיוֹת
חֲזָק וְאִמִּץ מְאֹד מְאֹד בְּשִׂמְחָה, אֶף שְׁנִפֵּל כְּמוֹ שְׁנִפֵּל, יָדַע וַיֵּאֱמִין
שְׁזֶה בְּחִינַת הִירִידָה שְׁלוֹ, שְׁמַנְסִים אוֹתוֹ אֵיךְ יִתְחַזֵּק בְּכֹל מֵה שֶׁעוֹבֵר
עָלָיו, וְאֶפְלוֹ הִירִידָה הִיא מְגַנָּה מְאֹד מְאֹד, וְהוּא מְנַח בְּעַמְקֵי עַמְקִים
בְּשִׂאוֹל תַּחְתִּיּוֹת, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵל יִסְתַּפֵּל עַל כָּל זֶה, רַק יַעֲשֶׂה אֵת
שְׁלוֹ וְאֵז יִרְאֶה נִפְלְאוֹת, וַיִּתְגַּלֶּה עָלָיו מֶלֶךְ עָלִיוֹן בְּהָאָרֶז נִפְלְאָה
וְנוֹרְאָה מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁיִּשְׁרִי וַיִּרְקַד (יִשְׁעִיָּה יב, א): "אוֹדֶךָ ה' כִּי
אֲנַפְתָּ בִּי יֹשֵׁב אֶפְרָיִם וַתִּנְחַמְנִי", וַיָּדַע אֲשֶׁר כָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו הִיָּה
לְטוֹבָתוֹ, שִׁינְפָה לְהִתְקַרֵּב עַל-יְדֵי-זֶה אֱלֹו יִתְבַּרֵּךְ, שְׁזֶהוּ סוּד מֵה
שֶׁאֱמָרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרַאשִׁית רַבָּה ג, יט): הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתַחֲלַת
הַבְּרִיאָה הִיָּה בּוֹרֵא עוֹלָמוֹת וּמַחְרִיבֵן, עַד שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם בְּשִׁלְמוֹת,
עֵין שָׁם; אֲשֶׁר זֶהוּ גַם-כֵּן אֶצֶל הָאָדָם הַפְּרָטִי שֶׁהוּא עוֹלָם קָטָן,
שֶׁעוֹבֵר עָלָיו מֵה שֶׁעוֹבֵר — יְרִידוֹת, צְמֻצוּמִים וּבְלִבּוֹלִים עֲצוּמִים,
וְנוֹפֵל לְמָקוֹם שְׁנוּפֵל, חֵס וְשְׁלוֹם, עַד שֶׁזוֹכֶה סוּף כָּל סוּף לְהַגִּיעַ
אֶל שְׁלֵמוֹתוֹ, וְאֶפְלוֹ כְּשֶׁכָּבַר זָכָה לְהַגִּיעַ אֶל שְׁלֵמוֹתוֹ, שִׁינְפָה לְהַפְלִיל
בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּבִירוֹ וְזִכְרוֹ הָאֱמוּנָה, אֲסוּר לַעֲמֹד שָׁם, רַק לִילֵךְ עוֹד
יֹתֵר וַיֹּתֵר גְּבוּהָ מֵעַל גְּבוּהָ, כִּי "לְגַדְלָתוֹ אֵין חֲקָר" (תְּהִלִּים קמ"ה,
ג), שְׁזֶה סוּד תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ו'),
שֶׁהוּא הַשְּׂגָת הַדַּעַת שֶׁל עֲלָמָא דְאֵתִי, שֶׁשָּׁם כָּלוּ תְּשׁוּבָה, כָּלוּ שִׁבְתָּ,
הַתְּגַלּוֹת אוֹרוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-כֵּן בְּשִׁעָה שֶׁנִּסְתַּם וְנִחַשְׁף מִמְּנוֹ הָאוֹר, אֵז
הוּא בְּסַכְנָה גְּדוֹלָה, כִּי נִדְמָה לוֹ כְּאֵלוֹ אֲבָדָה, חֵס וְשְׁלוֹם, תְּקוּנוֹתוֹ
וְתוֹחֲלָתוֹ, וְעַל-כֵּן עֲצָתוֹ — שִׁיחֲזֵק עֲצָמוֹ מְאֹד מְאֹד בְּיָמִים שֶׁמֵּאִיר
לוֹ, שִׁיְהִיָּה מוֹכֵן וַיָּדַע שֶׁהִתְקַרַּח שִׁיחֲשֵׁף מִמְּנוֹ הָאוֹר לְפִי שִׁעָה,
וְעַל-יְדֵי-זֶה כְּשִׁיחֲשֵׁף אֶצְלוֹ, יְהִיָּה לוֹ כֹּחַ לַעֲמֹד וּלְהִתְחַזֵּק עַל עַמְדוֹ,
וְדַבֵּר זֶה אֵי אֶפְשֶׁר לְהַשִּׁיג וּלְהִבִּין כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת אֲמִתִּית
אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֵת שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹסֵף הַצַּדִּיק (עֵין לְקוּטִי-הַלְכוֹת, בְּרַפְת
הַפְּרוֹת, הַלְכָה ד), שֶׁהוּא הַתְּקוּן שֶׁל כֹּחַ הַדְּמִיוֹן — פְּרַעְזָה מֶלֶךְ מְצָרִים

אֲשֶׁר תִּקְנַח בְּנַחַל שְׂכָה

הַרוּצָה לְהִשְׁפִּיחַ בְּכָל פֶּעַם אֶת כָּל אֲשֶׁר זָכָה בְּהַתְּגַלוֹת אוֹרוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְלִהְבִּיטוֹ בְּתוֹךְ הָעֲצָבוֹת וְהַמְרָה הַשְּׁחוּרָה, כְּאִלּוּ כְּבָר אֲבָדָה תִּקְנוֹתוֹ, כִּי הַתְּעוֹרְרוֹת יֵשׁ בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה — לְהַתְּעוֹרֵר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, שְׁזֵה בְּחִינַת הַכְּרוֹזִין הַיּוֹצֵאִין מִלְּמַעַלָּה לְעוֹרֵר אֶת לֵב כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, שְׂיִבְעֵר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-כֵּן לִפְעָמִים נִתְעוֹרֵר הָאָדָם אֶל הַקְּדוּשָׁה, וּמִתְלַהֵב לְבוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ בְּהַשְׁתּוֹקָתוֹת נִפְלְאוֹהָ, וְהַהִשְׁתּוֹקָתוֹת וְהַהַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁבְּלִבּוֹ עוֹמְדֹת אֲצִלוֹ אִיזוֹ עֵת, עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ, שֶׁבּוֹדָאֵי יִהְיֶה כְּבָר אִישׁ כְּשֶׁר, וְלֹא יִמְנַעְהוּ שׁוֹם מוֹנֵעַ, אִךְ אַחֲר־כֵּן נוֹפֵל מִתְּשׁוּקָתוֹ, וְנִשְׁמָטֵם לְבוֹ, וְנִתְבַּלְבַּל מִחוּ, וְשׁוֹכַח לְגַמְרֵי אֶת כָּל הַתְּשׁוּקָה הַרְאֵשׁוֹנָה, כְּאִלּוּ מְעוֹלָם לֹא הִיְתָה לוֹ תְּשׁוּקָה כָּלֵל לְעִבּוֹדַת הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵךְ, וְנִדְמָה לוֹ, כִּי אֶפְסָה תִּקְנָה, וְאִיךָ שֶׁהוּא הַגְּרוּעַ שֶׁבְּגִרוּעִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְעַל-יְדֵי-זֶה נוֹפֵל, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר, הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ יְרַחֵם.

עַל-כֵּן נוֹתֵן הַצַּדִּיק — בְּחִינַת יוֹסֵף, עֲצָה, שְׂיִתְקַיֵּם הַשְּׂבַע וְהַטּוֹב שֶׁל שְׂבַע שְׁנֵי הַשְּׂבַע, "וְלֹא תִפְרַת הָאָרֶץ בְּרָעַב" (בְּרֵאשִׁית מ"א, לו'), וְעֲצָתוֹ הִיא — שְׂיִקְבְּצוּ אֶת כָּל אֲכָל שְׂבַע הַשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת הָאֵלֶּה, וְהִיָּה הָאֲכָל לְפִקְדוֹן, הִיָּנוּ שֶׁתִּכְּף-וּמִיד כְּשֶׁנִּתְעוֹרְרַת עַל הָאָדָם אִיזוֹ מְצֻנָה אוֹ אִיזָה לְמוֹד וְכוּ', אֲזִי תִכְּף-וּמִיד יַעֲשֶׂה אֶת הָעִבּוּדָה דִּקְדוּשָׁה שֶׁנִּתְעוֹרֵר בָּהּ, אוֹ שְׂיִקְיֵם אֶת הַמְצֻנָה בְּתְּשׁוּקָה, וְיַעֲשֶׂה לְעֲצָמוֹ אוֹצְרוֹת שֶׁל תּוֹרָה וּמְצוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, כִּי בְּשָׁעָה שֶׁמְאִיר לוֹ לְאָדָם אוֹר, חַיּוֹת וְשִׂמְחָה, אֲזִי בְּנִקְל לוֹ לְקַנּוֹת וְלֶאֱסֹף כָּל הַטּוֹב שֶׁבְּשְׂבַע שְׁנֵי הַשְּׂבַע, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּגַלוֹת יְחוּד הַוַי"ה וְאֲדָנִי, זְעִיר אֲנִפִּין וְנוֹקְבִיָּה, שֶׁהֵם הַשְּׂבַע מִדּוֹת כְּפִדּוּעַ, וּיִקְשֶׁר הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב בְּמַחוּ הַתְּעוֹרְרוֹתוֹ, תְּשׁוּקָתוֹ וְשִׂמְחָתוֹ, בְּאִפְּן שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁיִּגְיֵעוּ שְׂבַע שְׁנֵי הָרָעַב שֶׁהֵם כָּלֵל הַחֹשֶׁךְ, הִרְיָדוֹת, הַבְּלָבוּלִים וְהַמְּנִיעוֹת שֶׁיִּתְעוֹרְרוּ עֲלָיו, יִהְיֶה לוֹ כְּבָר עִם מַה לְהַתְּחַזֵּק, מֵאַחַר שֶׁהַצַּדִּיק מְגַלֶּה אֲשֶׁר הִתְכַּרַח מִטַּעַם הַגְּנוּז וְהַנְּעֵלָם אֲצִלוֹ יִתְבַּרֵךְ, שֶׁיִּהְיֶה וְיַעֲבֹר עֲלָיו כֵּן, שְׂיִחְשִׁיף עֲלָיו הָאוֹר פְּתָאֵם, וְיִשְׂפַח אֶת כָּל שְׁנֵי הַשְּׂבַע, שֶׁהוּא נֹעַם וְתְּשׁוּקַת זֵיו הַחַיּוֹת שֶׁהִרְגִישׁ, וְאֲזִי כְּשִׂיּוֹדֵעַ אֶת כָּל זֹאת כְּבָר מְרֵאֵשׁ, אֲזִי כְּבָר יִזְכֶּה לְהַחַיּוֹת אֶת עֲצָמוֹ, שְׁזֵהוּ הַלְּמוּד שֶׁל "אַזְמַרְהָ לְאַלְקֵי

בְּעוֹדֵי" (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב), שְׂיַחֲפֹשׁ, יִבְקֹשׁ וְיִמְצֵא
 בְּעֶצְמוֹ הַנְּקֻדוֹת טוֹבוֹת אֲף בְּתַקְנָה הַחֲשׂוֹךְ וְהַהִסְתָּרָה שֶׁנִּסְתָּר וְנִחְשָׁךְ
 אֲצִלוֹ הַכֹּל, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה שְׂיִתְרַחֵב לְבוֹ, וְיִכְנִיס שְׂמִיחָה בְּדַעְתּוֹ,
 וְיִזְכֶּה לְחֹזֶר אֶל מְדַרְגָּתוֹ הַקּוֹדְמֹת בְּתַקְנָה חַיִּית, מַחֲזִין, שְׂמִיחָה וּדְבֻקוֹת
 בּוֹ יִתְבָּרֵךְ.

וְזִכֵּר כָּלֵל זֶה לְעוֹלָם, כִּי רַבִּים נִדְחוּ כְּבָר, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, מִשְׁנֵי
 הַעוֹלָמוֹת מִחֲמַת שְׁלֵא הָיוּ לָהֶם דְּבוּרִים אֱלוֹ שֶׁל הַנְּחַל הַנוֹבֵעַ
 מְקוֹר הַחֲכָמָה הַעֲלִיּוֹנָה, וְאֶפְלוּ עֲכָשׁוּ שְׂכָבָר נִתְגַּלוּ אֱלוֹ הַדְּבוּרִים
 שֶׁהֵם אוֹרֵיתָא דְעֵתִיקָא סְתִימָאָה, תּוֹרַת הַמְּשִׁיחַ, עֲדִין יֵשׁ עַל זֶה
 הַסְּתָרוֹת רַבּוֹת, כִּי יֵשׁ כָּל מִינֵי כְּבָדוֹת לְלַמֵּד סְפָרֵי הַקְּדוּשִׁים (עין
 שִׁחוֹת-הַר"ן, סִימָן קפ"ה), אֲפֵלוּ לְאֱלוֹ אֲשֶׁר כְּבָר זוֹכִים לִידַע מִמֶּנּוּ ו"ל,
 כִּי הַבְּעַל-דְּבָר מִתְפַּשֵּׁט עַל זֶה לְאֲרֹכוֹ וּלְרַחְבוֹ, וְיִכּוֹלִים לְעַבֵּר כְּפָה
 יָמִים וְלֹא יִפְתַּח סְפָרֵי ו"ל הַמְּלֵאִים אוֹצְרוֹת שֶׁל יְרֵאת שָׁמַיִם, כִּי
 יֵשׁ עַל זֶה כְּבָדוֹת גְּדוֹלָה וּמְנִיעוֹת רַבּוֹת מְאֹד מְאֹד כִּידוּעַ לָנוּ בַּחוּשׁ,
 וְגַם עֲדִין הָאוֹר נֶעְלָם וְנִסְתָּר כָּל-כָּף אֶפְלוּ מִמְקַרְבֵּיו, מְכַל שְׁפָן אִיזוֹ
 הַסְּתָרָה יֵשׁ מְכַל הַעוֹלָם, וְכָל זֶה כּוֹתֵב מוֹהַרְנ"ת ו"ל תְּלִמִּידוֹ הַחֲכִיב
 שֶׁל רַבֵּנוּ ו"ל הַנְּכַלֵּל בְּרַבּוֹ, מְכַל שְׁפָן מֵה נֹאמַר אָנוּ, אֲשֶׁר הַחֲשׂוֹךְ
 וְהַתְּרַדְמָה מִתְפַּשֵּׁטִים מְאֹד מְאֹד, וְאִיךָ נוֹכַל לְהַתְחַזֵּק וּלְהִתְאַמֵּץ מְכַל
 מֵה שְׂעוֹבֵר עָלֵינוּ, וְלִבְרַח אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אִם לֹא נִתְמַיֵּד יוֹמָם וְלַיְלָה
 בְּתוֹרַתוֹ הַקְּדוּשָׁה הַמְּחִיָּה וּמְחַזְקָת מְאֹד מְאֹד, וְיֵשׁ שָׁם עֲצוֹת עַל כָּל
 פָּרֵט וּפָרֵט מִמֶּה שְׂעוֹבֵר עַל הָאָדָם, וְרַבֵּנוּ ו"ל הִזְהִיר אוֹתָנוּ מְאֹד
 מְאֹד (עין חֵי-מוֹהַר"ן, סִימָן שמו), שֶׁנִּתְמַיֵּד בְּסְפָרֵי הַקְּדוּשִׁים, וְאָמַר
 שְׂטוֹב לְעֲשׂוֹת לְעֶצְמוֹ שְׁנֵי שְׂעוּרִים בְּסְפָרוֹ הַקְּדוּשׁ, שְׂעוּר אֶחָד פְּשׁוּט
 לְלַמֵּד בְּמַהִירוֹת הַרְבֵּה מְאֹד, כְּדֵי שְׂיִהְיֶה שְׂגוּר בְּעַל-פֶּה, וְשְׂעוּר
 אֶחָד לְלַמֵּד בְּעִיּוֹן גְּדוֹל, וְאָמַר (שם, סִימָן שמו) שְׂמַצְנָה גְּדוֹלָה לְלַמֵּד
 סְפָרוֹ הַרְבֵּה, וְיִכּוֹל לְהִיּוֹת נֶעֱשֶׂה בְּעַל מַח גְּדוֹל וּבְעַל הַשְּׂגָה עֲצוּם,
 עַל-יְדֵי שְׂקִידָה רַבָּה בְּתוֹרָתוֹ, וְאִם יִזְכֶּה לְהִתְמַיֵּד בְּסְפָרוֹ, אֲזִי יִתְגַּלֶּה
 לוֹ אוֹר חֲדָשׁ בְּתוֹרָתוֹ שֶׁלֹּא נִרְאָה כָּלֵל בְּפִשְׁטוֹת, כִּי תוֹרוֹתָיו מְלֵאוֹת
 הַשְּׂגוֹת נוֹרָאוֹת וְסְתָרֵי נִסְתָּרוֹת מְעֻשִׂי בְּרֵאשִׁית וּמְעֻשִׂי מְרַכְבֵּה מְקַדָּם
 הַבְּרִיאָה וְכוּ', וְהַשְׂתַּלְשְׁלוֹת סְדֵר כָּל הַעוֹלָמוֹת בְּפָרְטֵי פָּרְטִיּוֹת וְכוּ'

והתגלות העולם הזה וכו', וכל הדורות מאדם הראשון עד סוף כל הדורות וכו' מכל הנשמות של יחידי הדורות וכו' ומביאת משיח צדקנו וכו', ומה שיהיה אחרי התחיה וכו', דברים שלא שמעתם און מיום הנסדה ארץ, ואי אפשר לדבר מזה כי כל המוסף גורע, וכבר אמר רבנו ז"ל (חיי-מוהר"ן, סימן שמה), שאלו היו דבורים אלו נאמרים בדורו של האר"ן או אפלו בדורו של רבי שמעון בר יוחאי ז"ל, היה נעשה רעש גדול מאד מאד, אף ההכרח שתהיה הסתרה כל-כף על דבר רבנו ז"ל, כי רק בתנאי זה הספ"מ"ף-מ"ם שנסממת רבנו ז"ל תרד לזה העולם, ויפתח תרעין דעתיקא, שהוא הכנה למשיח צדקנו (עין במעשה מהזכוב ועכביש), כי קדם שירדה נשמת רבנו ז"ל לזה העולם, צעק הספ"מ"ף-מ"ם בכל העולמות: אם זאת הנשמה תרד, אין לי כבר מה לעשות בזה העולם, כי הנשמה הזו היא משלש ראשונות דעתי"ק יחידה דיחידה, תכלית המדרגה העליונה אשר עוד לא עלה שם וכו' (עין חיי-מוהר"ן, גדל השגתו, סימן כז), כי על-ידי האי איש אשר רוח בו, שיכול להלך נגד רוחו של כל אחד ואחד, הוא יכול לתקן את כל אחד בפרטיות, כי רוחו כ'ניח'ל' שוטף (ישעיה ל, כח), ועל-ידי האי רוחאט ישכף חמימות תאות ממון (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יג), שתתבטל רדיפת הכסף והזהב, כמו שכתוב (ישעיה ב, כ): "ביום ההוא ישליך האדם את אלילי כספו ואת אלילי זהבו" (ועין במעשה מהבעל תפלה ודו"ק), כי יגביה ויחיה את רוחו של כל אחד, שישתוקק אליו יתברך, בחינת (ישעיה נז, טו): "להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים", ויהיו נשלמים כל החסרונות שחסרים לו עד עכשו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ח), ויקים על ידו (יחזקאל לו, כז): "ונתתי לכם לב חדש ורוח" חדשה אתן בקרבכם והסירתי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב ב'ש'ר" (עין חיי-מוהר"ן, סימן שלט), "ואת רוחי אתן בקרבכם ועשיתי את אשר בחקי תלכו ומשפטי תשמרו ועשיתם", כי על ידו תתגלה אלקותו יתברך לכל באי עולם, כמו שכתוב (ישעיה יא, ט): "כי מלאה

(ח) השערים של "עתיק".

(ט) הרוח ההיא.

הָאָרֶץ דָּעָה אֶת ה' , וְתִהְיֶה נְשַׁלְמַת הַדַּעַת (עֵינַי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִמָּן כ"א), וַיִּגְלֶה אֲשֶׁר הַבְּחִירָה וְהַיְדִיעָה נְכֹלְלוֹת זֹו בְּזוֹ, שֶׁהַטֵּבַע כִּפְּסָא הַהַשְׁגָּחָה וְהַוְיָ"ה הוּא אֱלֹקִים.

וְהַשִּׁיבֹו לְסֶמ"ךְ-מ"ם, שֶׁהַנְּשֻׁמָּה הַזֹּו מְכַרְחָה לִירֵד לְזֶה הָעוֹלָם, אִךְ אִתָּה צָא וּמִצָּא לְךָ עֵצָה, וַיִּצָּא וַחֲזַר וְהִבִּיא וְכוּ', וַצַּחֵק וְכוּ', עֵינַי שָׁם בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשֵׂיֹוֹת (מַעֲשֵׂה הַזָּכּוּב וְהַעֲפָבִישׁ), שֶׁמֶרְמֹז עַל בִּיאַת רַבְּנוּ ז"ל אֶל זֶה הָעוֹלָם, וְאִיךְ שֶׁלְקַח שְׁבוּיִים וְאֶחָד הָיָה בִּינֵיהֶם יִפָּה תֹאֵר, וּכְבָר נִרְשָׁמוּ אֲצִלֵי רַמְזִים וְחִדוּשִׁים נִפְלְאִים עַל מַעֲשֵׂה זֶה, (הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנֵי לְהַדְפִּיטִם), עַל-כָּל-פְּנִיִם הַיּוֹצֵא מִזֶּה לְעַנְיָנֵנוּ, שֶׁתִּהְיֶה הַסִּתְרָה וַצַּחֻק גְּדוֹל עַל עֵינַי רַבְּנוּ ז"ל וְכוּ', וְעַל-כֵּן מֵאֲחַר שֶׁזָּכְנוּ הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ בְּזִכְיוֹת חֲנָם לְהַתְנוּדַע מִרַבְּנוּ ז"ל, רָאוּי לָנוּ לְבַטֵּל אֶת דַּעְתָּנוּ הַפְּגוּמָה, וְלַצִּיַּת אֶת רַבְּנוּ ז"ל, וְלִשְׁקֹד הַרְבֵּה בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים בְּהַתְמַדָּה וּבִשְׁקִידָה נִפְלְאָה, וְלְהַתְנוּדַע יַחַד עִם אֲנָשֵׁי הַיְקָרִים, וְלִדְבַר עֲמָהֶם מִהַעֲצוֹת הַיְקָרוֹת שֶׁקִּבְּלָנוּ מִמֶּנּוּ, וְאִישׁ אֶת רַעְיוֹ יֹאמֵר חֲזַק, וְצָרִיכִים לְבָרַח מִכָּל מִינֵי מַחְלָקַת יְהוָה אִיךְ שֶׁיְהִיָּה, רַק לְדוֹן אֶת כָּל חֻבְרֵינוּ לְכַף זְכוּת, כִּי כָּבַר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל: כִּשְׁתֹּאחֲזוּ אֶת עֲצָמְכֶם בְּיַחַד, אֲזִי אֶהְיֶה עִמָּכֶם יַחַד, וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לִידַע, שֶׁבְּאִיזָה קְבוּץ מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁמְדַבְּרִים שָׁם יוֹתֵר מִרַבְּנוּ ז"ל וּמַעֲצוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, כְּמוֹ-כֵן רַבְּנוּ ז"ל נִמְצָא שָׁם יוֹתֵר, וַיֵּשׁ לְהֶאָרִיךְ בְּזֶה עוֹד לְמֵאוֹת וּלְאַלְפֵי עַמּוּדִים, כִּי דְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל הֵם מִיָּם שְׂאִין לָהֶם סוּף, אִךְ אֵין הַפְּנָאִי, כִּי הֵהֲכַרַח לִירֵד כְּבָר מִהַרְפֵּכֶת, הַגִּיעָה הַתַּחֲנָה ... כָּל זֶה כְּתַבְתִּי לְךָ בְּרַפְּכָת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תִּקְנֵט.

בְּעֵזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, מוֹצְאֵי חַג הָאֶסִּיף ה'תשל"ב.

חַיִּים וְשְׁלוֹם, שְׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה וְיִשְׁיגוּ לְאַהוּבֵי, יְדִידֵי הַיְקָר, שׁוֹתֵה מִמֵּי הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גְּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצְח.

מִכְתָּבְךָ הַיְקָר קִבְּלָתִי בְּחַל הַמוֹעֵד, וְאֵף שֶׁהִיָּה לִי הַתֵּר לְכַתֵּב לְךָ מִטַּעַם שֶׁהוּא דְבַר הָאֲבֹד, שֶׁהֵן חֲדוּשֵׁי תוֹרָה, וְאֵיתָא (שְׁלַחן עָרוּךְ, אֶרַח חַיִּים, סִימָן תִּקְמָה, סֵעִיף ט; וּבִטּוּרֵי זֶהָב שָׁם), אִם יִשְׁפַּח אוֹתָם כְּדָאֵי לְכַתְּבָם מִשׁוּם "יִגְדִּיל תוֹרָה וַיֵּאדִיר", וּמִכָּל שֶׁפֶן לְחִזּוֹק וְלְאַמֵּץ נֶפֶשׁ שְׁלֹא תִהְיֶה אֲבוּדָה מְשֻׁנֵּי הָעוֹלָמוֹת, בְּנוֹדָאֵי מְצוּנָה רַבָּה לְהַשִּׁיבּוֹ תִּכְף-וּמִיד בְּלֵי שׁוּם עֶכּוּב כָּלֵל, וְעֶכְשׁוֹ מְסֻרוֹ לִי מִכְתָּב שְׁנֵי מִמֶּךָ שֶׁכְּתַבְתָּ בְּהוֹשְׁעָנָא רַבָּא, וְאַתָּה מְבַקֵּשׁ וּמְפַצֵּיר לְכַתֵּב לְךָ, הָאֲמַת אֲגִיד לְךָ, שֶׁהִיָּה בְּדַעְתִּי וּבְרִצּוֹנִי תִּכְף-וּמִיד לְכַתֵּב לְךָ בְּחַל הַמוֹעֵד מִטַּעְמִים הַנִּזְכָּרִים, אֵף טְרוּדוֹתֵי רַבּוֹ כְּמוֹ רַבּוֹ — לְדַבֵּר וְלִשְׁיַח עִם חֲבֵרִים יְקָרִים, אֲהוּבִים וַיִּשְׁרִים מְאֹנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁר גַּם נִפְשָׁם כּוֹסֶפֶת לְהַפְּנֵס אֶל הַקְּדוּשָׁה, וְהִיָּה הַהֲכָרַח לְדַבֵּר עִמָּהֶם, וּבִפְרָט עִם פְּמָה מְקַרְבִּים חֲדָשִׁים, וּבְגִלָּל זֶה נִדְחָה עַד עֶכְשׁוֹ.

חֲמִדַּת לְכַבֵּי! חִזּוֹק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד, וְאֵל תִּפְּל בְּדַעְתְּךָ מִשׁוּם דְּבַר שְׁפָעוּלָם, וְאֵף שֶׁהָאֲמַת הִיא כָּף — שֶׁחֲטָאָתָּ וּפְגַמְתָּ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אֵף אִם ה"אֲמַת" רוּצָה לְרַחֵק אוֹתְךָ מִן הַקְּדוּשָׁה, עֲצָתְךָ — שֶׁתְּשַׁלֵּיךְ אֲמַת כְּזוֹ אֲרָצָה, כִּי אֲמַת הַרוּצָה לְרַחֵק אֶת הָאָדָם מִשְׁרָשׁוֹ הָעֲלִיּוֹן, צָרִיף לְרַחֲקָה, כִּי עַקֵּר עֲצָם הָאֲמַת הוּא הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וְהוֹ אֱלֹקִים אֲמַת" (יִרְמִיָּה י, י), וְעַקֵּר תְּכָלִית כָּל הַנְּבִרָאִים שֶׁיִּשׁוּבוּ לְשִׁרְשָׁם, לְדַבֵּק עֲצָמָם בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֵף אִם חֲטָא וּפְגַם מְאֹד מְאֹד וְהִרְבָּה לְפַשַׁע — אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וַיִּשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאִם אֵף-עַל-פִּי-כֵן בָּא אֵלָיו הַיִּצּוֹר הָרַע וְאוֹמֵר לוֹ: "אֵיךְ תָּשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, הֲלֹא הוּא כְּבִיכּוֹל בְּכַעַס עֲלֶיךָ שֶׁפָּשַׁעְתָּ וּפְגַמְתָּ לְפָנָיו כָּל-כָּף", תִּדַע שֶׁזֶהוּ עַקֵּר הַשְּׁקָר, וְ"אֲמַת" כְּזוֹ — "אֵף

של אשר תקנט בנחל

שְׁחַטְתָּ וּפְגַמְתָּ, שְׁזוּהִי בְּיַדְּי אֲמַת, אֶף נִכְנָסָה בְּךָ חֲלִישוֹת הַדַּעַת
כְּאִלּוּ אֶבְדָּה תִּקְוֹתֶךָ, חֵס וְשְׁלוֹם, וְאִין לְךָ כְּבֹר שׁוֹם עֲצָה, עֲצַתְךָ —
שְׁתַּשְׁלִיךְ מִמֶּךָ אֲמַת כְּזוֹ, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אֵב הַרְחֵמֶן, וַיִּוֹדַע וְרוֹאֵה
וּמְבִיט מֵהַ שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאִיךָ שֶׁהִסְמִיךְ-מִי אֹרֵב עָלֶיךָ וּמְכַשִּׁילֶךָ,
כִּי הֲלֹא עֲצָם נִקְדַּת לְכַבְּךָ וְנִשְׁמַתְךָ כּוֹסְפִים לְשׁוֹב אֲלֵיו יִתְבָּרֵךְ, אֶף
אֲתָה מְסַכֵּב בְּחֻשְׁךָ כָּל-כֶּף, בְּיַדְּי מוֹחֵל לְךָ, כִּי חֲפֵץ חֶסֶד הוּא, וְאִינוּ
רוֹצֵה בְּמִיתַתְּן שֶׁל רְשָׁעִים, כִּי אִם בְּתִשׁוּבַתְּן אֲלֵיו; וּכְבֹר צַעַק רַבְּנוּ
וְ"ל (עֵין עֲלִים לְתַרוּפָה מְעַרְב־שַׁבְת־קִדְשׁ תּוֹלְדוֹת תִּקְצַד): גֵּאֵט אִיז גְּרוֹיִס
מְעַן וְוִיסְט גְּאֵרְנִישְׁט וְכוּ' וְוִיא אֵהִיִן אִיטְלִיכֶער אִיז אַרְאֵפ גֶּעֲפֵאלֵן
וְכוּיֵא, עֵיִן שֵׁם, וַיֵּשׁ עֲנִין שְׁנֵת־הַפֶּה הַכֹּל לְטוֹבָה, וְהָעוֹנוֹת נִתְּהַפְּכִין
לְזִכְיוֹת, וְהָעֵקֶר לִידַע שְׁאִין יוֹדְעִין כָּלֵל מֵהִי עֲלֶיהָ וּמֵהִי יְרִידָה, וְזוּהוּ
עֵקֶר הַבְּחִירָה — שְׁנִסְתָּם מֵהָאֲדָם הַכֹּל.

וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לִידַע, שְׁכַשֵּׁם שְׁיִכּוֹלִין לְקַלְקֵל, בֵּן יְכוֹלִים לְתַקֵּן,
וְצָרִיךְ לְדוֹן אֶת עֲצָמוֹ תָּמִיד לְכַף זְכוּת, כִּי בְּיַדְּי סִבֵּב עִמִּי הַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ בְּסִבּוֹב כְּזוֹ וּבְדַרְךָ וּבְשִׁבִיל הַזֶּה, כְּדִי שְׁאֲזַכֶּה לְהִתְקַרֵּב אֶל
הַצַּדִּיק, שֶׁרֵשׁ נִשְׁמַת יִשְׂרָאֵל, וְדִיִּקָּא עַל יְדֵי יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת, כְּאִלּוּ
כִּי בְּאֲמַת אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְדוּמָם, צוּמַח, חִי,
מְדַבֵּר, הַכֹּל לְכֹל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חִיּוֹת אֶלְקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּבְכֹל תְּנוּעָה
וּתְנוּעָה שֵׁם אֱלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאִין שׁוֹם דְּכַר נַעֲשֶׂה מְעַצְמוֹ, כְּמוֹ
שְׁאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל (חֲלִין ז:): אֵין אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מִלְּמַטָּה אֶלֵּא
אִם-כֵּן מְכַרִּיזִין עָלָיו מִלְּמַעְלָה; וְכֵן אֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל (בְּרִכּוֹת נח):
אֶפְלוּ רִישׁ גְּרַגְיִתָּא מִן שְׁמַיָּא מִנּוּ לִיהֵב; וְכֵן אֵיתָא בִּירוּשְׁלָמִי (שְׁבִיעִית,
פָּרָק ט, הַלְכָה א): אֶפְלוּ צַפְרָא קְלִילָא מִבְּלַעֲדֵי שְׁמַיָּא לָא מְצַתְדִּיא, וְכֹל
שְׁכֵן בֵּר אִינִישׁ, וּמְבֹאֵר (בְּקִהְלַת רַבָּה י, יד): לְעוֹלָם אֵין הַנְּחַשׁ לּוֹחֵשׁ
אֶלֵּא אִם-כֵּן נִלְחֵשׁ לוֹ מְלַעֲלִיָּה, וְאִין הָאֵרִי טוֹרֵף אֶלֵּא אִם-כֵּן נִלְחֵשׁ

(א) אֶלְקִים גְּדוֹל, אֵין יוֹדְעִים כְּלוּם, הֵיכֵן שְׁכֹל אֶחָד מֵאֲתָנוּ נִפְל וְכוּ'.
(ב) אֶפְלוּ הַמְּנוּי הַפְּחוֹת שֶׁל מְנַקֵּה הַזְּבָלִים גַּם מְשָׁמִים מְמַנִּים אוֹתוֹ.
(ג) אֶפְלוּ צַפּוֹר קִטְנָה כְּלִי רִשׁוֹת מְשָׁמִים לֹא נִצְוּדָה.
(ד) כֵּן אָדָם.
(ה) מִלְּמַעְלָה.

לוּ מְלַעֵיל, וְאִין הַמְּלָכוֹת מִתְּנַגֵּרָה אֵלָא אִם-כֵּן נִלְחַש לָהּ מְלַעֵיל, כִּי הַכֹּל מִשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיוֹן וְהַכֹּל סְפוּר בְּחֻשְׁבוֹן מְדִיקָה, עַד שְׁגָלָה רַבִּינוּ אֹר הָעוֹלָם, הַמְּגִיד מִקּוֹזְנִיץ, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, שְׂאֵם נוֹסַעַת עֲגָלָה מְלֵאָה קֶשׁ, וְנִפְּל לְאַרְץ קֶשׁ אֶחָד, קֶצֶה אֶחָד נוֹטָה לְצַד מִזְרַח וְקֶצֶה אֶחָד נוֹטָה לְצַד מַעְרָב, גַּם זֶה בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל, לָמָּה לֹא נִפְּל בְּאֶפֶן אַחֵר, שֶׁהַקְּצוֹת תְּהִיֶּינָה אַחַת לְדָרוֹם וְאַחַת לְצָפוֹן; עֲמֵד, הַתְּבוּנָה וְרֵאָה הַשְׁגָּחַתוֹ יִתְבָּרֵךְ, מִכָּל שָׁפָן יִשְׂרָאֵל אִיף מִשְׁגָּחִים בְּהַשְׁגָּחָה נִפְּלָאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד, מִכָּל שָׁפָן וְכָל שָׁפָן מְקַרְבֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, אִיף הַכֹּל מִשְׁגָּח מְלַמְעָלָה, וְעַל-כֵּן אֶפְלוּ שְׁעֵבֵר עָלֶיךָ מַה שְׁעֵבֵר, תִּדְעַ כִּי הַכֹּל לְטוֹבְתֶךָ הַנִּצְחִית — שְׁתִּזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּדַרְךְ וְהַתְּגַלּוֹת זֹו דִּיקָא, בִּירִידוֹת וּבְסִבּוּבִים כְּאֵלוֹ; וּכְמֵאֵמֶר הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ (שְׁלַח קִס.ח.): אֵעָא דְלֹא סְלִיק בֵּיהּ נוֹרָא מְבִטְשִׁין לִיהּ, גּוּפָא דְלֹא סְלִיק בֵּיהּ נְהוֹרָא דְנִשְׁמַתָּא מְבִטְשִׁין לִיהּ; שְׁזַהוּ כָּלֵל הִירִידוֹת שְׁעוֹבְרוֹת עַל הָאָדָם שְׂיִזְכֶּה לְקַבֵּל אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֶפְלוּ אִם נִכְשָׁל כְּמוֹ שְׁנִכְשָׁל, אֵל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל, כִּי הַכֹּל מְלַמְעָלָה — שְׂיִתְקַרֵּב בְּדַרְךְ זֹו, וְכֵן כְּשִׁדְבֵר עִם בְּנֵי-אָדָם לְשׁוֹן-הָרַע, רְכִילוֹת וְלִיצְנוּת, גַּם יִחְזַק אֶת עֲצָמוֹ, שְׁעַל-כָּל-פָּנִים מַעֲכָשׁוּ יִשְׁמַר אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד מְאֹד, וְאֵל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל, וּכְבָר יְדוּעַ לֵךְ (עֵץ חַיִּי-מוֹהֲרֵ"ן, סִימָן שַׁעז), שְׁרַבְנוּ ז"ל הַזֶּהוּר מְאֹד מְאֹד אֶת אַחִיו רַבִּי יַחִיאֵל, שְׂיִדְבֵר הַרְבֵּה עִם בְּנֵי-אָדָם בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְשָׂאֲלוּ רַבִּי יַחִיאֵל: וְהֵלֵא כִּמָּה פְּעָמִים יוֹצְאִים גַּם דְּבוּרִים בְּטָלִים וְכוּ', עָנָה לוֹ רַבְּנוּ ז"ל: מַה בְּכֶךָ, כִּי הֵלֵא יְהִיָּה אִיף שְׂיִהְיֶה יִקְבְּלוּ מִדְּבוּרֶיךָ הַרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה, וְאִז מִמֵּילָא יִתְקַנּוּ וְיִתְעַלּוּ כָּל הַדְּבוּרִים הַפְּגוּמִים; וְהַעֲקֵר רְצָה רַבְּנוּ ז"ל לְהַכְנִיס בְּנוֹ, לִידַע שְׂאָנוּ צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת עַד כִּמָּה שְׁנוּכָל, וְאַף אִם לַפְּעָמִים נוֹפֵל הָאָדָם, חַס וְשְׁלוֹם, וְאֶפְלוּ בִּירִידָה כְּמוֹ שְׂהִיא, חַס וְשְׁלוֹם, עַל כָּל פָּנִים אֵל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל, וְיִשְׁלִיךְ הָאֱמֵת הַרוֹצֵה לְהִרְחִיקוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְהִבֵּן מְאֹד לְהוֹצִיא מִזֶּה עֲצוֹת, כִּי אֵי אֶפְשָׁר

(1) עֵץ שְׂאִין הָאֵשׁ נִתְפַּסֵּת בּוֹ — מַכִּים בּוֹ, גּוּף שְׂאִין אֹר הַנִּשְׁמָה נִתְפַּסֵּת בּוֹ — מַכִּים בּוֹ.

שלב אשר תקם בנחל

לכתב הכל על הפתב.

ויצן שהיום סימו את התורה: "לעיני כל ישראל" (דברים לא, ז), והתחילו תכף-ומיד "בראשית ברא אלקים" (בראשית א, א), אמרתי לרשם לך דבור אחד ממוהרנ"ת, זכותו יגן עלינו, השיכת לנו פה (עין לקויטי-הלכות, רבית, הלכה ה, אות כח), אשר עשה משה לעיני כל ישראל, דרשו על זה חכמינו ז"ל, ששבר את הלוחות והספים לו השם יתברך על זה, "בראשית ברא אלקים" סופי תבות א'מ'ת, וצריך להבין את הקשר, מהי השיכות בין שבירת הלוחות לבין אמת (תסר).

תקם.

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בראשית ה'תשל"ב.

חיים ושלום ירדפו אל אהובי, ידידי היקר, הבחור הנחמד, החפץ ומשתוקק להפגס אל שערי הקדשה על-פי דרך האמת שקבלנו מהנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לנצח.

מכתבך היקר קבלתי עוד קדם החג, אך מרובי הטנדות ברוחניות ובגשמיות לא היה לי הפנאי להשיבך, ואמרתי ארוצה דברי אליך על-כל-פנים עכשו.

אחי היקר! חזק ואמץ מאוד מאוד לברח תמיד אליו יתברך יהיה איך שיהיה, ותיחד לעצמך מקום מיחד שאין שם בני-אדם, ושם תשיח ותספר לפניו יתברך את כל מה שעובר עליך — בין ברוחניות ובין בגשמיות, הכל לכל תשיח אליו יתברך כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְהַכֹּל בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה בְּלִי שׁוֹם חֲכָמוֹת שֶׁל הַכֹּל כָּלָל, כִּי רַק זֶה עֵקֶר הָעֵצָה לְהַנְצִיל מִמָּה שְׁצָרִיכִים לְהַנְצִיל, וְכֵן גַּם בְּגִשְׁמִיּוֹת כְּשֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם מֵה שְׁעוֹבֵר, חֵס וְשְׁלוֹם, עֵקֶר הָעֵצָה רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהַפְצִיר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שְׂיִרְחֵם וַיַּעֲזְרֵהוּ לְצֵאת מֵהַחֹשֶׁךְ, הַיִּסּוּרִים וְהַבְּלוּלִים שֶׁנִּתְּהוּוּ עָלָיו, "כִּי צָרִיךְ לְחַקֵּק בְּדַעְתּוֹ הַיָּטִב הַיָּטִב, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם בְּרִיָּה יְכוּלָה לַעֲשׂוֹת לְךָ הַטוֹב אוֹ הָרַע, כִּי הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאִפְלוּ מֵה שֶׁנִּתְּהוּוּ מִבְּעַל בְּחִירָה", עַל-כֵּן עֲצוּתוֹ שְׂיָשׁוּב עַד הַמָּקוֹם, וּלְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׂיַסִּיר מִמֶּנּוּ הַחֲרוֹן אַף וְהַדְּיָנִים, וַיִּמְתִּיק לוֹ בְּמָה שְׁצָרִיךְ — בְּפִרְנֶסָה אוֹ רְפוּאָה וְכוּ', וּמִכָּל שְׂפָן כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוֹת, אֵין לוֹ שׁוֹם עֵצָה אַחֶרֶת — רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּלְהִשְׁתַּטַּח לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמִים וּבְחַנּוּנִים, שְׂיִרְחֵם עָלָיו וַיִּזְכֶּה לְצֵאת מֵעֲמָקֵי עֲמָקִים מֵהַשְּׂאוּל תַּחֲתִיּוֹת שֶׁנִּפְל לְשָׁם, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וּבִפְרִט מִי שְׁנִכְשַׁל, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּפָגַם הַבְּרִית - הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, אֵין שׁוֹם עֵצָה אַחֶרֶת בְּעוֹלָם, רַק תְּפִלָּה, בְּקִשָּׁה וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וְאֵל תִּשְׁמַע וְאֵל תֹּאכֶה לְשׁוֹם הַנְּהַגָּה וּלְשׁוֹם דְּרָךְ אַחֶרֶת, כִּי הַכֹּל סְבוּבִים שֶׁהַבְּעַל-דְּבָר מְסַבֵּב עִמָּךְ, לְהַשְׁלִיךְ אוֹתְךָ עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי לֹא דֵי שֶׁהִכְשִׁיל אוֹתְךָ כְּכֹר בְּמָה שֶׁהִכְשִׁיל, עוֹד זֹאת רוֹצֵה לְהַטוֹתְךָ לְגַמְרֵי מַדְרָךְ הָאֵמֶת בְּהַתְּלַבְּשׁוֹתוֹ בְּמַצּוֹת — תַּעֲנִיּוֹת וְסִגּוּפִים וְכוּ', וְדֵי לְמַבִּין, כִּי הָעֵקֶר הוּא תַּמִּימוֹת וּפְשִׁיטוֹת, וְרַחֲמָנָא לְבָא בְּעִיא (סְנֵהֲדִין קו:), וְאֵין עוֹד דְּבָר נֶקֶל לְאָדָם מִתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת — לִישֵׁב בְּקֶרֶן זְוִית, בְּמָקוֹם שְׂאִין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, בְּאִיזָה חֲדָר, אוֹ בְּמִרְתֵּף, אוֹ עַל הַגֵּג, אוֹ בְּשֻׁדָּה, אוֹ בְּאִיזָה יַעַר, וְלְשִׁיחַ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לְבוֹ, וַיִּסְפֹּר לוֹ יִתְבָּרַךְ כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, כָּל הִירִידוֹת שָׁלוֹ, כָּל הַמַּחְשְׁבוֹת שֶׁלוֹ וְכָל הַפְּגָמִים, וַיִּבְקֵשׁ וַיַּפְצִיר שְׂיִרְחֵם עָלָיו, שְׂיִזְכֶּה לְצֵאת מֵהַחֹשֶׁךְ,

(א) השם יתברך רוצה את הלב.

וְרַק זֶה יַעֲזֹרֵנוּ, אִךָ הַבַּעַל־דְּבָר אֹרֵב עַל דְּבָר זֶה מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ
 שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (בְּרֵכוֹת ו.): "כָּרַם זֵלוֹת לְבַנְי־אָדָם" (תְּהִלִּים יב, ט)
 — אֵלּוּ דְבָרִים שְׁעוֹמְדִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם וּבְנֵי־אָדָם מְזַלְזְלִים בָּהֶם,
 וּמָה נִיְהוּ תַפְלָה, כִּי עַל זֶה אֹרֵב הַבַּעַל־דְּבָר מְאֹד — לְזַלְזֵל וּלְבָלִי
 לְהֶאֱמִין שֶׁבְדָבָר נִקְל כְּזֶה תְלוּי כָּל תְּקוּנוֹ לְנִצָּח, כִּי עָקַר הַתְּשׁוּבָה הוּא
 לְהֵשִׁיב אֶת נַשְׁמָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, שְׁזֵהוּ סוּד "תְּשׁוּב ה'", שֶׁהִיא עֲלִית
 הָאָמוּנָה, שֶׁהִיא מִדַּת הַמַּלְכוּת, וְכָל עֲבוֹדַתְנוּ בַתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹת הִיא
 לְהַגְדִּיל אֶצְלָנוּ אֶת הָאָמוּנָה, שְׂזוּהִי עֲלִית הַמַּלְכוּת לְשִׁרְשָׁה, שְׁנִזְכָּה
 לְקַבֵּל עֲלֵינוּ עַל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהַתַּפְלָה בְּעֶצְמָהּ הִיא סוּד הָאָמוּנָה
 — הַמַּלְכוּת, וְעַל־כֵּן כָּל מָה שִׁיִּתְגַּבֵּר וַיִּתְמִיד בַּתַּפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת,
 כְּמו־כֵּן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְעַלֶּה נַשְׁמָתוֹ שֶׁהִיא הָאָמוּנָה, עַד שְׂיִזְכָּה לְבִירוֹר
 וְזִכּוּף הָאָמוּנָה, וַיְהִיָּה דְבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְיִלְהַפֵּךְ — כָּל הַחֻטָּאִים
 וְהַעֲוֹנוֹת וְהַפְּשָׁעִים מְכַנְּסִים כְּפִירוֹת בְּאָדָם, כְּמֵאֵמֶר רַבֵּנוּ ז"ל (סֵפֶר
 הַמִּדּוֹת, אוֹת אָמוּנָה, סִמָּן כב): "הַפְּשָׁע שֶׁל הָאָדָם מְכַנְּסֵה כְּפִירָה לְאָדָם",
 כִּי אֵין אָדָם חוּטָא אֲלָא אִם־כֵּן נִכְנָסָה בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ ז"ל (סוֹטָה ג.), שֶׁהִיא הַכְּפִירוֹת וְהַאֲפִיקוֹרְסוֹת, כִּי אִם יִהְיֶה
 לְגַד עֵינָיו, אֲשֶׁר מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהוּא מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב
 כָּל עֲלָמִין וְעוֹמֵד עַל יְדוֹ, לֹא הִיָּה חוּטָא, וְעַל־כֵּן בְּשַׁעַה שְׁחוּטָא,
 נִכְנָסֶת בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת שֶׁהִיא רוּחַ רָעָה, כְּפִירוֹת וְאֲפִיקוֹרְסוֹת, רַחֲמָנָא
 לְצַלֵּן, וְעַל־כֵּן הָאָדָם שְׁנִכְשַׁל כְּבָר כְּמוֹ שְׁנִכְשַׁל, שֶׁבְּזֶה הַכְּנִיס בְּדַעְתּוֹ,
 רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כְּפִירוֹת וְסַפְּקוֹת בְּאָמוּנָה, אֲזִי עֲצָתוֹ — תַּפְלָה, כִּי
 בְּמָה שֶׁקְּלָקַל שָׁם יִתְקַן, כִּי קְלָקוּלוֹ הִיָּה פָּגַם אָמוּנָה, עַל־כֵּן יַעֲסֹק
 בַּתְּקוּן הָאָמוּנָה שֶׁהִיא תַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת; אֲשֶׁרֵינוּ מָה טוֹב חֲלַקְנוּ,
 שְׂזָכֵינוּ לִידַע מְרַבִּי אֶמֶת כְּזֶה וּמַעֲצוֹת נוֹרָאוֹת כְּאֵלוֹ, טוֹב לְהוֹדוֹת
 לְהֵשִׁים יִתְבָּרֵךְ, וְלִמְעַן הֵשִׁים לְטוֹבַתְךָ הַנְּצָחִית, תַּחֲבֵר אֶת עֶצְמְךָ עִם
 אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד הוּא אִיבֵר הַצַּדִּיק, וְתוֹכֵל לְקַבֵּל
 נִקְדַּת כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כְּאֲשֶׁר הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּשֵׁי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק
 א', סִמָּן לד), וְכֵן תַּעוֹרֵר אֶת חֲבֵרְךָ שְׂיָבוֹא אֵל בֵּית־הַמְּדֻרָשׁ חֲסִידֵי
 בְּרֶסֶלֶב, שְׁשָׁם מְשַׁכֵּן הַצַּדִּיק יִהְיֶה בְּמָקוֹם שְׂיִהְיֶה, הִיכָן שְׁמַתְקַבְּצִים
 אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וּמְדַבְּרִים מְרַבֵּנוּ ז"ל, שָׁם הוּא מִמָּשׁ, וְעַל־כֵּן טוֹב מְאֹד

אֲשֶׁר תְּקַסָּא בְּנַחַל שְׁלָה

לְהַתְּוַעַד בְּכָל עֵת מְצוּא אֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים הַמְתוֹוַעְדִים יַחַד,
כִּי שֵׁם הוּא רַבְּנוּ ז"ל מִמֶּשׁ, וְיָכוֹל לְקַבֵּל שֵׁם אֶת תְּקוּנוֹ הַנִּצְחָי.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָהּ...

תְּקַסָּא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשִׁי - עַרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֵדֶר בְּרֵאשִׁית ה'תשל"ב.

חַיִּים וְשְׁלוֹם יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי הַיְקָר, הַבְּחוּר הַמְּפֹלֵג
בְּתוֹרָה וְיִרְאֵת שְׁמַיִם, שׁוֹתֵה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר הַחֲכָמָה הָעֲלִיוֹנָה
הַיּוֹצֵא מִשְׁלַשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק וְכו', ... שְׁיַחֲיָה נִצַּח.

הִנֵּה שְׁמַעְתִּי שְׁטִלְפֹנֶת אֱלֹהֵי, אִף לֹא הֵייתִי בְּבֵיתִי, וְיַעַן שְׁאַמְרֶת
שְׁהִהְרַח לְךָ לְדַבֵּר עִמִּי, עַל-כֵּן אֲמַרְתִּי אֲרוּצָה דְּכָרִי אֵלֶיךָ עַל-כָּל-
פָּנִים עַל פְּנֵי הַפֶּתַח.

אַחֵי הַיְקָר! חֹזֵק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד יִהְיֶה אִיךָ שְׁיִהְיֶה, כִּי יִדְעֵתִי
וְאַנִּי מִבֵּין אֶת מְכַאֲבֵי נַפְשְׁךָ וְאֶת שְׁכָרוֹן לְבָבְךָ, אֶת כָּל מַה שְׁעוֹבֵר
עָלֶיךָ — מְנִיעוֹת וּבְלִבּוּלִים וְכו', עַד שֶׁלֹּא הָיָה בִּיכְלִתְךָ לְהִיּוֹת
עִמָּנוּ יַחַד בְּהִילוּלָא שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וְאַתְמוֹל בְּלִילָה דְּבִרְתִּי הַרְבֵּה
עִם הַבְּחוּר ... גְּרוּ יְאִיר וְעַם הַבְּחוּר ... גְּרוּ יְאִיר, אִיךָ שְׁבַתְחִלַּת
הַהֲתַקְרָבוֹת הַבְּעַל-דְּבָר מִתְפַּשֵּׁט מְאֹד מְאֹד לְמַנְעַ וּלְעַכֵּב אֶת הָאָדָם
מִלְאַחֵז אֶת עֲצָמוֹ בְּרַבְּנוּ ז"ל, וּמֵאִים עָלָיו בְּאִיוּמִים וּבְכַפְחָדִים רַבִּים
בְּכַמָּה וְכַמָּה אָפְנִים, הֵן עַל-יַדֵּי אָבִיו, הֵן עַל-יַדֵּי אַחִיו, הֵן עַל-יַדֵּי
הַחֲבָרִים מִהִשְׁיבָה, הֵן מִהֲרֵאֵשׁ יִשְׁיבָה וְהֵן מֵאַשְׁתּוֹ, מִחֻתְנּוֹ וּמִבְּנָיו
וְכו' וְכו', וְהֵן מֵעֲצָמוֹ — שְׁמַבְלָבֵל דְּעֵתוֹ בְּכָל פְּעַם: "חֹזֵר לְאַחוּרֶיךָ,
כִּי כָּל הָעֲנָנִים גְּבוּהַ מִמֶּךָ, וְאִינוּ שִׁיף לְךָ כִּי אִם לְצַדִּיקִים גְּדוּלִים,
וְלִךָ אֵין כְּבָר תְּקוּנָה לְשׁוֹב אֱלֹהֵי יִתְבָּרַךְ, כִּי אַתָּה רוּאָה שְׁכָבֵר עוֹבְרִים
שְׁבוּעוֹת וְחֻדָּשִׁים וְכו', וְעַדִּין אֵין אַתָּה מְרַגֵּשׁ כְּלוּם וְאֲדַרְבֵּה יֵשׁ

שלו אֲשֶׁר תְּקַסָּא בְּנַחֵל

לך מְנִיעוֹת רְבוֹת וּמַחְלֶקֶת עֲצוּמָה וְכוּ', וְכַדוּמָה מִחֻשְׁבוֹת שְׂמֻכְנִים
הַבְּעַל-דָּבָר בְּאָדָם, וְהַכֹּל לְכָל שְׁרוּצָה לְרַחֲקוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

וְהַזְכַּרְתִּי לָהֶם כִּי זֶה לִי ט"ו [חֲמֵשׁ עָשָׂרָה] שָׁנִים שְׂאֲנִי לוֹמֵד
סִפְרֵי רַבְּנֵי ז"ל, וְאֲנִי זוֹכֵר שְׂבַפְעָם הָרֵאשׁוֹנָה כְּשֶׁבִּאתִי לְבֵית-הַמִּדְרָשׁ
שְׁלֵנוּ הִיָּה בְּעֵשְׂרָה בְּטַבַּת בְּהִילוּלָא שֶׁל מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, וְהָיוּ עָלַי אֲז
מְנִיעוֹת וּפְחָדִים עֲצוּמִים, הֵן ... וְהֵן ... עַד שֶׁמָּרַב פָּחַד הֵייתִי שֶׁם
רַק בְּעֵשְׂרָה רְגָעִים, וְתַכְף-וּמִיד בְּרַחְתִּי מִשָּׁם מָרַב אֵימָה שֶׁהִיָּתָה לִי.

הַכֹּל, אַחִי, שֶׁהֶעֱקַר שְׂיֵהִיָּה לְבוֹ אֲמִיץ וְחֹזֵק מְאֹד מְאֹד לְשׁוּב
אֵלָיו יִתְבָּרַךְ יֵהִיָּה אִיף שְׂיֵהִיָּה, וְיִחַשְׁבֵּן בְּדַעְתּוֹ: "אִיף שְׂיַעֲבֹר עָלַי
הֵן בְּעֵלְיָה וְהֵן בִּירִידָה, חֶסֶם וְשְׁלוֹם, לֹא אֶסַּג אַחֲוֹר מֵהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ
בְּשׁוּם אֶפֶן שְׂבַעוּלָם, כִּי מִכָּל מָה שְׂיַעֲבֹר עָלַי, חֶסֶם וְשְׁלוֹם, אֵיחָד
לְעֲצָמֵי מְקוֹם מִיָּחַד שְׂאִין שָׁם בְּגִי-אָדָם, וְאֶפְרָשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתִי וְאֶת
כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלַי בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׂמִיּוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יִדְבַּר
אִישׁ עִם רֵעֵהוּ וְהֵבֵן לְפָנָי אָבִיו, וּמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל סִפֵּר אִיף שֶׁבָּא בְּפַעַם
הָרֵאשׁוֹנָה אֶל רַבְּנֵי ז"ל, וְאֲז עָדִין עָבְרוּ עָלָיו יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת וְכוּ',
וּכְשֶׁסִּפֵּר הַכֹּל לְרַבְּנֵי ז"ל, אֲז לָקַח אוֹתוֹ רַבְּנֵי ז"ל סְבִיב כְּתָפוֹ, וּבְתוֹף
אֶחָת הַשִּׂיחוֹת שֶׁהִרְבָּה לְשִׂיחַ עִמּוֹ, אָמַר לוֹ בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "אוֹן וּוִיטְעֵר
אִיז זַיִיעֵר גּוּט אֲז מְעַן רַעְדֵט זִיף אוֹיִס דָּאִס הָאֶרֶץ פָּאֵר הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ
אֲזוֹי וּוִי מְעַן רַעְדֵט זִיף אוֹיִס פָּאֵר אֵיין אָמֶתִין גּוּטְעַן פֶּרִיִינְד",
וְאָמַר מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, שֶׁתַּכְף-וּמִיד כְּשֶׁהִלֵּךְ מִרַבְּנֵי ז"ל, נִסְכַּם בְּדַעְתּוֹ
— מַעֲכָשׁוֹ בְּוִדָּאֵי אֲזָכָה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי עַל-יָדֵי הָעֲצָה
הַזֹּאת שֶׁל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, אֲזָכָה לְעַמֵּד עַל עַמְדִי, וְשׁוּם דָּבָר
שְׂבַעוּלָם לֹא יִפִּיל אוֹתִי, חֶסֶם וְשְׁלוֹם, וְלֹא יִרַחֵק אוֹתִי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ,
כִּי כָּל מָה שֶׁרַק יַעֲבֹר עָלַי, הַכֹּל לְכָל אֶסְפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֶפְלוּ
הַמַּחְשְׁבוֹת שְׂעוּבָרוֹת עָלַי אֲשִׁיחַ וְאֶסְפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֶפְלוּ אִם
לְפַעְמִים יִסְתַּמּוּ דַעְתִּי וּמַחִי, וְלֹא יֵהִיָּה בִּיכְלָתִי לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
מִזֶּה בְּעַצְמוֹ אֲעֻשֶׂה שִׂיחָה וְתְּפִלָּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, רֵאָה אָבִי גַם רֵאָה

(א) וְיִוְתֵר מִזֶּה מְאֹד טוֹב שְׂמֻשִׁיחִים אֶת כָּל הַלֵּב לְפָנָי הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שְׂמֻשִׁיחִים לְפָנָי חֶבֶר טוֹב
אֲמַתִּי.

אֲשֶׁר תַּקְסָא בְּנַחֵל שְׁלוֹ

אִיךָ שְׁנַתְרַחֲקֵתִי מִמֶּךָ, עַד שְׁאֶפְלוּ לְדַבֵּר עִמָּךָ גַּם-כֵּן אֵין בִּיכְלָתִי, כִּי מַחִי סְתוּם וְלִבִּי עֵקָם מְאֹד וְכוּ', וְעַל-כֵּן אֵין שׁוּם יְרִידָה שְׁבַעֲוֹלָם שְׁלֹא יוּכַל לְצֵאת מִזֶּה, כִּי מִכָּל מָה שְׁיַעֲבֹר עָלָיו יִשְׁיחַ וַיִּסְפֹּר וַיִּגְלֶה לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ בְּאֲשֶׁר יִגְלֶה הָעֶבֶד אֶל הַמֶּלֶךְ.

עוֹד סִפֵּר מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, כִּי פַעַם דִּבֶּר עִמוּ רַבְּנוּ ז"ל מְנַסִּיעֵתוּ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְאִיךָ שֶׁהָיָה בְּחִיפָה בְּמַעֲרַת אֱלֹהִים, וְשֵׁם הַתְּבוּדָה הַרְבֵּה מְאֹד וְצִיר בְּדַעְתּוֹ — "פֹּה עֹמֵד אֱלֹהִים וְהַתְּבוּדָה עִמוּ יִתְבַּרֵךְ", וְאָמַר מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל: "כְּשֶׁהֲלַכְתִּי מִרַבְּנוּ ז"ל נִתְעוֹרְרֵתִי מְאֹד מְאֹד לְקַיֵּם אֶת הָעֲצָה הַזֹּאת לִילֵךְ בְּמָקוֹם מִיַּחַד וְלִהְיֶתבוּדָה עִמוּ יִתְבַּרֵךְ, כִּי הֲלֹא כָּל מָה שְׁזָכָה אֱלֹהִים הַנְּבִיא לְמָה שְׁזָכָה עַד שְׁעָלָה חַי לַשָּׁמַיִם, הָיָה רַק עַל-יְדֵי עֲצָה שֶׁל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, כִּי הַבְּנָתִי מִפִּי רַבְּנוּ ז"ל, וַיִּמְאֹז כְּבָר הָיָה חֲזַק בְּדַעְתּוֹ לְאַחֹז בְּעֲצָה הַנּוֹרְאָה שֶׁל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, וּבְאֵמֶת מִי שְׁרָגִיל לְלַמֵּד בְּסִפּוֹר תְּנָא דְבִי אֱלֹהִים, רוּאָה אִיךָ שֶׁהוּא מְלֹא דְבוּרִים שֶׁל הַתְּחִיבּוֹת — לְעֵסֶק בְּתוֹרָה וּבְתַפִּלָּה וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, "אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכָה לְלַמֵּד בּוֹ בְּפִרְט בְּמוֹצָאֵי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ, אִזְ תִּמְשֶׁךְ עָלָיו הָאֲרַת אֱלֹהִים", וַיִּתְעוֹרֵר לְכָבוֹ בְּתַשׁוּבָה גְּדוּלָה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ".

וַעֲיֵן בְּתֵנָא דְבִי אֱלֹהִים רַבָּה, פֶּרֶק ט"ו, שְׁאָמַר אֱלֹהִים, זְכוּר לְטוֹב: "לִפִּי שֶׁפֵּל הַמְּרַבָּה שִׂיחוֹת וְתַפְלוֹת, הֵם הַמּוֹבִילִים אֶת הָאָדָם, עַד שְׁיַפְגִּס לְבֵית עוֹלָמוֹ", וְכוּ', עֵינִ שָׁם; וְהַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הֵם עֲמָקִים מְאֹד מְאֹד "עֲמָק עֲמָק מִי יִמְצְאוּנוּ", כַּמּוּבָן לְמַשְׁכִּיל עַל דְּבַר אֵמֶת, וַיֵּשׁ לוֹ יְשׁוּב הַדַּעַת אֵמֶתִי, כִּי בְּאֵמֶת אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שָׁם אֲלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְעַל-כֵּן מִכָּל מָה שְׁיַעֲבֹר עָלָיְךָ אֵין שׁוּם עֲצָה רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְלִפְרֹשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתְךָ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי שְׁתַּרְגִּיל עֲצָמְךָ בְּעַבְדוּת הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת, אִזְ תַּחֲיֶה בְּעוֹלָם הַחַרוֹת, כִּי תִמִּיד תִּהְיֶה רְגִיל לְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ כָּל עֲנִינְיָה, וְכָל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיְךָ אֶפְלוּ בְּגִשְׁמִיּוֹת וּמִכָּל שְׁכָן בְּרוּיַחְנִיּוֹת, וּבְכָל מָקוֹם שֶׁתֵּלֵךְ גַּם מִשָּׁם תּוּכַל לְהַדְּבִק עִמוּ יִתְבַּרֵךְ עַל-יְדֵי הַדְּבוּר, כִּי הַדְּבוּר הוֹלֵךְ עִם הָאָדָם בְּכָל מָקוֹם אֶפְלוּ כְּשֶׁנוֹפֵל

למקומות המטנפים, חס ושלום (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עח), ואין עוד לאדם אוהב ורחמן כאבינו שבשמים, שחביב אצלו כל אחד מישראל, כמובא במדרש: "אהבתי אתכם אמר ה'" (מלאכי א, ב), אמר הקדוש-ברוך-הוא: ראו כמה חבבתי אתכם מן הארץ עד לרקיע מהלך ת"ק [חמש מאות] שנה, מרקיע ראשון עד לשני מהלך ת"ק שנה וכו' וכו' עד נמצאו כלם מהלך שבעת אלפים שנה, וזה רק ברקיעים, ואחר-כך החיות וכו', אלפי החיות מהלך כנגד כלם ועצם החיות וכו', לא יכילהו הרעיון וההשגה כמה שנים וכו', ומכל שכן מה למעלה וכו', והפסא למעלה מכלם וכו', וראו כמה חבבתי אתכם, שהנחתי הכל ואמרתי לכם: "ועשיתם יריעות עזים ואבא לשכן ביניכם" וכו', עין שם.

עמד וראה והתבונן מה שגלו לנו פה חכמינו ז"ל הקדושים, איך שהשם יתברך מניח את כל העולמות אלפי אלפים ורב רבי רבבות רבבות עולמות עד אין סוף ואין חקר ואין מספר, וכא לשכן אצל כל אחד מישראל, ואפלו אצל אלו הפגומים והטמאים בעוונותיהם, כמו שכתוב (ויקרא טז, טז): "השכן אתם בתוך טמאתם" וגו', ואמר רבנו ז"ל בפסאדם מיוחד לעצמו מקום מיוחד, ורוצה לדבר אליו יתברך, אז כביכול השם יתברך מניח הכל וכו' ופונה אליו; ואמרו בזהר הקדוש (שמות ה:): אלמלי היו יודעין בני נשא רחמיותא דרחים גדשא בריף הוא לישראל הוו שואגין ככפירא למרדף אבתריה וכו', עין שם^ב, כי השם יתברך מתפאר עם כל אחד ואחד מישראל בפרטי פרטיות, כמו שכתוב (ישעיה מט, ג): "ישראל אשר בך אתפאר", וגלה רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יז), אשר כל הבריאה שפרא הקדוש-ברוך-הוא הייתה רק בשביל שצפה ההתפארות והשעשועים שיקבל מישראל התפארות פרטית, שהשם יתברך מתפאר עמו בפרטיות, ואפלו מהפחות שבפחותים ואפלו מפושעי ישראל כל זמן ששם ישראל עליו, יש להשם יתברך התפארות פרטי פרטית ממנו, כי רק בשביל זה הוא מחייהו ומקיימו

(ב) אם בני-אדם היו יודעים האהבה שאוהב הקדוש-ברוך-הוא לישראל, היו שואגים פאריות לרדף אחריו ולהבדק בו.

אֲשֶׁר תְּקַסֵּא בְּנַחֵל שֶׁלֹט

וְנוֹתֵן לוֹ כָּל הַצְּרִיף לוֹ וְכוּ'; וּמוֹהַרְנֵי ת"ז ל כּוֹתֵב לְבָנוּ רַבִּי יִצְחָק ו"ל (עֵין עֲלִים לְתַרוּפָה, מִכְתָּב רב): תְּאֲמִין שְׂאִיף שֶׁהוּא, גַּם הַדְּבוּרִים שֶׁלִּי יִקְרִים מְאֹד בְּעֵינֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ מִתְאַוֶּה גַּם לְתַפְלָתְךָ, כִּי כָּל הָעוֹלָמוֹת עִם כָּל עֲבוֹדָתָם הַגְּדוֹלָה שְׁעוֹבְדִים אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּאִימָה וּבִירְאָה תָּמִיד אֲצִלוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּלוּם, כְּנֶגֶד שִׂיחָה אַחַת וְתַפְלָה אַחַת שֶׁל בֶּן אָדָם הַשֶּׁפֶל הַזֶּה שֶׁבִּזְהָ הָעוֹלָם, (כְּמִבְאֵר בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֲלֵק כ', בַּתוֹרָה "כִּי מִרְחֻמִּים יִנְהַגִּם" וְכוּ', עֵין שֵׁם), וְאִם הָאָדָם נִמְךָ מְאֹד עַל-יְדֵי מַעֲשָׂיו שְׂאִינָם עוֹלִים יָפָה, אֲדַרְבֶּה כְּשֶׁהוּא מְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ וְעוֹבֵד אִיזוֹ עֲבוֹדָה, זֶה יִקָּר בְּעֵינָיו יִתְבָּרֵךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי זֶה עֵקֶר כְּבוֹדוֹ — כְּשֶׁהֲרַחוּקִים מְאֹד נִמְשָׁכִים לְעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ; וְתְּאֲמִין שֶׁכָּל מֶה שֶׁנֶּאֱמַר בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים מִגְּדֵל הַהִתְפָּאָרוֹת שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מִתְּפָאֵר גַּם עִם הַפְּחוּת שֶׁבִישְׂרָאֵל, נֶאֱמַר גַּם עָלֶיךָ, עַל-בֶּן תְּכָרִיחַ אֵת עֲצָמְךָ לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה וְכוּ', עֵין שֵׁם; כִּי כָּל מֶה שֶׁהַמְּדַרְגָּה נְמוּכָה בְּיוֹתֵר, וְכִשְׂזוּכָה מִשֵּׁם לְהַתְעוֹרֵר לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲזַ נַעֲשֶׂה רַעַשׁ גָּדוֹל לְמַעַלָּה וְשַׁעֲשׂוּעִים גְּדוֹלִים, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מִתְּפָאֵר מְאֹד עִם זוֹ הַנֶּפֶשׁ, יַעַן שֶׁכָּבֵר נִלְפָדָה בֵּין הַסְטֵרָא אַחְרָא וְהַקְּלָפוֹת, וְנִפְלָה כָּבֵר כְּמוֹ שֶׁנִּפְלָה וְהָאָדָם טַגְף וְלִכְלֵף אֵת נִשְׁמָתוֹ, וְאִף-עַל-פִּי-כֵן הוּא שָׁב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, זֶה יִקָּר מְאֹד מְאֹד אֲצִלוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְזֶה עֵקֶר הַבְּחִירָה, שְׂאִין הָאָדָם יוֹדֵעַ מִזֶּה אֲשֶׁר כָּל מֶה שֶׁהַמְּדַרְגָּה נְמוּכָה יוֹתֵר, וְזוּכָה לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, הוּא גוֹרֵם שַׁעֲשׂוּעִים גְּדוֹלִים אֲשֶׁר עוֹד לֹא עָלוּ שַׁעֲשׂוּעִים כְּאֵלוֹ מִימּוֹת עוֹלָם, כִּי אִם הָיוּ יוֹדְעִים זֹאת, הָיוּ רוֹדְפִים וְטָסִים כְּקוֹרָא בְּהָרִים לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְזֶה מֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (בְּרֻכּוֹת לד.): בְּמִקּוֹם שֶׁבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים שֵׁם צְדִיקִים גְּמוּרִים אֵינָם יְכוֹלִים לַעֲמֹד, וְיֻכַּח הֵיטֵב עַל-פִּי הַמָּשָׁל שֶׁסִּפֵּר רַבְּנוּ ו"ל (עֵין סוֹף שְׁבַח־הַר"ן), מַעֲנִין הַמְּלָךְ שֶׁשָּׁלַח שְׁלֹשָׁה שְׁלוּחִים וְכוּ', אַחַד עָשָׂה בְּחֻמְכָּה וְנִצַּל, וְהַשְּׁנַי תְּפָסוּ אוֹתוֹ וְאִף-עַל-פִּי-כֵן נִמְלַט, וְהַשְּׁלִישִׁי תְּפָסוּ וְעָנּוּ אוֹתוֹ בְּעֵנּוּיִם קָשִׁים מְאֹד שֶׁיִּגְלֶה אֵת הַסּוּד, וְאִף-עַל-פִּי-כֵן לֹא נִכְנַע לְפָנֵיהֶם וְכוּ', אֲזַ אָמַר הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ: לְשִׁלִּישִׁי מִגִּיעַ שָׂכָר כְּנֶגֶד כָּלָם, כִּי כָּבֵר הָיָה בְּיָדָם, וְאִף-עַל-פִּי-כֵן לֹא נִכְנַע

בְּיָדָם, אֲדַרְבֵּה וְכוּ' עַיִן שֵׁם וְתָבִין, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לִי לְהֶאֱרִיף יוֹתֵר
מֵרַב הַמְּקַתְּבִים הַמְּחַפִּים לְתִשׁוּבָה מֵהֶרְבֵּה בַּחֲוִירִים וְאֲבָרְכִים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמָהּ...

תְּקַסֵּב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסֹדֵר נַח ה'תשל"ב.

חַיִּים, חֵן וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, יְדִידֵי הַיָּקָר, הָאֲבָרָה הַמְּצִיָּן
בְּמִדּוֹת טוֹבוֹת, שׁוֹתֵה מִמֵּי הַנַּחֵל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חַכְמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן
עָלֵינוּ, ר' ... גֵּרֵו יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחָת.

מְקַתְּבָה קַבְּלָתִי בְּעֶרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ, וַיְמָה מְאֹד נִשְׁפָּר לְבִי בְּקַרְבִּי
בְּקִרְאֵי דְבָרֶיהָ מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיהָ בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, אִף אֲנִי מִבִּין
מִדְּבָרֶיהָ כִּי אֵתָהּ בְּעֶצְמָהּ הַחַיִּב בְּמָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיהָ, כִּי הִנֵּה רַבְּנוּ ז"ל
מְפָרֵשׁ (בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לַח) הַפְּסוּק (תְּהִלִּים קמ"ח, ח): "רוּחַ
סְעָרָה עוֹשֶׂה דְבָרוֹ", אֲשֶׁר עֵקֶר הַרוּחַ סְעָרָה בְּמַחֲו וְדַעַתוֹ שֶׁל הָאָדָם
הוּא עַל-יְדֵי דְבָרוֹ, הֵינּוּ שְׂאִינוּ נִזְהָר בְּדַבּוּרוֹ, וּמְכַל שְׂכָן כְּשֶׁמִּפְקִיר
אֶת דַּבּוּרוֹ לְדַבֵּר כֹּל מֵה שְׁעוֹלָה עַל דַּעַתוֹ, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה עוֹקֵר אֶת
עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי מִשְׁרָשׁוֹ הַקְּדוֹשׁ, וּבָא לְנִפְיָלָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, בְּרוּחַנִיּוֹת
וּבְגִשְׁמִיּוֹת (עַיִן לִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כ"ט), וּכְבָר אָמְרוּ חַכְמֵינוּ
ז"ל (פְּסָחִים ק"ג): הַפֶּה בְּנִבְלָתָא וְאֵל תְּהַפֵּף בְּמַלְיָא; וְכֵן אָמְרוּ (אָבוֹת
א): "כֹּל הַמְּרַבֵּה דְבָרִים מִבִּיא חֲטָא"; וְכַמְעַט שְׁעַקֵּר נִפְיָלָתוֹ שֶׁל
הָאָדָם בֵּין בְּרוּחַנִי וּבֵין בְּגִשְׁמִי הוּא כְּשֶׁמִּפְקִיר דַּבּוּרוֹ, וּמְכַל שְׂכָן
כְּשֶׁהוֹלֵף לְהַתּוֹכַח עִם אַחֲרִים, עַד שֶׁגִּזְרוּ וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל (חֵלִין
פ"ט): מֵה אֲמָנוּתוֹ שֶׁל אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה? יִשִּׁים אֶת עֲצָמוֹ כְּאֵלִים;
וּבְאֵמֶת כְּפִי הַשְּׁפָלָתוֹ וְהַשְּׁגָחָתוֹ בְּאֵלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כֵּן מְמַעַט בְּדַבּוּר,
וּכְמוֹ שְׂאִמְרוּ חַכְמֵינוּ ז"ל (אָבוֹת ג', י"ז): "סִיג לְחַכְמָה שְׁתִּיקָה", כִּי

(א) הַפֶּה בְּנִבְלָה וְאֵל תְּהַפֵּף בְּמַלְיָם (הֵינּוּ מוּטָב לְהַתְּעַסֵּק בְּנִבְלָה מִלְּפִטְפֹט).

אם הִיָּה זוכה להַתְּגַלּוֹת אור הַחֲכָמָה, שֶׁהִיא הָאֶרֶת זֵיו הַשְּׁכִינָה, וְהִיָּתָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת אֲמוּנָתוֹ, וְלִפְנֵי עֵינָיו הִיָּה הַוַּי"ה יְתַבְרָךְ, אֲזִי לֹא הִיָּה מְדַבֵּר כְּלָל, כִּי הָרִי הַשֵּׁם יְתַבְרָךְ עוֹמֵד עַל יָדוֹ, וְעַל-כֵּן כָּל מֵה שֶׁאֲמוּנָתוֹ בְּקִטְנוּת, יוֹתֵר מְדַבֵּר, וּכְשֶׁאֵין לוֹ אֲמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת, אֲזִי יֵשׁ מְקוֹם שֶׁהַסְטֵרָא אַחֲרָא יֵאָחֲזוּ עֲצָמָם בּוֹ, וּמִזֵּה נִתְּהַיָּה שְׁעוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן — צַעַר וְיִסּוּרִים, מַחֲלָקֶת, בְּלִבּוֹלִים וְקִטְרוּגִים, וְעַל-כֵּן כְּשִׁישְׁמֵר דְּבוּרוֹ וְלֹא יְדַבֵּר רַק הַמְּכַרְח, אֲזִי יֵאִיר עָלָיו אור עֲלִיּוֹן נִשְׁגָּב מְאֹד מְאֹד, וְיִדוּר בְּעוֹלָם הַחַרוּת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תְּקַסֵּג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתַבְרָךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר לְךָ-לְךָ ה'יִתְשַׁל"ב.

שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיִגוּ לְאַהוּבֵי, יְדִידֵי הַיָּקָר, הָאֲבָרָךְ הַצָּמוּד בְּפִנְיָמִיּוֹת לְכַבֵּי, שׁוֹתָה מִמֵּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגֵּן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחָה.

מִכְתָּבְךָ הָאֲרוֹךְ קִבְּלָתִי בְּשָׁבוּעַ שְׁעָבֵר, וְהִנֵּה לְהַשִּׁיבְךָ עַל צַעֲקוֹתַיךָ וְעַל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכו'.

תִּדְעַ שְׁכָף קִבְּלָנוּ מִרְבָּנוּ ז"ל, שֶׁבָּזָה הָעוֹלָם צָרִיף לְהִיּוֹת סְבָלָן גְּדוֹל עַל כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, וְלִכְבֵּי לְפַל בְּדַעְתּוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, מְשׁוּם דְּבָר שְׁבַעוֹלָם, וְלִכְבֵּי לְאַבֵּד אֶת עֲצָמוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, (שְׁקוֹרִין פְּאַרְלִירֵן זִיף) מְשׁוּם יְרִידָה וּמְשׁוּם בְּלִבּוֹל אוֹ מְאוּרַע רַע, חַס וְשָׁלוֹם, רַק לְעַמֵּד כְּעַמּוּד תְּקִיף, וְיֵשׁ לוֹמֵר שְׁזָה בְּחִינַת "וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נַח נַח אִישׁ צְדִיק תְּמִים הִיָּה בְּדוֹרְתָיו" (בְּרֵאשִׁית ו, ט) וְגו', הִיָּנוּ תּוֹלְדוֹת נַח בְּחִינַת תּוֹלְדוֹתֵיהֶן שֶׁל צְדִיקִים — מַעֲשִׂים טוֹבִים, הִיָּנוּ שְׁאֵלוֹ הִיוּ מַעֲשִׂיו שֶׁל נַח — שֶׁהִיָּה תְּמִיד נַח — לְשׁוֹן גִּיחָא, כְּמוֹכָא בְּזִהַר

הַקְדוּשׁ (בְּרֵאשִׁית נט.), נִיחָא לְעֵלְאִין נִיחָא לְתַתְּאִין^א, שְׁהִיָּה נַח וְסוּבַל כָּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, הֵן מַצַּד רוּחַנִיּוֹת — שְׁזָה בְּחִינַת נִיחָא לְעֵלְאִין, וְהֵן מַצַּד גְּשָׁמִיּוֹת — שְׁזָה בְּחִינַת נִיחָא לְתַתְּאִין, הַכֵּל סָבַל, וְהִיָּה נַח מְאֹד לְכֹלֵי לְפָל בְּדַעְתּוֹ וְלְכֹלֵי לְהַתְּיָאֵשׁ עֲצָמוֹ, וְזֶה זָכָה עַל-יַדֵּי שְׁהִלָּף בְּתַמִּימוֹת וּבְפְשִׁיטוֹת בְּלֵי חֲכָמוֹת, בְּחִינַת: "אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הִיָּה", כִּי עַל-פִּי-רַב עָקֵר יִרְדַּת וּנְפִילַת הָאָדָם הוּא רַק עַל-יַדֵּי חֲכָמוֹת שֶׁל הַכֵּל, וְחוֹשֵׁב עַל כָּל דְּבָר (שְׁקוֹרִין אֵיבָעֵר טְרַאכְטֵן), בְּרוּחַנִיּוֹת נִדְמָה לוֹ בְּכָל פַּעַם שְׁאִינוֹ יוֹצֵא חוּבָתוֹ, וְכֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת תָּמִיד חוֹשֵׁב עַל הַחֲסוּרוֹת שֵׁישׁ בּוֹ וְכוּ' וְכוּ'; וּכְבָר אָמַר הַחֲכָם (הוּכָא בְּחוּבוֹת הַלְּבָבוֹת): מִן הַזְּהִירוֹת שְׁלֵא תִרְבֶּה לְהַזְהֵר וְדוּ"ק; וְדָבָר זֶה הוּא הַכְּרַח גְּדוֹל לְמִי שְׁרוּצָה שְׁלֵא לְאַבֵּד בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, אֵל יִדְקָדֵק אַחַר עֲצָמוֹ כָּל-כָּף (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן מֵד) בֵּין בְּרוּחַנִי וּבֵין בְּגִשְׁמִי בְּכָל עֲלִיָּה וִירִידָה, שְׁזָה בְּחִינַת בְּדוּרוּתָיו (עֵין נַעַם אֱלִימֶלֶךְ עַל פְּסוּק זֶה).

וְצָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אַחִי, שְׂכָף קַבְלָנוּ מִזְקָנֵי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שְׂכַבְלוֹ מִדוֹר דוֹר עַד מוֹהַרְנֵ"ת ז"ל, שְׁבְרוּחַנִיּוֹת צָרִיכִים לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ עִם הַגְּלוּי שְׁגָלָה רַבָּנוּ ז"ל עַל פְּסוּק (תְּהִלִּים קד, לג) "אֲזַמְרָה לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי" (עֵין לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רַפּב): לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ עִם הַנְּקֻדוֹת הַטּוֹבוֹת שֵׁישׁ בּוֹ, אֶפְלוּ שְׁהֵן מְלֵאוֹת פְּגָמִים וּפְצָעִים וּפְנִיּוֹת וְכוּ' וְכוּ', וּבְגִשְׁמִיּוֹת צָרִיכִים לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ עִם הַגְּלוּי שְׁגָלָה רַבָּנוּ ז"ל עַל פְּסוּק (תְּהִלִּים ד, ב) "בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִּי" (עֵין שָׁם, סִימָן קצה), שְׂבַתְקָף הַצָּרוֹת, הַיְסוּרִים וְהַמְרִירוֹת וְכוּ', יִמְצָא הִרְחַבְתָּ בְּמָה שְׂכַבְר עוֹר לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְכֵן, חַס וְשְׁלוֹם, הִיָּה יָכוֹל לְהִיּוֹת גְּרוּעַ יוֹתֵר, חַס וְשְׁלוֹם, וְצָרִיף שְׁתַּדַּע, שְׂמַה שֵׁישׁ לָךְ — הֵן בְּגֹד לְלִבְשׁ וְהֵן לְחֵם לְאַכֵּל וְכוּ', הַכֵּל חֲסֵד חָנּוּם מִמֵּנוּ יִתְבָּרַךְ.

אוּ יֵשׁ לוֹמַר בְּדַרְךְ אַחֲרַת קִצַּת, "אַלֶּה תוֹלְדוֹת נַח", הִיָּנוּ לְפַעְמִים יֵשׁ לְאִישׁ הַפֶּשֶׁר מְנִיעוֹת וּבְלִפְוֵלִים רַבִּים מִבְּנָיו וּמִבְּנוֹתָיו שְׂמַבְלְבָלִין אוֹתוֹ בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וַיֵּשׁ לוֹ מֵהֶם עֲגָמַת נִפְשׁ וְצָרוֹת וּבְטוֹלִים וְכוּ', אַז גַּם-כֵּן עֲצַתוֹ לְהִיּוֹת "נִיחָא", הִיָּנוּ לְהִיּוֹת

(א) נַח לְעֵלְיוֹנִים וְנַח לְתַתְּמוֹנִים.

אֲשֶׁר תְּקַסֵּד בְּנִחָל שִׁמְג

סְבִלָן גְּדוֹל וְלִהְאָרִיף אִפּוּ בְּאָרִיכוֹת אִפִּים וּבְסִבְלָנוֹת גְּדוֹלָה, וְאֵל
יִפְלֵ בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל, וְזֶה "אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נַח", הֵינּוּ מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ
מֵהַתּוֹלְדוֹת שְׁלֶךְ, עֲצָתְךָ — נַח, שְׁתִּהְיֶה נַח לָהֶם, וְסוֹבֵל בְּסִבְלָנוֹת
גְּדוֹלָה, וְזֶה "אֵת הָאֱלֹקִים [בְּמִדַּת הַדִּין] הִתְהַלֵּךְ נַח", שְׁאִפְלוּ בְּתַקְּךָ
הַדִּין מֵה שְׁעֵבֵר עָלָיו, הִתְהַלֵּךְ עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ וְלֹא נִפְל בְּדַעְתּוֹ, אוֹן עַר
הָאֵט זִיף דְּעַרְהָאֲלִטְוֵי, וְהִבֵּן מְאֹד, לְהוֹצִיא מְזֵה עֲצוֹת לְעֲצָמְךָ, כִּי
אֵי אִפְשָׁר לְפָרֵט, וְהַמְשָׁפִיל יָבִין, וְאֵל יִהְיֶה דְּבוּרִים אֵלּוּ קָלִים אֲצִלְךָ,
כִּי הֵם עֲקָרִים גְּדוֹלִים בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כְּפִי מֵה שְׁעוֹבֵר עַל כָּל
אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם.

וְרֵאוּי לָךְ לְלַמֵּד עֲכָשְׁיוּ בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן (חֵלֶק א', סִימָן קנ"ה),
וְתֹאמֶר עָלֶיךָ הַתְּפִלָּה, וְאִז תִּזְכֶּה לְטַעַם טַעַם אֲמוּנָה וְסִבְלָנוֹת.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוּמֶךָ...

תְּקַסֵּד.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשִׁי - עֶרְב־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסִדּוֹר לֶךְ-לָךְ ה'תשל"ב.

חַיִּים, חַן וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי הַבְּחוּר הַיָּקָר, הַרוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב
אֶל הַקֹּדֶשׁ עַל-פִּי דְרָךְ הָאֱמֶת שְׁקִבְלָנוּ מֵהַנִּחָל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... נְרוּ יְאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחָה.

בְּכָל פַּעַם אֲנִי מִתְעוֹרֵר לְכַתֵּב לָךְ, אִךְ טְרִדוֹתַי רַבּוּ כִּמוֹ רַבּוּ
בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת.

אֲחִי הַיָּקָר! חֲזַק וְאַמֵץ מְאֹד מְאֹד בְּכָל הַדְּבָרִים שְׁדַבְּרָנוּ,
וּבְכַרְטִיּוֹת לְהִיּוֹת חֲזַק וְעֲקֹשׂן גְּדוֹל עַל עֲנִיִן תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, לְשִׁיחַ
וּלְסִפּוֹר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, כִּי
אֵין שׁוֹם עֲצָה אַחֲרַת לְבָרַח מִמֶּה שְׁצָרִיכִים לְבָרַח — כָּל אֶחָד מִגְּנוּת

(ב) וְהַחֲזִיק מְעַמָּד.

וטנוף מעשיו הרעים, רחמנא לצלן, כי אם על-ידי תפלה ושיחה
 בינו לבין קונו, שתיחד לעצמך מקום פנוי שאין שם בני-אדם, ושם
 תשיח ותספר לפניו יתברך כל מה שעובר עליך, ותבקש הרבה מאד
 שתזכה להכנס אל תוף הקדשה, ועל-ידי תפלה יכולים לפעל הכל
 אצלו יתברך, והעקר אל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, ואל
 תכנס בוכוחים עם שום בריה, כי זה יבלבל את מקצת העבודה
 שאתה רוצה להתחיל ולידע תמיד שאין יודעים כלל, כי זה עקר
 הבחירה — שלא ידע האדם איפה אויזו, כי לפעמים נדמה לאדם
 שהוא הגרוע שבגרועים, רחמנא לצלן, ואין לו כבר שום תקנה
 ותקנה לשוב אליו יתברך, ובאמת הוא אז קרוב מאד מאד אליו
 יתברך בהתקרבות כזו, אשר צדיקים גדולים לא אחזו בזה וכו',
 ועל-כן תרגיל עצמך במדת השכחה — לשכח תמיד מה שעבר
 עליך עד עכשו, ותתחיל בכל שעה ושעה מחדש, ואל תסתפל על מה
 שנעשה עמך בשעה הקודמת, כי מי יודע באיזו בחינה שבעולמות
 העליונים הייתה מקדם, והיתה על נשמתך התגברות והתפשטות, עד
 שבהשתלשלות למטה באת, רחמנא לצלן, לחטא מגנה בזה וכו',
 ועל-כן עצתך — שתתחיל תכף-ומיד מחדש, ואל תסתפל לאחוריקך
 כלל, כי עד עכשו היה ענין אחר, ועכשו מתחיל ענין אחר לגמרי,
 וכן לעולם וכו'; ומוכא בכתבי האריז"ל, אשר בכל עת ורגע משתנה
 סדר פרוץ כל העולמות, ועל-כן בכל רגע האדם בא לעולמות
 חדשים, ובשביל זה יכולים לעשות התחלה חדשה בכל רגע ממש,
 ומפל שפן בכל שעה, ומפל שפן וכל שפן בכל יום שהוא בריאה
 חדשה וכו'.

והנה מצינו שתחלת ספר יהושע מדבר איך שיהושע הכין את
 עצמו להכנס אל תוף ארץ ישראל, ואז עברו עליו המלחמות מהל"א
 [מהשלישים ואחד] מלכים שהתפשטו והתגברו עליו, ועל-כן אנו
 רואים איך שהשם יתברך בעצמו הצריך לחזקו ולאמצו מאד בכמה
 וכמה לשונות, שכלל יירא ויפחד משום בריה (עין יהושע א, ו):
 "באשר הייתי עם משה אהיה עמך לא ארפה ולא אעזובה, חזק
 ואמץ" וגו' "רק חזק ואמץ מאד לשמר לעשות ככל התורה אשר

צִוּוּ מֹשֶׁה עֲבָדֵי אֵל תְּסוּר מִמֶּנּוּ יָמִין וּשְׂמָאל לְמַעַן תִּשְׁפִּיל בְּכָל
אֲשֶׁר תִּלְךְּ וְגו' "הֲלֹא צִוִּיתִיךָ חֻזַּק וְאַמֶּץ אֶל תַּעֲרֹץ וְאֶל תַּחַת כִּי
עָמַד ה' אֶלְקִיךָ בְּכָל אֲשֶׁר תִּלְךְּ וְגו' ; וַיְדוּעַ אֲשֶׁר הַתּוֹרָה הִיא נִצְחִית
וְשִׁיכָת לְכָל אֶחָד בְּפָנָי עֲצָמוֹ, וְעַל-כֵּן יֵשׁ לוֹמַר עַל-פִּי הַמּוֹבָא בְּדַבְרֵי
רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּשְׁטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ז), אֲשֶׁר אֶרְץ יִשְׂרָאֵל הִיא סוּד
הָאֱמוּנָה, וְלָכֵן קָדָם שְׂאֲדָם נִכְנָס אֶל תּוֹף הָאֱמוּנָה שֶׁהִיא סוּד הַתְּפִלָּה
וְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת אֶרְץ יִשְׂרָאֵל, עַל-כֵּן מִתְגַּבְּרִים עַל הָאָדָם
כָּל מִינֵי מְלַחְמוֹת וּמְחֻלּוֹקוֹת שְׂבָאִים מֵהַל"א מְלָכִים אֵלּוּ שֶׁשָּׂרֵשָׁם
הוּא קְלָפוֹת יְדוּעוֹת כַּמּוֹבָא בְּכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, וְאִזּוֹ צְרִיכִים הַתְּחִזְקוֹת
גְּדוּלָה מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ מְחִזְקוֹ וּמְאַמְצוֹ "אֵל
תִּירָא וְאֵל תַּחַת", כִּי בְּהִכָּרַח שְׂיַעֲבֹר עָלֶיךָ מֵהַשְּׂיַעֲבֹר מֵהַקְּלָפוֹת
הַכְּלוּלוֹת בְּאֵלּוּ הַל"א מְלָכִים.

וְהַעֲקָר צְרִיכִים לְהַנְצִיל מִקְּלַפַּת עֲמָלֶק שֶׁהִיא הַסְּפָקוֹת — "הִישׁ
ה'... אִם אֵינְךָ וְגו', או "אוֹלֵי כְּדָאֵי לִי לְשׁוּב, חַס וְשְׁלוֹם, לְמָה
לִי לְהַפְגִּיט אֶל תּוֹף הַקְּדוּשָׁה", וְזוֹ מְלַחְמָה אֲרַכָּה מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב
(שְׁמוֹת יז, טז): "מְלַחְמָה לְה' בְּעַמְלֶק מִדֵּר דֵּר", וְעַקָּר הַמְּלַחְמָה כְּנִגּוּד
הַסְּפָקוֹת וְהַכְּלוּבוֹלִים שְׁנוּפֵל בְּהֵם הָאָדָם, שְׂבָאִים מֵעַמְלֶק, וְכִנְגּוּד
הַקְּרִירוֹת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם כְּבָאָה מִמֶּנּוּ, הוּא — עַל-יְדֵי עֲצוֹת הַצְּדִיק, בְּחִינַת יְהוֹשֻׁעַ, שֶׁיְרִימוּ עֵינֵיהֶם בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (שָׁם יא): "וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגִבְרֵי יִשְׂרָאֵל"
וְגו', שְׂרָמְזוּ לָהֶם מֹשֶׁה בְּהַגְבֵּהַת יָדָיו אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שְׂאִין שׁוֹם עֲצָה
אַחֲרַת לְהַנְצִיל מִמָּה שְׂצָרִיכִים לְהַנְצִיל כִּי אִם עַל-יְדֵי תַפְלָה וּבִקְשָׁה
— לִיחַד לְעֲצָמוֹ מְקוֹם מִיחַד שְׂאִין שָׁם בְּגִי-אָדָם, וְלִשְׁפֹּף נִפְשׁוֹ
אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וְלִהְתַּחַנֵּן
וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שְׂיִרְחַם עָלָיו וְכו', וְזֶה שְׂנֵאָמַר בְּמְלַחְמַת עֲמָלֶק
(שָׁם יב): "וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה", וּפִרְשׁ הַתַּרְגוּם: וְהָיָה יְדוּהִי פְרִיסָן
בְּצִלוֹ, וְעַיִן פְּרוּשׁ רַש"י: יָדָיו אֱמוּנָה — פְּרוּשׁוֹת הַשְּׂמִים בְּתַפְלָה
נֵאמְרָה וְנִכּוּנָה; וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי תַפְלָה זוֹכִים לְהַחֲלִישׁ כָּל הַכְּלוּבוֹלִים

(א) וַיְדָו הָיוּ פְרוּשׁוֹת בְּתַפְלָה.

והקטנות שעוברים על האדם, וזה (שם יג): "ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב", לפי "חרב" דיקא, על-פי המובא (בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ב), אשר עקר החרב של האיש הישראלי לכבש ולהלחם הוא "חרב" התפלה, והחרב הזו תלויה בשמירת הברית, בחינת (תהלים מה, ד): "חגר חרבך על ירך"; ועל-פן אנו רואים אשר עמלק מטמא את הברית, כמו שכתוב (דברים כה, יח): "אשר קרך בדרך" וגו', כי על-ידי פגם הברית נתבלבלת הדעת ונתקטנת האמונה, וזה תלוי בזה, כי על-ידי פגם הברית, רחמנא לצלן, ממשיך על עצמו קרירות וספקות באמונה, חס ושלום, ולהפך — על-ידי תפלה, ממשיך על עצמו חמימות ותשוקה לעבודת השם יתברך, וזוכה לאמונה, ועל-פן צריכים התחזקות עצומה ונוראה מאד בזה העולם, בפרט אלו שכבר נכשלו, חס ושלום, בפגם הברית, הם צריכים להתחזקות יותר ויותר, ולהתחיל מחדש לצעק ולבקש ממנו יתברך, וכפי שיתמיד בתפלה שהיא "החרב", פן יכניע את קלפת עמלק וכו'.

וכן מצינו בגדעון שהלך להלחם בעמלק, הלך בכח התפלה שהרבה לפניו יתברך (עין שופטים ו, לו-לט), כי גדעון הרבה מאד בשיחה בינו לבין קונו, והפציר הרבה מלפניו יתברך, שיעזר לישראל מעמלק וממדין, והשיבו ה': לך בכחך "זה" והושעת את ישראל וגו', "זה" דיקא שהוא י"ב [שתיים-עשרה] נסחאות התפלה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ט) שהכניס בלב ישראל, שכל אחד יאחז נסחתו מ"ב נסחאות התפלה העולות "זה", ועל-ידי-זה ינצלו, וכן היה, שצצקו "חרב לה' ולגדעון" (שופטים ז, כ), שהתקשרו בתפלתם אל הצדיק שבדור ההוא שהוא גדעון, ועל-ידי-זה עלתה תפלתם אל השער והשכט השיף להם, ועל-ידי-זה זכו להושע ולהכניע את קלפת עמלק, כי על-ידי תפלה והתבודדות יכולים להושע ולצאת מעמקי עמקים והשאול תחתיות, ואין שום עצה אחרת — רק תפלה והתבודדות, כי אפלו כל מיני עצות שיש בספרים הקדושים, אם לא יכנסו בתוך דבורי התפלה, לא יועילו כלל, כי בלי תפלה, האדם

אֲשֶׁר תְּקַסָּה בְּנִחָל שְׁמוֹ

הוֹלֵךְ נֶעַ וְנָד, וְאֵינוֹ מוֹצֵא מְקוֹמוֹ, וְטוֹבֵעַ בַּיָּם הַצָּרוֹת וְהַבְּלוּלִים
הַעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד.

וְהִנֵּה עֹמֵק הוּא בֵּן אֲלִיפּוֹ בֵּן עֲשׂוֹ, שְׁכָל דְּבַר עֲשׂוֹ הִיָּה (עֵין
לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֵק א', סִימָן א) — "לֹא יִחַפֵּץ כְּסִיל בְּתַבּוּנָה כִּי אִם
בְּהַתְּגַלוֹת לְבוֹ" (מְשָׁלֵי יח, ב), כִּי אֵינוֹ רוֹצֵה לְהִסְתַּפֵּל עַל הַחַיּוֹת
אֲלֵקוֹת שְׂיִשׁ בְּכָל דְּבָר, וְחוֹשֵׁב שֶׁהַכֹּל דְּרָף הַטָּבַע, שְׁשָׁם כָּל הַסְּפָקוֹת
וְהַבְּלוּלִים, וְלִהְפֹּךְ — יַעֲקֹב הוּא הַמְּסַתַּפֵּל עַל הַחַיּוֹת אֲלֵקוֹת שְׂיִשׁ
בְּכָל דְּבָר, וְיִוֹדַע וּמֵאֲמִין כִּי הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרִטִי פְּרִטִית, וְעַל-כֵּן
הַתְּחִזָּק בְּיוֹתֵר בְּתַפְלָה וְהַתְּבוֹדָדוֹת וְכוּ'.

וְהִנֵּה הַהֶכְרַח לְקַצֵּר, כִּי בְּסִמּוֹף תִּהְיֶה שְׁבַת-קֹדֶשׁ וְעוֹד חֲזוֹן
לְמוֹעֵד לְהַמְשִׁיף בְּזֶה הַדְּבַר, וְעַל-פִּי הַקְּדָמָה זֶה תוּכַל לְפָרֵשׁ לָךְ כָּל
הַסְּדָרָאֵי שֶׁל שְׁבוּעַת זֶה.

הַדְּוִרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

אַבְקָשְׁךָ שֶׁתִּרְאֶה לְכַתֵּב לִי אִם קִבַּלְתָּ מִכְתָּבִי זֶה.

תְּקַסָּה.

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׂשִׁי - עֶרְב־שְׁבַת-קֹדֶשׁ לְסִדְרֵי לֶךְ-לָךְ הַיְתִשְׁל"ב.

חַיִּים, חֵן וְחֶסֶד יִרְדְּפוּ לְאַהוּבֵי, הַבְּחוֹר הַיָּקָר, הַרוֹצֵה לְהַתְּקַרֵּב
אֶל הַקְּדוֹשָׁה עַל-פִּי דְרָף הָאֲמֵת שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵהַנִּחָל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה,
זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצְחָה.

בְּכָל פַּעַם אֲנִי מֵתְעוֹרֵר לְכַתֵּב לָךְ, אִךְ טְרֵדוֹתַי רַבּוּ כְּמוֹ שְׂרַבּוּ
בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת.

אחי היקר! חזק ואמץ מאד מאד בכל הדברים שדברנו, ובפרטיות להיות חזק ועקשן גדול על ענין תפלה והתבודדות — לשיח ולספר לפניו יתברך כל מה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות, כי אין שום עצה אחרת לברח ממה שצריכים לברח, כל אחד מגנות וטנוף מעשיו הרעים, רחמנא לצלן, כי אם על-ידי תפלה ושיחה בינו לבין קונו, שתיחד לעצמך מקום פנוי שאין שם בני-אדם, ושם תשיח ותספר לפניו יתברך כל מה שעובר עליך, ותבקש הרבה מאד, שתזכה להפגס אל תוף הקדשה, ועל-ידי תפלה יכולים לפעל הכל אצלו יתברך, והעקר אל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, ואל תפגס בוכוחים עם שום בריה, כי זה יבלבל את מעט מקצת העבודה שאתה רוצה להתחיל וכו'; ולידע תמיד שאין יודעים כלל וכלל וכו', כי זה עקר הבחירה — שלא ידע האדם היכן אוחז, כי לפעמים נדמה לאדם שהוא הגרוע שבגרועים, רחמנא לצלן, ואין לו כבר שום תקנה ותקנה לשוב אליו יתברך, ובאמת הוא אז קרוב מאד מאד אליו יתברך בהתקרבות כזו, אשר צדיקים גדולים לא אוחזו בזה וכו'.

ועל-כן תרגיל עצמך במדת השכחה — לשפח תמיד מה שעבר עליך עד עכשו, ותתחיל בכל שעה ושעה מחדש, ואל תסתכל על מה שנעשה עמך בשעה הקודמת, כי מי יודע באיזו בחינה בעולמות העליונים הייתה מקדם, והיתה על נשמתך התגברות והתפשטות כזו, עד שבהשתלשלות למטה באת, רחמנא לצלן, לחטא מגנה כזה וכו'.

ועל-כן עצתך — שתתחיל תכף-ומיד מחדש, ואל תסתכל לאחוריה כלל, כי עד עכשו היה ענין אחר לגמרי וכן לעולם וכו', כי מובא בכתבי האריז"ל, אשר בכל עת ורגע משתנה סדר פרצוף כל העולמות וכו', ועל-כן בכל רגע האדם בא לעולמות חדשים, ובשביל זה יכולים לעשות התחלה חדשה בכל רגע ממש, ומכל שכן בכל שעה, ומכל שכן וכל שכן בכל יום שהוא בריאה חדשה

אֲשֶׁר תְּקִסוּ בְּנִחָל שְׁמַט

לְגַמְרֵי וְכוּ', וְזֶה עֵקֶר הַנְּסִיּוֹן, אֲשֶׁר אֵין הָאָדָם יְכוֹל לְעַמֵּד וּלְהִכִּין עִמָּךְ הָעֲנָן הַנִּשְׁגָּב הַזֶּה.

וּמִכָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁנִּפְל וְנִכְשַׁל כְּבָר בְּמָה שֶׁנִּכְשַׁל, לוֹ נִדְמָה כִּי אֲבָדָה כְּבָר תִּקְוֹתוֹ וְאֵין לוֹ כְּבָר שׁוֹם תִּקְנָה, וּכְאִלוּ נִפְל בְּחֶשֶׁךְ כְּזֶה אֲשֶׁר לְעוֹלָם כְּבָר לֹא יִהְיֶה לוֹ אֹר, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, וּבְאֵמֶת אֵינִי כֵן, כִּי הַדְּלָקָת הָאֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא אֶצְלֶךָ שְׂיֵאִיר לָךְ, זֶה תְּלוּי בְּךָ בְּעֶצְמֶךָ, כִּפִּי שֶׁתִּזְכֶּה לְהִתְגַּבֵּר וּלְהִתְמַיֵּד בְּשִׂיחָה בֵּינֶךָ לְבֵין קוֹנֶךָ, שְׁזוֹהִי תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדָדוּת, כְּמוֹ-כֵן תִּזְכֶּה שְׂיֵאִיר לָךְ אֹרֹו יִתְבַּרְךָ וְכוּ', כִּי עַל-יְדֵי תְּפִלָּה מְאִיר לְאָדָם, כִּי מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ תִּשׁוּקָת נֶעֱם זִיו שְׁכִינָתוֹ יִתְבַּרְךָ, הַמְּמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹכֵב כָּל עֲלָמִין וּבִתּוֹךְ כָּל עֲלָמִין, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שֶׁם אֱלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, כִּי הַכֹּל לְכָל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וּכְשִׁינֵדַע יְדִיעָה זֹו אֲזִי יְכוֹל לְצַאֵת גַּם מֵעִמָּךְ הַחֶשֶׁךְ, כִּי הֵלֵא אֵין בְּלִעְדֵיּוֹ יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, כִּי כָּל הַבְּרִיאָה הִיא עֲצָם אֱלֻקוֹת בְּהִתְלַבְּשׁוֹת כְּזוֹ וְכוּ'.

וְתִרְאֶה לְהִתְמַיֵּד מְאֹד מְאֹד בְּלִמּוּד גְּמֵרָא בְּפִשְׁיטוֹת וּבִתְמִימוֹת, וְכֵן בְּלִמּוּד שְׁלִחַן עֲרוּךְ כְּאֲשֶׁר דִּבְרַנּוּ.

וּמַחְמַת טְרִדוֹתֵי עֶכְשׁוֹ בְּעֶרְכ־שַׁבַּת-קֹדֶשׁ — אֶקְצֹר.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמֶךָ...

תְּקִסוּ.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, מוֹצְאֵי-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ לְסִדְר לָךְ-לָךְ הִ'תַּשְׁל"ב.

חַיִּים וְשְׁלוֹם וְכָל טוֹב סְלָה אֶל מַעְלַת יְדִידֵי הַיָּקָר, הַבְּחוֹר הַנְּחַמֵּד, שׁוֹתֶה מִמֵּי הַנַּחַל הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ ... שְׂיִחִיָּה נְצַח.

אחי היקר! חזק ואמץ מאוד מאוד להתחיל על-כל-פנים מעכשו מזה הרגע בעבודת השם יתברך, ותשפח כל מה שעבר עליך, ותתמיד מאוד מאוד בלמוד גמרא ושלחן ערוך כסדרן כמו שדברנו יחד, ועל כלם תקבע ותגזל עתים על תפלה והתבודדות, לשיח ולספר לפניו יתברך כל לבך וכל מה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות, ותהיה על זה עקשן גדול, ואל תסתכל על שום בריה המדברת נגד התבודדות, כי עקר היסוד של הנחל העליון הנובע מקור החכמה העליונה הוא "תפלה", כי תפלה נקראת "מים" (איכה ב, יט): "שפכי כמים לבך נכח פני ה'", וכתוב (שמואל-א ז, ו): "וישאבו מים וישפכו לפני ה'", ואמרו חכמינו ז"ל (הובא בגילקוט, רמז קג), ששפכו לכם בתשובה כמים, ואמרו: חטאנו להשם, כי מעלת התפלה אי אפשר לשער בשכל אנושי כלל, עד שאמרו חכמינו ז"ל (ברכות לב): גדולה תפלה יותר ממעשים טובים, שאין לה גדול ממעשים טובים יותר ממשה רבנו, אף-על-פי-כן לא נענה אלא בתפלה וכו'; עוד שם: גדולה תפלה יותר מן הקרבנות וכו', וכן הוא בתקוני זהר (תקון כא): שקילא צלותא ככל פקודין וכו'; ובירושלמי תענית (פרק ב', הלכה א) איתא: תפלה מבטלת גזרה קשה; ובספרי ואתחנן (פרשה כט) איתא: יפה שעה אחת בתפלה יותר ממעשים טובים וכו'; והתפלה היא עקר היפי של ישראל, כמובא במדרש (שיר השירים רבה א, סב): "הנהף יפה" (שיר השירים א, טו) — בתפלה וכו', וזה עקר הנעם של ישראל, כמובא במדרש (שם ז, יב): "ומה נעמתי — בתפלה וכו', אף דיקא מחמת שמעלתה גבוהה כל-כף, על-כן מתגבר ומתפשט על זה הבעל-דבר בקשיות ובעקממיות "נישט צו גלויבן און נישט קיין צייט צו האבן"², וכעין שאמרו חכמינו ז"ל (ברכות ו): "כרם זלת לבני-אדם" (תהלים יב, ט) — אלו דברים העומדים ברומו של עולם, ובני-אדם מזולזלין בהם, ומאי ניהו? — תפלה, כי ענין התפלה נעשה זול בעיני האדם, עד שעל-ידי-זה מתרחקים מזה, ועל-כן צריך להיות עקשן גדול על ענין ההתבודדות, כי רק זה יוציא

(א) שקולה התפלה ככל המצוות.
 (ב) לא להאמין ושלא יהיה זמן לזה.
 (ג) וממה הם?

מהחֶשֶׁף וְהַתְּרַדְמָה שְׁנִלְכַד בָּהֶם, וְזֶה יִטְהַרוּ מִכָּל פְּשָׁעוֹ וְחַטָּאתָיו
הַמְּגִנִּים, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְזֶה בְּחִינַת מַה שְׁנִנְאָמַר בְּקַרְבָּן (ויקרא א, יג):
"וְהִקְרַב וְהִפְרָעִים יִרְחֵץ בַּמַּיִם" וְגו' "וְקִרְבוּ וּכְרַעְיוּ יִרְחֵץ בַּמַּיִם"
(שם א, ט) וְגו', וּכְבָר נִודַע כִּאֲשֶׁר חֲטָא הָאָדָם, חַס וְשְׁלוֹם, הִיָּה מְבִיא
קַרְבָּן, וְהִיָּה מִתְּוֹדָה עָלָיו כָּל חֲטָאתוֹ, וְהִיָּה מְכֻוֵן: כָּל מַה שֶּׁהָיוּ עוֹשִׂים
לְקַרְבָּן, זֶה הִיָּה רְאוּי לְבֹא עָלָיו, וְעַל-יְדֵי-זֶה שֶׁשָּׁב בְּאַמְת, נִמְחַלוּ לוֹ
עוֹנוֹתָיו, וְהִנֵּה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל: מִיּוֹמָא דְאַתְחַרְב בֵּי מְקַדְשָׁא, לֹא
אֲשַׁתָּאָר לוֹן אֲלֵא וְדוּי דְבָרִים^ד, שֶׁעַל-יְדֵי שְׁמִתּוּדָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ
הָיוּ כְּאֵלּוֹ הַקְּרִיב קַרְבָּנוֹ שֶׁחִיב עַל חֲטָאתוֹ, וְעַל-כֵּן בְּשַׁעֲהַ שְׁמִתּוּדָה
וּמְפָרֵשׁ שִׁיחַתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל כָּל מַה שֶׁעָבַר וְעוֹבֵר עָלָיו עֲכָשׁוּ,
וְהַתְּפִלָּה נִקְרֵאת מִים כַּנֵּ"ל, בְּזֶה נִרְחֵץ הָאָדָם מִבֵּית וּמִבְּחוּץ, כִּי
הַתְּפִלָּה רוֹחֶצֶת אֶת הָאָדָם בְּפְנִימִיּוֹת נְשֻׁמְתוֹ וְגַם בְּחִיצוֹנִיּוֹת מִתְּהַפֵּף
לְגַמְרֵי, כִּי מַה שֶּׁהִיָּה רְגִיל עַד עֲכָשׁוּ בְּמַדּוֹת רַעוֹת וּבְחַתָּאוֹת מְגִנּוֹת,
עַל-יְדֵי תְּפִלָּה יִתְהַפֵּף לְגַמְרֵי, כִּי הַתְּפִלָּה רוֹחֶצֶת אֶת הָאָדָם מִבֵּית
וּמִבְּחוּץ, וְכֵן פִּרְשׁ רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ד) אֶת הַפְּסוּק
(בַּמִּדְבָּר לֹא): "כָּל דְּבָר אֲשֶׁר יָבֹא בְּאֵשׁ תִּעְבְּרִירוּ בְּאֵשׁ", הֵינּוּ אִם
נִמְשָׁף וְנִכְנַס אֶל תוֹף אֵשׁ חֲמִימוֹת הַחַתָּאוֹת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, עֲצַתוֹ —
שְׁמִתּוּדָה בְּחֲמִימוֹת אֵשׁ הַדְּבוּרִים, שְׁמִתּוּדָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּהַתְּלַבְּבוֹת
וּבְקוֹל גְּדוֹל, וְעַל-יְדֵי-זֶה יֵצְאוּ הָעוֹנוֹת הַנְּחַקְקִין בְּעֲצֻמוֹתָיו, רַחֲמָנָא
לְצִלָּן, כִּי הוֹדוּי וְהַתְּפִלָּה יִרְחֲצוּ וַיִּנְקוּ אֶת פְּנִימִיּוֹתָיו, עַד שֶׁיִּזְכֶּה שְׂיֵאִיר
עָלָיו נֵעַם זִיו שְׁכִינְתוֹ יִתְבָּרַךְ, וַיִּזְכֶּה לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכִמוֹ
שְׂיֵאִיר וַיִּתְגַּלֶּה עָלָיו אוֹר דְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כֵּן יִתְלַהֵב לוֹמַר דְּבוּרֵי
הַתְּפִלָּה בְּכוֹנֵה גְדוֹלָה.

אָחִי הַיָּקָר! אֵין עוֹד טוֹב וּנְעִימוֹת בְּעוֹלָם מְלַבְּרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ
וְלִהְתוֹדוֹת בְּכָל פַּעַם לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶׁפָּגַם, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מִיָּד
נִמְחַל לוֹ הַכֹּל, וְנַעֲשֶׂה כְּתִינוּק בְּלֵי חֲטָא, כְּמוֹכָא בְּתוֹרַת כְּהֻנִּים (פְּרִשְׁת
בְּחֻמְתֵי, פֶּרֶק ח'): "וְהִתְוֹדוּ אֶת עוֹנוֹם" (ויקרא כו, מ) — לְצַד הַתְּשׁוּבָה
מִדְּבַר, שְׁמִיָּד שְׁמִתּוּדִים עַל עוֹנוֹתֵיהֶם, מִיָּד אֲנִי חוֹזֵר וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם

ד) מִיּוֹם שֶׁנְּחָרַב בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, לֹא נוֹתֵר לָנוּ אֲלֵא וְדוּי דְבָרִים.

וכו'; וכן הוא בזהר הקדוש (בראשית נו.): כל מאן דאורי על חטאיה קדשא ברין הוא שביק ליה ומחיל ליה על חוביה"י; וכן הוא בזהר הקדוש (במדבר רלא): מאן דמפרש חטאוי לא אתמסר דינה אלא בידא דמלקא וכו', ומאן דמפרש חובי כל בי דינא בטלין מיניה וכו', עין שם.

והרמב"ם בפרק ראשון מהלכות תשובה מנה את הודוי למצות עשה, וזו לשונו: "כל מצוות שבתורה בין עשה ובין לא תעשה, אם עבר אדם על אחת מהן — בין בזדון ובין בשגגה, פשיעשה תשובה וישוב מחטאו, חייב להתודות לפני האל ברוך הוא, שנאמר (במדבר ה, ה-ו): "איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם למעל מעל בה' ואשמה הנפש ההוא, והתודו את חטאתם אשר עשו" וגו' — זה ודוי דברים, וודוי זה — הוא מצות עשה, וכיצד מתודים? אומר בתמימות ובפשיטות: "אנא השם, חטאתי, עויתי, פשעתי לפניך, ועשיתי כך וכך, והרי נחמתי ובלשתי במעשי, ולעולם לא אחזר לדבר זה". זהו עקרו של ודוי, "וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה, הרי זה משבח" וכו', עין שם; וכן מנה את זה למצות עשה הרב רבי אהרן הלוי בספר החנופה (מצנה שסד), וזו לשונו: שנצטוינו להתודות לפני השם [יתברך] על כל החטאים שחטאנו בעת שנתנחם [ונתחרט] עליהן, וזהו ענין הודוי שיאמר האדם בעת התשובה: אנא השם, חטאתי, עויתי, פשעתי לפניך בכך ובכך, כלומר שיזכיר החטא שעשה בפיו [בפרטי פרטיות], ויבקש פרה עליו, ויאריך בדבר כפי מה שיהיה צחות לשונו, ואמרו זכרונם לברכה, שאפלו החטאים שחייבה התורה קרפן עליהם, גם כן צריך האדם אל הודוי עם הקרפן וכו', וכן אפלו אם בטל מצות עשה שהיה יכול לעשות, שחייב להתודות וכו', וכן העברות שפינו לבין חברו על הגנבות, על הגזלות ועל לשון הרע, גם כן צריך להתודות בפה מלא, ולספור לפניו יתברך — כזאת וכזאת עשיתי לחברי וכו',

(ה) כל מי שמודה על חטאיו, הקדוש ברוך הוא עוזב אותו, ומוחל לו על עוונותיו. (ו) מי שמפרש חטאיו, לא נמסר דינו אלא בידי המלך וכו', ומי שמפרש עוונותיו כל בעלי הדין בטלים ממנו.

וּמְצוּהָ זֹאת נִוְהַגְתָּ בְּכָל מְקוֹם וּבְכָל זְמַן וְכוּ' מִשְׁרָשֵׁי הַמְצוּהָ, לְפִי שְׂבָהוּדָאת הָעוֹן בְּפֶה, תְּתַגְּלָה מִחֲשֻׁבַת הַחוּטָא וְנִדְעָתוֹ שֶׁהוּא מֵאֲמִין בְּאֵמֶת בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי גְלוּי וְיָדוּעַ לִפְנֵי הָאֵל בְּרוּךְ הוּא כָּל מַעֲשָׂהוּ, וְלֹא יַעֲשֶׂה, חֵס וְשְׁלוֹם, עֵינַי רֹאֶה כְּאֵלוֹ אֵינָה רֹאֶה, וְכֵן גַּם מִתּוֹךְ הַזְכָּרַת הַחֻטָּא בְּפָרְטֵי פָרְטֵיּוֹת יִתְנַחֵם וְיִתְחַרֵּט עָלָיו, וְיִזְהַר מִמֶּנּוּ יוֹתֵר בְּפַעַם אַחֲרָת, לְכָל יִפְשַׁל בְּמִכְשׁוֹל זֶה עוֹד פַּעַם וְכוּ', וּמִתּוֹךְ כֶּף יִרְצֶה לְבוֹרְאוֹ, כִּי מֵאֲחֵר שְׂמַגְלָה כָּל מִחֲשַׁבּוֹתָיו, דְּבוּרָיו וּמַעֲשָׂיו שְׂפָגַם אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, בְּזֶה מְגַלֶּה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ רֹאֶה, וְעַל-יְדֵי-זֶה מוֹחֵל לוֹ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ וְכוּ', וְהָאֵל הַטוֹב הַחֹפֵץ בְּטוֹבַת בְּרִיּוֹתָיו הַדְּרִיכֶם בְּדַרְךְ זוֹ, אֲשֶׁרֵי הַזְכָּה לְקִיּוֹמוֹ וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וּבְמִנְחַת חֲנוּף שָׁם יֵשׁ עַל זֶה אַרְיכוֹת גְּדוּלָה וּפְלִפּוּלִים נְפִלְאִים בְּמִצּוֹת וְדוּי, אֵיךְ שֶׁעַל כָּל דְּבַר פָּרְטֵי שְׂפָגַם, יִתְוַדֶּה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יֵאִיר עָלָיו אֹר עָלָיו וְכוּ'.

וּבִסְפָר יַד הַקְּטָנָה (רִישׁ הַלְכוֹת תְּשׁוּבָה) עֵינַי שָׁם בְּפָרוּשׁ מִנְחַת עֵינַי, שְׂמֵאָרֵיךְ מְאֹד מְאֹד מִמַּעֲלַת הַיְדוּי, אֲשֶׁר הַיְדוּי בְּפֶה לְכַד הוּא רַב וְתוֹעֵלַת גְּדוּלָה וְנִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד, כִּי אֶפְלוֹ אָדָם אֲשֶׁר נִלְכַד בְּשִׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת וּמִתְחַתָּיו, וְהַמִּים הַיְדוּנִים עָבְרוּ עַל רִאשׁוֹ, וּגּוֹבְרוֹת עָלָיו הַתְּאוּוֹת הָרְעוֹת מְאֹד מְאֹד, וְאֵי אֶפְשָׁר לוֹ כְּבָר לְהַנְצִל, חֵס וְשְׁלוֹם, מְרַב יִרְיַדְתוֹ וְקִטְנוֹת מַחוֹ, עַל-כָּל-פָּנִים אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְוַדֶּה וְיִדְבַר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְאֵף שְׁנִדְמָה לוֹ שְׂכָבֵר אֵינַי לוֹ שׁוּם הַתְּעוֹרְרוֹת לְתְּשׁוּבָה, כִּי לְבוֹ לֵב אָבֵן, וְאֵינַי לוֹ כְּבָר שׁוּם תְּשׁוּקָה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, אֵף-עַל-פִּי-כֵן יִרְבֶּה לְהַפְצִיר וּלְהַתְּוֹדוֹת אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ בְּפִשְׁטוֹת וּבְתַמִּימוֹת, וְעַל-כָּל-פָּנִים יִגְלֶה לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ אֵיךְ כְּבָר נִלְכַד בְּרַע בְּזֶה, אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְצַאת, וְיִרְחִיב בְּזֶה הַדְּבוּר מְאֹד מְאֹד בְּטַעֲנוֹת וְאִמְתְּלָאוֹת רַבּוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעֶצְמוֹ יִחַשֵׁב לוֹ כְּאֵלוֹ שָׁב בְּתְּשׁוּבָה, אֵף שֶׁעַדִּין עוֹבֵר עָלָיו מֵהַשְׁעוֹבֵר בְּחֻטָּאֵיו וְעוֹנוֹתָיו וּפְשָׁעָיו, וּבְפָרְטֵיּוֹת מִחֲשַׁבּוֹתָיו הַמְּגַנּוֹת, כִּי סוּף כָּל סוּף אִם יִהְיֶה חֲזַק בְּזֶה מְאֹד — לְדַבֵּר וּלְשִׁיחַ עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֲזַי יֵצֵא מִהַחֲשֵׁף, וְתֵאִיר עָלָיו הָאֲרָה נְפִלְאָה וְתְּשׁוּקָה עֲצוּמָה וְכוּ', עֵינַי שָׁם בְּאִרְיכוֹת.

ובְּאֵמֶת יֵשׁ לְהֶאֱרִיף עוֹד מִהֶרְבֵּה סִפְרִים מַעֲלַת הַיְהוּדִי, שֶׁהוּא תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, אִף אֵין הַפְּנָאִי, וְתִהְיֶה לְאֵל, שְׁאֲנוּ יוֹדְעִים מְרַבִּי אֵמֶת כְּזֹה, אֲשֶׁר מוֹלִיף אוֹתָנוּ בְּדֶרֶךְ הָאֵמֶת, דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה; טוֹב לְהוֹדוֹת לְהֵשֶׁם יְתִבְרַךְ עַל כָּל הַחֲסֵד חֲנֻם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, וְהוּא חֲסֵד הַבוֹרָא, שְׁאִיף שֶׁהוּא אָנוּ זוֹכִים לִידַע מְאוֹר הַגְּנוּז הַזֶּה, אֲשֶׁר נִסְתָּר עֲדֵין מִכָּל הָעוֹלָם, וְיִתְגַּלֶּה בְּקִרְוֹב עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ אֲשֶׁר יִהְיֶה מִיּוֹצֵאֵי חֲלָצוֹ בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְהוּא יִפְרֹס לְמוֹדוֹ לְכָל הָעוֹלָם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרָא עוֹלָם !

* * *

בְּרִיף רַחֲמָנָא, שְׁזַכְנוּ לְסִיִּים אֶת כָּל הַחֲבוּר הַנִּפְלָא הַזֶּה, וְהוּא כְּרִף רְבִיעִי, יִזְכְּנוּ הֵשֶׁם יְתִבְרַךְ לְסִדֵּר עֲכָשׁוּ לְדַפּוּס אֶת הַכְּרִף הַחֲמִישִׁי לְהַגְדִּיל תּוֹרָה וּלְהַאֲדִירָהּ.

אָנָּא ה' הוֹשִׁיעָה נָּא, אָנָּא ה' הַצְּלִיחָה נָּא.

* * *

תִּכּוֹן הָעֲנִינִים

חֵלֶק ד'

ג	פֶּתַח דְּבַר
ה	הַקְדָּמָה
יא	תְּקַלֵּב

יחזק ויאמץ מאד לא לפחד משום דבר שבעולם, כי רחמנותו יתברך גדולה מאד, וידבר מענין "וימאן" הנאמר ביוסף הצדיק, ויבארו על-פי דברי רבנו ז"ל, שפשהחרפות מתגברות על האדם, צריך שיקשר את עצמו לנקדה השיכת ללבו בעת הזאת, והיא כלולה משלש בחינות: נקדת הרב, נקדת החבר ונקדת עצמו, ויבהיר ענינם, ויגלה שכל אלו הנקודות היו אצל יוסף הצדיק, וכל הצלחתו היתה על-ידי רבוי שמחתו, שעל ידה זוכים להנצל מפגם הברית, ויחזק מאד על שגב רום מעלת מדת השמחה, ויגלה ענין נפלא על מה שאמר האריז"ל לר' חיים ויטאל, שמדת העצבות באה מן החיצונים וכו', ועל-כן כשמתגברים עליו יבון "ניוצר ח'סד ל'אלפים", ויבאר שגלה לו את הסוד של "אזמרה לאלקי בעודי", ויגלה שכל עקר תקון פגם הברית הוא על-ידי "יסוד צדיק" שהוא בחינת בינה וכו', ויארץ בדרוש נורא ונפלא על ענין השלש נקודות, ויקשר לזה ענין חנפה וענין אמונה ושמירת הברית וכו'.

כג	תְּקַלֵּב
----	-----------

(א) ידבר מענין אור ישר ואור חוזר.
 (ב) "וימאן" הנאמר ביוסף הצדיק, ומהשלש נקודות שהיו בו.
 (ג) ממתדת השמחה שהיתה בו, וגדל מעלתה בכלל.
 (ד) ולהגיע אליה הוא על-ידי בן השמחה העוסק לקשרנו בשרש השמחה על-פי הגלוי של "אזמרה לאלקי בעודי".
 (ה) ומענין מה שאמר האריז"ל לרבי חיים ויטאל, שמדת העצבות באה מן החיצונים שמבלבלים דעת האדם, וכשיתגברו עליך תכונ:

תָּכֵן הָעֲנִינִים

נִוְצָר חֶסֶד לְאַלְפִים, וּבְסֻדּוֹר הָאֲרִיז״ל מוֹכָא: ״נַחַל״ — הַמְשַׁכֵּת אֹר הָעֲלִיּוֹן מִבֵּינָה אֶל זַעִיר אֲנָפִין, שְׂיֻכַּל לְהַזְדַּוֵּג עִם הַמְלָכוֹת, וְרַבְנֵי ו״ל אֹמֵר: בֵּינָה הִיא נַחַל הַנְּמָשֶׁף מִמַּעַן הַחֲכָמָה, וּבְכֹונֶת נִפְלֵת אֲפִים: ״נוֹצָר חֶסֶד״ — ״בֵּינָה וּמְלָכוֹת״, שְׂיֻכַּל לְדוֹן אֶת פְּלֵם לְכַף זְכוּת.

(ו) וּיְבָאָר מַה שֶּׁגִּלָּה הָאֲרִיז״ל לְתַלְמִידוֹ — עֲנִין מְצִיאַת הַנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת הַמְרַמְזוֹת בַּ״אַזְמָרָה לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי״.

(ז) יְגַלֶּה שֶׁעֵקֶר פְּגָם הַבְּרִית הוּא שֶׁמִּפְרִיד הַמְלָכוֹת מִזַּעִיר אֲנָפִין, וְאִז יֵשׁ עָלָיו דֵּינִים, כִּי הַפְּרִיד הַטְּפָה מִבֵּת זֹוּגוֹ, וְנֶאֱכָדֶת מִמֶּנּוּ הַנְּקֻדָּה הַטּוֹבָה שֶׁיֵּשׁ בְּכָל יְהוּדֵי, וְתִקּוּנוֹ עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק שֶׁהוּא הַנְּקֻדָּה הַכְּלָלִית.

(ח) יְבָאָר עַל-פִּי הַתּוֹרָה לִ״ד עֲנִין חֲנֻכָּה, וַיִּדְבַּר מִעֲנִין מַה שֶּׁמוֹכָא שָׁם — הַנְּקֻדָּה הַשְּׂיֻכֶת לְלִבּוֹ בְּעַת הַזֹּאת דִּיקָא.

(ט) עַל-פִּי הָאִמּוֹר שֶׁהַנְּקֻדָּה הַשְּׂיֻכֶת לְלִבּוֹ הִיא נִקְדַּת ״צַדִּיק מוֹשֵׁל״, צָרִיף לְפָרֵשׁ שׁ״בְּעַת הַזֹּאת״ הַכּוֹנֵה אֶף שֶׁאֵתָּה רֹאָה שֶׁהוּא רָשָׁע גָּמּוֹר בְּכָל זֹאת צָרִיף לְדוֹנוֹ לְכַף זְכוּת, אֹוּלֵי לְפִי מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו ״בְּעַת הַזֹּאת״ — אֵלוֹ הֵייתָ בְּמִקּוֹמוֹ, הֵייתָ גְרוּעַ יוֹתֵר, וַיִּזְכֵּר: ״אִם רָאִיתָ תַלְמִיד חָכָם שֶׁעֹבֵר עֲבָרָה״ זְכוֹי וּבְאֹוֹרוֹ.

(י) וְהַלְמוּד זְכוּת הַזֶּה הוּא הֵן עַל אַחֲרִים וְגַם עַל עֲצָמוֹ, וְהוּא הַמְשַׁכֵּת הָאוֹר מִהַעוֹלָם הַבָּא — אֹוֹר הַבֵּינָה.

(יא) וּלְכָל זֶה זֹוכִים עַל-יְדֵי הַשְּׁלֵשׁ נִקְדּוֹת: נִקְדַּת עֲצָמוֹ — לְדַבֵּר עִמוֹ יַתְבָּרֵךְ, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה לְבוֹ מִתְקַשֵּׁר אֶל דַּעְתּוֹ, הַתְקַשְּׁרוֹת יוֹ״ד אֶל נְאֻי, נִקְדַּת הַרֵב — שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, נִקְדַּת הַחֲבֵר הִיא הַתּוֹרָה וְהַעֲצוֹת שֶׁמִּקְבֵּל מִחֲבָרִים.

(יב) וּכְדֵי לְזַכּוֹת לְהַגִּיעַ לְמַדְרַגַּת הַסְּתַפְלוּת הַטּוֹב שֶׁבְּכָל אֶחָד, צָרִיף לְהַתְקַרֵּב לַצַּדִּיק הָאֵמֶת לְלַמֵּד סִפְרָיו, וְלְהַתְקַשֵּׁר עִם הַחֲבָרִים הַמְקַרְבִּים, וְלְהַרְבוֹת בְּתַפְלָה שֶׁהִיא הַכְּלִי לְקַבֵּל שֶׁפַע.

(יג) גְּלוּת יוֹן — עֲקָרָה הִיָּה לְעַקֵּר אֶת הָאֵמוּנָה מֵעַם יִשְׂרָאֵל, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִפְרַד הַפָּה מִהַלֵּב.

(יד) וְכָל זֶה עַל-יְדֵי פְּגָם הַבְּרִית, וְתִקּוּנוֹ עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק.

(טו) וַיִּדְבַּר מִהַצַּדִּיק בְּחִינַת יוֹסֵף שֶׁמִּבְקֵשׁ הָאֲבֹדוֹת וּמְשִׁיבָם.

(טז) וְהַעֲקָר מַה שֶּׁמִּקְבָּלִין מִהַצַּדִּיק הוּא הָאֲרֵת הַתּוֹרָה שֶׁמִּחַדֵּשׁ לָהֶם, וְהֵם בְּעֲצָמָם מִקְבָּלִים כַּח לַחֲפֵשׁ אַחֲרֵי הָאֲבֹדוֹת שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לְכַקְשֵׁן בְּפַעַם אַחַת, כִּי הוּא רַבּוּי אֹוֹר, וְהַפֵּל עַל-יְדֵי נִקְדַּת הַחֲבֵר.

(יז) עַקֵּר הָאוֹר הִיָּה בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ.

- (יח) שָׁשׁם הָיָה הַשְּׁלֵשׁ נִקְדוֹת.
- (יט) עֲנִין קְלָקוּל הַיּוֹנִים וְהַתְּקוֹן שֶׁהָיָה עַל-יַדֵּי הַנֶּסֶם שֶׁקָּרָה עַל-יַדֵּי הַצְּדִיק הָאֵמֶת, וְעַל-יַדֵּי-זֶה יֵשׁ אֹרֶךְ הַחֲנֻכָּה — אֹרֶךְ הַמְּשִׁיחַ.
- (כ) וּבְחֶרֶבֶן הַבַּיִת הָיָה קְלָקוּל שֶׁלֹּשׁ הַנִּקְדוֹת.
- (כא) וּבִפְרָט הָיָה קְלָקוּל נִקְדַּת הַחֵבֶר — שְׁנֵאת חֲנָם.
- (כב) אִי אֶפְשֶׁר לְהַשִּׁיג אֶת הַצְּדִיק כִּי אִם עַל-יַדֵּי תַלְמִידָיו.
- (כג) וּבְכָל דּוֹר עָקַר הַהִתְפַּלְלוֹת בְּצְדִיק וְלִקְבֵּל הַמְּתַקְתּוֹ הוּא עַל-יַדֵּי אֲהָבָה וְאַחֲדוֹת.
- (כד) שֶׁלֹּשׁ הַנִּקְדוֹת נִרְמְזוֹת בְּשֵׁלֶשׁ הַשְּׂבָתוֹת שֶׁבֵּין הַמְּצָרִים, בְּאוֹר "וְמֵרַת הָאֶרֶץ" עַל עֲנִין קְלָקוּל שֶׁלֹּשׁ הַנִּקְדוֹת בְּעֵת הַחֶרֶבֶן.
- (כה) חֲמֵלַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּתְגַּלָּה בְּמִצְוֹת "נֵר חֲנֻכָּה" שֶׁהִשְׁאִיר לָנוּ בְּתַקְוָה מְשֻׁכּוֹתָנוּ.
- (כו) בְּחִינַת "וַיּוֹסֶף הַיּוֹרֵד מִצְרַיִמָּה" — שֶׁהַצְּדִיק יוֹרֵד לְהַאִיר בְּמַקְרָבָיו נִקְדָּה חֲדָשָׁה, אֹרֶךְ הַחֲדָשׁ, אֹרֶךְ הַגְּנוּז, הָאֶרֶת חֲנֻכַּת הַמַּקְדָּשׁ.
- (כז) יְגִלָּה מַה גוֹרֵם הָאָדָם לְעַצְמוֹ עַל-יַדֵּי פְגָם הַבְּרִית.
- (כח) וְתַקּוּנוֹ עַל-יַדֵּי הַנֶּחֱ"ל נּוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, שֶׁיִּכּוֹל לְהוֹרִיד עַצְמוֹ לְבַיִת הַבְּלִיעָה.
- (כט) נַח"ל רֵאשִׁי תְּבוֹת: נִפְשָׁנוּ חִ'כְּתָה לִ'ה', שֶׁזֶה עָקַר הָאֶרֶת הַצְּדִיק — הַשְּׂתוֹקְקוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָלֹת הַנֶּפֶשׁ.
- (ל) עֲנִין שֶׁהַצְּדִיק בְּחִינַת מִשָּׁה עוֹמֵד בֵּין בְּחִינַת "שְׂמַד" לְבְּחִינַת "רְצוֹן", נּוֹצֵר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נּוֹצֵר אוֹתִיּוֹת רְצוֹן, וְעַל-כֵּן נִקְרָא "יוֹרֵד" רֵאשִׁי תְּבוֹת וְלֹא יִמִּיר דָּתוֹ, בְּחִינַת הַיְרוּדִים מְאֹד שֶׁגַּם אוֹתָם מַעֲלָה הַצְּדִיק.
- (לא) עֲנִין מַעֲלַת הַרְצוֹן וְהַפְּסוּפִין.
- (לב) וְעָקַר תְּקוּנָם שֶׁל אֵלוּ שֶׁפָּגְמוּ — הָאֶרֶת הַרְצוֹן, מֵאֲחַר שֶׁכָּבַר הָאִיר בִּי הַצְּדִיק אֶת הָאוֹר הַגְּנוּז וְכו'.
- (לג) עָקַר שְׁלֵמוֹת הַפְּסוּפִים בְּשִׂמּוּצִיאָם בְּפֶה דִּיקָא.
- (לד) וְעַל-יַדֵּי הַשְּׁלֵשׁ נִקְדוֹת זוֹכָה לְהַכְנִיעַ אֶת כָּל הָרַע שֶׁבוּ, וְעַל-יַדֵּי קָשׁוֹר שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים י' ו' זוֹכָה לְיִשְׁרוּת לֵב, וְהוּא בְּגִימְטְרִיָּה מַח, שֶׁמְצַמֵּצֵם בְּ"נֵן" — בֵּינָה וּמְלֻכוֹת.
- (לה) הַנִּקְדָּה הָעִקְרִית הִיא נִקְדַּת הַחֵבֶר, וּיְבֹאֵר מִדְּרָשׁ פְּלִיאָה בְּעֲנִין אָדָם הָרֵאשׁוֹן שֶׁלֹּא הִיָּתָה בּוֹ נִקְדַּת הַחֵבֶר.
- (לו) בְּאוֹר מְאֹמֵר שֶׁמְעוֹן הַצְּדִיק: "עַל שֶׁלֹּשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד", שֶׁסּוֹבֵב עַל הַשְּׁלֵשׁ נִקְדוֹת.

תְּכֵן הַעֲנִינִים

לז) באור המנהג קדמון לסבב בחנכה על הפתחים בעבור צדקה, שבצדקה מרמזות השלש נקודות.

לח) באור מאמר רבי אלעזר הקפר, הקנאה, התאנה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם, שזה סוכב גם על השלש נקודות.

לט) באור הפסוק: "הפח נשבר ואנחנו נמלטנו" נח"ל בגימטריה פ"ח.

מ) יחזק בעת שעוברת עליו מרירות שיכנון שם "נוצר חסד לאלפים", הינו למצא הנקודות הטובות שבו, הארת חנכה — להמשיך על עצמו אור וחיות להשתוקק אליו יתברך, ועל-ידי סליחת העוונות זוכים לחנכת-בית-המקדש, ויעורר לילה עם השלש נקודות לעבדה ולמעשה.

מז תקלד

יעורר על למוד ספרי לקוטי-הלכות, ולעשות מכל מה שלומד תפלה, וגדל מעלת הלמוד בהם.

מז תקלה

ידבר מענין שמירת הדבור, מאמונה ומשמחה.

מח תקלו

ידבר נוראות נפלאות ממעלת השמחה, ועל ידה זוכים לראות בין קדם גזר דין ולאחריו, ועקר מעלת הבכיה כשהיא בשמחה דיקא, ועל ידה זוכים לא לראות פני גיהנום ולחרות, שעל-ידי-זה זוכים ליחד יחודים קדושים, ואז נמצאים אצל השם יתברך ממש, וזוכים להנצל מפגם הברית, ועל-ידי עצבות באה כפירות, חס ושלום, ושמחה מסגלת לפרנסה, כי על ידה זוכה להיות נצול מפעם המזיק לפרנסה, ויאריך במעלת הסבלנות ופגם הפעם, וממעלת מדת האמונה הקדושה, ומתפלת המשיח — התבודדות, ויעורר על קדשת הדבור ועל מדת השלום, ויזכיר ענין יעקב אבינו שהסתפל על השכל של כל דבר, "ויבא יעקב שלם עיר שקם", ש'כ'ים ראשי תבות ש'ים כבוד מ'לכותו.

נב תקלז

יגלה שבכל יום ויום צריך התחזקות חדשה נגד הפעל-דבר, ואין שום נעם אחר בעולם מדבקות הבורא, ורק זה ישאר מאתנו — מה שאנו חוטפים טוב אמתי בכל יום, ויאריך לדבר ממעלת התמימות ומגנות ה"חכמה" המדמה, שמרחקת ממנו יתברך, וידבר ממעלת התפלה וההתבודדות, ויגלה איך שבעולם הזה אין אדם יודע מה

תְּכֵן הָעֲנִינִים

שנט

שְׁפָעַל, וּבִפְרָט מֵה שְׁפָעַל בְּתַפְלָה וְכוּ', וַיְגַלֶּה מַעֲלַת שְׁמִירַת הַדְּבֹר
שֶׁהוּא הַתְּנַאי הָרֵאשׁוֹן לְהַשְׁגַּת הַחֻכְמָה, וַיַּעֲוֹר וַיַּחֲזֵק לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד
הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וַיְדַבֵּר מִמַּעֲלַת לִמּוּד מִשְׁנֵיּוֹת שְׁמִסְגָּל לְנִשְׁמָה.

תקלח נה

יְדַבֵּר מִנּוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת מַעֲלַת הַתְּמִימוֹת, וְהַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת
נִמְשָׁכַת מִתְּמִימוֹת, וַיּוֹצִיא רְמָזִים נִפְלְאִים מִהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַחֻכְם וְהַתֵּם,
וַיְדַבֵּר מִמַּעֲלַת אַבְרָהָם אָבִינוּ שְׁנֶאֱמַר בּו "וְהָיָה תָמִים", וַיְבִיא פְרוֹשׁ
הַרְמֵב"ן הַקְּדוֹשׁ עַל פְּסוּק זֶה, וּפְרוֹשׁ רַש"י: "שְׁלֵם בְּכָל נְסִיווֹתַי",
שְׁזֶה תְלוּי בְּאִמּוּנָה, וְדַבְרֵי ה"שׁוֹחֵר טוֹב" עַל הַפְּסוּק: "מֵה יַעֲשֶׂה
לִי אָדָם", וְהַיּוֹצֵא — שְׁפָנְנַת הַיְסוּרִים שְׁמִבִּיא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
הַכֹּל לְטוֹבָה, וַיְבִיא דַבְרֵי "בַּעַל הַטּוֹרִים" מֵעֲנִין הַתְּיָו הַגְּדוֹלָה שֶׁל
"תָּמִים", וַיְפָרְשׁוּ עַל מִדַּת הַתְּמִימוֹת, וַיְבִיא דַבְרֵי רַבְנּוּ וְ"ל שְׁעַל-יָדֵי
תְּמִימוֹת זוֹכִים לְעֵלוֹת מִבְּחִינַת "הַסְּתָרָה שְׁבִתוֹף הַסְּתָרָה" לְבַחֲיַנַּת
"סְתָרֵי תּוֹרָה", וַיְפָרְשׁ מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ — "שְׁמַר תָּם וַיְרָא יֵשׁר כִּי
אַחֲרִית לְאִישׁ שְׁלוֹם", "הַצּוֹר תְּמִיד פְּעֵלוֹ" וְכוּ', וַיְבִיא סְפּוֹר חֻכְמֵינוּ
וְ"ל הַקְּדוֹשִׁים כְּשֶׁתְּפָסוּ אֶת רַבִּי חֲנִנְיָא בֶּן תְּרַדְיוֹן לְהַרְיָגָה, אִיף שֶׁהַצְּדִיק
עָלִיו אֶת הַדִּין, וְעַל-כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לְהַכְּנִס לְמַחֲצֵתָם שֶׁל הַרוּגֵי מַלְכוּת,
כִּי בְשַׁעַת הַדִּין הַקָּשָׁה וְכוּ לְהַמְלִיךְ עַל עַצְמָם אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
וַיְבִיא דַבְרֵי הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל ה"פְּעֻנַח רְזָא" (שֶׁהַחֵת"ם סוֹפֵר קוֹרָא לוֹ
נְבִיא) עַל מִדַּת הַתְּמִימוֹת, וַיְפָרְשׁ שְׁנֵי פְּסוּקִים בְּסִפֵּר מִשְׁלֵי עַל מִדַּת
הַתְּמִימוֹת, וַיְבָאָר: "הוֹלֵךְ בְּתַמּוֹ צְדִיק" וְכוּ', שְׁעַל-יָדֵי תְּמִימוֹת זוֹכָה
לְבַחֲיַנַּת צְדִיק — שְׁמִירַת הַבְּרִית, וְגַם "נַח" הִיָּה נִכְלָל בְּמִדָּה זוֹ,
וְעַל-כֵּן נִצּוֹל מִהַמְּבּוּל, וַיְבִיא דְבֹר מִהַסְּפֵר "אַלּוּפֵי מְנַשֶּׁה" עַל מִדַּתוֹ
שֶׁל נַח הַנֵּן, וַיְבִיא מֵאֵמֶר ה"פְּרִי עֵץ חַיִּים", שֶׁבְּשַׁעַת הָעֶגְלָה הִיָּה גְלוּי
עֲרִיוֹת, וְעַל-כֵּן נִלְקַחוּ הַכְּתָרִים מִכָּלל יִשְׂרָאֵל, וַיְגַלֶּה שְׁמוֹעִילָה עַל זֶה
תְּשׁוּבָה כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר הַזֶּה, וְעַקֵּר הַתְּקוּן עַל-יָדֵי הַצְּדִיק הַאֲמַת מִיַּחֲדֵי
הַדּוֹרוֹת, וְכֵן עַל-יָדֵי שְׁמִירַת שְׁבִת-קֹדֶשׁ, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין קֹדֶשׁת הַמַּחֲשָׁבָה
וְהַל"ט מִלְּאֲכוֹת, וּמַל"ט אֲרוֹת שְׁמִשְׁכּוֹת תְּאֹת מְמוֹן, וַיְזַכֵּר קֹדֶשׁת

הַדְּבֹר (חֶסֶר).

תקלט סח

יְדַבֵּר מִהַחֶסֶד חֲנָם שְׁעֵשֶׂה עִמּוֹ ה', שְׁזַכֵּנוּ לִידַע מִרְבּוֹ וְ"ל, וּמֵעֲנִין
הַחֶלֶל הַפְּנוּי שְׁמִמְנוּ נְתִיבָה עֲנִין הַבְּחִירָה וְהַטְּבַע, וְעוֹבְרִים אוֹתוֹ רַק
עַל-יָדֵי אִמּוּנָה וְכוּ', וּמֵעֲנִין תְּשׁוּבָה שֶׁהִיא וְדוּי דְּבָרִים וְהַתְּבוּדוֹת,
וַיְגַלֶּה עֲנִין הַחֻכְמָה הַעֲלִיוֹנָה וְלָמָּה זוֹכִים עַל יָדָה לְשׁוֹב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

תְּכֵן הָעֲנִיִּים

מִכָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם, וַיִּדְבֵּר מֵעַנְיֵן הָעֲלָאָת הַמְּלָכוֹת וּמַהֲסִתְּפָלוֹת עַל הַשִּׁכָּל שֶׁבְּכָל דָּבָר, וּמִכָּלִי הַצְּמִצּוּם שֶׁהוּא — "אָמוּנָה", "תְּפִלָּה", וּמִשְׁתֵּי הַבְּחִינּוֹת — חֲמָה וּלְבָנָה, וַיִּגְלֶה רְמִזוּ בְּמָה שֶׁבְּזִמְנֵנו עָלוּ אֲנָשִׁים עַל הִירַח, וַיִּדְבֵּר מִדַּעַת הָאָמֶת, דַּעַתוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, שְׁמֵי שְׂזוּכָה אֵלֶיהָ נִמְתָּקִים מִמֶּנּוּ הַדִּינִים, וְזוֹכָה לְפָרְנָסָה בְּנֶקֶל וְכוּ'.

תקמ עב

(א) יִדְבֵּר מֵהַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים שְׁעוֹבָרִים עַל כָּל אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם עַל-פִּי שִׁיחַת רַבְּנוּ ז"ל.

(ב) יִגְלֶה שְׂאֵי אֲפֶשֶׁר לְהַנְצִיל מֵעַמֵּל הָעוֹלָם הַזֶּה כִּי אִם עַל-יַדֵּי תוֹרָה.
 (ג) וְעַקֵּר הָעֲצָה לְכַרַח מֵהַגִּיהֶנוּם שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא הַתּוֹרָה, וַיָּבִיא מֵאַמְרָם ז"ל מִסְּלַמְנִדְרָא שֶׁהֶסֶף מִדְּמָה אֵין הָאוּר שׁוֹלֵט בּוֹ, קַל וְחֹמֶר לְתַלְמִיד חֶסֶם, וַיִּבְאֵר שֶׁהַתּוֹרָה הִיא הַתְּכֵלִין נִגְדַּי הַיֵּצֵר הָרָע.
 (ד) הַתּוֹרָה הִיא אֵשׁ וּמִבְטָלֶת אֶת הַיֵּצֵר הָרָע, וְכִלֵּל הַנְּפִילוֹת שֶׁל הָאָדָם הֵם הַגִּיהֶנוּם.

(ה) וְעַקֵּר הַטּוֹב בְּחִינַת גִּוַעֲדֵן הוּא, אִם זוֹכָה לְהַשִּׁיג אֲלֵקוּתוֹ תְּבַרְךָ וַיְבַרְרֵהָ אָמוּנָה, וְעַקֵּר הַגִּיהֶנוּם כְּשֶׁתּוֹלִים הַכֹּל בְּטַבְעוֹ.

(ו) וְזֶה עַקֵּר מַחְלֶקֶת יֵצֵר הָרָע וַיֵּצֵר הַטּוֹב, וַיִּזְכִּיר מֵאַמְרָם רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁיִּכּוֹל אֶחָד לַיֵּשֵׁב לִיד חֲבֵרוֹ וַיִּרְגִּישׁ אֶת כָּל הַשְּׂ"י עוֹלָמוֹת, וְחֲבֵרוֹ לֹא יִרְגִּישׁ מֵאוּמָה.

(ז) וַצִּירֵךְ לָתֵת כֹּחַ לַיֵּצֵר הַטּוֹב עַל-יַדֵּי לַמּוֹד תּוֹרָה.

(ח) יִדְבֵּר מֵעַנְיֵן יַעֲקֹב הַמְּסִתְּפֵל עַל הַשִּׁכָּל שֶׁבְּכָל דָּבָר, וְכִסְלוֹת עֲשׂוֹ שֶׁלֹּא חֲפִץ בַּתְּבוּנָה.

(ט) וּמֵאַבְרָהָם שֶׁהָיָה רֹאשׁ לַמְּאֲמִינִים, וּמֵהַשְּׁנֵחָה פְּרֻטִית.

(י) וְאַבְרָהָם זָכָה לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ תְּבַרְךָ, וְזָכָה לְשִׁתֵּי מְצוּוֹת — צִיצִית וְתַפְלִין, וְזָכָה אֶת בְּנָיו בְּהֵן, בְּזִכּוֹת שֶׁאָמַר: "מַחוּט וְעַד שְׂרוּף נַעַל".

(יא) יִדְבֵּר מֵעַנְיֵן צִיצִית שֶׁהִיא הַדַּעַת וְהַמְּקִיפִין, שְׁמַאִיר הַצַּדִּיק בְּתַלְמִידֵיו, וְהִיא כְּבוֹד הַשֵּׁם תְּבַרְךָ, וְהַשְּׁנֵת "מֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ".

(יב) וְכֵן "וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ" שֶׁבְּצִיצִית, שֶׁהוּא הַסְּתַפְלוּת אֵלָיו תְּבַרְךָ, וְהִיא הַתְּגִלוֹת מַלְכוּת דְּקַדְשָׁה, שֶׁיִּשְׂרָאֵל הַדְּבָקִים בָּהּ מִקְּבָלִים מִמֶּנָּה חִיוֹתָם.

(יג) וַיָּבִיא מֵאַמְרָם הַשֵּׁל"ה הַקְּדוֹשׁ, שֶׁצִּיצִית מְרַמְזֶת לַחֲכָמָה, וְזוֹכִים עַל יְדֵה לְזַכֵּר מִמֶּנּוּ תְּבַרְךָ וְכוּ'.

(יד) וְכֵן דְּבָרֵי מוֹהֲרַנ"ף ז"ל, שֶׁצִּיצִית הִיא בְּחִינַת אָמוּנָה, וְשִׁנְתָּעֻטָּף הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּטִלִית לְכֵן וְסִדֵּר י"ג מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים, וַיִּדְבֵּר

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

הַמְהַרְשׁ"א עַל מֵאֵמֶר חֲכָמֵינוּ ו'ל'.

(טו) וַיְדַבֵּר מֵעֲנֵן הָאוֹר שֶׁל עֵתִיק וְהַשְּׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת שֶׁהֵן "רִישָׁא דְלֵא אֶתְיַדַע", שֶׁהֵן לְמַעְלָה מִהַזְמַן, וְעֲנֵן הַז' תַּחְתּוֹנוֹת שֶׁכֵּן מִתְלַבְּשׁוֹת בְּתוֹךְ הַהִנְהָגָה וְהַזְמַן וְעֲנֵינֵן.

(טז) וְמָה שֶׁאָמַר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְמֹשֶׁה: "וַיַּחֲלֵנִי אֶת אֲשֶׁר אָחִין", אִף מִי שֶׁאֵינוֹ הַגּוֹן וְכו'.

(יז) וַיִּבְאֵר: "וַרְאִיתָ אֶת אַחֲוֵי", וְעֲנֵן הָאָמוּנָה לְגִלּוֹתָהּ אִף בְּקַלְפוֹת. (יח) וְהַצִּיצִית הִיא הַשְּׂמִירָה, וּמִבְטָלֶת כַּח הַקַּלְפוֹת, וְעֲנֵן הָאֲרָבֶעַ צִיצִיּוֹת דִּיקָא, כִּי הֵן כְּנֶגֶד אֲרָבֶעַ בְּחִינּוֹת עֵתִיק שֶׁבְּאֲרָבֶעַ עוֹלָמוֹת. (יט) יִבְאֵר אֵיזָה רָמֵז עַל-פִּי הַנ"ל בְּמִרְכָּבָה הָעֲלִיוֹנָה: "חֲכָמָה, בֵּינָה, תִּפְאָרֶת, מַלְכוּת" שֶׁשֵּׁם מְאִירוֹת ד' פָּנִים: אֲרִיָּה, שׁוֹר, נָשׂוּר, אָדָם, לְגִלּוֹת שֶׁאֵין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל.

(כ) וְעַל-יְדֵי אוֹר הַצִּיצִית שְׂדוּמָה לְכֹסֵא הַכְּבוֹד, נִמְחָלֵין כָּל עֲוֹנוֹת הָאָדָם וְנִדּוּן לְכַף זְכוּת.

(כא) וְגִדּוּלָה תְּשׁוּבָה שֶׁמִּגַּעַת עַד כֹּסֵא הַכְּבוֹד, יוֹם שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה הוּא לְמַעְלָה מִן הַזְמַן, וּבְאוֹר הָעֲנֵן שֶׁמִּתְחַלֵּין הַיּוֹם בְּמַצָּנֶת צִיצִית.

(כב) וְכֵן שֶׁבְתַחֲלַת יוֹם הַכְּפוּרִים מִתְעַשְׂפִּים תִּכְוֵן בְּצִיצִית, לְהַמְשִׁיךְ בְּחִינַת "כֹּסֵא הַכְּבוֹד" לְזֶה הָעוֹלָם, לְזִכּוֹת לְמַחֲלַת עֲוֹנוֹת, וַיְדַבֵּר מֵעֲנֵן אֲבִירָהּ אֲבִינוּ שֶׁזָּכָה לְבַחֲחִינַת "לְמַעְלָה מִן הַזְמַן".

(כג) וּמֵעֲנֵן הַתְּפִלִּין שֶׁהוּא דְבַקּוֹת בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִדְּבָרֵי רַבְנוּ ו'ל' וְהַמְהַרְשׁ"א בְּבִרְכוֹת (דף ו.).

(כד) וּמִסוּד קְרוֹן אוֹר הַפָּנִים שֶׁהִיָּה לְמֹשֶׁה, שֶׁמַּעֲט הַדְּבַקּוֹת שֶׁאָנוּ זוֹכִים לָהּ הַכֹּל בְּכַח הַצִּדִּיק הָאָמֵת — בְּחִינַת מֹשֶׁה.

(כה) וְעַל-יְדֵי הַתְּפִלִּין נִזְכָּרִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְזֶהוּ בְּחִינַת "שֶׁמֶן עַל רֵאשׁוֹ אֵל יַחֲסֹר", בְּחִינַת "אַחֲדוּת בֵּין חֹסֵד לְגְבוּרָה" — עֶקֶר הַשְּׂגָת הַמַּחֲיִן.

(כו) וְהַיּוֹצֵא מִכָּל זֶה, כְּשֶׁבוֹעֶרֶת אֵשׁ הַגִּיהֵנוּם שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, עֶקֶר הָעֵצָה לְבָרֵחַ אֶל הַתּוֹרָה, וַיַּעֲוֹרֵר לְקַיֵּם כָּל זֶה לְמַעֲשֶׂה, וַיַּחֲזֵק עַל מַעְלַת הַמַּצּוֹת — צִיצִית וְתַפְלִין, שֶׁמְבִיאֹת אֶת הָאָדָם לְדְבַקּוֹת הַבוּרָא, וַיִּזְכָּר שְׁנֵי מֵאֲמָרִים מִהַזְהַר עַל זֶה.

(כז) יִבְיֵא מֵאֵמֶר רַבְנוּ ו'ל' שֶׁצִּדִּיק לְהִיּוֹת נִזְהָר בְּאִיזוֹ מַצָּנָה מִיַּחַדָּת לְקַיְמָה בְּהַדּוּר, וַיַּעֲוֹרֵר לְהִיּוֹת זֶהִיר בְּשִׁמְיַת הַמַּצּוֹת הַנ"ל הַמַּצִּילוֹת מֵאֵשׁ הַגִּיהֵנוּם כְּמִרְמֵז בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת.

תַּכְּן הָעֲנִינִים

(כח) ומֵאֵמֶר חֲכָמֵינוּ ו"ל עַל אֱלוֹ שְׁתֵּי הַמַּצּוֹת וַיִּקְרָתָן, וּגְדֹל הַמַּעֲלָה לְלַמֵּד תּוֹרָה עִם טְלִית וּתְפִלִּין מִמַּסְכַּת סוּפְרִים מִדְּבַרֵי הַחֵיד"א, וּמִנְהֵג אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּזֶה.

(כט) וְצָרִיף בְּיוֹתֵר לֵהִיּוֹת זֵהִיר לְקִיּוֹן בְּדוֹרוֹת הָאֲחֵרוֹנִים.
 (ל) וַיִּסְפֵּר מַעֲשֵׂה נוֹרָא אֵיף נִסְכָּם בְּלֵב מְלַמֵּד אַחַד מְלַאֲדִיזִין שְׁיִפְסִיק לֵהֲנִיחַ טְלִית וּתְפִלִּין, וְאֵיף הִתְחַזְּרוּ מוֹהֲרָנֵי ת"ו"ל בְּתִשְׁבּוּבָה, וּלְאִילוּ מִדְּרָגוֹת נִשְׁגָּבוֹת זָכָה לֵהֲגִיעַ לְבִסּוּף.

(לא) וְהַשְׁמָחָה הַמְּכַרְחַת עַל-פִּי "אַזְמָרָה לְאֵלֶיךָ בְּעוֹדֵי" לְמִי שֶׁזוֹכָה לְקַיֵּם שְׁתֵּי מַצּוֹת אֱלוֹ, וְרָאָה מִחֲכָמֵינוּ ו"ל אֵיף שֶׁשְׁמַחוּ בְּעֵקְבוֹת מַצּוֹת אֱלוֹ.

(לב) וַיְבִיא קְשִׁית הַמַּהֲרָשׁ"א עַל מֵאֵמֶר חֲכָמֵינוּ ו"ל הַנ"ל, וְתַרְצוּ שְׁעוֹלָה בְּקִנְיָה אַחַד עִם דְּבַרֵי רַבֵּנוּ ו"ל בְּ"אַזְמָרָה לְאֵלֶיךָ בְּעוֹדֵי" (תְּסוּר הַסִּיּוּם).

תַּקְמָא פו

יִגְלֶה שְׁבִזָּה הָעוֹלָם צָרִיף הַתְּחַזְּקוֹת עֲצוּמָה וְחֻדְשָׁה בְּכָל יוֹם, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַקְּדִים לְנוּ רְפוּאָה לְמַכָּה, שְׁהֵם צְדִיקֵי הָאֵמֶת וְתַלְמִידֵיהֶם וְתַלְמִידֵי תַלְמִידֵיהֶם, וְצָרִיף לְבַטֵּל דַּעְתוֹ לְגַמְרֵי אֶל הַצְּדִיק, כְּמוֹ חוֹלָה הַמְּבַטֵּל דַּעְתוֹ לְרוּפְאוֹ, וְעַל-כֵּן אֱלוֹ שְׁעוֹשִׁים לִיצְנוֹת מִהַדְּבוּרִים הָאֵלוּ נִרְאִים כְּמוֹ שְׁנֵרָאִים, וְהַתְּמִימִים אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁנִּתְקַרְבוּ, זְכוּ לְמָה שֶׁזָּכוּ, וַיַּעֲוֹרֵר לְהַתְּקַרֵּב לְרַבֵּנוּ ו"ל, שֶׁהוּא הַצְּדִיק שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה, וּבִהַתְּקַרְבוֹת אֵלָיו יֵשׁ שְׁנֵי שְׁעָרִים: א. לְלַמֵּד סִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים. ב. לְאַחֵז עֲצָמוֹ עִם אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וַיַּחֲזֵק לְבוֹא לְהַתְּפַלֵּל בְּבֵית-הַמִּדְרָשׁ הַנִּקְרָא עַל שְׁמוֹ ו"ל, כִּי שֵׁם מִתְּקַבְּצִים וּמִתְּקַרְבִּים הַחֲבֵרִים בְּיַחַד, וַיִּאֲמַץ אַחַד שֵׁישׁ לוֹ טְעָנוֹת עַל מַה שֶׁנַּעֲשָׂה שֵׁם, וַיִּצְטַט קָטַע מִ"הֵיכַל הַבְּרָכָה" עַל קְלַפֵּת נִגְהַ שֵׁישׁ לְמִי שֶׁכָּבַר זָכָה לְעַבֵּר עַל הַכֹּל, וְהִיא הַשְׁתַּרְרוּת עַל זוּלָתוֹ, וַיַּדְּבַר מֵעֲנִין "מִפְּרָסֵם שֶׁל שְׁקֵר", שֶׁשֵּׁיף גַּם בְּעֲנִין רַבֵּנוּ וְכוּ', אֵיף אָסוּר לְהַתְּבַלְּבֵל מִכָּל זֶה, וַיַּעֲוֹרֵר מְאֹד עַל קִדְשַׁת הַדְּבוּר וְשִׁתְיָקָה, וְלִהְיֶה בְּכָל שִׁיחַתוֹ שֶׁתִּהְיֶה רַק מִהַתְּכַלִּית הַנִּצְחִית, וַיַּדְּבַר מִמִּדַּת הַסְּבִלְנוֹת הַתְּלוּיָה בְּאֵמוּנָה, וְעַל-יְדֵי אֵמוּנָה צוּמְחִים בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, וְלִכֵּן לֹא כְּדָאֵי לְהַתְּבַלְּבֵל כְּשֶׁעוֹבְרִים צְמֻצוּמִים כְּלִשְׁהֵם, כִּי עַקֵּר הַעֲצָה אִזּוּ הִיא רַק לְהַתְּפַלֵּל אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וַיִּגְלֶה שֶׁגַּם עַל זֶה יֵשׁ נְסִיוֹנוֹת רַבִּים, וַיַּעֲוֹרֵר לְקַדֵּשׁ אֶת אֲזַנָּיו וְלַלְמַד מִכָּל דְּבַר רְמִזִּים לְרוּחָנִיּוֹת, וְכֵן עַל קִדְשַׁת הָעֵינַיִם יַעֲוֹרֵר וַיַּחֲזֵק מְאֹד, וַיִּגְלֶה נִפְלְאוֹת יִקְרַת מַעֲלַת מִדַּת הַשְׁמָחָה, וַיְבַאֵר עֲנִין "מִשְׁנַכְנֵס אֶדָּר מִרְבִּין בְּשִׁמְחָה"

תִּכְן הָעֲנִינִים

על-פי דברי רבנו ז"ל, שְׁאֵדָר רַאשֵׁי תְבוּת: רַאשׁ דְּכִרְךָ אַמְת, וְיָבִיא
 חֲדוּשׁ נְאֻה עַל זֶה, וַיִּדְבֵּר מֵעֲנִין שְׂמִחָה וְהִתְבוּדוּת שֶׁהֵן אֵהְבָה וַיִּרְאָה,
 וַיִּגְלֶה לָמָּה זֹכִים עַל-יְדֵי שְׂמִחָה וְאֵהְבָה אֱלֹיו יִתְבָּרַךְ, וַיִּצְטַט עַל זֶה
 קִטְעִים מֵהַסֵּפֶר "נִצְר חֶסֶד" מִקּוֹמָאֲרָנָא וּמֵהַסֵּפֶר "מַעֲלוֹת הַמִּדּוֹת",
 וַיִּאָרִיךְ בְּאֵרִיכוֹת נִפְלְאָה דְּבָרִים עֲרָכִים וּמִתְקִים, וַיִּגְלֶה לְאֵילוֹ דְּבָרִים
 נִשְׁגָּבִים זֹכִים עַל-יְדֵי רְבוּי תְּפִלָּה וְהִתְבוּדוּת, שֶׁהִיא מִדַּת הַיִּרְאָה,
 אִף שְׂבֻזָּה הָעוֹלָם אִי אֶפְשָׁר לְאָדָם לְרֹאוֹת מָה פּוֹעֵל עַל-יְדֵי תְּפִלָּתוֹ,
 וַיִּדְקָא כְּשֶׁבָאָה מֵאָדָם שְׂבוּר וְעֲנִי בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת וְכוּ'
 וְכוּ', וַיָּבִיא רְבוּי עֲנִינִים שְׂשִׁיכִים לְעֲנִין תְּפִלָּה וְהִתְבוּדוּת, וַיִּכְנַס
 מִתּוֹךְ זֶה לְעֲנִין שְׂמִירָה וְזִהִירוֹת עַל הַדְּבוּר דְּקִדְשָׁה וּמַעוּט דְּבָרִים
 בְּטָלִים, וַיִּגְלֶה שְׁעַל-יְדֵי שְׂמִירַת הַדְּבוּר בְּקִדְשָׁה זֹכָה לְזִכְרוֹן לְזִכּוֹר
 אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וְהֶאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּשִׁלְמוֹת, וְעַל-יְדֵי זְכוּר דְּקִדְשָׁה זֹכָה
 לְהָאֲרַת הַרְצוֹן וְהַדְּעַת הָעֲלִיוֹנָה וּלְמִדַּת הַהִשְׁתַּוּוּת, וּמְכַרִיעַ אֶת כָּל
 יִשְׂרָאֵל לְכַף זְכוּת, וַיִּגְלֶה שֶׁזֶּה מִדְּרַגַּת מְשִׁיחַ וְרַבְּנּוּ ז"ל, רַק עֲדִין יֵשׁ
 בְּחִירָה וְאֵז פְּכָר לֹא תִהְיֶה וְכוּ', וַיִּזְכִּיר מָה שֶׁדְּבָרוֹ בִּהִלּוּלָא שֶׁל רַבְּנּוּ
 ז"ל בְּאוֹתָהּ שָׁנָה עַל-פִּי הַתּוֹרָה כ"א מֵעֲנִין "אַחוּר וְקָדָם", הַיְדִיעָה
 וְהַבְּחִירָה, הַהִשְׁגָּחָה וְהַטְּבַע, וּמֵעֲנִין קִדְשַׁת שְׂבֻעַת הַנְּרוֹת, וַיִּפְרֹשׁ
 מִדְּרַשׁ (בְּוִיקְרָא רַבָּה יד, א), וַיִּקְשֶׁה חֲמֵשׁ קִשְׁיוֹת, וְכַדִּי לְתַרְצֵם יִקְדִּים
 קִטְעַ מ"עֵץ חַיִּים" מֵעֲנִין "פְּנִים וְאַחוּר", וַיַּעֲתִיק הַתְּנַצְלוֹת מִדְּבָרֵי
 מוֹהֲרֵנֵי ת"ז"ל, שְׁאֵמֵר שְׁעַל-פִּי הַקְּדָמוֹת רַבְּנּוּ ז"ל מִתֵּר לְחֲדָשׁ, וַיִּפְרֹשׁ
 עַל-פִּי הַתּוֹרָה הַנ"ל עֲנִין זֶה וְהַתְּמַצִּית — שְׁכָל עֲבוּדָתֵנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה
 הִיא לְהַפְּרִיז יִתְבָּרַךְ, וּכְמוֹ שֶׁבְּפִרְטִיּוֹת, הַגּוֹף צָרִיךְ לְהִתְבַּטֵּל כְּלַפִּי
 הַנְּשֻׁמָּה, כְּמוֹ-כֵן בְּכָלִיּוֹת הָעוֹלָם, צָרִיכוֹת הָאֲמוֹת לְהִתְבַּטֵּל כְּנֻגַד
 נִשְׁמַת הָעוֹלָם — יִשְׂרָאֵל (חֶסֶד הַסִּיּוּם).

תקמב קו

יְדַבֵּר מִמִּדַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וַיִּגְלֶה שְׁאֵין שׁוּם עֲצָה אַחֲרַת לְהַנְצִיל
 מִמָּה שֶׁצָּרִיךְ, רַק תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה אֱלֹיו יִתְבָּרַךְ, וְאִף כְּשֶׁמִּתְעַפְּכֶת
 יִשׁוּעַתוֹ, צָרִיךְ לְהִיּוֹת סִבְלָן לְחַכּוֹת וּלְקוּוֹת לְיוֹם יִשׁוּעַתוֹ, כִּי בְּוֹדָאֵי
 תִּכְךָ כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל פּוֹעֵל, רַק מִסְתַּרִי הַבוּרָא יֵשׁ לוֹ סִבָּה לָמָּה מִתְעַפְּכֶת
 הַיִּשׁוּעָה, וַיַּעוּרֵר וַיַּחֲזֵק עַל שְׂמִירַת הַדְּבוּר, וְלִהְפּוֹף פְּגָם הַדְּבוּר וּמָה
 גּוֹרְמִים עַל יְדוּ.

תקמג קח

יַחֲזֵק וַיֵּאמֶץ מְאֹד, שְׂיִהְיֶה אִיךְ שְׂיִהְיֶה אֶסוּר לְפַל בְּדַעַתוֹ מִשׁוּם דְּבָר
 שֶׁבְּעוֹלָם, רַק לְהִתְחַיֵּל בְּכָל פַּעַם מִחֲדָשׁ, וַיִּזְכִּיר הָעֵבֶדְהָ אֲשֶׁר בְּסִיּוּמָה

תְּכַן הַעֲנִינִים

אמר רבנו לאנשי שלומנו, שצריך לעשות עבודות שהשם יתברך יתפאר עמו, ויגלה שעל-ידי כל זיו פאן בעולם, רץ למעלה אלפי פרסאות ובפרט דבורי התפלה אליו יתברך.

תקמד קי

יגלה שלפי תקף הירידות העוברות על כל אחד בפרטיות, צריך לדבורי התחזקות רבים ביותר, כי בהתחזקות בעצמה יש למודים רבים, ויביא משל מספינה שצריך להיות בקי בהנהגתה איה להטות את הוילונות נגד כל הרוחות, כדי שלא תטבע, כמו-כן ברוחניות צריך להתחזקות גדולה מאד, ואליה זוכים על-ידי הבקיאות בתורת הצדיק האמת, ויגלה שיש בה סגלות להכניע את הרוח שטות שנכנסת באדם על-ידי חטאיו, ובפרט מי שחטא בפגם הברית, ויבאר מה אבד על-ידי חטא זה, ומה משיב לעצמו על-ידי הצדיק והתקרבותו אליו, ויבאר הפסוק "יפקד ה' אלקי הרוחות" וגו' "איש על העדה" וגו', שמשה בקש שתשארה בהם ההתחזקות שלמדם, שיהיו בקיאים ב"רצוא ושוב", ויגלה על-פי זה איה שהצדיק מלמד למודים נפלאים לדרי מעלה ומטה, ויבאר ענין זה, וידבר מפת המדמה שבא על-ידי חטאי האדם, ומתברר על-ידי הצדיק שזוכה על ידו לזכוף האמונה, ויעורר לחקק היטב בדעתו שהכל בא רק מהשם יתברך, ויגלה שעל-ידי ידיעה זו נעשה יחוד בין "הנני" ל"אלקים", ועל-פי זה יובן קטע מ"בעל הטורים" על הפסוק הנזכר ויסבירו, ויביא שיחת מוהרנ"ת ז"ל על ענין סמיכה מחלטת על השם יתברך, ויארץ בענין שהיצר הרע והסטרוא אחרא הם בחינת הונאה שמטעים את האדם לפתותו להחליף עולם נצחי בעולם חולף, וידבר מענין אמונה ותפלה, שהיא עקר המעמד והקיום בזה העולם, ויגלה שכל הדעת הזו מקבלים על-ידי הצדיק שהוא מגלה את השכינה בעולם, ומקשר עולם הזה בעולם הבא, וזו כל עבודת האדם כאן בכח הצדיק — לקשר רוחא דלעילא עם רוחא דלתתא, ויסבירו ענין מה שאומר רבנו כי שני הרוחות נעשין על-ידי המתקת חרון אף, וידבר מענין פרנסה, ומתפלה שעל ידה נעשה שלום הכללי, וידבר מענין תורה ותפלה, ויחזק עליהם, שעל-ידי תורה מתקבלת התפלה פמוכא בכחמינו ז"ל ובדברי רבנו, ויעורר על אמירת ה"לקוטי-תפלות" על התורות, ויאמץ על התבודדות, ויזכיר דברי רבנו, שעל-ידי שצועקים יוצאים מהבוץ וכו'.

תקמה קכג

יִדְבֵּר מִמַּעַלְת מִדַּת הַשְּׂמִיחָה וּמִגִּנּוּת הָעֲצָבוֹת שֶׁהִיא עֶקֶר יְרִידַת הָאָדָם, וַיִּגְלֶה שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְהִגִּיעַ לְשִׂמְחָה מִתַּקְּף הַדְּחָקוֹת, כִּי אִם עַל-יְדֵי מַלְתָּא דְשִׁטּוּתָא, וַיִּדְבֵּר מִעֲנִין עֲמֶלֶק שֶׁהוּא קִלְפַת פָּגָם הַבְּרִית שֶׁמְכַנִּיסָה סְפָקוֹת בְּאִמוּנָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה בָּא לְעֲצָבוֹת, וְאִינוּ יְכוּל לְתַן עֲצָה לְנַפְשׁוֹ, וְלְרוּחָנִיּוֹת זֶה מִזִּיק מְאֹד, וּמִעֲנִין "אֵין כִּפְסָא שְׁלָם עַד שְׂיִמְחָה זֶרְעוּ שֶׁל עֲמֶלֶק", וּמִ"דַּעַת דְּקַדְשָׁה" שֶׁהִיא אַחַדוֹת בֵּין חֶסֶד לְגְבוּרָה, דַּעַת עֲלָמָא דְאַתִּי — דַּעַתוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, קָשׁוּר הַזְּמַן וְהַמְּקוֹם אֶל לְמַעְלָה מֵהֶם, וּמִהַשְּׂמוּת "הוֹיָה" ו"אֲדוּנִי", וַיִּשְׂיַבֵּת הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל כִּפְסָא רַחֲמִים בְּשַׁעַת שְׁתוּקָעִין יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּפָר, וּמִשׁוּפָרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ שְׂיִקְבֹץ כָּל הַגְּדֻחִים, וְעֶקֶר הָעֲצָה לְמִי שֶׁפָּגָם, שְׂיִצְעֵק "אֵיהַּ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ" וְכוּ', "מִן הַמִּצַּר קְרָאתִי" — מִן מִצַּר הַשׁוּפָר וְכוּ', וְעֶקֶר עֲבוּדַת מְשִׁיחַ — לְהַכְנִיס הַתְּפִלָּה בְּעוֹלָם, וְאִז תְּהִיָּה בְּשִׁלְמוֹת מַחֲיַת עֲמֶלֶק, שְׂעֶקֶר הַכְּנַעַת קִלְפָתוֹ עַל-יְדֵי קוֹל הַשׁוּפָר, הַמּוֹרָה עַל קוֹל הַצְּעָקָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וַיִּגְלֶה שְׂאֵף מִי שֶׁנִּכְשַׁל בְּכָל דָּבָר עֲדִין יֵשׁ תְּשׁוּבָה לְכָל, וְיָבִיא מֵאֲמֵר חֲכָמֵינוּ ז"ל עַל זֶה, וַיְבָאֵר בְּמֵאֲמָרָם ז"ל בְּכּוֹרוֹת (ט) מַה שֶּׁגִּלְהַ מוֹהֲרֵינָּה ז"ל בְּ"סִבֵּי דְבֵי אֲתוּנָא" וְתַמְצִיתוֹ, שְׂזוֹ הַקְּלָפָה שֶׁל עֲמֶלֶק קָשָׁה מְכֻלָּן, שְׂאוּמְרַת לְאָדָם "חֲזוֹר לְאַחֲוִירֶךָ", וַיִּדְבֵּר מִעֲנִין קְרִבַת הַצְּדִיקִים, שְׂטוּבָה מְאֹד לְבִטְל קִלְפַת עֲמֶלֶק, וְהַצְּדִיק מְבִטֵּל הַקְּלָפָה שֶׁל אֱלוֹ שְׂחוּשְׁבִים שְׂאִין לָהֶם תַּקְוָה לְהַתְּעַלּוֹת בְּמִדְרָגוֹת הַצְּדִיקִים הַגְּבוּהִים, מִשׁוּם שֶׁנִּפְשָׁם אֵינָה קְדוּשָׁה בְּשִׂרְשָׁה וְכוּ' וְכוּ', וַיִּגְלֶה מֵאִין נִמְשַׁכֵּת הַטְּעוֹת הַזֶּה, וַיְבָאֵר שְׂזוּהֵי קִלְפַת עֲמֶלֶק, שֶׁהַכְּנַעַתָּה תְּהִיָּה בְּהַתְּגַלּוֹת מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וַיִּדְבֵּר מִעֲנִין "כִּפְסָא הַכְּבוֹד" שֶׁהוּא סוּד הַתְּשׁוּבָה יְחוּד הַנְּיָה אֱלֻקִּים, הַשְּׂגָחָה וְטִבְע, וּמִמְצִיאת הַרְמָזִים שְׂיֵשׁ בְּכָל דָּבָר שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה, וְיָבִיא פְּרוּשׁ הַ"לְקוּטִי-הַלְכוֹת" עַל "בְּרִכַת חַכַּם הַרְזִים" מִעֲנִין זֶה, וַיִּזְכִּיר עֲנִין נְבוּאָה וְתְּפִלָּה, שְׂעַל-יְדֵי רַבּוּי תְּפִלָּה זוּכָה לְהֵאָרֵת נְבוּאָה — לְהִבִּין רְמָזִים מְכֻל בְּרִיָּה, וַיִּזְכִּיר בְּהַקְּשֶׁר לְזֶה כְּמָה פְּסוּקִים וּמֵאֲמֵר חֲכָמֵינוּ ז"ל, וַיִּגְלֶה שְׂעַל-יְדֵי קְדֻשַׁת שְׂבַעַת הַגְּרוֹת זוּכָה לְטְהַרֵּת הַמִּחַ וְלְרוּחַ-הַקְּדוּשׁ, וַיִּרְמַז זֹאת בְּדְבָרֵי הַתְּקוּנִים, שְׂעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכָּה לְיַחַד יְחוּדִים קְדוּשִׁים, וַיַּעֲוֹרֵר עַל מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת, וַיְבָהִיר מַה שְּׂאֲמֵר רַבְּנוּ ז"ל: "כְּשִׂיּוּשְׁבִים עַל כִּפְסָא אִז הוּא אָדָם", וַיְבָאֵר מֵאֲמֵר חֲכָמֵינוּ ז"ל עַל הַשְּׁלֵשׁ מִצְוֹת שֶׁנִּצְטוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּכַנְיָסוֹתָם לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וַיִּדְבֵּר מִעֲנִין "כִּפְסָא" וְכוּ'.

תקמו קמ

יִדְבֵּר מִהַמְּדֻרָשׁ בְּפִרְשַׁת בְּלֶק עַל הַפְּסוּק: "כְּלַחֲךָ הַשׁוּר", שְׂמִמְנוּ צְרִיף

תִּכְן הָעֲנִינִים

להתעורר על עֲנִין התפלה וההתבודדות, והזהירות מדבורים אסורים, וידבר מהדעת שהיתה בגלות כשהיו ישראל במצרים, ועל-ידי משה זכו לפה-סח — דעת דקדושה, ויגלה עֲנִין בלק שהביא את בלעם — דעת דקלפה, שכחו בפיו — פגם הדבור, וכל קלפתו היתה פגם הברית, ואחיזתו בעולם התהו — קללה, והיתה לו אחיזה כביכול בפגם השם יתברך, ויבאר עֲנִין הפגם הזה אצלו כביכול שהיא מדת הדין, וכשראה שעדין מדת הרחמים עליהם, רצה להכשילם בפגם הברית, אף הקדוש-ברוך-הוא מרחם עלינו, ושולח לנו צדיקים המכניעים טמאה זו, וידבר מעֲנִין התקון הכללי שגלה רבנו ז"ל, שאמר שיש לו יסורים שצריך לחשב בלעם בתוף תפלתו, ויעורר מאד על קדשת הדבור, ויאמר שעל-ידי פגמו בא כח המדמה, ועל-ידי-זה לפגם הברית, ואז באה מרירות ופגם אמונה, וידבר נוראות מגדל מרירות פגם הברית, שנודון בחבוט הקבר, וכאה החולאת של שבירת העצמות, ויביא מהזהר שעל-ידי חטא זה ממשיך על עצמו שד, וידבר מעֲנִין שדים, ויעורר מאד על שמירת העינים ובפרט בדור הזה, שנתמלא העולם בכסופים רעים וצריך להתחבא, ויזהיר על עֲנִין הנסיעה בדרךים שמוקת מאד, ויגלה כמה ענינים על עֲנִין דרוך, שצריך שתהיה דרוך של השם יתברך, ויעורר על קדשת הדבור, שמי שזהיר בו שומר מצוות נפשו שהן פגם הברית, ויביא מאמרי הזהר על חמר הפגם של הברית — שנסתם מעיניו הכל, וידבר מעֲנִין קלפתו הקשה של בלעם שהיה פגום מאד, והיכן שהיה מסתפל היה ממשיך רוח מחבלת, ומהעין הרעה הזאת נמשכת בלב האדם עקמומיות, קשיות והרהורים על השם יתברך, ויעורר על עֲנִין הרע-עין שנמשך מבלעם הרשע, ושגם ברוחניות אסור להסתפל על מדרגת חברו, וידבר מעֲנִין קנאה, ומפגם הדעת — הדבור, ויעורר מאד על עֲנִין מעלת התפלה וההתבודדות, ויגלה שאין דבר העומד בפני התשובה, ועקר התשובה לבל יעשה עוד מכאן ולהבא, ויעתיק דברי הרמב"ם על זה, ויחזק ויאמץ מאד למי שנפל לשאול תחתית, שיקים דברי רבנו ז"ל: כשנופלין בבזע צועקים וכו', וידבר מעֲנִין ודוי דברים על החטא כמו שאומר הרמב"ן, ויביא מדברי רבנו ז"ל על זה, וכן יעתיק כמה מאמרי חכמינו ז"ל וקטעי זהר על עֲנִין הודוי דברים ולמה זוכים על-ידי-זה, ויעורר לקים כל זה למעשה — להיות רגיל בשיחה בינו לבין קונו, אשר על-ידי-זה ימשיך על עצמו אור הבינה משער הנו"ן של הקדושה כנגד מה שפגם בברית, שהוא מנו"ן שערי טמאה, ויגלה

שְׁמִי שְׂאוּחֹז בְּחֶרֶב הַתְּפִלָּה, מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ אוֹרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, וַיִּחְזַק לְאַחֹז עֲצָמוֹ בְּצַדִּיק שְׂרוּצָה לְעַקֵּר מִמֶּנּוּ קִלְפַת בְּלָעַם וְעַמְלָק, וַיַּעֲוֶרְרוּ לְהִסְתוֹפֵף אֶצֶל צַדִּיקֵי הָאָמֶת חֲסִידֵי בְּרִסְלָב, וְהַעֲקֵר שְׂיִכְרַח מִמְּחַלְקַת, וַיִּקְבַּל אֶת הַבְּיּוֹנוֹת בְּאֵהָבָה.

תקמו קנג

יְדַבֵּר מֵעַנְיָן הַהִתְחַזְקוֹת שְׂצַרִּיף בְּכֹל יוֹם וַיּוֹם עַל כָּל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה וְכוּ' מִחֶדֶשׁ, לְפִי רַבּוּי הַיְרִידוֹת שְׂעוֹבְרוֹת עַל כָּל אָדָם, וּבְכַפְרֵט מִי שְׂכַבֵּר נֶפֶל, בָּא אֵלָיו הַבַּעַל-דְּבָר לְפַתּוֹתוֹ שֶׁכָּל הָעֲנִינִים הַגְּבוּהִים אֵינָם בְּשִׁבִּילוֹ, וְלִכֵּן לֹא כְּדַאי לוֹ לְסַבֵּל כָּל-כֶּף בְּשִׁבִּיל הָאָמֶת, וַיִּגְלֶה שֶׁכָּל הַדְּבוּרִים הָאֵלוֹ הֵם שְׂטִיּוֹת, כִּי מַעֲלַת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל נִשְׁגָּבָה מְאֹד, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נִתֵּן גְּדֻלָּה לְמֹשֶׁה רַק בְּשִׁבִּיל יִשְׂרָאֵל, וַיְדַבֵּר מִגְּדֻלַּת הַרְחַמְנוּת שֶׁהִיְתָה לְמֹשֶׁה הַמְּנַהֵיג הָאָמֶתִי, וְהוּא פָתַח לָנוֹ אוֹר הַדְּעַת בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא מַעֲלֶה אֶת יִשְׂרָאֵל מֵעוֹנוֹת שְׂאֵינָם שְׂיָכִים כָּלֵל לְיִשְׂרָאֵל, כִּי הֵם כְּמִשְׁאֵל עֲלֵיהֶם, וְזֶה מְבִיא אוֹתָם לְגִלוֹת וּלְטַמְטוּם הַלֵּב וּלְסִלּוּק הַשְּׂכִינָה, וּמְכַנִּיס פֶּחַד בְּכַנֵּי-אָדָם, וַיְבִיא כַּמָּה מֵאֲמָרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל מִגְּמָרָא, מְדַרְשׁ וְזֶהר וְדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל עַנְיָן הַפֶּחַד שֶׁבָּא בְּעַקְבוֹת חֲטָאֵי בְּנֵי-אָדָם, וַיִּגְלֶה שֶׁכָּל זֶה בָּא מִנְּפִילַת הַדְּעַת, שֶׁהַצַּדִּיק הָאָמֶת — בְּחִינַת מֹשֶׁה מַעֲלֶה אֶת הָאָדָם מִמְּנֶה, כִּי קָשֶׁר אֶת עֲצָמוֹ אֶפְלוֹ לְפַחוֹת שְׂבִישְׂרָאֵל, וּמְסַר נַפְשׁוֹ עֲלֵיהֶם, וַיְבִיא הַפְּרוֹשׁ עַל הַפְּסוּק: "כֹּל סֵג יִחְדוּ", וַיִּזְכֵּר דְּבָרֵי הַתְּקוּנִים עַל עַנְיָן הַ"חִירִיק" שֶׁמְּלִיכָה עַל הַתְּחַתּוּנִים, וַיְבָאֵר אֶת עַנְיָן נִקְדַּת הַ"חִירִיק" שֶׁמְרַמְזוֹת עַל הַנִּקְדָּה הַטּוֹבָה שֶׁיֵּשׁ בְּכָל יְהוּדִי, וְעַל יְדֵה הִיָּה יְכוֹל מֹשֶׁה לְהַתְּקַשֵּׁר עִם כָּל הַיְהוּדִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה זָכָה לְכַנֵּן הַמְּשָׁפָן — סוּד הַמְּשַׁכֵּת הַשְּׂכִינָה לְמֹשֶׁה, וְזֶה עַנְיָן מְצִיאַת הַנִּקְדָּה הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּכָל אֶחָד, לְהַמְּשִׁיף הַשְּׂכִינָה לְמֹשֶׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְגַּלִּית הַשְּׂמֵחָה, כִּי הַשְּׂכִינָה הִיא שְׂמֵחָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וַיְבִיא לְזֶה רְאִיָּה מִכַּמָּה מֵאֲמָרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל, שֶׁבְּיוֹם שֶׁהוּקַם הַמְּשָׁפָן נִתְגַּלְתָּה הַשְּׂמֵחָה בְּעוֹלָם וְנִתְבַּטְּלָה הַמּוֹת, וַיִּגְלֶה אֶת עַנְיָן "טוֹבוֹ" שֶׁל מֹשֶׁה, וְהַעֲנִין שְׂנֵת־מֵלֵא כָּל הַבַּיִת אוֹרָה בְּלִידְתּוֹ, כִּי זֶה הָאוֹר וְהַשְּׂמֵחָה — לְמִצַּא הַטּוֹב בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם אוֹרָה לְעוֹלָם, וַיַּעֲמִיק הַמְּדַרְשׁ בְּוִיקְרָא רַבָּה, שֶׁעַנְיָנוֹ דְּבָרִים נֶפְלָאִים, אִיף הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְרַחֵם אִפֵּי עַל הַגְּרוּעִים וְאוֹהֵב אֶת הַמְּקַרְבָּם, מִמָּה שְׂאָמַר יְשַׁעְיָה הַנְּבִיא שֶׁשָּׁמַע מִפִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, [וַיְבַדְּרֵךְ אֲגַב יַעֲוֶרֶר לְלַמֵּד מִזֶּה הַתְּחַזְקוֹת שְׂאֵלוֹ הַעוֹסְקִים לְקַרֵּב אַחֲרֵים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְפַעֲמִים נִתְבָּזִים מְאֹד וּבּוֹעֲטִים בָּהֶם וְכוּ', וְצָרִיכִים לְהַתְּחַזֵּק,

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

וַיְבִיא דְבָרֵי מוֹהַרְנָת ז"ל בְּפִרוּשׁוֹ עַל הַמִּשְׁנָה: "הוּוּ מְתָנִים בְּדִין".
 וְזֶה עֵקֶר מַעֲלַת הַצַּדִּיק — שְׂיָכוֹל לְרוֹמֵם אֶת יִשְׂרָאֵל, וְעַבְדוּתוֹ
 לְהַתְיַגֵּעַ לְהַשִּׁיב אֶת יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה וּלְקַיֵּם מְלַכּוּתוֹ: תִּכְוֵן דִּיקָא מְכַל
 הַמְקוּמוֹת הַנְּמוּכִים, וַיְדַבֵּר מֵאַהֲבַת הַשֵּׁם: תִּכְוֵן אֶת יִשְׂרָאֵל, וַיַּעֲתִיק
 קָטַע מֵהַ"קִּדְשָׁת לוי" לְמַה מְצֻנָה לְסַפֵּר בְּשִׁבְחֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כִּי הֵם
 הַתְּפִלִּין שֶׁל הַשֵּׁם: תִּכְוֵן, וַיִּתְּפִלֵּן אֲסוּרִים בְּהַסָּס הַדַּעַת וְכוּ', וַיְדַבֵּר
 מֵעֲנֵן עִם יִשְׂרָאֵל, שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְעוֹלָם בְּלַעֲדֵיהֶם וְהֵם חֲבִיבִים, שֶׁהִגְלָה
 ה' שְׂכִינְתוֹ עִמָּהֶם, וְזֶה אִף הַגְּרוּעַ שְׂבִיחָתוֹ, וְכָל שִׁכְנָן מִי שֶׁיֵּשׁ בוֹ נִקְדוּת
 טוֹבוֹת עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק יֵשׁ לוֹ תַקְוֹן, וְהַתּוֹרָה נִתְּנָה בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל וְכוּ',
 וַיְבִיא כְּמָה מֵאֲמָרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל שֶׁמְדַבְּרִים מֵהַחַיִּיב וְהַמְצֻנָה לְשַׁבַּח אֶת
 יִשְׂרָאֵל, וַיְגַלֶּה שֶׁבְּשַׁעֲוָה שֶׁהַצַּדִּיק עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, נוֹתֵן חֶשֶׁק לְנִשְׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל לְשׁוֹב לְשֶׁרֶשֶׁן, שְׂזָה עֲנֵן הַרְהוּרֵי הַתּוֹשֻׁבָה שֶׁיֵּשׁ לְכָל אֶחָד
 בְּכָל יוֹם, וַיְבִיא עַל זֶה מֵאֲמָר מֵהַ"תּוֹלְדוֹת", וְכִמְהָ מֵאֲמָרֵי חֲכָמֵינוּ
 ז"ל הַמְדַבְּרִים מֵעֲנֵן, שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עַל הַצַּדִּיק שֶׁהוּא עֵינֵי הַדּוֹר
 וְהָעוֹלָם, וְשָׁבוּ כְּלוּלִים שְׂשִׁים רַבּוֹא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שְׂזָה הִיָּה מִשֶּׁה
 רַבּוֹנוֹ — נֶאֱמַן הַשֵּׁם יִתְּבָרַךְ הַמְּגַלֶּה אֶת הָאֱמוּנָה בְּעוֹלָם, וַיַּעֲוֹרֵר מְאֹד
 לֹא לְדַבֵּר עַל אִף אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וַיְבִיא עַל זֶה מִדְּבָרֵי רַבּוֹנוֹ ז"ל וְהַ"דְּגָל
 מִתְּנָה אֶפְרַיִם" וְהַ"פְּרִי הָאֶרֶץ", שֶׁכָּל יְהוּדִי הוּא אוֹת מֵהַתּוֹרָה, וַיֶּאֱרִיךְ
 בְּעֲנֵן אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל וְהַשְּׁלוֹם בֵּין אֶחָד לְחֵבְרוֹ וּבֵין הַחֲבֵרִים הַמְּקַבְּלִים
 אוֹר הַצַּדִּיק, וְעַל-כֵּן לֹא קָבְלוּ יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה עַד שֶׁהָיוּ שְׂשִׁים רַבּוֹא
 וְכוּ', וְהַתּוֹרָה הִיא הַמְּשַׁכַּת הָאוֹר בְּתוֹךְ הַפְּלִים, וַיְבִיא קָטַע מִ"מְבַשֵּׁר
 צֶדֶק" מֵעֲנֵן שְׂבִיחַת הַפְּלִים וְכוּ', וַיְדַבֵּר מִטְּמֵאֵת מְצָרִים עֲרוֹת הָאֶרֶץ,
 שֶׁהִיָּתָה שֵׁם זְנוּת וְעַבְדוּת זָרָה וְכוּ', וְהָיוּ מְלֵאִים בְּכִשְׂפִים וּשְׂאָר מַעֲשִׂים
 מְכַזְּרִים, וְקָדַם קִבְּלַת הַתּוֹרָה הִיָּה צָרִיךְ לְהַתְּנַסּוֹת וּלְהַצְטַרֵּף בְּגִלוּת
 מְצָרִים וְכֵן כָּל נֶפֶשׁ פְּרֻטִית, וַיְדַבֵּר מֵעֲנֵן שְׂבִיחַת הַפְּלִים שְׂגוֹרְמִים עַל
 יָדָם הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה הָיוּ יְכוֹלִים לְהוֹלִיד בְּנִים שֶׁהֵם
 רַבּוּי הַפְּלִים, שְׂזוֹ הַמְצֻנָה הָרֵאשׁוֹנָה בַּתּוֹרָה, וַיֶּאֱרִיךְ בְּמוֹבְאֹת מֵהַזֶּהֱר
 וְהַמְדַרְשִׁים עַל חֲמֵר הָעֲנֵן לְשֵׂא אִשָּׁה וּלְהוֹלִיד בְּנִים, וְזֶה הִיָּה הַתַּקְוִין
 שֶׁהַתְּרַבּוּ יִשְׂרָאֵל בְּמְצָרִים, וַיֶּאֱרִיךְ מְאֹד בְּדְרוּשׁ נִפְלֵא מֵעֲנִינִים אֱלוֹ שֶׁל
 הַפְּלָלוֹת עִם יִשְׂרָאֵל וְאַהֲבָה בֵּינֵיהֶם, וַיְדַבֵּר מֵהַצַּדִּיק הַנִּי"ל בְּחִינַת מִשֶּׁה,
 שֶׁמְּגַלֶּה לְכָל הַיְהוּדִים לְבַל יִתְאַשּׁוּ, וַיֶּאֱרִיךְ בְּעֲנֵן שֶׁהַשֵּׁם יִתְּבָרַךְ שׁוֹכֵן
 עִם יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ טְמֵאָתָם דִּיקָא, וְצָרִיךְ הַתְּחַזְּקוֹת כְּנֶגֶד הַיַּצֵּר שֶׁמְחַלִּישׁ
 תַּקְוָתוֹ, וַיְדַבֵּר מִ"דְרֵךְ הַתּוֹשֻׁבָה", שֶׁמְמַשִּׁיף הַצַּדִּיק בְּעוֹלָם, שֶׁכָּל חוֹטֵא
 יְכוֹל לְשׁוֹב בְּבַחֲבִינַת כְּוֵנַת אֱלוֹל, וְכְוֵנַת "הַנּוֹתֵן בְּיָם דְרֵךְ" בְּפִשְׁטוֹת

תָּכֵן הָעֲנִינִים

שסט

הוא, שְׁאֵפְלוּ מִי שֶׁנִּשְׁקַע בְּמַצּוּלוֹת הָרָעִים יְכוּל לְשׁוּב, וְעָקַר הַדָּרָף
הַזֶּה הִיא עַל־יְדֵי מִשֶּׁה רַבְּנוֹ, וְלוֹמְדִים זֹאת מֵהַסְּנָה, וְעַל־כֵּן גָּלָה לוֹ ה'
אֵת הַשֵּׁם אֱהִי"ה, שִׁישְׂרָאֵל חֲבִיבִין מִמְּלֹאכִים, וְעַל־יָהֵם הָעוֹלָם עוֹמֵד,
וְנִגְלָה לְמִשֶּׁה שֶׁכָּל גְּלוּתָם בְּעִבּוֹר הַלְשׁוֹן־הָרַע וְהַמְחַלְקֵת שְׂבִינֵיהֶם,
וְלַהֲפֹף עַל־יְדֵי הָאֲחִדוֹת שֶׁבֵּין הַחֲבָרִים נִמְשָׁף עֲלֵיהֶם אוֹר גְּדוֹל,
וְעַל־יְדֵי־זֶה נִגְאָלִים, וַיִּבְאֵר עֲנִין שְׂאִין הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה אֶלָּא בְּקִהְלָה,
וְעֲנִין הַלְמוּד זְכוּת עַל כָּל הַיְהוּדִים שֶׁלְּמַד מִשֶּׁה מֵהַנְּחֹשׁ וְהַצְרַעַת, וְזוֹ
תִּהְיֶה מִדְּרַגַּת מְשִׁיחַ, וְעַל־יְדֵי הַתְּגַלוֹת מִשֶּׁה — מְשִׁיחַ, יִהְיֶה הַשְּׁלוֹם,
וְעַל יְדוֹ נִתְגַּלֶּה שְׁעָדִין יֵשׁ תְּקוּנָה, וְהוּא מְכָרִיחַ הַסְּטָרָא אַחֲרָא לְהַקִּיא
אֶת הַקְּדוּשׁוֹת שְׁבִלְעָה, וַיִּדְבֵּר מֵעֲנִין מַה שְּׂבָא אֵלָיְהוּ לְקָרֵב, וְסוּד הָעֲנִין
"תּוֹרָה חֲדָשָׁה מֵאֵתִי תֵצֵא", וְעֲנִין תְּפִלַּת פִּינְחָס עַל יִשְׂרָאֵל, תְּפִלָּה
בְּכַחֲנֵת דִּין, וְגִדְל מַעֲלַת הָעֲנִין לְהִיּוֹת נִטְפָל לְעוֹשֵׂי מִצְוָה וְלַהֲכַלֵּל
בְּקַבּוּץ שֶׁל יְרֵאִים וְכֹשֵׁרִים, וְעַל־כֵּן מֵתְגַבֵּר הַבְּעַל־דָּבָר לְהַקִּים מְחַלְקֵת
עַל הַצְּדִיק הָאֲמֵתִי שְׁעוֹטֵק בְּרַבּוּי בְּנִין הַבְּתִים הַקְּדוּשִׁים — נִשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל, וְכַנְּגֵד כָּל צְדִיק הַדּוֹר בְּכַחֲנֵת מִשֶּׁה קָם קִרַח וְעֲדָתוֹ — כָּלֵל
הַחוֹלְקִים וְכוּ', וּפְגָם קִרַח הָיָה שְׂלֵא רָצָה לְכַטֵּל עֲצָמוֹ כְּנֶגֶד הַצְּדִיק,
וְעַל־יְדֵי־זֶה נִפְל לְשֵׁאוֹל וּמִשָּׁם נִמְשָׁכוֹת הַמְּחַשְׁבוֹת כְּאֵלוֹ הַצְּדִיק בּוֹדֶה
הַכֵּל מִדְּעָתוֹ לְפָתוֹתוֹ שְׂלֵא יִפְל יוֹתֵר, וְעָקַר קְבִלַת הַתּוֹרָה הָיָה עַל־יְדֵי
תְּמִימוֹת בְּכַחֲנֵת "לֹא חֲכִימוּ", שְׂבִכָל דּוֹר בָּא קִרַח לְרַחֵק מֵהַצְּדִיק,
וּמֵאֲמַר חֲכָמֵינוּ ז"ל: אֵלְמָלֵא נִשְׁתִּיר בְּמַעֲרָה שְׁעָמֵד בֵּה מִשֶּׁה וְאֵלָיְהוּ
וְכוּ', לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְעָמֵד וְכוּ' וּבְאוּרוֹ, וְעֲנִין שְׁעַל־יְדֵי הַמְּחַלּוֹקוֹת
עַל הַצְּדִיק שְׂבָאוֹת מְחַכְמוֹת שֶׁל הַכֵּל, אֵין הָאוּר הַנִּחַ וְהַזָּף וְהֵן
מִזִּיקוֹת מְאֹד, וְלִפְעָמִים מוֹדָה שֶׁהַאִישׁ הַכָּשֵׁר טוֹב מִמֶּנּוּ רַק מְשִׁיג
עָלָיו וְרוֹצֵה שְׂחַבְרֵיו הַכָּשֵׁרִים יִתְנַהֲגוּ כְּדְעָתוֹ הַפְּגוּמָה, וְעֲנִין הַשְּׁנֵאוֹת
חֲנָם קָשָׁה מֵהַכֵּל וּמֵעַכְבַּ בְּנִין־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וְכִשְׁיִשְׂרָאֵל מְגִלִין זֶה לְזֶה
הָאֲמוּנָה, הַקְּדוּשָׁת־בְּרוּךְ־הוּא וּפְמִלִּיתוֹ מְקַשִּׁיבִים לְקוֹלָם, וְהָעֲנִין שְׂבִל
אֶחָד אוֹמֵר שְׂאֶצְלוֹ הָאֲמֵת, וְהָאֲמֵת הִיא רַק אַחַת, וְעָקַר שְׁלֵמוֹת הָאֲמֵת
שְׂמִתְחַבֵּרַת עִמָּה הָאֲמוּנָה, וּבְאֲמוּנָה מְדַרְגוֹת רַבּוֹת, וְהַצְּדִיקִים זוֹכִים
עַל יְדֵה לְמִרְאוֹת וְכוּ', וְהַמְזַכֵּךְ בְּאֲמוּנָה אֵינוֹ קוֹפֵץ עַל הַמְּצַעְרוֹ לְהַשִּׁיב
לוֹ, וּבְכָל יוֹם מְשַׁתְּנָה הַשְּׁגַת הָאָדָם בְּאֵלְקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וַיַּעֲוֹרֵר לְהַמְשִׁיף
רַק אֶל חֲבָרִים יְקָרִים הַמְּדַבְּרִים מֵעֲבוּדַת ה', וְהֵיכֵן שְׂמִתְקַבְּצִים אֲנָשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁם רַבְּנוּ ז"ל מִמֶּשׁ, וְעַל־כֵּן צְרִיף לְדַבֵּר מִמֶּנּוּ ז"ל.

תקמח קצב

יחזק ויאמץ לצשות התחלה חדשה, ולשכח הכל, ולהתחזק בתפלה

תִּכְוֵן הָעֲנִיִּים

והתבודדות בשיחות ארכות וכדבורים יפים בעקשנות, ויגלה מעלת תפלת השפל בלב נשבר, שחשוכה אצלו יתברך יותר מכל המלאכים וכו', ויארץ לתאר את שגב הענין הנורא של הזוכה לשיח את אשר עם לכו אליו יתברך, ובפרט אם שופך דמעות לפני הקדוש-ברוך-הוא, ומה שנוצשה שם בעולמות העליונים מזה, ויגלה שבכיה צריכה להיות בבחינת "והנה נער בוכה" — כתינוק קטן וכו', והבכיה הזו מבטלת בכית עשו הרשע, בחינת כסילות מצח הנחש, קלפת הפילוסופיה, ויגלה שעקר הטוב להסתכל על השכל שבכל דבר ולהתבונן בחסדי הבורא יתברך, וידבר מהשתי בחינות: "אורח טוב" ו"אורח רע", שהן יעקב ועשו, ואיך מסתכלים על העולם, ומענין "חכמות", ומי ש"חכם" בעיניו אחיזתו מעץ הדעת טוב ורע ומקסתת הנחש שנושף אחר-כך, ויארץ בדבור מענין קלפת עשו — הכפירות והאפיקורסות שמתפשטות בעולם, ויזהיר להתרחק מהרשעים ומנשיכת הנחש — עצבות ועצלות, ועל-ידי אמונה באה שמחה ואורה, וידבר מענין הדמעות של עשו שמתבטלות בדמעות ישראל המקרבות את הגאולה בחינת בכית חצות, וענין בין המקרים וחרפן-בית-המקדש, ועל-ידי בכיה נמשך אור ההשגחה, ועל ידה תהיה הגאולה, ובכית לאה שמרמזת לכל יהודי שלא יפל לחלקו של עשו — הסמ"ך-מ"ם, ומכל שכן מי שכבר נפל, וידבר מעקשנות דקדשה בחינת "נפתולי אלקים" וכו', ובפרט בתפלה והתבודדות, ומי שפגם בבירית צריך לכפות, ויעורר להתעורר מהשנה ולפרש שיחתו אליו יתברך, ולהשמר מסגופים ורק לעסק בתפלה, ומענין משיח שיכניע קלפת הנחש על-ידי חרבו — זוהי התפלה.

תקמט רא

יחזק ויאמץ על ענין ההתקרבות לרבנו ז"ל, שטוב בתחלה להסתירו בצניעות, וימשיל זאת לאילן בתחילת נטיעתו, ויעורר לקים הנמשל, ובפרט בתפלה והתבודדות, וידבר מאהבת חברים ומאורו של רבנו ז"ל שהוא מתנה לכלל ישראל, ולמה רוצה להביא אותנו, ויבאר ענינו איך שמתהר את כל הפגומים בעוונותיהם, ומהחסדים שהשם יתברך ממשיך בכל יום, ובפרט על הדורות שנתמצטים — השם יתברך מסתכל על הטוב שבהם, וחסד זה ימשיך ביותר משיח צדקנו, ויארץ בענינו ובענין רבנו ז"ל שסמוך לביאת משיח צדקנו וכו', וידבר מענין האמונה והרצון והחיוב להתקשר לחברים מאנשי שלומנו, וירחיב הדבור במעלת ענין זה, ומענין סדר דרך הלמוד שצריך

לְהַסְתִּירוֹ, וַיְדַבֵּר מִמֶּנּוּ בְּפִרְטוּיּוֹת, וַיַּעֲוֹרֵר בְּאַרְיֵכוֹת בְּדַבְּרִים נְעִימִים וְעֵרֻבִים וּרְאִיּוֹת נְכוֹנוֹת לְקִיּוֹמוֹ וּלְצִיּוֹתוֹ בְּאִפְּן שֶׁלֹּא תִמְשָׁךְ עָלָיו מִחֲלָקֶת, וַיַּעֲוֹרֵר עַל הָעֵנִינְן הַנִּשְׁגָּב לִילָף בְּמָקוֹם מֵיָחָד לְהִתְבּוֹדְדוֹת וּתְפִלוֹת, שְׁעַל-יְדֵי תוֹרָה זוֹכִים שֶׁתִּתְקַבְּלָנָה, וַיִּחְזַק לַעֲשׂוֹת מְכַל הַיְרִידוֹת תְּפִלוֹת וְשִׁיחוֹת נְאוֹת וּלְהִתְחַזֵּק תָּמִיד וְכוּ'.

תקנ רי

(א) יְדַבֵּר מִעֵינָיו מִי שֶׁכָּבַר נֶפֶל, שֶׁצָּרִיף הִתְחַזְּקוֹת בְּיֹתֵר, וְעַל-יְדֵי הַצַּדִּיק נִפְתַּח מְאוֹר הָעֵינַיִם לְהַסְתַּכֵּל עַל עֲצָמוֹ.

(ב) וְעַל-יְדֵי רַבּוּי עֲבֹרוֹת נִפְגְּמוּ הָעֵינַיִם וְהִדְעַת, וְאָז עוֹבֵר מֵה שְׁעוֹבֵר. (ג) וַיִּגְלֶה שְׁאוֹרוֹ יִתְבַּרֵּךְ מְאִיר תָּמִיד.

(ד) וַיִּמְרַב חֲטָאִים בְּפִרְט בְּפִגְמֵי הַבְּרִית נִסְתַּר מִהָאָדָם הַכֹּל, וְעַל-יְדֵי-זוֹהָ מֵר וּמְרוֹר מְאֹד, כִּי נִכְרַת מִשָּׁרְשׁוֹ.

(ה) יְדַבֵּר מִהָעוֹרֹן בְּרוּחָנִיּוֹת וְכַמָּה מֵאַמְרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל עַל זֶה.

(ו) וַיִּבְאֵר שְׁעַל-יְדֵי הַתְּקָרְבוֹת לַצַּדִּיק זוֹכֶה לְאוֹר, לְשִׁמְחָה וּלְזִכְרוֹן הָאֱמוּנָה.

(ז) וְשֶׁהַצַּדִּיק הוּא הַצִּנּוֹר שֶׁל הַהִשְׁפָּעוֹת וְהָאוֹר, וְעַל יְדֵי זוֹכֶה לְדַבְּקוֹת בָּהּ וְנִעֲשֶׂה בְּעֲצָמוֹ הַבְּרָכָה הָעֲלִיּוֹנָה.

(ח) וְהַצַּדִּיק עוֹשֶׂה וּמִתְקַן לְבוֹשִׁים וְצִמְצוּמִים בְּאִפְּן שֶׁנִּזְכָּה כְּלָנוּ לְקַבֵּל הָאוֹרוֹת הַגְּבוּהִים.

(ט) וְזוֹה עֵקֶר גְּדֻלַּת הַצַּדִּיק — שֶׁמִּגְלֶה רַחֲמָיו יִתְבַּרֵּךְ עַל הַיְרוּדִים בְּיֹתֵר.

(י) וּמִי שֶׁזוֹכֶה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הַזֶּה זוֹכֶה לְכַפֵּרֵת עוֹנוֹת אֵף אִם קָלָקַל בְּיֹתֵר.

(יא) וְצָרִיף לִידַע שְׁאוֹרוֹ גְּדוֹל מְאֹד, וְאִי אֶפְשָׁר לְתַפֵּס בְּדַבּוּרוֹ מִי שֶׁלֹּא תִקַּן אוֹת בְּרִית קִדְּשׁ כְּרָאוּי.

(יב) וַיִּגְלֶה סוּד הַמְּסוּהָ שֶׁעַל פְּנֵי מִשָּׁה — עֵנִינְן הַמְּנִיעוֹת שֵׁשׁ עַל אוֹר הַצַּדִּיק.

(יג) וּמִי שֶׁזוֹכֶה לְשַׁבֵּר הַמְּנִיעוֹת זוֹכֶה לְאוֹר הַצַּדִּיק, וּמִי שֶׁלֹּא — אֵינּוּ כְּדָאִי לְאוֹר הַצַּדִּיק, וְזוֹ טוֹבָה לוֹ וְלַצַּדִּיק.

(יד) וּמִעַט הַמְּחַלְקֵת עַל הַצַּדִּיק הִיא טוֹבָה לוֹ, שֶׁלֹּא יִתְפָּרֵס יוֹתֵר מְדִי.

(טו) יְדַבֵּר מִעֵינָיו שֵׁשׁ בְּרַחוּקִים מִהַצַּדִּיק שְׁתֵּי בְּחִינּוֹת: א. אֵלוּ הַרְחוּקִים. ב. אֵלוּ שְׁחוֹלְקִים עָלָיו בְּלִיצְנוֹת וּבְשִׁפְיכוֹת דָּמִים.

(טז) אֵלוּ שְׁאֵינָם חוֹלְקִים עַל-כֹּל-פָּנִים נִחְשָׁבִים צַדִּיקִים כְּלַפֵּי הַרְשָׁעִים הַמּוֹנְעִים, וְזוֹ בְּחִינַת "צַדִּיקִים יִלְכוּ בָּם" וְכוּ'.

תָּכֵן הָעֲנִינִים

- (יז) וְצָרִיף לְדַעַת שְׁאֵלוֹ הַמְּנִיעוֹת הֵן בְּסִבַּת רְבוּי הַעוֹנוֹנוֹת, וְעַל-כֵּן אֵל יִבְרַח כְּשֵׁרוֹאָה פְּנֵי הַשְּׂכִינָה — אֹר הַצְּדִיק.
- (יט) וְיָבִיא פְּרוֹשׁ רַבְּנוּ יו"ל עַל הַפְּסוּק: "וַיַּעֲמֵד הָעַם מֵרְחוֹק וּמִשָּׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹקִים", שָׁזָה שֵׁיף לְמִי שֶׁהֵלֵף בְּגִשְׁמִיּוֹת כָּל יָמָיו וּפְתָאוֹם רוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב לְדַרְכָּיו יִתְבָּרַךְ, אֲזוּ מֵדַת הַדִּין מְזַמְּנָת לוֹ מְנִיעוֹת וְכו'.
- (כ) וּכְשֶׁמִּתְגַּלֶּה לְאָדָם הַדַּעַת הַזֶּה, זוֹכָה לְצֵאת מֵהַחֲשֵׁף שֶׁל בֵּית הָאֲסוּרִים שֶׁנִּשְׁקַע שָׁם קָדָם הַהִתְקַרְבוֹת.
- (כא) וְהָאֹר שֶׁיְהִיָּה בְּשַׁעַת הַגְּאֻלָּה מִתְקַיֵּם בְּפִרְטִיּוֹת אֲצֵל כָּל אֶחָד עַל-יְדֵי הַצְּדִיק הָאֲמֵת — שֶׁרֵשׁ נִשְׁמַת מְשִׁיחַ.
- (כב) וַיְדַבֵּר מֵהַצְּדִיקִים שֶׁנִּקְרָאִים עֵינֵי הָעֵדָה.
- (כג) וְיָבִיא מֵאֲמַר מֵה"כְּתָנֶת פְּסִים" עַל הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם רְאִשֵׁי הַדּוֹר עֵינָם, לְבָם וְנִשְׁמָתָם, וּכְשֶׁהֵם שְׁלָמִים — מְבִיאִים שְׁלָמוֹת לְעוֹלָם, וְעַקֵּר רְאִית פְּנֵי הַצְּדִיקִים הִיא הַהִתְקַרְבוֹת לָהֶם, שֶׁיִּזְכָּה לְפִתְיַחַת עֵינָיו וַיִּרְאֶה מֵה פָּגָם.
- (כד) יִבְאֵר עֲנִין שֶׁהַצְּדִיקִים נָתְנוּ עֵינֵיהֶם בְּרִשְׁע וְהִפְכוּהוּ לְגַל עֲצָמוֹת, שָׁזָה עֲנִין שֶׁהִתְחִילוּ לְרֹאוֹת מֵה פָּגָמוֹ, וּמִתְחִילִים לְשׁוּב בְּתִשְׁבָּה, וְזֶה הָעֲנִין שֶׁל הַרְשָׁע.
- (כה) עַל-יְדֵי הַתְּמַרְמְרוֹתָיו וּכְשֶׁתּוֹ עַל עֲבֵרוֹתָיו, זֶה בְּעֲצָמוֹ כְּפָרַת עוֹנוֹתָיו, וְהָעֲגָמַת נֶפֶשׁ עֲלֵיהֶם הוּא הַגִּיהֲנוֹם, וְעַל-יְדֵי הַצְּדִיק זוֹכָה לְוִדּוּי דְּבָרִים וּלְבִשְׁת עַל הַעוֹנוֹת, וְיָבִיא כְּמָה מֵאֲמַרֵי חֲכָמֵינוּ יו"ל וְזֶהר עַל הַבוֹשָׁה מֵהַעֲבֵרוֹת וְהוֹדוּי דְּבָרִים.
- (כו) וְעַקֵּר הַתְּשׁוּבָה הִיא הַבוֹשָׁה, וּכְשֶׁחֹטֵא מִתְחַבֵּא בְּסֵתֵר שְׂאֵם יִרְאוּהוּ יִתְבַּיֵּשׁ מְאֹד, וְעַל-כֵּן הַתְּקוּן הוּא הַבוֹשָׁה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.
- (כז) וּכְשֶׁמִּתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק נִמְשַׁכֵּת עָלָיו בּוֹשָׁה וְשִׁפְלוּת, וְעַל-יְדֵי-זֶה מִתְנַצֵּץ מִחוּ הַמִּנְחָ בְּקִטְנוֹת מִחֲמַת פָּגָמוֹ בְּפָגָם הַבְּרִית.
- (כח) הַצְּדִיק הוּא הַשֶּׁכֶל הַכּוֹלֵל שֶׁזֹּכָה לְהַכְּלִל בּוֹ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי.
- (כט) וּכְשֶׁהוּא מְכַנֵּס עֵינָיו בְּאָדָם עַל-יְדֵי-זֶה מְאִירָה בּוֹ חֲכָמָה וּמַחֲזִין, וּמִתְחִיל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.
- (ל) כָּל מֵה שֶׁמִּתְקַרֵּב יוֹתֵר אֶל הַמְּלָךְ, הוּא בּוֹשׁ יוֹתֵר מֵהַמְּלָךְ, וּמַגִּיעַ לְיְדֵי יִרְאֵת הָרוֹמְמוֹת, וְעַל-יְדֵי בּוֹשָׁה זוֹכָה לְיִרְאֵת חֲטָא.
- (לא) וְעַקֵּר הַבְּחִירָה הוּא הָעֵינִים, וְלִפְנֵיהֶם הָעֵמִיד ה' גִּשְׁמִיּוֹת הָעוֹלָם לְנִסְיוֹן.
- (לב) וְיִבְאֵר שֶׁהַתְּגַלוֹת הָאֹר הַגְּנוּזוּ זוּ בְּחִינַת הָאֲרֵת פָּנִים.

(ג) ובִּרְכַת כְּהֵנִים זוּ בְּחִינַת הַבְּרָכָה שֶׁמְבָרְכִים הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים אֶת כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, שְׂיִזְכּוּ שְׂיִפְתְּחוּ עֵינֵיהֶם.

(ד) וְאִם חִפְץ בְּגִשְׁמֵיּוֹת הָרִי הִיא מִסְתִּירָה מִמֶּנּוּ אֶת הָאוֹר הַגָּדוֹל שֶׁל הַצַּדִּיק וְהַתּוֹרָה, וְאִזּוּ יֵשׁ לוֹ חֹשֶׁךְ וְעוֹרוֹן עֵינָיִם, וְהַכֵּל מִחֶמֶת חֲטָאֵתָיו שֶׁהִכְנִיסוּ בּוֹ רוּחַ שָׁטוֹת.

(ה) עַל-יְדֵי עֲבֻרוֹת עוֹשֶׂה רַע בְּעֵינֵי ה', וְלִהְפּוֹךְ — הַטוֹב מִמְשִׁיף הַשְּׂגָחָתוֹ יִתְבַּרֵךְ מֵעֵינֵי ה', וְהַשְּׂכִינָה מִסְתַּלְקֶת עַל-יְדֵי הָעוֹנוֹת וּמְסַלֵּק הַהִשְׂגָּחָה.

(ו) וּבִיּוֹתֵר מִסְתַּלְקֶת הַשְּׂכִינָה עַל-יְדֵי פָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, וּמִזִּיק לְעֶצְמוֹ בְּגִשְׁמֵיּוֹת וּבְרוּחֵחֲנִיּוֹת.

(ז) וְכֵן עַל-יְדֵי הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה בּוֹרָא כֹּל מִינֵי מִשְׁחִיתִים וּמִזִּיקִים. (ח) וְעַל-יְדֵי קִיּוּם הַמִּצְוֹת בְּשִׂמְחָה מִשְׁחִית אֱלוֹהֵי הַמִּזִּיקִין.

(ט) אֲבָל בְּפִרְטִיּוֹת כְּשֶׁנִּזְוָהוּ בְּמִצְוֹת מְזוּזָה כֹּל הַמִּשְׁחִיתִים בּוֹרְחִים מֵהַשֵּׁם שְׂדֵי הָרְשׁוּם שָׁם.

(מ) וְעַל-יְדֵי מִצְוֹת מְזוּזָה מְכַנִּיעִין אֶת הַתְּאֵנָה הַקָּשָׁה בְּיוֹתֵר — תְּאֵנוֹת מְמוֹן, הַנִּמְשָׁקֶת מֵאֵי תְּקוּן תְּאֵנוֹת פָּגַם הַבְּרִית כַּמְבָּאָר בְּ"לְקוּיֵי-מוֹהַר"ן וּבְ"לְקוּיֵי-הַלְכוֹת".

(מא) וּכְשֶׁפּוֹגֵם בְּבְרִית פּוֹגֵם בְּדַעְתּוֹ וְחוֹשֵׁב "כִּחֵי וְעֵצֶם יְדִי" וְכוּ', וְעַל-כֵּן נוֹפֵל לְתֵאֵנוֹת מְמוֹן.

(מב) וְלִכְּן נַעֲשֶׂה מִתְנַגֵּד עַל הַצַּדִּיק, כִּי הַמְּטַבֵּעַ שֶׁלִּפְנֵי עֵינָיו מִסְתִּירָה מִלְּרְאוֹת אֶת הָאוֹר הַגָּנוּז, וְהַ"נֶּעֱם אֱלִימֶלֶךְ" אוֹמֵר, שֶׁהַמְּטַבֵּעַ מְכַפֵּה אוֹר נִשְׁמַת הָאָדָם, וְהַמְּזוּזָה זֶה סוֹד הַצַּדִּיק.

(מג) וְעַל-יְדֵי הַמְּזוּזָה — סוֹד הַצַּדִּיק, נִתְקַנְנוֹת תְּאֵנוֹת אֱלוֹהֵי.

(מד) בְּאוֹר מְאֹמֵר חֲכָמֵינוּ זֶה לְזֶה לְכִי תִיכּוֹל עֲלֶיהָ כּוֹרָא דְּמִלְחָא.

(מה) רַבְּנוּ הַזְּהִירָנוּ לְחַפֵּשׂ אֶת הַצַּדִּיק הָאֲמֵת אֲשֶׁר יֵשׁ בְּכַחוֹ לְבַרֵּר אֶת הַמִּדְבָּה, עַד שְׂיִזְכֶּה לְהַתְּגַלּוֹת אֱלֹקוֹת.

(מו) מְלַח סְדוּמִית בְּחִינַת הַמְּנַהֲיָגִים שֶׁל שְׂקָר שְׂאִינָם עוֹזְרִים לְאֲנָשִׁים, וְעַל-יָדָם בָּאִים לְכַפִּירִיּוֹת גְּדוּלוֹת.

(מז) וְהָעוֹלָם נִתְעַרֵּב מְאֹד, וְאֵי אֶפְשָׁר לִידַע הֵיכָן הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, וְגַם בֵּין הַצַּדִּיקִים נִתְרַבְּתָה הַמַּחְלָקָת.

(מח) וּמִי שְׂאִינוּ מְקַרֵּב בְּאֲמֵת אֶל הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, יֵשׁ לוֹ לְמוֹדִים נְפוּלִים וְזָרִים, כְּאֵלוֹ כֹּל הַמְּדַרְגּוֹת וְהָעֲבוֹדוֹת וְכוּ' אֵינָן בְּשִׁבְלֵוֹ וְאֵינָן כָּלֵל בְּשִׁבְלֵי הַדּוֹר הַזֶּה וְכוּ'.

(מט) וַיְבָאָר שְׂתוֹרְתָם שֶׁל מְפָרְסְמֵי שְׂקָר — שְׂדִין יְהוּדָאִין, הִיא מְכַחֵת

תִּכְוֵן הַעֲנִינִים

הַמְדַמָּה, וְהִלְוֵאֵי שְׁלֵא יִקְלָקְלוּ, כִּי אֵין יוֹצְאִים מִדְּבוּרָם דְּכָרֵי הַתְּחִזְקוֹת, רַק חִלִּישוֹת הַדְּעַת — שְׁאֵין אָנוּ יְכוּלִים לְהַדְמוֹת לְצַדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים. (ג) וְאֵין זֶה עֲנֹה כָּלֵל לְהַקְטִין מַעֲלַת נַפְשׁוֹ וּמַעֲלַת נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל שְׁגֹבוֹהוֹת מְאֹד בְּשִׁרְשָׁן.

(גא) וְרַבְּנֵנוּ ז"ל הַקְפִּיד מְאֹד עַל דְּבוּרִים כְּאֵלוֹ, וְאוֹמֵר, שְׁכַל אֶחָד יְכוּל לְבוֹא לְכָל הַמְדַרְגּוֹת.

(גב) וְכָל הַסְּבָרוֹת הַמְּהַפְּכוֹת לְזֶה הַדְּעַת נִמְשָׁכוֹת מִהַתּוֹרוֹת הַנְּפוּלוֹת שֶׁל הַשְּׂדִין יְהוּדָאִין.

(גג) וְאַף שְׁאֵר הָאֲנָשִׁים שְׁלֵא זְכוּ לְקַדֵּשׁ עַצְמָם כְּרְאוּי אֵל יִהְיוּ כְּהַדְיוֹט הַקּוֹפֵץ בְּרֹאשׁ, לֹמֵר סְבָרוֹת שֶׁל שְׁקֵר מַחְמַת עֲוֹנוֹתֵיהֶם הַפֶּה הַדְּעַת הַקְדוּשָׁה שֶׁל תְּפִלָּה זְכוּ, כִּי מִי שֶׁהוּא בְּבַחֲיִנַת חֲרָשׁ, אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ קוֹל הַצַּדִּיק, וְאֵינוֹ מְדַבֵּר לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ.

(גד) וְאִם לֹא נִזְדַּבְּרָה מִחַ הָאָדָם לְמָה יִכְלָל אַחֲרִים, וְעֲלִינוּ לְהַרְבוֹת בְּתַחֲנוּנִים שְׁנֹזְכָה לְמַצָּא אֶת הַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי.

(גה) וַיִּבְאֵר שְׁכַל צַדִּיק הוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה, וְהַצַּדִּיקִים תַּלְמִידֵי הַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי, מוֹדִיעִים לָנוּ אֶת אוֹצְרוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שְׁנֹגְלָה לְצַדִּיקִים, וּמְכִינִים אוֹתָנוּ לְקַבְּלָן.

(גו) וְהַצַּדִּיק חוֹפֵר בְּאֵרוֹת כְּדֵי שְׁיִכְלוּ לְהִטְהַר בָּהֶם כָּל הַפְּגוּמִים שְׁבַעוּלָם.

(גז) וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מִמְשִׁיף חֲסָדִים וְטוֹבוֹת בְּכָל יוֹם, וּמוֹדִיעַ דְּרָכֵי טוֹבוֹ לְצַדִּיק שְׁמֻקְרָב אֶת כָּל אֶחָד לְגִלוֹת לוֹ זֶה הַחֶסֶד.

(גח) נוֹצֵר חֶסֶד לְאֱלֹפִים — שְׁאֵפְלוּ בְּתוֹךְ הָאֱלֹפִים מוֹצֵא אִיזוֹ נִקְדַּת חֶסֶד.

(נט) וְאֵין מִי שְׂיַדַע מִחֲסָדֵי ה' כִּי אִם הַצַּדִּיק — בְּחִינַת מֹשֶׁה, שְׂרָשׁ נִשְׁמַת מְשִׁיחַ, שְׂזוֹ תִהְיֶה עֲבוֹדָתוֹ — לְמַצָּא הַטּוֹב שְׁבָכָל אֶחָד, שְׁחֲסִדוֹ יִתְבָּרֵךְ גּוֹבֵר אֵף עַל הַגְּרוּעַ בְּיוֹתֵר, שְׁיִכּוֹל לְהַכִּין עַצְמוֹ לְקַבֵּל הָאוֹצֵר מִתְּנַת חַנּוּם, אִם יִזְכֶּה לְאֲמוּנָה וְרִצּוֹן, וְלִכֵּן צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ אֶת תַּלְמִידֵי הַצַּדִּיק הַנְּאֻמָּנִים שְׂיִוָדְעִים לְחִזְקוֹ.

(ס) וַיְגַלֶּה שְׁעָקֵר עֲבוֹדַת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל, אִישׁ הַחֶסֶד, וְתַלְמִידֵי הַכֹּהֲנִים הוּא — לְגִלוֹת אֶת הָאוֹר הַגָּדוֹל שְׂיִוָצֵא מִבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וּלְפָרְסָמוֹ לְכָל יִשְׂרָאֵל.

(סא) וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאֶחָד חָטָא וְנִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ מְאוֹר עֵינָיו, וְסָלַק הַשְּׂכִינָה זְכוּ, עַל־יְדֵי רוּחַ הַבְּהֻמְיוּת וְכַח הַמְדַמָּה שֶׁהִמְשִׁיף עַל־יְדֵי הָעֲבָרָה שְׁלוֹ, הִזָּה צָרִיךְ לְבוֹא לְכַהֵן שְׁלֵמָדוֹ הַתְּחִזְקוֹת וְגַלָּה לוֹ אוֹר ה'.

תִּכּוֹן הָעֲנִינִים

שעה

(סב) וְהִכְהִין נִקְרָא "אִישׁ הַחֹסֵד", כִּי מִטָּה כָּל־פִּי חֹסֵד, כִּי אִף מִי שֶׁנִּפְלַל לְעֵמֶק הַתְּהוֹם, אִם זָכָה לְהַתְּבוֹדֵד וּלְהַתְּנוֹדֵת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, בְּיָדָאֵי חֻזְקָה תִּקְוָתוֹ לְשׁוֹב, וְעַל־יָדֵי אֲמוּנָתוֹ זֹכָה לְאוֹר גְּדוֹל.

(סג) וְעַל־כֵּן הִיְתָה מִצְוַת רֵאִיָּה בְּכֹל יוֹם טוֹב, לְבוֹא לְבֵית־הַמִּקְדָּשׁ — בְּחֵינַת עֵינַיִם, לְקַבֵּל פָּנָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי שָׁם הָיוּ יְכוּלִים לְזַכּוֹת לְהַתְּגַלּוֹת פָּנָיו יִתְבָּרַךְ פָּנִים אֶל פָּנִים, וּמִשָּׁם שׁוֹאֲכִים רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְאוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנִפְתָּחוֹת עֵינָיו.

(סד) וּבְעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים נִחְרַב בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וְנִחְשָׁכוּ עֵינֵינוּ, וְנִתְעַלַּם הָאוֹר עִצְמוֹ הַהִשְׁגָּחָה, וּמִזֶּה בָּאָה כְּבוֹדוֹת, שֶׁעֲבוֹד הַגְּלוּת וְהָעֲלָם הִדְעָתָה. (סה) וְעַקֵּר מְרִירוֹת הַחֶרֶב — שֶׁנִּסְתַּלְקוּ הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁקָּשָׁה סְלוּקָן כְּשֶׁרִפַּת הַבַּיִת, כִּי הָיוּ יְכוּלִים לְחַזֵּק כָּל אֶחָד, וְעִכְשָׁו נִתְפָּרְסְמוּ הַמִּפְרָסְמִים שֶׁמִּחְלִישֵׁין הַנִּפְשׁוֹת, וּמִתְגַּלְּלוֹת בְּרֵאשׁ כָּל חוּצוֹת בְּחֶסְרוֹן רֵאשׁ־הַבַּיִת, וְאֵין לָהֶם בַּיִת לְהִכְנֹס.

(סו) וַיִּדְבַּר מֵעַנְיָן רְשׁוֹת הַיְחִיד — יְחִידוֹ שֶׁל עוֹלָם, וַרְשׁוֹת הַרְבִּים הַהִפְךָ, חֵס וְשְׁלוֹם.

(סז) וּמֵעַנְיָן הַצַּדִּיקִים שֶׁמְדַמִּים אֶת הַצּוּרָה לְיוֹצְרָהּ, וְהֵיכָן שְׁהוֹלְכִים מִשְׁתַּלַּחַת שָׁם בְּרִכָּה, וְעַל־כֵּן כְּשִׁיּוֹצְאִים מֵאֵיזָה מְקוֹם, פּוֹנֶה זִיוו וְהִדְרוֹ, כִּי הֵם בְּחֵינַת רֵאשׁ־בַּיִת שֶׁמְכַנְיָסִים הַכֹּל אֶל הַבַּיִת — מִקְשָׁרִים הַכֹּל אֶל הָעוֹלָם הַבָּא.

(סח) וְעַל־כֵּן הֵם בְּחֵינַת מְזוּזָה — יְסוֹד הַמִּקְשָׁר בֵּין הַחוּץ לְפָנִים. (סט) וְאֲשָׁרֵי מִי שֶׁזֹּכָה לְהִיּוֹת מְקַרֵּב לְצַדִּיק פְּזוּה, וַיִּשָּׁב בְּתוֹךְ הַיֵּכָל ה', שְׁזָה בְּחֵינַת הַזְּהִיר בְּמְזוּזָה, בְּחֵינַת הַצַּדִּיק זֹכָה לְדִירָה נְאֻהָ, לְהִיּוֹת מְסַבֵּב בְּדִירַת הָאֲמוּנָה, שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה.

(ע) וַיִּדְבַּר מֵעַנְיָן מַה שֶׁנֶּאֱמַר בְּשִׁמוּאֵל: "בְּכֹל מְקוֹם שֶׁהֲלַף בֵּיתוֹ עִמּוֹ", וְעוֹד שָׂאָר עֲנִינִים מֵעַנְיָן בַּיִת.

(עא) וּמִמָּה שֶׁשִּׁמוּאֵל הִיָּה הִרְאָשׁוֹן לְהַכְרִית אֶת עֲמֶלֶק בְּכַח רַבּוּי תְּפִלוֹתָיו.

(עב) וְעַל־יָדֵי תְּפִלָּה מְכַנִּיעַ אֶת עֲמֶלֶק, וְזוֹכָה לְבְּחֵינַת בַּיִת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כִּי בֵּיתִי בַּיִת תְּפִלָּה".

(עג) וַיְמָה שֶׁנֶּאֱמַר בְּשִׁמוּאֵל: וַיִּשְׁפֹּף, שִׁס"ף רֵאשֵׁי תְּבוֹת: שְׁבוּעוֹת, סִבּוֹת, פְּסִח — זְמַן עֲלִית הַרְגֵל, גְּלוּי אוֹר הַשֶּׁם וְהַכְנַעַת עֲמֶלֶק.

(עד) וְעַל־יָדֵי הַלִּיכַת שִׁמוּאֵל הַנְּבִיא בְּכֹל מְקוֹם וּבֵיתוֹ עִמּוֹ, תִּקְוָן בְּחֵינַת 'עֲקֵב', וְיְכוּל לְהַכְנִיעַ אֶת עֲמֶלֶק שֶׁעָקַר אַחֲזִיתוֹ בְּבְחֵינַת דְּרָף.

(עה) וְעַל־כֵּן הִיָּה סוֹבֵב מְעִיר לְעִיר לְדוֹן.

תְּכֵן הָעֲנִיִּים

- (עו) וידבר מענין מה שהצדיק צריך לילך בדרךכים, ודבור מה"דגל מחנה אפרים" על זה.
- (עז) ובימי שמואל נתעלתה מלכות דקדשה, כי עורר את בני ישראל לעסק בתפלה ובהתבודדות.
- (עח) ובחינת יעקב אבינו שנאמר בו: "ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית" וכו', ואיך זכה להכניע את עמלק.
- (עט) ושמעך התגלות אלקותו ותברך הוא על-ידי בחינת יעקב "בית יעקב לכו ונלכה באור ה'" — יעקב קראו בית.
- (פ) ומה שנאמר בשבט דן "הנוסף עקבי סוס".
- (פא) ועקר עבודת שבט דן שהיו מאספין לכל המחנות להטות כלפי חסד לכל היורדים, וזה יעשה משיח שיהיה משבט יהודה, ועל-כן המשכן נבנה בשתפוח על-ידי שני שבטים אלו, כי המשכן הוא התגלות שכינתו ותברך.
- (פב) בי"ת ראשי תבות ב"י תמכה מינדך — בחינת חסד, וזו היתה עבודת אברהם אבינו — להכניס את כלם לתוך ביתו, ולגלות להם אור השכינה.
- (פג) ואברהם אבינו היה הראשון שגלה ופרסם אלקותו ותברך.
- (פד) והוא האיר את העולם עם אורו ותברך.
- (פה) ומרב דבקות ואמונה שהיתה בו היה פועל ישועות נורא ונפלא.
- (פו) ועל-כן בקש מהקדוש-ברוך-הוא את בית-המקדש והכניע את קטנות המחין — פגם האמונה, והאיר לכלם שאין שום יאוש בעולם כלל.
- (פז) וזה מה שהבטיח לו הקדוש-ברוך-הוא ההבטחות בלשון "יעקב" שעולה פעמים אלקים.
- (פח) ויפרש הפסוק: "ועמדו רגליו" הנאמר במשיח שיצא משני השבטים: דן ויהודה.
- (פט) ומשיח יגלה לדרי מעלה — בחינת שבט יהודה, ולדרי מטה — בחינת שבט דן, ועל-כן יצא משני שבטים אלו, ובכרת גואל ישראל שבשמונה עשרה מרמזת על יהודה, ו"תקע בשופר" על דן, שמקבץ כל מה שהיה על-ידי עמלק פזור הנצוצות וכו'.
- (צ) ובימי המשיח תקנע קלפת עמלק, והספקות והשטן יתבטלו, כי הוא יאיר כל הדרךכים, ויגלה בשלמות בחינת עתיקא קדישא שהיא מלכות דמלכות.
- (צא) ועקר עבודתו לתקן הרגלים.

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

שעז

צב) וידבר מענין מה שפתח רבנו ז"ל את המעשיות שלו: "בדרך ספרתי מעשה".

צג) הצדיק פותח שערי החכמה — התשובה, שהיא הגאלה שתהיה על-ידי התגלות אור החכמה.

צד) וענין התשובה לשחק למחפרהו נמשך ממדת הכתר בחינת עתיקא, כי יודע שאין בלעדיו יתברך כלל וישוב בתוך "בית".

צה) ויבאר הפסוק "בחכמה יבנה בית".

צו) ופסוק "כתפארת אדם לשבת בית".

צז) ויביא מאמר חכמינו ז"ל על פסוק "חכמות בנתה ביתה" — זו מדתו של הקדוש-ברוך-הוא.

צח) ועל-ידי שתיקה זוכה לעלות אל סוד החכמה התגלות אלקותו יתברך.

צט) ומעלת קדשת ושמירת הדבור — שזוכה לרוח-הקדש. ופגמו — שמסלק השכינה וכופר בעקר, ודברי הפ"ח על גדולי חכמינו שהיו ממעטים בדבור.

ק) ויבאר "והיה מחניף קדוש ולא יראה בך ערות דבר" — ערות דבור.

קא) ועל-ידי פגם הדבור באות כל הצרות.

קב) והעצה לצאת מכל הירידות — לעשות "שתיקה".

קג) ומי שהוא מונע דבורו מורה שהוא יודע דעת והתגלות החכמה אצלו.

קד) סימן הארת החכמה והשכל — השתיקה.

קה) יקשר הפסוק: "לב חכם ישכיל פיהו" וגו'.

קו) יביא דברי ה"שבט מוסר" מענש הפוגם דבורו, ושכל השלשה דברים שמוציאים האדם מהעולם הם גורמים לו לפגם בדבור.

קי) דברי השל"ה על שמירת הדבור.

קיז) דברי ה"חסד לאברהם" שעקר החטא מתחיל מהפה וכו'.

קט) פרוש רבנו ז"ל על הפסוק "בכל עת יהיו בגדיך לבנים" וכו' שסובב על ברית המעורר והלשון שיהיו נקיים בלי פגם, ואז יאיר המח בשימן — סוד הדעת.

קי) מי שזוכה לשמירת הדבור זוכה כאלו נבנה בית-המקדש בימיו. קיא) כשאדם בפנים הקדשה בחינת "בית" מתגלה עליו הארת הצדיק סוד המזונה שאוחז עצמו ביחידו של עולם.

קיב) ויבאר הפסוק "ואת צנועים חכמה".

תְּכֵן הַעֲנִינִים

קיד) ופסוק "והולך בחכמה הוא ימלט".

קיד) ופסוק "טובה חכמה מגבורה".

קטו) כְּשֵׁשׁ מַחְלֶקֶת צָרִיף לְדוֹן אֶת הַחֹלְקִים לְכַף זְכוּת וְלֹא לְהֵשִׁיב לָהֶם, וְעַל-יְדֵי-זֶה גְחָלִים הוּא חוֹתֵה עַל רְאִשֵׁיהֶם, וְלֹא לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ שְׁעוֹשִׁים לוֹ, וְעַנִּין "הַנְּעֻלְבִים וְאֵינָם עוֹלְבִים" שְׁנֹאֲמַר עֲלֵיהֶם: "וְאוֹהֲבֵיו כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ" — אֹר אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהִיָּה בְזִמְן שְׁבִית-הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם.

קטז) וּכְשֶׁנִּחְרַב אֵין זוֹכִים לְשׁוֹם הַשְּׂגָה וְנִסְתַּר הַצְּדִיק, וְאֵין זוֹכִים לְרֵאוֹת אֹר הַשֶּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאֵינוֹ מְשַׁלְכִים בְּרִשׁוֹת רַבִּים תַּחַת יַד הַקְּלָפוֹת. קיז) יִדְבַּר מַעֲנִין הַקִּינּוֹת וְהַבְּכִיּוֹת שֶׁצָּרִיף לֹמַר בְּחֻצוֹת עַל הַסְּתֵרֶת הַצְּדִיק הָאֵמֶת, וּבַפֶּרֶט בִּימֵי בֵין הַמְּצָרִים וְתַשְׁעָה בָּאָב.

קיח) צָרִיף לְבָכוֹת מְאֹד בְּחֻצוֹת עַל הַסְּתֵרֶת הַצְּדִיקִים, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִפְגָּמִים בַּפָּגֶם הַבְּרִית, כִּי גָבַר אוֹיֵב — הַיֵּצֵר הָרַע וְכוּ' וְכוּ'.

קיט) וּמָה שֶׁהִזְהִיר הָאֲרִיז"ל לֹמַר חֻצוֹת לִיד הַמְּזוּזָה, וְצָרִיף לְבָכוֹת כְּדִי שִׁיזְכֶּה לְמִצָּא אֶת הַצְּדִיק הָאֵמֶת, אֵף כְּשֶׁזָּכָה כְּבָר לְמִצָּאוֹ, כִּי אָדָם עוֹמֵד עַל מַדְרָגָה אַחַת וְאוֹלֵי חֲשׂוֹף מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי אֹר הַצְּדִיק.

קכ) מַחֲמַת שֶׁחֲטָא הָאָדָם בַּפָּגֶם הַבְּרִית, עַל-כֵּן נִסְתַּר מִמֶּנּוּ הַצְּדִיק, וְצָרִיף לְחַפְשׁוֹ בִּיגִיעוֹת עֲצוּמוֹת יוֹתֵר, וְגַם לְאַחַר הַסְּתֵלְקוֹתוֹ — אֲצֵל תַּלְמִידָיו.

קכ) כָּל מָה שֶׁאֵנוּ בּוֹכִים וְצוֹעֲקִים בְּתַשְׁעָה בָּאָב הוּא עַל פָּגֶם הַבְּרִית, וַיִּבְאֵר בָּמָה פְּסוּקִים בְּקִינּוֹת עַל קֶטֶב זֶה.

קכג) וְכֵל זֶה בָּא עַל-יְדֵי שְׁנֵפֶל מְאֻמּוֹנֵת חֲכָמִים, וְעַל-יְדֵי פָגֶם הַבְּרִית פּוֹגֵם בְּחֻכְמָה וּבְמַחֲשָׁבָה, וְצָרִיף לְהִזְהֵר לְשִׁמּוֹר מְאֹד עַל הַמַּחֲשָׁבָה.

קכד) וְהַנְּשָׁמָה הִיא מֵהַשָּׂרֵשׁ הָעֲלִיּוֹן וְהַמַּחֲשָׁבָה גְבוּהָה מְהֻלָּל.

קכה) וַיְבִיא דְבוּר מֵהַסֵּפֶר "אֹר הַמְּאִיר" עַל קִדְשַׁת הַמַּחֲשָׁבָה.

קכו) עַל-יְדֵי הַרְהוּרֵי זְנוּת, חַס וְשְׁלוֹם, מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ דִּינִים וּמְכַל שֶׁכֵּן מִי שֶׁפּוֹגֵם, נוֹתֵן יְנִיקָה לְחִיצוֹנִים מִמִּדַּת הַחֻכְמָה.

קכז) וְעַל-יְדֵי הַתְּמַרְמְרוֹתוֹ בְּחֻצוֹת וּבַפֶּרֶטִיּוֹת בְּכָל אַחַד מִימֵי בֵין הַמְּצָרִים יִזְכֶּה לְהַתְּגַלּוֹת עֲמִיקָא קְדִישָׁא — הַשֶּׁם אֱהִיָּה, וְיִזְכֶּה לְגִלוֹי אֱלֻקוֹת סוּד דְּעֵתוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, וְעַל-יְדֵי שִׂיאָחוֹ אֶת עֲצָמוֹ בְּצְדִיק, יִזְכֶּה לְטוֹב בְּזֶה וּבְכָא.

קכח) וְעַקֵּר הַהִתְקַרְבוֹת לְצְדִיק הוּא עַל-יְדֵי שֶׁקִּידָה בְּסִפְרָיו הַקְּדוּשִׁים. קכט) וַיַּעֲזֹר וַיַּחֲזֵק לְהַחֲזִיק בְּרַבְּנוּ ז"ל וּלְהַתְּמִיד בְּהַתְּבוּדָרוֹת.

קל) וַיִּבְעֵעַ תַּקְנוֹתוֹ שֶׁהַדְּבָרִים יַעֲזְרוּ וַיַּחֲזְקוּ, וַיַּעֲזֹר לְהַסְתַּכֵּל בְּצִיּוֹנִים

תָּכֵן הַעֲנִינִים

שעט

שָׁצִין מֵהַ"לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, וַיִּסִּים בְּתַפְלָה שְׁנוֹזָה לְקַיִם כָּל הַנְּאֻמָּר, אָמֵן
בֵּן יְהִי רַצוֹן.

תקנא רסו

יְדַבֵּר מִמַּעַלְת עֲנִין נִקְדַּת הַחֶבֶר, וְנִמְשָׁף עַל מִי שְׁעוֹסֵק לְדַבֵּר עִם
חֲבֵרוֹ בְּיָרֵאת שְׁמַיִם — אֹר הַצַּדִּיק, כִּי לְבַד קָשָׁה לְהַמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ
אֹר הַצַּדִּיק מְרַב הַשְׁתַּנּוּת הָאָדָם וְכָל מִינֵי קִטְנוּת וּבְלִבּוּלִים, וּבְכָל־
זֶה נוֹפְלִים, חֵס וְשְׁלוֹם, וַיַּעֲוֹרֵר לֹא לְהַחֲלִק מֵהַחֲבָרִים בְּחִינַת "אֵל
תֵּאֱמִין בְּעַצְמָךְ", כִּי לְבִסּוֹף יִתְקַרֵּר, וַעֲקֻמוּמִיּוּתוֹ שְׁבָאָה אַחֲרֵי פְגָמָיו
לֹא יִתְלֶה בְּסִפְת חֲבָרָיו אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו, אֲדַרְבָּה מֵהֶם יִקְבֹּל רַק טוֹבוֹת,
וַיִּגְלֶה שְׁעָקֵר הַנְּחֻמָּה מִכָּל הַצָּרוֹת הוּא הַצַּדִּיק שְׁמַגְלֶה אֶת הַיְדִיעָה
בְּאַלְקוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהַכֹּל מִתְנַהֵג עַל-יְדֵי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וַיְדַבֵּר
מִחֲרַבֵּן-בֵּית-הַמַּחֲזִין וְהַגְּלוּת, שְׁזָה בְּסִפְת הַעֲדָר זֹו הַיְדִיעָה, וַיִּבְאֵר
פְּסוּק: "אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מְנַחֲמְכֶם", שֶׁהַתְקוּן לְכָל הַנִּ"ל יְהִיָּה בְּעַת
הַתְּפִשּׁוּת הַשְּׁלוֹם הַנִּפְלֵא בְּעוֹלָם עַל-יְדֵי מְלָךְ הַמְּשִׁיחַ, וַיִּגְלֶה עֲנִין
שְׁבַת "נְחֻמוֹ" וְהַעֲשָׂרִים וְאַחַד יְמֵי אֲבֻלוֹת, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין פְּגַם הַבְּרִית
וּמִתְקוּנוֹ כְּשִׁצּוֹעַק בְּאֵלוֹ הַעֲשָׂרִים וְאַחַד יוֹם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׁאֵז עוֹלָה
אֶל הַכֶּתֶר וְזוֹכֶה לְמַחֲזִין, וּמֵאִירָה בּוֹ דַּעַת מְשִׁיחַ שְׁתַּתְּגַלֶּה בְּמַהֲרָה,
וַיַּעֲוֹרֵר שְׁאֲחֵר שְׁנִפְּל בְּמִקּוֹם שְׁנִפְּל, שִׁירָאָה לְבָרַח לְמִקּוֹם מִיַּחַד,
וּלְבַקֵּשׁ מֵהַ שְׁיִזְכֶּה לְצִאת מִמַּעֲשָׂיו הַמְּגַנִּים, וַיַּחֲזִק לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה
שְׁהִיא הַרְפוּאָה לְכָל, וְזוֹכֶה עַל יְדֵי לְמַח מִיִּשְׁב, וַיִּגְלֶה עֲנִין שְׁתַּתְּגַלֶּה
בְּדוֹרוֹתֵינוּ כְּלִי זֶמֶר חֲדָשִׁים, שְׁזָה בְּשִׁבִיל עִם יִשְׂרָאֵל שְׁנוֹזָה לְהִיּוֹת
בְּשִׁמְחָה בְּאַלְקוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׁמִשְׁבֶּרֶת הַגְּאוּת שְׁנִמְשַׁכֶּת מִפְּגַם הַאֲמוּנָה,
וְהִיא תְקוּן לְאַפִּיקוֹרְסוּת, וְעוֹשֶׂה יַחֲוִידִים בְּעוֹלָמוֹת הַעֲלִיּוֹנִים, וְנִמְחָלִים
הַעוֹנוֹת, וַיִּבְאֵר עַל-פִּי זֶה מֵאֲמַר חֲכָמֵינוּ ו"ל: בְּיוֹם שְׁמַחַת לְבוֹ —
זֶה בְּנִין בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, שְׁנוֹבְנָה בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ הַפְּרָטִי, וְעַל-יְדֵי שְׁמַחַתוֹ
וְאֲמוּנָתוֹ הוּא דָר בְּתוֹךְ שְׁלוֹ, וַיִּבְיֵא דְבוּר מֵהַ"נֶּעַם אֶל־מְלָךְ" עַל מַדַּת
הַשְׁמַחָה שְׁמִכְנַעַת הַקְּלָפָה, וְדַבְרֵי הַ"מְאֹר וְשִׁמְשׁ" שְׁהַרְחַקַת הַעֲצָבוֹת
הִיא יְסוּד גְּדוֹל בְּעַבְדַּת הַשֵּׁם, וַיִּגְלֶה שְׁלִשְׁמַחָה זֹו זוֹכִים עַל-יְדֵי דְבוּק
חֲבָרִים, וְאִי אֶפְשָׁר לְתַפֵּס כָּל־ל בְּצַדִּיק רַק עַל-יְדֵי תְלַמִּידָיו, שְׁבֵהֶם יֵשׁ
לְאָדָם פְּשוּט יוֹתֵר אַחִיזָה, כִּי עַדִּין לֹא זָכָה לְהַגִּיעַ לְשִׁלְמוֹת, וְרוּאָה
מֵהֶם אִיךָ שְׁמִשְׁתַּדְּלִים וְכוּ', וַיַּעֲוֹרֵר לְקַיִם עֲנִין הַדְּבוּק חֲבָרִים, וַיִּזְכִּיר
הַכְּטַחַת הַרְבִּי, שְׁהַבְטִיחַ שְׁיַעֲשֶׂה טוֹבָה גַם לְזֶה שְׁאוּחָז עִמוֹ בְּאֲנָשָׁיו,
וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין שְׁמַחָה וְהַתְּבוּדוֹת וּמַעֲלָתָן, וַיִּבְיֵא דְבָרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל
עַל שְׁתֵּי הַמַּדּוֹת הַנִּ"ל, וְדַבְרָיו עַל שְׁלִשַׁת הַשְּׁבוּעוֹת שֶׁל בֵּין הַמַּצְרִים,

תְּכֵן הַעֲנִינִים

וּמַעֲנִין הַרְחַקת הַשְּׁנָאת חֲנָם וְלִדוֹן אֶת זִוְלָתוֹ לַחֻכָּה, רַק שְׂזוֹ בַּחֲנִינָת שֶׁבֶת "נְחֻמוֹ", וַיִּדְבֵּר מִט"ו בָּאָב, שְׂאֵז מִתְחִילָה לְהַתְנוּצֵץ הָאֵרֶת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּבִפְרֹט הָרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל רַבְּנֵי ו"ל שֶׁהוּא דֵּן אֶת כָּלֶם לְכַף זְכוּת, וְכִף צָרִיף לְלַמֵּד מִדְּרָכָיו הַקְּדוּשׁוֹת וְגַם לִדוֹן אֶת כָּלֶם לְכַף זְכוּת, פִּי זֶה עֲנִין רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְרַבְּנֵי ו"ל אָמַר, שְׁכָל עֲנִינוֹ הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְזֶה הַתְּקוּן עַל שְׁנֵאת חֲנָם, שְׁמִזָּה הִיָּה חֲרַפְּן-בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, וְעַל-כֵּן דְּבוּק חֲבָרִים הוּא הֶכְרַח, וְרַק אֵלֹו שְׁמִדְּבָרִים מִעֲבוֹדַת הַשֵּׁם וְלֹא אַחֲרָת, חֵס וְשָׁלוֹם.

תקנב ערה

יִגְלָה מַעֲלַת הַמְּחַדֵּשׁ חֲדוּשִׁים עַל-פִּי הַהִקְדָּמוֹת שְׁקִבְּלָנוּ מִרַבְּנֵי ו"ל, וְהַעֲקֹר שִׁיְהִיָּה לְעִבְדָּה וּלְמַעֲשֵׂה, וַיִּדְבֵּר מִמַּעֲלַת הַתּוֹרָה הַמּוֹבֵאֵת בְּדַבְּרֵי חֲכָמֵינוּ ו"ל, וּמִמְצוֹת הַתּוֹרָה שֶׁהֵן עֲצוֹת אֵיף לְהִגִּיעַ לְאַמוּנָה, וַיִּכְאֹר שְׂאֵמוּנָה הִיא יְסוֹד כָּל הַמְצוֹת וְהַתּוֹרָה, וְעַל-יְדֵי כָל מַצְוָה אָנוּ מְקַשְּׂרִים כָּל הָעוֹלָמוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי כָל עֲבָרָה נִמְשָׁכוֹת כְּפִירְיוֹת, וַיִּדְבֵּר מַעֲנִין הַתּוֹרָה וּמִבַּחֲנִינַת צְדִיק וְלַמְדוֹ, וְשֶׁהַעֲקֹר לְקַיֵּם הַתּוֹרָה בְּהַתְחַדְּשׁוֹת, וְעַקֵּר הַהַתְחַדְּשׁוֹת צָרִיף בְּאַמוּנָה, וּמַעֲנִין שְׁצָרִיף עֲצוֹת כְּדֵי לְקַיֵּם הָעֲצוֹת, וַיִּגְלָה שְׂזֶה עֶסֶק הַצְּדִיקִים, וְשְׂאֵנוּ מְחַיִּבִים לְצִיְתָם, וְשֶׁהַצְּדִיק מְרַמֵּז לָנוּ רְמִזִּים אֵיף לְהַתְקַרֵּב, שְׂזֶה סוֹד הַמְשַׁכַּת תּוֹרָה שְׁבַע-עֶלְפָּה, וַיִּדְבֵּר שְׁצָרִיף מִלְחָמָה גְּדוֹלָה לְחַתֵּר בְּדַבְּרֵיהֶם שֶׁהֵם כְּמַעֲנִין הַנוֹבֵעַ שְׁכָל מַה שְׂשׂוֹאֲכִים מִמֶּנּוּ מִתְרַבֵּים מִימֵו, וַיִּדְבֵּר מִעֲצוֹת רַבְּנֵי ו"ל וְתוֹרָתוֹ מֵהִיכֵן נִמְשָׁכַת וְכו', וַיִּרְבֶּה לְתַאֵר גְּדֻלַּת רוּם שְׁגָב מַעֲלָתָה עַל-פִּי הַפְּסוּק: "כִּי ה' אֱלֹקֵיךָ מִבִּיאָךְ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה אֶרֶץ נַחֲלֵי מַיִם" וְכו', וַיִּגְלָה שְׁעַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוֹדָדוֹת נִפְתַּח לוֹ מַעֲנִין הַחֲקָמָה, וַיּוֹכַל לְחַדֵּשׁ חֲדוּשִׁים עַל-פִּי הַקְּדָמוֹתֵיו ו"ל, אֵף צָרִיף הִרְבֶּה לְכַפּוֹת אוֹלֵי מְטָעָה עֲצָמוֹ, שְׂאֵז רַע מְאֹד, כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר הַזֹּהֵר, וַיִּגְלָה שְׁהַזְהַרֵת הַזֹּהֵר הִיא רַק עַל מִי שְׁבוֹנָה חֲדוּשִׁיו עַל-פִּי יְסוֹדוֹת וְהַקְּדָמוֹת שֶׁל שְׁקֹר, וְכִשְׁלֹא יוֹצֵאת תּוֹעֵלַת לְעִבּוֹדַת הַשֵּׁם, אֲכַל אִם מְזַכָּה אוֹתוֹ לְקַיֵּם הַתּוֹרָה וְכו' — אֲדַרְבֶּה, וַיַּעֲתִיק מֵאֲמָרֵי זֶהֵר הַמְּדַבְּרִים בְּהַפְּלָגַת מַעֲלַת הַמְּחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה וּמַה רַב טוֹב חֲלָקוֹ, וְכֵן יְבִיא כְּמַה מֵאֲמָרֵי חֲכָמֵינוּ ו"ל מִמְּדַרְשִׁים, וְעַל כָּלֶם יַעֲוֹרֵר לְחַדֵּשׁ חֲדוּשִׁים עַל-פִּי דְרָכּוֹ שֶׁל הַנַּחֵל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲקָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ.

תקנג רפד

יִדְבֵּר מִמַּעֲלַת הַלְּמוֹד בְּסִפְרֵי רַבְּנֵי ו"ל וְהָאֲמִירָה בָּהֶם, וּבִפְרֹט בַּחֲדָשׁ אֱלוֹל, וּמֵהַמְּנִיעָה שֵׁשׁ לְלַמְדֵם, וַיִּצְרִיף לְכֹאֵר שְׁמָה שְׁנֵאתָמֵר: "אֲשֵׁרֵי

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

שפא

אָדָם שׁוֹמֵעַ לִי" וְכוּ' "וּפְתַחוּ לִי פֶתַח שֶׁל תְּשׁוּבָה" סוֹכֵב וְהוֹלֵךְ עַל הַלְמוּד בְּסִפְרֵי הַצְדִּיק הָאֵמֶת, שְׁקָדָם שְׁמַתְקָרֵב אֵלָיו וְשׁוֹמֵעַ הַתְּעוֹרְרוֹתָיו הוּא "אֵלִים", וְאִינוּ מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכִשְׁשׁוֹקֵד בְּסִפְרָיו, תִּכְוֵן-וּמִיד מִתְחִיל לְשַׁפֵּף לְבוֹ כַּמִּים לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, וְזֶה הַסִּימָן עַל מִי שְׁמַקְרֵב לְרַבּוֹ ז"ל — כְּשֶׁנִּפְתַּח פִּיו וּמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וַיִּגְלֶה לָמָּה יְכוּלִים לְזַכּוֹת עַל-יְדֵי שִׁיחוֹת רַבּוֹ ז"ל, וְשֶׁהַעֲקָר בְּהַתְקַרְבוֹת אֵלָיו תְּלוּי בְתַמִּימוֹת, וְלִהְשִׁלֵּךְ שְׂכָל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי, וְכִשְׁאִינוּ זוֹכֵה לְזֶה, הוּא כְּדִגְמַת הַ"מְשַׁעַע" שְׁגָם הוּא יְכוּל לְהַתְפַּקֵּחַ אִם יִשְׁלִיךְ שְׂכָלוֹ וַיִּצִיֵּת לְפַקֵּחַ, רַק זֶה בְּעֵינָיו, שְׁחֹשֵׁב שֶׁהוּא הַפַּקֵּחַ, וַיִּכָּאֵר שֶׁהַ"מְשַׁעַע" הוּא מִי שְׁנִכְשַׁל בְּעֵבְרוֹת, וַיִּבְיֵא לְזֶה מוֹכָאוֹת מִחוּ"ל בְּמִדְרָשֵׁיהֶם, וְעַל-כֵּן מִי שִׁיּוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ שֶׁהוּא פָּגוּם וְדַעְתּוֹ מְטֻרְפָּת, עָקֵר עֲצָתוֹ לְצִיֵּת לְדַבְרֵי הַחֶכֶם הָאֵמֶת, וְלֹא לְנִטּוֹת מְדַבְרָיו, וַיִּפְרֹשׁ הַפְּסוּק: "דַּרְךְ אֱוִיל יִשָּׂר בְּעֵינָיו, וְשׁוֹמֵעַ לְעֵצָה חֶכֶם", וַיִּבְיֵא אֶת דְּבָרֵי מוֹהַרְנ"ת ז"ל עַל הַלְכוֹת כְּתִיבַת תְּפִלִּין, שְׁצָרִיף שִׁיחָהּ הַקֶּלֶף מִמִּין טְהוֹר, אֶפְלוּ נִבְלָה וְטֻרְפָּה רַק לֹא מִמִּין טָמֵא, שֶׁזֶה מְרַמֵּז עַל הַמַּחֲיִין שֶׁל הַתְּפִלִּין, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיגֵם, כִּי אִם עַל-יְדֵי עֲבוֹד הַגּוּף מְכַל שְׂמִיץ תְּאֵנָה, וַיִּזְכִּיר עַל זֶה אֶת שִׁיחוֹת רַבּוֹ ז"ל בְּחֵי-מוֹהַר"ן, וַיִּגְלֶה שֶׁהַמוֹן-הַעֵם שְׁאִינָם זוֹכִים לְזֶה, (כִּי אֶפְלוּ צְדִיקִים יִשְׁנֵם שְׁלֹא זָכוּ לְגַמְרֵי לְעַבּוֹד הַגּוּף), הֵם צְרִיכִים לְהַתְקַרֵּב לְצְדִיקִים שְׁפָן זָכוּ לְזֶה, עַל-יְדֵי הַתְּעוֹרְרוֹתָם לְהַשְׁלִיךְ שְׂכָלָם וְחֻכְמָתָם וְלְצִיֵּת לְדַבְרֵי הַצְדִּיק בְּלִי הַתְּחַכְמִיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁבִשְׁעַת קִבְלַת הַתּוֹרָה הִיא שְׁעֵמֶדָה לָהֶם שְׁלֹא הַתְּחַכְמוֹ, וַיִּגְלֶה שְׂכָל הַשְׂכָּל אֵף שֶׁל הִירָאִים וְהַכְּשָׁרִים, אִם לֹא זָכוּ לְשַׁבֵּר כָּל הַתְּאֵוּת לְגַמְרֵי אִין זֶה שְׂכָל כָּלֵל, רַק נִמְשָׁף מִהַמְדַּמָּה, וְעָקֵר תְּקוּנָם לְהַתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל-יְדֵי אֲמוּנָתָם בְּצְדִיק, וַיִּכָּאֵר הַטַּעַם שֶׁמֵּתֵר לְכַתֵּב סֵת"ם עַל גְּבִי עוֹר נִבְלָה וְטֻרְפָּה, כִּי כָּל זֶמֶן שֶׁהוּא מִמִּין טְהוֹר, שְׁיֵשׁ בּוֹ תְּמִימוֹת לְצִיֵּת לְצְדִיק אֶפְשָׁר לְקַבֵּל אוֹר הַתְּפִלִּין שְׁכַתִּיבְתָן עַל הָעוֹר הוּא בְּחִינַת הָאֶרֶת הַרְבַּ בְּתַלְמִיד, וְכַלְכֵּד שְׁלֹא יִהְיֶה מִמִּין טָמֵא — הֵינּוּ הַחֻכְמוֹת.

תקנד רצא

יִבִיעַ שְׂמַחְתּוֹ לְאַחַד שְׁזָכָה לְמַשְׁרָה בְּפִרְנֶסָה כְּרָצוֹן רַבּוֹ ז"ל, שֶׁתִּהְיֶה לְכַלְנוּ פִּרְנֶסָה, וַיִּגְלֶה שְׁעָקֵר שְׂמַחְתּוֹ שֶׁהִלָּה מוֹדָה שְׁבָא לוֹ הַכֵּל עַל-יְדֵי שְׁקִידָתוֹ בְּהַתְּבוּדָדוֹת, וַיִּגְלֶה שְׁעָדִין אִין אָנוּ יוֹדְעִים גְּדֹל מַעֲלָתָהּ, רַק אָנוּ מְאֲמִינִים מִרְחוֹק בְּדַבְרֵי הַצְדִּיק הָאֵמֶת, וַיִּדְבֵּר בְּאֵרִיכוֹת, שְׂכָל מֵה שְׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם, הוּא כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מִתְאֵנָה לְתַפְלָתוֹ, וַיִּאֲרִיף לְהַעֲתִיק מְדָרָשׁ בְּשִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה, שְׁמַמְשִׁיל אֶת עֲנָן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

במצרים לבת המלך שהתאנה אביה לשמע קולה, והעמיד עליה לסטים וכו', וכן ממשיך אותם ליונה שברחה מהנוץ ופגע בה נחש וכו', כך היו ישראל על שפת הים, ויבאר שזה היה ענין שאבותינו היו עקרים, כי התאנה ה' לתפלתם כדברי חז"ל, וזה רמז לכל אחד, שאדם חושב שאבד מנוס ממנו, ואינו מבין שהכל השם יתברך מסבב עמו מרב אהבה אליו, ויגלה רמז במשחק המחבואים שבו כפיכול עושה השם עמנו, ויפליג לתאר שמחנתנו המכרחת על ההתקרבות לרבנו ז"ל, וכל מה שאין מרגישים כלום, כי אין רואים את מעלת האור אלא מתוך החשך, ויעורר להתחדש ולא לחשב שכבר מקרבים אליו ז"ל, רק להתקרב כל פעם מחדש, ויגלה בשם אנשי שלומנו, שעקר ההצלחה בהתקרבות היא ההתחדשות, ויספור הספור מה שהיה עם מוהרנ"ת ורבי נחמן טולטשינער, שחזר עמו בדרך נסיעה על התורה "אזמרה", וסיים שאצלו זה חדש וכו', ויעורר לקיים כל זאת לעבדה ולמעשה ולקיים ענין נקדת הדיבור.

תקנה רצה

יחזק ויאמץ לא לפחד משום דבר שבעולם, פי הקדוש ברוך הוא מלא כל הארץ כבודו וכו', וידבר ממלחמת היצר שהיא המלחמה הארכה, ויצרו של אדם נקרא בפסוק 'רע', ו'רע' הוא פגם הברית, כמו ער בכור יהודה וכו', ויארץ בגנות העון החמור מאד שהוא פגם הברית - הוצאת זרע לבטלה ממובאות מהזהר הקדוש, שמי שפוגם בזה מתרחק מהקדושה, וקשה וכבד לסלק את היצר הנוצר לזה, ויחזק מאד, שאף-על-פי-כן האדם נבא להלחם עם יצרו, ויפרש על-פי הקדמות אלו הפסוק "כי תצא למלחמה על אויבך" וכו', ויביא מדברי ה"אור החיים", שאויב - זה היצר הרע, ותכן הדברים, שהקדוש ברוך הוא מזכה את מי שפותח פתח של תשובה, והוא נותנו בידו, וזוכה ל"ושבית שביו", שזוכה להוציא כל הטפות שגשבו לבין הקלפות וכו', ויגלה שעקר הזמן לתשובה על זה הוא חדש אלול שמרמז בראשי תבות: א'ת ל'בךך ו'את ל'בב זרעך", שהוא הזרע וכו', וגם אני ל'דודי ו'דודי לי - שעל-ידי שעושה תשובה מהתעוררותו, תמשך עליו התעוררות מלמעלה, וידבר מהכלי זין שצריך למלחמה, ובמלחמת היצר הכלי זין הוא התפלה, ומי שפגם בברית, עצתו היא רק שישתמש בכלי זין הזה, ואף שמי שפגם קשה לו להתפלל, אבל אם לא יהיה בטלן, ויתאמץ לא לפל בדתו יזכה להפגס לתוך הקדושה, ויעורר ללמד לקח משל מחיל בתוך תקף

תִּכּוֹן הָעֲנִינִים

שפג

הַמְלַחֲמָה, שְׂאִינוּ מִתְפַּעֵל מִמָּה שֶׁקֹּרָה עִמּוֹ בִּינְתִים רַק מִתְקַדֵּם הֶלְאָה, אִף שְׂיֹרִים עָלָיו, וְלִבְסוּף מְנַצֵּחַ, וּמִתְמַנֶּה לְגַגְרָל, כְּמו־כֵן וְכָל שֶׁכֵּן אִיךָ שְׂצָרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּהִתְבוּדוּת, אִף שְׂבִינְתִים קוֹרָה עִמּוֹ מֵה שֶׁקֹּרָה וְנוֹפֵל בְּנִפְלֹת, עִם כָּל זֶה צָרִיךְ בְּכָל פַּעַם לְהִתְקַדֵּם הֶלְאָה בְּתַפְלָה וְכוּ', וַיִּבְאֵר בְּדַרְךְ נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה אֶת הַפְּסוּק: "כִּי תֵצֵא לְמַלְחָמָה עַל אוֹיְבֶיךָ וְרָאִיתָ סוּס וְרֶכֶב עִם רַב מִמֶּךָ לֹא תִירָא מֵהֶם, כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ הִמְעֵלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם", שְׂאִי שְׂרוּאָה מִלְחָמַת הַסֵּם"וּ-מ"ם וְנִקְבִיָּה, יִלְמַד לְקַח מִמָּה שֶׁהִיא בְּמִצְרַיִם שְׂיִצְאֵנוּ לְמִרוֹת הַיִּתְחַנּוּ בְּמ"ט שְׂעֲרֵי טַמְאָה, וַיִּגְלֶה שְׂכָדֵי לְשִׁמְעַ אֶת הַהִתְחַזְקוֹת שֶׁל "לֹא תִירָא מֵהֶם", צָרִיךְ לְהִתְקַרֵּב אֶל הַפֶּהן שֶׁהוּא הַצְדִּיק אֲשֶׁר מְכָרִיו: אֵל יָרֵךְ לְבַבְכֶם מִפְּנֵי צְהֵלַת סוּסִים וְצַחְצוּחַ חֲרָבוֹת וְכוּ' וְכוּ', כִּי אָנוּ בְּאִים בְּנִצְחָנוּ שֶׁל מְקוֹם, וַיִּחְזַק שְׂפִינָן שֶׁהַתּוֹרָה הִיא נְצִיחִית כְּדַבְּרֵי הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב, עַל-כֵּן זֶה רָמַז לְמָה שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד שְׂרוּצָה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקִּדְשָׁה — מְנִיעוֹת וּבְלִבּוּלִים בְּגִשְׂמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, וַיַּעוֹרֵר מֵאֵד מֵאֵד עַל כְּפֹנֵת אֱלוֹל שְׂבִפְשִׁיטוֹת הִיא לְדָם וְלִשְׂתֵּק לְמִבְזִים וְלַעֲסֵק רַק בְּתַפְלָה, וַיֵּאָרֶיךָ בְּאֵרִיכוֹת נִפְלְאָה בְּמוֹבְאֹת מְדַבְּרֵי חֲכָמֵינוּ ו"ל וְשִׁיחֹת רַבְּנוּ ו"ל עַל מַעֲלַת הַתַּפְלָה וְהַהִתְבוּדוּת בְּתִמְיּוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת, וַיִּחְזַק עַל מִדַּת הַשְׂמִיחָה בְּתַפְלָה מְדַבְּרֵי חֲכָמֵינוּ ו"ל וּמְדַבְּרֵי בַּעַל "שְׂעַר הַתַּפְלָה", וַיִּפְרֵשׁ מְקַרָּא קֹדֶשׁ: "מִן הַמִּצְרָה קִרְאֵתִי יְהוָה", וְכוּ', וַיְדַבֵּר רְבוֹת מִמַּעֲלַת נְתִינַת הַצְּדָקָה לְפָנֵי הַתַּפְלָה שֶׁמְבַטְלֵת אֶת הַמַּחְשָׁבוֹת הַזְּרוֹת, וּמְרַחֲבֵת פֶּתַח הַקִּדְשָׁה וְכוּ', וְכֵן מִמַּעֲלַת הָעֲשִׂיָּה מִתּוֹרוֹת תַּפְלוֹת.

תקנו דש

יִסְפַּר עַל הָרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁזָּכּוּ לְהִתְקַבֵּץ רַבִּים מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וְעוֹד רַבִּים חֲדָשִׁים, וַיִּחְזַק אֶחָד שְׂיִזְכֶּה לְבוֹא בַּשָּׁנָה הַבָּאָה, וַיִּפְלִיג בְּמַעֲלַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל רַבְּנוּ ו"ל מִמוֹבְאֹת מְשִׁיחֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת שְׂאִין לְמַעֲלָה מְזָה, וְשְׂיִכּוּלִים לְקַבֵּל תְּקוּנָה, וְתוֹכַחַת רַבְּנוּ ו"ל עַל מִי שֶׁלֹּא בָּא וְכוּ', וַיַּעוֹרְרוּ לְהִתְפַּלֵּל כְּכֹר מַעֲשֵׂרֵת יְמֵי תְּשׁוּבָה עַל הַשָּׁנָה הַבָּאָה כְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ו"ל עַל הַכְּנֻתוֹ מִמוֹצְאֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֶחָד לְמִשְׁנֵהוּ, וַיִּחְזְקוּ לֹא לְהִשָּׁבֵר שְׁלֹא זָכָה לְנִסְעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְקַבּוֹץ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וַיֵּאמְרָן לֹא לְהִתְפַּלֵּל מִכָּל מָה שֶׁעָבַר עָלָיו בַּשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה, וַיַּעֲתִיק דְּבָרֵי הַמְּדַרְשׁ שְׂעַל-יְדֵי שְׂיִשְׂרָאֵל תּוֹקְעִין בְּשׁוֹפָר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹחֵל לָהֶם, וְאֵת דְּבָרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל, שֶׁעַקֵּר קִדְשָׁת רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא שְׂנִזְכֶּה לְחַדֵּשׁ אֶת יְמֵינוּ, וַיִּפְרֵשׁ מְקַרָּא בִּיחְזִקְאֵל פֶּרֶק י"ח עַל-פִּי הַקִּדְמָה זוֹ שֶׁל הַתְּחַדְשׁוֹת, וַיִּגְלֶה שְׂאִי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לְזֶה, כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׂקִידָה

תִּכְנֵן הָעֲנִינִים

רְבֵה בְּסִפְרֵי רַבְנוּ וְ"ל וְאֲמוּנַת חֲכָמִים בּוֹ, שְׁעַל זֶה יִמְשְׁכוּ עָלָיו מִי הַדְּעַת, וּבִפְרָט אַחֲרֵי שְׁפָכֵר זָכָה לְטַעַם מְנוּעַם עֲצוּתוֹ הַקְּדוּשׁוֹת שְׁעַל יָדָן יָכוֹל כָּל אֶחָד לְהַתְעַלּוֹת, וּבִפְרָט עַל-יְדֵי תַפְלָה וְהַתְבוּדוּת, מִי הַתַּפְלָה שְׁמוֹשְׁכִים מִי הַדְּעַת, וַיִּחְזַק וַיֵּאמֶץ לְשַׁכַּח כָּל הָעֵבֶר, וַיַּעֲוֹרוּ לְהַתְבוּד אֵלָיו יִתְבַּרְךָ בְּדוּדֵי דְבָרִים שְׁזָה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה, וַיַּעֲתִיק דְּבָרֵי הַתְּנַחֲמוּמָא עַל תְּשׁוּבַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וַיֵּאָרִיף בְּמַעֲלַת מַדַּת הַשְּׂמֻחָה מִדְּבָרֵי רַבְנוּ וְ"ל וְדְבָרֵי הַתְּנָא דְּבִי אֵלֵיהּ עַל יִשְׁעִיהּ שְׁזָכָה לְעֲנִינֵי עַל-יְדֵי קְבָלְתוֹ עַל מַלְכוּתוֹ יִתְבַּרְךָ בְּשְׂמֻחָה, וּמַגְנוֹת הָעֲצָבוֹת, וַיַּעֲוֹרֵר לְקַיָּם זֹאת וְלִהְיוֹת בְּשְׂמֻחָה וְלֹא לִפְלֵ מִשׁוּם דְּבָר, רַק לְבָרַח אֵלָיו יִתְבַּרְךָ תָּמִיד.

תקנו שח

יִסְפָּר עַל הָרֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁעֵבֶר בְּהַתְעוּרוֹרוֹת בְּקִבוּץ גְּדוֹל מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וַיִּחְזֹר עַל שִׁיחַת מוֹהֲרֵינָה וְ"ל, שְׁפָכֵל מְקוּם שְׁיֵשׁ מִנֵּן אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, רְאוּי לְנִסְעַ מְסוּפֵי הָעוֹלָם וְכוּ', וּמֵאַמֵּר רַבְנוּ וְ"ל שְׁבִיאוֹ אֵלֵינוּ מִהֵיכְלוֹ "קֵן צְפוּר", וַיִּדְבֵּר מֵעֲנֵן הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה שְׁכָל תְּקוּנֵי הָעוֹלָם שֶׁל הַעֵת הַהִיא תְּלוּיִים בְּאֵלוֹ שְׁחִיִּים אֲזוֹ, וַיְבִיא מִה"עֵץ חַיִּים" עַל הַשְּׂתַנּוֹת מִצַּב הָעוֹלָמוֹת בְּכָל רִגַע, עַל-כֵּן יִכּוֹלִים לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וַיִּגְלֶה שְׁלֹזָה זֹכִים עַל-יְדֵי תַפְלָה, שְׁעַל-יְדֵי עֲצָה זֹ לְעוֹלָם לֹא יִפֹּל, וּמְכָל גְּפִילָה יַעֲשֶׂה דְּבוּרִים לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִשְׁפַּע עָלָיו אוֹר, אִף עַל-יְדֵי פִגְם הַבְּרִית, פִּגְם הַדְּעַת, נִסְתָּר מִמֶּנּוּ הַכֹּל, כִּי פִגְם בְּאֲמוּנָה, וַיְבִיא דְּבָרֵי רַבְנוּ וְ"ל שֶׁהַזְּהִיר לְחַפְשׁ בְּעֲצָמוֹ עַל אֲמוּנָה, וְשְׁכָל יְהוּדֵי יֵשׁ אֲמוּנָה, רַק הִיא מְצַטְמָצֶמֶת, וְכָל תַּכְלִית עֲבוּדָתָנוּ הִיא לְגִלוֹת הָאֲמוּנָה, וְזֶה כָּל כַּח הַצְּדִיקִים שְׁזוֹכִים לְזִכְרוֹ הָאֲמוּנָה שְׁלִדְבָרֵי הַמְּקַבְּלִים הִיא הַשְּׁעַר לְהַכְּנִס אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וַיִּגְלֶה שְׁתַּפְּלָה וְאֲמוּנָה תְּלוּיֹת זֹ בְּזוֹ, וַיֵּאָרִיף לְבָאֵר עֲנֵן זֶה וְלָמָּה זֹכִים עַל-יְדֵי רְבוּי תַפְלָה וּבְגֵן אֲמוּנָתוֹ עַל-יְדֵי-זֶה שְׁהִיְתָה נִחְקָקַת בּוֹ אֲמַת, וְהִיוּ נִתְרַצוֹת לוֹ כָּל הַקְּשִׁיּוֹת, וַיַּעֲוֹרֵר לְשַׁקֵּד בְּדְבָרֵי רַבְנוּ וְ"ל בְּעֵקֶשׁ שְׁנוֹת, וְלִלְחֹם עִם הַבְּעַל-דְּבָר שְׁרוּצָה לְהַסְתִּיר אֶת אֲמַתּוֹ יִתְבַּרְךָ, וַיַּעֲוֹרֵר לְקַיָּם כָּל זֶה וְלַעֲסֵק בַּתַּפְלָה וּבְשַׁעוּרֵי כְּסֻדְרוֹ.

תקנה שיב

יִחְזַק וַיֵּאמֶץ עַל מַדַּת הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, לִידַע שֶׁהַכֹּל מִתְּנַהֵג עַל-פִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, וְעַל-יְדֵי יְדִיעָה זֹ יִגְדֵל וַיִּצְמַח בְּעֲבוּדָתוֹ יִתְבַּרְךָ כְּדְבָרֵי הַרְבִּי, וַיִּגְלֶה שְׂשֻׂמְחָה תְּלוּיָהּ בְּאֲמוּנָה, וְהַבְּעַל-דְּבָר מוֹנֵעַ מֵאֵד מְשֻׂמְחָה, וְצָרִיף לְהַתְעַקֵּשׁ לְמִסֵּר נַפְשׁוֹ עַל נִקְדַּת הַשְּׂמֻחָה שְׂמַצְלַת מִפִּגְם הַבְּרִית,

תָּכֵן הָעֲנִינִים

שפה

כְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וַיִּמְצָא לָזֶה רָמְזוּ נִפְלְא בְּדַבְּרֵי חַז"ל: "כָּל מַצּוּהָ שֶׁקָּבְלוּ עֲלֵיהֶם בְּשִׁמְחָה" וְכו' — הֵינּוּ מִלֵּה, שֶׁקִּדְּשַׁת הַבְּרִית תְּלוּיָהּ בְּשִׁמְחָה וְעוֹד רָמְזוּ מִתְּנַחֲמוּמָא, וְעַל-יְדֵי שִׁמְחָה זֹכֶה לְהִגִּיעַ לְמִטֵּי וְלֹא מִטֵּי, וַיֵּאָרֶךְ הַרְבֵּה בְּמַעֲלַת הַפְּלַגַת מִדָּה זו, שֶׁהָאֲרִיז"ל זָכָה לְמָה שֶׁזָּכָה עַל יְדָה, וַיַּעֲתִיק דְּבָרֵי הַרְמַב"ם וְהִרְאָב"ד עַל חַיִּיב הַשִּׁמְחָה בְּעֵשִׂית הַמַּצּוּוֹת, וְאֵת דְּבָרָיו הַמְּלֵהִיכִים שֶׁל הַפְּלֵא יוֹעֵץ" שֶׁגְּדוּל שָׂכָרוֹ שֶׁל הַעוֹשֶׂה מַצּוּוֹת בְּשִׁמְחָה, וְכַמוֹכָא בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת, שֶׁלְּבוֹ שְׁלֹם לְאַלְקִי, וַיְבִיא מִדְּבָרֵי מוֹהֲרַנ"ת ז"ל, שֶׁהֶעֱקֵר בְּעַבְדוּת הַשֵּׁם הֵיא הַשִּׁמְחָה, וּבִכְפֻרֵט לְאֵלוֹ שֶׁנִּפְגְּמוּ צְרִיכִים לְהַכְרִיחַ עֲצָמָם לְחֹטֵף הַיְגוֹן לְתוֹךְ הַשִּׁמְחָה, שֶׁהֵיא עֵקֶר הַחַיּוֹת בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחַנְיּוֹת, וַיִּזְכִּיר דְּבָרֵי הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב בְּצוּאָתוֹ שֶׁצָּרִיךְ לְבָרַח מִדְּקִדּוּקִים בְּכָל דְּבָר שֶׁעוֹשֶׂה, שֶׁזוֹ פְּנִינַת הַבַּעַל-דְּבָר, וְלִדְעַת שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יוֹדֵעַ רְצוֹנוֹ הַטוֹב, וַיִּחְזַק לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה כְּדַבְּרֵי רַבִּי נֶחֱזֵן, שֶׁזֶה מִצִּיל מִגִּיהוּנוֹם, וַיִּגְלֶה הַטַּעַם כִּי בְּזֶה מְגַלֶּה אֱמוּנָתוֹ שֶׁעַל יְדָה עֵקֶר הַמַּחֲלָה, וַיִּזְכִּיר מַה שֶׁכָּבַר יְדוּעַ, שֶׁאֱמוּנָה וְתַפְלָה תְּלוּיּוֹת זו בְּזוֹ, וְתַפְלָה תְּלוּיָהּ בְּשִׁמְחָה גַּם-כֵּן, וַיִּמְצָא לָזֶה מְקוּרוֹת מִסְפָּרֵי רַבְּנוּ ז"ל וּמִדְּבָרֵי הָאֲרִיז"ל, שֶׁאֲסוּר לְהַתְּפַלֵּל בְּעַצְבוּת, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁמַּעֲלַת הַבְּכִיָּה הֵיא כִּשֶׁהֵיא בְּשִׁמְחָה, וְעַל יְדָה זֹכֶה לְוִדּוּי דְּבָרִים, וַיַּעֲתִיק אֵת דְּבָרֵי הַמְּלֵךְ שֶׁהַשְּׂאִיר צוּאָה לְבָנוֹ מִמַּעֲשֵׂה י"ג מ"ס פּוֹרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת", וּמַה שֶׁנֶּאֱמַר עַל זֶה בְּ"רַמְזֵי-הַמַּעֲשִׂיּוֹת", אִיךְ שֶׁצָּרִיךְ לְהַתְּחַזֵּק בְּשִׁמְחָה, וַיִּחְזַק מְאֹד עַל זֶה, שֶׁאִף כִּשְׁנוּפֵל מִהַמְּלָכוֹת שֶׁהֵיא אֱמוּנָה יְחִזִּיק בְּשִׁמְחָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִפְתַּח פִּיּוֹ וְכו', וְעַל-יְדֵי שִׁמְחָה יִחְזַר לְמְלוּכָה, וַיִּזְכִּיר דְּבָרֵי מוֹהֲרַנ"ת ז"ל עַל הַדְּבָרִים שֶׁלָּנוּ שֶׁהֵיוּ חֲדוּשׁ בְּדוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים, אֵלּוֹ הֵיוּ לָהֶם כְּאֵלּוֹ דְּבָרִים וְכו', וַיְבָאֵר שֶׁהֶעֱקֵר לְהִגִּיעַ לְכָל הַנֶּאֱמָר הוּא רַק עַל-יְדֵי הַצְּדִיק הָאֱמֵת שֶׁהוּא רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁעַל יְדוֹ זֹכִים לְהִגִּיעַ לְשִׁמְחָה, וַיִּזְמַר לְשִׁמּוֹ עֲלִיּוֹן, וְלְהַתְּבַדֵּד לְפָנָיו, וּלְפִי הַקְּדָמוֹת אֵלּוֹ יְבָאֵר פְּסוּקִים "אֲגִילָה וְאֶשְׁמְחָה בִּישׁוּעֶתְךָ", וַיְבָאֵר שֶׁעַל-יְדֵי הַתְּבַדְּדוֹת רוּאָה שֶׁכָּל הַיְשׁוּעָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁאִם לֹא — נִדְמָה כְּבַהֲמָה, וּפְסוּקִים: "הִנֵּה עֵין ה' אֵל יִרְאִיו" שֶׁעַל-יְדֵי שֶׁמִּיַּחַל לְחַסְדּוֹ נִמְשָׁךְ עֲלָיו אֹר הַהַשְׁגָּחָה וְזֹכֶה לְשִׁמְחָה, שֶׁעַל יְדָה זֹכֶה לְהַתְּעוֹרְרוֹת מִהַשֵּׁם שֶׁמְסַכֵּךְ עָלָיו, וְעַל-יְדֵי אֱמוּנָה שֶׁהֵיא הַעֵקֶר, זֹכֶה לְבְּרָכוֹת וְלְהַתְּאוּוֹת אֵל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּגוֹף וְנַפֶּשׁ, וַיְדַבֵּר מִתְּקַף הַשִּׁמְחָה שֶׁתִּתְּגַלֶּה בְּעוֹלָם בְּעַת הַתְּגַלּוּת הָאֱמוּנָה הַשְּׁלֵמָה, עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדִקְנוֹ, וַיִּגְלֶה שֶׁעַל-יְדֵי שִׁמְחָה יִזְכֶּה לְפָרְנֶסָה, וַיַּעֲתִיק הַמְּדַרְשִׁים: "שׁוֹחֵר טוֹב" וְ"לִקְוֵט תְּהִלִּים" עַל חוֹב

תכן הענינים

השמחה בשעת התפלה, ויאריך להסביר איך שעל-ידי ישוב הדעת "היכן הוא בעולם" יזכה לשמחה ולצית את הצדיק בענין תפלה, ויחזק לא לפל אף אם נפל מהארתו שהיתה בו, רק יהיה בשמחה כדגמת העור שנשען על מקלו וכו', ויאריך בדברי התחזקות שפך צריך להיות — שנופלים ומתחזקים שוב, והנמשל מהעבור לידה ומחין, ויגלה שאם מתחזק בירידתו יראה לבסוף שהכל היה לטובתו, וידבר מענין שהקדוש-ברוך-הוא ברא עולמות והחריבן, שזה מרמז על ענין זה של ירידה והתחזקות ממנה, ואפלו כשמיגיעים לשלמות, אסור לעמד שם רק להמשיך, ויגלה וירמז סוד נפלא ונורא בענין מה שהיה אצל יוסף הצדיק עם פרעה שהזהירו על שנות הרעב שתבאנה לאחר שנות השבע, ונתן עצה שיקבצו אכל וכו', שהוא ענין מה שהצדיק האמת מזהיר את פרעה, שהוא כח הדמיון של האדם, וכן מזהיר את האדם שעוד תבאנה עליו בחינות של ירדות וצריך לקבץ לעצמו זריחת העבודה שהיתה לו, ולהתחזק עמה אף בזמן נפילתו על-ידי הלמוד של "אומרה" לקבץ ולקטט נקודות טובות, וידבר ממעלת הדבורים הקדושים של רבנו ז"ל, שהם מחזקים מאד, ויש עליהם הסתרה גדולה, ויעורר לקבץ בהם שעורים, ויתאר גדלת שגב רום מעלתם הגבוהה, ולמה זוכים על ידם, וענין ההסתרה, שזה היה התנאי עם הסמ"ך-מ"ם קדם ירדת נשמתו של רבנו ז"ל לזה העולם, כי נשמתו מגלה אלקותו ותברך לכל באי עולם וכו', והרמז מהספור עם הזבוב והעפכיש — שתהיה ליצנות מדברי הרבי, ויחזק על מדת האחדות, ובפרט בקבוץ שמדברים ממנו ששם הוא נמצא, וכותו תגן עלינו.

תקנט שכח

תנצל על שלא כתב לו למרות שהיה מתר לכתב בחל המועד, ויבאר שמתר, כי זה דבר האבד וכו', ויתנצל על סבת טרדתו, ויחזק לא לפל בדעתו אף מ"אמת" שרוצה לרחקו, ויגלה שצריכים להשליך ארצה כזו אמת, וידבר מגדלותו ותברך, ומענין אם אמה מאמין שיכולים לקלקל וכו', ויבאר שהכל ממנו ותברך, ויביא מוכאות לזה מדברי חז"ל ושיחת המגיד מקאזניץ על ענין השגחתו ותברך, ויזכיר מאמר הזהר על היסורים הבאים על האדם שהם לטובתו, והספור שהיה עם רבי יחיאל אח רבנו ז"ל ל מה שצוה לו רבנו ז"ל לדבר עם אנשים, והעקר — שכל הנפילות אפלו ברוחניות הן לטובתו, וצריך לעשות מה שיוכל, ויביא דבור ממוהרנ"ת ז"ל על מאמר

תְּכֵן הַעֲנִינִים

שפז

חז"ל, שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַסְּכִים עַל יָדוֹ, בְּרֵאשִׁית בְּרֵא' אֱלֹקִים'
סוֹפֵי תְבוּת אֲמִת' (תְּסר).

תקס שלב

יְדַבֵּר מִמַּעַלְת הַתְּפִלָּה וְהַשִּׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ בְּהַתְּבוּדוֹת, וּבְכַרְט
אִם נִכְשָׁל בַּפְּגָם הַבְּרִית וְכוּ', וַיִּזְהַר לְבָרַח מִסְּגוּפִים רַק לַעֲסֹק בְּעִבּוּדָה
הַקְּלָה הַזֶּה שֶׁבְּנֵי-אָדָם מְזַלְזָלִים בָּהּ, וַיְדַבֵּר מֵעֲנִין תְּשׁוּבָה שֶׁהִיא סוּד
תְּשׁוּבָה ה', שֶׁהִיא עֲלִית הָאֱמוּנָה — מִדַּת הַמְּלָכוּת, שְׂזוּכִים אֵלֶיהָ עַל-יְדֵי
תְּפִלָּה, כִּי עַל-יְדֵי הָעֲבֻרוֹת נִכְנָסוֹת כְּפִירִיּוֹת, וְהַתְּקוּן בָּמָה שֶׁקָּלָל —
תְּפִלָּה, שֶׁהִיא הַעֲלָאת הָאֱמוּנָה, וַיַּעֲוֹר לְכוּא לְבֵית-הַמִּדְרָשׁ דְּחִסְדֵי
בְּרֵסֶלֶב.

תקסא שלה

יְדַבֵּר מִזֶּה שֶׁבְּתַחֲלַת הַהִתְקַרְבוֹת מוֹנֵעַ הַבַּעַל-דְּבָר מְאֹד בְּכָל מִינֵי
אֲפָנִים, וַיִּסְפֹּר מִפְּחָדִים שֶׁהָיוּ לוֹ בְּתַחֲלַת הַתְּקַרְבוֹת, וַיַּחֲזֹק מְאֹד
שֶׁצָּרִיךְ לַחֲשֹׁב שֶׁהוּא לֹא יִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אַדְרָבָה מִכָּל מָה
שֶׁעוֹבֵר לַעֲשׂוֹת תְּפִלָּה, וַיִּזְכִּיר מָה שֶׁהָיָה עִם מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל בַּפַּעַם
הָרֵאשׁוֹנָה כְּשֶׁהִגִּיעַ לְרַבְּנוֹ ז"ל, שֶׁגָּלָה לוֹ אֵת עֲנִין הַתְּפִלָּה לְסֹפֵר הַכָּל
לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִיךָ שֶׁנִּסְכַּם בְּדַעְתוֹ שֶׁעָתָה בּוֹדָאֵי יִהְיֶה אִישׁ כְּשֶׁר
וְכוּ', וּמָה שֶׁסִּפֵּר רַבֵּי נֶתַן, שֶׁסִּפֵּר לוֹ רַבְּנוֹ ז"ל עַל הַרְגָּשׁתוֹ בְּמַעֲרַת
אֵלֶיהָ כְּשֶׁהָיָה שָׁם, וְצִיר אִיךָ שֶׁהִיְתָה שָׁם לְאֵלֶיהָ הַנְּבִיא הַתְּבוּדוֹת,
וְהַבֵּין רַבֵּי נֶתַן מִרַבְּנוֹ ז"ל שֶׁרַק עַל-יְדֵי-זֶה זָכָה אֵלֶיהָ לְהִגִּיעַ לְעֲנִינוֹ,
וְזֶה חֲזָקוֹ, וַיַּעֲוֹר עַל לְמוּד סִפְרוֹ "תְּנָא דְּבֵי אֵלֶיהוּ" הַמַּעֲוֹר מְאֹד,
וַיִּזְכִּיר מְאֹד מִהַסִּפֵּר הַנַּ"ל עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת, וַיֶּאֱרִיךְ בְּמַעֲלָתָן
שֶׁהַדְּבוּר מְלִיָּה אֵת הָאָדָם בְּכָל מַצָּב, זְמַן וּמְקוֹם, וַיִּזְכִּיר דְּבָרֵי הַמִּדְרָשׁ,
שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הֵנִיחַ אֵת כָּל הָעוֹלָמוֹת וְחַפֵּץ לְשַׁכֵּן בֵּינֵינוּ,
וְאָפְלוּ אֲצֵל הַטְּמָאִים בְּעוֹנוֹתֵיהֶם, וְעוֹלָה עִם דְּבָרֵי רַבְּנוֹ ז"ל בְּקִנְיָה
אֶחָד וְכוּ', וַיְבִיא מִהַזֶּהָר עַל אֲהַבַת הַשֵּׁם לְעַמּוֹ, וַיְדַבֵּר מִהַתְּפָאָרוֹת
שֶׁיֵּשׁ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּפִרְטוּיּוֹת מִכָּל אֶחָד אֶף מִפּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל הַמוֹכָא
בְּלִקוּטֵי-מוֹהֲרַנְ"ן, וַיַּעֲתִיק דְּבָרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל בְּמִכְתָּבוֹ שֶׁמְחַזֵּק עַל-פִּי
הַקְּדָמָה זוֹ אֵת בְּנוֹ, שֶׁשׁוּם דְּבָר אֵינוֹ שׁוֹה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כִּנְגַד שִׁיחָה שֶׁל
אָדָם הַשֶּׁפֶל לְפָנָיו, וּמְחַזֵּקוֹ לְשִׁמְחָה, וַיִּסְבִּיר עֲנִין זֶה שֶׁדִּיקָא הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר
נִלְכְּדָה וְשָׁבָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, דִּיקָא הִיא יְקָרָה בְּעֵינָיו מִכָּל, וַיִּזְכִּיר עַל
זֶה הַסִּפּוּר שֶׁמוֹכָא בְּסוֹף הַ"שְׁבַח-הַרְ"ן" מִהַמְּשָׁל שֶׁל הַמְּלִיךָ שֶׁשָּׁלַח
שְׁלֹשָׁה שְׁלוּחִים לְמַדְיַנַת הָאוֹיֵב וְכוּ'.

תקסב שמ

תָּכֵן הַעֲנִינִים

יְדַבֵּר נוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹת מִמַּעַלְת קִדְשַׁת הַדְּבֹר וּלְמָה זֹכִים עַל יְדָה, וּמַגְנוֹת מִי שְׁמִפְטָט וּמִפְקִיר לְשׁוֹנוֹ לְדַבֵּר כָּל הַעוֹלָה עַל רוּחוֹ בְּמוֹכָאוֹת מְדַבְּרֵי חַז"ל בְּגִמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְסִפְרֵי רַבְנֵנוּ ז"ל.

תקסג שמא

יִחְזַק וַיֵּאמֶץ לְהִיּוֹת סִבְלָן עַל כָּל הָעוֹבֵר עָלָיו, וַיִּפְרֹשׁ עַל-פִּי הַקְּדָמָה זֶה מִקְרָא קֹדֶשׁ: "אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו", שְׁסוֹבֵב עַל הַשְּׂנִי מִיְּנֵי סִבְלָנוֹת — נֹחַ לְעֵילָא וְנֹחַ לְתַתָּא, סִבְלָנוֹת עַל גְּשָׁמִיּוֹת וְרוּחַנִיּוֹת, וְהַכֹּל עַל-יְדֵי תְּמִימוֹת, בְּבַחֲנִיַת "תָּמִים הָיָה" וְכוּ', וַיִּגְלָה שְׁבְרוּחַנִיּוֹת צָרִיף לְהַתְחַזֵּק עִם הַגְּלוּי שֶׁל "אַזְמְרָה" וּבְגִשְׁמִיּוֹת עִם הַגְּלוּי שֶׁל "בְּצַר הִרְחַבְתָּ לִּי" וְשׁוֹב יִפְרֹשׁ בְּדַרְךְ אַחֲרַת אֶת הַפְּסוּק הַנִּלְגַּם עַל קֹטֵב זֶה שֶׁל סִבְלָנוֹת, וַיַּעֲוֹר לְלַמֵּד הַתּוֹרָה קִנ"ה מִלְּקוּטֵי קַמָּא וְהַתְּפִלָּה.

תקסד שמג

יַעֲוֹר מְאֹד לְקִים בְּעַקְשָׁנוֹת עֲנִין הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָדוֹת, וַיִּחְזַק עַל זֶה בְּפִרְטִיּוֹת, וַיִּזְהֵר לְכַרְח מוֹכּוּחִים, וַיִּגְלָה שְׂאִין יוֹדְעִים כָּלֵל, כִּי לְפַעְמִים דִּיקָא בְּשִׁבְרוֹנוֹ מִתְעַלָּה מְאֹד, וַיְדַבֵּר מִמַּדַּת הַשְּׂכַחָה דְקִדְשָׁה וּמִלְמוּד זְכוּת עֲצָמִי, וְהַתְּחַדְשׁוֹת בְּכָל פַּעַם, כִּי מִשְׁתַּנֵּה מִצַּב הַעוֹלָמוֹת, וַיְכוּלִים לְהַתְחַיֵּל וְכוּ', וַיְדַבֵּר מִעֲנִין יְהוֹשֵׁעַ מַה שְּׂמוּכָא בַתְּחִלַּת סִפְר יְהוֹשֵׁעַ הַהַתְּחַזְקוֹת שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ חִזַּק אוֹתוֹ קֹדֶם הַכְּנָסוֹ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וַיִּגְלָה שְׁסוֹבֵב עַל כָּל אָדָם הַרֹאֲצָה לְהַכְּנִס לְתוֹף הָאֲמוּנָה (סוֹד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל) וְהַתְּפִלָּה, וּמִתְּגַבְרוֹת הַקְּלָפוֹת שֶׁהֵן הַל"א מְלָכִים, וַיְדַבֵּר מִקְּלַפַּת עֲמֶלֶק, וְאִיף שֶׁרְמֵז לְנוֹ מִשֶּׁה בְּהִרְמַת יְדָיו שְׁבִנָּה הַכְּנִיעַ אֶת עֲמֶלֶק, עַל הַחַיּוֹב לְהָרִים יְדָיו בַּתְּפִלָּה, שְׁעַל-יְדֵי-נְצוּלִים, וַיְבָאָר עֲנִין "וַיַּחֲלֵשׁ יְהוֹשֵׁעַ אֶת עֲמֶלֶק לְפִי חֶרֶב", שְׁסוֹבֵב עַל חֶרֶב הַתְּפִלָּה הַמְּכַנְעֶת אֶת עֲמֶלֶק, וְזוֹכִים לָהּ עַל-יְדֵי שְׁמִירַת הַבְּרִית הַפְּוֹ עֲמֶלֶק בַּחֲנִיַת "אַשֶׁר קָרָךְ", וַיְדַבֵּר מִעֲנִין גְּדַעוֹן שְׁלַחַם עִם עֲמֶלֶק, שֶׁהֵלֵךְ בַּתְּפִלָּה, וַיִּמְצָא רְמִזִּים נִפְלְאִים בְּפְסוּקִים שִׁם, שְׂאֲחִזוּ בַּתְּפִלָּה וּבַהַתְּקַשְׁרוֹת בָּהּ לְצַדִּיקֵי הַדּוֹר, שֶׁהִיא עֶקֶר הַעֲצָה מִכָּל הַעֲצוֹת, וַיְדַבֵּר מִזֶּה שְׁעֲמֶלֶק הוּא הַנִּכְבָּד שֶׁל עֲשׂוֹ שֶׁלֹּא חָפֵץ הָיָה לְהַסְתַּכֵּל עַל הַחַיּוֹת שֶׁבְּכָל דְּבַר כְּמוֹכָא בְּלְקוּטֵי-מוֹהֲרָן.

תקסה שמוז

יְדַבֵּר מִמַּעַלְת הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָדוֹת שְׁפוּעֵלִים עַל יָדֵן הַכֹּל אֲצִלוֹ יַתְּבַרְךָ, וַיִּזְהֵר לְכַרְח מוֹכּוּחִים, וּמִעֲנִין כַּח הַבְּחִירָה שֶׁלֹּא יוֹדְעִים אֶת הַמְּצַב הָאֲמַתִּי שֶׁל הָאָדָם, כִּי אֵין זֶה כְּמוֹ שְׁנֹדְמָה וְכוּ', וַיַּעֲוֹר לְשַׁכַּח

תָּכֵן הָעֲנִינִים

שפט

אֶת הָעֵבֶר, וְלִהְתַּחֵיל מִחֲדָשׁ דְּיִקְא, וַיְדַבֵּר מִזֶּה שְׁמִי שְׁנֶפֶל חוֹשֵׁב
שְׁלַעוּלָם לֹא יֵאִיר לוֹ, וְלִהְפֹּךְ עֵקֶר הַדְּלָקַת הָאוֹר אֵין סוּף תְּלוּי בְּאָדָם
בְּעֲצָמוֹ כְּפִי שְׁקִידְתּוֹ בַּתְּפִלָּה.

תקסו שמט

בְּחִזְק וַיֵּאמֶץ לְהִתְחִיל מִחֲדָשׁ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם בְּלִמּוּד גְּמָרָא וְשִׁלְחָן עֲרוּף,
וַיַּעֲוֹרֵר מְאֹד עַל קְבִיעַת עַת לְהִתְבוֹדְדוּת בְּעֵקֶשׁ שְׁנוֹת גְּדוּלָּה, וַיִּבְיֵא מְדַרְשׁ
עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁעָשׂוּ תְּשׁוּבָה עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וּמוֹכָאוֹת מִחֲכָמֵינוּ ז"ל,
שֶׁהִיא גְּדוּלָּה מִמַּעֲשִׂים טוֹבִים, וּמִשָּׂה נַעֲנָה עַל יָדָהּ, וְשִׁקּוּלָה כְּכֹל
הַמַּצּוּוֹת, וּמְבֻטָּלַת גְּזֵרָה, וְעֵקֶר הַיְפִי וְהַנֶּעֱם שֶׁל יִשְׂרָאֵל הוּא הַתְּפִלָּה,
וְדִיקָא מִחֲמַת כָּל זֶה מוֹנֵעַ הַפְּעַל-דְּבָר מְלַקְיָמָה, וַיִּבְיֵא רְמֵז עַל פְּסוּק:
"וְהִקְרַב וְהִכְרַעִים יֶרְחָץ בַּמַּיִם" וְכוּ', וְעוֹד שְׂדִיעַ שֶׁהַתְּפִלָּה הִיא
כְּקַרְבָּן וּכְשִׁעַת הַבָּאָת הַקְּרָבָן הִיזָה הַמְּבִיא מִחֲשָׁב חֲשֻׁבוֹנוֹ שְׁזוּהִי כְּפִרָּה
תְּמוּרָתוֹ, וְעַל-כֵּן פְּעִלָּה זֹו עוֹשֶׂה הַתְּפִלָּה וְרוֹחֶצֶת אֶת הָאָדָם, וַיִּזְכִּיר
מֵאֲמֵר רַבְּנוּ ז"ל שֶׁכִּנְגֵד חֲמִימוֹת הַיֵּצֵר תְּתוּדָה בְּחֲמִימוֹת, וַיֵּאָרִיף בְּמַעֲלַת
הַיְדוּי, וַיִּבְיֵא דְבָרֵי הַתּוֹרָה כְּהַנִּים וְהַזֵּהר, וַיַּעֲתִיק דְּבָרֵי הַרְמְב"ם עַל
וְדוּי, וְדְבָרֵי הַ"חֲנוּךְ" וְסִפּוֹר הַ"יַד הַקְּטָנָה", דְּבוּרִים נוֹרְאִים וְנִפְלְאִים
מִגְּדָל תּוֹעֵלַת וּמַעֲלַת הַיְדוּי לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל הַחֲטָא.

הספר הקדוש הזה נדפס לכבוד:

נשמת מורינו ורבנו

רבי אליעזר שלמה זצוקללה"ה

ולעילוי נשמת הרבנית

מרת יחנא שפרה ע"ה

ולזכות הזוג **חיים חי חן ורחל ציפורה סויסה**

שיחיו הקדוש-ברוך-הוא ימשיך עליהם שפע ברכה

והצלחה בכל מעשי ידיהם, וירחיב להם בפרנסתם

בשפע ובנקל ויתברכו מפי אל עליון בזרע קודש

בר קיימא ויזכו לוות רב נחת דקדושא מכל יוצאי

חלציהם ויזכו לראות את כל צאצאיהם הולכים בדרך

ה' וימשיכו להחזיק בצדיק האמת כל ימי חייהם ויזכו

להדפיס את כל חלקי שו"ת "**אשר בנחל**" בתכלית

ההידור והיופי אמן כן יהי רצון!

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות:

ר' בנימין בן אילנה נ"י

וזוגתו תמר בת ננגאן תחי'

וילדיהם: צופיה רבקה, מירב אמונה, שמואל אלרועי, משה אהרון, אליעזר שלמה, תרצה, מלכה, רחל ציפורה, ישראל מאיר ונחמן נתן.

לזכות ר' מרדכי בן יקוט נ"י

וזוגתו ירדנה בת חיה תחי'

וילדיהם: נתנאל, ירין שמעון, חיים חי חן, אביב אליהו, ליאל אברהם ועדי יקוט

והזוג - דוד ומיכל סויסה שיחיו

וילדיהם - הלל, שרה, דניאל, אדל, ונועה.

הקדוש-ברוך-הוא ישפיע להם שפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם וירחיב להם בפרנסתם, ויזכו לחתן את כל ילדיהם ברוב כבוד והדר עם שידוכים הגונים וטובים, ויזכו לרוות רב נחת דקדושא מכל יוצאי חלציהם! אמן כן יהי רצון!

לרפואת

יוסף בן יקוט

טלי בת שולה

לעילוי נשמת

אהרון בן שלמה חרמון

תמר ננגאן בת ציפורה

חיים בן חיה

גילה בת חיה

אסתר איבון בת יקוט

יקוט בת רינה

דוד בן מרדכי

ת.נ.צ.ב.ה

